

TANIT AZ ÉLET

Szónoki példatár

KORDA RT. KIADÁSA BPEST

TANIT AZ ÉLET

(SZÓNOKI PÉLDATÁR)

FATTINGER JÓZSEF „Der Katechet erzählte” c.
gyűjteménye nyomán

szerkesztette:

SOLYMOSS VENDEL O. S. B.

1938

K O R D A R. T. K I A D Á S A, B U D A P E S T

Nihil obstat. Dr. Julius Czapik censor diocesanus. Nr. 781—1938. Imprimatur. Strigonii, die 19. Februarii 1938. Dr. Joannes Drahos vicarius generalis. — Nihil obstat. Dr. Marcellinus Faludi censor. Nr. 376—1938. Imprimi permittitur. In S. Monte Pannoniae, die 22. Martii 1938. Chrysostomus Kelemen Archiabbas et Ordinarius.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában. Budapest, VIII., Csopreghy-utca 2. szám.

Előszó

Napjaink lelkipásztorai és szónokai, városban és falun egyaránt, a lelkek vezetésének ezer és ezer gondja között szívesen nyúlnak olyan segítség után, amely a való életből vett események tükrében elemeire bontja és szemlélteti az isteni tanítást.

Az ilyen segítség mint példatár azonban kell, hogy értékes, találó, új és időszerű legyen! Kerülnie kell a kopott nyelvezetű és hatásukat veszített eseteket, a hosszadalmas elbeszéléseket. Ne mondjon se többet, se kevesebbet, mint amennyire és amire a mai kor egyházi szónokának valóban szüksége van.

Ez a gondolat vezette a Korda R. T. kiadóhivatalát, mikor a linzi Fattinger József hitoktató „Der Katechet erzählt“ (A hitoktató tanít) című szónoki példatárának magyar átdolgozásával megbízott. Ez a munka hálás feladat volt. Hiszen a közismert szerzőnek háromkötetes műve közel 2000 oldalon az életből vett okulásoknak olyan tömegét gyűjtötte össze, hogy az első kötet öt kiadást ért meg az első évben s ma tanít, nevel nemcsak a szószékről, hanem hittanórán az iskolában mint háziolvasmány a katolikus családokban, mint buzdítás a gyóntatószékben, a vallásos egyesületekben stb.

E nagy könyvsiker felhívta a külföld kiadóinak figyelmét is. Fattinger példatárai ma közkezen forognak angol, francia és cseh nyelven; a lengyel fordítás most van készülöben. A három tekintélyes kötet immár számtalan papi, hitoktatói és szónoki könyvtár kincse.

Amikor jelen művemet Főtisztelendő Oltártestvéreim szeretetébe ajánlom, meg kell még jegyeznem, hogy Fattinger harmadik kötete munkám befejezésekor jelent csak meg. Így tehát az első és második kötettel kellett foglalkoznom. De ezeknek terjedelmes anyagát nem használhattam fel a

maga teljességében, hiszen az iskolai hittani olvasmányoknak és a katekizmus ismételtsére szánt jámbor elbeszéléseknek jókora hányada nem tudta volna mindig megfelelő értékekkel felduzzasztani a tömörségre, gyakorlatiasságra és elevenségre törekvő szónoki példáknak bőségét. A hosszú elbeszélésekből tehát ki kellett fejtenem az események értékes magvát és az oktató gondolatot tetszetősebb ruhában, a szöszék nyelvén kellett bemutatnom.

Különös gonddal vettem át a legújabb idők oktató eseményeit, a spanyol, mexikói, orosz stb. vallásüldözések példáit. Tisztelettel mellőztem a jellegzetesen osztrák és német történeteket, melyek a magyar átdolgozásban nem szerepelhettek volna szerves részek gyanánt. Az eredeti műben sokszor szereplő Arthofer L. féle „Zuchthaus“ (Fegyház) című gyűjtemény legértékesebb példáit szívesen használtam fel, ha nevelő hatásukkal ide kíváncsoztak. Óvatosan kezeltem az olyan csodákat és csodás eseményeket, melyek egyrészt nagyon újszerűek, másrészt meg nélkülözik az Egyház megnyugtató nyilatkozatát és végleges ítéletét. A világháború megrendítő esetei arányos számmal jutnak szóhoz. A bőséges Tárgymutató pedig könnyen kezelhetővé teszi a munkát.

E helyen is köszönetet mondok Fattinger József szerzőnek, aki katolikus megújodást és krisztusibb nemzedéket nevelni akaró művét magyar nyelvre való fordításra és átdolgozásra átengedni szíves volt. Legyen e könyv magyar nyelven, magyar köntösben s a magyar papság íróasztalának díszeként, a magyar katolikus szónoklatnak hűséges segítője, munkatársa, éltető és üdítő forrása! Legyen egyúttal a magyar Szentévnék, Szent István királyunk halála 900 éves ünnepének, a budapesti Eucharisztikus Világkongresszus lelkének egyik szerény termése!

Budapesten, 1937. Krisztus Király ünnepén.

*Solymoss Vendet
O. S. B.*

BEVEZETÉS

1. Mi végre vagyunk a földön?

Miért vagy a világon? — Kína egyik hithirdető telepének, Délsantungnak püspöke, *Henninghaus* egy alkalommal néhány kínai férfiúnak keresztény tanítást tartott. Előtte három ember állott; önként jelentkeztek keresztényeknek. A püspök így szólt az elsőhöz: „Miért vagy itt e földön?” — „Hogy egyem” — felelé. — Megkérdezte a másikat: „És te miért vagy a világon?” — „Hogy bosszankodjam” — volt a keserű válasz. — A harmadik számárhajcsár volt, Buddha vallását követte és hitt a lélekvándorlásban a halál után: „No, barátom, miért is élsz e földön?” — „Hogy miért élek? Hát, a csacsim most elől húz, és én mögötte megyek és hajtom; halálom után lelkem a számárba fog átköltözni; akkor majd nekem kell elől húznom és csacsim majd mögöttem jön és ő hajt engem.” Ezek a katekizmus első kérdésére adott pogány feleletek. A pogányok nem tudják életük valódi rendeltetését. De mi tudjuk, és milyen magasztosan hangzik a katolikus embernek válasza a legfontosabb kérdésre, hogy „mi végre vagyunk a földön?!” Azért vagyunk a világon, hogy *Istent megismerjük*, őt szeressük, neki szolgáljunk s így a mennyországba jussunk.

2. Amit a jó tisztviselőnek tudnia kell . . .

A délamerikai *Ecuador* köztársaság elnöke, *Garcia Moreno* példás életű katolikus ember volt. A következő esetet beszélik róla:

Nagy gondja volt arra, hogy az állami vizsgálatokon tisztviselői derekasan állják meg helyüket; személyesen is elnökölt ilyenkor és maga is intézett kérdéseket a jelöltekhez.

Egy ilyen alkalommal az egyik fiatalember nagyszerűen felelt a tanárok kérdéseire. A végén *Garcia Moreno* elnök

így szólt hozzá: „Fiatal Barátom, vizsgálata kitűnően sikerült; de érdekelne, vajjon ugyanilyen jól tudja-e a katekizmust is. *Egy tisztviselőnek, egy jogásznak ismernie kell Istennek minden törvényét*, ha hivatalát jól akarja viselni.”

Ezzel elkezdtek a katekizmus kérdéseit. Az ifjú jogi doktor azonban adós maradt a feleletekkel. És az elnök vajjon mit válaszolt erre a kudarcra? Így szólt az ifjúhoz: „Nem bánom, lehessen jogi doktor; de mindaddig nem vállalhat állást, amíg a katekizmust meg nem tanulta.”

Mit volt mit tennie? Ifjú tudósunk sokáig járt a város ferences kolostorába katekizmust, hittant tanulni. Hány tudós járna hasonlóképen, ha vizsgálatán Garcia Moreno elnökölt volna?!

3. Az iskola még nem minden.

Még a mult század közepén Guizot francia államférfiú ezt a nyilatkozatot tette: „Minden újonnan épült iskola egy-egy börtönt szüntet meg.” Vajjon helytálló-e ez a megállapítás? A mult század végén egyik neves olasz büntetőjogász Guizot-nak kijelentését így egészítette ki: „Azóta ezer és ezer új iskola nyílt meg — és a börtönöket mégsem csukták be; ellenkezőleg még újakat kellett létesíteni és lakóinak száma is növekszik.” Szép dolog a *tudás*, sokat alkot, megneemesíti az embert, sok bűn ellen harcol, de *nem pótolhatja a vallást*, még akkor sem, ha a vallásban csak az erkölcsös élet előkészítő iskoláját szeretnők meglátni.

4. A brahman tanítása.

Egy európai utazó, aki hitét elvesztette ifjúkorában, egyik útján eljutott a titokzatos Indiába is. Itt hallott egy bölcs *brahman*-ról, aki a lélek minden titkát megfejtí. Felkereste őt tehát s így szólt: „Bölcs ember, teremts felkavart lelkemben rendet, világosságot!”

Az öreg bölcs így felelt: „Nem tudom, vajjon eleget tehettek-e kérdésednek; ha azonban hét dolgot megjegyzel magadnak, az élet minden vonatkozásában boldogulhatsz. Megmondom ezt a hét dolgot: Légy okos és értelmes; tekintet keresse a fennlevőket, de ne ejtsenek meg a mindennapi élet tapasztalatai sem. Légy határozott és erősakaratú; fontold meg előbb, hogy mit akarsz cselekedni, és amit el-

határozatl, hajtsd végre erővel és kitartással. Akarj sokat tudni, de tudásoddal ne hiúskodjál; minél alaposabban ismered a dolgokat, annál könnyebben leszel úr felettük; de szíved maradjon meg jónak és istenfélőnek emberi gyarlóságunk tudatában. Végül a hét dolog között a legfontosabb — s erre az öregember felkelt helyéről és a magas égre emelte tekintetét — tiszteld az Örökkévalót, az Istent; a vallás megkoronázza és megszenteli a többi hat dolgot, és ezeket mind, a bölcseséget és értelmet, a tanácsot és erőt, a tudományt és a jámborságot Isten maga helyezi el annak a lelkében, aki tiszteli Őt."

Az európai ember erre végigsimította homlokát, mintha valami ködfátyolt akarna onnan levenni és lassan megismételte a hallottakat: „Bölcsesség és értelem, tanács és erő, tudomány és jámborság, istenfélelem — különös ez a hét dolog; hiszen ezek — igen, ezek megvoltak abban a katekizmusban, melyet gyermekkoromban az iskolában tanultam."

„Akkor a te katekizmusod nagyon bölcs könyv — felelé a brahman — s nem is tudom, miért jöttél akkor hozzám."

A KERESZTÉNY HIT

5. Bivaly és sertés.

A török monda elbeszéli, hogy *Mohamed* miként tanította meg az állatokat a hitre; csak kettővel nem bírt, a bivallyal és a sertéssel. A mondát hasonlatba öntve, az embereknek kétféle fajtája hitetlen: a konok önféjűek, akik testi vagy szellemi erejükre büszkék és e miatt elbizakodnak, és az érzékiesek, akik sertések módjára a szennyben és mocsárban vájkálnak.

6. A „Credo” piano-ban.

Haydn József, a nagy zeneköltő őszinte hitű katolikus ember volt, aki sokat adott vallására. Tanítványainak egyike, aki szintén komoly nevet szerzett a zenében, eljátszotta előtte nemrég elkészült zenés miséjét, mielőtt ezt nyilvánosan előadták volna. A „Credo”-részletet piano-ba tette az ifjú művész. Egyideig csak hallgatta Haydn, aztán felkiáltott: „De ember, hogyan lehet a Credo-t így játszani?! Hát nem meri hitét hangosan megvallani?” — Így tesz sok keresztény; ha hitüket kell megvallaniok, mindjárt csendesek lesznek. Pedig éppen ma kell forte, sőt fortissimo hitünkről tanúságot tennünk. Avagy talán szégyeljük? . . .

7. Nem tud felelni.

Egy hitetlen ember, amilyen sok van napjainkban is, néhány évvel ezelőtt előadó útra indult különféle városokba, hogy a hit ellen dolgozzék. Előadásainak befejezése után, felsorolva minden érvet a hit ellen, felszólította hallgatóit ellenvetésekre. Megismételt felszólítására felkelt helyéről egy egyszerű ember a hallgatóságból és megkockáztatta azt a kérdést, vajjon hány embert sikerült eddigi hitetlen beszédeivel jobbra tenni. Feszült figyelemmel várták a választ.

Hiábavaló volt az előadó szónoki jártassága, a felelet dadogássá lett. De a mi derék emberünk egymásután kezdte felsorolni azoknak az embereknek a nevét, akik az ő városában *az igaz hithez visszatértek*, előbbi rendetlen életükkel felhagytak és nehéz időkben állhatatosan, keményen megállták helyüket.

8. Hitvallás sajátkezü aláírással.

Volta (XVIII. sz.), a villamosáram híres felfedezője naponként hallgatott szentmisét és mondta a szentolvasót. Ünnepeken a szentáldozáshoz járult és szombatnaponként mécesest égetett házának kapuján, a Madonna-kép előtt. Megkapó módon tett egyszer vallomást katolikus hitéről.

Volt a vidéken egy súlyos beteg; gyónásról nem akart hallani, a papot elutasította, mert szerinte a vallás csak a tudatlan népek és nem tanult embernek való. A pap igyekezett ezt a felfogását megcáfolni és a tudósok egyik legkiválóbbjára, Voltára hivatkozott. A beteg végül engedett; ha Volta valóban vallásos ember és nemcsak látszatra az, ismét hinni akar és meggyón. A pap néhány sorban megkérte Voltát, írjon a betegnek és segítsen neki. Ime Volta levele:

„Nem értem, hogyan tud valaki hitem őszinteségében és állhatatosságában kételkedni. Olyan hitet vallok magaménak, amely csakis a római katolikus és apostoli hit lehet; ebben születtem és nevelődtem, ennek vagyok híve bensőmben és külsőmben. Adja a jó Isten, hogy ez a hitvallásom, melyet tőlem kértek, melyet örömmel írtam meg és névaláírással hitelesítettem, gazdag gyümölcsöt teremjen és bárkinek megmutatható legyen, mert nem szégyenlem az evangéliumot.” — Milano, 1815 jan. 6. Alessandro Volta.

9. Egy vértanú felelete.

Hátsó-Indiának *Tonkin* nevű városában a keresztény-üldözés idején a mandarin elé hoztak egy 17 éves fiút; jó megjelenésű, megnyerő külsejű ifjú volt, s ezért szerették volna őt megmenteni. „Ha megtaposod a feszületet, kapsz tőlem egy zacskó ezüstpénzt (kb. 90 pengőt)” — szolt a pogány. „Ez kevés énnekem.” „Nos, adok hát egy zacskó aranyat (kb. 1400 pengőt).” „Ez sem elég nekem.” „Mi-

csoda? Még ez sem elég? Hát mennyi pénz kellene?" „Ha a fészületet meg kellene taposnom, annyi pénzt kellene adnia, hogy más lelket vásárolhassak magamnak rajta!" És félelem nélkül, sőt örömmel indult a vesztőhelyre.

10. A hitetlennek hitvallása.

Angliának Edinburg nevű városában élt *Hume* Dávid (ejtsd Hjúm), a hírhedt istentagadó bölcse. Egy szerencsétlen véletlen folytán egyszer leszakadt a gyaloghíd a közismert szabadgondolkodó alatt, emberünk nyakig merült a hínárba és vészesen kiáltott segítségért. Egy öregasszony járt arra, meghallotta a kiáltást és odasietett. De amint megismerte tudósunkat, nem akart rajta segíteni. „Hiszen, Ön Hume, az istentagadó! — Önt bizony nem húzom ki." „Nem, nem — jajveszékelt kétségbeesve a hitetlen bölcse, — én nem vagyok istentagadó. Maga félreismer engem. Ahogyan Isten van az égben, mondom, félreismer!" „Nahát, akkor halljuk, — válaszolá a derék asszony — el tudná-e mondani a Hiszekegyet?" — S halálfélelmében nem tehetett egyebet, mint hogy elmondotta a hitvallást egészen az amen-ig. Csak ezután húzta őt ki a veszedelemből az asszony.

A szükség nemcsak imádkozni, de hinni is megtanít. Ha a fuldoklónak már szájáig ér a víz, akkor a hitetlenségnek vége szakad.

11. Ami még hiányzik a boldogságból.

Volt egyszer egy nagyon boldog ember. Valaki megkérdezte, mi hiányzik még boldogságából. Így felelt: „Egy szeg." „Hogyan, miért éppen egy szeg?" „Hogy vele meg erősítsem, biztosítsam boldogságomat" — felelé.

A legnagyobb földi boldogság is hiányos, véges. Az Istenben hívő ember viszont sohasem lehet egészen boldogtalan; veszítse bár el minden földi javát, de a békétűrő Jób példájára Istenbe vetett bizalma mindig megmarad.

12. A teve lábnyoma.

Egy hitetlen európai utazó Afrikában járva egyik reggel észrevette, hogy arab vallású karavánvezetője imádságba merült el. „Igen, hát honnan tudod, hogy van Isten?" — kérdezé. Arabunk azonban pompásan megfelelt neki: „Ha

a Szahara homokját nézem, azonnal meglátom rajta, vajjon tevé vagy ember járt-e erre. Ugyanígy, csak körül kell néznem a világban s a nyomokból mindjárt látom, hogy *Isten járt erre.*"

13. Voltaire és a napkelte.

Azt mondják az Istent gúnyoló Voltaire-ről, hogy öreg korában egyik nagyúri barátjával korán hajnalban hegyiútra indult, hogy megnézzék a napkeltét. Még sötét volt. Komoran szunnyadtak az erdők, ködfátyol borította a völgyeket. Egyszer csak rózsaszínbe ment át az ég a gyönyörű Jura-hegylánc felett, aranycsík húzódott végig az erdős bércek peremén, izzó fény szállt a völgyek fölé; lassan, fenséggel, csodálatos nyugalommal jött a nappal királynője sátrából elő; aztán egyszerre csak mindenütt világosság tündöklött. A hegycsúcsokat éltető fény csókolgatta, amely eltépte a völgyek titkos fátylait, és köröskörül vidám ébredés zsongott; a füvek és virágok harmatgyöngyöktől ragyogtak, a madarak meg reggeli fohászukat mondták el.

Ekkor a nagy tudós, aki Istent, az Ő szent dolgait csak gúnyolta és káromolta írásban és szóban, levette kalapját, letérdelt és elragadtatásában így szólt: „*Hatalmas Isten, hiszek, hiszek! Sohasem tudnám tagadni létezésedet!*"

14. Istennek szava: a lelkiismeret.

Morvaországban *Leibniz* nevű városkájában egyszer nagy tűzvész pusztított. Senki sem mert volna arra gondolni, hogy bosszú műve. De feltűnt, hogy egy ember a tűzvész óta kerüli a világot és otthonában zárt ajtó mögött éldegél. Ez volt a gyújtogató. Rémeket látott folyton, mintha a kárvallottak lelke folyton előtte lebegne és kísértetek rémisztgetnék őt s a fára mutatva azt mondanák: „Erre, erre kösd fel magad!" A szerencsétlen ki is vágta a rémes fát, — de hiába. Látták is a szomszédok, amint kezét égre emeli, térdénállva imádkozik — de minden hiába. Végül is feljelentette magát a bíróságnál: „*Én vagyok a gyújtogató.*"

Nos, előttünk a kérdés: Milyen titkos erő él a lelkünkben és honnan a kellemetlen hatalom? Bűnt követtünk el... senki sem látta... és valami nem hagy miatta békét... valami megszólal, fenyeget, mar és kínozt!

15. Tetteink, bíráink!

A német költő, Schanz Frida szép költeményben ecseteli a rossz lelkiismeretet: Volt egy katona, a csatateren halálos sebet kapott. Szörnyű, könnyelmű, istentagadó élete végén megérkezett tehát az örökkévalóság kapujához. Amint elfolyó vérével életereje is elhagyja lassankint, szeme a távolba mered . . . messze . . . messze . . . egészen az ég ajtajáig. De íme, hárman ott állnak a hatalmas kapu előtt és elállják útját! Egy kutya áll előtte . . . saját kutyája, amelyet éhenveszni engedett, hogy a szegény pára kínjaiban gyönyörködjek. Aztán egy kisgyermek van a kutya mellett; ezt egyszer a harctéren egy elhagyott viskóban találta és kardjával átdöfte. — Aztán egy tehetetlen anyókat lát a kapu előtt. Mennyire könyörgött ez egykor, hogy kímélje meg egyetlen támaszát, fiát — inkább elégeti kezét, csak fiát ne bántsa . . . és ő szívtelenül nézte, mint teszi tönkre a tűz és a szörnyű kín az öregasszony kezét . . . És most ezek hárman előtte, a szörny, a hitetlen, a haldokló előtt elállják az örök boldogsághoz vivő utat; a szerencsétlen jajgat, kiált, őrjöng . . . , mit is kiált? *Van bűn . . . van örökkévalóság* — és jaj! életem elfolyik, eltűnik a rettenetes semmiben, lábam alól kihull a talaj és tetteim a bíráim!

16. Még egy dollárt sem érek.

Ha hitem van, tudom, hogy van lelkem. De ha nem hiszek, lelkem sincsen és testem még egy dollárt sem ér meg. Csak 98 centet. Egy *amerikai vegyész* pontosan kiszámította. Azt mondja: Az emberi testben rejlő vízzel ki-moshatok egy asztalterítőt. A vér vörösséjleinek vastartalmából hét darab patkószeget lehet készíteni. A bennünk levő mésszel egy kis falusi szobát meszelhetnénk ki. Graffittá átalakítva 65 darab ceruza anyagát kapnám meg belőle. A foszforból egy doboz gyujtót készíthetnénk. Van benne még néhány kiskanálnyi só is. Mindez — az amerikai tudós számítása szerint — csak 98 centet, tehát még egy dollárt sem ér, vagyis kb. 6 pengőt.

17. Ezek nem üresfejűek . . .

Elég sokszor hallatszik a felfedezések századában is a fennhéjázó mondás: Hinni annyit tesz, mint semmit sem

tudni. Ezzel azt akarják mondani, hogy hit és tudomány nem férnek össze. Pedig ennek éppen ellenkezője igaz. Ostobaság és hitetlenség igen közeli rokonok. Tanultság és vallásosság édestestvérek. Egy példát:

Euler, a nagy matematikus mindennap családjával együtt végezte esti imádságát. — És mennyi hit szól az ugyancsak matematikus *Gausz* leveléből, melyet 1802 dec. 3-án nemzeti büszkeségünk, a híres Bólyai Farkas magyar mennyiségtantudóshoz küldött: „És most Isten veled, kedves Barátom! Legyen édes az álom, melyet életnek nevezünk, mely előíze annak az igazi életnek, amely ránk várakozik igazi hazánkban, ahol nem gyötri felszabadult szellemünket sem a tunya test bilincse, sem a tér korlátja, sem a földi szenvedés ostora, sem pedig kicsinyes vágyaink és szükségleteink súlya. Viseljük csak el ezeket a terheket halálunkig morgás és gyávaság nélkül, de végső célunkat sohasem szabad szem elől tévesztenünk. Mert, ha majd üt végső óránk, milyen jó lesz letenni a terhet és látni, mint tűnik el a sűrű fátyol szemünk elől!”

18. Az istentelenek köszöntése.

Oroszországban az istentelenek így köszöntik egymást: „*Nincs Isten*” — és erre a válasz így hangzik: „Sohasem volt és sohasem lesz.” — Különös, hogy annyit emlegetik azt, aki szerintük nincs is!

19. Balbó Te Deum-a.

Amikor Chicagó város tanácsa 5000 terítékes társas ebédet adott az Óceánt átrepült olaszok számára, ezek elmondták étkezés előtt az asztali áldást. S amikor Balbó légügyi miniszter és társai a chicagói székesegyházba vonultak ünnepi szentmisére, a szentélyben számukra fenntartott díszhelyre vezették őket. Balbó azonban elhárította ezt a kitüntetést: „Nem ünnepeltetni jöttünk ide magunkat, — mondotta — hanem imádkozni és Istennek hálát adni; szívesebben maradunk a templom hajójában.” Sanctus-kor elhangzott Balbó vezényszava: „*Imához, térdre!*” Tisztjeivel és katonáival együtt térdelállva hallgatta a szentmisét szentáldozásig és megmutatta az amerikaiaknak, hogy ők értik és tudják, mi történik az oltáron, hogy mi a szentmise.

Példájuk nagy hatással volt a jelenlevő katolikusokra és másvallásúakra. A Balbó-csoport katolikus hitvallása több hasonló alakban megismétlődött; népszerűséget és rokonszenvet szereztek vele Itáliának.

20. Férfias szó.

30 éve annak, hogy *Dobner* ezredes meghalt. Egy alkalommal téli szállásra vonult Dobenau osztrák városkába zászlóalja élén. A lakosság örömmel köszöntötte őket, vidám napokat, jó üzletet remélt a katonáktól, — hozzá még mulatós telet is. A város polgármestere a tanács élén az ezredes üdvözlésére sietett, aki jó katolikus ember volt s kinek fia pappá lett. De nem ismerték gondolkodását és szabad-elvű katonatisztet sejtettek benne. A polgármester hosszabb beszéddel köszöntötte a parancsnokot, jelezte a város nagy örömét, hogy a katonaság mennyi eleveenséget jelent télen a csendes városkában és végül még hozzátette: „Csak egy a kellemetlen, ezredes úr! Eppen ma kezdtek el minálunk a papok népmissiót, — nyolc napig fog tartani. Sajnos, nem akadályozhattuk meg, s ez nagyon elrontja majd hangulatunkat. A zászlóalj vigasztalódjék azzal, hogy elmúlik ez a nyolc nap s aztán megkezdődik a „vidám élet.“ Dobner ezredes ekkor összeráncolta homlokát, keményen és kimérten válaszolt: „A népmissió miért zavarná a hangulatot? Ami engem illet, *ott leszek minden szentbeszéden*, amennyire ezt a szolgálat megengedi, és ugyanezt teszik majd a tiszt urak és a katonáim is. Sajnálom azonban, hogy nincsen módomban Önt is, Polgármester úr és a városi tanácsos urakat is a szentbeszédnek meghallgatására utasítani. Mindenesetre Önöknek sem ártana.“ — Ezzel sarkon fordult és magárahagyta a megrökönyödött urakat.

21. Aki nem ismeri a félelmet.

Megható módon nyilatkozott meg a portugál *Cruz Umberto* repülőnek vallásos lelkülete, amikor szerelőjével, Lobato-val 25,000 mérföldes légiútja után hatalmas néptömeg fogadta őt. Amikor Cruz kiszállt gépéből, az ujjongó sokaság közepette *megcsókolta azt az aranyfeszületet*, amelyen a veszélyes úton viharkabátjába varrva magával hordott.

22. Ritka tüntető sztrájk.

Franciaország *Thehillac* (ejtsd Tėják) nevű falujában az új tanító eltávolította az iskolából a fészületet és a padlásra tette. Ezt megtudta a község bírása és figyelmeztette a tanítót, hogy beleegyezése nélkül nem távolíthatja el a keresztet. A hatóságnak jelentést tettek. A szülők írásban tiltakoztak és kijelentették, hogy gyermekeik *három napig nem fognak iskolába járni* tiltakozásuk jeléül és utána a szomszéd falu iskoláját fogják látogatni, ha a fészület nem kerül újból vissza a tanterem falára. S minthogy ez nem történt meg, a szülők beváltották fenyegetésüket.

23. Marconi megvallja hitét.

A rádiótechnika feltalálója, Marconi szenátor kevéssel halála előtt nyilatkozatot adott a világsajtónak. Hite gyönyörűen nyilvánul meg benne. „A tudomány, — mondotta — a tudás egyedül nem fejt meg a legnagyobb titkot, létezésünk titkát. Kik vagyunk mi? Honnan jöttünk? Hogyan léptünk ebbe az életbe? Mióta csak él az ember, ezeken a kérdéseken törte fejét, és ezek megoldatlanok maradtak számára. Büszkén hirdetem, hogy *hívó ember és katolikus vagyok*. Hiszek az imádság erejében. Hiszek benne nemcsak mint hű katolikus, hanem mint a tudomány embere is.”

24. A könyvek könyve.

Lincoln Ábrahám, az Északamerikai Egyesült Államok híres elnöke egyszerű favágó volt 20 éves koráig. Ismerte a jó könyvek becsét. Három könyvet szeretett különösen és folyton ezeket olvasgatta; az egyik az Egyesült Államok alapítójának, *Washington*-nak élete, a másik az angol törvénykönyvek *Blackston*-tól kiadott magyarázata és — a *Szentírás*. És mi lett belőle? 25 éves korában ügyvéd lett a favágóból, 40 éves korában a washingtoni parlament tagja, 50 éves korában pedig Amerika elnöke. És a szabad Amerika büszkén nevezi őt egyik legnagyobb fiának.

Az igazán nagy emberek felismerték a Szentírárs örök értékét. Festők, zeneköltők, tudósok élvezték termékenyítő hatását. Szent Ágoston szerint a büszkéket megcségyeníti

fenségével, a tudnivágyókat tiszteletre tanítja mélységével, a nagyokat felüldíti igazságával, a kicsinyeket kedvességével.

25. Olvastam a bibliát.

Az oroszoknak híres írója, *Mereskovszki*, aki menekültként él *Franciaországban*, „*Az ismeretlen Krisztus*” című legújabb munkájában az *Újszövetség*-ről így szól: Mindennap olvasok az Újtestamentom-ból és fogok is olvasni, ameddig szememmel látok és bárhol is van világosság, legyen napfénynél vagy tűzhely világánál, világos nappal vagy sötét éjjel, szerencsében vagy bajban, egészséges vagy beteg napokon, hívő vagy kétségbeesett hangulatban, lelkem lendületében vagy nyomott érzésében. Mindig úgy érzem, mintha valami egészen újat, eddig ismeretlent olvasnék, valamit, amit egész értelmében és mélységeiben sohasem fogok áttekinteni. — Könyvem aranszegélye elkopott, papíra megfakult, bőrkötése szétmállott, fűzése széthullott. Néhány lapja kiszakadt, újra kellene kötni; de nem tudnék megválni tőle. Még csak néhány napig sem nélkülözhetném . . . Mit adjanak velem a koporsóba? — A bibliát! Mivel fogok feltámadni? A bibliával. Mit fejeztem be igazán a földi életben? Elolvastam a bibliát.”

26. A legszükségesebb könyv.

Mussolini az iskolavezetőkhez és igazgatókhoz felszólítást intézett és ebben elrendeli az újszövetségi Szentírásnak az iskolai oktatásban való felhasználását és olvastatását. Így szól: „Minden tanár és tanító olvassa az *Újszövetséget* és ezt magyarázza meg a gyermekeknek. Legyen gondjuk arra, hogy tanítványaik betéve is tudják e könyv legszebb részleteit. E könyv nem hiányozhatik egyetlen ifjúsági könyvtárból sem, mert e könyv mindig új és ifjú marad. *A könyvek között a legfontosabb és legszükségesebb*, mert isteni eredetű. A nemzeti kormány ilyen módon is a gyermekeket és vele az olasz nép lelkét olyan úton akarja vezetni, amelyen a hazának magas, fenséges és igazi nagyságához kell elérkeznie.”

27. A nemzet hódolata a Biblia előtt.

Olaszország a *fascizmus* 10 éves ünnepén új bélyeg-sorozatot bocsátott ki; köztük van egy érdekes darab. A bélyegen a vesszőnyalábok között oltár látható, rajta a bibliának vaskos könyve kinyitva, rajta e szó: Evangélium — és mögötte egyszerű kereszt. A nyitott Szentírás előtt meghajolnak a nemzeti zászlók; a királyi címer is látható rajtuk. Az egész jelenet alatt e jelmondat ragyog: *Credere, hinni.*

MILYEN AZ ISTEN?

28. A toronyóra.

A *strassburgi* dóm órája az óraépítés remekműve. A legenda szerint készítőjét megvakították, hogy ne készíthessen még egy ilyen órát, nehogy más város is dicsekedhessék e hírességgel. De a gaztett előtt a művésznak utolsó kívánsága az volt, hadd vehessen búcsút remekművétől. Teljesítették. Felment a toronyba, — lejött aztán, és megvakították. De a dóm órája is megállt. Készítője valamit meglazított a szerkezetben, — hogy mit, senki sem tudta. A város órásai mindent elkövettek a gép megindítására. Hasztalan. De ezek csak kontárok voltak a nagy művészhez képest. És az óra áll.

Remekmű a világmindenség szerkezete — és jár. Alkotója? . . . Vagy talán azt hiszi valaki, hogy nincsen, aki megszerkesztette és működteti? Elhiszi ezt valaki?

29. Megfelelt neki.

Egy bátor pásztorfiú a tiroli hegyek közt kecskéit legeltette és közben imádkozott az útszéli keresztnél. Arra jött egy turista, olyan báránybőrbe bujtatott farkas. Bántotta őt a gyermek vallásossága. Szerette volna hitéből kiforgatni s megszólította: „Nézd, fiam, ez a pénz a tied, ha megmondod, hol az Isten!” A fiú egyideig csak nézte, mit akar vele ez a vékonylábú, pápaszemes úr. Aztán zsebébe nyúlt, kivett egy almát, az idegennek nyújtotta e szavakkal: „És én neked adom ezt az almát, ha megmondod, *hol nincsen az Isten!*” — Vajjon mit szólhatott ehhez a mi bölcs turistánk? . . .

30. Duns Scotus és a földmíves.

A 13. századnak ez a nagy hittudósa megszólított egyszer egy földmívest a mezőn. Vallásos dolgokról folyt a szó. A földmíves azonban így szólt: „Miért biztatsz engem,

hogy jámborul éljek? Ha Isten tudja, hogy üdvözülök, akkor amúgy is bejutok a mennybe, s mindegy, hogy jó vagyok-e vagy rossz; ha pedig tudja, hogy elkárhozom, akkor úgysem segít rajtam az imádság!" — Tudósunk azonban nem maradt adós a felelettel: „*Miért szántasz és vetsz izzadva?* Ha Isten tudja, hogy itt gabona fog teremni, akkor mindegy, akár elveted a magot, akár nem; és ha tudja, hogy itt úgysem terem gabona, hiába erőlködsz és vesződsz, úgysem lesz termés!" . . . És az atyafi nem tudott erre megfelelni . . . dolgozott tovább.

31. „A pillangó szárnya szétzúzza az istentagadót.”

A hitoktató így tanította gyermekeit: Nemcsak a csillagos ég váltja ki csodálkozásunkat, hanem a kis dolgok is. Vizsgáljuk meg, milyen tökéletes a pillangó szárnya! Nincsen művész, ki hasonlót tudna alkotni. Emberi munka csak messziről szép. De nézzétek csak meg közlőrl pl. Rubens festményét, vagy a híres szobrásznak, Canovának alkotásait! A képen tömege az egymásra tett ecsetvonalaknak; a szobor arcán meg mennyi érdesség! De vizsgáljunk meg egészen közlőrl egy virágszirmot, a pókháló egyik szálát, a lepke-szárnyat, a vízcseppet mikroszkóp alatt, milyen *bámulatos rend*, összhang, célszerűség nyilvánul meg rajtuk! Még a hitetlen francia író, Diderot is kénytelen azt mondani, hogy „egy pillangó szárnya, szeme elég ahhoz, hogy szétmorzsolja az istentagadót”.

32. Üdvös tanulság „találó” bizonyítékkal.

Egy mohamedán szerzetesnek, egy *dervisnek* a következő rejtvényt adta fel egy istentagadó: 1. Miért mondjuk, hogy Isten mindenütt jelen van? Nem látom sehol; mutasd meg, hol van! 2. Miért kell az embernek bűneiért bűnhődni? Hiszen nincsen szabad akarata, tehát nem is véthet Isten akara ellen. 3. Hogyan büntetheti Isten az ördögöt tőzzel, mikor az ördög maga is tűzből van? Tűz a tűznek nem fájhat. — A dervis felkapott egy göröngyöt és teljes erővel a kérdező fejéhez csapta. A sértett fél nem számított ilyen válaszra, elment a bírőhoz, a kádihoz. Ez hívatta a dervist és kihallgatta: „Miért dobtad a kérdezőt görönggyel fejbe a helyett, hogy felettél volna kérdéseire?” A dervis így vála-

szolt: „Éppen ez volt a feleletem; jobbat nem is adhattam volna. 1. Azt mondja ez az ember, hogy most a feje fáj tőle. Nem látom a fájdalmat; mutassa meg nekem s én megmutatom neki, hol az Isten! 2. Hozzád jött és feljelentett engem. De mi jogon? Hiszen nincsen szabad akaratom — az ő szavai szerint, nincs is joga, hogy megbüntetésemet kérje, minthogy Isten akarata volt, hogy fejbe dobjam őt. És végül 3. hogyan fájhat föld a földnek? Hiszen földből van ez az ember. A föld sem fájhat a földnek, ha tűz nem fájhat a tűznek.”

33. Állandó ellenőrzés alatt.

Az amerikai vasutak igazgatósága nagyon ügyel alkalmazottjainak megbízhatóságára. Ezért detektív-csoportokkal őrizteti őket ellen. Egyik vasutas egyszer szabadságot kért, hivatkozva családjának halálesetére. Amikor ismét szolgálatba lépett, előjárója fényképet mutatott neki. Látható volt rajta a szabadságolt vasutas, de nem a temetési menetben, hanem borozó cimborák között. A detektívek lefényképezték. Ha csak sejtette volna is szegény, hogy őt figyelik, minden lépését és tettét ellenőrzik, minden biztonnyal másként viselkedett volna. — *De Isten szeme* éberebb és érzékenyebb minden fényképlemeznél. Hogyha a jó lemezen meglátni a legkisebb pontot is, mennyire nyomot hagy Isten szemén a legkisebb jó vagy rossz cselekedetünk!

34. Istentagadók! Tanuljatok!

A nagy francia forradalom a feljegyzések szerint 15,479 darab törvényt szerkesztett. És milyen eredménnyel? Az emberek meggyőződtek arról, hogy az Isten és a halhatatlanság hite nélkül a törvények mit sem érnek. — Ezért az egyik ember egyik nap fogta krétáját, pedig forradalmi keze véres volt még, létrán felment az egyik párizsi templom homlokzatára és a kapu fölé ezt írta: „*A francia nemzet elismeri a legfőbb lényt és a lélek halhatatlanságát.*”

35. Az okos Archimedes.

Szicília királya, *Hiero*, a Kr. előtti 3. században akkora hajót építtetett, hogy a munkások tömege, lovak és gépek ereje elégtelennek bizonyultak a hajó vízrebocsátására.

A nagy bajban a király hívatta híres természettudósát, Archimedezt, aki megígérte neki olyan gép szerkesztését, mellyel a király maga mozdíthatja meg a hajót félkézzel. Az emberek fejüket csóválták, — a gép elkészült — csigasor volt — és a tudós felszólította királyát a hajó megindítására. És valóban — a nép szemeláttára a király keze vízre tolta a hatalmas hajót. Kimondhatatlan örömében az uralkodó rendeletet adott ki, hogy ezentúl mindenki azt tartsa jónak és bölcsnek, amit Archimedes mond vagy tesz.

Ezzel a szerkezettel tehát Archimedes nagy dicsőséget szerzett magának . . . De mit mondjunk akkor az alkotó Istenről, a világgépezet szerkesztőjéről? *Elámulunk bölcsességén*, ha mikroszkóppal vagy távcsővel figyeljük a világ-mindenség gépezetének titkait!

36. A együgyű vándor.

Elcsigázva az út fáradalmaitól, az útszéli tölgy árnyékában telepedett le egy vándor; lefeküdt, nézte a fát és így okoskodott: „Milyen furcsa ez a világ! Itt van felettem ez a tölgy; milyen erős, vastag ágai vannak és milyen kis termést hoznak. Es mellette, itt a mezőn terem a dinnye, szára vékony mint a madzag, s mégis — mekkora gömböket kell teremnie! . . . ez a világ rosszul van berendezve!” Amíg gondolataival idáig eljutott, szél támadt, megrázta a tölgy lombját és egy makk pont a mi utasunk orra csúcsára esett. Felugrott: „Azaz, *jól van berendezve* — folytatta, mert mi lett volna velem, ha dinnyék lennének a fán . . . igen, igen, jól van a világ úgy, ahogyan van!!!

37. Isten malmai lassan, de biztosan örölnék.

A kereszténység egyik legdühöngőbb ellensége, *Voltaire*, így ír 1758 febr. 28-án barátjának, D'Alembert-nek: „Húsz éven belül Isten el van intézve.” És pont húsz év múlva e napon az orvos tudtára adta *Voltaire*nek, hogy ütött végső órája. A beteg kérte őt, hozzon papot. De hitetlen környezete nem hallgatott rá. És *Voltaire* kétségbeesve könyörgött gyóntatóatyáért . . . de hiába. Néhány utolsó jajkiáltás . . . és vége volt. Húsz esztendő múlva valóban el volt intézve . . . de ki? . . . a jó Isten? . . .

És íme, egy másik eset. *Chaumette*, a párizsi városi

tanács elvakult tagja az „ész ünnepén” tartott beszédében így káromolta Istent: „Te Isten, bizonyítsd be, hogy létezel és küldd fejemre villámodat!” — A villám elmaradt, de *feje néhány nap múlva* (1794 márc. 24.) *lehullt* a guillotine alatt.

Nitzsche pedig így kérkedik: „Meghalt az öreg Isten; én és ti, mi öltük meg őt!” — És az istentelen német tébolydában fejezi be szomorú életét. Isten türelmes — malmai lassan, de biztosan őrlnek.

38. Riadószerkezet.

A rendőrség sok városban elmés szerkezetet alkalmaz a betörők elfogására. A betörés ellen védekező házakban éjjel bekapcsolható villamos készüléket szerelnek fel. Ha a betörő az ajtókilincsre teszi kezét, a rendőrség hivatalában egy táblán villanylámpa gyul ki, és az ügyeletes rendőr e jelből megtudja a készülő betörés helyét. A betörő természetesen nem is sejti ezt. Munkához fog, fúrja a páncél-szekrényt, feltöri a fiókokat, miközben a kirendelt karhatalom máris úton van hozzá. És mielőtt még elillanhatnék, ott vannak a rendőrség emberei és nyakoncsípi őt. — Ugyanígy tesznek a *bűnösök* is. Isten szemét el nem kerülhetik s *maguk értesítik Istent* a bűnről.

39. Nagy Károly trónja.

A monda szerint *Nagy Károly* császárnak különös szerkezetű trónülése volt. Ünnepeyes alkalmakkor ezen szokott ülni uralkodói fenségében. Ha ilyenkor valaki a trón lépcsőjének alsó fokához ért, láthatatlan gépezet süllyeszteni kezdte a trónszéket. Erre a császár könnyebben hajolt le, hogy felemelje magához az alsó fokon térdelőt, mire a szék ismét visszaemelkedett. E mondával a nép a császár alázatosságát és kedvességét akarta kifejezni. — Így tesz Isten is a bűnösökkel. *Jósággal száll le az emberhez*, hogy segítsen neki a felkelésben.

40. Nem villámcsapás — a kegyelem sugara.

A franciák istentelen költője, *Jean Richepin* (ejtsd Ríspen) egyik költeményében így szidalmazta Istent: „Elmentem egy templomba, letérdeltem a hideg kőre és így szóltam: „Megtagadlak, Isten, és büszke fejem nem hajtom

meg Előtted! De egyet mégis kérek. Vess véget lelki tusáimnak! Ha valóban élsz, üss agyon villámoddal. És ha lelkem elhagyja így e testet, utolsó leheletemmel megvallom, hogy élsz . . . De íme. Hol a villámod? Nem jön. Epen mehetek el innen. Egy szóval: Nem is létezel!" — Vajjon e szörnyű szavakra mit válaszolt az Ég? Egyelőre semmit. Néhány évvel ezelőtt azonban rövid hír jelent meg a párizsi lapokban. A hírhedt istentagadó *Algirban* a trappista szerzetesek szigorú kolostorába lépett; ott vezekel bűneiért és nem tud eléggé hálálkodni Istennek azért a határtalan türelméért, mellyel megtérésére várt.

Mi lett volna költőnkből, ha Isten nem a kegyelem, hanem a villám sugarait küldi reá? *Isten végtelenül jó.*

41. Szent, akit nem avattak szentté.

Rómában élt egykor egy nagyon szentéletű pap. A nép egyszerűen „szent”-nek nevezte. Csodákat is művelt. Egyszer egy halálraítéltet akart megtéríteni, de minden igyekezete kárbaveszett. Három napon át fejtette ki rábeszélő-művészetét, nehogy konok szívvel menjen át az örökkévalóságba; — de minden hiába; tovább káromkodott a bűnös és maró gúnnyal utasította vissza a papot. A vesztőhelyre is elkísérte őt ez a „szent” pap; itt is visszautasította. Ekkor elfogyott a pap türelme és kifakadt: „Ide jöjjetek, emberek, nézzétek, *hogyan hal meg egy elátkozott!*” — Milyen kár, hogy ennyire elragadtatta magát ez a pap! Ugyanis 40 év mulva megkezdődött szenttéavatásának pöre. A vele történt csodákat is igazolták és mégsem avatták szentté, miért? — Előbbi indulatos szavai miatt. Mert e szavak méltatlanok voltak egy katolikus szenthez. — Hogyan is mondhatja valaki embertársát elátkozottnak? Hiszen *nem ismerheti Isten végtelen jóságának határát.*

42. Isten él, Isten győz.

A bécsi városháza előtt az „Isten színészei” nevű színtársulat ezredik előadásakor előadta Lux A.-nak „A sátán világítélete” című vallásos drámáját.

Előttünk a pokol nagytanácsa. Elnök a sátán. De nem hord szarvat, farkot, karmokat, mint régen, hanem mai úr. Az asztal körül munkatársai: a gőg, az uzsora, a testiség.

Elhatározzák, hogy Istent megfosztják trónjától: „A pokol nagytanácsa bátran megállapíthatja, hogy ütött az Isten végső órája.” De e percben megjelenik Isten követe és az ördöggel szóharcba bocsátkozik. Hangsúlyozza, hogy *a földön még mindig mennyi erkölcs*, lelkiismeretesség, erény, mennyi jószág, becsületesség uralkodik az emberek között. De gúnyosan felel rá az ördög: „Hiába . . . hiába . . . minden az enyém . . . enyém már minden, a színház, a rádió, a gram-mofon, a film, a börze, a sajtó, minden csak nekem szolgál.” — Feszülten várjuk a harc végét. Ki győz? És végezetül Isten ügye marad felül. Mert ittasok, fajtalanok, gyilkosok az utolsó pillanatban bűnbánattal vallják meg: Isten él, Isten győz. — Ez a színdarab erkölcsi tanulsága, a világtörténelem legmélyebb értelmű kérdése.

43. Szent Ágoston és a kisleány.

Szent Ágoston, az Egyháznak egyik legeszesebb hit-tudósa egyszer a tengerparton járt és az Isten gondolataival foglalkozott. Különösen a *Szentháromság titkán törte fejét*. De nem jutott semmire. Megállt, szomorúan meredt maga elé. S lám, kisleányt pillant meg, amint a homokban kezével gödröt ás. Kedves és szép kisleány volt. Elnézte, mint hordja kagylóval a tenger vizét a kis gödörbe. „Mit csinálsz itt, kisleány?” — kérdi. „A tengert akarom e gödörbe áthordani” — felelé.

De Ágoston mosolygott: „Fiacskám, ez lehetetlen.”

A gyermek arca ragyogott, mint a nap. Komolyan nézte az előtte állót és így szólt: „Előbb merítem át a tengert e gödörbe, minthogy te megérted a Szentháromság titkát. — Ágostont elkápráztatta a kisleányból áradó fény-özön — nem látta többé a gyermeket — és térdre rogyott

44. Fenséges távirat.

Amerika és Európa között az első kábelt rakták a tengerbe. Azon tanakodtak, mi legyen annak az első táviratnak szövege, amely átsuhan az óvilágból az újba. Végül megállapodtak a szövegben; a kezdő szavak legyenek a karácsonyjé angyalának szövege: Gloria in altissimis Deo; — de ez nemcsak azt jelenti, hogy „dicsőség a magasságban Istennek”, hanem azt is, hogy „*Dicsőség a mélységekben*”

Istennek. — Magasság és mélység, hegy és völgy, napsugár és vihar, élet és halál — ez mind dicsőítse Istent!

45. Kitartás!

Egy gazdag embert rövid idő alatt sok csapás ért; a szerencsétlenségek sorozata elkeserítette. Hogy bús gondolatait elűzze, kiment a városból vidékre.

Egy faluba ért. Látott egy földmívest, aki szórólappal gabonát tisztított. Megkérdezte: „Miért teszed ezt? — „Hogy a búza kárt ne szenvedjen, meg ne romoljék.” — Majd kiment a mezőre s látott egy szántó embert. Ezt is megkérdezte: „Miért teszed ezt?” — Hogy a föld porhanyóvá legyen, az erőt és napfényt könnyebben magába szívja.” — Tovább haladt, a szőlőbe ért. Itt egy vincellért látott; éppen nyeste a venyigét. Ezt is megszólította: „Miért teszed ezt?” Emberünk így felelt: „Azért vágom meg a venyigét, hogy több termést hozzon.”

Erre a rosszkedvű úr gondolkodni kezdett és így szólt önmagához: „Miért olyan zaklatott a lelkem? Én is búza vagyok; dobnak, vetnek ide-oda, hogy meg ne rothadjak. Én is föld vagyok; feltépnek, szaggatnak, hogy befogadhasam az ég áldását. Én is venyige vagyok, megvágna, és fáj; de bő termést kell hoznom az örökkévalóság számára.

Alázattal és megadással viselte további sorsát, az ég megpróbáltatásait.

46. Akik a sorsban bíznak.

Nagy Sándor a világtörténelembe írta nevét hódító hadjárataival. Győzelmeinek titka az a meggyőződése volt, hogy ő a görög istenek dédelgetettje, s így semmi földi hatalom nem árthat neki. Egyik jóshely őt ezért „legyőzhetetlen”-nek mondotta. Nem volt számára semmi sem túl nagy, túl nehéz. Az istenekbe vetett hitét azonban meg-ingatta egy közönséges eset. *Babylon* város falai előtt néhány élettelen varju hullt lábához — és nemsokára azt látta, hogy egy sánta számár agyon rúg egy oroszlánt. E naptól kezdve *nem hitt többé az istenekben*, bizalmatlan lett velük és barátjaival szemben — de győzelmeinek is vége lett.

Napoleonról is mondanak hasonlót. Amíg hitt „*csillagá*”-

ban, nem tudták legyőzni. De mikor e hitét elvesztette, elhagyta őt a hadiszerencse is.

E nagy emberek hite merő beképzelés és önámítás volt. De a keresztény ember hitének biztosítéka az Úr Jézus tanúskodása, mely szerint Isten gyermekei vagyunk és Ő gondoskodik rólunk.

47. Este — reggel.

Isten kezéből mindent el kell fogadnunk, a jót, a rosszat egyaránt.

Egy messze keleti város elé ért egy jámbor bölcs. A kapuk zárva; senki sem akarja megnyitni őket. Étlen-szomjan, szabad ég alatt kellett az éjjelt eltöltenie. De így gondolkodott: „Amit Isten küldött, csak jó lehet” — és lefeküdt. Mellette egy csacsi állott, nem messze tőle pislogó mécs, mert a tájék nem volt biztonságos. De vihar jött, eloltotta a mécs lángját; oroszlán támadt a csacsira és széttépte. Felébredt, egyedül volt s így szólt: „Amit Isten küldött, csak jó lehet.” Nyugodtan várt a hajnalpírra. S amikor bejuthatott a városba, tárva voltak a kapuk, a várost kirabolták, feldúlták. Rablócsapatok támadtak rá az éjjel, lakosait felkoncolták vagy foglyul ejtették. Ő megmenekült. „Nem megmondtam, — szólt — hogy amit Isten küldött, csak jó lehet? Csak hajnalban tudjuk meg, miért tagadott meg valamit este.”

48. Csak egy pók.

Nolai Szent Félix érdekes módon tapasztalta Isten gondoskodását:

Üldözői elől menekült és elrejtőzött szűk falak közé, hová csak szűk nyíláson át lehetett bejutni. Nyomon követték őt. De mikor a falnyíláshoz értek, látták, hogy *egy pók szőtte rá hálóját*. Arra következtethettek ebből, hogy ide nem rejtőzhetett el valaki csak néhány perccel előbb — és felhagytak a további üldözéssel. — Isten megmentette szentjét egy parányi pókkal.

49. Felfelé nézz! . . .

Nagy bajban volt a hajósinas az első óceáni úton. „Gyerek, — kérdi a kapitány — tudsz-e jól mászni?”

„De mennyire, hiszen otthon megmászta a legmagasabb fákat.” — De mikor felért az árbocrúdra és a hajó inogni kezdett, reszketni kezdett és attól félt, hogy lezuhan. S mikor a kapitány meglátta a fiúnak aggodalmas arcát, felkiáltott hozzá: „*Fiam, felfelé nézz, csak felfelé!*”

A fiú engedelmeskedett. Az égre nézett, a szédülés elmúlt, elfelejtett félelmet és veszedelmet. — Igen, — felfelé nézzünk, onnan erőt nyerünk az életnek hullámzó tengerén!

50. A kínok súlya.

Afrika belsejében él egy néptörzs; területén sebes folyó rohan át. Aki átgázolni akar rajta, fejére súlyt rak, hogy a sebes árbán ellenálló ereje legyen, nehogy a vízben elessék és belefúljon. — Isten is talán azért rakja ránk a szenvedés terhét, *nehogy az élet árja elragadjon minket*, hanem hogy megtartva, szerencsésen partra érjünk.

51. Van kínom és keresztem . . .

A fiatal *Albrecht* bajor herceg, aki nemrég jegyezte el menyasszonyát, Ágneszt, a tavaszi pompában virító vidéken, tele erővel, boldogsággal, szerelemmel, apródjával éppen egy falun halad keresztül. Meglátja egy falusi ház feliratát:

Van kínom és keresztem,
Krétával van írva,
Ha nincs kínod, kereszted,
Töröld le, mi írva!

„Hát menj oda — szól apródjának — és töröld el, mert hála Istennek, nekem se kínom, se keresztem!” De az apród meghökken, kérve-kéri urát, hagyja meg az írást. De a herceg nem tágit. Úgy hiszi, örök frigyét kötött a szerencséivel, számára nem teremhet kín vagy kereszt. Az apród engedelmeskedik. Letörli a krétairást. De íme, lélekszakadva jön egy hírnök s jelenti: „Herceg, ne ijedj meg, szörnyű hírt kell jelentenem.” „Nos, hamar, halljuk” — válaszol rosszat sejtve. „*Menyasszonyod halott.* A Dunába fojtották.” — A herceg, mint kit villám sújtott, némán mered maga elé, majd lassan megfordul s megtörten, szomorúan

szól apródjának: „Fiam, írd fel oda megint azt a verset: Van kínom és keresztem!”

Nem szabad vakmerően bizakodnunk!

52. Feszületet kapott ajándékba.

Keleti legenda meséli el a következő történetet:

A puszta jámbor remetéje elment az alexandriai vásárra. Az egyik sátorban csupa aranyfeszületet árultak. Mennyire szeretett volna belőle venni, de kevés volt a pénze. Kezébe vett egyet, nézegette: „Mennyiért adja?” — A vásáros azt felelte, neki adja ingyen, ha szereti a keresztet. „Jó vásár ez” — mondja emberünk, megköszöni, a neki tetszőt zsebre teszi s tovább áll. S mikor hazaér, hamar megbetegszik. Erős láz gyötri. És a baj erősödött napról-napra; egészen elgyengítette a láz. De a keresztről egészen megfeledkezett. Egyik napon eszébe jutott. Elővette s nézegette. Egyszer csak megpillantja a keresztvonalon e bevésett szót: „Láz.”

Világossá lett előtte, hogy az a különös árus ott az alexandriai vásáron nem más volt, mint *Krisztus, az égi kereskedő*. A lázrohamokat ezentúl türelemmel és odaadással szenvedte el, mert tudta, hogy maga Krisztus küldte a lázat. S mikor erői elfogytak, íme, meglátja ágyánál Krisztust annak a kereskedőnek alakjában, aki a türelmes szenvedőnek lelkét a mennyei palotába vezette.

53. Az elveszett Granada.

A régi *Granada*-tartomány egyik királya, Chiquito (ejtsd Csikító) egy lázadás alkalmával elvesztette trónját és számkivetésbe indult. Kevés kísérettel, szomorúan kelt útra. Amikor egy hegyre értek, megállt, visszanézett még egyszer, hogy lélekben elbúcsúzzék hazájától. Láttá a virágos völgyet — néhány nappal ezelőtt még az övé volt; láttá a pompás Granadát, a büszke várat, ahol született és nevelődött. A búcsú kinja annyira lesujtotta, hogy földre rogyott és hangosan zokogott. A trónját vesztett király édesanyja oldalt lepihent egy kőre. S mikor a katonákat és a királyt sírni láttá, odalépett hozzá és szemrehányóan így szólt: „Helyes, hogy *asszonyok módjára sirjon az, aki nem tudott férfimódra harcolni!*” — Hány keresztény tesz így! A veszedelemben megriad, nem volt éber; lelke várát gyáván átengedi az ellenségnek — s mikor már késő, sír . . .

AZ ANGYALOK

54. Két titkos tudósító.

Ketten vannak, akik titokban mindent feljegyeznek rólunk; az ördög felírja rossz tetteinket, hogy árulkodjék rólunk, a jó angyal pedig jó cselekedeteinket, hogy az utolsó ítéleten velük megvédhessen. Amikor majd elének tárják életünk számadását, milyen *kevés tettünknek fog örülni az isteni Bíró!* És még ezekhez is mennyi tökéletlenség, mennyi önző gondolat tapad; szép a külsejük, de belsejüket féreg pusztította el!

55. Nagy kép.

Dániában, Kronberg várának egyik termében négy kép látható. Szemléltetik a jó és rossz angyal harcát az ember lelkének megszerzéséért. — Az elsőn egy vitorlás csónak a nyílt tengerre indul. Egy fiú ül benne és nézi a habok játékát. Mögötte a kormányt egy angyal kezeli, és mellette egy sötét valaki alszik; a gyermek jó és rossz szelleme. — A másik képen ugyanez; de a fiú ifjúvá nőtt meg, aki sóvárogva néz a távolba; mintha ismeretlen, csábító cél csalná a végtelen óceán látóhatárára, és elérésére nem ismer akadályt. A jó szellem még ott ül a kormányrúdnál, de az alvó szellem felébred és félszemmél igyekszik a kormányt megkaparintani. — A harmadik képen az ifjúból férfivé fejlődött tengerész a vihar erejével száll harcba. A sötét tenger éjjelen arca is sötét; a kormányrudat már megszerezte az ördög, hogy kaján kacajjal a legvéresebb habok felé vigye a hajót. Hogyan végződik a küzdelem? — Felel erre a negyedik kép. Fáradt, törődött aggastyán a hajó utasa; haja ősz; a kikötő nincs már messze; oda kormányoz. A vihar kitombolta magát, a lenyugvó nap a tengert és a hajót aranyugárral fonja be. Az öregember arcára mélységes

nyugalom borult. A kormánynál a jó szellem, az őrangyal ül, a gonosz pedig eltűnt, meg sem várta a vihar végét. — Ime, az emberi élet négy képe. Jaj neki, ha az ördög a kormányrúdnál marad. És *boldog az ember, ha életének hajóját a jó lélek vezeti az örökkévalóság kikötőjébe!*

56. Nem véletlen.

Szemtanú mondja el. — Kisfiú koromban ebédet vittem az aratóknak. Hazafelé az úton, hirtelen égháború tört rám. Egy kepénél húztam meg magam a zápor elől. Tőlem nem messze egy pásztorlegény vesződött birkáival, azután egy akácfa törzséhez lapult, hogy ne érje az eső. Csattogó villámok reszkettették meg a levegőt, rémítettek állatot, embert. Egyszerre csak előrohan a legény a fa alól, birkáit széthajtja, botjával mindenfelé szétkergeti őket a zuhogó esőben — egy fülsiketítő csattanás és a villám széthasította azt az akácfa, amely néhány pillanattal előbb még védelmet nyújtott. A pásztor meglátott, hozzám menekült s halott-halvány arccal hebegett: „*Jó őrangyalom van énnekem.*“ Hiszen nem élne, ha a fától nem jött volna el éppen abban a pillanatban, a szakadó esőben. — Ez nem véletlen. A véletlenre a nem okos emberek hivatkoznak.

57. Lucifer és Sátán — „keresztnevek“.

Az „Osservatore Romano“ olasz napilap közli, hogy egy kínai újság híradása szerint a mexikói lapok beszámolnak a következő érdekességről: A keresztényeket üldöző állam „Tabasco“ nevű kormányzóságában törvénnyel szabták meg a katolikus papok megengedhető számát, *Garrido Canabal* nevű elnök pedig három fiúgyermekének a *Lenin*, *Lucifer* és *Sátán* — nevet adta. Megjegyzendő, hogy *Calles* államfő ezt a Canabalt a „*kormányzók példaképe*“-nek nevezte.

58. Az őrzőangyal megvédi övét.

Nemrég egy vonat Németországban a mélységbe zuhant, mert hídja leszakadt. E szerencsétlen vonattal kilenc linzi apáca is akart utazni. Egyikük jegyet akart váltani mindnyájuk számára. A pénztáros azonban kilenc helyett egyet értett (neun — ein). Ezen a tévedésen vitatkozni kezdtek, a vonat elment a kilenc apáca nélkül — és vesztéhe rohant;

az utasok közül csak egy vasutas menekült meg. Az apácák a félreértett szónak köszönhették életüket. Őrangyaluk örkdött életük felett.

59. Három Miatyánk az őrzőangyalhoz.

Ausztriában egy káplán elmondja ezt az esetet:

Egy 23 gyermekes családnak 14 éves leánya eltűnt. Már kilenc napja nincsen róla hír. A kétségbeesett apa megkéri a falu plébánosát, szervezzék mentővállalkozást. Húsz férfi és két csendőr indult velem esős őszi napon a vad hegyek között felkeresni az elveszett gyermeket. Fárasztó és keserves keresés közben közeledett az est. A férfiak egymásután megúnták a hiábavaló munkát és — elmaradtak. Már a csendőrök is hasonlóra gondoltak. De így szóltam hozzájuk: „Emberek, imádkozzunk három Miatyánkot a gyermek védőangyalához és tegyünk egy utolsó kísérletet!” Erre a kis őrs három irányban kutatott tovább. A patak mentén haladtam én. Ruhám átázott, kimerültem, már-már visszafordultam; de valami titkos hang biztatott, térjek a baloldali meredek ösvényre. Ezen mentem tovább és egyenesen egy bokornak tartottam és — alig hittem szememnek. A leány ott rejtőzött, a halálfélelem és aggodalom kiült sovány arcára. Bolyongott szegény tizenegy napja az erdőben. Kötényében mérges bogyókat tartogatott. Az éhségtől alig volt már erő benne. A csendőr puskájára ültetve vittük haza, kimondhatatlanul boldog szüleinek. S a falu népe minduntalan azt mondogatta: „Szemmel látható csoda történt, itt csak az őrzőangyal segített!”

60. „Mindennap imádkozom őrzőangyalomhoz.”

A világháború történetéből egy katona ezeket mondja: Megszoktuk a golyózáport. — Egy alkalommal koromsötét éjszakában őrségen állottam a harcvonalban. Csak reggel tudtam meg, mi volt a lábam alatt. Három kézigránáton álltam. Egyiknek szárát törtem el bakancsommal, másiknak ekrazittal telt tokját tiportam szét, a harmadikat is tönkre tettem tisztán véletlenségből, — pedig azt hittem, hogy köveken állok. A csodával határos, hogy egyik sem robbant fel és nem tépett szét.

Egy másik alkalommal pedig egy szikláról buktam le,

fejjel előre. Hirtelen mellemhez szoritottam puskámat. Ez eltörött alattam az esés erejétől, de nekem nem történt semmi bajom. — Igen, én *mindennap imádkozom őrzőangyalomhoz.*

AZ EMBER

61. Éva teremtése.

Egy lengyel mese szerint a bűnös angyalok elbukása után Isten megteremtette Ádámot. Óriási természetű a legvadabb állatok is megijedtek. A fákat gyökerestől tépte ki. Övé volt a paradicsom minden gyönyörűsége. De nem volt boldog; nem jó az egyedüllét. A teremtő Isten a virágokra lehelt, és előtte termett a fehér liliomszállhoz hasonló nő, nyomában a tavasz illata. E szüzet Isten Ádámnak adta. És minden, aminek hangja volt, dicsőítette ezért a Teremtőt.

Csak Ádám nem örült. A liliomos nő gyenge volt, mint a liliom, ő pedig erős volt, mint a tölgy. Isten látta, hogy Ádám nem illik hozzá és nem is méltó ehhez a nőhöz. Álmodta rá és oldalcsontjából másik nőt alkotott és Évának nevezte. Ádám örült neki, mert ez hasonló volt hozzá; vele szívesen megosztja a paradicsomot.

De a virágból lett szüzet Isten megtartotta büntelen szépségében és más szerepet szánt neki: ő legyen egykor Fiának anyja. De maradjon meg az édenkertben, míg az első emberpár munkával, szenvedéssel, halállal bűnhődik az ősbűnért s nem sóvárog Megváltó után. És az idők teljében Isten elküldötte a Szent Szüzet, és virágillatként szállt belőle elő az újjászületés Lelke, hogy megmentse az elbukott emberiséget.

62. Gyöngyöt keresek.

Évekkel ezelőtt az északamerikai *Alaszk*a-félsziget *Klondyke* nevű tartományát lázasan ásták, túrták az aranyások. — A *pacifik* vasúton erre igyekezett két ember; — ruhájuk nagyon is megkülönböztette őket egymástól. Az egyik ökörhajcsárhoz hasonlított; övében revolver és vadász-kés. A másik fekete reverendában, övén a szentolvasó. Ez

megszólítja utitársát: „Merre utazik, kedves barátom?” — Kellemetlenül válaszol a másik: „Klondyke-be — aranyat keresek, — hátha lesz szerencsém, . . . de nem olyan egyszerű dolog 20 méterre a föld gyomrába ásni, . . . aztán a nagy hideg miatt csak 3 hónapig lehet dolgozni — drága ott az élelem, . . . meg aztán az arany miatt van ott sok tolvaj és rabló is, . . . de érdemes a kockázat, mert, tetszik tudni, az *arany* mégiscsak *arany*.”

A pap sóhajtott, hallgatott. „És Ön hová utazik?” — kérdi a kincskereső. „*Gyöngyöket* keresek, — felelé mosolyogva — tudniillik *missziós pap* vagyok és az eszkimókhoz utazom, hogy hirdessem nekik Krisztust és megmentsem lelküket. Mert minden emberi lélek egy-egy *drágagyöngy*, hiszen *halhatatlan*.”

63. A tessera.

Érdekes szokásuk volt a régi rómaiaknak. Ha két jó barátot az élet elszakított egymástól, kettétörtek egy cseréplapot, egy tessera-t, és ha évek múltán ismét találkoztak, egymáshoz illesztették a gondosan őrzött két cserépdarabot és egymásra ismertek, ha a törések egymáshoz tartoztak. — Lelkünk, mintha *Isten lelkének letört darabja* volna. Gondosan kell óvnunk, hogy eredeti alakja megmaradjon és a nagy találkozáskor a jó Isten elismerje a magáénak és a kellő helyre illessze!

64. Gennadius álma.

A lélek a halál után is él. Anyag nélküli valóság és test nélkül is működik. — Szent Ágoston elmondja *Gennadius* orvos álmát, aki nem hitt a *lélek halhatatlanságában*. Utána megtért. Fehérruhás ifjú szólt hozzá az álomban, és köztük ez a párbeszéd történt: „Látsz engem?” — kérdé az ifjú. — „Igen, jól látlak.” — „A szemeddel látsz?” — „Nem, ez lehetetlen, mert be van húnyva.” — „De akkor mivel látsz engem?” — „Nem tudom.” — „Hallasz engem?” — „Igen.” — „Füleddel hallasz?” — „Nem, hiszen pihenek.” — „Mivel hallasz tehát?” — „Nem tudom.” — Végül így szólt az ifjú: „Beszélsz te most?” — Az orvos felelé: „Igen.” — „Száddal?” — „Nem.” — „Mivel hát?” — „Nem tudom.” A jelenés e szavakkal végződött: „Ime, te alszol most, mégis

látsz és hallasz és beszélsz, bár szemed, füled, szád zárva van. Eljön az óra, mikor egészen meghaltál és mégis fogsz látni, hallani, beszélni." — Ezért mondták a rómaiak: "A halál igen hasonló az álomhoz."

65. Vérrel festette.

Japán császára nem igen fogadja a nép egyszerű fiait. Egyszer mégis megtette egy jelentéktelen festővel, aki a császár életnagyságú képét festette 12 év óta — saját vérével. Mindennap más és más helyen sebezte fel testét, hogy egy-egy új ecsetvonással folytassa munkáját. — *Minékünk a végtelen Felségnek képét* kell szívünkben megfestenünk áldozattal, esetleg vérünk árán. Legyen meg a képen az ő jósága, türelme, alázatossága, áldozatossága!

66. Az édesatyja képe.

Boleszláv lengyel királyról mondják, hogy édesatyja képét állandóan keblén viselte. Valahányszor fontos dologba kezdett, megnézte előbb és így szólt hozzá: „Távol legyen tőlem, hogy valami olyant cselekedjem, ami hozzád méltatlan volna!” — *Lelkünk legyen Krisztus képe*, és minden tettünk előtt így szóljunk hozzá: „Távol legyen tőlem, hogy képedet énbennem bűnnel megsértsem!”

67. Az almafa.

Ceylon szigetén „*Éva almafája*”-nak neveznek egy különös fát; szép, illatos virága almához hasonló termést hoz, héja narancsszínű, belseje skarlátvörös. Alakján különös horpadás, mintha egy darabot leharaptak volna róla. És mert mérges termés, a legenda azt tartja róla, hogy ez a paradicsomi tiltott fáról tépelt termés, amely Évát bűnre csábította. Innen a fának érdekes neve.

68. Nem marad egy fedél alatt az árulóval.

V. Károly császár hadat viselt I. Ferenc francia király ellen. Egy alkalommal francia lovag érkezett Madridba és kihallgatást kért a császártól. A lovag hűtlenül elhagyta urát és az ellenség fejedelmétől szeretett volna kegyeket szerezni. Ez nyugodtan meghallgatta őt és aztán elbocsátotta. De nem akart neki szállást adni saját palotájában, hanem megkérte

egyik előkelő udvari emberét, adjon ő az áruló franciának lakást. A büszke spanyol lovag azonban tisztelettel felel: „Felség, adok szállást ennek az idegennek, mert ez Felséged kívánsága. De holnap földig lebontatom váramat, mert nem kívánok továbbra is olyan házban lakni, amelyet egy áruló meggyalázott. — *Liguori Szent Alfonz* azt mondotta egy alkalommal: „Ha igaz az, hogy a Szent Szűz és Jézus teste azonos hús és vér, és a Boldogságos Szűz mégis bűnben fogantatott volna, akkor az Úr Jézus szégyene volna, olyan testtel szoros összeköttetésben lenni, amely bűnnel terhelte meg magát, amely tisztátalan edény, az ördög alattvalója volt.”

69. Az ördög pribékje.

Egy német dómban, Halberstadtban van egy kép; ábrázolja a bűnbeesést. *Ádámot és Évát láncrafűzte* a halál, az ördög pedig hegedűn játszik mögöttük. — A meg nem váltott emberiség képe. „Lesztek, mint az Isten” — mondotta a kígyó. Utána meg rothadó csontból készült vonóval húzza a sátán a gúnydalt: „Valóban olyanok lettetek? Kérges tenyérrrel, zúzott lábbal, ősz hajjal, vaksi szemmel? Isten messze van tőletek; titeket meg vizlek a sötét verembe. Ne nyujtsátok kezeteket az ég felé; kapuja úgysem nyílik meg nektek!”

70. A neandervölgyi embernél is régiebb.

Amikor Düsseldorf mellett, Németországban a Neandervölgyben megtalálták az ősembernek csontvázát, az istenteleeknek öröme világgá kürtölte, hogy sikerült az embernek a majomtól való származását bebizonyítani az átmeneti alaknak koponyájával. Természetesen éppen úgy eltért ez a majom koponyájától, akárcsak a mai emberé. Az istentagadó liberális tudomány azonban lejáratta magát azóta, az emberek nyugodtabbak lettek, és az emberiség vezetői azóta nem is akarnak már hallani a majommal való rokonságról. Pedig máshol is találtak mélyen a földben ősidőkből származó emberi csontokat, így pl. *Pekingben, Heidelbergben, Kelet-Afrikában*, sőt nemrég *Názáret mellett* 12 méteres mélységben, amelyek a neandervölgyi leletnél is régebbiek. Ezek is azt igazolják, hogy a legősibb ember is lényegesen eltér

a majom alkatától, termetre és koponyaalkatra nézve pedig a mai emberrel azonos. — *A hitetlenség csak rossz tanácsadó lehet.*

71. A koponya hegye.

Egy keleti monda szerint Ádámot először kincsekkel megrakott barlangba temették. De halála előtt meghagyta fiának *Seth*-nek, hogy vigyék el tetemét a Szentföldre, a későbbi *Kálvária*-hegyre. Ő ugyanis előre látta, hogy Krisztus őt egykor megváltja ott a Kálvárián, és hogy a napkeleti bölcsek a sírbarlang kincseit, az aranyat, a tömjént és a mirhát elviszik majd Betlehembe és felajánlják Krisztusnak.

A Kálvária részint onnan is kapta tehát a „Koponyák hegye” nevét, mert itt pihent Ádám koponyája, ezen állott Krisztus keresztre, és az innen lecsurgó vér mosta le róla a bűn átkát.

KRISZTUS, A MEGVÁLTÓ

72. Napoleon Krisztusról.

Egy hitetlen szerző megkockáztatja művében ezt a kijelentést: „Hogy a vallást valamilyen isteni lény alapította, — *gondolkodó ember* már régen felhagyott ezzel az állítással.” — Gondolkodó? — Felhagyott? — Valóban?

Napoleon bizonyára nem volt korlátolt fejű ember. Igaz, hogy erőszakos, lelkiismeretlen és kíméletlen zsarnok volt, de hogy lángelme volt, ahhoz nem fér kétség. Hallgassuk csak meg, ez az igazán *gondolkodó* ember, hogyan beszélget egyik hűséges tisztjével, Montholon tábornokkal Szent Ilona-szigetén a számkivetésben!

„Krisztus beszél — és azóta övéi a nemzetek vérségi köteléknél is erősebb szálakkal. Megnyitja bennük a szeretet tüzét, amely eloltja még az önszeretet lángját is és minden más szeretetnél izzóbb. Értettem ahhoz, hogyan kell lelkesíteni az értem meghalni készülő tömegeket. De ehhez szükség volt jelenlétemre, felvillanyozó tekintetemre; egy szavam, egy hangom tűzbe hozta a szíveket . . . igen, enyém volt az a bűvös hatalom, amely magával ragadta a lelkeket; de ezt az erőt nem közölhettem senkivel; tábornokaim egyike sem tudta tőlem átvenni vagy tőlem ellesni. Ugyanígy nem rendelkezem azzal a titokkal, hogy nevemet és a hozzám való szeretetet változhatatlanná tegyem híveim szívében.

Most azonban, amikor Szent Ilona-szigetének rabja vagyok, . . . vajjon ki nyeri meg értem az ütközeteket, ki hódítja meg nekem a birodalmakat? És egyáltalában ki mozdul meg értem Európában? És ötven év múlva — ugyan ki halna meg értem? Montholon, én értek némi keveset az emberekhez és én mondom neked: „*Ez (Krisztus) több volt, mint ember.*”

73. A grönlandiak megértették.

Amikor a hithirdetők Grönlandba jutottak és az evangéliumot hirdetni kezdték, nem találtak az eszkimók nyelvében megfelelő szót a megváltó kifejezésére. Sokáig igyekeztek megértetni velük ezt a fogalmat, de sehogyan sem sikerült.

Végre a pogányok egyike kezdte megérteni a dolgot és megkérdezte a misszionáriust: „Talán olyan emberre gondolsz, aki a tengerbe veti magát, hogy a *felborult csónak emberét kimentse a vízből?*”

„Igen”, viszonzá örömmel emberünk. „Ez a megfelelő név.” S ezzel aztán megmagyarázta, ki a Megváltó, miként volt az egész emberiség végső veszedelemben, és miként szállt Jézus a fájdalmak tengerébe, hogy a fuldoklót kimentse az örök élet partjára. És azóta a grönlandi nyelvben a megváltó annyit jelent, mint „vízből kimentő”.

74. „Éljen Krisztus, a Király!”

Amikor a mexikói *Calles* halálra kereste a katolikuskokat, ezek csak titkos helyeken találkozhattak s „Éljen Krisztus Király!” köszöntéssel üdvözölték egymást. Barlangokban és pusztákon, ahol a prerikutyák üvöltenek, erdőkben, vadonban ez a köszöntés hangzott fel. És ezzel indultak a vértanúságra Krisztus hívei. A fiatalság szent hitvallásnak használta. Életüket adták érte. Az üldözések első vértanúja a *García Farfán*, egy fiatal kereskedő kirakatában ezt írta ki nagy betűkkel: „Éljen Krisztus, a Király!” És nem volt hajlandó ezt az írást onnan eltávolítani. Ezért Mexikó városán kívül a rendőrkaszárnyában agyonlőtték. A haldoklónak utolsó szava is ez volt: „Éljen Krisztus, a Király!” Meghalt Mesteréért. — És te? . . .

75. Krisztus Király szobra a bérceken.

A francia Alpokban a *Mont Blanc* közelében, a Des Houches (Dé Uss) hegyen évekkel ezelőtt óriási arányú szobrot szenteltek Krisztus Királynak. Súlya 500 tonna. Minden hónapban szentmisét mondanak előtte a világ békéjéért. Villanyfényrel is kivilágítják. Hasonló ehhez a dél-amerikai Andes-hegységben épült Krisztus Király-szobor

13.000 láb magasságban a tenger színe felett. Ezt a bronz-óriást ágyúkból öntötték, *Chile* és *Argentina* határerődjeinek ágyúiból. A két szomszédos ország emeltette annak a háborús veszedelemnek elmúlása emlékére, amely a két népet 1900-ban fenyegette. A szobornak ez a felirata: „*Ő a mi békességünk, aki kettőnket eggyé tett.*” Egy másik felirata pedig így szól: „Előbb omoljanak le e hegyek és hulljanak szét, mintsem hogy *Chile* és *Argentina* népei megfedkezzenek ünnepélyes fogadalmukról, amelyet itt, Krisztus lábainál tettek!”

76. Krisztus kereszthalála — istenségének legerősebb érve.

Az Úr Jézus halála akkora hatással volt *Napoleonra*, hogy ebben látta istenségének legerősebb bizonyítékát. „Szent Ilona-szigetén vagyok most — írja levelében. — Szerencsétlenségemben hol vannak hízelgőim? Ki gondol most reám? Hol vannak barátaim? Igen, ti ketten, hárman, ti a halálig hozzám hűek, ti megosztjátok velem a számkivetés kenyerét. De közelg az óra, amikor testem visszatér a földbe, hogy a férgek martalékává legyen . . . Milyen mérhetetlen különbség van az én szörnyű nyomorúságom és annak a Krisztusnak örök birodalma között, akiről még ma is beszélnek, akit szeretnek, aki az egész földkerekségen él! *Halál ez? Nem-e inkább élet?* Ilyen halál csak Istennek halála lehet. Minden szava meggyőző tudatlant és tudóst egyaránt. Sehol máshol nem találhatók fel a szép gondolatoknak, a szép erkölcsi elveknek ezek a tömegei, amelyek égi hadseregek századjaiként vonulnak fel előttünk és lelkünkben ugyanazt az érzést keltik, mint amit érzünk szép éjjelen a végtelen, a csillagos égbolt szemlélésekor!”

77. Csodás gyógyulás.

A jó Isten csodákkal is megmutatja hatalmát.

Lucien Belhache (Lüszie Belás), ez a toulouse-i 20 éves repülőgépszerelő Lourdesban járult az első szentáldozáshoz és itt gyógyult meg csodálatos módon. A fiatalember nyolc hónapja hátgerincsorvadásban szenvedett s bár meg nem keresztelt családból származott, mégis nagy bizalommal volt a lourdes-i Szent Szűz iránt. Ez a bizalom elnyerte jutalmát.

A Lourdes-ba induló úgynevezett szentolvasós vonat indulása előtt Toulouse-ban felvette a szent keresztséget, a következő napon Lourdes-ban az első szentáldozásban részesült a csodás barlang előtt. Jobbulását már ekkor kezdte érezni. A fürdőmedencéből kiszállva már mankó nélkül tudott járni s másnap a szentségi körmenet alatt egészen meggyógyult. Utána a betegségeket és a gyógyulásokat ellenőrző orvosi hivatalban kezelőorvosa, dr. Verdier írásban kijelentette, hogy *Belhache Lucien hátgerince az ötödik csigolyánál, az ágyék tájékán súlyosan beteg volt, amit a mellékelt röntgenfénykép is igazolt. A gyógyult fiatalember édesatyja alig várta, hogy családostul megkeresztelkedjék. A kegyelemmel kitüntetett fiú megjegyezte: „Így hát az Istenanya a maga hatalmával e három napon három csodát művelt.”*

78. A haldokló meggyógyul.

Egy párizsi fiatal lány, Perdereau (Perdro) Ilonka 1933-ban felkereste Lourdes-ot, hogy meggyógyuljon. Már 1924 óta szenvedett *tüdővészben és hashártyatuberkulózisban*. Felkereste Párizs, Cannes, Ivry kórházait. Agyára ment a kór, és egyik oldala megmerevedett. A súlyos beteget Lourdes-ban kórházba vitték, pap és orvos a végét várták. Szíverése gyengült, a beteg már hörgött. A pap feladta az utolsó kenetet.

Néhány perc múlva azonban történt valami. A pulzus erősödött, a test, a tüdő, a lélekzés rendessé lett és megindult az élet a megbénult testben. A következő napon az orvosi hivatalban megállapították a teljes gyógyulást. A következő évben Perdereau kisasszony újra jelentkezett a lourdes-i hivatalban gyógyulásának felülvizsgálatára. Jegyzőkönyvi hitelesítést nyert a természetfeletti teljes és maradó hatású gyógyulás. Ennek írásbeli bizonylatai megtalálhatók Párizsban dr. Nadal rádium orvosnál, dr. Vernes szerológus és dr. Laurier kezelőorvos uraknál.

79. A belga gyógyulások.

A lourdes-i csodás gyógyulások a katolikus belgák földjén, *Beauraing* (Boren) városkában is megismétlődnek a Szent Szűz kápolnájában az újabb időben. Így gyógyult meg a 12 éves Deunebourg (Dönöbur) Alfonzina. Csípőízületgyulla-

dásban, csípőeltolódásban szenvedett, hozzá még jobb lába megrövidült. Szegény gyermek volt. Közadakozásból mehetett csak el Beauraing-be. Autobusszal utazott. Megérkezve a kegyhelyre, áhitattal imádkozott. De nem gyógyult meg s nagyon elszomorodott. A jó beauraing-iek azonban biztatták és szavát vették, hogy az aug. 5-i nagy zarándoklattal megint eljön.

Hazamenet, Dinant helységben egyszerre csak különös hideg futott rajta végig és éles, szúrós fájdalmat érzett tagjaiban. Ő is ki akart szállni az autobusból, mint a többiek. De kísérő néneje ezt vakmerőségnek tartotta. „De igen, — mondotta a kis Alfonzina — *én tudok járni.*” És valóban menni kezdett. Falujában Maubrey-ben (Móbré) nagy esemény volt a gyógyulás. — A kisleány sokgyermekes családdhoz tartozott, nagy szegénységben és ugyancsak nagy vallási közömbösségben éltek azelőtt.

80. A bitófa három lépcsőfoka.

Isten elküldötte hozzánk egyszülött Fiát. Ezt az *Angyali üdvözlettel* adta tudtunkra. Szeressük ezt az imádságot!

Az angol történelem véreskezű uralkodójának, *angliai Erzsébet* királynőnek uralkodása alatt a férfiaknak százai haltak meg katolikus hitükért. Közéjük tartozott Poszt János is, a Bold. Szent Szűznek nagy tisztelője. Ilyennek bizonyult közvetlenül halála előtt is. Amikor ugyanis a bitófához viték, megállt a legalsó lépcsőfoknál és imádkozott: „Az Úr anyjala köszönté Máriát, és ez méhébe fogadá Szentlélektől szent Fiát” — és ezután elmondotta az Üdvözlégység Máriá-t. Majd a második lépcsőfokra lépett, újra letérdelt és folytatá: „Ime, az Úrnak szolgálója vagyok, legyen nekem a Te igéd szerint!” — és megint elmondotta az Üdvözlégységet. Majd a harmadik és utolsó fokra lépett, újból letérdelt és így imádkozott: „És az Ige testté lett és miköztünk lakozék” — és következett a harmadik Üdvözlégység. Erre *átadta magát hóhérának* és vértanúhalált halt. — Mi is halálunk felé tartunk. Mondjuk el reggel, délben, este, tehát három fokon napjában az Angyali üdvözléssel!

81. Bölcső az ütközetben.

A földre szállt Isten már a bölcsőben harcra buzdít minket a rossz lélek és a kísértések ellen. — Amikor *Brabant hercege* a 12. században meghalt és alig egy éves fiacskája örökölte a trónt, az ország ellenségei elérkezettnek látták a kedvező pillanatot, hogy az elárvult országot megtámadják. De a derék brabantiak hűséget esküdtek, hogy életük és vérük árán is megvédik a gyermek örökségét. Magukkal vitték a kis herceget a harctérre, *bölcsőjét egy fűzfára függesztették*, hogy mindenki láthassa őt a harc hevében. És bár a gyermekkirály még nem adhatott parancsot és nem intézhetett hozzájuk lelkesítő szavakat, de a gyermeknek pusztá látása annyi bátorságot és hősi lelket öntött a katonákba, hogy fényes győzelmet arattak és hazájukat megmentették az ellenség hatalmától. — Ilyen hercegünk az isteni Kisded. Szava még nem szól hozzánk, de pusztá látása erőt ad nekünk.

KRISZTUSNAK SZENVEDÉSE ÉS HALÁLA

82. „Nem te ontottad érte véredet.”

Az egyik spanyol templomban nagy tisztelettel vesznek körül egy feszületet, melynek jobbja elvált a kereszttől és lecsüng. A következő történetet beszéli róla a nép: A feszület alatt szentgyónását végezte egyszer egy nagy bűnös. Őszinte bánattal vallotta meg bűneit. De ezek olyan súlyosak voltak, hogy a pap vonakodott megadni a feloldozást. Végül mégis feloldozta, de figyelmeztette, ne legyen visszaeső bűnös. Javulást ígért és jóideig hűen megtartotta ígéretét, — míg a gyarlóság ismét urrá nem lett rajta. Bánata újra elvezette őt a gyóntatószékbe. A pap csak nagynehezen adta meg a feloldozást és végül is azt mondotta neki: „De most utoljára oldozlak fel.”

Hosszú idő multán a szokás és a kísértés ereje azonban megint csak bűnbe vitte emberünket — és töredelmes bánattal szívében kereste fel gyóntatóját. De ez hajthatatlan maradt. „Most azonban vége mindennek” — így szólt. „Mindig visszaesel régi bűnödbe. Bánatod nem lehet igazi!” „De igazán bánom vétkeimet” — szólt a bűnös. „Elbuktam, mert beteg és gyenge vagyok, de nagyon, kimondhatatlanul nagyon bánom vétkeimet!” — „Nem, számodra többé nincsen bocsánat” — válaszolta a pap.

Azonban mintha sírást hallana egyszerre a keresztfelől, ijedten tekint fel a gyóntató a feszületre. Erre *Krisztus leveszi jobbját a keresztről* és keresztet vevve feloldozza a gyónót. A pap pedig hallja a Megfeszítettnek feddő szavát: „Nem te ontottad érte véredet!”

83. Ötven ostorcsapást — anyja helyett.

A Kaukázusban a mult század derekán élt egy Schamyl nevű szultán. Igazságos fejedelem volt, akinek sikerült jó

erkölcsre szoktatnia népét. De nagyon kellett küzdenie alattvalóinak egyik rút hibája, a megvesztegethetőség ellen. Hogy ezt a bűnt kiirtsa, szigorú parancsot tett közzé: Aki ilyen bűnnel vádoltan még egyszer szeme elé kerül, annak hátára 50 ostorcsapást méret nyilvánosan. És íme — a legelső váddal éppen saját édesanyját illették. Megrendülten, kínos fájdalomtól elgyötörtén a szultán három nap és három éjjel sátrába zárkózott. Nehéz harcot vívott lelkében. Egyik oldalon a szigorú törvény, mely büntetést követel, — a másikon pedig a fiúnak szeretete édesanyja iránt. Mitévő legyen? — A negyedik napon Schamyl szultán kilép sátrából; arca halovány, tekintete komoly. Hírnökök hívják össze a népet és a szultán a nép közé állítja édesanyját, — hátán kezét összekötteti, előhivat két embert, kezükben az ostor, ütésre emelteti kezüket. De abban a pillanatban, amikor az ütések már lesujtanak, elragadja előlük anyját — és halál-sápadtan odatartja meghajtott hátát az ötven korbácsütésnek. És az ötvenedik után az uralkodó fenséges erővel felemelkedik s így szól: *„Távozzatok, a törvény elnyerte az elégtételt, uralkodótok vére maga mosta le a bűnt!”* — E naptól kezdve megszűnt a megvesztegetés és a nép sohasem felejtette el ennek a rettenetes órának emlékét.

Ki ne gondolna ennek hallatára a Megváltóra, akit kínnóoszlophoz kötve ütlegettek bűneinkért? „Íme az Isten Báránya, ki elveszi a világ bűneit!”

84. A néger, aki Krisztus halála napján akar meghalni.

Egy hithirdető pap Guinea afrikai tartományból elmondja ezt a történetet: „Egyszer lélekszakadva jöttek a misszióstelepre a gyermekek s jelentették, hogy egy halodkló fekszik a tengerparton. Odasiettem, bátorítottam s előkészítettem végső órájára. Majd vállamra emeltem s bevitettem a telepre. Nagypéntek volt. Amikor a súlyos beteg e napnak nagy szentségéről hallott, felfigyelt. Összeszedte erejét és tompa hangon megszólalt: „Uram, mondja csak, vajjon Jézus Krisztus a feketékért is meghalt?” — „Igen, a feketékért is és minden emberért.” Majd megtört hangon folytatta: „A nagy bűnösökért is meghalt, mint amilyen én is vagyok?” „Igen, különösen ilyenekért halt meg.” — „Oh, ha énértem is meghalt Krisztus, akkor én is *Őerte akarok*

meghalni. Keresztelj meg, Atyám, hogy ugyanazon a napon halhassak meg érte, amelyen Ő is meghalt értem!" Meghatottan teljesítettem kérését, hiszen olyan őszinte és hűséges szeretettel viseltetett a meghalt Üdvözítő iránt; feladtam neki a szent keresztséget, amelyet szent buzgósággal fogadott. Nemsokára aztán kilehelte lelkét. Nagypénteken történt ez délután 3 óra tájban. — Nem tudtuk, hogy honnan jött ez a fekete és nem is tudtuk meg azután sem; nem voltak sem rokonai, sem barátai."

85. A második Ádám.

A 16. század közepén Rómában különös eset történt. — Egy börtönben két azonos nevű ember szenvedett. Egyikük ártatlanul, a másik valami nagy gaztett miatt. A bíróság ítéletet mondott, s a gonosztevőnek halálos ítéletét fogadtosítani kellett. A hóhér a börtön ajtajánál megállott, az elítéltet nevéen szólította, hogy jöjjön elő. A bűnös jól tudta, hogy róla van szó, de csendesesen meglapult a börtön zugában s nem mozdult; az ártatlan azonban nyugodt lelkiismerettel, félelem nélkül lépett elő büntelenségének tudatában. A hóhér szó nélkül megkötözte, elvitte, — s így az *ártatlant végezték ki*. A börtönben meghúzódó foglyot pedig, akit ártatlannak gondoltak, felmentették és szabadlábra helyezték.

Közös börtönben *két Ádám* tespedt. Az első volt a bűnös, a második halt meg ő helyette.

86. Haljon meg a fiam!

Az arabok sokáig ostromolták a spanyol fővárost. Alfonz király hőiesen védte. De íme, egyetlen fia az ellenség fogságába esett. Az arabok szultánja diadalittasan örült zsákmányának. A fővárosnál a falon kívül bitófát állíttatott, alája hozatta a foglyot s megüzente a királynak: „Alfonz, vagy a várost, vagy fiadat!” A nép aggodalommal nézte királyát, amikor ezt a hírt hozták. Vajjon melyiket választja? Vajjon a várost átadja az ellenségnek s vele a népet a halálnak s a rabszolgaságnak, vagy pedig feláldozza szeretett fiát?

Alfonz király nem tétovázott sokáig, bármilyen kegyetlen volt is a választás. A hírnöknek így felelt: „*Haljon meg fiam, hogy élhessen népem!*” — Vajjon nem beszélt-e

ugyanígy valaha egy még nagyobb Király, hogy egyetlen fiát feláldozza népéért? . . .

87. Szent Jeromos beszélget a kisdéd Jézussal.

Betlehem szegényes barlangjában ütötte fel egyszerű tanyáját az immár aggastyán Szent Jeromos. Szíve szent örömmel telt meg elmélkedései közben. Maga mondja el egyik ilyen beszélgetését az isteni Gyermekkel.

Igy szóltam hozzá: „Kis Jézusom, mennyire dideregsz, milyen kemény a fekvőhelyed — érettem! Hogyan háláljam én ezt meg?” — A gyermek felelé: „Semmit sem kérek tőled, Jeromos. Énekeld csak: Dicsőség mennyben az Istennek! Még többet is akarok egykor szenvedni — az Olajfák hegyén, a szent kereszten!” — Ismét szólt a Szent: „Jézuskám, mégis akarok valamit adni, — íme, fogadd el minden pénzemet!” A Kisdéd azonban így válaszolt: „Hiszen az ég és a föld az enyém. Nem kell nekem a pénz. Add oda szegény embereknek! S így fogadom csak el, mintha nekem adtad volna.” — Jeromos tovább beszélt: „Szívesen megteszem. De Neked, magadnak is szeretnék valamit adni vagy valamit kedvedre tenni, mert különben megöl a szomorúság.” — Az isteni gyermek ekkor így szólt: „Nos, jól van. Ha mindenáron akarsz nekem valamit adni, megmondom, hogy mit adj. Add nekem összes bűneidet, add nekem lelkiismeretednek minden súlyát!” „Mit akarsz velük művelni?” — felelé a csodálkozó Jeromos. És Jézuska így szólt: „*Vállamra veszem bűneidet* és elviszem őket.” A Szent erre könnyekre fakadt és felkiáltott: „Oh, jóságos kis Jézus, mennyire megindítottad szívemet! Azt kéred tőlem, ami rossz és helyébe nekem adod érdemeidet. Vedd át tőlem tehát, ami az enyém, és add nekem, ami a Tied!”

88. Van-e értelme életünknek?

Amikor Rómában, a régi világ fővárosában a pogány műveltség legszebb virágzásnak örvendett, a római császárok udvarában a művészet legmagasabb fokára hágott, a világnak minden kincse Rómába özönlött, és minden elgondolható élvezete a jómódnak rendelkezésére állott, — éppen ebben az időben sehol a világon nem volt annyi életűnt ember, mint itt. Az akkori kor leghíresebb természettudósa,

Plinius, az embert a világ legszánalmasabb lényének mondja; egyetlen szerencséje, módjában áll bármikor elvetnie magától az életet. — A világbölcselelő *Seneca* nagyon unalmasnak tartja az életet, mert ez örök egymásutánja a nappalnak és éjjelnek, a felkelésnek és lefekvésnek, a télnek és nyárnak, a hidegnek és melegnek, az éhezésnek és jóllakásnak. „Az élet — így szól — egészen kiürült.” Az akkori világ utolsó jelmondata így hangzott: „Nyitva az ajtó, eredj ki rajta!” vagyis, ha értelmetlen, ha unalmas neked az élet, vess neki véget, öld meg magad! — A kereszténység új értelmet adott az életnek. *Minden emberi életnek végtelen értéke van*, legyen a legszegényebb és legmegalázottabb rabszolgának vagy császárnak élete.

89. Tisztelet adassék a keresztény nőknek!

A nagy üldözések idején Kínában, Bagion városában 25 keresztény férfit, nőt és gyermeket hurcoltak a bíró elé. Rövid volt a tárgyalás. Bűnük, hogy keresztények voltak. Ezt súlyosbította még meghiúsult szökési kísérletük. De a nagy mandarin kegyelmet akart gyakorolni, ha elhagyják hitüket. — Feszületet tesznek a földre és felszólítják a férfiakat, lépjenek rajta keresztül. Halotti csend — feszült figyelemmel nézi a tömeg a férfiakat. Ezek azonban mozdulatlanok, majd egyszerre azt kiáltják: „Nem, ezt nem tesszük meg soha!” — A mandarin felugrik, a bakók előrohannak, nők és gyermekek egymásra borulnak — és 25 fej a porba hull.

A mandarin most a nőkhöz fordul: „Tiporjátok meg a feszületet, vagy pedig ti is így jártok!” — dörgi haragjában. — „A halált választjuk!” — hangzik a hős nők válasza. A dühöngő bíró ismét kimondja a halálos ítéletet. Erre a pogány tömeg áttöri a katonák sorát és kegyelmet követel. De újra felhangzik a nők és utána a gyermekeknek hangja: „Inkább a halált!” Négyen azonban megínognak. Remegő térdeikkel mennek a vértanúk vérén át a feszülethez. Rettenetes lelki tusával ott állanak a Megfeszítettnek képe előtt, eltakarják arcukat, de nem tudnak a feszületre lépni. Ekkor hízeltőre fogja dorgát a szörnyű bíró: „Ugyan, lépjetek át ezen a fán és ezzel megmentitek az életet és a vagyont, a szabadságot és a békét!” Erre az egyik nő hir-

telen átugrik a feszületen; a többi négy követi. De azonnal földre is rogy keserű szégyenében. A keresztények serege térdre hull és hangosan imádkozik a szerencsétlenekért: „Uram, bocsásd meg vétküket!” — „Lányom, mit tettél?” — jajveszékel egy idős asszony, előtör a tömegből és leányára rohan. Ez arcra esik; a vértanúk vérében térdel. A katonák rárontanak, hogy eltépjék anyjától, de hiába. A leány felemelkedik, kezébe veszi a feszületet és így szól társnőjéhez: „Ti vittetek engem a bűnbe; most kövessetek a bűnhődésben!” *A vérrel megfestett feszületet magasra tartja*, a hűségben megmaradt kis csapat térdre rogy, imádja a keresztet, a négy asszony hangosan zokog, kegyelemért és megbocsátásért könyörögnek. Azután a mandarin elé lépnek e szavakkal: „Vétkeztünk, először nekünk kell meghalnunk! Rajta hát!” És a vértanúk holtteste mellé térdelnek, nyakukat odatartják a hóhérok bárdjának. — Ekkor azonban vészes mozgolódás támad a pogány tömegben, amely kimondhatatlan csodálattal figyelte a rémes színjátékot. A tömeg mind fenyegetőbben követel kegyelmet és mind erősebben zúg: „Tisztelet adassék a keresztény nőknek!” Merev arccal kel fel a zsarnok és szabadon bocsátja a nőket. S mikor ezek eltávoznak, halkán szól magában: „Tisztelet adassék a keresztény nőknek!”

90. Egyetlen bűnért!

A Golgota dombján áll Krisztus keresztje. A halállal küzd Isten Fia. Sötétség köröskörül; morajlik a föld. Közeli a kilencedik óra. A százados figyel a szenvedőnek arcát. Ajkai imádságot rebegnek, tekintete végtelen fájdalommal kutatja a messzeséget. És megszólítja Őt a százados: „Te a zsidóknak híres rabbija és csodatevője voltál. De mondd, *miért kellett ennyire szerencsétlenül járnod és a kínok fáján meghalnod?*”

Halk válasz szól a keresztről: „Miért? — Unum peccatum — egyetlen bűnért.” És a Megfeszítettnek vére tovább csorog a bűnös földre.

91. És a kereszttel . . . szerencsém is.

Egy fegyházi lelkész beszéli el a következőt: „Meglátogattam M. Jenő fegyencet . . . fiatal férfiember volt;

négy évet kapott. Édesanyja nemrég halt meg. Ez egészen összetörte lelkét: „Főtisztelendő Uram, — így szólt — volt derék feleségem és jószágos édesanyám. Most mind elhagytak. Feleségem elvált, mert bántalmaztam. Gyermekeimet magával vitte, nehogy vallástalanságban nőjenek fel. . . és öreg édesanyámat a sírba vittem. . . Főtisztelendő Uram, most tudom csak, milyen nyomorult ember vagyok.”

Szomorúan nézett rám, majd reszkető hangon folytatta: „Egykor én is boldog voltam. Egyszer azonban, amikor egyik izgága gyűlésről hazajöttem, *összezúztam a feszületet* . . . És a kereszttel szerencsémét is . . .

M. Jenő fegyenc az idén ment az első szentáldozáshoz. Cellájában egyszerű fakereszt lóg. Feleségének pedig megírtam, bocsásson meg neki, ahogyan a jó Isten is megbocsátott a bűnösnek. És reszkető kézzel írta meg válaszáat: „*Megbocsátok neki!*”

92. A keresztnél kiderül.

Ha Genfből a Mont Salève (Mo Salev) nevű hegyre megy a turista, kereszthez ér, mely a hegy szélén áll és messze betekint a Rhone völgyébe. Éppen itt van a gyakori ködnek magaslati határa is; különösen hűvösebb napokban igen sűrű szokott lenni. Egyik turista éppen ilyenkor tartott fel a hegynek. Útközben odavaló földművessel találkozott s panaszkodott neki, hogy nem tud a ködből kikerülni. Emberünk azonban így szólt: „Csak tessék felmenni a keresztig; a keresztnél kiderül.”

Utasunk jó kedvvel és új reménnyel folytatta útját egészen a keresztig. Gyönyörű kép tárult itt fel előtte. Lábai-nál a gyönyörű vidék: Genf városa, a tó, a Rhone síksága — s felettük, mint hatalmas tenger, a ködfátyol; de *a keresztnél ragyogott a nap felhőtlen pompájában.*

A keresztnél kiderül. Szétfoszlik a szenvedélyek ködfátyla. Felragyog az isteni szeretet napsugara.

93. A Megfeszítettnek képe.

Lord Meffon 35 éves korában börtönbe került. Sebzett oroszlánként dőngette a cella falát, ajtaját. A rossz levegő, a sötétség, a testi kín megtörte erejét. Istenre azelőtt nem gondolt. De most lassankint kivirult a belső tavasz a fogoly-

nak lelkében. Szívének jégburka felengedett és *Lord Meffon* lelkében kinyíltak a türelemnek, az Istenbe vetett hitnek, az Ő szent akaratába való megnyugvásnak virágai. És ez így történt:

Egyik nap vésőt kért a börtönőrtől. Kérését nem akarták meghallgatni. Idővel mégis teljesítették. — Egy vésőt! — A hosszú munka és ez a szerszám segített a fogoly lelke gyümölcseinek megérlelésében. Kora reggeltől késő estig vésett és dolgozott vele a börtön falán. Imádság és sóhaj fűszerezte a kalapácsütéseket. Mindinkább barátságosabb lett a börtön zordonsága. A nyirkos falnak sötétjéből mindinkább előrajzolódtak a *Megfeszítettnek arcvonásai*. Élet-nagyságban. Különösen hatott reá Krisztus fenséges arca, melyet a sűrűn font, súlyos töviskorona övezett. Jóságosan, barátságosan tekintett reá. A feszület kiterjesztett és hatalmas szegékekkel átvert karjai, mintha szeretettel ölelnék meg a szemlélőt. Szeméből azonban súlyos könnyek hullottak. Órákon át szemlélte *Lord Meffon* ezt a képet, mozdulatlanul ült vagy térdelt előtte. Aztán összehasonlította szenvedését Krisztuséval, mely messze fölülmúlta az övét. Lelkébe vésődtek a képnek vonásai. És húsz év múlva elhagyta börtönét. De életének őszén is lelkében hordozta a börtön Krisztus-képét.

Később ezt az érdekes börtöncellát a maga különös keresztábrájával kápolnává alakították át. Zarándokok és imádkozók erőt és vigasztalást nyertek itt, ennél a köbe vésett képnél, amely olyan csodálatos módon rajzolódott ki egy szenvedő ember lelkében.

94. A szent kereszt felmagasztalása.

Krisztus keresztje 14 éven át a *perzsák* kezében volt. Jeruzsálemből 614-ben rabolták el. *De Heraklius* császár hamar visszavette tőlük diadalmas háborúban. A császár ünnepélyes menetben, vállain vitte újra vissza a Kálvária hegyére. Amikor azonban császári pompájában, arannyal és drágakövekkel ékesítve a Kálváriához vezető út kapuján akart áthaladni, a monda szerint, valami láthatatlan erő megállította a keresztet vivő császárt, úgyhogy nem mehetett tovább. Ekkor *Zakariás* pátriárka figyelmeztetésére *letette császári ékességeit* és szegényes, egyszerű ruhában, sarutlan

lábbal folytatta útjának hátralevő részét. A keresztet előbbi helyére állították vissza. Ezt az örömdetes eseményt pedig minden évben, szept. 14-én ünnepeľjük meg azóta. (Szent kereszt felmagasztalása.)

KRISZTUS FELTÁMADÁSA ÉS MENNYBEMENETELE

95. Gondolj az életre!

A szigorú életű trappista szerzetesek mindig csak e köszöntéssel üdvözlik egymást: *Memento mori* — gondolj a halálra! Kivételt csak húsvétvasárnap tesznek. Ekkor tavaszi kankalint tépnek a kertben, amelyet égi kulcsvirágnak is nevez a nép, és ezt egymásnak nyújtják e szavakkal: *Memento vivere* — gondolj az életre! — *Húsvét napján az élet Urára gondoljunk*, aki halottaiból feltámadt és nekünk örök életet szerzett!

96. A halálbörtön kulcsa Jézusnál van.

A rómaiak hatalmas császára, Theodozius jó kedvében egyszer megnyitatta birodalmának minden börtönét és a foglyoknak általános szabadságot adott. De volt még egy kívánsága. Bár volna hatalma akkora, hogy *megnyithatná vele a sírokat* és minden halottnak visszaadhatná az életet. De ez felülmúlta császári hatalmát. Semmiféle földi császárnak nincs meg a halál házának kulcsa. Csak annak, aki Szent János apostol fejére tette a kezét és így szólt: „Halott voltam és íme, örökké élek és nálam van a halálnak és pokolnak kulcsa.”

97. „Ha ez ma beteljesedik . . .”

Az 1870/71. évi német-francia háború egyik hajnalán az ütközet előtt történt. Az egyik német ezred elhelyezkedett egy dombon és várta a támadásra a jeladást. Néma, fojtó csend. Ekkor a katonák egyike kis tárcát vett elő zsebéből. Tele volt papírdarabkákcal. Mindegyikre egy-egy bölcs mondást írt rá, hogy életében irányító elveket sugalljanak neki. Minden reggel előszedett egyet közülük; ez volt *a nap jelszava*. Így tett ma is. Egy bajtársával is kihúzatott

egyét a sok közül. Ez olvasta, majd komolyan így szólt: „Ha ez ma beteljesedik itt, akkor küldd el ezt a papírlapot édesanyámnak!” — Tombolt az ütközet. Vége volt. A zászlóaljából csak kevesen maradtak meg. Egyikük lovon bejárta a szomorú csatateret, hogy megkeresse bajtársát a halottak között. Hogyan fog azonban rátalálni ennyi sebesült és halott tömegében? Ekkor megpillant egy felemelt kezet; görcsösen tart egy papírlapot. Leszáll a lóról. Valóban, jóbarátja a halott; golyó járta át mellét, az arca halovány, de csendes és békés. A katona kiveszi a merev kézből a lapot s elolvassa: A végső roham itt vagyon, Hozzád sietek, Jézusom!

98. Sohasem lesz hazánkká . . .

Az északamerikai Mississippi-folyó partján kivándorolt európaiak tanyáznak. Munka közben is dalolnak. Énekelnek az új országnak szépségéről, nagy erdőségeiről, Amerika hegyóriásairól; énekelnek a felettük mosolygó égről és a Mississippi hullámairól; énekelnek az idegenben való élet szabadságáról és gazdagságáról. Egy arra járó utas hallgatja dalukat, melynek minden versszaka így végződik: De sohasem lesz hazánkká. — Az utas érdeklődik sorsuk iránt. Jól megy sorsuk, megelégedettek, de e gazdag országról mégis csak azt gondolják, hogy sohasem lesz hazájukká. *Szívükben olthatatlanul ég a vágy hazájuk után.*

Igy van a keresztény is e földön. Legyen bár meg mindene, amit szeme-szája megkíván, de szívében ott él az élő panasz: E föld sohasem lesz hazánkká.

99. „Morire in pace con Dio.”

Rómában járt a hallei egyetem egyik híres tanára. Ez a német tudós olaszországi utazásakor egyszer összebarátkozott egy római kocssal, — és bizalmaskodni kezdtek. Volt ebben az egyszerű emberben valami barátságos és kedves vonás. Mikor elváltak, a tanár úr kezét nyujtotta és megkérdezte, — mert szeretne volna megismerni gondolkodását — hogy mi a legfontosabb dolog számára az életben. Emberünk kissé gondolkodott és ellágyult hangon, a lágy római nyelvjárás hangján így szólt: „Morire in pace con Dio — *Meghalni Isten békéjében.*”

A SZENTLÉLEK

100. Isten Lelke kormányozza az Egyházat.

Liguori Szent Alfonz súlyosan megbetegedett. Kérte tehát XIV. Kelemen pápát, mentse őt egyházmegyéje kormányzásának gondjaitól. A pápa azonban így felelt: „Elég, ha Monsignore Liguori elkormányozza egyházmegyéjét ágyából. Egyetlen imádsága, amit betegágyából küld Istenhez, *többet ér száz püspöki körútnál.*” A Szentatya ezzel azt akarta mondani, hogy nem az emberi ész és okosság kormányozza Isten Egyházát, hanem az a Szentlélek, akit Isten neki küldött minden idők és népek számára.

101. Az igazi bölcseség.

Sok éven át élt *Szent Arzénusz* Egyiptom sivatagában remeteéletet. Bölcseségének híre eljutott *Nagy Theodosius* római császárhoz is, aki a remetét megbízta két fiának, *Árkádusznak* és *Honoriusznak* oktatásával és nevelésével. A szent ember elvállalta ezt a tisztelet és bár tudta, milyen nehéz és fontos a fejedelmi gyermekeknek nevelése, lelkiismeretesen teljesítette hivatását.

Nem ritkán azonban eltűnt a császári udvarból és elzárándokolt egyszerű származású öreg ismerősehez, aki írni-olvasni sem tudott. De az őszhajú aggastyán fejében bölcsesség honolt, szívében pedig az Úr félelme lakozott. Ezért választotta ki az Isten embere ezt az öregembert, hogy tőle tanácsot kérjen nehéz óráiban s támogatásában részesüljön a kétségek idején.

Egyik napon ismét útnak indult hozzá, hogy az öregembert felkeresse. Valaki az udvarból azonban megkérdezte őt: „*Arzénusz, te minden tudományhoz értesz és olvastad a görög és római íróknak munkáit. Vajjon fontos-e neked az, amit az az öreg neked mond?*”

Arzénusz így felelt: „Igazad van, ismerem a görögöket és a rómaiakat és sokféle tudományhoz értek, de ennek az egyszerű embernek tudományából jóformán az abc-t sem értem. *Tudománya attól a Lélektől származik, aki onnan felülről való.*”

102. Világosságot a börtönbe!

Boroszló várában *Hedvig hercegnő** kitekintett az árkádos ablakon. Megszólaltak a pünkösdi harangok, fény-özön és napsugár ömlött szét a házak, kertek és mezők felett. Az istenfélő hercegnő ekkor arra a Lélekre gondolt, *aki ragyogóbb ezer napnál* és kérte, térjen be hozzá a maga hét ajándékával és tegye szívét lakásává. Ilyen gondolatokkal foglalkozott, amikor tekintete a komor palota vastag falára esett. Hedvig asszony megremegett; tudta, hogy arra vannak a börtönök, ahol sok fogoly sínylődik. Ezek sohasem látnak napfényt, éjjel-nappal sötétség és gyötrellem osztályrészük. Könnyei ragyogtak, és mély sóhaj szakadt fel kebléből. És hirtelen megszólalt bensőjében a Lélek: „Menj és vígy nekik világosságot!” — És átsietett a vár udvarán, nyomában udvari kísérete. Felkeresett minden börtönzugot, meggyújtott egy-egy gyertyát és a szegények elé tette. Ezek mohó szemmel itták a jótékony fényt, édes boldogsággal hallgatták vigasztaló szavait, melyek lelkükbe hulltak éltető fénysugárként. Nem egy gonosztevő ünnepelt köztük pünkösdöt és hálálkodott Istennek azért a világosságért, amelyet a jótékony hercegnő a nyirkos és sötét oduban és az elsötétült lelkekben meggyújtott.

103. A per elveszett, — de megtalálta Istent.

Liguori Szent Alfonz Nápolyban született előkelő szülőtől. Tanulmányait nagyon fiatalon fejezte be, hiszen 17 éves korában elnyerte az egyetemen a jogtudományok doktori címét. Ügyvédkorában nagy tekintélyt szerzett a törvénykönyv alapos ismerete, éles elméje és bölcsesége által, amelyekkel gyorsan tájékozódott a legbonyolultabb jogi esetek-

* Nem azonos Boldog Hedviggel, Nagy Lajos királyunk leányával, aki Krakkóban lakott mint lengyel királyné.

ben, úgylátja rendszerező tehetségével és ragyogó ékesszólásával ügyeit mindig kitűnően védte.

Egy alkalommal nagy jelentőségű és nehéz pert bíztak rá. Szorgalmasan tanulmányozta az ügyet, kiemelte a döntő értékű részeket, összeállította érveinek sorrendjét és egész erejét összeszedte a per megnyerésére. A tárgyalás napján megjelent a bíróságnál és olyan erővel, biztonsággal és tisztalátással beszélt, hogy mindenünnen tetszésnyilvánításban volt része. Erre felemelkedett ellenfele s némi valótlanságot bizonyított rá. És ez az egy látszólag jelentéktelen körülmény felborította az egész helyzetet. Alfonz átlátta a bukást az első percben. Félelmében elsápadt, lelkében megremegett, ott helyben letette hivatását és elhagyta a tárgyalás termét.

És ettől fogva nem hagyta el őt a mindentudó és mindentlátó Isten *Lelke*. *Megnyitotta szívét* minden isteni figyelmeztetésre és utasításra és így lett belőle Istennek nagy szentje, rendalapító. Így kelt életre benne Isten félelme által az *Úr Lelke*.

104. Az erősség *Lelke*.

A mult század derekán történt, hogy egy német városka plébánosához beállított egy tüzértiszt. „Hallottam, plébános úr, nemsokára bérmlás lesz. Én is szeretnék bérmlkozni.” A pap meggyőződött arról, hogy a jelentkező megkeresztelt és már első szentáldozáshoz járult katolikus férfi, de csodálkozott, miért nincsen még megbérmlva.

„Adótiszt volt atyám, elhelyezték, s ezért elmaradt gyermekkoromban” — felelé.

„De hogyan van az, hogy éppen most jelentkezik? Mi bírta Önt erre?” — kérdi a pap.

„Előbb is jöhettem volna, de nem gondoltam rá. De amióta katona vagyok, rájöttem, hogy a bérmlás nagyon üdvös lehet egy katonának. Mozgalmas idők járnak, és nehéz hivatásban elkel nálunk az erősség *Lelke*.”

„De mit ért ezen? Nem téved, Fiam?” — kérdi tovább a plébános.

„Gondolok a régi hősökre a bibliából, Gedeonra, Dávidra, a Makkabeusokra. Az ő erősségükre gondolok.”

„Igaza van, — mondja a pap — és gondoljon a szent

katonára, Szent Sebestyénre, meg a többi vértanúkra! Nem ismerték a félelmet, ha meg kellett védeni szent hitüket."

És a bérálás napján a bérálmakozók sorából kiemelkedett egy fényes sisakos, egyenruhás katona — szeme ragyogott a szent lelkesedés tüztől. Vajjon mire gondolt a püspök vitézzé avató szertartása alatt? Elmondta később.

„Édesatyám Lützow szabadsághős csapatában küzdött, bátorságával és vitézségével becsületet szerzett. *Krisztus zászlaja azonban többet jelent Lützowénál*; becsületet akarok neki szerezni s hozzá hű maradni."

A KATOLIKUS EGYHÁZ

105. A kacagó sátán.

Javában folyt a németországi ú. n. kultúrharc, a katolikus egyház üldözése. Az egyik város utcasarkán egy kép volt látható. Viharos tengert ábrázolt, kőszirtet ostromoltak a habok. Néhány tagbaszakadt férfi teljes erővel húzta a sziklára kötött láncot, hogy ledöntsék. Háttérben meglapult az ördög és kacagva nézte munkájukat; az ördög alakja mellett e szavak voltak olvashatók: „*Uraim, ne nevetessék ki magukat!*” Én, a sátán, közel kétezer esztendő óta dolgozom országom összes erőivel e szikla eldöntésén, de morzsányit sem tudtam letörni belőle. És önök akarják ezt a sziklát lerontani? . . .”

106. Protestánsok maguk között.

Kálvin így szól: Száz evangélikus között nem találsz egyet, aki más okból lett volna lutheránus, minthogy szabadon átadhassa magát mindenfajta érzelmi élvezeteknek.”

Erasmus a „vallásújítás” szörnyű gyümölcseinek láttán felkiált: „Oh, hát így vagyunk? A reformációnak úgylátszik nincsen más célja, mint az embereket szerelmekbe bolondítani; és ez a nagy tragédia majd úgy végződik, mint valami vígjáték, amelynek utolsó felvonásában mindenki házasodik.”

Az anglikán *Fitzwilliam* így panaszkodik az angol egyház meg nem okolt elszakadásán: „Az Egyháztól való elszakadás legtöbbször valamilyen emberi gyarlóság által keletkezik, de valamely eretnekségnek az Egyházba való visszatérése mindig az erényeken át történik.”

107. Isten embere.

Luthert „Isten emberének” szokták mondani követői. De legfanatikusabb hívei sem tartják őt szentnek. 1545-ben Wittenbergben a sekrestyében csodát akart művelni; ezzel bebizonyíthatta volna isteni küldetését; a *csoda azonban nem sikerült*. De vigasztalta magát a kudarcért: „Bár nem művelhettem kisebb csodát, de annál nagyobb csoda az, hogy a sátán legnagyobb fejét, a pápaságot és annak testét olyan ütéssel hasítottam ketté, amilyent semmiféle világi vagy lelkiező eddig még nem mért rá.” — Rotterdami *Erazmus* találóan mondja, hogy nagyon nehéz a követ a hegyre feltolni; ha azonban visszafelé indul, gyorsabban rohan a keleténél és mindent elgázol, ami útjába van. Így áll az ügy *Luthernek* ezzel a csodájával is. Ez az „egyházjavító” valóban maga is panaszkodik, hogy a „tisztá tanítás” hatása alatt az emberek kicsapongóbban élnek, mint a pápaság alatt.

108. A császár szava.

I. Napoleon császárnak segítségét kérte valaki, hogy új vallást alapíthasson. A császár csak ennyit felelt: „*Feszíttesse magát keresztre*, temettesse magát el és három nap múlva jöjjön ki elevenen megint a sírból, akkor még lehet róla beszélni!”

109. Az öreg ember.

Amikor Nagy *Napoleon* 1804-ben *VII. Pius* pápát hízeltő szavakkal akarta egyházellenes intézkedéseinek elfogadására bírni, az aggastyán pápa csak ennyit mondott: „Comediante — *komédiás*.” „Mit mondtál? — pattant fel a császár. — „Hogy én komédiás vagyok? Pap, most végzek veled!” És dühében felkapott az asztalról egy mozaik dísz tárgyat, mely a Szent Péter templomot ábrázolta, a szent atya lábához hajította és rá kiáltott: „Ide nézz, te öreg ember, elpusztítalak téged és birodalmadat!” — A pápa azonban felkelt, s ahogyan jött, éppen olyan ünnepélyesen hagyta el a termet, miközben röviden ennyit mondott: „Tragédiante — *drámai színész*!” És tragédia, szomorújáték lett *Napoleon* jövőjéből. Az „öregember” még megérte,

hogy a trónját vesztett császár Szent Ilona szigetén fejezze be életét.

110. Máglya és szalmacsutak.

300 évvel ezelőtt történt, amikor *Spinola Károly* jezsuita vértanúhalált szenvedett hitéért. Négyévi börtön elszenvedése után *elevenen égették meg*. Hogy a kínokat minél jobban érezze, kínzói csak annyira vitték őt közel a máglyához, hogy a kisugárzó égés és a nyaldosó lángok lassan végezhettek vele. Ennek a rettenetes tűzhalálnak hírért egy holland tengerész elvitte a protestáns *Nassaui Henrik* hercegnek, aki Németalföldön éppen akkor állott kemény harcban a katolikusokkal. A herceg lakománál ült egyházi és világi hatalmasainak körében; ámulattal fogadta a hőslelkű Spinoláról szóló hírt, majd környezetére futó pillantást vetve, így szólt: „Én meg sokat ismerek, akiket egy égő szalmacsutakkal tudnék egyik vallásból a másikba áthajtani.” — Így talált a hithez való hűség még az ellenségnél is elismerésre, míg a gyáva elvtelenséget még az úgynevezett jóbarátok is megvetik.

111. A katolikus biztosabb . . .

Melanchthon tanítványa és munkatársa volt Luther Mártonnak. Haldokló anyja, aki szintén protestánsná lett, látva közeledő halálát, így szólt fiához: „Mondd meg, melyik az igazi hit, a régi-e, vagy az új-e?! Felszólítlak most, mikor nemsokára Isten ítélőszéke elé kell lépnem, *mondd meg nekem az igazságot!*” *Melanchthon* lecsüggesztette fejét és végül is így felelt: „Anyám, az új tanítás könnyebb, de a katolikus biztosabb.”

112. Biztosabb Fülöpnél.

Nagy Sándorról feljegyezték, hogy egyik hadjáratán a Kalykadnus-folyó hideg vizében megfürödvé halálosan megbetegedett, és hiábavalónak bizonyult orvosainak minden gyógyszere. Ekkor háziorvosa Fülöp, olyan italt készített urának, melyet utolsó kísérletnek szánt. Ezalatt azonban Sándor levelet kapott és ebben tudtára adták, hogy Fülöp megmérgezi urát. A háziorvos éppen akkor lépett be az itallal és átnyujtotta betegének nyugodtan és bizto-

san. Ez meggyőzte Sándort, hogy Fülöp nem gyilkos. Egyik kezével átvette a feléje nyújtott poharat, a másikkal meg átadta orvosának a levelet. S míg ez elolvasta, a király megitta az orvosságot. Nem csalódott. Nem volt benne még, hanem visszaadta egészségét.

Igy ad a csendes nyugodtság biztonságot. Hitbeli dolgokban szükségünk van rá, ha hinni akarunk valakinek. *A katolikus egyház egyedül rendelkezik ezzel a nyugalommal és biztonsággal.* Biztosabb Fülöpnél. Ebben is rejlik tanítása igazságának egyik ismertetője.

113. Heine a kölni dóm előtt.

Heine Henrik, ez a hitetlen költő és gúnyolódó, egy alkalommal csodálattal állott meg a kölni dóm elbűvölő szépsége előtt. Elragadtatásában elszólta magát, s ez a mondása azóta szállóigévé lett: „Ezek a régiek tudtak építeni, mert dogmáik voltak, míg nekünk csak véleményeink vannak, amelyekkel nem lehet építeni . . .” *„Véleményekkel nem építenek dómokat.”*

114. A kis parsi.

Indiában *Bombay*-nak egyik külvárosában az útszélen ült egy fiatal parsi (a legalsóbb néprétegből). Fejecskéjét térdére támasztotta és keservesen sírt. Egy keresztény kereskedő, aki ismerte őt, arra ment és megszólította: „Mi bajod, Kuzszedji, miért sírsz?” A zokogástól alig juthatott a szegény fiú szóhoz, majd szaggatottan így felelt: „Oh Szahib, most meg apám is meghalt. Mikor megindult a monsum szél, anyám halt meg. Felvitték a hallgatás tornyába. Alighogy végeztek vele a keselyük, meghalt apám is. Megölte a monsum. Tegnap őt is felvitték a dakhmák egyikébe. Jaj, milyen szörnyű, Szahib!”

A kereskedő vigasztalni próbálta az árvát. De ez csak tovább sírt: „Vajjon mi lett a lelkével? Nem tudod-e, Szahib, hogy a léleknek három nap múlva el kell hagynia a testet és át kell mennie a „Csinvat hidján”. S ha a lélek e földön bűnös volt, akkor a hídról a mélységbe taszítják és nem mehet a túlsó partra. És apám bűnös ember volt, Szahib, sok rosszat tett és annyira félt a halála előtt a híd-

tól és a mélységtől. Jaj, merre lehet a lelke?" És megint csak térdére hajtotta fejét és keservesen sírt.

A kereskedő látta, hogy itt a vigasztalás hasztalan. „Szegény pogány fiú, — szólt hozzá részvétellel és megsimogatta fejét — *ha tudnál Krisztusról és az örök életről, és ha atyád hitt volna a Megváltóban, mennyire meg tudnálak vigasztalni!*”

Mikor később a kereskedő a Szent Xavér-intézetben elbeszélte egy jezsuita papnak ezt a történetet, e szavakkal fejezte be: „Főtisztelendő úr, amikor láttam a pogány fiúnak vigasztalhatatlanságát, ekkor láttam át, milyen kincs a Jézusban és az örök életben való hitem!”

115. Darwin és a missiók.

Jogtalanul tartják *Darwint*, az angol tudóst az isten-tagadó világnézet atyjának. Kutatásai és utazásai alkalmával látta és *megismerte a katolikus hithirdetők munkásságát* a tüzet imádó pogányok között. A legnagyobb csodálkozás hangján szokott róluk nyilatkozni, hogy mit tudnak elérni ezekkel az elhagyatott vadakkal és évenként tekintélyes összegeket adott hithirdetési célokra.

116. A gyermek végrendelete.

A sziléziai *Heiligenkreuz* missziós-házba levelet és nagy csomagot hozott a pósta. A levél így szólt: „Főtisztelendő Uram! Ime, kedves leányunknak, a kis Ágnesnek ruhái; 1913 július 13-án 6 és fél éves korában a mennyei hazába hívta Isten. Ő maga kívánta, hogy a játszótársának szánt darabon kívül minden holmiját küldjük el a pogány gyermekeknek; tehát megtakarított pénzét is.” Így írt a boldog gyermek édesatyja, akit már 6 és fél éves korában bocsátottak az első szentáldozáshoz, mert nagyon szerette Jézust s aki hamarosan örökre egyesül az isteni Gyermekbaráttal. Takarékperselyében 10 márkát találtak. A nemes szívű szülők hozzátették 140 márkát kitevő életbiztosítását, amit a gyermek halálakor a bank kifizetett, és a levélben még hozzáfűzték: „Ha Ágnesünk e pénzről tudott volna, bizonyára ezt is odaadta volna a pogány gyermekeknek.

117. Katolikus hitben meghalni, protestáns hitben élni . . .

P. Pachtler 1870-ben a pápai csapatoknak katonapapja volt és egy alkalommal felkereste Rómában a *Szentlélek-kórház* betegeit. Volt köztük egy súlyosan sebesült katona. Protestáns volt. Kérte magához a papot s így szólt hozzá: „Ön mindig olyan jó volt hozzám, úgy-e nem is tudta, hogy protestáns vagyok?” P. Pachtler válaszolt: „Jól tudtam én azt, de éppen azért nem szóltam Önnek a katolikus vallásról egy szót sem.” A beteg folytatta: „De mégis arra kérem, beszéljen róla sokat. Tegye meg ezt a szívességet és vegyen fel engem a katolikus egyházba!” — A katona már ifjúkorában sokat hallott a katolikus hitről, Rómában pedig megismerte azt az igazságot, hogy az első keresztények katolikusok voltak. E hitében még jobban megerősítette őt a szenvedés, a kórház élete, s itt átérezte, milyen boldogság katolikusnak lenni. „Bajtársaim körülöttem — szólt a paphoz — mehetnek gyónni és a feloldozás után bizonyosak abban, hogy bűneik valóban elnyerték a bocsánatot; mindegyikükhöz betér a Megváltó a szentáldozásban, csak éppen hozzám nem. Mi hasznom volna belőle, ha protestáns pásztort hívatnék? Éppen olyan keveset tud, mint én.” — Kiderült, hogy a katolikus hitet teljesen ismeri; még aznap felvették az Egyházba, első szentáldozáshoz járult általános gyónás után. Boldogan mondogatta: „*Milyen megnyugtató, hogy katolikusként halhatok meg.*”

Harmadnapon valóban elköltözött. Utolsó szavai voltak: „Milyen szerencse katolikusként meghalni. Hiszek a szent, katolikus és apostoli Egyházban.”

118. Terjed a katolikus egyház.

Észak-Amerikában, ebben a józan országban, mind nagyobb hullámot ver a katolikus Anyaszentegyházba visszatérőknek mozgalma. Az *Egyesült Államok* katolikus évkönyvei hatalmas számokról beszélnek, s ezek évről-évre nőnek. 1933-ban 49,181 protestáns lett katolikussá; 9000-rel több, mint az előző évben. De egyébként is sokasodtak a katolikusok, mert a 20,322.594 katolikushoz 54,191 szaporulat járult.

119. Hol volt Krisztus Luther előtt?

Egy plébános beszéli el lelkipásztorkodási gyakorlatából a következő esetet:

„Dolgozom. Kopognak, és benyit egy ismeretlen leány. Bemutatkozás nélkül párbeszédbe kezd.

— Volna kedves egy kérdésemre válaszolni?

— De szabad tudnom, kihez van szerencsém?

— Majd azután. Előbb, kérem, feleljen egy kérdésemre!

Meglepett kissé a bevezetésnek ez a módja. De bele-törődtem s így szóltam:

— Ha meg tudok felelni és szabad válaszolnom, nagyon szívesen.

— Nos, jól van. Hol volt Krisztus *Luther* előtt? Protestáns vagyok s azt olvastam a bibliában, hogy „én veletek vagyok a világ végezetéig”. Tehát akkor *Luther* előtt hol volt Krisztus?

— Erre könnyű felelni. Ott volt, ahol ma van; a katolikus egyházban. Hiszen *Luther* előtt nem is volt más.

— Köszönöm. Én is így gondoltam. — H. Margit a nevem. Még fog rólam hallani.

Két hét múlva H. Margit kisasszony megint eljött. Helyet foglalt és elmondta a következőt:

— Elmondtam édesanyámnak itt tett látogatásomat. Azt mondta, elhivatja a protestáns papot, hogy kérdésemre megfeleljen. És eljött. Kérdésére, hogy mit óhajtok, ugyanazt a kérdést intéztem hozzá. Először dacos volt, aztán pattogni kezdett, hogy az ördög van velem, hogy máris elhagytam hitemet, hogy meg sem érdemlem, hogy Isten emberének, *Luthernek* egyházához tartozhassam, hogy miért nem leszek mindjárt katolikussá. Nyugodtan csak annyit mondtam, hogy hiszen csak egy kérdést vettem fel, ami a biblia olvasásakor támadt bennem, és amire ő talán feleletet tudna nekem adni. Erre felugrott helyéről és kiáltozni kezdett: „Ördögtől megszállott emberekkel semmi dolgom!” — és elrohant. — Most tehát itt vagyok, és ha lehetséges, szeretnék katolikussá lenni. „Ahhoz az Egyházhoz szeretnék tartozni, ahol *Krisztus* jelen van.”

Félév múlva — karácsonykor — előttem térdelt az áldoztatórácsnál egy felnőtt leány, aki első szentáldozásához

járult és könnyes szemekkel nyújtotta oda a Jézuskának szívét jászolnak. Most már tudta és érezte, hogy a Megváltó hol van."

120. Az istentelenek kiállítása Genfben.

Egyik napilap e kiállításról így ír: „Különösen meg-rázó hatást gyakorol a második terem. Tárnya: *A marx-izmus küzdelme a vallás ellen* Szovjetországban. A bolsevista vallásháború minden eszköze látható volt itt eredeti ábrázolásban. Az orosz vallásellenes hírlapok, melyek káromló ábrákkal több százezer orosz családban közkézen forognak; vallásellenes filmek, hitetlen színházak, gúnyképek Krisztusról, Istenről, az Egyházzal és az utolsó vacsoráról; amint Krisztus egy harcikocsin ül, Krisztus gépfegyverekkel, Krisztus a tarackon, kezében készülék a mérges gázok kilövésére. Alatta e szavak: „Végre úgy ábrázolnak, ahogyan megfelel a kereszténység szellemének."

121. Sztalin megelégedett?

Szovjetországból származó hírek részletesen beszámolnak a bolsevista vallásüldözés eddigi áldozatairól. E szerint eddig 65 püspököt, 18,500 papot, illetőleg keresztény lelkészt öltek meg. Egy részüket szörnyű kínzásokkal végezték ki a börtönben. További 200 katolikus és görög keleti püspököt és 27,000 papot bebörtönöztek. Az eddig bezárt templomok száma meghaladja a 29,000-t.

122. Kereszténygyűlölet a hivatása.

A mexikói állami néptanítónak hivatalba lépésekor ezt az esküszöveget kell felolvasnia: „Kijelentem, hogy istentelen és a *katolikus egyház engesztelhetetlen ellensége vagyok*. Igérem, megteszem a tőlem telhetőt, hogy elpusztít-sam. Kész vagyok küzdeni a papság ellen, amerre csak szükség van reám. Ugyancsak ígérem, hogy a katolikus és a római hitnek minden megnyilvánulását támadni fogom. Működésemben a hozzám tartozó családtagoknak nem fogom megengedni, hogy bármilyen vallás istentiszteletén részt-vegyenek."

* A fordító ezek eredetijét a leningrádi Szent Izsák székesegyház-ból „Az istentelenek múzeuma"-vá átalakított csarnokban látta 1934-ben.

123. A mexikói vallásüldözések.

A mexikói hatalmasok szemében a legerősebb túske természetesen a papság. Szigorú büntetéssel megtiltják, hogy külön engedély nélkül valaki szentmisét mondjon, akár csendeset, akár valamely lakásban csak magánmisét. Így pl. Mexikó város székesegyházában egyedül *Monsignore Diaz* mondhat szentmisét. Ezért napjában háromszor miséz; ő végzi a gyóntatást, ellátja a betegeket és ő végzi el az összes plébánosi teendőket. Az érsek a kormányhoz fordult engedélyért, hogy legalább segítséget vehessen maga mellé. Kérvényét visszavetették. Diaz érsek erre az egész országban imaheteket rendelt el, minthogy jelenleg csak az imádság az egyetlen eszköz a kommunista terror ellensúlyozására.

*

Tabasco államban *Canabal* kormányzó, a katolikusok dühöngő ellensége nemrégiben 25 főnyi ú. n. „*forradalmi ifjúcsapat*”-ot uszított egy templomra. Ezek félbeszakították a szentmisét, szétűzték a híveket, akikre pisztollyal támadtak. Azután a szentségházig nyomultak, hátat fordítottak a főoltárnak s ennek lépcsőin fényképfelvételt készítettek magukról, hogy bebizonyíthassák a helytartónak, milyen jól teljesítették parancsát.

*

Guadalajara városában 300 gyermeket lefogtak és megbotoztak, mert nem akartak az egyházellenes állami iskolába járni. — A hivatalos helyiségek falait istentelen és vallásellenes képekkel „diszítették”; egyikükön *Diaz* érsek szerepel, amint őt a gyermekek kivégzik; egy másik a pápát polippal ábrázolja, amint a munkások vérért szívja.

124. Kié a pályadíj?

A cseh istentelenek prágai lapja, a „Mayak” pályázatot hirdetett a papságot támadó színdarabra, amelyben az Egyházat a töke eszközeként kell szerepeltetni. — Szelíd gúnnal és szellemesen jegyzi meg ehhez a prágai „Deutsche Presse” lap: Mi is hirdetünk ilyen pályázatot. Megírandó pl.: *Hasonlíttassék össze Assisi Szent Ferenc élete bizonyos „vörös bonzok” életével!* Ilyen színdarab minden bizonynal igen tanulságos volna!

125. Mint Néró idejében.

A spanyol papok lemészárlását a *Franco*-féle ellenforradalom és szabadságharc előtt általános üldözés előzte meg. *Albacete* városában bomba vetette szét a templomot. Számtalan egyéb templomot felgyújtottak, *papjaikat kivégezték*. Az egyiket egy fára feszítették és célba lőtték rá. — *Sama* városában a megölt papnak fejét levágták, beleit kifordították, nyilvánosan kifüggesztették ezzel a felírással: Itt sertéshús kapható. — *Oviedó*-ban a forradalom első éjjelén elhurcolták a kispapokat a szemináriumból. *Villanuéva* József nevű papot benzinnel leöntötték és elevenen megégették. Az „ABC” nevű spanyol napilap híre szerint a városban 39 papot öltek meg.

126. Dolgoznak a szabadelvűek.

Berlinben a szabadelvűek egyesülete az utcákon *felvonultatott propaganda-kocsikat* e felirattal: „A templomból kifelé!” Rajtuk különféle képek, melyek papokat, katolikust és protestánst egyaránt rablóknak, csalóknak, népbutítóknak tüntetnek fel. A Szentatyának gúnyképén e felírás olvasható: „A világnak butának kell maradnia!” Mellette egy pap, amint megfaj egy fekete-vörös-arany színűre festett tehenet, alatta e szavakkal: „Minél közelebb a kolostor, annál szegényebb a paraszt.” Egy másikon a pap a hálóban elbúvó pók képében látható ezzel a szöveggel: „Engedjétek hozzám a kisdedeket!” Magát az Egyházat fekete szörny képviseli; kettős fejét több kard járja át.

127. A pápa megtette kötelességét.

Fenséges elismeréssel adózott az *Egyesült Államok presbiteriánus egyházának feje*: dr. Dowell, a Szentatyának. Levelet írt egy ottani katolikus lap szerkesztőségének, melyben így szól: „Meg kell vallanom, mindig megcsodáltam a pápának enciklikáit és ezekből hasznot merítettem. Szociális kérdésekben való felfogását mindig osztottam. Ezekben a tragikus időkben a pápa mindig megtette kötelességét. Önökkel együtt örülök annak a szolgálatnak, amelyet Isten országának és a világnak tett.”

128. A nürnbergi Krisztus.

Nürnberg egyik templomában Szent Szebaldusnak sírján sokféle szobordísz ékesíti a 13. században öt szobrásztestvértől és atyjuktól készített műemléket. Ezeket az ó- és újszövetségi alakzatokat mindenféle ötvösdíszek tarkítják. Látszik, hogy az alkatrészek szétszedhetők, — de hogy mi tartja őket össze, az titok. E rejtély kulcsa egy Krisztus-szoborban van, mely fenn a közepén csavarral rögzítődik az oltárhoz. Ha csavarját lehajtjuk, a szobor elmozdul és a fémszobrok széthullanak. — Csodálatos jelképe annak, miként tartja Krisztus össze az ő Egyházát természetfeletti erővel, hogy „megszentelje, miután a víz fürdőjében, az élet igéjével megtisztította, hogy gyönyörű Egyháza legyen, szeplő, ránc és hasonlók nélkül, hogy szent és hibátlan legyen”.

129. Vissza az Egyházba!

Észak-Amerikában nemrég a katolikus egyházba visszatért a világot körülgyalogló *Payson Weston*. Gyalog megtett 190,000 kilométert, tehát ötször körüljárhatta a földet. Hogy miért lett katolikussá, elmondja maga: „Életemben sok mérföldet tettem meg gyalog, sokféle várost és falut láttam sokféle emberekkel. Mult télen utazásombam kis templomhoz értem. Azt mondták, hogy a gyermek Jézusról nevezett Kis Teréznek van szentelve. Nem is tudom, mi történt velem, de imádkoztam a kegyelemért, hogy megtudjam az igazságot. Ettől fogva minden vasárnap imádkoztam e kegyelemért és végre megtaláltam az utat a katolikus egyházba. Évekkel ezelőtt 8000 kilométert gyalogoltam, hogy az angol protestáns egyház javára dolgozzam, s hogy a papok az iszákosság ellen prédikáljanak. Bár tehetném meg ezt az utat még egyszer, hogy Fülöp apostollal minél több embernek megmondhassam: „Megtaláltam a Megváltót!”

130. Egy protestáns repülő dicsérete.

A német *Bertram János* repülő kényszerleszállást végzett az ausztráliai partokon és 38 napos bolyongás után végre emberekre talált a *Drysdale* nevű katolikus missziótelepen. Élményeit megírta „Repülés a pokolba” című könyvében,

és megmentőiről így nyilatkozik: „Boldog vagyok, hogy *elmondhatom dicséretemet a misszionáriusok munkájáról, önfeláldozó harcaikról.* Tíz év telik el a bennszülöttek között, míg felváltják őket; évenként kétszer érkezik hajó a kikötőbe, amely hirt hoz a külvilágról. És mihelyt eltávozik a hajó füstoszlopa a látóhatárról, csak bokrokat, vadakat, egyedüllétet, legyeket és munkát látnak . . . Feltettem magamban, hogy mindig és mindenhol beszélni fogok a hithirdetők hősi életéről. És amit színes embereik értem tettek, az legjobb tanúsága áldásos működésük eredményének.”

131. „A szenvedés napja.”

Az *olasz papok missziós szövetsége* 1931-ben a nagy kórházak és ápolók vezetőségének beleegyezésével Róma összes betegeit felszólította, hogy pünkösd napján ajánlják fel szenvedéseiket a katolikus hithirdetés céljaira és e tervhez való hozzájárulásukat jelezzék néhány szóval vagy legalább névaláírásukkal. A házi betegek is kaptak ilyen felhívást. Ez a körlevél többek között ezt mondja:

„Minden keresztény ember Krisztus titokzatos testének tagja; *Krisztus benne is szenved*, s azért van a beteg szenvedéseinek nagy, engesztelő és könyörgő hatása Istennél. Ezek az Egyháznak olyan kincsei, amelyek mások javára is értékesíthetők. Mai nap mindenekelőtt a missziók szorulnak erre a természetfeletti kincsrre, hiszen most van itt az ideje annak a valószínűségnek, hogy egész nemzetek érjenek meg az Egyházba való belépésre.”

A betegek, mintha csak vártak volna e felhívásra, 7000-en fogadták el a tervet. Leveleiket összegyűjtötték és a Szentatyának átadták. — Az első sikeren felbuzdulva a következő év pünkösdjén a felhívást egész Itáliára kiterjesztették. 156 egyházmegyében 200,000 beteg jelentkezett 300 kórházból szenvedéseinek a missziók céljaira való felajánlására. A Szentatya a dicséret legmelegebb hangján emlékezett meg róluk, s azóta évenként megismétlik a betegek ezt az áldozatot, akik ezáltal a kórágyság kényszerű tétlenségében apostolokká lehetnek.

132. Egy svájci református.

Hilty Károly svájci Kálvin-hitű pedagógus „Levelek a nevelésről” című könyvében elismeréssel szól a szentek tiszteletéről a katolikusoknál, akiknek vezetősége a világi hatalomtól eltérően nem külső állásokat tüntet ki, hanem oltáira valóban olyan embereket állít a tisztelet tárgyául, akik — tekintet nélkül társadalmi állásukra — példás életet éltek. Találni földműveseket, iparosokat, szolgákat, kolduló barátokat a szentek között, kevés fejedelmet és királyt, de *egyetlenegy bankigazgatót sem*. — A nagy gondolkodó és államférfiú ilyen ítéletének szívből örvendünk.

133. A lelkipásztor megható szeretete.

Néhány évtizeddel ezelőtt a *westfáliai Wimpfen* község plébánosa különös szokást kezdett el. Minden este, az alkonyat homályában *felkereste a temetőt*, hogy ott elmondja a szentolvasót a halottak javára. Amikor egyik barátja e miatt egyszer megkérdezte őt, a jó *Kronberger* plébános úr így szólt: „Hosszú évek óta vagyok a falu lelkipásztora, s ki tudja, *nem ártottam-e esetleges hanyagságommal*, a jópélda elmulasztásával vagy kötelességem gyarló teljesítésével azoknak, akik a temető megszentelt földjében most nyugszanak. Félek tehát a halál után való számadástól; ezért ajánlom fel mindennap a szentolvasót azokért, akik lelki gondozásomra voltak bízva. Ezáltal szeretnék rajtuk segíteni s egyúttal gyarlóságaimat is némileg jóvátenni.”

AZ UTOLSÓ DOLGOKRÓL

A HALÁL

134. Pedig a halál nem tréfa.

Amerikában egy nyugdíjas úr végrendelete úgy intézkedett, hogy örököse a halála után köteles 20 éven át minden nap sírjára tenni kedves ujságjának példányát, amelynek egész életében előfizetője volt.

Egy koros nőnek végrendeleti óhaja az volt, hogy holttestét égessék el, hamvait pedig egy hajó végéről, amely Európába tart, szórják a tengerbe. — Teljesítették akaratát.

Egy másik öreg nő azt kívánta, hogy hamvait a hamvasztó kemencéből elhozva tüstént *keverjék össze kedvelt kutyája hamvaival* és helyezték el őket egy közös hamvederbe. — Megtették, amit kért.

Az északamerikai *Toledóban* egy *Burgert* nevű agglegény úgy végrendelkezett, hogy temetésekor a sírnál játszanak el egy hanglemezt, amelyre ő maga készítette el hosszú és hangos gyászbeszédét. A temetésen a szónoklat alatt csak azok lehettek jelen, akiknek nevét ő maga előzőleg egy névsorban összeírta.

135. Mikor kezdődik a halál?

Erre a kérdésre a pogány *Seneca* így felel: „Téved az ember, mikor azt hiszi, hogy a halál akkor kezdődik, amikor testét ellepi a halálveríték, mikor szeme sugara megtörik, arca beesik, színe elhalványul, a szívverés lassul, és a lélek készül elszállni; mindennap haldoklunk, mindennap lehull életünknek egy darabja. Nem az utolsó óra, amelyben megszűnünk élni, hozza meg halálunkat; ez csak befejezi. — Milyen oktalanság volna azt állítani, hogy a

homokóra csak akkor kezdi pergetni homokját, mikor már csak néhány szeme van hátra; ugyanilyen oktalanság volna azt állítani, hogy az ember csak az utolsó órában kezd meghalni. Ahogyan a homokóra megindul, mihelyt megfordítják, ugyanúgy *megkezd az ember a haldoklást, mihelyt megszületett.*"

136. Elviszlek titeket . . .

Bremen mellett egy falusi templomban néhány különös kép látható még különösebb feliratokkal. Az elsőn egy császár látható; fején korona, kezében kormánypálca — alatta e szavak: „Mindnyájatokat kormányozlak.” — A másikon a pápa a tiarával, a hármaskör pápai koronával és e szöveggel: „Mindnyájatokat tanítalak.” — A harmadikon egy harcos ember talpig vasban, aki bátran forgatja kardját. Alatta e sor: „Mindnyájatokat megvédek.” — A negyedikén egy szántóvető ember ekével és e szavakkal: „Mindnyájatokat táplállak.” — Végül egy kép az ördögöt ábrázolja, amint talpigát tol és azt kiáltja mindenfelé: „Elviszlek titeket mind a halál óráján, ha nem teljesítitek kötelességeiteket.”

137. A halál mint jóbarát — mint ellenség.

Egy alpesi falu papja iskolából hazajövet felkeresett mindennap egy kedves anyókát, aki szegényes kunyhóban tengette életét és művirágok készítésével tartotta fenn magát. Amikor betegeskedni kezdett, a pap elvitte hozzá az Úr szent testét. Keservesen sírt a beteg. Megkérdezte: „Ugyan, mi baja?” Elfűlő hangon így szólt: „Főtisztelendő úr, azért . . . mert . . . már évek óta örülök a halálnak, és mert az édes Megváltónak még nem kellettem. Azt hiszem, egészen elfelejt engem, mert nem vagyok neki elég jó!” — S mikor meghalt, békesség mosolygott a ráncos arcon. A *halált jó barátjaként* várta és üdvözölte, mert elvitte Jézusához, akinek egész életében szolgált.

A történelem feljegyezte, milyen halála volt *XI. Lajos francia királynak*. Nagyon félt a haláltól. Mikor ágyának dőlt és erői kezdték elhagyni, szinte észét vesztette keserűségében. Hogy ő meghaljon, ő, a király — nem, ez lehetetlen! Orvosának évi 10,000 frank fizetést ígért, ha újra talpra-

állítja, papját, *Paulai Szent Ferencet* arra kérte, üzze el a halált; ágyát körülvette szentek ereklyéivel, hogy azokon a halál át ne léphessen, sőt megtiltotta, hogy a halálnak még a nevét is ajkára vegye valaki környezetében. Egyik szolgája véletlenül mégis kimondta e szót „halál”, mire a beteg reszketve és borzongva rejtőzött takarója alá. S mégis meg kellett halnia, mert minden pornak porrá kell válnia.

138. Egyenlő semmivel.

Egy fiatal festőművész, istenáldotta tehetség, híre mindjobban növekedett és szép jövőt ígért. De a szerencse csak vesztére szolgált. Mindenféle megengedett és tiltott élvezetekbe vetette magát és bűnös élvezeteiben eltékozolta erőit, úgyhogy 24 éves korában, művészetének delelésekor, megtört testtel halálos ágyra került.

Megkérdezte az orvost, meddig él még. Ez kitérő választ adott. A beteg izgatott lett és határozott feleletet követelt. Erre az orvos sértődött hangon így szólt: „Jól van, ha mindenáron akarja tudni, 24 órán belül végez.” Erre a beteg papírost és írót kért. A papírlap felső részére a másnapnak, *halála napjának dátumát írta*. Ez alá írta születésének idejét. Aztán vonást húzott alája és kiszámította a különbséget. Eredménynek megkapta életkorának tartamát, 24 év, 3 hónap és 7 nap. Aztán e mellé odaírta végeredménynek: „Egyenlő zéróval — semmivel” s messze elhajította a papírlapot.

139. Különös nevetés.

Egy ferences atya elmondja egyik szerzetes testvérének halálát. Amikor a vallás összes vigasztalásaival ellátták a beteget és kezébe adták a haldoklók gyertyáját, az öreg testvér meglegedetten és boldogan nevetett. Az egyik szigorú szerzetesatyának ez nem tetszett és feddőleg szólt rá: „Hogyan tudsz nevetni haláloed óráján; ez nem illik.”

Kedvesen válaszolt a haldokló: „Miért ne nevethetnék? Hiszen hetven éven át *nem Mohamednek, hanem a jó Istennek szolgáltam*. Ezért vagyok olyan boldog.”

140. A halál névjegye.

Egy hegymászó turista 1922-ben tragikus módon végzte be életét. — Mielőtt elindult halálos útjára, megírást kapott egyik külföldi turista társától, akire már alig emlékezett, hiszen nagyon rég volt, hogy együtt mászták a hegycsúcsokat. E képeslapon látni lehetett egy turistát, amint a tátongó szakadék széléről a mélységbe néz, miközben mögéje lopódzott a halál és csontos kezével feléje nyúl. A kép alján különös szöveg, mely furcsán fest egy póstai képeslapon: „Gondold meg, ember, *ütött végső órád!*” A fiatalember fejét csóválta ezen a különös tréfán és másnap útrakelt. Utolsó útja volt. Lebukott, és a felismerhetetlenségig összezúzva, holtan terült el a mélységben. A halál itt volt; mielőtt az ifjú sejthette volna, elküldte előre névjegyét.

141. Ami Voltaire-nek sem sikerült.

Voltaire mindenáron arra törekedett, hogy elhitesse magával, hogy nincs sem mennyország, sem pokol, nehogy az egyikben remélni, a másiktól félni kelljen; de nem sokra ment. Mert amikor egyszer egyik hírhedt barátja azt írta neki, hogy sikerült neki végre megszabadulni a pokol félelmetől, a tőle megszokott gúnyos hangon válaszában érté- sére adta, hogy nem hisz neki. „Ön szerencsésebb nálam, mert nekem még nem sikerült.”

És amit életében vallott, azt halálakor is fenntartotta. Ugyanis *gyóntatóért könyörgött*; de nem kapott.

142. Szíve közöttünk van.

1800 januárjában Napoleon seregében elesett *Latour d'Auvergne* (Látur Doverny) kapitány, *Franciaország „első gránátosa”*. Napoleon a hősi halott szívét dobozba tette, és egy fiatal hadnagynak kellett ezt mellén viselnie. A kapitány nevét továbbra is megtartották a tiszti névsorban. És minden reggel a névsorolvasásnál e név elhangzásakor az egész század felkiáltott: „Meghalt, de szíve itt van közöttünk!”

Igy kell nekünk is megőriznünk halottaink emlékét, de nem azért, hogy a fájdalomban elábrándozzunk, hanem hogy szellemük közöttünk éljen, s hogy imádkozzunk értük.

143. Mi az élet?

Róma egyik császára perzsa vendégét megkérdezte: „Mi tetszik neked Rómában legjobban?” „Róma gyönyörű, — válaszolá a perzsa — de láttam Rómában is valamit, ami megzavarta nyugalmamat.” „Nos, mi az?” „*Sírokat láttam s most tudom; Rómában éppen úgy hálnak meg, mint Perzsiában.*”

Firdusi elmondja, hogy *Nagy Sándor* minden kincsét felajánlotta a brahmanoknak. De ezek hallani sem akartak róla: „*Zárd be előttünk az aggkor és a halál kapuját!*” A halál fekete kapuját azonban a világhódító sem tudta betenni, sőt nemsokára ő is bement azon.

144. Közös sors.

Egy arab mese szerint a *Ganges* partján felhangzott egy fiatal anyának csengő hangja, aki fekete fürtű fiacskájával játszott. Mindkettő oly szép és oly kedves volt, hogy örömmel nézték őket az általmenők.

De boldogságuk nem tartott sokáig: A fiúcska meghalt és sem sírás, sem jajgatás nem tudta többé visszaszólítani az életnek. Ekkor a kétségbeesett anya Buddha istenhez sietett, kérésével ostromolta, hogy fiának adja vissza életét. Buddha így felelt: „Hozz egy lótuszvirágot; de ne feledd; szárát kösd meg olyan házból hozott fonallal, ahol még nem járt a halál!” Az anya boldog reménységgel felugrik, rohan a *Ganges*hez, letép egy lótuszvirágot, majd házról-házra jár, felkeres minden kunyhót, palotát. De nem talált sem szegényes viskót, sem tükrös márványból épült palotát, amelyet eddig megkímélt volna a halál.

Elkeseredve és csalódottan jött vissza Buddha templomába. Ekkor meghallotta a levegőn át az istenségnek hangját — napnyugtakor fuvola lágyságával: „Leányom, ne feledd el ezt a leckét és tanuld meg *elviselni a közös sorsot!*” És az anya a halott gyermeket Buddha lábához helyezte.

145. A mult örökre elnémult.

1715 szept. 1-én délután 4 óra 31 perckor *Versaille*-ban, tündéri kéjlakában meghalt a „napkirály”, XIV. Lajos, Franciaország királya. A halál pillanatában az egyik lakáj

halkan az órához lépett, nehogy a folytonos ketyegés háborítsa a fenséges csendet, és *megállította ingáját*. És az óra immár több mint 200 éve áll a versaille-i kastélyban, ma is mutatja a délután 4 óra 31 perc időpontját — és mindig is ezt fogja mutatni — némán.

146. A halál tágas műhelye.

Salamon megkérdezett egy remetét, miért lakik barlangban és nem sátorban. A remete így felelt: „Amikor idejöttem, házat akartam építeni. Kezdtém összegyűjteni a köveket, amelyek szerteszét heverték a földön. De a kövek megszólaltak: Hagyj békében minket, valamikor sírkövek voltunk a holtak felett; keress más építőanyagot, melynek még nincs gazdája! Ekkor fákat akartam kivágni, hogy velük házat készítssek. De ezek így szóltak: Hadd álljunk itt továbbra is! Kérgünk nedve embervérből és emberi agyvelőből szívódott fel, elmúlt nemzedékek tulajdona vagyunk. — Ekkor a földhöz fordultam, hogy agyagból és porból téglát és velük házat alkossak. Bárhová nyúltam azonban a földbe, megszólított engem: Ne bánts! Por vagyok a porból és a holtaké vagyok. — S bárhová tekintettem, mindig ugyanezt válaszolták. Nincsen kő, mely ne takart volna sírt, nincsen növény, mely nem táplálkozott volna elpusztult emberrészekből, nincsen por, mely nem éltetett volna valaha embert. *A föld nem egyéb, mint a halál tágas műhelye*, ahol minden a múlté és semmi a jelené. Ezért nem építettem házat, hanem e sziklabarlangban húztam meg magam.”

147. Feléd, jó Istenem!

A világháború borzalmai nem tudták elmosni a *Titanic* nevű óceánjáró hajóóriás tragikus pusztulásának emlékét. Néhány évig épült ez az utasszállító hajó azzal a rendeltetéssel, hogy első útján Amerika felé győzze le gyorsaságával az eddigi hajókat, tehát hogy szerezze meg az „Óceán kék szalagját”-t. De a gőzös jéghegynek futott és néhány óra múlva *elmerült a hullámsírban*. Köztudomású, hogy a hajó sorsának eldőltekora a hajó énekkara egyházi énekbe kezdett, és hogy a fedélzeten felhangzott annak a szép anglikán éneknek dallama, amelyben oly meghatóan rajzolódik meg a keresztény életnek és halálnak képe:

1. Feléd, jó Istenem, én Istenem,
Vágyódik szüntelen én hű szívem!
Repülnék szárnyakon, hő vágyam merre van.
Fel, Hozzád, Istenem, én Istenem!
2. Tudom, hogy arcodat megláthatom,
Véget ér egykoron sok bánatom.
Angyalid karján át szállnom segíts nekem!
Fel, Hozzád, Istenem, én Istenem!
3. Tövises, szűk úton a mennybe fel
Vándorló gyermeked mikor jut el?
Sóhajom végszava e hő ima legyen!
Fel, Hozzád, Istenem, én Istenem!
4. Repeső szárnyakon, felhőkön át,
A csillagok felett, fel, fel Hozzád!
Kebleden a helyem, óh emeld a szívem!
Mind közelebb Hozzád, én Istenem!

148. „Jelen.”

Egy francia tábori kórházban történt. Előttünk kór-
ágyon egy francia katona; a halál már homlokon csókolta.
Nincs már távol a vég. Imakönyvében olvas, kihull kezé-
ből. Lélekezete állandóan gyengül. Orvosa közel hajol hozzá,
meghallja a haldokló suttozó szavát: „Présent” — „jelen”.
Majd szelíd hangon megkérdezi, mit kíván. „Semmit” —
válaszolnak sápadt ajkai. „Isten hívott — jelen!” — Irigy-
lendő halál!

149. Az utolsó fordulóban.

Az 1928-i *amsterdami* olimpiai játékok alkalmával
nagy feltűnést keltett, hogy a németek nagyszerű úszóját,
Rademachert legyőzte a japán *Tsuruta*, aki győztesen szállt
ki a vízből. A verhetetlennek hitt Rademacher úszótechnikai
hibát követett el; az utolsó fordulónál kissé késett. A japán
mindjárt az elején teljes erővel úszott, míg a német az utolsó
szakaszra tartogatta erejét; s így történt meg vele a baj,
hogy elmulasztotta a kellő időpontot — és vele odalett a
győzelem. — Aki életének utolsó napjaira tartogatja „esé-
lyeit”, felelőtlen, veszélyes játékot űz. Példaképünk a japán
Tsuruta legyen; *küzdjünk kezdettől fogva* — mindig egész
erővel!

150. „És mégis élém siettél!”

A halál angyala *Salamon* király palotájába lépett. Az egyik teremben meglátta a király öreg titkárát. Ez megremegett a halál látásán; tudta, hogy a *halál megjelenése vesztét jelenti*. Leborult tehát a király lábaihoz és így szólt: „Uram, egész életemben hűségesen szolgáltam neked. Szolgálataim jutalmaként csak egyet kérek most tőled; add nekem leggyorsabb paripádat, hogy menekülhessek halálom elől!” A király megtette kívánságát. Az aggastyán hajnalban megnyergeltette a paripát és szélvészfért nyargalt hegyenvölgyön át, dombokon és folyókon keresztül. Rohant sötét estig. Végre egy mérföldjelzőhöz ért. Leszállt, hogy lepihenjen a kőre. De már ott ült rajta — a halál angyala. Haladékolva megkérdezte tőle, miért tekintett rá olyan különösen ma reggel a palotában. Azt felelte: „Az Úr meghagyta nekem, hogy ma itt e kővön várjak reád. Amikor azonban reggel megláttalak a király házában, nem tudtam megérteni, hogyan tud ilyen aggastyán ma estig eljutni e köig; ezért tekintettem reád olyan csodálkozással.” Így szólt az angyal — és élettelenül terült el a földön az aggastyán, aki eljött olyan messzire a halál elől — és mégis eléje sietett.

Nem menekülünk előle. Hiszen karjai közé rohanunk. Egy pillanattal sem halunk meg később, mint ahogyan ezt Isten terve elhatározta.

151. Sedan — az óra megáll.

Amikor 1870 szept. 1-én déli fél tizenkét órakor a sedani ütközet heve elérte a legfelsőbb fokot, *Bazailles* faluban 12,000 francia kétségbeesetten küzdött a poroszok és bajorok 1. és 4. hadteste ellen. A kastély ingaórájába akkor két puskagolyó csapott be a számlap 8. és 9. számai közé, és az óramű megállt. Ma is áll még, féltizenkettőt mutat, azt a pillanatot, amelyben eldőlt egy népnek sorsa.

Az óra életünk képe. Lövés, ütés éri egyszer, megáll; és megmarad e pillanat állapotában! Dolgozzunk tehát, amíg jár a mi életóránk!

152. A kis ajtó.

Egy német nemes, a gazdag és életvidám *Kempen Gellért* pompás házat építtetett. A házszenelésnél így szólt vendégeihez: „Vajjon nem gondoljátok-e, hogy én vagyok a legboldogabb ember a világon? Vajjon mi hiányzik boldogságomból?” Valaki mégis közbeszólt: „Mindenesetre jól megépítették házát; de hogy egészen tökéletes legyen, *falazzasson be rajta egy kis ajtót!*” „Vajjon melyiket?” kérde csodálkozva a gazda. „Azt, amelyiken hamarosan kiviszik Önt; mert, amíg ezt az ajtót be nem falazzatja, ez a ház igazában nem az Öné, hiszen nemsokára másnak kell átadnia.”

A TESTNEK FELTÁMADÁSA

153. Az élet kapuja.

Cochinkíná-ban a 18. század végén *véres keresztény-üldözés* tombolt. Különösen a papságot és ennek világi segítőit, a hitoktatókat akarták kiirtani.

Egyik napon 32 ilyen hitoktatót fogtak el és egy házba zárták őket, melynek két kijárata volt. Az egyiket a pogány papok, az ú. n. *talapoinák* elnevezték „az élet kapujá”-nak; aki ugyanis ezen jött ki, megtarthatta életét és szabadságát. De a küszöbre a megfeszített Megváltónak képét helyezték, úgyhogy senki sem léphetett azon ki, hacsak nem lépett a képre. A másik kaput „a halál kapujá”-nak mondták; mert itt hóhérok álltak, akik minden kijövőt megöltek.

A kíváncsiak hatalmas tömege gyűlt egybe, hogy lássák, mennyien jönnek ki a halálkapun s kik választják a másikat. Nagyot néztek, mikor a halálkapun harmincan jöttek ki és önként mentek a halálba. Csak ketten választották az élet kapuját. Megmentették életüket rövid időre; de még a pogányok is megvetették őket.

Életünk jelképe. Csak megváltoztatjuk a kapuk nevét. Aki Krisztust és törvényeit lábbal tapossa, a halálkapun jön ki, — aki azonban életét odaadja Krisztusért, bemegy az élet kapuján.

154. Az életé az utolsó szó.

Hannover-ben a Mária-utcai temetőt bezárták. Ide többé nem temetnek. Egy régi sírkövön a halottnak, egy előkelő asszonynak a kívánságára ezt írták: Ezt a sírhelyet megváltották örök időkre — nem szabad felnyitni!"

Kemény szavak — emberi ajakról! És mégis megnyílt a sír. Nem tűz, sem árvíz, sem emberi gonoszság által. Nem, hanem egy szép napon a szegélykövek egyik eresztékéből gyenge, jelentéktelen nyírfaszál tört elő; valószínűleg a szél dobott oda egy kis magot. A nyírfa vastagsága idővel megrepesztette a síremlék köveit és mindent félretolt, ami útjában állott. A kapocsrudak meggömbültek, a kövek szétomlottak, és az életerős fa ott virít a sír helyén. Nem sokat törődött a felirattal. — Így hajtott ki hajdan az Élet Ari-matheai József kerti sírjából. Így bontja egykor ki sírjainkat az élet. Nem a halálé, hanem az életé az utolsó szó.

155. Mikor jön el a világ vége?

A modern világ nem egy hamis prófétája nyilatkozott erről. Az amerikai *Miller*, az adventista eretnecség megalapítója kiszámította, hogy Krisztusnak második eljövetele, vagyis a világ vége 1843 márc. 21-e és 1844 márc. 21-e közé esik. Hívei közül sokan abbahagyták ez évben földjeik megművelését; mások a „hitetlenek”-nek adták vagyonukat; fehér ruhát készítettek, hogy benne emelkedhessenek a légbe, a leszálló isteni vőlegény fogadására. Ő, a szerencsétlenek! Pedig aznap este éppen úgy itt maradtak a földön, mint máskor. De nem csüggedtek. „Nemsokára egészen biztosan meg kell történnie” — mondogatták. Miért lettek akkor adventisták, úrjövetel várók? Millernek egyik barátja *számítási hibára bukkant*. Nem márc. 21-én, hanem okt. 21-én fog eljönni, de ez a nap most már teljesen biztos. Ünneplő ruhában a szabad ég alatt várakoztak a nagy eseményre és ég felé néztek, minthogy Szent Lukács evangélista azt mondja (21, 28.): „És ha ezek megtörténnek, nézzetek felfelé és emeljétek fel fejetekeket; mert közel van a ti megváltástok.” Adventi énekek szálltak a magasba és imádkoztak: „Jöjj, Uram Jézus!” És Jézus nem jött.

De ez a nagy csalódás nem tartott vissza másokat

hasonló jövődölésektől. Az amerikai *Russel*, az „igazi biblia-kutatók” eretnekségének alapítója megjövendölte, hogy Krisztusnak ezeréves földi országlása 1914-ben kezdődik. Sajnos, e megjövendölt paradicsom helyett a szörnyű világháború indult meg és vele a nyomor. Hasonló csalódás érte azokat, akik 1921-re mondták a világ pusztulását. Mások óvatosabbak voltak, mert Kr. u. 2000, illetőleg 3836-ra tűzték ki a világtragédiát. Vajon nincs-e igaza a latin közmondásnak: „Mundus vult decipi — *a világ csalódni szeret?*” Pedig Jézus megmondotta égbemenetele előtt kíváncsi tanítványainak: „Nem adatott meg nektek tudni sem a napot, sem az órát, amiket az Atya hatalmával meghatározott.” Tehát sohasem fogjuk megtudni a világ végének idejét.

AZ ÁLTALÁNOS ÍTÉLET

156. A korinthusi temető.

Korinthus görög várost szörnyű földrengés tette tönkre. Utána 6 hét múlva egy hírlaptudósító így írja le a pusztulást: „A szegények sírjai érintetlenek, fakeresztjeik még állanak, pázsit takarja sírhalmukat. De a gazdagok síremlékei a pokol összevisszasága; a márványlapok kifordítva, márványfej a ledöntött szoborról a törmelékben; a sírboltok kifordították bűzös tartalmukat. Az *akácok között a halál rothadása*. Borzadó borzalom, a végső ítéletnek szörnyű pusztulása. Nyitott sírok, szétszórt csontok, fakoporsók deszkadarabjai, csillogó rézdíszek. A 4000 sír között érintetlenül áll a kápolna. A sekrestyés elmondta, harangja folyton szólt a vész alatt, mintha láthatatlan kéz rángatta volna.” Tudósítását így fejezi be ujságírónk: „Ez a temető kitörő erővel hirdeti az utolsó ítélet történetét.” És igaza van, csak hozzá kell tennünk, hogy az ítélet harsonái még borzalmasabb jelenséget idéznek fel, amikor nem a kis harang szava, hanem a harsona szózata fogja előhívni a sírok lakóit.

157. Nagyon sokáig tarthat.

Egy fiatal festő műtermében kötetlen csevegéssel szórazott egy esti társaság. Dohányoztak, söröztek, megtárgyalták az irodalom és művészet legújabb eseményeit. Főtárgyként szerepelt a kiállítás hatalmas képe, az „Utolsó ítélet”. A

kidolgozás módja, a festő felfogása vitára adott anyagot. Egyik fiatal művész, aki a sikereknek még csak az elején tartott, megkockáztatta, hogy könnyelmű felfogásának szellemeskedő megjegyzéssel adjon kifejezést: „Lehet-e unalmasabbat elképzelni, mint az utolsó ítéletet? *Hiszen egy egész életen át sem lesz készen az Isten*, amíg minden embert megvizsgál, ügyét megtárgyalja s aztán elítéli vagy felmenti.”

Volt a társaságban egy diák. Róla azt mondogatta csípősen a festő, hogy jobban ismeri ki magát az irodalomban, mint ő a festékes palettán. Komoly, vallásos gondolkozásáért és férfiaságáért, meggyőződésének erejéért mindenki nagyon becsülte. A csacsogóra komoly tekintetet vetett, de utána tréfásan villant meg szeme és így szólt: „Barátom, elmondhatok Önnek egy történetet?” Mindenki felfigyelt és felhangzott mindenünnen: „Rajta, csak rajta! Halljuk, halljuk!” — „Hát jól van, — kezdé — hallgassanak ide! — Lehet már 200 éve, hogy két fiatal festő tanulmányúton járt Firenzében. Egy nap esti sétára indultak a városban a Signorigna felé, a főtérre. De nagy tömeg hullámozott a téren, hogy az esti hűvös időben felüdüljön; a sokaságban elvesztették egymást. Egyszerre csak megszólaltak a tornyokon az esti harangok; Úr angyalára szóltak. Szinte csapásra megszűnt a sétáló tömeg moraja, lármája; az akkori szokás szerint, a nyílt utcán mind letérdeltek és elimádkozták az Úr angyalát. Csak két ember maradt állva gúnyos arccal. S íme, most újra megtalálta egymást a két festő; mint valami két jegenye, néztek ki az embertömeg bokraiból és nem hajtották meg gögös nyakukat, mert nem élt bennük a firenzeiek jámbor hite. — Látják, Uraim, *milyen könnyű az Úr Istennek egy pillantással áttekinteni az emberek lelkét*; és az utolsó ítélet tárgya nem arra való, hogy róla könnyelmű tréfákat mondjunk, ahogyan ezt barátunk tette az előbb!”

158. Pedig csak kép volt.

A bolgárok királya, *Bogoris* festőt hívatott *Konstantinápolyból* udvarába, hogy képekkel díszíttesse új palotáját. A görög császár elküldte hozzá a szent szerzetest, *Methodiust*, *Szent Cirillnek* édes testvérét, a festészet híres mesterét. A pogány király arra kérte a szerzetest, fessen a termek falára olyan képeket, amelyek mély hatást tesznek a szemlélőre.

Methodius a királynak óhajában Istennek útmutatását fedezte fel és elkezdte *megfesteni az utolsó ítélet képét*. Középen Krisztus, jobbján angyalok; az örök Bíró égi dicsőséggel övezett trónon ül, arcán az ítélő Isten szentsége. Előtte az egész emberiség; egy részük megtudta már sorsát, míg a másik még várakozik rá. A képnek minden részét annyi erő és a kifejezés annyi elevensége járta át, hogy a tárgy borzalmassága csak még jobban kidomborodott.

Amikor a képet befejezte, a művész kérte a királyt. S ez, amikor meglátta a műremeket, nagyon megrendült. A hatás csak fokozódott, mikor megtudta az egyes részletek jelentőségét. Az egyik részén látott egy bűnöst, akit lesujtott az isteni igazságosság s aki retteg a pokol örök tűzétől; a másik oldalon megmutatta az üdvözülteket, amint arcuk ragyog az örök mennyei dicsőség várva-várt sejtésében. „És ha ez a kép egykor valósággá válik, — mondotta Methodius — akkor *Te is, király, ezek között leszel*, a Bíró jobbán a boldogok között, vagy balján az átkozottak között.” Bogoris királyra a szent ember szavai annyira hatottak, hogy kérte, beszéljen neki erről az örök Bíróról és avassa be őt a keresztény hit titkaiba. Methodius igyekezett eloszlatni kétségeit és őt meggyőzni Krisztus igazságáról. Mihelyt Bogoris megismerkedett az evangéliumokkal, haladéktalanul felvette a szent keresztséget és felvette a „Mihály” nevet. A bolgár nép is, akárcsak a magyar, a király megkeresztelkedése után felvette a kereszténységet.

A MENNYORSZÁG

159. A póruljárt úr.

A gyenge elméjűek intézetében körülvezettek egyszer egy urat, aki tanulmányozni kívánta a háznak berendezését és életét. Hogy magánkedvtelésből, vagy hivatalos ellenőr szerepében látogatta-e meg, nem lehetett tudni, de kiderült róla, hogy szabadgondolkodó; mert egyik szerencsétlen félkegyelmű gyermekkel furcsa tréfát akart űzni. Azt kérdezte tőle: „Az égbe is akarsz jutni?” — Örömmel felelé a kicsike: „Igen.” — „De hiszen te arra nagyon ostoba vagy, — mit keresel te a mennyországban?” Erre a gyermek kissé gondolkodott s aztán megfelelt olyan ügyesen, mintha csak az

őrzőangyal súgta volna neki, t. i. letérdelt, kezét imádságra kulcsolta, szemét az égre emelte és így szólt: „Téged foglak imádni, *Téged foglak dicsérni, oh Szentháromság.*”

160. Hát olyan sürgős?

A 17. században, az angol katolikusok üldözése idején, élt egy *Wrenno* nevű takács; halálra ítélték, mert menedéket adott egy katolikus papnak. Elérkezett 1616 márc. 18., a kivégzés napja. Nyugodtan lépett fel a bitófa lépcsőjén és nyakát a hurokba tette. Lelőkték a létráról, a kötél elszakadt és *Wrenno* a földre zuhant. A vértanú felkelt, majd letérdelt és imádkozott. A körülállók igyekeztek őt rábeszélni, hogy használja fel ezt az utolsó alkalmat és tegye le a hűség esküt, amely királyi kegyelmet jelent számára. De ő felkelt s kijelentette: „Én ugyanaz vagyok most is, mint azelőtt” — és visszasietett a létrára. „Hát olyan sürgős?” kiáltott rá a csodálkozó hóhér. De az áldozat boldogan válaszolt: „*Ha te láttad volna azt, amit én az előbb láttam, ugyanígy sietnél meghalni!*” S most a hóhér erősebb kötelet tett nyakára, kirántotta alóla a létrát s elküldte őt „az élők országába, hogy lássa ott Isten ékességeit, melyeknek fényét itt a földön mint valami tükörben látta”.

161. Mit keresel?

Szent Ágoston elhatározta, hogy barátjának, *Severus*-nak kérésére *könyvet fog írni a mennyországról*. Minthogy tudta, milyen nehéz feladatra vállalkozik, először jótanácsért akart fordulni korának egyik nagy tudósához, *Szent Jeromos*-hoz. Ágoston, az afrikai Híppó püspöke tehát levelet akart írni a *Palesztinában élő Jeromos*nak. Már kezébe vette a tollat, már megírta a levél megszólítását, amikor meghallott valami szelíd, de jól érthető hangot: „Ágoston, mit keresel? Amit emberi szem még nem látott, vajjon a te szemed látja-e? Ami lehetetlen, azzal ne kísérletezz!” Amint később kiderült, ebben az időpontban költözött el a földi életből *Szent Jeromos*. Most már tudta, ki intézhette hozzá a fentebbi szavakat — és felhagyott szándékával.

162. Az irgalmasnővér mennyországa.

Fiatal életét a betegápolásban töltötte el egy irgalmasrendi apáca. Egy ifjú ember, akinek gyenge hite volt, évek múlva felkereste őt a kolostorban s megkérdezte: „De kedvesnővér, ha nincsen mennyország, akkor *Ön nagyon rosszul jár!*” — „Hogyan? — válaszolt arcán az égi boldogság előízének látható mosolyával az apáca — a mennyországot már most érzem magamban.”

A POKOL

163. „Van pokol, és én ott vagyok.”

A híres francia író, *Ségur* (Szégűr), aki prelátus korában szeme világát elvesztette, a pokolról szóló könyvében elmondja a következőt:

Anyai nagyatyja, az orosz *Rosztopcsin*, Moszkva kormányzója volt, aki 1812-ben felgyújtotta a várost s ezzel Napoleont visszatérésre bírta. Barátja volt a hitetlen Orloff tábornok.

Egyik reggel — meséli Ségur — nagyatyja ajtaján heves kopogás hallatszott. Az éppen öltözködő öregúrhoz belépett hálókabátban, papucsban, felborzolt hajjal, zavaros tekintettel, halottsápadtan — *Orloff* gróf. „Hogyan? Ön itt, gróf úr? Ebben az öltözetben és ilyen korán?” — „Barátom, — felelé a tábornok — meg kell örülnöm. Láttam Vé tábornokot!” Pedig ez a tábornok már néhány hete Napoleon ellen indult Lengyelországba s mint csapatparancsnok, nagyon fontos vezetőállást töltött be a hadseregénél. „Nem, nem, — folytatta Orloff — nem jött azóta vissza, és éppen ez tölt el borzalommal!” Nagypám még mindig nem értette, mit is akar voltaképpen ez a tábornok. Kíváncsi volt, mi történt vele. Erre Orloff elkezdte: „Kedves Rosztopcsin barátom! Nemrég egy kedélyes vacsoránál Vé barátommal sok tréfát engedtünk meg magunknak, *gúnyoltuk a vallást* és különösen a *pokolról mondtunk kacagtató dolgokat*. Ekkor hirtelen az a gondolatom támadt: „De mi lenne, ha valóban volna pokol?” Ezért szóltam is neki: „Hátha van e világ függőnye mögött még valami! Tudod mit? Teszek egy indítványt! Aki közülünk először hal meg, eljön a másikhöz és elmondja,

mi van a függöny mögött!" — „Nagyszerű gondolat” — válaszolta ő. Erre becsületszavunkat adtuk egymásnak, hogy ígéretünket beváltjuk. — Ma reggel azonban, alig félórája, lustálkodtam az ágyban, Vé barátomra nem is gondoltam, amikor ágyam függönyét valaki hirtelen félrehúzta, s magam előtt láttam Vé tábornokot; halovány volt; jobbát mellén nyugtatta s megszólított: „*Van pokol, és én ott vagyok!*” — s erre eltűnt. „Ezért rohantam el hazulról s jöttem ide Ön-höz. Elveszttem eszemet! Milyen különös; nem tudom, hogy mit gondoljak róla!” — Egy öreg katona, mint amilyen nagyatyám volt, nem gondolt azonban mindjárt szellemekre, akik egyszerűen ott hagyják a poklot s nálunk jelentkeznek; igyekezett ezt a különös jelenséget s más hasonlókat mindig a maga módján valahogy megmagyarázni. Ezért megnyugtatta Orloff tábornokot, hogy talán lázas, vagy hogy erős vérnyomás bántja, vagy túl élénken álmodik stb., aztán befogatott és Orloff grófot szállójába vitette vissza. De mennyire meglepődött nagyapám, mikor tíz nap múlva megtudta, hogy Vé tábornok a harctéren elesett, mégpedig azon a reggelen, amelyen Orloff őt látta. A szerencsétlen kiment a harc-vonalba az ellenség kikémlelésére, amikor golyó járta át mellét. Ez a történet mély hatással volt nagyapámra, de különösen, amit Vé tábornok mondott Orloffnak: „Van pokol, és én benne vagyok!”

164. A pokol előíze.

Collet d'Herbois (Kolo Derboa) egyike volt azoknak a véreskező szörnyeknek, akik a francia forradalom alatt ezreket végeztettek ki hitük miatt. Különösen *Lyon* városában dühöngött. Csapatostól lövette agyon a szegény áldozatokat. De Isten büntetése nem maradt el; 1795 áprilisában ugyanis száműzték a délamerikai Bors-szigetre. Itt valami megmagyarázhatatlan betegség támadta meg. Egész testében titkos tűz emésztette s ez szörnyen égette beleit és tagjait. Szörnyű kínjai közepette mindig csak azt kiáltozta: „*A pokolban vagyok, a pokolban vagyok!*” Éjjel-nappal oly hangosan jajveszékelt, hogy a kórház legelrejtettebb szárnyába kellett őt vinni, nehogy a betegek hallják rémes kiáltozásait. A négerek, akik őt a „*vallás hóhéra*”-nak nevezték, meg is kérdezték tőle: „Most hiszel Istenben?” Így felelt: „Mindíg

is hittem benne, de másként cselekedtem, mint ahogyan gondolkodtam." Majd a hűvös földbe ásták őt el, csak a feje látszott ki; így akarták égő kínjait enyhíteni. A földbe ásva aztán egyik nap holtan találták meg; a gödörben hagyták, míg a vadállatok szét nem hordták testét. Ez az ember tehát már itt a földön égett. Milyen lehet még a pokolnak égő tüze?!

165. „Ez vár rád, ha ellankadsz.“

Az olaszországi Abruzzo-hegység rettegett rablóját, *Maltivoglio*-t elfogták és tömlőcbe zárták. Bár sok gonosz-tett nyomta lelkét, egyet sem tudtak rábizonyítani; így nem is ítélték halálra. Ezért kénpadra húzták, hogy bűneit megvallja. De nem mentek vele semmire. Nehogy a kínzások alatt elgyengüljön, különös módszert alkalmazott. Jobb lábfeje a bitófa vonalait karcolta, s valahányszor a fájdalom szinte elviselhetlenné vált, erre a kis ábrára nézett és halkan így szólt magában: „*Maltivoglio, ez vár rád, ha elgyengülsz.*“ A fenyegető bitófa látása elviseltette vele a kínokat.

Igy vagyunk a pokol kínjainak elképzelésével. Valahányszor a kísértésben elgyengülünk, *gondoljunk az örök tűzre*, mondván: „Én lelkem, ez vár reád, ha elgyengülsz!“

166. „A nyomorult ital miatt.“

A görög *Plutarchos* elmondja, hogy a trákok királyát, *Lysimachos*-t az egyik ütközet hevében nagy szomjúság gyötörte. Elhagyta a csatateret, hogy vizet keressen. De a katonák nélkülözték a vezért, zűrzavar támadt köztük, megfutottak, *a csata elveszett*, a királyt elfogták. Erre felsóhajtott a szerencsétlen: „Jaj nekem, oktalannak! A nyomorult ital miatt feláldoztam magamat és országomat!“

Igy fognak jajgatni egykor az elkárhozottak.

167. Aki nevetve indult a pokolba.

Amikor a francia irodalomnak egyik büszkesége, a regényíró *Lesage* (Löszázs) halálos ágyán kínlódott, a pap igyekezett őt a szentségek felvételére bírni. De hiába. Minden jószágos szavát maró gúnnyal viszonzta. Végül is a lelkipásztor az örök büntetéssel fenyegette meg, hogy ez vár a

megátalkodottakra. Erre a beteg nagyot kacagott s így szólt: „Azt hiszem, az örök tűzben olyan jól érzem majd magam, akárcsak a hal a vízben.” Ezzel ment a halálba és a pokolba.

168. „Majd meglátja személyesen . . .!”

Megtörtént valóság: A Párizs melletti Saint Cyr (Sze Szir) katonai iskolában egyik este az intézet házi papja előadást tartott a növendékeknek a pokolról. A megrázó előadás után *Rigolt* abbé gyertyával kezében éppen lakása felé tartott. Valaki megszólította. Vadtekintetű, nagybajuszú kapitány állott mögötte és megkérdezte: „Főtisztelendő úr, ma nagyszerűen beszélt a pokolról. De engedelmet kérek, valamiről mégis megfélemedezett. Ugyanis nem mondta meg, hogy odalent mi történik a tűzben? Az embert vajjon megpörkölik, megfőzik vagy megsütik!”

A pap a gúnyolódónak egy percre a szeme közé nézett, majd kurtán csak ennyit mondott: „Hiszen majd meglátja személyesen, kapitány úr!” — s ott hagyta faképnél.

De a kapitányt nem hagyta nyugodni ez a válasz. Végül is elment a templomba, életgyónást végzett és hívő keresztény lett belőle.

169. „Satana, moriturus te salutat!”

Arthofer Lipót börtönlelkész „Fegyház” című könyvében beszámol a következő esetről:

„Egy idősebb paptársam elmondta nekem, hogy Bécsben halálra ítélték *Senekl* gyilkost. A kivégzéshez papnak őt rendelték ki. Sokszor és sokat beszélt a megátalkodottaknak, hogy térjen meg, de hiába volt minden fáradsága.

Komor tekintettel állott a bitó alatt a gyilkos. Még egyszer felolvasták előtte az ítéletet, s a pap még egyszer megkísérelte, hogy néhány figyelmeztető szóval megbánásra bírja a szerencsétlent.

Erre a gyilkos arcát haragos pír lepte el, egyet köpött s a tömegnek odakiáltotta: „Az ördög vigyen el benneteket!” — Majd a hurok összeszorult nyakán, néhány rángatódzás, a harcnak vége.

Elvitte őt a gonosz. S köszöntötte is a sátánt a római

gladiátorok példájára: „Satana moriturus te salutat — Sátán, a halálba menő köszönt téged!”

A TISZTÍTÓTŰZ

170. Az ítéletnél is rettenetesebb.

A 17. századnak egyik híres egyházi szónoka megrázó hatású beszédet mondott az ítéletről. Sokan a hallgatók közül könnyeztek, sőt némelyek a megindultságtól hangos sírásban törtek ki. Ekkor a szónok megállt és így szólt: „A jövőendő ítélet miatt sírtok? Valamit még meg kell mondanom, ami az *ítéletnél is rettenetesebb*.” Mindenki figyelte szavait. Vajjon mi lehet még az ítéletnél is rettenetesebb. Ekkor a szónok komoly és ünnepélyes hangon így szólt: „Egy óra múlva, mikor már elhagytátok Istennek házát, mindezeket már elfelejtettétek vagy már *alig gondoltok* rá. De bűnös élvezeteiteket ezentúl is folytatjátok majd s az imént elmondottakat csak mint egyszerű történetet fogjátok emlegetni — s ez még rettenetesebb, mint az ítélet.”

171. Húsz év miatt?

Mórus Tamást, a nagy angol kancellárt katolikus meggyőződése miatt halálra ítélték. Ugyanis VIII. Henrik angol király elvált törvényes feleségétől és más nőt vett el feleségül. A kancellár sem ezt a bűnös viszonyt, sem a királyt mint az anglikán vallás fejét nem akarta elismerni. Ezért a *Tower*-börtönbe vetették és halálra ítélték. A király megkísérelte, hogy a köztiszteletnek örvendő kancellárt kínzásokkal ellenállásának feladására bírja. Sőt a fogolynak legkedvesebb leányát, Margitot küldte atyjához, hogy engedékenységre bírja. De hiába! Az ítélet kihirdetése után végre megjelent felesége a börtönben és könnyek között kérlette férjét, legyen tekintettel családjára és reá való tekintetből mentse meg életét. Mórus Tamás a legnagyobb nyugalommal válaszolt neki: „Mondd, meddig élhetünk még együtt?” Az asszony így szólt: „Legalább 20 évet!” „Látod, — folytatta a halálra ítélt férj — ha legalább 1000 évet mondtál volna, az még lenne valami. De 20 év miatt *feláldozzam az örökkévalóságot?*”

És Mórus Tamás meghalt. Az örökkévalóság gondolata megóvta a bukástól!

172. A sírbolt — a legjobb iskola.

A 15. században Szászországban élt egy szentéletű szerzetes, Busch János. Szerette volna szerzetestársait még tökéletesebb életre serkenteni. De rájött arra, hogy ezt csak úgy éri el, ha először saját életét feszíti keresztre és ezt papi hivatásának oltárára teszi égő áldozatként. És íme, különös módot eszelt ki, hogy lelkét a világtól elvonja. Többször a kolostori templom sírboltjába ment le, ahol halott testvéreinek csontjai a falakhoz támaszkodva pihentek, s egy órán keresztül *hallgatta a vak szemüregeknek és koponyáknak néma tanítását* világról és életről, lélekről és Istenről. Nem egyszer magával vitte tanítványát, *Kempis Tamást* is, aki a kinyilatkoztatás napjai óta a legmélyebb értelmű könyvet, Krisztus követését írta meg. — Milyen mélységes hatású szavakat mondhattak a halottak ennek az aggastyánnak és annak az életerős ifjúnak!?

173. Meghalt barátjának képe.

A harctéren egy tartalékos katonának balkarját golyó járta át. Le kellett vágni. A tábori kórházban szomszédjának elmondta életét: „Szüleim házalók voltak, én meg igazi nevelés nélkül nőttem fel falu végén, erdők szélén. Hamarosan elvesztettem szüleimet — és hitemet is. Csak a csaták zajában gondoltam megint Istenre. Ez így történt:

Sík harctéren, répföldön tanyáztunk. Míg a srappellek fejünk felett repdestek, halk suttogást hallottam mellettem. „Mit csinálsz?” — kiáltottam szomszédomnak. „Imádkozom” — felelé. „Inkább löjj, jobban teszed.” Alig fejeztem be, gránátszilánk szétzúzta fejét. Megijedtem, szívem hevesen dobogott. Szüleimre, halálomra gondoltam, amikor hirtelen ütést éreztem balkaromban. A legközelebbi gránát tehát nekem szólt. Egy francia templomban részesítettek első segélyben. Itt volt a kötőzőhely. Itt aztán ráérttem arra, hogy rendezzem gondolataimat; előttem lebegett mindig *meghalt barátom képe*. S minél többet gondolkodtam, annál otthonosabban éreztem magam ebben a templomban, az oltárok és szobrok között, melyek szinte

beszéltek hozzám és vigasztaltak." — A bűn ellen hatásos eszköz a végsőre való gondolás.

174. A boldogságot kereste.

A bölcs Szádi ötven éven át kereste a boldogságot és ezért bejárta a világot; kereste palotában és kunyhóban, gazdagságban és szórakozásban, emberi hiúságban és tekin-télyben, művészetben és tudományban. Sehol sem akadt rá; mindenfelé sok szenvedést, de annál kevesebb örömet talált. Végül megöregedett s a vándorlásba, keresésbe beleúnt. Egyszerre csak hatalmas templomhoz ért; kapujára ez volt írva:

Nincs itt jaj, sem baj, sem könny,
Csendes szív van itt s öröm.

Sietve megy fel a márványlépcsőkön, reszkető kézzel nyitja ki ajtaját, hogy köszöntse a keresett boldogságot. De íme, üres itt minden, — de van mégis valami, — egyszerű sír.

175. „Az Üdvözítő komolyan veszi.”

Konnnersreuthi Neumann Teréz 1927 óta sokat szenved a tisztítótűz lelkeiért. Így pl. megszabadította egy papnak az édesatyját, aki 48 éve szenvedett. *Naber* plébános megkérdezte Terézt elragadtatásában, hogyan lehetséges ilyen hosszú szenvedés annak, aki jámborul élt. Azt válaszolta: „Ma aztán ostobán beszélsz! (Eksztázisban mindenkit tegez.) Az örökkévalóságban nincsen idő. És az Üdvözítő komolyan veszi.” A szentek lelkét tiszta fényben, a szenvedőket pedig homályban szokta látni. — Egy másik pap, kinek édesanyját szintén a purgatóriumban látta, alig akart neki hinni: „Hiszen anyám nagyon sokáig volt beteg halála előtt. Ezzel bizonyára jóvátette vétkeit.” — De Teréz így szólt: „Nem használta fel eléggé betegségét, hogy türelemmel és szeretettel vezekeljen.” Ez a pap azt mondja, hogy Teréz a szenvedő lelkekért vezekelve sokat szenved; kitárja karjait s mindig ezt kiáltja: „Segíts, segíts; többé már nem bírom.” S mintha csak magasba vágynék, kínos arca megváltozik, derűs lesz, mert látja a megszabadult lélek boldogságát. „Nagyon keveset imádkoznak az emberek a szenvedő lelkekért; — mondja — különösen a papokért és szerzetese-

kért kell sokat imádkozni. Sokan azt hiszik, ezek úgyszólván mennyországra jutnak. Pedig nem így van egészen, mert minél több kegyelem adatott nekik, annál többet követel tőlük Isten!"

176. Szent Katalin a tisztítótűzről.

A párizsi egyetem, a Sorbonne (Szorbon) jóváhagyott egy értekezést, amelyet az érsek útján Génouai Szent Katalin nyújtott be. Foglalkozik a tisztítótűzzel. A bírálók nagyon korszerűnek találták, hiszen akkor, 1666-ban volt látható a vallásújítás sok szomorú eredménye, így Luthernek és Calvinnek purgatóriumot tagadó tévtanítása. Többek között ezeket mondja: „Emberi nyelv nem tudja kifejezni a tisztítótűz fontosságát. *Kinjai hasonlítanak a pokoléhoz, s a lélek mégis inkább ezer poklot választana, mintsem hogy bűnnel szennyezve jelenjék meg Isten előtt.* S mert látja, hogy ebből a tisztítótűz szabadítja meg, szívesen vállalja ennek szenvedéseit. Szenvédése nemcsak tűz, hanem *Isten látásának nélkülözése, számkivetettség az égi paradicsomból, amelyen az éhes ember vágyódása a karéj kenyér után.* De a lélek egyszer látni fog és kielégítést nyer, mert dolgozott."

177. Konrád testvér szereti a szenvedő lelkeket.

Szent Konrád nagyon szerette embertársait; haláluk után is. Nem múlt el nap, hogy ne ment volna *a kriptába imádkozni* az Úrban elhunyt testvérekért. Különös gondját viselte a bejárat melletti szenteltvíztartónak. Egy alkalommal egyik szerzetestestvér tréfálkozva szólt társának Konrád jelenlétében: „Ha meghalok, ide temettetem magam szorosán a bejárat mellé, hogy sok vizet kapjak a szenteltvíztartóból, melyet Konrád testvér a szenvedő lelkekre hint." — „Majd még hasznát veszed" — felelé e könnyelmű beszédre komoly hangon Szent Konrád.

178. Ki adna ott aszpirint?

Egy orvos elbeszéli a következőt:

„Szegény volt a család; az anya meghalt, az atya famunkás, az idősebbik leány vezette a háztartást, nagyszámú gyereksereg, tisztaság minden sarokban, vidámság, dal, tréfa még a szenvedésben is. A 12 éves Jóska súlyos

beteg, lázas, műtetre készül, állandóan ágyban. Beszélgetünk és a beteg így szól: „Nem félek, ha meg kell halnom.” „De édes gyermekem, hiszen meggyógyulsz.” „Igazán? Jaj, de örülök. De ha meg is kellene halnom, nem bánám.” — Megnézem a hőmérőt, megint 40 fok. A kis test izzó forróságban, új kelés gyötri, másnap operálják. „Küldök majd, kisfiam, néhány aszpirint, hogy a forróság apadjon.” És a gyermek, aki pedig — mint minden más gyermek — szeretett volna szabadulni a szenvedéstől, láztól és fájdalomtól, így szól: „Doktor uram, ne küldjön aszpirint. Jobb így. Nézze csak, ha meghalok és a tisztító tűzben 40 fok meleget kell elszenvednem, ki adna ott nekem aszpirint?”

E gyermek megszégyenített sok kis kellemetlenségeim közepette.

179. A betakart halál.

Németországnak egyik nagyvárosában — így beszéli el bizonyos *Durbín* nevű orvos — a városháza nagytermét *táncteremmé akarták átalakítani*. De az egyik falmélyedésben állott egy szép szobor; a halált ábrázolta homokórával és sarlóval. Nem akarták helyéről elmozdítani, nehogy baja történjék. Más megoldást találtak; eltakarták a félelmetes szobrot függönnyel s vígan forogtak előtte a párok. Hányan hagyták volna abba a táncot és a vele sokszor együttjáró lelki veszedelmeket, ha meglátták volna az elrejtett szobrot! — A halál mindig nyomunkban van.

REMÉNY ÉS IMÁDSÁG

180. „Él még az öreg Isten?”

Egy kereskedő nagy bajba jutott. Keserűen panaszkodott. Megúnta életét. Felesége azonban keresztény gondolkodású, derék nő volt, aki igyekezett férjét vigasztalni és bátorítani. Egyszer az asszony maga is nagyon elszomorodott; az étel sem ízlett neki. Kérdezte férje, mi baja? Válaszolni sem akart. Végre megszólalt: „Ma azt álmodtam, hogy meghalt a jó Isten, holttestét angyalok vitték s keservesen sírtak. Nagyon a szívemre vettem ezt az álmot, ezért vagyok szomorú. „Ostobaság” — felelt a férj. „Hát meghalhat az Isten?” „Erre a nő arca felderült, vidáman nézett férje szemébe: „Tehát él még az öreg Isten?” „Hát persze, hogy él. Hogyan kérdezhetsz ilyen gyerekséget?” Most az asszony komoly hangon így szólt: *„De ha még él az öreg Isten, miért nem bízol már benne?”* Erre megnyílt a férfi szíve: „Ígen, asszony, igazad van; te okosabb és keresztényibb vagy, mint én. Akarok megint bízni Istenben.”

181. A szerencse kereke forgandó.

Egyiptom királyának, Sesostris fáraónak aranyos kocsiját a diadalmenetben négy fogolynak kellett húznia. Mind a négy király volt. Egyikük többször hátranézett. Sesostris rászólt, miért néz hátra. „A kerékre néztem — mondotta — és eszembe jutott, milyen állhatatlan a szerencse; ami alul van, felfelé megy, ami fent volt, most lent van. Valamikor fenn ültem; most lenn fekszem; ki tudja, meddig — így *Te is lenn lehetsz megint.*” A fáraót annyira megijesztette ez a beszéd, hogy a négy foglyot kifogatta kocsijából és asztalához ültette. Eszébe jutott az emberi sors forgandósága. Aki állandó szerencséire akar szert tenni, az ne alapítsa reményét emberekre, hanem Istenre.

182. Hat év alatt csak egyetlen távirat.

1907-ben *Borghese* herceg autóval Pekingből Párizsba ment. A 160,000 km-nyi úton rengeteg nehézséggel kellett megküzdenie. A két hónapos utazás különösen a keletázsiai Góbi-sivatagon volt kellemetlen; kopár, borongós, szomorú vidék. Sehol ember, állat — csak halotti csend.

Egyik nap mégis feltűnt messziről egy fekete pont. Folyton nő, — végül kiválnak a *Pangkiaug* távíróállomás körvonalai. Ha tisztviselője élő embert akar látni, nyolc napig gyalogolhat. A herceg egyik kísérője táviratozni akar Londonba. A tiszt zavarba jön, keresgél a táblázatokon és a szabályok között, megolvassa a szavak számát és az ürlap felső részére írja: 1. szám. Az utas megkérdi, vajjon ez ma az első távirat? „Nem kérem, — felelé a kínai tisztviselő — ez a táviratállomás első távirata.” „Ebben az évben?” „Nem, Uram, hanem amióta itt hivatal van; már hat esztendeje.” „Hat év alatt nem volt táviratfeladás?” — „Egyetlenegy sem. Sok karaván járt erre, de senki sem használta fel az alkalmat, hogy innen összeköttetésbe kerüljön a világgal.” — Így vándorolunk mi is az élet sivatagában s nem gondolunk arra, hogy *a nehéz úton hányszor érintkezhetnénk Istennel* — imádságban.

183. A kihallgatás.

V. Károly császár, a legnagyobb Habsburg fejedelem, éppen szentmisén volt, amikor jelentették neki, hogy idegen követ érkezett és Ófelségétől azonnali kihallgatást kér. A császár így felelt: „Mondjátok meg a követnek, hogy most *magam is kihallgatáson vagyok!*”

184. A két evező.

Egy öreg halász fiatalembert vitt csónakjában. Az egyik evezőn e szó: „Imádkozz!” a másikon meg: „Dolgozz!” Gúnyolódva szól az utas: „Barátom, maga kissé elmaradott; minek annak imádkozni, aki dolgozik?”

Az öreg nem felelt, de kiejtette kezéből azt az evezőt, amelyen az „Imádkozz” felirat volt, s csak a másikkal evezett. Dolgozott, dolgozott, de a csónak csak egy helyben forgott, s nem tudtak tovább jutni. A fiatalember így átlátta,

hogy a „munka“ evezője mellé a másik, az „imádság“ evezője is szükséges.

185. Náladnál híresebbek is imádkoztak.

Hindenburg tábornok íróasztalán e szavak olvashatók: „Ora et labora.“ Azt mondotta egyszer, hogy: „Az ember azonnal megérzi a fronton, ha otthon gyengül az imádság.“

Savoyai Jenő herceg, a törökverő hadvezér minden ütközet előtt szentgyónást végzett. Amikor katonái látták, milyen áhitattal mondja a szentolvasót, azt szokták mondani: „Nemsokára csata lesz. Megint sokat imádkozik.“

Washington 1787-ben 55 társával tanácskozássra gyűlt össze; az északamerikai Egyesült Államok sorsáról kellett határoznia. Erre a koros *Franklin* felkelt s így szólt: „Uraim! Imádkozzunk! Nagy életkort értem el, de minél tovább élek, annál inkább átlátom, hogy az emberiség sorsát Isten intézi. Ha a háztetőről nem eshetik le egy veréb az Ő tudtán kívül, hogyan erősödhetnék meg egy ország az Ő segítségével?“

186. Ahol a lélek átizzik.

A búrok földjén egy tanyán élt egy béreslegény, akit semmi sem tudott a vasárnapi misehallgatástól visszatartani, bár a templom több órányi távolságra volt. Egyik esős és viharos vasárnap reggelén a tanyásgazda, aki imádsággal és istentisztelettel nem sokat törődött, így szólt a legényhez: „Pál, a mi Istenünk itt is jelen van; itthon is maradhatsz és szobádban imádkozhatsz.“ De Pál fejét rázta és elment a szentmisére. Délután, mikor barátságos együttesben elszórakoztak a férfiak s pipájukat szívták, a gazda megint előhozakodott bölcsességével. Pál kivette szájából a pipát és így szólt: „Uram, tegnapelőtt künn a mezőn összeszedette velem a gázt, hogy hordjam össze egy halomba és égessem el. Miért mondta, hogy gyűjtsem össze? Ha minden szálát külön gyújtottam volna meg, nem lett volna hője s hogyan égett volna? De mert az egész együtt volt, szép lánggal égett. Látta, így vagyok én az imádsággal. Ha csak egyedül imádkozom a szobában, akkor ez csak olyan pislogás a lelkemben. Ha azonban a templomban a hívek tömegében térdelek, akkor olyan meleg lobog ott, melytől az én lelkem

is átizzik." — S íme, a legközelebbi vasárnap, amikor a legény az udvaron át a templomba indult, a gazda az ajtóban állott s feléje kiáltott: „Hallod-e, Pál, hát én is veled tartok." Ő is átmelegedni kívánt — annyi év után — a templomban. S aztán többször is vele tartott.

187. A kolostor diákja.

Sokáig kormányzott *Aquitániá*-ban a nemes Walter; sok kemény csatában győzött, nagy becsületnek örvendett neve. Mire megöregedett, átlátta, hogy a fegyver és dicsőség nem hozza meg az igazi békességet. Olyan kolostort akart találni, amelyben a szerzetesek a világnak egészen meghaltak, hogy egész szívvel szolgáljanak Istennek. S hogy ilyen kolostort találhasson, ártatlan cselhez folyamodott; vándorbotja végére több kis csengőt erősített. Ha valahol templomba ért, ahol a szerzetesek éppen karimádságukat mondták, botjával néhányszor koppantott a padlón, mire a csengők megszólaltak. De mindenhol azt kellett tapasztalnia, hogy a csengő hangjára az imádkozók kíváncsian feltekintettek, Istent elfelejtették s csak ajkukkal imádkoztak. — Hosszú-hosszú vándorlás után Walter az Alpokon át megérkezett *Novalese* kolostorába. Éppen együtt voltak a kolostor növényedéi imádságon és olvasáson. Erre Walter erőset ütött botjával a földre, a csengők csengtek. De íme, a testvérek tovább imádkoztak, mintha mi sem történt volna; csak egyetlen fiú feje fordult hátra; de a mester azonnal mellette termett és komoly tekintettel rendre utasította. Erre a zárándok tekintete felcsillant, s így szólt: „Végre megtaláltam a sokat keresett helyet; itt akarok megállapodni." Belépett a kolostorba és kertész lett. Amikor meghalt, eltemették a hegytetőn a tőle ásott sírba. — Tehát a *buzgó imádság kerüli a szórakozottságot*.

188. Az angyal feljegyzi imádságodat.

Szent Bernátnak különös látomása volt egyszer, amint szerzeteseivel éjjeli karimádságát végezte. Minden szerzetes mellett látott egy angyalt, aki jegyzeteket készített az imádságról. Az angyalok némelyike arannyal írt, mások ezüsttel, tintával, vízzel, sőt többen semmit sem írtak. Az Úr megmondotta szentjének e látomás jelentését. Akik arannyal

írtak, az izzó lelkű imádkozókról készítettek jegyzeteket, akik egész lelkükből szerették Istent. Az ezüstírás jelentette, hogy ezeknek imádsága tiszta ugyan, de nem tökéletes. Akiokról tintával írtak, azoknak buzgósága nagyon gyenge volt, s csak megszokásból imádkoztak. Akiokról vízzel írtak, azoknak imádságát csak a száj mondotta, mert közben a szív hiú gondolatokban merült el s nem is gondolt Istenre. Aki pedig semmit sem írtak, azt jelentik, hogy a mellettük ülők egyáltalában nem imádkoztak, mert mindig idegen gondolatokkal foglalkoztak és nem is gyarlóságból, hanem öntudattal és szándékosan. — Szent Bernát örült sok buzgó fiának, de szomorkodott, hogy nem hiányoznak közöttük a hanyag és szórakozott imádkozók sem.

189. Az őszinte fogoly.

Nagy Frigyes egyszer meglátogatta a Berlin melletti Spandan börtönét s megkérdezte mindegyik foglyot, miért került ide. Természetesen mindenki ártatlannak mondta magát. Csak egy őszinte ember akadt közöttük, aki megvallotta, hogy eléggé gyengén büntették bűnéhez képest. Erre a király mosolyogva így szólt: „Te szegény fickó, akkor mit keresel ennyi derék ember között itt? Ki veled innen!” — *Imádságunkat járja át az alázatosság; ez a felhőkön is áthatol!*

190. „Jézus!”

München egyik szűk és szegényes utcájában lakott a kis Vilmos. Beteg volt; körülötte szegénység és nyomor. Hitoktatója felkeresi. Idegenül fogadják. Leül a 9 éves fiú ágya szélére, kedvesen szól hozzá, narancssal kínálja. Nem tud azonban enni. Nyelve sötétvörös és dagadt. Még aznap elviszik a városi kórházba. A tiszta ágy mellett a jóságos ápolónővér virraszt. Beszél neki Jézuskáról, a haldokló Megváltóról, az égi Kenyérrel. Másnap estefelé megint eljön hitoktatója. Most már mosollyal fogadja. Sőt életgyónást végez. Másnap első szentáldozását végzi.

Két óra múlva a nagy műtőterembe viszik. Vilmos nem fél. Angyali vidámsággal nyugszik a hordágyon. Most hozzálép az orvos és így szól: „Fiam, nyelvedről le kell vennünk a beteg részt. Nem fog fájni, hiszen elaltatunk és nem érzesz majd semmit. De *utána már nem tudsz beszélni.*

Ha tehát utoljára még akarsz valamit mondani, szólj!" — Erre a fiú két sovány kezét mellén keresztbe teszi, hiszen az Údvészítő lakozik benne — és így szól: „Jézus!" — Imádkozzunk Jézus nevében!

191. Mindennap gyakorolni!

Rubinsteint, a híres zeneköltőt megkérdezték, hogy mesteri tudása mellett még mindig szükségesnek tartja-e a mindennapos gyakorlást. Így felelt: „Ha egy napig nem játszom, mindjárt megérezem. Ha két napig nem gyakorlok, barátaim is észrevennék. Ha azonban három nap telnek el gyakorlás nélkül, már a közönség is észrevenné." — Ami áll a művészetről, az áll a vallási életéről is. *Mindig kell imádkoznunk*, hogy lelkünk ereje ne gyengüljön!

192. Erőforrás.

Nagynevű zeneművészek társaságában arról folyt a szó, hogyan lehet az erőket felfrissíteni, melyek a hosszú munkától lankadni kezdenek. Egyik ezt ajánlotta, másik amazt. Köztük volt a híres zeneköltő, *Haydn József* is. De ez hallgatott. Biztatták, mondja meg véleményét s árulja el, hogyan tartja fenn erőit sok és fárasztó munkássága közben. Haydn így szólt: „*Lakásomban van egy kápolna*. Ha fáradtnak érzem magam, oda vonulok és imádkozom. Ez a módszer még sohasem tagadta meg tőlem életető halását." Milyen jó annak, aki ismeri ezt az erőforrást s ezt meg is tudja becsülni!

193. Az elmaradt asztali áldás.

A spanyol *Aragonia* tartomány királya, *Alfonz* megtudta, hogy udvarának nemes ifjai elhagyják az asztali áldást. Elhatározta, hogy egészen különös módon újból rászoktatja őket. Egyik nap az ifjak meghívást kaptak a király asztalához. Mily öröm, mily kitüntetés, — együtt ebédelni a királlyal! A király intésére asztalhoz ültek — imádság nélkül; a király is kivételt tett ma általános szokása alól.

Ebéd alatt egyszerre csak nyílik az ajtó, egy koldus jön a terembe bejelentés nélkül, köszönés nélkül, egyszerűen az asztalhoz ül, eszik és iszik jókedvvel. A fiatal nemesek

megütközéssel és méltatlankodással nézik az arcátlan toladót, a királyra tekintenek s szinte várják intését, hogy a hivatlan vendéget kitessékelyk. Alfonz király komoly arccal nézi ugyan a koldus viselkedését, de parancsára hiába várnak a fiatal urak. — Az ismeretlen ezalatt jóllakott, megtörölte száját, felkelt és szó nélkül, ahogyan jött, el is távozott.

„Nos, — kezdi a király — mit szóltok ehhez az emberhez?” „Felség, — kiáltották — arcátlan volt! Hogyan lehet valaki ennyire szemtelen?”

De erre felkel a király és dörgő hangon szól hozzájuk: „És ti éppen ilyen arcátlanok és szemtelenek vagytok, mint ez a koldus. Egészen hasonmásai vagytok. Mindennap étkeztek az isteni Vendéglátó asztalánál, és adományai ízlenek nektek. De úgy ültök asztalához, mint ez a koldus, kérés nélkül és távoztok onnan köszönés nélkül. Szégyeljétek magatokat és jegyezzétek meg ezt a leckét egész éltetekre!” Szégyenpír lepte el arcukat. — Az illem megkívánja, hogy a jót kérjük, amire rászorulunk, s hogy a kapott jóért udvariasan halát mondjunk. Ez az illemszabály akkor is érvényes, ha a jótétemény a jó Istentől származik. Ne feledkezzünk meg tehát soha az asztali áidásról!

194. Amiért Isten elhagyta.

Egy börtönlelkész elmondja, hogy felkeresett a börtönben egy 60 éves gyilkost. Mi volt a bűne? Több bor a kelleténél, heves szóváltás, néhány sértő szó, gúnyos kihívás, dühöngő harag, villan a kés — és vérében hever előtte a haldokló áldozat. A lelkész megkérdezi, hogyan érzi most magát. „Hogyan? Hiszen láthatja — feleli. — 14 éves voltam, mikor atyám inasnak adott, aztán dolgoznom kellett. Családom lett, elmúlt a mulatós ifjúság, örömöm legfeljebb egy pipára való rossz dohány.” Fogait csikorgatta, kebléből mély sóhaj fakadt fel, majd rekedt hangon folytatta:

„Főtisztelendő úr, én mindig *tisztességes ember voltam* s gyermekeimet sem neveltem rosszul. — Sohasem voltam bezárva életemben . . . és most . . . most ennek a szégyennek kellett velem megtörténnie. Kétévi börtön ilyen megfontolatlan tettért! . . . Főtisztelendő úr, mindig dolgoztam s gyötörtem magam; mondja csak, mivel szolgáltam

rá, hogy Isten ennyire elhagyott, hogy ennyire süllyedhetem!" — Kissé gondolkodik a pap, majd így szól: „Igen, szorgalmas élet van Ön mögött, s ezért szánom Önt, hogy ebbe a házba került. De most feleljen becsületesen egy kérdésemre! Ön mindig szorgalmasan dolgozott, de vajjon . . . *imádkozott is?*

A fogoly kétkedő tekintettel néz rá: „Hogy imádkoztam-e? . . . Igen, valamikor fiatal koromban. De elfelejtettem aztán, hogyan kell imádkozni s még ma sem tudok.”

Tehát Ön dolgozott, de sohasem imádkozott többé. Vajjon kérde-e még egyszer tőlem, hogy miért hagyta Önt el Isten? — Tudja most már, hogy miért? . . .”

Hallgat és gondolkozva néz maga elé.

195. A gyilkos nem szeret imádkozni.

1935-ben Ausztriában egy 14 éves pásztorfiú megölte kenyéradó gazdáját, annak feleségét és 26 éves leányát, s miután minden értékest elvitt, rájuk gyújtotta a házat. Lélektani rejtély volt ez a legtapasztaltabb bűnügyi szakértők számára, ahogyan ez a fiú kieszelte ezt a tervszerű, hidegvérrel véghezvitt bűnt. Négy jólírányzott, szörnyű fejsze-csapás földre terített három embert. A fiatal gyilkos hallatlan nyugalmat és öntudatot árult el a tárgyalás alatt. Mosolyogva elmondott vallomásai felbőszítették a hallgatóságot, mert bosszantó hidegvérrel és nyersességgel tudta bűnét előadni az állati gonosztevő. Érdekes volt elbeszélése, mikor azt mondotta, hogy az asszony ellen már régóta tervezett gyilkosságot, mert ez mindig *imádkozásra akarta őt bírni*. — Jó figyelmeztetés legyen ez az eset a mai ifjúság számára, hogy mivé aljasulhat az az ember, aki nem szeret imádkozni.

196. Neumann Teréz imádsága.

Egy pap nagyon érdekes előadást tartott a konnersreuthi beteg leányról. Elmondta, hogy Neumann Teréz az utóbbi időben nagyon sokat szenvedett és kínjait felajánlotta még élő, vagy már *meghalt emberek bűneiért*. Néha már előre tudja, hogy kiért szenved, máskor pedig csak az elviselt betegség után. Egyik kínos elragadtatásában kiáltozni kezdett: „Éhezem, . . . szomjas vagyok! . . . Enni

adatok, . . . inni szeretnék!" Ez feltűnt környezetének, hiszen köztudomású, hogy 1926 óta nem evett és 1927 óta nem ivott semmit. *Naber* plébános hozatott kenyeret és vizet s poharat nyújtott neki. Mohón vette kezébe, ajkához emelte, de újra visszautasította a nélkül, hogy ivott volna belőle. Felébredése után elmondta, hogy egy szegény lélekért kellett szenvednie, amelyet éhség és szomjúság gyötört. „Most a szegény lélek kiszabadult.” — *Neumann Teréz* szenvedése imádság volt.

197. Aki jól imádkozott.

1933-ban Bécsben meghalt *dr. Pörner* orvostudós. Egészségügyi tanácsos korában sokszor kellett beszédet mondania. Ha megszólalt az estharang, félbeszakította szavait s így szólt: „Imádkozzunk — Úr angyalára harangoznak!” S aztán hangosan elkezdte: „Az Úr angyala köszönté a Boldogságos Szűz Máriát . . .”, míg be nem fejezte. Bárhol volt dolga, mindig és mindenhol elvégezte a katolikus ember szokott napi imádságát. Ha az utcán érte a harangszó, levette kalapját és fedetlen fővel ment tova. Hivatalában vagy gyűléseken déli 12 órakor rendszeren eltűnt néhány percre. Imádkozott. Mégpedig milyen buzgósággal — És halála órájában az utolsó kenet szertartásai közben ő maga felelt a pap imádságára és *elmondotta a Credót*. Ez volt imádságos életének gyönyörű záróköve.

198. „Ott elől újra megtanultam imádkozni.”

A németországi katolikus munkás-szövetségek elnöke a világháborúban az „Íljúmmunkás” című lapban cikksorozatot közölt a nyugati fronton tapasztalt élményeiről. A katonák vallásosságáról így nyilatkozik:

„Tartalékban voltunk. Átszökő franciák a készülő támadásról beszéltek. Árkon-bokron, gránáttölcsérek és szántásokon át mentünk előre. Sivított a srappell. Jaj és ordítás körülöttem. Hullott az ólomeső. A lélekzet is elállott. „*Mária, segits*” — kiáltottam e földi pokolban; éreztem közelgő percemet.

Nemde, kedves bajtársaim, akik velem együtt átélték ezt az órát, ti tudjátok, mennyire fogódzik az ember az imádságba, mennyire csüng Istenén. Ezért nem értem sok

hadviseltnek felfogását, akik szerint „sohasem megy többé templomba és nem imádkozik az, aki ezt az egész háborús csalást végigélte". Ezek a bajtársak a háborút legtöbbször a biztos helyen, hátul úszták meg, s ki tudja, milyen erkölcsöket láttak ott. De elől, a tűzvonalban hűség, tisztaság és istenfélelem uralkodott. Sokkalta inkább megértem az ittlevőknek megjegyzését: „Ott elől újra megtanultam imádkozni."

199. Így imádkozik a pogány.

Egy hithirdető elmondja, hogy egy *kinai leány* atyja megbetegedett. A gyermek elment a templomba, leborult a *Buddha*-szobor előtt és buzgón imádkozott atyjának egészségéért. Hogy pedig az istenséget könyörületre bírja, *karjából kivágott egy darab húst* és a bálvány oltárára helyezte. Mikor hazaért, atyját halva találta. Az istenség tehát nem irgalmazott. A kétségbeesett leány ópiumhoz nyúlt és megölte magát.

200. A szentek imádsága.

Szent Katalin súlyos bűnnel terhelt emberért imádkozott egyszer, aki élete végére akarta hagyni a megtérést. Amikor imádságát megkezdte, valami belső tisztítóerőt érzett, amely azt mondta, ne imádkozzék minden nyomorult emberért, akin úgysem lehet segíteni. Többszöri ellentmondás sem tudta azonban eltéríteni az imádságtól. S mégis elérte célját, a bűnös megtérését, a következő módszerrel: Lélekben Krisztus elé állt, mintha magára vette volna az illetőnek vétkeit, és vállalkozott, hogy *bűneiért ő tesz eleget*, ő viseli el a büntetéseket, ő szolgáltat elégtételt a megbántott isteni igazságnak, amíg Isten jósága meg nem adja a megtérés kegyelmét. Ez az eljárás annyira tetszett Krisztusnak, hogy a konok bűnös megtért és ezentúl hívó életet élt.

201. Az imádság emberei.

Az imádság — az Írás szavai szerint — felhőkön hatol át. — Apostoli férfiak az imádságtól várják munkájuk eredményét.

A franciák híres egyházi szónoka, *Lacordaire* sokat

imádkozott, mielőtt a szószékre lépett s visszatérve cellájába ostromozta magát.

Monsabre pedig elmondta az egész szentolvasót, mielőtt a Notre Dame-templomba ment szentbeszédét mondani. „*Végző előkészületeimet végzem*” — szóló mosolyogva barátjához, aki e szokását szóvátette.

202. Egy másik „Miatyánk”.

Mexikóban hírhedt napilapok támadják a vallást. Ilyenek „*La Sotana*” (a csuha), „*El Sacristan*” (a sekrestyés), de legdühöngőbb a „*Christo Rey, Semanario Satirico*”, (Krisztus Király, Egy tréfás szeminárium). Utóbbi egy gúnymiatyánkot táltal fel olvasóinak. Ime:

„Miatyánk, aki nem vagy a mennyben, hiszen Isten egyáltalában nincs, sem szent nem vagy, hiszen szent egyáltalában nincsen; gúnyollak Téged. Legyen meg a Te akaratod, vagyis szentjeid képeit égessük el, papjaidat kössük fel, templomaidat rontsuk le itt a vidéken, miképpen a városokban is.” — A többi hagyjuk el, ugyanilyen az is! — Moszkvában „Az istentelen” c. lap hasonlót szerkesztett.

203. Lecke az édesanyáknak.

A világhírű olasz vegyész, *Canizzaro* Szaniszló nemcsak Nobel-díjas tudós volt, hanem egyúttal olyan férfiú, aki életével, szavaival és tetteivel megmutatta, hogy hit és tudomány mennyire összeférnek. Egyszer Rómában mint szenátor résztvett a birodalmi szenátus gyűlésén, amikor a képviselők egyike azzal kérkedett, hogy feleségül vett egy lelkes, vallási előítéletektől ment, szabadgondolkodó nőt, aki ezt a felfogását nyíltan és bátran hirdeti. A híres vegyész egy ideig csak hallgatta ezt a dicsekvést. Aztán megszakította szavait: „Engedelmet, képviselő úr, de mire tanítja majd az ilyen édesanya gyermekeit?” — A szabadelvű képviselőt ez a váratlan kérdés annyira meglepte és zavarba hozta, hogy benne rekedt a szó és némán bámult maga elé. De *Canizzaro* így folytatta: „Képviselő úr, szeretnék önnek jó tanáccsal szolgálni. Mondja meg feleségének, tanulja meg a *Miatyánkot*, hogy gyermekeit egykor megtaníthassa rá! Ez a legnagyobb kincs, amit édesanya útravalóul adhat gyermekének a földi életben. Ez ezerszer,

sőt milliószor felér bármilyen szabadelvűséggel, vagy — ahogyan nevezni tetszett — vallási előítéletmentességgel, ami egyébként sem más, mint gyűlölet és harag a vallás ellen!”

204. Testvérek vagyunk.

Észtország görög katolikus és evangélikus lelkipásztorai munkaszövetségbe léptek az istentelenek támadásainak elhárítására. Örömmel vették ezt tudomásul mindkét egyház hívei. A szövetség kihirdetése e szavakkal történt: „*Fiai vagyunk ugyanannak az Atyának*, noha két külön házban lakunk. A szertartások és tanítások elválasztó különbségeinél erősebb az Úr Jézus Krisztusban való azonos hit és a keresztény szeretet ereje. Csak sajnálatos, hogy ilyen későn találtunk egymásra!”

205. A címer jelentése.

A *kölni* bíboros püspökké szentelte az afrikai Közép-Guinea missziójának vezetőjét, aki az „Isteni Ige Társaságá”-nak szerzetese. Ennek a rendnek címerében kereszt van, alatta a gyarmat térképe e szavakkal: „Adveniat regnum tuum” — Jöjjön el a Te országod!

A felszentelés után az új püspök szentbeszédet tartott s kifejtette a címer jelentését. „Áldom a Gondviselést, amely kora ifjúságom óta vezetett. Vallásos szüleim voltak; keresztapám megvallotta halálos ágyán, hogy 16 éven át imádkozott papi hivatásomért. S ma beteljesedik rajtam Isten terve. E nagy kegyelmek láttán íme felajánlom ma életemet a hit-hirdetés szolgálatának, imádkozni, dolgozni és szenvedni kívánok, hogy „adveniat regnum tuum” a pogányoknak *kunyhóiba*, falvaiba, és nem nyugszom, amíg céloamat el nem értem s míg Krisztusnak napja fel nem ragyog Közép-Guinea lakóinak szívében.”

206. „Megtérítem a bűnösöket.”

Ezt mondotta a belga *Beauraing*-ben megjelent Istenanya. 1933-ban húsvét táján a gyóntatók nagyon sok megtérésre lettek figyelmesek. Kutatták okait. Kiderült, hogy nagyrészt a Szent Szűz közbenjárásának tulajdoníthatók. A sok közül íme egy:

Brüsszelből egy kételkedő ember felkereste a Szent

Szűz városkáját, hogy szórakozzék az ottani eseményeken: „Ezek a korlátolt fejűek — mondotta — még mindig hisznek ebben a csalásban?! Hiszen e történeteket csak a papok találták ki, hogy a buta népet kifosszák pénzétől.”

De *Mária virrasztott és imádkozott . . .* Egyszerre csak elhallgat a hangos férfiú. — Hazamennek. Ebédelnek. Majd sírva fakad s zokogva dől az asztalra. „Gyónni akarok” — mondja. Felkel, elsiet, a legközelebbi templomban megtalálja lelke nyugalmaát.

E csodás lelki gyógyulásokról tanúskodnak a mared-sousi bencések, kiket sokszor éjnek idején keltenek fel ilyen gyónok. Mert Mária megtartja ígéretét: „Megtérítem a bűnösöket.”

Hogy Máriának imádsága mennyire erős, mutatja a francia Ars szent plébánosának következő esete:

A falu templomában gyászruhás hölgy imádkozott. Mély bánatában hozzá lépett a plébános és megszólította: „Megmenekült.” — A szomorú imádkozó fejét csóválja, nem hiszi. De a pap megismétli: „Megmenekült, mondom. A tisztító tűzben van. Imádkoznia kell érte! A hídnak karfája és a víz között volt még egy pillanata, és megbánta bűnét. Emlékezzék csak házikápolnájuk Mária-oltárára. Ha férje nem is volt vallásos ember, mégiscsak imádkozott ottan néha-néha Önnel együtt. Ez szerezte meg neki a *bánat kegyelmét az utolsó pillanatban.*”

207. Péterke legszebb emléke.

Anyja meg-megjelent a faluban a talyigával. Ószeres volt és barátjai a nagy kutya, a pálinkásüveg és fia, Péterke, aki atyját nem ismerte. Amikor szegényke panaszkodott, miért nincs atyja, megtudta, hogy részeges anyja csak egy napig ismerte. — Péterke nem tanulhatott; az iskolás gyermekek kövel dobálták meg és csúfolták. Sokat sírt, hogy miért nincs atyja.

Anyja éppen a korcsmában ült; ezalatt a szemközti templomba lopózkodott. Hallotta a gyermekek imádságát: „Mi-atyánk, ki vagy a mennyekben . . .” Ez megfogta a kis gyermekszívet, mert erről még nem hallott. Meghúzódott a sarokban. Láta, hogy feketeruhás ember kíséri ki a gyermekeket s szeretettel néz utánuk. Mellé osont és megfogta

kezét: „Kérem szépen, . . . minden gyermeknek van atyja a mennyben?” A pap csodálkozva nézett először a fiúra, szomorú szemébe tekintett: még az ártatlanság sugárzott belőle. Fésületlen fejét megsimogatta s jóságosan így szólt: „Igen, minden gyermeknek van atyja a mennyekben.”

Ez a nap a kis Péter emlékeinek legszebbjei közé került. Sokszor álmodott ezentúl a mennyei Atyáról.

208. „Szenteltessék meg neved!”

Spanyolországban feltűnést keltett nem egy vezető szocialistának megterése. Közülök való volt *Matorra Henrik*, a kommunista ifjúsági központ titkára. Nyilvánosan megvallja egykori tévedését: „Nem szívesen emlékszem — írja — az elmúlt időkre. Elveszett az életünk, ha nem találtuk meg Öt, aki az igazi élet: Isten. Mennyi erő fecsérlődik el az igazság útja mellett! Milyen más volna a világ képe, ha nem térne le az igazság útjáról! Tudom, hogy multam elítélése, melyről most nyíltan beszélek, sok szidalmat, rágalmat és sértéseket szerez nekem. De nem árthat. *Kötelességünk nyíltan megvallani hibánkat*, ha tévedtünk, mégpedig nemcsak elméletben, hanem a mindennapi élet gyakorlatában és a jelen nehézségek megoldásában is. Kötelességünk gondoskodni arról, hogy Istent mindenki megismerje, aki még távol van tőle.”

209. Az isteni akarat hőse.

A világháborúban egy német katonát találtak a sötét erdő mélyén. A súlyosan sebesült hős öt napja éhezett s nem kaphatott segítséget. A tábori kórházban hamarosan meg is halt. Zsebében találtak kis noteszt; benne kuszált sorok. Amikor érezte ráborulni a halál sötét árnyát, gondolatai hazájával és Istennel foglalkoztak. Ezeket írja: „Minthogy Istennek akarata ez, övé utolsó köszöntésem. Felderítő úton francia golyó ellőtte térdemet, lehetetlen csak meg is mozdulnom. Öt napja szenvedek itt a sötét erdőben. Előttem az éhhalál. Sokszor imádkoztam az Úrhoz segítségért. Nem nyertem el, de mégis hű maradok Istenemhez és nem panaszkodom, mert eljött végső óráim. Nemsokára hazámban leszek, meglátom hazám fiait és ke-

zet adunk majd egymásnak kristály- és ezüsfolyókon át. A viszontlátásra itt a földön, vagy fenn az égben!"

210. A kenyér íze.

Egy buzgó életű apát elmondta álmát testvéreinek: „Úgy volt, mintha három szerzetessel vacsoránál ülnék. Az egyiknek szájában a száraz árpakenyér mézzé lett; a másikéban megmaradt annak, ami volt; a harmadikéban vermtűtá változott. Hogyan lehet, hogy a kenyérnek háromféle íze volt?" Amikor a testvérek erre nem tudtak válaszolni, az apát megfejtette álmát: „Az első *megette kenyerét hálával* és áhítattal; a második egykedvűen s nem gondolt Istenre; a harmadik azonban elégedetlenséggel, titkos morrással."

211. Az éhség éles fogai.

A franciák 1812-ben Moszkva ellen vonultak. Lengyel földön az egyik őrmester egy szegény ember házába rontott, félrelökte az eléje tett barna kenyeret s fenyegetve követelt búzakenyeret. A szegény házigazdának nem volt. Nagynehezen szerzett a szomszédoknál. Vendége elé tette, de az elhajított darabot is felszedte és a szekrénybe rakta: „Mire visszajövünk, *jó kemény lesz ez a kenyér*" — jegyzé meg a francia. S Isten úgy akarta, hogy a moszkvai kudarc után ugyanaz a francia elcsigázottan ugyanabba a lengyel falusi házba tévedjen be s itt szállást, ételt kapjon. A lengyel azonnal ráismert, oda nyújtotta a szekrényben őrzött barna kenyeret s intőleg jegyezte meg: „Barátom, megismered ezt a kenyeret? Igaz, valóban megkeményedett, ahogyan magad mondtad; de, azt hiszem, az éhségnek fogai élesek." — „Bizony élesek" — felelte az őrmester, sietve kapott a kenyér után és mohón megette. A lengyel megilletődve nézte a szegény katonát és így értésére adta, hogy Istennek adományait nem szabad megvetni.

212. **Stolz Albán** híres egyházi szónoklatában komoly példával mutat rá, hányan nem értik meg a Miatyánk e kérését: „Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek."

„Gondold el azt, hogy a temetőben megállasz egy

sírkő előtt; négy oldalára ráírták az alatta nyugvónak élet-történetét rövid és a valóságnak megfelelő néhány sorban: Az egyik oldal szövege szerint életében sok és nagy bűnt követett el; a másodikon elmondják róla, hogy kevés jót tett és kötelességét sokszor elhanyagolta; a harmadik oldal felirata szerint gyűlölködött embertársaival és nem bocsátott meg nekik, de a negyedik oldal sorai szerint; mégis azt imádkozta mindennap: „*Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek!*” Vajjon szívesen pihennél ilyen sírkő alatt?!”

213. „Halkan suttogják . . .”

Egy frontharcos levele élénk színekkel ecseteli az egyik Isonzó-csatának történetét. — Mindenfelé a sebesültek kiáltása, halálhörgése. Az olaszok azt hitték, ágyútűzük elnémított mindent. De tudtuk, most jön még csak a döntő perc. Mindenki még egyszer megnézte fegyverét, lőszerez láta el magát. Élet vagy halál! Tudtuk, hogy tizszeres túlsúllyal kell megküzdenünk. Halkan suttogják körülöttem: „Üdvözlégý Mária.” Még egyszer gondolunk haza, a rokonokra és a gyermekekre, még egy halk „Isten veled”, a Mindenhatóra bízuk életünket. Mindez csak néhány perc — és már meg is indultak az olasz rajok . . . véres tusa, közelharc . . . a sebesültek ezrei előttünk. Nem tudták áttörni vonalunkat. Véres fejjel vonultak vissza. Ellenséges halottak fedik a csatateret. — „Imádkozzál érettünk, bűnösökért, most és halálunk óráján!”

A SZENTOLVASÓ

214. A hűséges kísérő.

A világháború francia-német harcvonaláról ezeket írja egy katona:

„Végre ismét adhatok magamról életjelt. Szörnyű idők! Hogyan engedhetett meg a Mindenható ilyen szörnyű háborút? Nem értem, hogyan panaszkodhatik valaki otthon, akinek nem kell résztvennie e harcokban. Itt megtanulnának imádkozni, itt elmenne kedvük a gúnyolódástól, mikor órákon át állni kellene a pergőtűzet. A világ vége sem lehet rettenetesebb. *Szívesen vesszük elő szentolvasónkat, védel-*

met és erőt kérünk. Olvasóm hűséges kísérőm. Annyiszor megvigasztalt és annyi nehéz órában nyugtatta meg szívemet! Hányszor éreztem Istennek jóságos kezét! Örökké hálás leszek érte!"

215. Ampère szentolvasója.

Mindenki ismeri a villamosság nagy tudósának, Ampère-nek nevét, de kevesen tudják, hogy ő szervezte meg a Szent Vince-egyesületet. — Ozanam Frigyes buzgó ember volt. Egyik nap egy párizsi templomban látott egy idősebb urat, aki a főoltár lépcsőjén áhítattal mondta a szentolvasót. A kíváncsiság nem hagyott neki békét, közelebb ment a térdelőhöz és felismerte az imádkozó öregben a híres Ampère-t. Ozanam a jelenet hatása alatt maga is letérdelt melléje és imádkozott. Lelkén végighaladt valami különös érzés, a hitnek diadala eddigi lagymatagsága felett. *„Ampère szentolvasója nagyobb hatással volt rám, mint a könyvek és szentbeszédek tömege“* — szokta Ozanam mondani, valahányszor e tárgyról beszéltek. Hat barátjával ő kezdte aztán megalapítani a Szent Vince-egyesületet.

216. Az utolsó kívánság.

A börtönnek egyik lakója halálán volt. Meggyönt. A pap búcsúzott tőle. „Kis kérésem volna, főtisztelendő úr” — suttozja. „Néhány nappal ezelőtt, mikor még egészséges voltam, egyik fogolytársam elvette szentolvasómat és az ablakrácsra át az utcára dobta. — Kérem, adjon egy szentolvasót!” Egy óra múlva kívánsága teljesült. Néhány napra rá sírba tették, a kezére a szentolvasót fűzték.

217. A bitó felé.

Egy ifjú báró útrakelt, hogy felejtse bánatát. Protészáns létére megszeretett egy szegénysorsú katolikus nőt, aki azonban visszautasította őt és apáca lett. A büszke férfi bejárta Svájcot és Franciaországot, majd eljutott Skóciába. Glasgow városában különös látványban volt része. Nagy tömeg állott körül egy bitófát. Ogilvie János fiatal jezsuita papot kísérték a vesztőhelyre. Bűne, mert azt merte mondani, hogy hazájában lelki dolgokban nem I. Jakab király, hanem a római pápa a legfőbb hatalom.

Emberünk a tömeg közé tolakodott s hallotta az elvuló fogolynak és a melléje küldött protestáns pásztorinak beszélgetését. A pásztor igyekezett felfogásának megváltoztatására bírni, de ez így felelt: „Inkább száz halált, mint vallásomat elhagyni. Vegyétek el életemet, de hitemet nem fogjátok elvenni!” Majd megölelte és megcsókolta a bitót, sőt a bakót is vigasztalta. S mikor kezeit összekötötték, olvasóját a tömeg közé vetette, hogy valaki elvihesse emléknék; hiszen annyit imádkozott rajta a tévhitűek megtéréséért. De a tovaeső gyöngyfűzér éppen a fiatal báró mellét érte. Kezébe vette, a tömeg azonban elvette tőle.

A báró keze szinte fájt és égett az olvasó érintésétől. Mintha megsebezte volna. Előtte volt a vértanú utolsó tekintete. Szállásán nem tudott megnyugodni, fel-alá járkált egész éjjel; szörnyen lelkébe nyilalt az olvasóval való jelenet. Hónapok mulva sem tudta felejtetni, miképen tudott meghalni a hőslelkű fiatal pap. El kellett ismernie, hogy valami rendkívüli erőnek kell rejtenie abban a vallásban, ahol annyi önfeláldozó szellem él. *Érdemesebb volna ezt a vallást megismerni, mint kigúnyolni.*

Multságait felváltotta a komoly érdeklődés, kutatás, olvasás és 4 évvel azután, hogy a fiatal vértanú szentolvasója kezét megérintette, *Eckersdorf* báró a katolikus testvérek sorába lépett. „Nem sajnálnék semennyi pénzt, ha megkaphatnám *Ogilvie* atya szentolvasóját, — mondotta a katolikus egyházba való visszatérése napján — mert neki köszönhetem kizárólag csodás megtérésemet.”

218. „Félreteszem az olvasót...”

A hitetlen nápolyi egyetemi tanár, *Giovanni Bovio* egyik este hazatérve, az ebédlőszobájában találta öreg édesanyját, amint éppen szentolvasóját mondta. Bovio nagyon szerette anyját. S mi történik? A fiú belép, gyengéden üdvözli anyját s így szól: „Mit csinálsz, anyám, azzal a játékszerrel? Ugyan, dobd el!” A jó anyóka enged a fiú felszólításának, csendesesen az asztalra csúsztatja a „játékszer” és így felel: „Látod, Giovanni, megteszem a kedvedért! *Félreteszem az olvasót — de mit adsz helyette?*” — Másnap elmondta Bovio ezt az esetet barátainak. Mikor édesanyjának szavaihoz ért, hozzátette: „Barátaim, ezek a szavak mint

valami késpenge érték szívemet. Megcsókoltam az én kedves, drága édesanyámat, kezébe tettem megint olvasóját és sietve távoztam hazulról." — A hitetlen tanárnak semmije sem volt, amit a szentolvasó helyébe adhatott volna!

219. Julie Janau olvasója.

Kisleányka a francia forradalom idején. Szüleit elfogták, hogy kivégezzék, mint királpártiakat és katolikusokat. Az édesanyja búcsúzásakor lelkére kötötte, hogy bajban forduljon Máriához a szentolvasóval, mert segíteni fog. Szegényke sokat imádkozott. Éppen olvasóját mondta, mikor egy durva forradalmár törte rá az ajtót, mert királpárti szökevényeket keresett. Mit csinálsz itt? — mordult rá. „Szüleimért mondom az olvasót.” — „Igen, az olvasót?” — „Azt, mert szüleim ártatlanok.” A vad katonának is volt szíve. Csendesült.

„És azt hiszed, az imádság segít?”

„Igen, mert anyukám is így tanított, pedig ő nem hazudik.”

Annyi ártatlan báj sugárzott a kisleányból, hogy a katona kezdett részvétellel lenni sorsa iránt.

„Tehát, te azt hiszed, hogy szüleid ártatlanok?”

„Egész biztosan; sohasem tettek rosszat.”

„Nos, jól van, talán tehetek értük valamit.”

A gyermek tekintete átjárta a kemény szívet. A forradalmár lopva törölte ki szeméből a könnyet. Nem hagyott neki nyugtot a gondolat, hogy a kisleány mekkora erőt tulajdonít a szentolvasónak. És kiszabadította a szülőket.

220. A szentolvasó városa.

1934-ben felkereste Lourdes-t egy 15,000 zarándokból álló zarándoklat. A város püspöke: Monsignore Gerlier a szentbeszédben kiemelte, hogy Lourdes-t joggal mondják a szentolvasó városának, mert Szent Bernadette a szentolvasót „feltétlen” eszköznek tekintette a világ gondjai és szenvedései ellen. Reményének adott kifejezést, hogy a jövőben a szentolvasó megint az lesz, ami a múltban volt — *a franciák nemzeti imádsága*.

221. Aki félelem nélkül imádkozik.

1792-ben a Londonból Párizsba utazók hajója vígan szeli a csatorna hullámain. De vihar ront rájuk. Vége a játéknak, a tréfának; tombol az orkán, rettegés az arcokon. Csak egy utas nem fél. Az *üvöltő orkánban befejezi szentolvasóját*, majd kézzel-lábbal igyekszik utánozni a hajó hánykolódását, hangjával pedig a villámcsapásokat kísérő mennydörgést és a vizek zúgását. Fel-alá szalad s folyton ezt kiáltja: „Valóban így van, Miklós mester, valóban így! Bárcsak te is láthatnád!”

Csodálkozva néznek rá utitársai. Talán esze zavarodott meg. — Végre eláll a vihar. Az utasok bátorságot kapnak, körülveszik a jókedélyű utitársat s kérdik, hogyan tudta megőrizni jókedvét a viharban.

„Ifjúságom kis emléke jutott eszembe. Bécsben zene-tanárom egyszer feladta nekem leckéül, írjak egy zenedarabot, melyben a vihart utánozzam; minthogy azonban soha ilyenben még nem volt részem, kértem őt, mondja el, milyen a tengeri vihar. Erre ő kézzel, lábbal, hanggal próbálta utánozni, ahogy én az imént.” — Kíváncsi volt mindenki erre a zeneművészre, aki előbb olyan áhítattal mondta a szentolvasót. Valaki meg is kérdezte nevét. Udvariasan válaszolt: *Haydn József*. A világhírű zeneköltőt tisztelettel üdvözölte mindenki.

222. Meglepődött társaság.

A szabadelvű Macé érdekesen ír a Párizsban 1892-ben elhunyt híres orvosról, *Recamier*-ről. „Barátaimmal Recamier kezében olvasót láttunk. Egy olvasót. Megvallo-m, mindnyájan meglepődtünk. A tudós Recamier, „híres orvos-tanár, a gyógyítás legnagyobb tekintélye, a királyok és fejedelmek orvosa”, kinek híre bejárta egész Európát, olvasót imádkozott. Amikor észrevette csodálkozásunkat, egyszerűen így szólt: „Igen, elmondom a szentolvasót. Valahányszor valamelyik betegemért nagyon aggódom és az orvosi tudomány gyógyszerei már hatástalanok, ahhoz fordulok, aki mindent meggyógyít. De mivel nincsen mindig annyi időm, hogy Isten elé tárjam kérésemet, a *Boldogságos Szűzhöz, közvetítőmhöz imádkozom néhány tizedet*, s meg kell vallanom, csodás eredményeim vannak.”

223. Derék ember lett az imádság emberéből.

Napoleon császár színházba ment. Fiatal nemesember kísérté oda. A császár keveset törődött az előadással; inkább az emberek érdekelték; még a mellette ülő fiatalembert is figyelte. Észrevette, miként szed elő zsebéből valamit és ruhája alatt foglalkozik vele. A császár hirtelen mozdulattal odakap és elveszi az eltitkolt tárgyat. *Határtalan ámulatára szentolvasó volt.* Az ifjú elsápadt a félelemtől. Attól tartott, hogy a császár megszidja ezért, kineveti vagy kigúnyolja, mert Napoleon idejében nagyon lenézték a vallásos embereket.

De sem felindulás, sem gúny a császár arcán. Csendesen és komolyan szól a fiatalemberhez: „Imádkozzék csak tovább. Többé nem zavarom. Önből még derék ember lesz.”

És Napoleon nem tévedt. Az illető nemes fiatalember később Besançon város érseki székébe került, neve *Rohan Cabot, Leon* hercege.

224. A bíboros vallomása.

Münchennek híres bíborosa, *Faulhaber* több ezer férfi előtt a gyűlésen ezt mondta: „Ha fejem szédül a sok munka után, ha elfáradtam az akkora egyházmegye rengeteg ügyeitől, a látogatásoktól s ha este házi népemmel a kápolnában elmondom a szentolvasót, tízszer és tízszer, majd ötször tízszer elmondom ugyanazt az „Üdvözlégymáriát” megmegpihenve megváltásunk régi és örökké új titkainál, akkor úgy érzem, agyam megpihen a napnak heve és terhe után és *mintha a Szent Szűz fáradt fejemre tenné kezét* és lesimítaná róla a bágyadtságot.”

225. Az öreg Radeczky és a szentolvasó.

A híres hadvezérről tudjuk, mennyire szerette a szentolvasót.

A dereshajú katona éppen Milánóban járt és a város egyik parkjának padján ült. Katonák közeledtek. De nem akart feltűnést kelteni, nehogy a vitézeknek tisztelegniök kelljen. Ezért felkelt és elvonult. Egyszer csak hallja, katonái mint csúfolódnak egy talált olvasón. Utánuk ment s rájuk szólt: „Nos, mit nevettek?” — „*Éppen most találtuk ezt*

az olvasót és szeretnénk ismerni a gazdáját, aki imádkozza. Olyan igazi jámbor atyafi lehet." De ez már sok volt az öreg harcosnak s megfelelt nekik: „Hát akarjátok tudni, hogy kié? Ide vele, mert én magam vesztettem itt el.” — A póruljárt katonák nem tudtak hová lenni szégyenükben.

226. A francia Revue de Rosaire.

Belőle vesszük a következő hírt: XI. Pius pápa fogadta az egyik francia püspököt. A Szentatya szeretettel beszélt vele és bölcs tanácsokkal látta el őt. Többek között ezt mondta neki: „Mondja meg papjainak, hogy sokat imádkozzanak. Mondja meg, hogy a pápa mindennap elmondja a szentolvasót. Amíg a pápa el nem mondta szentolvasóját, addig számára a nap nincsen befejezve.”

227. Szentolvasóval a fényképen.

Amikor Mataafa királyt, Samoa uralkodóját lefényképezni akarták, hogy a király a képpel megtisztelhesen egy idegen konzult, éppen olvasóját mondta, mikor a fényképész belépett. A király odaállt a gép elé, de az olvasót nem tette félre. „De talán jobb volna vallásos jellegű tárgy nélkül lenni a képen, az ősök szokásaihoz híven, akik még nem voltak keresztények.” „Ők még nem voltak katolikusok, — felelé — de én már az vagyok.” S így vétette le magát. Gyönyörű példa egy volt pogány fejedelem részéről!

228. Miért imádkozott a grófnő?

Hithű katolikus főúri nő élt Basel közelében. 85 éves korában halt meg — munka és imádság között eltöltött élet után, 15 gyermeket adott a hazának és az Egyháznak. Naponkint három szentolvasót mondott. Egyszer így szólt hozzá egyik tábornok-fia: „Anyám, nem kell annyi olvasót mondanod. Kevesebb is elég lenne!” De találóan válaszolt öreg édesanyja: „Fiam, sokat kell imádkoznom a gyermekekért, hogy Isten megtartsa őket. A dicsőséges szentolvasót őt meghalt testvéredért mondom. Az örömdetést azokért, akik papi pályára léptek. És a fájdalmost azokért, akik künn a világban élnek.”

229. Bevált eszköz.

Hóviharos éjjelen beteghez siet a pap. Nehéz esettel áll szemben. A halálosan beteg férfi elhagyta törvényes feleségét, bűnös módon másnak adta szívét, akivel — okatlan tévedésében — a Szent Antal-kép előtt, tanúk nélkül esküdött meg. A második asszony nem akar a beteg mellől tágitani. Végre kimegy — gyilkos tekintetet vetve a papra, aki a beteget tanáccsal, jó szóval, az örök büntetés fenyegetésével akarja bűnének megbánására és a házasságrendezésére bírni. De minden hiába. Erre előhúzza skapuláréját, a beteg nyakába akasztja, aki megígéri, hogy legalább hordani fogja ezentúl. A pap távozik és otthonában a bűnös megtéréséért ajánlja fel zsolozsmáját és szentolvasóját.

Másnap eltiltották a betegtől. Az orvos szerint minden izgalom halált jelent. Két nap múlva azonban hívják a papot. Magával viszi a szent útravalót. A haldokló ágya mellett ott áll törvényes felesége, akivel a beteg kibékült. Bűnbánóan felveszi a haldoklók szentségeit. A skapuláréval szívén, nyugodtan szenderül el. — Amit tehát nem tudott elérni semmiféle jó szó, azt megtette a barna skapuláré. Vele temették koporsójába. A Szent Szűz mennyire megtartotta adott szavát: „*Aki e ruhában hal meg, nem szenved majd a pokol tüzeit!*”

A JÉZUS SZÍVE-ÁJTATOSSÁG

230. A vezeklő éjszaka.

Szörnyű esemény történt Tirol hegyei között. Egyik év febr. 19-én szóltak a viharharangok — egyúttal halotti harangszó. A hólavina elvitt egy házat, benne az imádkozó családot. Az atyát hét gyermekével holtan húzták ki a jég és hó alól, az édesanyát pedig félholtan kórházba vitték. A lapok, a rádió beszámoltak a tragédiáról. De nem mondtak el mindent, t. i. azt, miként töltötték el utolsó éjszakájukat az áldozatok.

A család Jézus szent Szívének ajánlotta magát. A

csütörtökről péntekre virradó éjjelen az egész család felváltva este 6-tól hajnali 5 óráig *vezeklő éjjelt tartott a Szent Szív tiszteletére* — tehát az Olajfák hegyén történt szenvedés éjjelén. Mindíg imádkoztak. És ha nem zárta volna el a kijáratot a 2 méteres hó, másnap templomba mentek volna. A Megváltó azonban másként akarta — magához szólította őket. Az életben maradt édesanyának vigasztalása az volt, hogy az isteni Szív így akarta. — Bár erősítenék a keresztény családok magukat a szent Szív imáadásával!

231. A polgármester példája

Kanadában Montreal város polgármestere 40,000 hívő jelenlétében a várost felajánlotta Jézus Szívének. Ünnepeyes szavai ezek voltak: „A polgármester és a város katolikus polgárai elismerik mindenekfelett való hatamat. Szentséges Szív, felhagyunk eddigi hallgatásunkkal, tétlenségünkkel, és megmutatjuk őszinte hitünket. Tartsd távol mitőlünk a tévedést, a bűnt, a rossz és bomlasztó eszméket és add, hogy a becsület és a jólét térjen be hozzánk ismét, s hogy városunk mindig a tisztességnek és hűségnek mintaképe legyen!”

232. Az isteni Szív foglya.

New-Yorkban éjjélkor a rendőr észreveszi, hogy egyik bankár ablaka nyitva s halvány fény szűrődik ki rajta. Odamegy, valaki előugrik egy kapuból a rendőr karjai közé. „Vigyen a rendőrségre, betörő vagyok!” — mondja a különös ember s engedi, hogy pisztolyát elvegyék. Közben állandóan suttozja: „Bár ne láttam volna azokat a szemeket. Akkor megöltem volna a bankárt — és magát is.” A rendőr nem érti, milyen szemekről beszél.

A megkötözött ember elbeszéli aztán a következőt: „Felmentem a bankárhoz; kirabolni és megölni őt, ez volt célom. De amikor rárontani készültem, tekintetem a falon függő képre esett; *előtte mécses égett. Az Úr Jézus Szíve képe volt.* Szemei olyan komolyan s kérően néztek rám, hogy szinte földhöz szegeztek. Felismertem e tekintetben, akit kiskoromban tiszteltem s kinek tekintette mindig viszatartott, ha rosszat akartam művelni. Sok év telt el azóta. Sok bűn nehezedett rám azóta; de ma éjjel nem tudtam volna elkövetni a gyilkosságot. Elrohantam — s most az

Ön hatalmában vagyok. Csak vigyen a rendőrségre! De hogy a bankár és Ön még életben vannak, ezt ne nekem köszönjék, hanem annak a kérő tekintetnek, amelynek láttára tehetetlen lettem."

Természetes, hogy az „isteni Szívnek foglya” — börtönbe került. De kiszabadult s ma nagyon derék és boldog családátya. A rendőr ma is sokszor találkozik vele és hálás, hogy Isten a bankárnak sugalmazta a Jézus Szíve-kép ki-függesztését, és hogy előtte mécesest égetett.

233. A század felesküszik.

Guido Negri vitézül küzdött a világháborúban és a *Monte Colombara*-n esett el. — Firenzében mindennap szentmisét hallgatott, ministrált s akár délutánig is éhgyomorral maradt, hogy a szolgálat után szentáldozáshoz járulhasson. Amint egyszer szentmise után a tisztí kaszinóba jött, néhány szabadelvű tisztársa mosolyogni kezdett vallássosságán. Az ezredes nagyon becsülte őt, s hogy a gúnynyilaitól megvédje, azt ajánlotta, hagyja el ezt a szerzetesi szokást vagy legalább is ne egyenruhában menjen áldozni . . . Mindenki leste *Negri* válaszát: „Talán vétkezem a királyomnak tartozó becsület ellen, ha szentáldozáshoz járulok?” Társainak gúnyos szóáradata elhallgatott.

Amikor kiküldték a harcvonalba, századot kapott. Szabadkeze volt, tehát díszszázadot állított össze. Csak kifogástalan erkölcsű és káromkodáshoz nem szokott embereket választott ki, a századot *Jézus Szívének ajánlotta*. Majd Trientbe került embereivel és ezeknek élén esett el. Szívét találta a golyó, amely *Jézus Szívéért* dobogott.

234. „Otthagytam a szabadkőműveseket.”

Egy hitetlen ember nem kereszteltette meg gyermekeit. Leánya súlyos beteg lett. Ez volt az egyetlen megkeresztelt a családban. A kis haldokló kérésére mégis hívtak papot, akivel a beteg megígértette, hogy halála után addig dolgozik, míg az egész családot meg nem szerzi *Jézus Szívének*. — Meghalt. Jött a világháború, és a pap a frontra ment. Helyettesének meghagyta, juttasson el a szabadkőműves házába *Jézus Szíve*-képet és ujságot. Megtette. Látogatást tett náluk, vallásos dolgokról azonban nem beszéltek.

Egy újabb látogatásnál az atya megjegyezte: Ön itt hagyott nálam egy ujságot; megtarthatom? Elolvastam. Miért nem beszélt nekem eddig ilyen tárgyról? Én is megtartom családommal a „trónraemelést”. A pap elámult, „Hiszen ez lehetetlen. Önnek egészen más kötelezettségei vannak, tudtommal . . . és gyermekei nincsenek megkeresztelve . . .”

„Nincsenek már ilyen kötelezettségeim; otthagytam a szabadkőműveseket és visszaküldtem jelvényeiket is. Gyermekeim holnap reggel felveszik a szent keresztséget és este Jézus Szíve bevonul házukba.”

S mindezt a Szent Szív képe tudta elérni. Megint beteljesedett az ígéret: „*Megáldom a házakat, ahol képemet tisztelik.*”

235. A király asztalán.

Crawley Máté, a híres egyházi szónok látogatást tett Mercier belga bíboros érseknél, aki azzal biztatta, hogy előadássorozata után kérjen kihallgatást Albert király őfelségénél. Kérése teljesült; a király örömmel fogadta. A látogató művészi Jézus Szíve-érmet ajánlott fel a királynak hódolata jeléül, aki ezt szívesen fogadta, íróasztalára tette, sőt a pappal együtt letérdelt az imént megáldott érem előtt, hogy közösen imádkozzanak Belgiumért. Így imádkoztak: „Jézus Szíve, aki az uralkodók ura és a királyok királya vagy, imádlak Téged. *Jézus Szíve, Belgium a Tied.* Vedd meg! Jézus Szíve, a királyi család a Tied! Áldd meg! Jézus Szíve, bocsáss meg a nemzeteknek és népeknek, akik Téged nem tisztelnek!” S mikor az imádságnak vége volt, a király barátságosan megrázta a kezét s megköszönte ezt az ünnepélyes tíz percet: „Köszönöm, szívemből köszönöm; sohasem fogom ezt elfelejteni. De kettőt meg kell ígérnie: Ha ismét erre jár, keressen föl újra és imádkozzék családomért és Belgiumért.”

236. A nagy ígéret.

Szól a telefon. Hívják az atyát a nagyváros másik végében lakó öccséhez. A villanyos unottan halad az éjtszaka félig világos utcáin. Nyitva az ablak, hajnali 3 óra. Felsiet. A szerencsétlen testvér meghalt. Utóbbi időben meny-

nyire más volt már, mint kisgyermek korukban. Akkor sohasem mulasztották el a *hónap első péntekén Jézus Szíve tiszteletére a szentgyónást és áldozást*. Aztán felnőttek. Testvére metodisták közé jutott, mikor a pénz Amerikába csalta a kalandos férfit. Ott protestáns nőt vett el feleségül. Ennek halála után visszajött és egyedül élt itthon. S mi van lelke ügyével? Rettenetes gondolat. Aki valamikor felkelt fiatalkorában a hajnali órákban, hogy eljuthasson idejében a templomba első-pénteken, most talán elvesztett a lelke? . . .

„Hirtelen jött a halál” — mondja az orvos. — „Nem lesz többé ilyen derék bérlőm” kesereg a ház asszonya. „Bizonyára nem szenvedett! — folytatja — Nézze csak, éppen befejezett egy levelet, ott van az asztalon. Éppen Önnek címezte. Ezért tudtunk telefonálni.” Idegesen nyitja fel a levelet; íme a szöveg: „Kedves Bátyám, feleséged nevenapján, holnap annyi a dolgom, hogy nem tudok elmenni hozzátok személyesen minden jót kívánni. Tedd meg hát az én nevemben is! De mindkettőtök számára mellékelek ajándékot. Ma délelőtt boldogult anyánk halála évfordulójának emlékére és egyúttal *az első-pénteken elvégeztem a húsvéti szentgyónásomat*; a császárnál is boldogabb vagyok. Sok üdvözléssel X. Y. öcséd.

Könnyes szemmel tette a borítékba vissza a levelet. „Bocsáss meg, Uram, hogy kételkedtem öcsémben! Te boldog első-péntek” — suttogta. És hazarohant az örömhírrrel.

A KERESZTÚT

237. A második Veronika.

Jóságos nagymama magyarázza kis unokájának a keresztutát. „Most jön a hatodik stáció!” — „Várj csak, nagymama, várj” — szakítja félbe a kicsike. „Nos, mit akarsz édesem?” „Elmegyek a legszebb kendőmért, hogy én is megtöröljem vele Jézus arcát. Bizonyára velem is megteszi a jó Jézus a csodát. Mert *éppen úgy szeretem, mint Veronika*.” — Valóban megtörtént eset.

SZERETET ÉS PARANCSOLATOK

238. „Egyedül Istennek.”

Egy festőnek meg kellett festenie az istenszeretetet. Festett tehát egy ifjút, lábainál a földgolyóval; balkeze lemutatott a földre e szavakkal: „Huic nihil — ennek semmit!” — Jobbjával *lángoló szívet tartott* ég felé, s a lángokban e szavak ragyogtak: „Soli Deo — egyedül Istennek!” — A legnagyobb szeretet Istent illeti.

239. „Elöttem — semmi.”

Haldoklott a színész. Egész életében a *dicsőségnek szolgált*; ez volt istene. Mikor a zsúfolt nézőtér tapsolt és őt éljenezte, a mennybe képzelte magát; szerinte ez az ember egyedüli boldogsága. Elhagyatva gyötrődött szegényes ágyán. A falon sok babérkoszorú, egykori diadalainak emlékei. Mert elhervadtak; szalagjaiból paplant varratott teste befödésére. A pap hallott a szegény színészlőről és felkereste. Mély szomorúsággal mondja a lelkipásztornak: „Ez az élet nemsokára mögöttem lesz, de előttem — semmi.” — Menynyivel más az egyszerű ember halála, aki „az Úr szőlőjében munkálkodott!”

240. A gondok interferenciája.

Egy híres orvos, a román Turnowsky hosszabb időn át megfigyelte azt, hogy súlyos betegek, akik évtizedeken át szenvedtek és minden gyógymódot megkíséreltek, hirtelen meggyógyultak és pl. elvesztették az epilepsiát azáltal, hogy más súlyos betegséget, tüdőgyulladást, vörhenyt vagy magas lázat kaptak. Későbbi vizsgálatok azt igazolták, hogy a betegségek egész sorozata gyógyítható így, ha egyik „felfalja” a másikat. Ezt a jelenséget a *betegségek interfe-*

renciájának mondják. Azt látták, hogy a betegek hirtelen meggyógyulnak, ha pl. tifuszon estek át. — Van a gondoknak is ilyen interferenciája. Akinek életét sok apró gond keseríti meg, könnyen megszabadul tőlük, ha lelkét valami nagy gond szállja meg. „A nagy halak felfalják a kicsinyeket, — a nagy gond áldása, hogy sok kicsinyt elnyel.” *Legyen mindnyájunknak ilyen nagy gondja*: a halhatatlan lélek gondja. Akinek ez nagy gondja, azt nem tudja elcsüggeszteni az életnek sok tűszúrása és bántása. Aki magas célra figyel, nem veszi észre a kavicsot.

241. Csak hét évet!

Egyik római császár udvari embere, *Similis* halála előtt 7 évvel visszavonult az udvari szolgálatától s vidéki birtokán élt élete végéig. Sírkövére ezt iratta: „Itt nyugszik *Similis*. Nagy kort ért el, de csak 7 évet élt.” Hasonlóan járnak azok, akik nem értik meg az élet értelmét; megöregszenek ugyan, de igazában nem éltek; életüknek nincsen értéke.

242. A legnagyobb nyomorúság.

Egyik régi perzsa királyról mesélik, hogy egyszer magához hivatott három bölcs embert s megkérdezte tőlük, mi a legnagyobb nyomorúság a földön. Az első azt felelte: „A legnagyobb nyomorúság a betegség.” A második így szólt: „A legnagyobb nyomorúság a megöregedés.” De a harmadik legjobban felelt: „A legnagyobb nyomorúság látni a közeledő halált és visszatekinteni egy elvesztett életre.”

243. A lélekért máskor.

Amikor XI. Lajos francia király megbetegedett, ajándékokat küldött *Szent Eutropius* templomába, hogy imádkozzanak érte. Elkérte a kolostor apátjától annak az imádságnak szövegét, amelyet szentmise alatt érte szoktak mondani. Amikor látta, hogy ebben a testnek és a léleknek üdvéről van szó, nemtetszésének adott kifejezést. „Nem szabad túl sokat kérni az Úr Istentől; *megelégszem, ha tesmet gyógyítja meg*; a lélekért máskor is lehet imádkozni.” — Ez helytelen felfogás a lélekről, mert megfelelkezik a lélek nagyobb értékéről.

244. A szent láng.

A kereszteslovagok kemény tusában visszavették a hitetlenektől Jeruzsálem szent városát. Hálából ünnepélyes körmenetet rendeztek a város utcáin. Aki legvitézebbül küzdött és legelső volt a város falán, az *gyujtsa meg fátyáját a szentsírnál*. S amikor ez a vitéz lehajolt a szent helyre, ahol Krisztus teste nyugodott, örömeiben sírt és megfogadta: „Elkövetek mindent, hogy ez a szent láng soha ki ne aludjék kezemben, mert hazámba viszem, Firenzébe, hogy ott meggyujthassam vele az Istenanya oltárának gyertyáit.”

Nemsokára útrakelt s kézilámpába zárta az égő gyertyát; csomagjába sok friss gyertyát rakott. Nem volt könnyű dolog fogadalmát megtartani. Rablók támadták meg és elvették mindenét; mindent odaadott, hogy csak a gyertyát megmentse. Szemei a fáradtságtól becsukódtak; mielőtt azonban elaludt, a lámpát gondosan maga mellé rakta. Sokszor álmából riadt fel, hogy megnézzze a szent lángot. Ha kialvóban volt a gyertya, hamar másikat tett helyébe. Így aztán sikerült neki, ami lehetetlennek látszott; Krisztus sírjának lángját elvitte Firenzébe.

Amikor a kereszteslovag megérkezett Firenzébe, alig ismertek rá. Már nem volt az a vad, heves lovag, aki haragjában nem fékezte magát; szentté lett. A kezében hordott világosság szívében átváltozott a kegyelem világosságává; íme meggyőződött: „El kell vinnem ezt a lángot a mennyei hazába, *meg kell mentenem lelkemet!*”

245. Guise herceg megbocsát ellenségének.

A francia protestánsok, az ú. n. hugenották elleni háborúnak dicső vezéréhez, *Guise* herceghez beosont egyik ellensége, hogy megölje. A gonosz embert idejében ártatlanná tették és a herceg elé vitték, aki megkérdezte: „Vétettem neked, hogy meg akartál ölni?” — „Nem”, felelé a hugenotta; „de meg akarlak ölni, mert mint hitemnek legnagyobb ellenségét, gyűlöllek és megátkozlak.” Erre a herceg gyönyörűen felelt: „Ha a te hited azt parancsolja meg neked, hogy engem gyűlölj, akkor *az enyém meg azt paran-*

csolja meg nekem, hogy megbocsássak neked.” És visszaadta szabadságát, életét.

246. A marokkói katona.

Köln város egyik katonai kórházában a világháború alatt ápoltak egy súlyosan sebesült marokkói katonát, a francia gyarmati hadtest egyik vitézét, akinek levágták bal-karját. A tábori pap tudott arabul, beszélt vele, s megkérdezte, hogyan bánnak vele. Mire a beteg könnyek között emelte fel jobbját: „Mi mindnyájan nem tudjuk itt megérteni, *miért bánnak velünk ilyen jól.*” — Az igaz vallás az igaz szeretet vallása.

247. „Helyet készítek.”

1889-ben a *Fülöp-szigetek* közelében a „Remusz” nevű spanyol hajó süllyedni kezdett. A matrózok és a hajó utasai között szörnyű zavar kezdődött; mindenki igyekezett életét megmenteni és a mentőcsónakhoz érni; némelek fejtelenségükben a habok közé buktak és az úszásban kerestek menedéket. Csak két hithirdető, *Raymond Pál* jezsuita és *Dorado* ferences atyák őrizték meg nyugalmaikat és segítették útítársaikat a mentőcsónakokba. Amikor a hajó már erősen süllyedt, matrózok feléjük kiáltottak, sieszenek az utolsó mentőcsónakba. A jezsuita azonban észrevette, hogy kettő számára már nincsen hely; letérdelt tehát a süllyedő hajó fedélzetére és imádkozott, amíg a habok össze nem csaptak feje felett s egy hullám az örvénybe nem lökte. A ferences azonban az egyik mentőcsónakban már biztonságban volt. Erre az egyik szerencsétlen, aki úszással akart megmenekülni, a csónak mellett felbukott a vízből s az Isten szerelmére könyörgött, mentsék meg őt, mert ereje elhagyja és el kell pusztulnia. A matrózok azonban nem hallgattak rá, hiszen a mentőcsónak úgys már túl volt terhelve s biztosan felborul, ha valakit még fel kellene venni; ez a bennülők vesztét jelentené. Erre *Dorado* ferences hirtelen felkiáltott: „Helyet készítek” — s a vízbe ugrott, majd eltűnt a mélyben. Így felvehették az elfáradt úszót és megmentették.

Erről a felebaráti szeretetről mondja Krisztus: „Na-

gyobb szeretete senkinek sincs, mint aki életét adja barátaiért.“

248. A szőlőfürt.

Az egyiptomi puszták remetéje, *Szent Makárius* egy alkalommal illatos szőlőfürtöt kapott alexandriai látogatójától. A zöldségen és nyers füveken élő embernek a szőlő zamatos bogyója bizony ínycsok falat — különösen a sivatagban.

De Makárius nagyobb örömet akart élvezni. Nem ette meg, hanem felkereste remete szomszédját, neki adta s kívánta, fogyassza el jó étvágygal. Ez megköszönte és Szentünk örömmel tért vissza sátrába, mert testvéérének örömet szerezhetett.

Elmúlt néhány nap. Makárius már el is felejtette a szőlőt. Egyszer csak kopognak s valaki szőlőt nyújt neki, kérve őt, hamar fogyassza el, mert már többnapos. Ugyanaz a szőlőfürt volt. *Szeretetből az egyik tovább adta a másiknak*, míg az ízes gyümölcs néhány napos körutazás után, első adományozójához került vissza. Amikor a Szent rájött az összefüggésre, térdreborult s hálát adott Istennek, hogy a testvérek között az önmegtagadásnak és a szeretetnek ez a szelleme él. — Milyen más volna e világ képe, ha ma is ilyenek lennénk!

249. A vajaskenyér.

Egy vidéki káplán, báró Ketteler találkozott egy szegény gyermekkel. Sírt, mert éhes volt és egy gazdag falusi ember durván támadt rá, mikor egy darab kenyeret kért. A pap kérte a gyermeket, várjon kissé. Bement a gazdaghoz. Megtisztelésnek vették a látogatást s eléje akarták teríteni, ami csak kedves szájnak, ínynak. De elhárította a vendégséget, csupán csak egy darab vajaskenyeret kért. Csodálkoztak kérésén, eléje tették. Vette a kenyeret s kiment. Majd visszafordult e szóval: „Megtiszteltetek, mert pap és báró vagyok; ezt a darab vajaskenyeret azonban *egy szegény gyermeknek viszem, egy nálamnál előkelőbb vendégnek*, mert „amit a legkisebb testvérnek tesztek, — mondja Krisztus — azt nekem tesztek“.

250. A jószívű tábornok.

Oroszországban élt ezelőtt néhány évtizeddel egy öreg tábornok. Valahányszor Moszkvában összeállítottak egy menetet a szibériai fogságba induló rabokból, az öregúr mindig felkereste a börtönt; minden fogoly tudta előre, hogy elszállításuk előtt felkeresi őket. Komolyan és áhítattal tette meg kötelességét; megjelent, végighaladt a foglyok sorai között, meg-megállott egyeseknél, szükségleteik iránt érdeklődött, adott pénzt és küldött nekik hasznos dolgokat, kendőt, cipőt, ruhát, néha épületes könyvet is. Senkit sem szidalmazott, sohasem kérdezősködött bűne után és türelmesen hallgatta meg őket, ha maguk kezdtek ilyenről beszélni. A szerencsétlenek teljesen egyenlők voltak szemében, nem volt köztük különbség. Mintha testvéreivel beszélne; atyjuknak tartották. Ha a száműzöttek között nőt látott gyermekkel karján, hozzá ment, megsimogatta gyermekét és megcírógatta, hogy mosolyogjon. És így cselekedett éveken át, egészen haláláig. *Egész Oroszország foglyai és gonosztevői ismerték őt, bár sohasem adhatott 20 kopeknél többet.* — A tábornok emberszerető szívé katona volt.

251. A három kép.

Hildebrand lovagot nagyon megbántotta *Bruno* lovag. Véres bosszúra készült. Korán kelt, felvette vitézi ruháját, hogy párviadalra hívja a sértőt. De izgatottságában túl korán készült el, betért tehát az út melletti kápolnába, lovát pedig kint a hársfához kötötte. Amíg ott ült a szentély kis padján, az ablakon át betévedt a hajnalpír és megvilágította a falon levő képeket. A bosszúgondolatokat azonban hamar megváltoztatta három kép ábrája és felirata. Az elsőn a Megváltó ott áll Pilátus előtt gúnyruhában, alatta az írás: „Nem szidalmazott, amikor szidalmazták.” — A második ábrázolta Krisztust az ostorozó-oszlopnál e szöveggel: „Nem fenyegetődött, mikor szenvedett.” — A harmadik kép a Kálváriát mutatta, rajta a kereszt s e felirat: „Atyám, bocsáss meg nekik!”

A lovag sokáig eltűnődött a három képen és a felírásokon s úgy érezte, lelkében is hajnalpír kél a sötét éjjel után. Kiment a templomból, mert lódobogást hallott. Éppen *Bruno* lovag apródja nyargalt arra, aki megszólította őt:

„Önt keresem, Hildebrand úr! Uram nagyon beteg s Öntől bocsánatot kér.” A sértett lóra kapott s a beteghez sietett. Amint a beteg meglátta haragosát, szelíd hangon fogadta: „Hildebrand lovag, én *súlyosan megsértettem Önt; bocsásson meg nekem!*” Hildebrand kezét nyujtotta: „Felejsük el, Bruno lovag! Hiszen már akkor megbocsátottam, amikor a kápolnában megláttam a Megfeszítettnek képét.” S a betegnek vendége volt egész nap. Mikor estefelé nyergelt, ismét megállott a kápolnánál; letérdelt a Megváltó képe előtt és az esti napsugárnál imádkozott Bruno lovag egészségéért. — Az ellenszegeret és a megbocsátás szép példája.

252. A két búcsújáró.

Sokszor szemére hányják az Egyháznak, hogy tanítása nem járja át a hívek gyakorlati életét. Az oroszok nagy írója, *Tolstoj Leo gróf*, aki a keresztény világnézetet az eddiginél jobban akarta megérteni, a következő történettel világítja meg ezt a vádat:

Két orosz paraszt útrakelt, hogy elzarándokoljon a Szentföldre és ott imádkozzék. Útközben olyan helyre értek, ahol éhínség pusztított. Míg az egyik betért egy kunyhóba vízért, a másik tovább ment. Szörnyű kép tárult a kunyhóba lépő elé. A család az éhségtől elgyötörtén a halállal küzdött. Azonnal segít, ahol csak tud. A nála levő kenyeret szétosztja köztük, a faluba siet segítségért, sőt ápolja őket, míg fel nem gyógyulnak. Aztán pénzt ad nekik s csak annyit tart meg magának, ami elég a hazautazásra. — A másik tovább utazott abban a reményben, hogy társa majd utoléri; *megérkezik Jeruzsálembe*, felkeresi a szent helyeket s hiszi, hogy valahol társára bukkan. De amikor a Szentsír templomában ájtatoskodik, látja útítársát elől, az oltár lépcsőjén térdelni. Imádkozik. Szeretne odasietni, de a nagy tömeg miatt ez lehetetlen. Majd a kijáratnál várakozik reá, de hiába, nem jön ki. Hiába vár. Visszautaztában megtudja útítársa jótéteményeit s megéri, hogy a templomban jelenést látott; társa többet tett Isten tetszésére, mint ő az ő jámbor zarándoklatával.

253. A hősi szeretet.

Japánban egy hithirdető nagy népsokaság előtt beszélt, miközben egy arcátlan ember leköpte a lánglelkű jezsuitát. De ez nem zavartatta magát, zsebkendőjével letörölte ruháját s folytatta beszédét. Ennek láttára a hallgatóság közül megtért egy férfi, aki így szólt: „Az olyan tanítás, amely ennyi szeretetet és alázatot tanít, csak isteni tanítás lehet.”

254. A legjobb biztosítás.

Londonban élt a jókedvéről híres Swift nevű pap. Egyik nap felkérték, tartson rövid beszédet a keresztény jótékonyaságról. És a kérést lelkiismeretesen teljesítette is. A szentbeszéd valóban nagyon rövid volt és ekképen szólt: „*Aki a szegényen megkönyörül, az kölcsönt nyújt Istennek* — mondja a Szentírás. Ha elég nektek ez a biztosíték, akkor adjátok ide pénzeteket. Amen.” A beszéd hatása azonnal érezhetővé vált. Szokatlanul nagy összeg gyűlt egybe. És odafenn az égi pénztézet még mindig fizeti a kamatokat és állandóan fogad el betéteket.

255. A leprások szigetén.

Az emberszeretet hősei a betegek ápolói, különösen az életüket kockáztató hősi szeretet ápolói. *Devenster* pap 16 éven át volt a leprások között, míg meg nem kapta ezt az undorító betegséget és bele nem halt. Egyszer levelet írt Európába és elmondja benne szörnyű szenvedéseit:

„A betegek lélekzete olyan bűzös, hogy a levegőt megfertőzi. Egyik nagymise alkalmával azt hittem, hogy megfulladok tőle s alig tudtam uralkodni magamon, hogy a templomból ki ne rohanjak a friss levegőre. De visszatartott tőle az, hogy *a Lázár sirjánál siró Üdvözítőre gondoltam*. — Most már kissé megszoktam és nem esik már oly nehezemre a leprás helyek körtermébe menni. Néha azonban még mindig elfog az undor, különösen a betegek gyóntatásánál, kiknek sebei olyan férgekkel vannak tele, amelyek a sír hulláit pusztítják. Sokszor zavarban vagyok, ha az utolsó kenetet kell kiszolgálatnom, mert alig találok tiszta helyet a rengeteg seb között. Orvosok itt nincsenek, tehetetlenek volnának!”

256. A foglyokat kiváltani.

Az egyik börtönben a kapucinus atyák a nagyhéten missziót tartottak. Sokan eleinte gúnyolódtak és káromkodtak, de már az első szentbeszéd után, amikor megszólalt a fegyház harangja, csend lett, s amikor a nagypénteki szentbeszéd eléjük tárta a két lator között kiszenvendő Megváltót, s a nagyszombati szentbeszéd a lelki feltámadást, mind mélyebbre alázódtak a fejek és visszafojtott, csendes zokogás járt a termen végig. A 744 fegyencből 585, tehát 83% végezte el húsvéti szentgyónását. Egyikük ezt írta haza: „Ismét megtaláltam a békét és *tisztességes ember akarok lenni*.” Az egyik kapucinus ezt mondta: „Eddig 160 missziót tartottam; de a legtöbb kegyelmet fegyházi misszióm közvetítette.” „A foglyokat kiváltani” — az irgalmasságnak ez a testi cselekedete azonban ott is elvégezhető, ahol a vaskapu nem nyílik meg. S ha megnyílnak, az onnan kijövőket karolja fel a szeretet, nehogy a munkanélküliség, a kenyértelenség ismét visszavigye őket a börtönbe!

257. Segített menteni.

A fegyház lelkésze sokat vesződött egy öreg és beteg bűnösrel a börtönben, hogy felvegye a haldoklók szentségeit. Minden szava csak falrahányt borsó volt. Ekkor egyik fegyenc sietett a pap segítségére. Egy óriástermetű, vadkülsejű gyilkos. Fogolytársának ágya szélére ült s a pap távollétében addig beszélt lelkére, míg ez papot nem hivatott s nem végzett bűnbánó gyónást. — A beteg halála után a pap megköszönte a másik fegyencnek, hogy segítségére volt egy lélek megmentésében. A durva ember egyszerre csak megszéldült hangon így válaszol: „Hát tudja, tisztelendő úr, 20 éve nem gyóntam, — de néhány napja elgondolkozom s azt hiszem, én is megfordulok . . . de tetszik tudni, egészen még nem megyek gyónni, mert egész életemből mindent össze kell előbb keresnem; nálam sok a baj. De húsvétra egészen biztosan meggyónom, ezt megígérem.” — Segített más megmenteni — s íme, most megkapta ezért ő maga is a megtérés kegyelmét.

258. Ami a statisztikából kimaradt.

A világháborúban 13,000 betegápoló apáca dolgozott a tábori kórházakban. Amikor a fegyverek zaja elült, a kormányok felszólították a különböző szerzetesházak főnöknőit, hogy a betegápolásban résztvevő nővérek adjanak be írásbeli beszámolót áldozatos munkájukról. A főnöknők azt válaszolták, hogy minden hála-levelet, elismerést és statisztikát elégettek a Szentírás szava szerint, hogy „*amit cselekszik jobbkézed, ne tudja balkézed*”. A hivatalos adatok tehát nagyon tökéletlenek; a valóságban sokkalta nagyobb munkát végeztek.

259. Évi 21 frankot.

Pierre l'Ermite (Pier Lermít) párizsi kanonok, a franciák híres írója érdekes elbeszélést írt e címmel: „A világ gyermeke az ítélet küszöbén.” Elmondja, hogy egy fiatal, előkelő és gazdag nő 28 éves korában, bőjtő időben férjével hajnalban egy táncmulatságról hazatérve, szívszélhűdésben hirtelen meghalt.

Lelke elment az ég kapujához. Szent Péter jelentkezik. Felüti az élet könyvét, minden jó és rossznak jegyzeteit. A lélek javára van írva 2689 frank. A nő megörül a nagy számnak, de Péter megjegyzi, ebből 2000 frank nem számít, mert csak emberi tekintetből adta a szegényeknek. De a fennmaradó összegnek is megörült, hiszen megmondotta az Úr, hogy *nem vesztí el jutalmát, aki az ő nevében csak egy pohár hideg vizet is ad*. De Péter nem biztatta mégsem. Hiszen mennyit adott felesleges célokra: 2000-et kalapokra, 15,000-et utazásra, 20,000-et színházra, 8000 frankot ujságra és képeslapokra, 100,000 frankot úgynevezett kisebb kiadásokra, mint kedvenc állataira, ölebekre, 250,000 frankot pedig ruhákra és vendéglakomákra.

Milyen elenyésző szám ezek mellett a 689 frank! Felosztva 21 évre csak 30 esik egyre. A szegény lelket elfogta a félelem. Megértette, hogy nagy jótékonyságának hite csak önámítás volt s hogy életének jórésze elveszett. — Tanulság ez a történet, hogy Isten mérlegén csak a jótékonyságok számítanak, amelyek arányosak a tőle kapott értékekkel.

260. A jól idomított paripa.

Lengyelországban élt egy előkelő úr; nemeslelkűségét és jóságát mindenki ismerte. Neve *Koszcziuszko*. Egy alkalommal messze fekvő faluba betegnek bort akart küldeni. Megbízott tehát egy fiatalembert, aki bizalmát bírta, hogy vigye el a betegnek. Lovát is odakölcsönözte. Amikor vissza-jött, megkérdezte gazdája, hogyan sikerült az út? „Uram, — válaszolta — nem fogadom el többé lovát, ha nem ad vele az útra egyúttal egy zacskó pénzt.” „Hogyan érted ezt?” — kérde *Koszcziuszko*.

Erre a fiú elmondta: „Valahányszor szegény ember köszöntött rám és levette kalapiját és *alamizsnát kért, a ló azonnal megállott* s nem ment addig tovább, míg a koldusnak nem adtam valamit. S mikor pénzem elfogyott, csak úgy tudtam a lóval odébb jutni, hogy azt utánoztam, mintha *alamizsnát* adnék a szegénynek.”

261. Az *alamizsna* értéke.

Julianus római császár az *alamizsna* értékéről örök időkre megszívlelendő szavakkal nyilatkozott: „*Mutassátok meg nekem azt az embert, aki alamizsnálkodással elszegényedett volna!* Én mindig csak gazdagodtam általa, bármennyire is bőkezű voltam. Ez volt tapasztalatom még magánember koromban. Adjunk tehát minden szegénynek; becsületesnek többet, de feltétlenül adjunk minden szűkölködőnek, még ha ellenségünk is! Nem az erkölcsnek, nem a jellemnek adunk, hanem az embernek, és a szegényben meglátjuk Krisztust, aki azt mondotta: Amit a legkisebbnek adtatok a testvérek közül, nekem adtátok!

262. „Nem vagyok keresztény — csak nevem az!”

Aki nem tud megbocsátani, csak neve szerint keresztény, valójában nem az. Furcsa történet a következő: A hadgyakorlatok alatt egyik százados elvesztette zubbonyának egyik gombját. Katonái elé lépett és így szólt: „Szabó lépjén elő!” A katonák kerestek maguk között szabót. S mikor megtalálták, a századoshoz küldték előre. A tiszt a gomb üres helyére mutatott és kiáltott: „Rávarrni!” De emberünk tisztelettel összevágta bokáját s így felelt: „Száza-

dos úrnak alázatosan jelentem, *nem vagyok szabó, csak a nevem Szabó.*"

Az utolsó ítéletkor így jár majd, aki nem bocsátott meg; ezért neki sem bocsát meg Isten, aki azt mondja majd neki: „Te nem voltál keresztény, csak a neved volt az.”

263. „A szívgárdisták.”

A külföld is hallott és tud erről a magyar intézményről. Tudják róla, hogy a „szívgárdisták” *kis keresztesvilézek*, akik megalakulásukkor „A Szív” ujság legbuzgóbb terjesztői voltak és ma is azok. Elterjedtek az egész országban. Számuk közel 200,000 fiú és leány. Katonák módjára századokra, tisztekre oszlanak. Minden csapatban van néhány, aki a hírszolgálatot teljesíti.

264. Calles az apácák kórházában.

A mexikói katolikusüldözésnek vezére, Calles kénytelen volt súlyos gyomorbaja miatt magát műtétnek alávetni. Elment tehát Los Angelesbe.

Az a Calles, aki választási beszédében 1923-ban *Pueblá*-ban a vad indiánoknak azt ígérte, hogy a papok fejét teszi le lábukhoz, s aki még ma is azzal dicsekszik, hogy 147 papot agyonlővetett, 1935-ben a város Szent Vince-kórházába került, ahol a „Szeretet Testvérei”-nek rendjebeli apácák olyan *szeretettel és lelkiismeretességgel ápolták*, mintha csak az Egyház leghűségesebb fia lett volna. — Így volt ez mindig Krisztus Egyházában, ahogyan ő meghagyta: „Áldjátok azokat, akik titeket szídnak, és imádkozzatok üldözőitekért!”

265. A tallér az angyal képével.

1600-ban *Rigby János* katolikus papot Angliában katolikus hite miatt kivégezték. Előbb azonban hóhérjának egy tallért adott, rajta egy angyalképpel: „Vedd ezt jelül annak, hogy neked és mindenkinek megbocsátok!” S amikor felnégyelésére készültek, felkiáltott: „*Isten bocsásson meg nektek! Jézusom, fogadd el lelkemet!*”

A francia forradalom örületében XVI. *Lajos* király lefejeztetése előtt megeskette gyermekeit, hogy halálát *nem fogják megbosszulni.*

266. Kegyelmi kérvény a gyilkosnak.

Galícia kormányzóját, Potocki grófot megölte egy diák. Feleségét lelkileg összetörte a gázott. Bár jó katolikus volt, mindig a bosszú gondolata lüktetett agyában, hogy boldogságának gyilkosa halállal bünhődjék.

Idővel lecsillapult s úgy érezte, hogy *a Megfeszített hivének kötelessége a bűnbánó gyilkosnak megbocsátani*, mert csak így léphet az oltárhoz.

Nehéz küzdelmet vívott. Sokat imádkozott Lemberg templomaiban. Aztán hazament és megírt egy levelet. Kegyelmi kérvényt írt a császárnak a gyilkos megmentésére. Amikor a kérvény aláírására került a sor, keze reszketett. Megállott. Imádkozott, hófehér keze keresztet vet — s aláírja.

Megmentette annak életét, aki kioltotta az ő földi boldogságát. Milyen erős a krisztusi szeretet!

267. Az örök élet valutája.

Egy börtönlakó cellájának vasrácsa mellé ezt írta: „Az örök élet valutája.” Felismerte börtönében, a szenvedésben, a nélkülözésben és bánatban, milyen értéktelen a pénz, amiért odadobott lelkiismeretet, Istent. Majd gyakran járult a szentségekhez s egyszer így szólt a börtönlelkészhez: „Tisztelendő úr, a pénznek vásárló ereje nagyon gyenge. Vele még haldokló testet sem lehet megmenteni, még kevésbé haldokló lelket. Az örök élet valutája a szeretet Isten iránt és a szenvedő emberek iránt.”

ISTEN TIZ PARANC SOLATA.

ISTEN I. PARANC SOLATA.

Uradat, Istenedet imádjad és csak neki szolgálj!

568. A tallér.

Egy indián dohányt kért egy fehér embertől; ez zsebébe nyúlt, kivett egy marokkal s neki adta. Másnap az indián újra eljött s hozott egy tallért, amely a kapott dohány között volt. A fehér csodálkozva kérdezte, miért nem tartotta meg a pénzt. Erre a rézbőrű szívére tette kezét s így szólt: „*Itt a szívemben van egy jó és egy rossz ember. A jó azt mondta: A pénz nem a tied, vidd vissza gazdájának! A rossz meg így szólt: Neked adták, tehát a tied. A jó megint megszólalt: Ez nem igaz; csak a dohány a tied, de a pénz nem. Felelé erre a rossz: Ne légy miatta nyugtalan; menj és végy rajta pálinkát! Nem tudtam, mitévő legyek. Hogy megnyugodjam, este lefeküdtem, de a jó és rossz ember egész éjjel veszekedtek egymással; így nem volt nyugtom, el kellett jönnöm a pénzzel.*”

Isten szívünkbe írta törvényeit.

269. Légy egészen katolikus!

Tizián-nak egyik világhírű festménye *Grimani* velencei dózsét ábrázolja. Egy varga állott meg előtte és nézte a remekművet. Nézte, nézte sokáig s egyszercsak megszólalt: „Az egész kép rossz; fabatkát sem ér; ennek az alaknak a cipőjén a varrás el van hibázva.”

Nem szabad kákán csomót keresnünk, nem szabad vallásunkat holmi apróságok miatt bírálgatni. Százszázalékos katolikusoknak kell lennünk! Ne utánozzuk a velencei vargát.

270. Aki lemondott trónjáról.

Krisztina svéd királynő katolikussá lett. De ezt titokban akarta tartani. Megkérdezte tehát a Szentatyát, járulhat-e minden húsvétkor a protestáns templomban úrvacsorához. A pápa azt felelte: „Nem, ezt nem engedhetem meg.” — Vajjon miért? *Ez a katolikus hitnek megtagadása lett volna.* Erre a királyné lemondott trónjáról. Kedvesebb volt neki hite a királyi trónnál.

271. A hitéhez hű angol.

1915-ben egy előkelő angol protestáns halt meg. Végrendeletében, melyről hosszú ideig vitatkoztak, 150,000 pengőt hagyott unokaöccsének azzal a kikötéssel, *ha nagykorúsága idején elhagyja katolikus hitét.* Az állandó kísértés ellenére azonban a fiatalember nem tántorodott meg hitében. A bíróság első döntése után a végrendelet végrehajtását 3 évvel elodázták. Ha az örökös akkor sem teljesíti a záradék feltételét, a vagyont átszáll az *oxfordi* egyetemre. De három év múlva sem volt hajlandó protestánsná lenni. A pénzt az egyetem kapta meg. — A mai anyagias korban nagy feltűnést keltett ez az eset a katolikusoknál és protestánsoknál egyaránt.

272. Jézus neve a vértanú arcán.

Hátsó-India *Tonking* nevű városában az újkeresztények között élt egy *Khoa-Cuong* nevű 35 éves férfi. Hitéért elfogták. Ostor tépte meg testét, kínzócölöp és lánc gyötörte tagjait, szűk sarokban nyomorgott hónapokon át, de hitében állhatatos maradt. Egyik napon *arcára égettek három szót: „Jézus vallása hamis.”* Minden erejével védekezett ellene. Visszavitték börtönébe, ahol ismét elvégezte szokott imádságát. De elvesztette nyugalma; égette lelkét arcának felirata. Kérte fogolytársát, késsel vágja ki a második és harmadik szót, úgyhogy csak a „Jézus” szó legyen látható. Hősiesen tűrte ezt a műtétet.

Megtudta ezt a mandarin s elrendelte, süssék ismét arca bőrébe a két szót. Ekkor azonban olyan féktelen erővel tiltakozott a megszégyenítés ellen, hogy nem sokra mentek vele. A mandarin dühöngött. Szörnyen megkínóztatta

s azt mondta: „Ha szereted életedet, engedd a szavakat arcodra sütni!” „Inkább a halált” — válaszolta. Kivitték a vesztőhelyre, útközben hírnök kiáltotta mindenfelé főbenjáró bűnét. Itt a földön egyetlen bűne, odafenn azonban legszentebb joga az örök boldogsághoz.

273. „Légy méltó testvéredhez!”

Burgos-ban élt egy keresztény nemes. A király hitének elhagyására akarta bírni; de sikertelenül. Titus lovag ekkor felszólítást kapott a királytól, küldje hozzá 9 éves Máté nevű fiát. Megtette. Három nap múlva az atya megtudta, hogy fiát megfojtották, mert nem akarta hitét elhagyni. Jött egy másik parancs: 14 éves Martina nevű leányát vigyék a királyhoz. Titus fejére tette áldó kezét és így szólt: „Légy méltó testvéredhez!” Elmúlt néhány nehéz nap s végre megjött a hír, hogy Martina követte öccsét, s hogy a király most bátyját, Simont követeli. Ezt is elvitték s ismét jött a hír, hogy őt is kivégezték, mert keménynyakú volt ő is. Erre a szülők útrakeltek a király palotájába. Gyermekeiket feláldozták Isten iránti szeretetükben; íme, most saját életüket is szívesen odaadják. De sem rábeszélés, sem a kínzáshoz való előkészület látása nem tudta őket hitükben megingatni. — A király azonban megelégtelt az Istenhez való hűségnek ezt a próbáját, és Isten megadta nekik a méltó jutalmat; Ő, aki a vizek útját kimérte, *Burgos királyának szívét is meglágyította*. Ez ugyanis elrendelte a szülők szabadonbocsátását; majd kinyitott egy ajtót s visszaadta nekik gyermekeiket sértetlenül és egészségesen. Állhatatoságuk a király csodálatát és tiszteletét váltotta ki.

274. Hogyan halt meg Lenin?

Az orosz szovjet-császár haláláról *Philips Percival* így ír: Ez az ember, aki orosz népének hét millióját hidegvérrel küldte a halálba, lassan pusztító betegség áldozata lett, amelynek külső jelenségei az ünnepelt, Istenként tisztelt államfőhöz nagyon méltatlanok voltak. Értelme lassan elborult. Lenin dacosan küzdött egy éven keresztül a gyilkos kór ellen, de szellemi erőinek fogyása napról-napra gyorsult. Utolsó napjaiban borzadályal látták emberei Gorkiban levő birtokának kastélyában, miként vonszolja magát a padlón

az orosz birodalom mindenható ura. *Allat módjára vonszolta magát négykézláb* egyik bútortól a másikig, gyötörte a lelkiismeret és könyörgött, bocsássonak meg rémtetteiért. Folyton ezt jajveszékelte nyomorúságos állapotának néhány utolsó világos percében. — Isten nem ver bottal. És a számadás odaát? . . .

275. A tudósnak nem kell Krisztus.

Schopenhauer Artúr német bölcselelő egész életében ellensége volt a kereszténységnek. Egyik kínos betegségében mindig ezt nyögte: „Istenem, Istenem!” Kezelőorvosa csodálkozva kérdezte: „*Van a bölcselelőnek is istene?*” Keserűen válaszolt: „Bölcselet Isten nélkül a szenvedésben semmit sem ér; csak győgyuljak meg, mindennek meg kell változnia!” Schopenhauer felgyógyult, de jófeltételéről megfeledezett. Amikor megint ágyának dőlt s orvosa figyelmeztette ígéretére; haragosan felkiáltott: „Hagyja el ezeket a rémképeket; ilyen maszlag csak gyermekeknek való; a tudósnak nem kell Krisztus.” — Aznap este meghalt a szerencsétlen bölcse.

276. Sír a Szahara.

Az arabok gyönyörű mesét tudnak a *Szaharáról*. Ha csendes, csillagos éjjelen gyenge szellő simítja meg a végtelen homoktenger buckáit, s a parányi homokszemek egymáshoz dörzsölődnek, olyan hangot lehet hallani, mintha óriási állat halálra sebzetten nyöszörögne. „Halljátok? — szól az arab vezető a karavánhoz. — Sír a sivatag. Sír, mert terméketlen pusztává kellett lennie; siratja a virágzó kerteket, a hullámozó vetéseket, a mosolygó gyümölcsöt és a gazdag termést, melyekben pompázott régen, mikor még nem volt sivatag.”

Kiégett sivatagok a hitetlen emberek. Külsejükön tán nem látni. De mikor otthonukban lepihennek s *meglátják szívükben az elaszott virágokat* és az elhervadt örömeket, akkor döbbenek rá életük tartalmatlanságára.

277. Az ész vallása.

1793-ban Párizsban kihirdették az ész vallását. Ezt először valamelyik színházban akarták megünnepelni, de

aztán ördögi gondolattal a Notre Dame-templomban tartották meg. A szentély trónusára fehérruhás, kék köpenyes táncosnőt állítottak, Chénier költő alkalmi dalát cserfalombbal, virággal díszes lányok zengték az új istenség köszöntésére. A templom kincseit számárra tették, ennek fejére püspöksüveget húztak, hátára egy miseruhát dobtak, eléje rakták a misének edényeit s körültáncolták. A kehelyből pálinkát ittak, a patenán heringet szolgáltak fel, a csőcselék felöltötte a szent ruhákat s így vonultak fel a város utcáin.

Hódoltak az ész vallásának. De a *forradalom felfalja gyermekeit*. Tömegesen ölték halálra egymást, dolgozott a nyaktiló, folyóba ölték az ártatlanok ezreit.

Kell-e magyarázni, mi lesz a népből, ha nincsen Istene?

278. Nem volt boldog soha.

Goethet, ezt a világhírű lángelmét és költőt mindenki ünnepelte és boldognak tartotta. Pedig sohasem volt boldog. Ezt maga vallotta meg barátjának *Eckermannnak*, hogy 75 évet élt, de egy hétig sem volt boldog. Egyik levelében megrázóan ír lelkivilágáról. Patkányhoz hasonlítja magát, amely mérget nyelt, minden zugba befurakodik, minden nedvességet felnyal, mindent felfal, amit talál, de amelynek bensejét olthatatlan, emésztő tűz pusztítja.

Goethe nem volt hívő ember — modern pogány volt. Rajta beigazolódik az orosz közmondás: „*Átya nélkül lehet élni, anya nélkül lehet élni, Isten nélkül nem lehet élni.*”

279. „Nem volt Istene.”

A világháború legszörnyűbb politikusainak egyike volt a franciák néhai kormányelnöke, *Clemenceau*, akit joggal neveztek „tigris”-nek. Halála után egész sereg megemlékezést írtak róla, de különösen az egyik tart számot megemlézésre.

Egy közismert arcfestő jelentkezett az elnöknél és megkérte, engedje meg, hogy lefesthesse. Megtörtént. De alig háromszor ült modellt a „tigris”, amikor a festő félbeszakította munkáját. „Tehetetlen voltam” — mondta el később egyik barátjának. „Mintha valami fal állott volna közénk. Otthonában vonásai hirtelen összeráncolódtak, . . . valami választófal támadt köztünk . . . végre is abbahagy-

tam munkámat. *Hiszen ez az ember nem hitt Istenben . . .* csak próbáljon valaki ilyen emberről arcképet festeni!" — Így panaszkodott a művész. Vásznát befejezetlenül félre rakta. Semmiképen sem tudta befejezni ezt az embert. *Avagy lehet-e valaki ember, Isten képmása, Isten nélkül? . . .*

280. Anyagyilkos — hite nem volt.

Dr. Erna asszony . . . íróasztalánál dolgozik. Tolla serceg, behallatszik az utca zaja. Művének címe lesz: „Valás nélkül neveljétek!” Hetek óta ír; forrásait, Rousseau, Schopenhauer, Haeckel, Nietzsche, Marx munkáit ügyesen használta. Ezer és ezer példány hirdeti majd gondolatait. Az író arcán meglelégedett mosoly játszik.

Kopognak. Belép a fiacskája. „Zavarlak, anyuka?” — „Nem; jer ide, ülj le. Megmondtam, nem mehatsz többé Ferivel játszani. Megint templomban voltál vele. Jegyezd meg, fiam, felekezetenküliek vagyunk. Most aztán végeztünk. Egyetlen gyermekem vagy, nem mégysz többé misére, hanem *olyannak kell lenned, mint én vagyok, — szabadnak és boldognak!*”

„Boldognak, anyukám? . . .” és fejét szomorúan lehajtja, kimegy. A nő dacos, büszke tekintettel mered maga elé, balökle az asztalon pihen, jobbjával ír: „Neveljétek gyermekeiteket szabad emberekké! Egyetlen fiamat büszkén nyujtom át a szabadságnak, a szellemi szabadság napsugarának. Isten nélkül, templom nélkül boldog, szabad emberré nevelődik.” Pont. Szabad emberré . . . Az ingaóra üt és lánc megcsörren.

Tíz évvel később. A börtön 24. számú cellájában új vendég. A pap sokat foglalkozik szegénnyel. Fiatal, csinos fiú. *Megfojtotta anyját*, mert ez megúnta a folytonos pénzkoldulást s nem akart már többé adni. Alig talált székényében pénzt — nem volt érdemes megölni. Mégis magához vette, hideg tekintetet vetett a padlón fekvő női hullára. Most szalmaágyán ül s beszél.

„Nem vagyok katolikus. Felekezetenküli vagyok. Tanultam. Megvallom, gazság volt, amit tettem. De nem tudom megbánni. Igaz, hogy anyám volt, de igazában nem is volt nekem anyám. Az a nő, akiről beszélünk, a *lelkemnek semmit sem adott*. Csak naggyá hízlalt.” — A pap szomorúan

hagyja el a cellát, csörren a lánc — valamikor az óráé csörrent hasonlóan. Erna asszony, a bölcelet doktora, kinek műve ezer példányban forog közkézen, a bécsi központi temetőben pihen, sírján nagy kő — kereszt nélkül. Fia a börtönben unatkozik, az anyagilkos Rousseau, Schopenhauer, Nietzsche, Haeckel, Marx könyveivel szórakozik.

281. Mindíg időszerű parancs.

Napoleon figyelme mindenre kiterjedt. Nem engedte meg a hitellenes könyvek olvasását. Azt mondotta ugyanis: „Nem érzem magam elég erősnek ahhoz, hogy olyan nemzetet kormányozzak, amelyik Rousseau-t és Voltaire-t olvassa.”

282. Az ördög sem tudna rótabbul meghalni.

Voltaire izzó gyűlölettel viseltetett a katolikus vallás iránt. Egyszer kegyvesztetté lett az udvarnál. Képmutatással akarta megnyerni a királyi kegyet.

Egyszer nagyhét volt. Szerzetespapot hivatott, hogy elvégezhesse húsvéti gyónását. Húsvét reggelén szolgálival ünnepélyes körmenetet rendezett. A szentmise alatt épületesen viselkedett és megáldozott. Utána hazament. De ezt mind csak mutatta. A következő évben még ügyesebben rendezte meg a húsvétot. Betegnek tetette magát, papot kért, ágyba feküdt s így szólt: „Közel van a húsvét. Szeretnék keresztény kötelességemnek eleget tenni. Sajnos, beteg vagyok, nem mehetek templomba. Ezért kérem, hallgassa meg gyónásomat!” De a pap ismerte az öreg bűnöst és elkerülte a kelepécét. *Voltaire* azonban nem nyugodott meg. Nyöszörgött, mintha halálán volna. Néhány nap múlva megáldozott.

Alig távozott a pap, a szentségtörő ember kiugrott ágyából, csúfolta az Oltáriszentséget s a kertbe ment sétálni. De Istennel nem lehet játszani. A büntetés nem maradt el. Kilenc év múlva a gonosz francia valóban halálán volt. Eszméletlenül feküdt ágyában. Hirtelen magához tért. „Elhagyott Isten és ember” — kiáltotta kétségbeesve. A körülötte állókat pedig szidta: „El, el innen tőlem! Ti vagytok az okai, hogy így kell meghalnom!” Aggodalmában és kínjában hánykolódott s majd jajgatva, majd káromolva emle-

gette Istennek nevét. Rémülettel figyelték barátjai, hogyan hörög elfúló hangon: „Jézus Krisztus, Jézus Krisztus.” A jelenlevők egyike már nem bírta hallgatni, kiment e szavakkal: „Ez nekem túl erős; ezt nem bírja ki senki.” A rettenetes színjáték még folytatódott. A haldokló összegörnyedt, mint a széttíport féreg s körmével véresre tépte fel husát. Papot követelt, de barátjai kemények maradtak, mint a kő.

Végre eljött az utolsó pillanat. Rémesen kiáltozott a haldokló: „*Érzem, megragad egy kéz és Isten birói széke elé cipel!*” Majd meredt tekintettel bámult az ürességbe és kiáltott: „Itt a sátán! Meg akar ragadni! Látom a poklot . . . takarjátok el előlem!” Még egy borzasztó kiáltás, aztán visszahanyatlott s kimúlt.

A szemtanúk egyike, aki későbbben megtért, megjegyezte: „Ha az ördög meg tudna halni, az sem végezhetné be életét másként!”

283. Canopus Isten.

A pogány istenek gyarló emberi alkotások.

A kaldeusok imádták a tüzet. Egyszer az az ötletük támadt, hogy istenüket versenyre bocsátják a többi népek isteneivel. S minthogy ezek fából, aranyból vagy más hasonló anyagból készültek, mindig a tűz-isten győzött. Meghallotta ezt egy egyiptomi pap s elhatározta, hogy csellel legyőzi ezt a győzedelmes istent. Fogott egy hatalmas nagy korsót tele lyukakkal, mellyel az iszapos vizet szokták tisztítani. A nyílásokat viasszal zárta el s az edényt vízzel töltötte meg. Erre egy lefejezett szobornak fejét tette a korsóra s az egészet tarka színekkel festette be. Ezt a csodás bábút megtette egyiptomi istennek és *Canopusnak* nevezte el.

Amikor a kaldeusok bizakodó hittel hozták istenüket a versenyre, a pogány pap a tűz közepébe állította a Canopust. Erre kiolvadt a viasz, a víz kifolyt a nyílásokon, s a tűz heves sistergések közepette kialudt.

Az egyiptomi nép diadalmas örömmel kiáltozott: „Üdv a mi istenünknek, Canopusnak, ő a leghatalmasabb az istenek között. Még a kaldeusok tűz-istenénél is erősebb!” *S a félrevezetett tömeg egy agyaghorsót tisztelt és imádozt Isten gyanánt!*

284. Érdekes adatok.

A babonáság bűn a hit ellen.

A párizsi rendőrségnek egyik nyugalmazott tisztviselője érdekes statisztikát állított össze. Párizsban, ebben a felvilágosodott, ebben a művelt városban a *jóslok, csillaglesők, kártyavetők, tenyérből olvasók* évenként 200.000 frankot keresnek. Sok pénz ez? Mindenesetre, ha meggondoljuk, hogy e világvárosban nem kevesebb, mint 34,000 jóda van. S vannak olyan párizsi napilapok, melyek a kártyavetőktől és okkultistáktól (titkos tudományokat űzőktől) évi 300.000 frankot vesznek fel apróhirdetéseikért. — Régi igazság, minél kevesebb a hit, annál több a babona.

285. A lebegő teácsésze.

Kínának *Délsantung* nevű városában élt Aurer püspök. Elmondja, hogy egy pogány mandarin (bíró) egyszer meghívta őt vendégül. A mandarin így szólt: „*Teácsészém magától száll ide hozzám.*” Valóban így is történt. A mandarin ivott a csészeből a nélkül, hogy kézzel hozzányúlt volna. A csésze magától is szállt vissza az asztalkára. Ez történt néhányszor egymásután. A püspök nem tudott felfedezni semmiféle készüléket. Amikor a csésze megint felszállt, a kereszt jelét vetette rá. Azonnal az asztalra zuhant és darabokra tört. — *Jó szellem* nem játszik ilyen bűvészkedéssel. Csak a *gonoszlélek* művelhet ilyent, aki az embereket így akarja megtartani hatalmában.

286. A „Philibert” pusztulása.

1932-ben a „Szent Philibert” nevű francia személyszállító hajó *Nantes* (Nant) közelében elpusztult; sokan veszték a habokba.

Jún. 14-én *Nantes* városában *szentséges körmenetet* akartak tartani. A kommunista „*Travaillem*” (Dolgozó) című napilap felszólította a szülőket, hogy tüntessenek a körmenet ellen hajókirándulással. A kirándulás megrendezői: *szabadkőművesek és kommunisták* meglepetést tartogattak az utasoknak; a hajó termeiben ugyanis zászlókat és feliratokat helyeztek a falakra, melyekkel gúnyolták és szidalmazták az Istent, a vallást. A hajón szentséges körmenetet

akartak utánozni. De a kis zászlóknak és feliratoknak nem sok hasznát vették. A körmenet megindulása előtt *a hajó sülyedni kezdett* s a százakra menő kirándulókból csak kevés menekült meg. Egy héttagú család megmenekült, mert a 6 éves kislány a maga csökönyös ellenkezésével visszatartotta a gonosz tervet nem sejtő családot attól, hogy a hajóra szálljon. — Isten nem tűri kigúnyoltatását.

287. A vértelen sebesült.

Spanyolországban, *Bajeza* városában a legszebb teret egy Jézus Szíve-szobor ékesítette. Önkéntes adományokból emelték a vallásos polgárok. Amikor *a forradalom kitört*, senki sem mert arra gondolni, hogy szentségtörő kéz nyúljon hozzá, még kevésbé, hogy meggyalázza. Sajnos, akadt mégis néhány elvetemült ember, aki az éj leple alatt, az izgatásoktól elvakítva megtette a botrányt.

A szobor nyakára kötelek fontak s a földre döntötték. A szerencsétlen merénylők egyike annyira ment gonoszságában, hogy a földön heverő szobrot szükségletével megfertőzte. Másnap a megcsúfolt szobrot elvitték az irgalmas nővérek közeli kórházába. Egy rendőr is kísérté az örült sokaságot s az ajtót nyitó apácának odakiáltotta gúnyosan: „*Nyissa ki, kedves nővér, hoznak maguknak egy vértelen sebesültet!*”

De Isten keze is kezdett nemsokára működni. — Néhány nap múlva az, aki a szobrot ledöntötte, annyira összezúzta kezét, hogy közel volt a halálhoz. Aki a szobrot bepiszkította, nemsokára rá meghalt Jaën-ben a kórházban, altestében szörnyű daganattal. A rendőr pedig, aki gúnyolódott a betegápoló nővérekkel, utcai harcban súlyosan megsebesült, s amikor ugyanezeknek az apácáknak kórházába hozták, a hordágy egyik vivője ugyanannak a kapusnővérnek bekiáltott: „*Nyissa ki, nővér, hozunk egy beteget, akiben már nincsen vér!*” — A szerencsétlen ugyanis közel volt az elvérzéshez.

288. Szegény ember.

Egy fiatalember jelentkezett az egyik *madridi* kórházban s a legelső nővérnek, akivel találkozott, odanyújtotta jobbját: „Nem tudna nekem valamit adni erre a kézre?”

A nővér adott rá fájdalomcsillapító szert, de mikor látta a csúnya sebet, orvoshoz vitte a munkást. Az orvos kijelentette, hogy csak amputáció mentheti meg karját. A fiatalember halotthalványan könyörgött, talán mégis volna remény a kéz meggyógyítására. „Lehetetlen, — szolt az orvos — a csontszú már nagyon előrehaladott.”

Sírva vette ki zsebéből a szerencsétlen ember balkezét, amelyet eddig elrejtett; *elszáradt, megmerevedett kéz volt.* „Szegény ember, — szolt újra az orvos — ezt is le kell venni, ha életét meg akarja menteni!” — Erre elmondotta, hogyan érte őt ez a szerencsétlenség. Azon a napon, amikor Madridban felgyújtották a De la Maravillas nevű nagy szerzetesházat, *egy Szent József-szobornak mindkét karját levágta.*

289. Isten nem ver bottal.

Egy osztrák faluban, Linz városából a karmelita atyák népmissziót tartottak. Amikor a szónokok megérkeztek, néhány legény, kőbányamunkások azt mondták, hogy ezeket a *papokat is a levegőbe kellene röpíteni.* A misszió természetesen nem vettek részt. Azon a napon, amelyen munkástársaik a misszió befejeztével a szentáldozáshoz járultak, a robbantási munkálatoknál az egyik fúrás idő előtt robbant, és aki szerette volna a misszionáriusokat felrobbantani, *elvesztette egyik szemét,* míg a másik olyan súlyosan megsebesült, hogy kórházba kellett vinni.

Érdekes a középamerikai *Managua* város pusztulásának története is. Húsvétkor földrengés tette tönkre. Isten büntetése volt. Ugyanis *nagypénteken különös fürdőünnepélyt akartak rendezni a strandfürdőn.* A résztvevőknek fürdőruhában kellett volna megjelenniük. Már nagyszerdán kezdődtek a mulatságok, s még aznap romokban hevert a város. Milyen okulás sokaknak!

290. A színésznő sikere.

Tiszteljük a szenteket, mert Istennek barátai és segítői nekünk!

Lisieux évkönyveiben találunk egy levelet, melyet a karmelita főnöknőnek címeztek, a következő tartalommal:

„A kedves kis Szent olyan „rózsát” küldött nekem, hogy örömet megosztom a Tisztelendő Főnöknővel. Segít-

sen nekem Istennek hálát adni érte! Nevem *Delarme Zsuzsanna*, 29 éves vagyok, színésznő voltam s szerettem hivatásomat kimondhatatlanul, ahogyan hívő ember szereti valóságát; Istenben való hitemet, sajnos nem gyakoroltam 13 éve. De mégis megmaradt belőle egy kis rész, ha más nem, hát hogy mindennap rövid imádságot mondtam s kértem *Lisieuxi Kis Teréz segítségét*. A múlt évben segítségét kértem egy fontos dologban; adjon nekem alkalmat olyan színpadi szerepben fellépni, amelynek *sikere megnyitja számomra az utat nagy színházhoz*. Várakozásom ellenére valóban olyan szerepet osztottak ki nekem, amire éppen vágytam s amit addig sohasem kaptam. A várva-várt siker az enyém volt. A darab címe „Le chant de berceau — Bölcsődal”, színhelye pedig egy spanyol domonkosrendi apácakolostor. Először játszották 1930 dec. 3-án a párizsi Champ-Elysées egyik nagy színházában, hatalmas sikerrel.

Egy kitett gyermeknek szerepét alakítottam. Teréznek hívták, apácák találják meg az utcán s magukkal viszik haza. S azért, hogy zárdai hangulatban kellett játszanom, bár papírfalas, díszleti kolostorban is, valami ellenállhatatlan vágy ébredezett szívemben visszatérni oda, ami valamikor mindenem volt. A következő évben már élvezhettem a második „első” szentáldozásnak leírhatatlan örömeit. Vágyam pedig folyton gyarapodott, hogy ezentúl csak Istennek éljek; és Isten elárasztotta lelkemet a kegyelemnek zuhatagával, mert már csak Őt kerestem.

A csodálatos véletlen dominikána kolostorba vitt el, melynek perjelnöje nagy szeretettel fogadott. Holnap lesz ünnepélyes beöltöztetésem. — Látja tehát, Tisztelendő Anya, *Kis Szent Teréz megtalál minden utat, még a színházba vezetőt is*. Segítsen tehát köszönetet mondani annak az Úrnak, aki olyan távolból hívott engem!”

291. A császári zarándok.

I. Lipót császár és magyar király *Máriazellbe*, az égi Anyához szokott zarándokolni fontosabb vállalkozásai előtt. Amikor megözvegyült, a Szent Szűz áldását kérte második házasságára. Gazdag ajándékokat vitt el Máriazellbe hálából azért, hogy az ég oly buzgó hitvessel áldotta meg, mint Eleonóra császárné, és hogy házaseletük boldogságát az

újszülött trónörökösrel növelte. Buda felszabadítására indított háborúját, majd egész családját a Szent Szűz pártfogásába ajánlotta s kérte, eszközöljön ki számára boldog halált.

Épületes kép volt a császár haldoklása. Miután felvette a szentségeket, elbúcsúzott feleségétől és megáldotta gyermekeit. Majd kezébe vette a feszületet s e szavakat imádkozta hozzá: „Tőled kaptam, Uram, jogaramat és koronámat; szívesen teszem le őket lábaidhoz . . . Beteljesedett! Atyám, kezeidbe ajánlom lelkemet!” Így halt meg Mária-zell császári és királyi zárandoka.

292. Az életmentő skapuláré.

Egy hadviselt katona írja egyik hitbuzgalmi lapnak e levelet:

„Napokon át tartott az angolok pergőtüze ellenünk 1915-ben. Roham-roham után támadta meg árkainkat. Néhány megmaradt emberünk vitézül tartotta magát. De végül is az angolok maradtak felül. S amikor el kellett hagynunk helyünket s fogságba kerültünk, az előttünk heverő angol sebesültek fegyverükhöz nyúltak s közülünk még néhányat leterítették. Reám is rontott egy hosszú angol, hogy belém vágja szuronyát. E pillanatban azonban eléje ugrott egy másik angol, kezéből kiütötte a puskát. Majd rám nézett, meglátta kigombolt zubbonyom alatt skapuláremat s rám szólt: „*Are-you a Catholic? — Maga katolikus?*” „Igen” — feleltem. A gyűjtőhelyre vitt. Útközben elmondta, hogy írországi katolikus, megismert skapuláremről s ezért mentett meg. Ennek köszönhettem tehát életemet . . . Semmi kifogásom, Szerkesztő Úr, ha közzéteszi nevemet, hiszen azért, amit elmondtam, tanúskodom bármikor, s nincs mit szégyelnem miatta. *Hálátlanság volna ez részemről a Szent Szűz iránt.*”

293. A fának gyökerén.

Az olasz fronton a világháborúban munkásszázadban szolgált egy éltesebb *népfelkelő*. Meredek parton fákat kellett kidönteniök, — nagyon nehéz munka volt. Egyik este a tábori posta levelet hozott katonabajtársának. Benne skapuláré-érmek, — ő is kapott belőle, mert érezte, szükség van rá. Másnap ugyanazon a veszedelmes helyen dolgoztak tovább. Nagynehezen tarthatták vissza magukat a

lezuhanástól. Vigyázatlanság életükbe kerülhetett. Egyszerre csak elcsúszott a mi népfölkelőnk, a szakadék felé csúszott, nem tudott megkapaszkodni. Bajtársainak ereiben megfagyott a vér, mert látták, néhány pillanat alatt a mélységbe zuhan. Erre valami váratlan dolog történt, melyre senki sem számított; néhány lépésnyire a sziklafal szélétől lábával egy kiálló gyökérbe kapaszkodott s azon maradt függve. Így menekült meg. Vallomása szerint kizárólag a *Szent Szűz oltalmának s a skapulárénak* köszönhetette életét.

294. A szabadkőműves Mária-képe.

Passau püspöki város „Mária, segíts!” nevű hegyén a zarándokok egy Mária-képet nagy tisztelettel vesznek körül. Erre járt egyszer a landshuti egyetem tanára, az éltes *Brüll* tanácsos úr, aki a legrosszabb időjárásban is elzarándokolt ide. Amikor egyik barátja ezen csodálkozott, megállt, megfogta karját s így szólt: „Nézd csak, a sír szélén állok s visszatekintek egy életre, melyet elhibáztam. Engem a szabadkőművesek nyomására meghívtak *Landshutba* az egyetem jogi tanszékére. A szabadkőműves páholy kötelelességemmé tette, hogy hallgatóimnak szívét elidegenítsem a kereszténységtől s őket is szabadkőművesekké neveljem. Milyen pusztítást végeztem előadásaimmal a fiatalokban! . . . Hogyan fogok számot adni erről Isten ítélőszéke előtt?! *Ha ez ott fenn* — s felmutatott a hegyen a kegytemplomra — *nem fog megsegíteni*, hogyan fogok, *hogyan tudok könyörületet, megbocsátást nyerni?*” — és míg beszélt, könny csillogott az öreg úr szemében.

295. Az oltalom.

A rómaiak tiszteltek egy *Angerona* nevű pogány istennőt. Templomot építettek számára s ennek oromzatára ezt írták: *Divae Tutelari* — az égi oltalmazónak. Azt beszélték róla, hogy ez az istennő az istenek atyjánál, Jupiternél mindent el tud érni, könyörgésével pedig távoltart minden bajt és szenvedést. — Ez csak pogány elképzelés volt. De nekünk igazi pártfogónk van az égben, Mária, az ég királynője, segítségünk, oltalmunk és szerető édesanyánk!

296. Vissza Sínai hegyére!

Baltimore püspöke a mai szomorú világról egyik szentbeszédében ezt mondta:

„Versaille-ban és Washington-ban is vannak férfiak, akik a világbéke megteremtésén fáradoznak. Esztelenség! Oktalan törekvés, ha nincs közöttük Krisztus. Amíg békéről tárgyalnak, gyermekek tömege hal meg az éhségtől, emberek gyilkolnak és megöletnek, háborúra készülnek, és háborúk lesznek, míg a világ vissza nem tér Krisztushoz és törvényeihez. *A békét nem a bölcsek teremtik meg, sem azok, akik a nemzeteket vezetik. Emberek nem tudnak békét alkotni. Térjetek vissza Krisztushoz és parancsaihoz! Velük és egyedül általuk találjuk meg a világbékét.*”

Vissza tehát Sínai hegyére! Ezt kell a mai világ vezetőinek is odakiáltanunk, akik Genfben olyan görcsösen és eredménytelenül küszködnek Európa békéjéért. *Vegyék fel Krisztust a Népszövetségbe* s tegyék törvényeit a Népszövetség alkotmányává!

297. A IV. és V. parancs Oroszországban érvénytelen.

Az orosz kommunista ifjúsági kódex a nevelésről többek között így szól: „Hogy tiszteld atyádat és anyádat, ez téves parancs. Mi azt ajánljuk az ifjúságnak, hogy csak azokat az apákat tiszteljék, aki a forradalmi proletariátus álláspontján állanak és akik öntudattal és erős akarattal megvédik a proletariátus osztályérdekét. A többi szülőt kommunista gyermekeik által kell megnevelni. *Nem fogadjuk el a szülői tekintély elvét.* — Hogy „ne ölj”, ez a hitbuzgalmi törvény csak a polgári osztálynál volt érvényben. A proletariátus a történelem egyetlen társadalmi osztálya, amelynek *nincsen szüksége vallásra*. Ha valamilyen egyén általában kártékony, ha kockáztatja a forradalmi harc sikerét, akkor jogotokban van azt megölni igazságos osztálytörvényetek szerint. Hirtelen veszély esetén nem kell parancsra várni. Javíthatatlan ellenséget megölni igazságos dolog, igazságos halálos ítélet. A kommunizmus ugyanis nem ismeri el az emberi élet anyagiakon kívüli értékét.

298. „Jó keresztény!”

A pap találkozik egy elvált úriasszonnyal nyári utazásán. Volt villája, vagyona. Törvényes férjének életében még *polgári házasságra akart lépni* egy rendőrtisztviselővel. Ez a nő önmagáról azt állította megnyugtató öntudattal: „Én egészen jó keresztény vagyok. Bár nem járok templomba, de mindennap felkeléskor azt mondom: „Isten nevében!”

299. Ifjú hős.

Mexikóban a hősök „Éljen Krisztus Király!” kiáltással haltak meg hitükért. Golyó által, fán, sürgönypóznán, késszúrásoktól haltak meg. Nyelvüket tépték ki, ujjaitak átszegelték, csontjaikat darabonkint törték ízekre. De erősek maradtak. Még a gyermek is hős volt. Quadalajaraban egyik anya biztatta 12 éves fiát, legyen erős. Röpiratokat osztogatott; faggatták, mondja meg, kitől kapta őket. „Ne mondd meg, gyermekem!” lelkesítette anyja. „*Isten megfizet érte ezerszer az égből!*” A katonák eltörték mindkét karját, aztán meghalt anyjának szemeláttára, de kitartott. Fiatal hős e fiú, aki ismerte Krisztus szavát: „Ne féljete azoktól, akik a testet megölik, de a lelket meg nem ölhetik!”

300. A baszkok jól elintézték.

A spanyol forradalom kezdetén az egyházellenes kormány a *baszkok katolikus vidékére* is elküldötte megbízottját. De alig lépte ez át a baszk határt, egy falu emberei közrefogták, kötelet kötöttek rá, lábára súlyos követ akasztottak és a folyóba dobták. Fogták a kötél végét, hogy bármikor kihúzhassák a hullámokból, vagy átengedhessék az árnak. A szegény ember küszködött a vízben, kétségbeesve kapkodott, káromkodott, fogait csikorgatta, majd nyitott szájjal irgalomért esdeklelt. Ezt meg is kapja, ha azt mondja, hogy „Éljen Krisztus Király!”

És mondta is, nem egyszer — de folyton. A parton álló tömeg a kötelet mindinkább tovaengedte annyira, hogy a fuldokló távolodott a parttól; s mikor már a folyó közepén csapkodott, biztatták, hogy még hangosabban mondja, mert nem hallják.

A polgárok végre *megelégtették bűnhődését* s a partra

húzták. „És most jobban érzi magát? A hideg víz — reméljük — lehűtötte nagy buzgalmát. S most lássuk, van-e pénz a zsebében?” De nem találtak. Gyűjtöttek hát neki 25 pezetát s elküldték a közeli vendéglőbe, hogy ruháit rendbeszedje és éhségét csillapítsa.

„De vigyázz, — kiáltották utána — nehogy még egyszer visszatérj hozzánk, s mondd meg társaidnak, hogy *nálunk nem lehet halászni*, — legfeljebb csak a folyóban!”

301. Megátalkodott.

„Miért nem ment gyónni immár 40 éve?” — kérdezte valaki egy hölgytől, aki közel járt a 100 évhez és már majdnem vak volt. — „Hogy miért nem megyek gyónni? Ön valóban azt hiszi, hogy ember meg tud bocsátani bűnöket? Hát tudja, igaz, hogy én is követtem el bűnt, de . . . amit vétettem, azért eleget bűnhődtem sok keserű szenvedéssel.”

Valamikor hasonlóan beszéltek az írástudók és farizeusok. És ma is hány millió ember nélkülözi szenvedésében a vallás vigasztalását! Valóban, a *hitetlenség az istengyűlölet után a legnagyobb bűn*, mert örökre elzárja a bűnös előtt a kibékülés és kegyelem ajtaját.

302. Hit és erkölcs.

Chateaubriand francia író Dél-Amerika vad népeinek megkeresztelkedéséről szép jelenetet örökít meg. A hit-hirdető egy síkon keresztet tűzött a földbe s utána elrejtőzött az erdőben, hogy megfigyelhesse a hatást. A vadak lassankint előjöttek, hogy megnézzék a különös fát. Elmentek, majd visszajöttek, mintha mágnes vonzaná őket. Erre kijött rejtekéből a pap, *kezével az égre, majd a keresztre mutatott*, amelyen meghalt az Istenfia mindenkiért, tehát a vadakért is. Az Isten embere felszólította őket, hagyjanak fel pogány szokásaikkal, a szörnyű vérontással, evéssel, ivással, paráznasággal, rablással, fosztogatással, és a szent keresztség után kezdjenek új életet vallással, erkölccsel, munkával és kultúrával. — Így keletkezett *Paraguay „keresztény köztársasága”*, melyet Muratori „Boldog kereszténység”-nek mond. Hogy mennyire áthatotta őket az első keresztények szelleme, bizonyítja Buenos Aires püspökének levele

V. Fülöp királyhoz: „A sokféle indián törzs között, melyek valamikor természetüknél fogva minden erkölcstelenségnek rabjai voltak, az erkölcsnek olyan szelleme él, hogy alig hiszem, hogy csak egyetlen halálos bűnt is követtek volna el.” A hit világossága jó termést hozott.

303. Miért van annyi hitetlen?

Dr. Bonald bölcsele az azt mondja: „Ha azt kérdezné valaki, miért van annyi hitetlen és vallásellenes ember, bár az ész és a tekintély a hitnek támogatói, könnyen tudnék megfelelni rá. Elég régen állította valaki, hogy a geometriának egyik tételét — a háromszög szögeinek összege 180 fok — már sokszor vonták volna kétségbe vagy tagadták volna, *ha e tétellel valamilyen erkölcsi kötelezettség volna egybekötve.*” — Az Apostol azt mondja: „Elvesztették jó lelkiismeretüket, ezért a hitben hajótörést szenvedtek.”

304. A sátán zsoldjában.

Az olasz szabadkőműves *Carducci Jozsue* istentelen társaságot gyűjtött maga köré s ezekkel feltette magában, hogy Istennek és Egyházának kigúnyolására a sátánt fogják imádni. Amikor Rómában megnyílt 1869-ben a vatikáni zsinat, ennek kigúnyolására költeményt íratott, amely az ördögöt dicsőítette. Ime, néhány sor belőle:

1. Mint villám és vihar
A légen át nyargal
A sátán, az Úr.

3. A háborúk atyja,
Bösz szellemít rakja
A béke közé.

2. Trónol és örvend,
A szekerén jövend
A sátán, az üdv.

4. Borulva imádunk,
Oh vesszen, mi fáj úgy;
Az Isten, a pap!

Nem pokoli gyűlölet ez, amely túlhevített egy emberi lelket?!

305. Istálló lett a templomból.

Moszkva mellett Vizkeleje városkának gyönyörű templomát a kommunisták lefoglalták színháznak. Papjait elűzték, az oltár helyébe színpadot építettek. A lakosság azonban nem látogatta, a Szovjetnek meg nem volt pénze a nagy épület fenntartására. Erre az elnöknek másik ötlete támadt,

Jó volna sertéshízlaldának. Ez nem tetszett a közművelődési elöljárónak. Nem azért, mert a templomot féltette, hanem, mert szerette volna a színházat felvirágoztatni. A szovjet lapok az érdekes esetről így írtak: „A színházat nem tartották fenn. Az elnök sertéseinek istállójává lett. Fenntartása rossz és drága, mert a nagy épület omladóban van és hiába a költséges fűtés. Ablakai betörve, eső és nap jön át a tetőn, a falak megrepedtek, a sertések fáznak. A város lakói pedig elmennek a templom előtt, mindenkinek megmutatják a pusztuló templomot s megjegyzik: „*Igy épít a szovjetkormány!*”

306. A gyűlölet gyermekei.

Amennyire a kommunisták gyűlölik a többi gazdasági rendet, éppen úgy gyűlölik az Egyházat. *Párizs külvárosainak kommunista propagandája* élénk bizonyságul szolgál. Az ilyen szülők gyermekei a hírhedt revue-kben színielőadásokat tartanak. Egy ilyen előadáson élőképben a gyermekek kicsúfolják a papnak felöltöztetett fiút, *széttörik keresztjét* és a francia nemzeti zászlót is egyúttal a szemetesládába dobják.

307. Hogyan lehet okos ember babonás?

A pilóták mindenesetre modern emberek és mégis — vagy talán éppen ezért nagyon babonásak. A németek legnagyobb vizirepülőgépét, a híres Do X-et a D 1930. számmal akarták ellátni, mert ebben az évben kelt útra Amerika és Európa között. Minthogy azonban az 1930 szám jegyeinek összege 13, a kapitány tiltakozott e szám ellen, mert félt a szerencsétlenségtől. Ezért aztán az építés évéről a D 1929-es számmal látták el. — Közismert dolog, hogy a pilóták az indulás előtt így köszöntik egymást: Nyak- és lábtörés. Szerintük ez megvéd a baj ellen. Sok pilóta *talizmánt* visel keblén, egészen badar jelvényeket: *macskakörmöt, oroszlánkörmöt, farkasfogat vagy más exotikus tárgyat*, melyet valamely kecses kéz ajándékozott.

308. Amerikai bűvészek.

Az Egyesült Államokban a különféle jósoknak és bűvészeknek hívei nemcsak tanulatlan emberek, leányok,

elvált asszonyok, hanem ú. n. „felvilágosodott” urak, kitűnő üzletemberek is. Pl. egy chicagói csillagjós szinte megszervezte megrendelőinek táborát; 100 hívő fizet évi 1000 dollárt s ezért *havonként megkapják a horoszkópot*, csillagjós-latukat. A legtöbb ember ugyanis nem érti a tudomány haladását, annak csak kész eredményeit használja s így minden „haladás”-ban mindjárt csodát lát. Sőt azt mondják: „Ha az emberi hangot a rádió révén elküldhetjük szét az egész világra s ismét felfoghatjuk, miért nem foghatnók fel a másvilágból jövő üzeneteket is?” — A legújabb new-yorki *jóslás a teáscsésze alján megmaradt tearészecskékből* történik. Ezért a teaházakat nemcsak cseléd lányok, hanem bankigazgatók, országgyűlési képviselők és egyetemi tanárok is látogatják, hogy csészéjük fenekéből megtudhassák életük jövődjét.

309. Talizmán és amulett.

A művészek hite a talizmánokban legtöbbször nevetető. *Greta Garbo* aranyba foglalt kövecset visel; *Willi Fritsch* moziszinész olyan ceruzacsonkot hord, melyhez késsel nyúlni nem szabad; *Lilian Harvey* fekete fejű bábu-jára esküszik; *Roda Roda* csak vörös mellényt visel minden fellépésénél; *Deauville*-ben a játékkaszinóban a játékosokon látni lehet *tigrisnek bajuszszórét, patkót, kitömött gyíkot, lyukas pénzt, nadrággombot, tigrisfogát, tengeri angolnát*. — Meg kell nézni a nagyvárosok kirakatait; a babona bazárjai a szerencséhezó badarságok garmadáját kínálják a modern embernek, aki talán nevet, ha katolikus leány *Mária-érmet* vagy keresztet hord nyakán, míg ő maga a veleszületett vallási készséget a vakbabonának legneveltesesebb ostobaságaival fojtja magába. Azt mondja erre a protestáns *Wutthe* egyetemi tanár: „Éppen a magasabb és műveltebb társadalmi osztályok teszik a hitetlenségnek azt a termékeny talaját, amelyből a babona hamar és sűrűn felburjánzik.”

310. Babona és ruha.

Már a ruha színe is sokat jelenthet. — A varrónő a ruha próbálásakor jósol, hogy ebben a virágos nyári ruhában szerencse éri, ha ezt viseli; megcsókolják, ebben kéri meg kezét, mert háromszor bökte meg ujját varrása közben.

Ha a cérna csomót kap, eljegyzés van készülöben. *Ha eltörlik a tű, szerencsétlenség fenyeget.* — Svájcban látogatást vagy levelet jelent a ruhaszegély felhajlása. Ha megakad az ajtóban, ugyancsak látogatás várható. — Amíg *Olaszországban a 13-as számot láncon és melltűn viselik szerencsés jelként*, addig máshol szerencsétlenségnek jele. A menyasszony nem varrhatja meg ruháját, mert az bajokat hozhat a házasság életben. — A leány ne merjen fejére tenni férfikalapot, mert hét évig nem megy férjhez. — Ha eltévedtünk az úton, tegyük fel a kalapot megfordítva és a helyes útra találunk. — Milyen gyermekmesék ezek; álruhás boszorkányokról, manókról stb.

311. Akik a Mária-érmen mosolyognak.

A babona az *egyiptomiaknál* is megvolt. Tisztelték a scarabeust, ezt a ganajtűró bogarat, s ez ma megint divatos cikk a nagyvárosok ékszerészeinél. — A rómaiak amulettként viseltek követ, körmöt, felírtos pergamentet. — *A modern ember lópatkót tesz autója gépházába*, hátul az ablakra meg táncoló babát. — Lindbergh óceánrepülő sállal tekerte át a gép volánját, a világháború leghíresebb pilótája, Richt-hofen sohasem repült ezüstnyelű lovaglóostora nélkül, Eckener pedig Zeppelin hajóján kanárijával szeretett utazni. — Ezek a vallásos emberen mosolyognak. Pedig ezt ők érdemlik meg, mert okos ember a természet és kegyelem adományát Isten dicsőségére használja fel és sorsának intézését munkájával, szorgalmával végzi.

312. A lópatkó.

A babonás ember hite szerint a lópatkó megvédi tisztelőjét villám, vízkár, lúz, betegség ellen. A kereskedőnek sok vásárlót szerez és hasznai biztosít, a hajó árbocára szegelt patkó megvédi a hajóst a vihartól. Lord Nelson a *trafalgari* ütközetben Victory nevű vezérhajóján szintén viselte.

Lakások küszöbén, istállók, pajták, padlások gerendáján diszlik a patkó. *Berlinben alig van patkótlan ajtó.* Még a nyilvános forgalmi csomópontokon, a tiergarteni „nagy csillag” vörös lámpáján is ott van. Sok helyen a bölcsőbe teszik a gyermek mellé. Mohamedánok és zsidók a lovak

szerszámjára akasztják. Hogy a félholdat szeretik, ennek egyik oka a szerencsét hozó patkóval való alaki rokonsága.

A csillagászatban a patkónak értékét vasanyaga adja meg, mert a vas a Marstól kapja erejét; a boszorkányok ellenségének, a Saturnusnak ellenfele a Mars.

Az egyházi életben is tudott némi érvényesülésre jutni a patkó, mert *templomok küszöbére* erősítették, ha annak védőszentje lovasember, lovag volt, mint pl. Szent István király, Szent György vagy Szent Lénárd. — *Nagy Károly alatt eltiltották már a babonát* s igyekeztek a talizmánok helyett az ereklyék tiszteletére szoktatni a babonás embereket.

313. A kártyavető megtér.

Egy német város közismert kártyavető asszonya a napilapokban nyilatkozatot tett közzé: „Kijelentem e helyen a város érdemes lakosságának, hogy hazug emberektől és rossz lélektől félrevezetve mindazokat, akik felkerestek engem, hogy a kártyából megmondjam jövőjüket, éveken át *félrevezettem és megcsaltam*. Felhagytam tehát bűnös üzelveimmel és üzleteimmel s a megtévesztett emberektől bocsánatot kérek. A pénzt — sajnos — nem áll módomban visszaadni.”

314. A káromló végzete.

A világháborúban az orosz fronton történt. A vallást gúnyoló katona a tábori misén szentségtörően járult az áldoztatókorláthoz, szentáldozás után a szentostyát észrevétlenül kivette szájából és zsebetette. Később aztán, amikor ismét a lövészárokból volt, társainak rémületére *a szentostyát zsebéből előszedte* s kacagva illesztette egy cölöpre rajzszeeggel. — Mielőtt társai segíthettek volna rajta, szörnyű dolog történt. A szentségtörő katona hirtelen összeesett, a földön fetrengett s halott volt. Amikor negyedóra múlva elvitték, teste megfeketedett. A szemtanúk ma is borzadva beszélnek el ezt az esetet.

315. Engesztelésül.

Elő-India Travancore királyságának Palai nevű misszióján egy indus a kápolnába lopódzott és *összezúzta a Szent*

Szűz szobra melletti feszületet. A helység lakóit ez az istengyalázás nagyon felháborította, s gyászuknak jeléül másnap zárva maradtak az iskolák és üzletek. Ezenkívül gyűléseket tartottak, amelyeken megbotrányozásuknak éles kifakadásokban adtak kifejezést. A kormány a katolikusok tiltakozásának engedve a bűnöst kétévi börtönnel sújtotta és elcsapta a város vezetését, mert nem büntette meg azonnal a merénylőt.

A megyéspüspök nagyarányú engesztelő ájtatosságot tartott. Mária mennybemenetelének napján új *Mária-szobrot és feszületet állítottak fel* 20,000 főnyi hívő jelenlétében. A kormány bár mohamedán volt, katolikus alattvalóinak vallását jobban tudta megbecsülni, mint sok keresztény állam.

316. „A fekete Szűz Mária“ ékességei.

Spalato-ban 1934 július 27-én a ferencesek templomában az ú. n. „fekete Szűz Mária“ szobrának ékköves koronájából ellopták az értékeket. A nyomozás nem vezetett eredményre.

Három nap múlva erős vihar sepette végig a várost. Villámok cikáztak, az utolsó felgyújtotta egy *Peloi* nevű gazdának szalmafüdeles házát.

Az égő házba benyomult tűzoltók a gazdát nejével és sógorával együtt eszméletlenül lelték meg a padlón. A bútorok jórésze tönkre ment, s a szekrény meghasadása folytán mögötte a falon láthatóvá lett egy mélyedés, ahol *szétzúzott ládában megtalálták a „fekete Szűz Mária“ ékszereit.*

A spalatói kórházban a két férfi magához tért és beismerte a rablást. A templomrablók házát azóta sokan keresik fel, hogy lássák a gonosztevők csodálatos leleplezésének helyét.

317. Isten nem tűri a gúnyt.

A világháború utáni zavaros években a bajor *Waldshut*-ból fiatal munkások kirándulást tettek egy faluba. Az úton bosszankodtak az útszéli sok kereszt miatt. Mindenféle pajkosságot követtek el rajtuk. Végre a legények egyike felment egy ilyen keresztre, letépte róla a testet és társainak gúnyos kacaja között *fejjel lefelé szegezte újra a fára.*

Két nap múlva a munkások gyárában irtózatossze-

rencsétlenség történt. Egy fiatal munkást elkapott az egyik gép, *fejfelé, két kerék közé dobta*, aki néhány pillanat alatt szétörlődött.

A fiatal csúfolódó munkás volt, aki meggyalázta a keresztet.

318. Borzasztó bűnhődés.

Bécsben egy Baleiku Lajos nevű fiatalember gránáttól mindkét kezén súlyosan megsebesült. A kórágyon a vizsgálatot végző rendőrségi embereknek azt állította, hogy a gránátot a kertben találta, avatatlanul hozzányúlt, miközben felrobbant. Azt állította még, hogy a kommunisták csempészték kertjébe bosszúból. Ezeknek a kommunistáknak felkutatása azonban nem járt eredménnyel, ezért a vizsgálat azt kezdte gyanítani, hogy a beteg maga foglalkozott robbantószerrel előállításával s e közben sebesült meg. Tanúk által bebizonyult, hogy a *gránátot* május 31-én az *úrnapi körmenet egyik oltára alatt akarták elhelyezni*. Körmenet alatt kellett volna felrobbannia; nagy számú sebesült és pusztulás lett volna eredménye.

Később a rendőrség annyira tisztázta az ügyet, hogy Baleiku-t, atyját és egy kertészlegényt letartóztathatott. Baleiku elismerte, hogy ő maga állította egybe a gránátot; munka közben azonban felrobbant s összetépte kezeit. Bár tagadta, hogy az oltár ellen akart merényletet elkövetni, de a vizsgálat ezt is beigazolta.

319. „Tehát mégis eljött!”

Guisse mellett 1914-ben a németek hatalmukba ejtették a franciák vonalát és kötözőhelyét. Egy német őrnagy figyelmeztette katonáit, hogy a közelben a harctéren szenved egy ottfelajtott francia. Feje vértől szennyes, arca eléktele nitve. A pap elment hozzá, letérdelt melléje s megszólította: „Bajtárs, a 115-ik ezred papja vagyok.” — „Oh, tehát mégis megjött? Egész éjjel itt feküdtem az esőben ezen a répföldön. *Elmondtam az olvasót azért, hogy Ön eljöjjön hozzám . . .*” És hamarosan rá meghalt a súlyosan sebesült, miután többször elrebegette: „Most boldog vagyok.”

320. Mária nélkül a kereszténység?

Máriát kevésbé szidják a káromlók; inkább az Úr Jézust. — Egy elvetemedett nő agyonszúrta Párizsban Szent István-templomban Sibour (Szibur) püspököt, miközben azt kiáltotta: „*Le az istennőkkel!*” mintha annak a püspöknek személyében az előtte nemrég kihirdetett Szeplőtelen Fogantatást akarta volna megölni. Bosszúját így töltötte ki rajta. — Dumas káromlóan nyilatkozik Máriáról: „Nélküle már többre ment volna a kereszténység. Akadály csak, ha még úgy körülveszik személyét megható és költői mondákkal . . . Benne csak az örökké érdekes nőt látom. Számomra sohasem lesz ő közvetítő Isten és én közöttem. Én egyenes úton megyek Krisztushoz. Bár üdvözlöm őt átmenetben, de nincs mit neki mondanom.” — Az ilyen nyilatkozatot bár semmivel sem menthetjük, de a hírhedt francia író részéről megértjük.

321. A skapuláré megtérítette.

Columbia tartomány néhai elnöke, Zaldna Ferenc kiváló jogász, lelke mélyéből gyűlölte a katolikus egyházat. Mindig a szabadelvűek vizein evezett. Egyike volt a főagitátoroknak, amikor kiűzték a jezsuitákat. Fia nagyszerű nevelést kapott Rómában, különösen tisztelte a Szent Szűzet, akit különösen édesatyja megtérítésére kért, mikor pappá szentelték. — Édesatyja súlyosan megbetegedett. A fiú a *bűnösök menedéke*hez, Máriához fordult. Mikor pedig a beteg állapota válságosra fordult, s halálával kellett számolni, megkettőzte imádságát. Aztán a haldokló atya ágyához ment s így szólt: „Atyám, minden emberi segítség hasztalan. Nem akarnál megkísérelni egy természetfeletti orvosságot?”

„Milyen ez az orvosság?”

„Hogy elfogadod a skapulárét és viseled.”

A volt köztársasági elnök elfogadta ezt az ajánlatot, fejét lehajtotta, hogy nyakába tehessék a skapulárét s azt kérdezte, mire kötelezi őt ez a skapuláré.

„Hogy jó gyónást végezz, apám!”

Erre a szegény haldokló a félelemtől megremegett, de rövid idő múlva azt mondta: „Jól van, hívjatok papot!”

Miután pedig töredelmesen meggyónt, fennhangon ki-

jelentette, hogy a katolikus egyháznak igazi fiaként kíván meghalni.

322. Az imádkozó Anya.

A Szent Szűz megjelenéseit közös vonás jellemzi: az Istenanya vagy imádkozik, imádságra serkent, vagy imádkozó embereknek jelenik meg.

1830-ban Labouré Katalin az Oltáriszentség előtt imádkozik, és Mária küldetéssel bízta meg őt. Négy hónap múlva Katalin ismét a kápolnában imádkozik, amikor a Szent Szűz megmutatja neki a csodás érmet és hordozóinak gazdag kegyelmeket ígér. — 1842-ben megjelenik *Rómának* egyik templomában egy Ratisbonne nevű zsidónak, int neki, hogy térdeljen le, és Ratisbonne megtér.

1858-ban Soubirous (Szubíron) *Bernadettenek* megjelenik az ég Királynéja. A kegyelemnek a gyermeke szegény családból származott, amelyben esténként együttesen szoktak imádkozni. Imádság közben látja meg a lourdesi Szűzanyát.

1917-ben Portugália *Fatima* városában pásztorgyermkeknek mutatja meg magát. Imádságra kulcsolta kezeit és a gyermekeket is imádságra szólította fel.

1933-ban az imádkozó égi Anya *Beauraing*-ben öt gyermeknek jelenik meg és nekik is megismétli kedvenc óhaját: „Imádkozzatok, sokat imádkozzatok, mindig, . . . mindig!”

323. A jégtáblákon is — Mária.

Az olasz *Nobile* szerencsétlen végű északi sarki útján felemelő eset történt, amely jól megvilágítja a résztvevők lelki világát. Egyik résztvevő maga írta meg útinaplójában: „Az „*Itália*” *lég*hajó gondoláját a Szent Szűznek és a szenteknek képei díszítették . . . A lezuhanás után a megmenekültek, közöttük a súlyosan sérült Nobile tábornok is, sátort vertek a jégen. Belül a tetőn a loretoi Szűz Mária képe függött. A következő napokon útnak indultak, hátha találnak tüzelő anyagot.

„Mellétünk a hóban találtunk egy faszobrot; Istenanya a kis Jézussal. Mariano felemelte, fejszével a jégsziklából lehasztott egy tömböt és erre tette a szobrot a sátor bejáratával szemben. És ezentúl elkísért bennünket ez a

szobor egyik táborhelyről a másikra; mindenhol készítettünk számára a sátor mellett megfelelő helyet. Nevet is adtam neki: „*A jég Madonnája*“. Amikor Lundburg repülőgépe ránk talált és Ceccioni a szobrot magával akarta vinni, társai tiltakoztak ellene. Biaggi kijelentette, hogy az utolsó szál ember távozásáig ott kell maradnia. És mindenki megmenekült ebből a csoportból.”

324. A Szent Szűz jutalma.

1868 május 4-én délelőtt 10 órakor Berlinnek egyik glicerinyárában a kiömlő gáz következtében *szörnyű robbanás történt*. Három munkás azonnal meghalt; a 17 sebesültből még 3 aznap meghalt. Este májusi ájtatosság volt. Ekkor egy egyszerű cselédleány jött a templomba és sűrű könnyeket ontva csodálatosan szép virágcsokrot tett a május Királynője szobrához. Kérdezték, miért sír. Azt felelte:

„Gazdám egyik reggel elküldött a nagy gyárba, amely ma pusztult el. Útközben templom mellett mentem el, és az a gondolatom támadt, hogy bemenjek és elmondjak egy Üdvözlégy-et, hiszen este úgysem érek majd rá elmenni a májusi litániára. Bementem és elmondtam egy *Üdvözlégy Mária-t*. Aztán siettem tovább. S mikor a gyár felé közeledtem, akkor történt a robbanás. Ha nem imádkoztam volna a templomban, éppen a robbanásra értem volna oda s én is ott hevernék a halottak között.” — Ismét csak sírt is, nevetett is a jó gyermek mondogatván: „Jaj, mit csinált volna édesanyám, ha meghaltam volna.”

Igy jutalmazta meg a Szent Szűz ezt az egyetlen Üdvözlégy-et! És miként jutalmaz majd meg egy májusi ájtatosságot, harmincegyet és a szentolvasókat?!

ISTEN II. PARANCSOLATA

Istennek nevét hiába ne vegyed!

325. „Mon Dieu!”

A franciák egyik ezredében szolgált egy jóságos édesanyának kissé könnyelmű fia; víg katonapajtás volt. Akármít mondott, mindig így kezdte: „Mon Dieu — Istenem!”,

akár odaillett, akár nem. Társai ezért „*Mondieu-nek nevezték*, mintha erre keresztelték volna.

Századja ütközetbe került. A német árkokat támadták. Mondieu is köztük volt. És a golyó halálra sebezte. A roham a holtakon át ment tovább. Este rátaláltak és haldokolva vitték vissza. Csak halk nyöszörgés jött ki száján: „Mon . . . Dieu! . . . Mon . . . Dieu! — mind lassabban, hosszú szünetekkel, vérhányás közben: Mon Dieu! . . . Mon Dieu!”

„Mon . . . Dieu!” *Milyen másként hangzott ez a haldokló ajkáról!* Nem úgy, mint az a könnyelműen mondott, Isten nevét henye szónak használt Mon Dieu! — Melyikünknek nem lesz egyszer szüksége a halálos órában erre a névre?

326. Az átok családja.

Lüttichben eltévedt egy kisfiú. Nem talált haza. Kérdezték, hogy hívják atyját. Azt felelte: „*Ördögnek*.” Csodálkoztak a feleleten, ilyen nevű embert nem ismertek. „Hogyan hívják édesanyádat?” — „Anyámat — *bestiának*.” Erre már tisztában voltak, milyen családból való lehet a fiú, tehát tovább kérdezték: „Öcsédet hogy hívják?” — „*Öcsémnek Sátán a neve*.” — „És a te neved micsoda?” — „*Az enyém — varangy*.” — A fiú szüleinél ugyanis az a rossz szokás dívott, hogy egymást és gyermekeiket ilyen csúfnevekkel illették.

327. Káromkodásért pénzbírság.

Ahogy Magyarországon jelenleg törvény van a káromkodás ellen, így Angolországban is volt törvény, amely pénzbüntetéssel sújtotta e bűnt. Volt egyszer egy megrögzött káromkodó, akiből a korcsmában csak úgy dült a szitok és káromlás. Másnap a bíróság elé idézték. Nem tudta, miért hívják, de mégis megjelent. Erre egy ember a bíró előtt babszemeket rakott ki az asztalon s így szólt: „*Tanúskodom arról, hogy ez az ember tegnap este 487-szer káromkodott*.” Kérdezték, honnan tudja ezt olyan pontosan. „*Tegnap jobb zsebem babbal volt tele, amikor együtt voltam vele. Valahányszor káromkodott, a jobb zsebből átraktam egy babszemet a bal zsebbe. Itt 487 babszem van s bizonyítják, hogy ugyanennyiszor káromkodott tegnap*. Természetesen

még többször is káromkodott, de már nem volt több bab-szem nálam." — A szennyes szájú ember a tanúskodás igazságát nem merte kétségbe vonni, büntetést vállalt, szegyenkezett és megjavult.

328. Csak egynek nem kegyelmez.

1400-ban Ruprecht császár Speier városában kihallgatta a börtönben a foglyokat, mert meg akart nekik kegyelmezni. Különösen egy előkelő, gazdag polgár érdekében kértek kegyelmet. A császár megkérdezte, mi rosszat cselekedett. Azt felelték, hogy egyszer *játék közben káromkodott és szitkozódott*. Erre a császár így szólt: „Minden bűnösnek elengedem büntetését, de ennek az egynek nem; a többiek ugyanis leginkább csak embertársaikat sértették meg, de ez Istent bántotta meg.”

329. Fogadalom a tengeren.

Friesland sziget partján nagy bajba jutott egy hajó. A pusztulás kikerülhetetlennek látszott. Egyszer csak, éppen a legnagyobb veszedelem percében, az orkán ereje csökkenni kezdett és a hajó folytathatta megszokott útját. Másnap a kapitány felkereste a legénység ebédlőjét és miközben társalgott velük, észrevett az asztal szélén egy bevágást. Aki elkövette, mindjárt jelentkezett és így szólt: „Én vágtam az asztal szélébe azon a napon, amikor Terschelling előtt a halállal vívódtunk. Azon a napon a fedélzeten nem káromkodtunk, de annál többet imádkoztunk. S mikor a vihar szünni kezdett, egymás közt azt mondtunk: Hála Istennek; *emlékeztessen minket ez a bevágás*. Ha pedig valaki megint kezdene káromkodni és istentelen beszédeket folytatna, csak erre a jelre mutatok s megkérdezem, hogy elejtette-e már azt a napot Terschelling előtt.”

330. Isten büntetése.

Élt a faluban egy bográn, aki minduntalan káromkodott, égháború idején azonban szörnyű indulatba jött, hogy előkészített faanyaga megázott. Istenkáromló dühöngése elől még a kutya is elrejtőzött; istenfélő felesége azonban sokszor könnyek között figyelmeztette az örök büntetésre. Meg is halt csakhamar, úgy ahogyan élt, és eltemették. Nem-

sokára ismét borzasztó vihar és felhőszakadás járt arra. A vihar a bognárnak sírjára sujtott, de olyan erővel, hogy felforgatta földjét, koporsóját darabokra zúzta, a hullát pedig széthányta. Sírva panaszolta el az özvegy barátnőjének: „Ezt a rémes eseményt Isten figyelmeztető büntetésének és ítéletének kell tartanom, mert férjem *minden viharban rettenetesen szokott káromkodni.*”

331. A bátor fiúcska.

A korcsmában heves vita támadt a legények között. Borgőzös fejjel és éles szavakkal sértegették egymást. Valaki nagyot káromkodott, s ezzel megindult a szitkoknak, istentelen kitöréseknek áradata. A vendéglős igyekezett e förtelmes szóharcban csendet teremteni, de nem sikerült. Erre kis fiacskája — csak 9 éves volt a gyermek — felhágott az asztalra, felágaskodott és a falról levette gyermekies erőlködéssel a feszületet. „Mit csinálsz ott fenn, fiam?” — kérde atyja. „*Le akarom venni az Üdvözítőt, nehogy hallja, hogy ezek mennyit káromkodnak.*”

A lármás legények erre elcsendesedtek; mindenki megértette a jó leckét.

332. A korcsma felirata.

Egy bajor faluban, Zorneding-ban a fáradt utast kedves kis vendéglő fogadja. Ajtaján ez a kis vers olvasható:

Dícsérjük a Krisztust!
Kedves vendég!
Hagyd hát künn a virtust,
Kedves így légy!

Nehogy Isten az égből
Számonkérje kettőnktől,
Amit tettel, szájjal vét
Fékevesztett szó, beszéd.

Pénzedet itt okkal költsd,
Szóból, borból annyit tölts,
Hogy a dolgod végezve
Isten védő kegyelme
Utad tovább vezesse!

333. Lába, karja megbénult.

Nápoly mellett Resiná-ban fiatal emberek ültek együtt s köztük az egyik 23 éves legény *szidta a pápát*, felemelte lábát s így szólt: „Ezzel szeretnék belerúgni.” Aztán öklét rázta e szavakkal: „Ezzel szeretnék arcába vágni kétszer.”

De miközben így szólt és kezével, lábával hadonászott, egy kiáltás hallatszott, földre bukott; *szélütés érte*. Elsiettek a plébánoshoz, aki azonban hiába jött, mert a lármás ember nem nyerte még vissza eszméletét. Társai szörnyen megrendültek az istencsapás erejétől és siettek szentgyónáshoz. A beteget a nápolyi kórházba vitték. Nagynehezen sikerült őt megmenteni az életnek; majd visszatért falujába, *de keze, lába egész életére béna és használhatatlan* maradt.

334. Kiszakította nyelvét.

Brazíliának Sao Sebastiao nevű városának olasz kórházába hoztak egy embert; arcát a felismerhetetlenségig ellepte a seb és vér, nyelve pedig darabokra volt tépve. Bevándorolt szlovák volt. Maga volt oka szerencsétlenségének. Hogyan?

Jó mechanikus lévén munkájáért szerették, de teljesen hitetlen volt. Szidta Istent és a naptárnak minden szentjét. 1934 jan. 16-án a város megünnepelte Brazília védőasszonyának, a Boldogságos Szűznek Aparecida-körmenetét. Emberünk *a körmenet láttára hangos szóval szidalmazta Máriát*, sőt haragjában megfogta a műhelyében levő kis Mária-szobrot, az üllőre tette és egy pörölyütéssel szétzúzta.

Ezt a gázságot azonban nyomon követte a bűnhődés. A műhelyben három benzinhordó állott. Javításra hozták őket: folytattak; tehát beforrasztandók. Emberünk a körmenet elhaladása után 2 órával nekilátott a munkának. De alig nyúlt hozzá, az egyik hordó szörnyű robbanással szétment. A hordó teteje arcába vágódott s őt magát a földre terítette.

Akik a robbanást hallották, segítségére siettek. Ott hevert a földön, arcát összeroncsolta a vas, nyelve szétroncsolódott: szörnyű volt rá nézni. Hamarosan elvitték a kórházba, ahol minden percben várták kimúlását. Az egész város emlegette az esetet, mint *az istenkáromlás méltó büntetését*.

335. Szaván fogta Isten.

1908 karácsony napján a szicíliai Messina város egyik lapja, a „Telephon” gúnyverseket közölt a kis Jézusról, többek között ezt a sort: „Hogyha Jézus való s él, rengjen tőle földünk!”

Közismert dolog, hogy a híres földrengés néhány nap múlva meg is jött — és 200,000 emberéletet követelt.

336. Az aggastyán esküje.

Élt Münchenben egy derék törvényszéki bíró. Tanúvallomásoknál mindig *figyelmeztette* az embereket *az eskü szentségére*. Eléje került egyszer egy 70 éves bűnöző. A tanúk egyhangúan és eskü alatt ellene vallottak. Szinte elnémították a bűnös minden védekezését.

A bíró a vádlotthoz fordult. „Az eskü szent dolog, Istent hívja bizonyásgul! Ha bűnös, ne merjen esküdni!” De tagadott és igenis esküdni akart. A bíró a feszületre mutat: „Emelje fel jobbján három ujját és esküdjék!” Az öregember megtette, ismét figyelmeztette: „Nemcsak földi bíró előtt áll most, és *gondolja meg a hamiseskü szörnyű következményeit!*” De a bűnös megint csak hangsúlyozza ártatlanságát. Megrázó komolysággal inti a bíró utoljára: „Őn 70 éves ember, féllábbal a sírban. Napjai megszámlálva. Megjelenik nemsokára Isten bírói széke előtt. Mondja meg tehát az igazságot!” A vádlott azonban most is tagad. Erre a bíró felolvassa előtte az eskü szövegét: „Esküszöm az . . .” Ebben a pillanatban *a feszület jobb karja leesik*. Halványan és remegve áll ott a konok ember, esküre emelt karját leengedi s kijelenti: „Nem, én nem esküszöm.” És megvallotta tettét.

337. A hazugság földjén.

A Rajna partján *Kolmár város mellett* terül el egy nagy mezőség, melyet már ezer éve „*Lügenfeld*”-nek, hazugság földjének mondanak. 833 júniusában két hadsereg nézett itt farkasszemet egymással. Egyik oldalon Jámbor Lajosnak, az akkori német császárnak hadai, míg a másik részen három engedetlen, lázadózó fiúnak, Lothárnak, Lajosnak és Pipinnek népe. Az ütközet előtti napon azonban majdnem

az egész császári hadinép átszökött a lázadókhoz. A császárnak meg kellett magát adnia. De mivel a katonák ilyen szégyenletesen megszegték császáruknak esküdjött hűségüket, ezt a mezőt, ahol ez a szomorú esemény történt, a hazugság földjének nevezték el.

338. Tiszta ésszel.

IX. Lajos, Franciaország szent királya egyszer súlyosan megbetegedett. Már-már halálát várták. De újra erőhöz jutott és azt kérte, illesszék mellére a keresztet. Ezzel kifejezte elhatározását, hogy *keresztshadat vezet a Szent-földre*, ha felépül. 1248-ban akarta fogadalmát beváltani; de édesanyja, Blanka királyné és birodalmának nagyjai kérlték, álljon el szándékától. Megmagyarázták neki, hogy fogadalmát súlyos kínok között, kuszált gondolatok és nyugodt megfontolás nélkül tette; jobb volna ebben a lelkiismereti kérdésben országának javát mérlegelni s törekény egészsége miatt fogadalma alól felmentést szerezni.

A király letépte magáról a keresztet, odaadta a párizsi érseknek, aki egyike volt azoknak, akik a király elutazását annyira elleneztek. Blanka királyné és az udvari nép erre nagyon megörültek. A király azonban komolyan és határozottan nézett rajtuk végig és így szólt: „Ti azt állítjátok, hogy fogadalmamat nem tettem nyugodt ésszel. Nos, remélem, hogy most *nem vonjátok kétségbe józan értelmemet*; nem vagyok jelenleg beteg és egész eszemet bírom. Igenis, visszakérem a keresztet, ahogyan betegségemben kértem, és Isten legyen a tanúm, addig nem veszek egy falatot sem magamhoz, amíg vissza nem adjátok keresztemet!”

339. Ahogyan a felnőttek . . .

Hazajön az édesatya. Az étel már az asztalon. Boszúsága féktelen káromkodásban talál kiutat.

A 4 éves kislány éppen babakocsiját tolja át a szobában. De a kocsijával nekimegy valaminek, nem jut tovább. *A gyermek haragra gerjed és atyjának előbbi káromkodását ismétli.*

Úgy hat, mint a villám. Az édesanya ijedtségében el-

ejti a tálat, az édesatya elsápad, — de *többé nem káromkodott.*

340. X. Pius pápa és a káromlók.

Tombolo olasz városkában Sarto József plébános kertje előtt néhány fiatalember csevegett. Hangos vitatkozás lett belőle, közben az egyik *durva káromkodásban fakadt ki.* Alig hagyta el féktelen száját a káromlás, máris megkapta jutalmát egy *csattanós pofon alakjában.* A plébános ugyanis felháborodásában átmászott a falon és a káromkodónak ott helyben kiutalta fizettségét. — Voltak Tombolo-ban többen, — ma is élnek — akiket Don Giuseppe hasonló módon megtanított becsületre s akik ma boldogan emlegetik ezt. Az a plébános t. i. a későbbi mantuai püspök, velencei bíboros, majd X. Pius pápa volt.

341. A mexikói kormányzó gyalázza Istent.

Az északamerikai katolikusok hivatalból elküldték P. Kenney urat, hogy tanulmányozza a mexikói állapotokat. Az üldözésekért elsősorban Tobasco állam kormányzóját, Canabal Garridót tették felelőssé. *Garrido* — többek között — egy tenyészállatdíjazáson utánozta a templomi szertartásokat és a díjat nyert tenyészbikának az „Isten” nevet adta, más állatokat „pápá”-nak, püspököknek stb. nevezett el. Istenről és a szentekről elnevezett városokat, híres tavakat, hegyeket, városokat megfosztott eddigi nevüktől, hogy ezen túl *Lenin, Lucifer, Sátán* stb.-nek nevezzék őket. Orosz mintára az iskolák falait gyalázó képekkel rakatta tele. Így pl. a keresztút kigúnyolásához a kereszt alatt álló *Szent Mária Magdolnát utcaleánynak* ábrázoltatta, szájában égő cigarettával. A vallástalan tanok szerencsés hirdetése terén szerzett „érdemeiért” a mexikói köztársaság elnöke különös kitüntetésben részesítette Garridot.

342. Isten nem tűri a gúnyt.

1935-ben egy francia hírlap elmondja a következőt:

A mozdony fénye a sötétségbe fúródik. A sürgönydúcokon néha akasztott embert ringat a szél. Az *éjtszakai gyorsvonat Mexikón nyargal keresztül.*

Egy II. osztályú kocsiban néhány utas. Olvasnak, alusz-

nak, a nők imádkoznak. A kocsi elején durva kacagás, fiatal tisztek. Egyikük nyújtózkodik, figyel az utasokat. Majd társaihoz hajolva suttogja: „Jó fogás lesz ma. Látjátok ott a sötét sarokban azt a fickót a kocsi végében? Ez egy pap.” — „Ugyan, ne bolondulj” — feleli egy másik. — „Honnan látod, hiszen az orra hegye sem látszik ki?”

„Ha nem hiszitek, bebizonyítom.” — Az öt tiszt szorosán egymásmellé ül. Csendes suttogás . . . Az ezredes hirtelen felkiált és a földre zuhan. Arca eltorzul, görcs rángatja testét. „*Meghalok*” — hangzik tompán, utolsó erőfeszítéssel a ziháló mellből — meghalok, . . . egy papot hamar! . . . gyónni szeretnék!”

Rémület szállja meg az útitársakat. Némelyik törődik a haldoklóval, más meg riadtan távozik mellőle. A tisztársak magukba fojtják mosolyukat, mondván: „*Egészen jól játsza szerepét!*”

Egyikük komoly arcot erőltet, feláll a padra s kiált: „Nincs itten pap? Megkérem, jöjjön ezredesünk segítségére!” — és gonosz szeme a papnak nézett emberre tekint . . . Ez megijed. Igaz, hogy pap, de menekülő pap. Chiapas tartományból jön, ahol minden papnak golyó jár, és most a fővárosba siet, ahol legalább eltűnhet a tömegben és üldözött testvéreinek vigasztalására lehet. Tétovázik.

De ha valóban szükséges itt a pap? Ha ő lenne oka, hogy a haldokló súlyos bűnben hal meg? . . . Egy lélekről van szó! Nem méltó-e ez is Jézus vérére?

Határozottan felkel, elszántan hozzájuk lép: „*Pap vagyok!* — Hagyjanak magamra vele! Meghallgatom gyónását.”

Az utasok visszahúzódnak. A katonák kimennek és sokatmondó tekintettel figyelnek. — A pap letérdel s a haldokló fölé hajol. „Mondja el bűneit!” Semmi válasz. „Mondja legalább utánam: Istenem, bánom! . . .” — Megint hallgatás. Arca halvány, léleknélküli. Meghalt.

Isten megbüntette gyalázóját, de megvédte bátor papját, aki egy lélek kedvéért kész volt magát feláldozni. Isten megjutalmazta: ugyanis az a tiszt, aki őt felszólította, ismét bejött, egy pillanatra megrendülten megállt bajtársának holttesténél, majd feltűnés nélkül letérdelt a pap előtt — és gyónni kezdett.

343. Martinique rémes napja.

Észak- és Dél-Amerika között emelkedik ki az Óceánból a franciák Martinique nevű szigete. — 1902 nagypéntekén a 25,000 főnyi városka közönsége olyan szörnyű istenkáromlást és gyalázást követett el, hogy toll le sem írhatja. A megváltó Jézus halálának kigúnyolására *egy sertést feszített keresztre.*

Ebben az órában gomolyogni kezdett a füst a Mont Pelée nevű tűzhányóhegyből, amely 1851 óta nyugodt volt. 14 nap mulva pedig olyan rémes kitöréssel őrzöngött, amilyen még sohasem volt. A bűnös Saint Pierre főváros a tüztől és forró lávától *eltűnt a föld színéről*, elpusztult teljesen.

Aki sátáni módon cselekszik, sátáni módon leli sírját az örök büntetés izzó tüztengerében.

344. „Az ostor az enyém!”

Amíg Napoleon 1812-ben megszállva tartotta az orosz fővárost, Moszkvát, hetyke öntudatában emlékérmeket veretett saját arcképével. Hátlapján e mondat volt olvasható: *„Tied az ég, enyém a föld!”* — Néhány ilyen érmet elküldött Orenburgba az orosz főparancsnoknak. Ez az öreg, de erőteljes férfi egyik ilyen Napoleon-éremre a császár képe alá e szavakat véste be: *„Hátad a tied, az ostor az enyém!”* Ezt aztán elküldte a francia császárnak. És fenyegetése nem volt üres beszéd. Napoleonnak menekülnie kellett, félmillió embere elveszett az orosz síkság hómezőin és mocsaraiban.

345. Még dollárokért sem!

Az 1922. évi oberammergaui *passiójátékokat* megnézte egy amerikai filmvállalat is. Egy millió dollárt ajánlottak fel az engedélyért, ha az isteni színjátékot filmre vehetik és Amerikában játszhatják. A község vezetőinek még külön összegeket is ígértek.

Minthogy azonban a derék bajor falu népe csak fogadalmának megtartására játssza el minden tíz évben a passiót, visszautasították ezt a kecségtető ajánlatot, bár mindannyian földhözragadt szegény emberek; *ők csakis Istennek dicső-*

ségére akarnak játszani és nem engedik magukat önző üzleti számításokra kihasználni.

Hogy pedig a kísértésnek határozottan és azonnal ellenállhassanak, sokan közülük az utolsó előadás után azonnal a borbélyhoz siettek s levágatták hosszúra megnövesztett hajukat. — Ezzel az Isten szolgálatában való önzetlenség dicső mintaképeivé lettek.

ISTEN III. PARANC SOLATA

Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját megszenteljed!

346. A vasárnap áldása.

A francia bölcseleő, *Montalambert* azt mondta: „Vegyétek el az embertől a vasárnapot, és állattá lesz!” Áll ez azonban megfordítva is: „*Adjátok meg az embernek a vasárnapot és Istenhez külditek!*”

347. Vasárnap — szentmise nélkül.

Levél érkezett idegen országból. Éppen kertjében dolgoztatott az aggódó édesanya, mikor a póstás hozta. Mit írhat fia? Felbontja. Elszomorodik. Szörnyű, amit ír a János. A katolikus egyházból kilépett, nemzetiszocialistává lett. És hallják a szomszédok a keserű panaszt: „Magam vagyok ennek oka. Egyik vasárnap azzal a kéréssel háborgatott, engedjem el barátjaival kirándulásra. Engedtem kérésének. Aznap azonban *nem ment szentmisére*. Ettől fogva megváltozott szerencsétlen fiam. Belépett a német légióba, leveleket írt haza, hogy jól megy dolga, hogy nemsokára hazajön . . . igen, . . . de mikor? És most itt ez a szomorú levél!” . . .

Igen, azon a vasárnapon János új „barátokra” tett szert, — és ezek elvitték a másik táborba.

348. A példa szentbeszéde.

Hirtelen halál sokszor nagyobb hatással van az emberekre, mint ragyogó szentbeszéd. Amerikában *Buffalo* város egyik templomának lépcsőjén egy öregember a szentbeszéd

és szentmise meghallgatása után hirtelen összeesett és meghalt. A körülállókhoz még tudott néhány szót szólni: „Bolgdog vagyok most, hogy mindig kész voltam a halálra. Mindig azt kívántam, hogy *vasárnap a szentmise után haljak meg.*” E szavakkal lépett az örökkévalóság útjára.

Másik hasonló tanítást adott *John O'Neid* nevű fiatal gyilkosnak esete, akit egy nőnek galád megölése miatt halálra ítélték. Amikor a vesztőhelyre vitték, elmenőben így szólt barátaihoz: „Látjátok, ennyire vittem; mert *a vasárnapomat ivással csúfoltam meg!*” — Itt is áll a példaszó: „Amilyen a vasárnap, olyan a halálnap.”

349. Hogyan ünnepel a miniszter vasárnap?

Morus Tamás hű katolikus volt. Mindennap hallgatott szentmisét. Sokszor ő maga ministrált a papnak. Nem resztelte ezt az udvari nép előtt sem, hanem inkább azt szokta mondani: „Nagyobb tisztességnek tartom Isten oltáránál szolgálni, mint királyom udvarában.” — Később börtönbe vetették hite miatt. Minden vasárnap felvette ünneplő ruháját a cellában is. A börtönőr meg is jegyezte: „De hiszen hiába öltözködik, mert nem látja senki.” Erre ezt válaszolta: „*Nem az emberek kedvéért, hanem a szent nap miatt teszem.*” — Azóta már el is nyerte égi díszruháját s az égben örök vasárnapot ülhet, mert a szentek sorába iktatta az Egyház.

350. Az ökör — a vasárnap védői között.

A *francia forradalom* után az a tréfa járta, hogy az ökrök mentették meg a vasárnapot. A rémuralom nemcsak a vallásnak üzent hadat, hanem a hetekre való időbeosztást is eltörölte s az ú. n. naptizedet, a dekadot rendszerezítette, vagyis a tiz naptól álló hetet, s így *minden tizedik nap volt csak a pihenés ünnepe.* De az állatok nem bírták el a kilenc napos munkát, — s az emberek sem. *Chateaubriand* költő azt mondotta: „Tapasztalásból tudjuk, hogy a pihenés napjához túl közel esnék az ötödik munkanap, míg a tizedik meg nagyon távol. A rémuralom emberei, akik Franciaországban mindent megtehettek, abban mégis tehetetlenek voltak, hogy a parasztot 9 napon át dolgoztassák, minthogy sem az embereknek munkaereje, sem az állatoknak munkabírása nem elégséges az ilyen meg nem szakított, hosszú

munkához." — Nemde jól mondták a franciák némi gonosz-
kodó éllel, hogy a vasárnap eltörlését a francia ökrök akadályozták meg?

351. Sokat mond a statisztika.

Egy orvos a következő megfigyeléseket tette: 342 elvált házaspár közül 320 nem szokott vasárnapi szentmisére járni. — 417 elzúllott *fiatalember* közül csak 12 járt templomba. — 32 bukott *kereskedő* közül csak egy vett részt a vasárnapi szentmisén. — A szentéletű arsi plébános, Vianney János azt mondta mindig: „*Két dolog juttatja az embert koldusbotra: vasárnapi munka és igazságtalan úton szerzett jóság.*“

352. Isten ítél.

Az a mondás, hogy „Istennel nem lehet tréfálni“, szörnyű igazolást nyert egy morva faluban, Pulgram-ban.

Élt itt egy Rozinger nevű *kommunista*, aki nem hitt Istenben, templomot belülről már rég nem látott és aki minden vallásos dolgot egykedvűen és gúnnyal intézett el. Bár nagy volt a munkanélküliség, mégis éppen a *karácsony szent ünnepét* szemelte ki arra, hogy háza mellett kutat ásson. Vasárnap kezdett bele, aznap este, a szent éjjelen az ott szokásos hajnali 5 órakor mondott miséig dolgozott, Szent István vértanú napján pedig már téglával rakhatta ki belsejét. Nem hederített a falu plébánosára, aki kérte őt, álljon el a botránytól. Falra borsó volt minden jó szava. Állítólag mások előtt ezt a kijelentést tette: „*fütyülök a vasárnapra*“, azaz még durvább kifejezéssel. A harmadik ünnepnapon azonban, éppen munka közben, elszakadt a téglával terhelt vödör kötele, terhe a 11 méteres kútba zuhant s az istentelen embert úgy összezúzta, hogy mellkasa betört, tüdejét összeroncsolta, altestéből pedig belei lógtak ki. Eszméletlenül vitték el a közeli Feldsberg kórházába, ahol néhány óra múlva kiszenvedett. Még volt annyi ereje, hogy meggyónhatott s a község papjától bocsánatot kérhetett. Szerencsés, ha gyónása sikerült. Érdekes a dologban, hogy a szerencsétlenség éppen a délelőtti istentisztelet alatt történt, a szentbeszéd idején. A pap éppen arról szólt, hogyan sújtja Isten sokszor halállal a vasárnap megvetőit. — Ezt az ünneprontást

azonban a világi hatóság is megtudta s a munkában résztvevőket két hétig tartó fogsággal büntette.

ISTEN IV. PARANCSOLATA

Atyádat és anyádat tiszteld!

353. Az anyai szeretet nem szűnik meg.

Lassan, tétovázva jön haza a halvány arcú fiú. Két évig volt távol. Gyilkosság miatt börtönben volt eddig. Mennyi szenvedés gyötörte azóta a szerencsétlen verekedés óta! Amikor éjnek idején csendőrök jöttek érte, bilincset raktak kezére, amikor édesanyja egy jajkiáltással összeesett, amikor édesapja olyan tekintettel nézte végig, melyet sohasem tud elfelejteni, s amikor rekedt hangon szólt hozzá: „Tehát így! Gyilkos lett a fiamból . . . Gyilkos. Jóska, ezt nem bírom el, ezt nem élem túl” . . .

Ezekre a szavakra gondol most a hazatérő, és mellette egy láthatatlan valaki halad s folyton fülébe súgja: „Ugyan, miért még haza? Nincs már ott semmi keresnivalód! Tedd meg rokonaidnak azt a szívességet, hogy felkötöd magad!”

Rekedten suttogja a szerencsétlen fiú: „De anyámat, . . . anyámat szeretném még egyszer látni. Igaz, hogy miattam már megöszült.” — Parasztasszony jön ki a házból, korsóval a kútra siet; de hirtelen lábaihoz borul a legény, az asszony megijed, és szívettpőn sír a panasz: „Anyám, bocsásd meg, amivel megbántottalak! Úgyis elmegyek s nem térek többé vissza soha, — csak bocsáss meg!” — És rázza egész testében a zokogás.

Ekkor két kéz érinti vállait, felemeli őt, az édesanya könnyei áztatják arcát, meleg, bizalmas hang szól hozzá: „Csakhogy itt vagy megint, fiam! Nem hiába imádkoztam érted. Igen, Jóskám, *mindenért megbocsátok* és mindent elfelejtettem; nem szabad többé elmenned, itthon kell maradnod és jónak kell lenned!”

Amikor az édesanya megbocsát, megnyílik a földi otthon ajtaja, — ha Isten megbocsát, megnyílik az ég.

354. Az anyai szeretet legendája.

Dél-Franciaországban él egy szomorú legenda: az édesanyai szeretet határtalan mértékéről zeng. Elmondja, hogy:

Egy fiatalember megszeretett egy büszke nőt. Ez játszott vele s azt kívánta tőle, hozza el neki édesanyja szívét, ha igazán szereti. Kutyuskáját szeretné vele megetetni. — A fiú megtette a szeszélyes kívánságot. Elment, *megölte anyját*, és sietve rohant zsákmányával vissza. Sietésében azonban megbotlott, földre gurul az anyai szív. És ahogy gurul a szív, tompa sóhaj hallatszik, csendesén és bánatosan megszólal a szív: „*En gyermekem, megütöttek magad?*”

355. A türelmes pincér.

San Fanciscóban élt egy legényke, *Dumph*i, aki szállodai pincér volt. Türelmét nagy próbára tette egy szeszélyes, idősebb nő. De ottartózkodása alatt példás odaadással szolgálta ki a nehéz vendéget, aki távozásakor még egy fillérnyi borravalót sem adott. Két héttel elutazása után az öreg hölgy meghalt. És végrendeletében tízezer márkát hagyományozott a derék pincérfiúnak, sőt a végrendelet még további kétszázezer márkát hagy reá azzal a feltétellel, hogyha az első pénzt jóra fordítja. A fiatalember azonban e nagyobb összegről és feltételéről nem tudott. Az örökölt pénzzel épített tehát kis házat szegény szüleinek, s nem-sokára ennek a gyermeki jósnak jutalmául megkapta készpénzben a nagy összeget is.

356. A halott édesatyja.

„Meghalt atyám nem hagy nyugodni!” — kesergett egyszer a börtönnek lakója. A fiatal fegyenc jó családból származott, külföldi volt. „Főtisztelendő Úram, — fordult a börtön lelkészéhez — szeretnék a szentségekhez járulni, akkor talán megnyugszom majd!”

„Szívesen, fiam, — felelé a pap — de hiszen nem ölte meg atyját! Mi van tehát vele?”

„*Atyám derék ember volt.* — Hányszor figyelmeztetett, ne legyek olyan könnyelmű. Amikor engem elfogtak, nagy szégyent hoztam fejére, szinte megzavarodott lelki fájdalmában. Ide a börtönbe soha egy sort nem írt nekem. — Három

hónappal ezelőtt vasúti szerencsétlenség megölte. Anyám csak akkor írta meg, mikor már hét hete sírban nyugodott. — És azóta nem találok nyugodalmat. Nem tudom, valóság-e vagy álom, vagy túlzgatott képzelet, minden éjjel 1 és 2 óra között börtönöm cellájában *megjelenik előttem atyámnak véres alakja*, komolyan néz rám, tekintete mintha fenyegetne, és hallok hangját, amely mindig ugyanazt mondja: „*János, térj vissza Istenhez, különben nem lesz békességed!*”

357. Az öt kenyér.

Egy földműves arról panaszkodott, hogy sokat kell dolgoznia, mert naponként 5 kenyérről kell gondoskodnia. Megkérdezte egyszer egy idegen, minek neki a sok kenyér és hogyan osztja el őket. Azt felelte: „Egyiket magamnak tartom meg, a másikat kidobom, a harmadikat visszaadom, a negyediket és ötödiket pedig elviszik tőlem kölcsönbe.” Az idegen azonban nem értette meg ezt a választ. „Ez rejtély nekem, miért törjem rajta a fejem? Mondja tehát, jó ember, hogyan értem ezt!”

Megmagyarázta. „Nos, hát mindjárt megmondom. Az első magamnak kell; elfogyasztom. A másikat eldobom, t. i. a szegényeknek juttatom, akik azt átveszik tőlem. A harmadikat egy öregembernek, *édesatyámnak adom*, hiszen ez csak méltányos visszaszolgáltatás. A negyediket és ötödiket gyermekeimnek adom kölcsön. Hiszen valóban kölcsön, mert *öregkoromban visszakapom tőlük.*”

358. Szülők öröme — bánata.

Baleset érte a kis Pali fiút. Meg is halt még aznap. — Szülei a konyhán virrasztanak egész éjjel. Mellettük az élettelen fiú. Gyász és néma fájdalom minden kis helyen.

Pali jó fiú volt. Szülei nagyon szerették. Most nem ül többé amott a barátságos sarokban. Mennyire szerette édesanyját! Nagyon is jó fiú volt, — nem ebbe a világba való. Amikor meghozták félholtan, könyörgött az orvosnak, ne vigyék a kórházba, ő otthon akar meghalni. Haldokolva hörögte: „Milyen nehéz meghalni! Nem hittem volna. Nem szívesen hagylak itt titeket. Itt a kis házunkban olyan jó volt! De meg kell halnom . . . itt . . . nálatok . . . itthon.” És gyenge jobbával átkarolta atyját, annyi fájdalommal és

szeretettel nézett reá, hogy az atyának majd meghasadt tőle a szíve. És *utolsó imádságában szüleiért imádkozott.* — S a jó szülők szinte vigasztalhatatlanok voltak. De van még másik fiuk — Károly; ez majd pótolni fogja nagy veszteségüket.

És néhány év múlva ismét együtt ül a kis konyhában ez a szomorú emberpár. A gond, a fájdalom ráncokat szántott arcukra. Mi lett Károly fiukból? Alig maradt ki az iskolából, rohant ki az utcára rossz pajtásai közé. Mindig csak mulatni és szórakozni vágyott. Amennyire a megboldogult Pál szüleinek támasza volt s hűségesen hozzájuk ragaszkodott, éppen olyan kevésbé törődött velük Károly. Beszélhettek neki. Mintha süket lenne. Sem komoly, sem okos szó, sem kérdés nem használt. Alig 17 éves korában kitanulta a lakatos ipart, de sorsa máris elérte.

A szülőket nem lehet megvigasztalni. „Senki sem segíthet rajtunk” — mondják. „Megvert minket az élet. Ezen nem lehet többé változtatni . . . Inkább halt volna meg. Mert korcsmatóltelék lett fiukból. A gond és szégyen hamar sírba visz minket!”

Kettős sors! Az egyik fiú szüleinek angyala, akinek szent volt az atyai ház; *a másik fiuk sirásójuk, a szülői ház meggyalázója.* Minden idegenhez udvarias, előzékeny, bőkezű. Heti keresetéből alig juttat édesanyjának a háztartásra, és kiszámítja előtte és szemére hánynya, mennyit juttat a háznak.

359. Az édesanya számlája.

Különös módon tanította meg fiát hálára az édesanya. Elégedetlen s folyton vitatkozó fiának darab papírt adott át. Idegesen kapott utána a gyermek. Vajjon mit írt az anya e lapra? Olvasta, olvasta, — s alig van vége. Arca elkomolyodik és megnyúlik. Elsápad, színe változik. Mi volt e papírra írva?

„*Fiam számlája:*

Nevelésemért 14 év után: semmit.

Ruházatért és lakásért 14 éven át: semmit.

Munkámért 14 éven keresztül: semmit.

Vesződéseimért és gondjaimért: semmit.

Álmatlan éjszakáim százaiért: semmit.

Érted elmondott imádságaimért: semmit.
Tanácsokért és figyelmeztetésekért: semmit.

De kaptam értük hálátlanságot — feleselést, újabb gondokat és bosszúságot és kevés — nagyon kevés örömet."

A fiú szó nélkül összehajította a papírlapot. *És eltette emlékül egész életére.* De azóta meg is változott. Tudta már, mivel tartozik szüleinek.

360. Ugyanaz a fa.

Egy gazdag vestfáliai földművesnek elárverezték házát, tanyáját. Nagy meleg volt, s így az árverés a nagy fa alatt történt. Egy öreg ember megjegyezte: „Ezen a napon, ez előtt 15 évvel, ugyancsak volt itt árverés, ugyanez alatt a fa alatt. Az a gazda vette akkor át ezt a jószágot, aki ellen ma árvereznek. Annakidején édesanyja nem tudta neki azonnal kifizetni az egész örökséget, mert sok csapás érte. Erre *a hegyetlen fiú elárvereztette édesanyjának mindenét, még az ágyát is* — itt, ez alatt a fa alatt. Ma megkapta méltó büntetését."

361. Ma nem eszem húst.

Károly megjött az iskolából. Éppen péntek volt. A család nem igen tartotta meg a pénteki böjtöt. Károlynak megint húst adnak. De ő azt mondja: „Atyám, ma nem eszem húst.” „Miért? — Mert péntek van, és az Egyház megtiltja, hogy Megváltónk halálának napján húst együnk.” — „Ki mondta ezt neked?” — kérdi haragosan az atya. „A tisztelendő úr!” — Az indulatos atya ráparancsol, hogy egye meg a húst. A fiú hiába kéri, engedje meg, hogy ma ne kelljen húst ennie. Erre azonban kitör a haragvó atya: „De most takarodj a szemem elől, — egész nap nem fogsz enni semmit!” — És Károly kimegy, elmondja édesanyjának. „Majd csinállok fiacskám valami tésztát” — vigasztalta. De Károlynak nem kell a tészta. „Nem, anyám! Mert apa azt mondta, hogy egész nap nem ehetem semmit. Pedig *apának engedelmeskedni kell.* Ezt is mondta t. i. a tisztelendő úr. Majd csak kibirom evés nélkül is.” Sírva megy be a szobába édesanyja, hogy meglágyítsa férje szívét. „Ugyan mit akarsz? Azt, hogy a gyermek egész nap éhezzen és

beteg legyen? Húst nem eszik, de tésztát sem akar enni, mert te azt mondtad, hogy egész nap semmit sem ehetik!"

Ez az engedelmesség annyira tetszett az édesatyának, hogy Károlyt behívta és így szólt hozzá: „Ezentúl pénteken nem kapsz húst, de most megeszed majd a tésztát!” Ettől fogva pénteken sohasem került hús az asztalra. Az atya azonban akkora tisztelettel viseltetett ezentúl az Úr szolgája iránt, hogy ő maga vitte fiát templomba, hogy ministráljon a tisztelendő úrnak, a bécsiek kedves szentjének, *Hofbauer Kelemennek*.

362. Ez is nevelés? . . .

Mihály házmester igen lármázott, szidta beteges feleségét: „Asszony, utoljára mondom: a két gyerek az enyém! Érted? Szabad ember vagyok s azt akarom, hogy fiaim is azokká legyenek. És most vége legyen a sok beszédnek, hogy vasárnap folyton misére küldöd őket és savanyú képet vágsz, ha nem voltak templomban! Szabad országban élünk, érted, asszony?!” — „*Hát akkor majd csavargó lesz a két fiad!*” — viszonzá csendes, de határozott hangon az édesanya.

Dühöngve sujt a férfi ökle az asztalra, a leveses tál majd leesett tőle: „Egy szót se többet: *Ezt megint a papoktól tanultad*. Megmondtam már, ha akarnak templomba menni, hát mehetnek, de ha nem akarnak, itthon maradhatnak vagy csinálhatnak, amit akarnak. Nincsen többé muszáj. Hadd mondhassák egykor a gyerekek: „*Apánk szabad ember volt s szabadságra nevelt minket is!*”

Elmúlt 10 esztendő. Az öreg Mihályból dereshajú, özvegyember lett; két fiából pedig naplopó. De atyjuk mégis szereti őket, mert nagy szégyent még eddig nem hoztak fejére s mert valóban nagyszerű fickók. Csakhogy *átkozottul sok pénz kell nekik*. Ahol ők megjelennek, vígan megy az élet; ismeri őket az egész kerület. Ma azonban baj van. Elfogyott a pénzük, pedig holnap van barátjuknak, a Péternek harmadik lakodalma. Ehhez pedig pénz kell. „Öreg, ide azzal a kis pénzmaggal! Ne légy olyan fősvény két egyetlened iránt!” De az ősz ember, aki annyit dolgozik, hogy két mihaszna fiát pénzzel elláthassa, végre elveszti türelmét. „Semmit sem adok. Inkább nézzetek munka után,

jobb lesz!" . . . Egymásra nevet a két siheder. Különös hangsúllyal szólal meg az egyik: „Öreg, nekünk mindegy! Választhatsz. Vagy adsz pénzt, vagy valóban nézünk „munka után!" „Nincsen semmim" — hangzik a végső válasz. Három hét múlva a két fiú börtönben ül; munka után néztek — betörték, raboltak.

363. Zalankas szereti fiát.

Az ókorban Itáliának legdélibb részén görögök éltek. Az erkölcstelenség egy időben itt olyan nagy méreteket öltött, hogy még a pogányok is megsokalták. Erre a nép felhatalmazta Zalankast, egy értelmes és nagytekintélyű férfiút, hogy hozzon szigorú törvényt. Zalankas megtette óhajukat teljes komolysággal.

De íme, a törvény legelső áthágója éppen Zalankas fia lett. A bírák elítélték őt atyja törvényének alapján — megvakításra. Zalankas nem gondolt arra, hogy fiának büntetését elengedtesse. *De édesatyai szeretete megtalálta a kellő megoldást; azt kérte, hogy fia egyik szeme helyett ő áldozhassa fel egyik szemét. És a büntetést így is hajtották végre; a fiúnak jobb szemét, édesatyjának meg bal szemét szúrták ki.*

Mennyire figyelmeztethette az édesatya üres szemgödre a kötelességéről megfélemedezett fiút bűneire, de egyúttal atyjának állandó szeretetére is!

364. Az anya kedvence vádol.

Bánatosan fordul a fogolyhoz a pap: „Mondja csak, hogyan sülyedhetett ennyire?" „Főtisztelendő uram, első-sorban a magam hibájából, de bocsásson meg, ha azt kell mondanom, hogy anyám hibájából is!" . . .

„Édesanyja, tudtommal, nagyon jóra való asszony. Nemrég nálam járt, magáról beszélt és sírt. Édesanyja nagyon szereti, és szavából is kiérződik anyai gyengédsége" — felelé a pap.

A fogoly mosolyog. „Hát erről lehetne beszélni. Itt a börtönben volt elég időm erről gondolkodni. — Igen, anyám mindig aggódott értem. Óvott a széltől is. Ha egyet köhintettem, orvosért szaladt. Naponkint megkérdezett: „Édesem, mit eszel ma? Jól aludtál? . . . S mikor felnöttem, ezt a

gyengédeskedést végül is kezdtem únni; nyűg volt. Kikerültem az életbe — de az első kísértés magával sodort a mélybe . . . Tudja tehát most, miért okolom anyámat szerencsétlenségemért? Érettem való aggodása túlságosan természetes és ösztönös volt. Meggyőződtem arról: Az igazi édesanyai szeretetnek egybe kell kapcsolva lennie lelkipásztori gondoskodással, lelkülettel"

365. „Az én szüleim?”

Elzüllött a legény. Már börtönt is viselt. Megkérdezi papja: „Mondja csak, fiatal barátom, mi a véleménye önmagáról? Mi vitte erre a bűnös útra? Vajjon a nélkülözés?”

— Az nem, hiszen volt munkám mindig.

— Akkor hát micsoda?

— Hogy miért lett belőlem . . . ilyen komisz, mihaszna? . . . soha nem volt senkim, aki szeretett volna . . .

— Nincsenek szülei?

Nagyot kacag. „Szüleim? — *Jobb hallgatni róluk.* Anyám utcai nő volt és apám . . . nos, apám meg csavargó.”

Bizonyára igazat mondott.

366. „Anyám!”

Hagen orvostanár hallgatói előtt éppen bemutató műtéthez készül. Az asztalon idős hölgy hullája; boncolás lesz. „Uraim, ma egészen különös esettel fogunk foglalkozni. A halott az utcán az éhségtől összeesett és meghalt. Szíveskedjenek csak közelebb, Uraim! . . .”

Az utolsó szavaknál *az előadó leszedi a leplet a hulláról.* „Anyám!” Dermedt ijedtség adta szájába a szót, amikor a halott arcát meglátja. Ájultan rogy hallgatóinak karjai közé, akik ezt a jelenetet nem értik. Hagen tanár úr összeeszedi magát, kimerültségről panaszkodik és lakására viteti magát.

Senki sem tudta meg titkát, milyen szálak fűzték a halotthoz. Az eset olyan mély hatást hagyott lelkén, hogy egy év múlva idegstanatóriumba kellett szállítani; élte végéig sem gyógyult ki belőle egészen.

Hagen Alfréd tanár nem ismerte atyját. *Édesanyja*

mosni járt, dolgozott, küzdött gyermekéért. Jól tanult a fiú, édesanyja megtette kívánságát és orvosnak taníttatta. Fáradhatatlanul dolgozott az anya a betevő falatért. Fredinek minden vizsgálója sikerült. Kezdő orvos korában állást kapott egyik szanatóriumban, ojt megismerkedett egy gazdag amerikai nővel s elvette feleségül. Anyját már diákéveiben szégyelte. De különösen azóta, hogy megnősült. Csak nem mondhatta meg menyasszonyának, hogy édesanyja egyszerű mosónő . . . Annyira keményszívű volt, hogy ezt meg is írta anyjának. Felelet e levélre nem érkezett, azt hitte, az ügy ezzel be is van fejezve.

*

Múltak az évek. Hagen asszony erői gyengültek. A nélkülözések, a folytonos munka megbosszulták magukat. Idővel nem bírta a mosást, csak alkalmi munkából tengette életét. Mindíg rosszabbul lett, gyengült; koldulni nem akart, *nehogy fia jó hírnevének ártson*. Így hát éhezett. S mikor már érezte végét, a kórházba akarta magát felvétetni ismeretlenül. De nem érte el — az utcán esett össze és meghalt.

367. „Ha van édesanyád!”

Szomorú a fogság. A világ milyen könnyen dob követ a börtön szomorú lakóira! Pedig van azokban is érzés, szeretet, vágy a jó és becsületes élet után.

Egyikük meghallotta, hogy édesanyja súlyosan megbetegedett. Könnyörgött: „Csak egyszer láthassam még anyámat, csak néhány órára engedjenek haza. S ha fel is ismernek otthon az emberek, örömmel hagynám, hogy fegyencruhában és láncokkal, bilincsekkel vigyenek végig a város főterén, *csak anyámat láthassam még egyszer*, akit olyan szerencsétlenné tettem!” Heves zokogás rázta a szegényt. Kérését teljesítették is.

368. A farkasok martaléka.

Koldusasszony járt a faluban két gyermekével. Alig volt rajtuk ruha, pedig hideg tél volt. Hiába zörgetett be boldog emberek ajtóin, hogy valahol meghúzhassa magát éjszakára. Mindenhol tovább küldték. Végre is behúzódtott a templom kapujának zugába, hogy itt várják meg a hajnalt. A szokatlan hidegben azonban előjöttek a hólepte hegyek

farkasai és hamarosan ráakadtak a szerencsétlenekre. A falusiak miattuk nem is mertek kimenni az utcára, bár hallották a koldusasszony rémes kiáltásait.

Amint másnap megvirradt, a templom ajtajában véres ruharongyokat találtak. A szegény asszony ruhája. És különös, hogy a két gyermek sértetlenül, békésen aludt a kapu mélyedésében. Tehát *anyjuk a dühöngő vadállatoknak odaadta magát*, amikor ezek a kapu ellen támadtak és gyermekeit fenyegették.

Spanyolországban Carroceda nevű falujában történt ez. A községi tanács nagyon restelte polgárainak ezt a szörnyű *keményszívűségét* és némi jóvátétel gyanánt, gondoskodott az árvák felneveléséről.

369. „Gyűlöld őket!”

Mexikóban az ifjúság között a következő felhívást terjesztették: „Ifjú ember! Ha zsarnoki szüleid nem engedik meg neked, hogy állami iskolába jársz, melyet a forradalom a te kedvedért létesített, akkor *gyűlöld őket!* . . . Érzéketlen szeszélyűeknek megvetésreméltó rabszolgájává akarnak tenni éppen úgy, miként ők is valamikor szüleik rabszolgái voltak: Gyűlöld tehát őket! . . . Szüleid és a parancsok összefognak, hogy elnyomjanak és kiszaroljanak . . . Törd össze úgynevezett atyádnak vagy anyádnak igáját, csatlakozz szabad életű társaidhoz, akik a forradalmi iskolát látogatják!”

Valószínű, arról is gondoskodik majd a forradalmi kormány, hogy ilyen nagy reményű ifjúságnak egykor rendelkezésére álljon elegendő számú javítóintézet is. Mert nagy szükség lesz rájuk. Ott van példának Oroszország!

370. Gyermekeink emlékkönyvébe!

Mórus Tamás, Angolországban lordkancellárja, sohasem távozott el hazulról a nélkül, hogy édesatyjától el ne búcsúzott volna. Ilyenkor *eléje térdelt és áldását kérte.*

Ha tanácsülésre ment s édesatyja azon jelen volt, először hozzá ment, *felajánlotta neki az első helyet*, s miután ez nem fogadta el, csak ezután foglalta el hivatalos helyét, amely őt a kancellári rang szerint megillette. Ennyire tisztelte ez a híres férfiú édesatyját!

371. Mind visszajött.

Élt egy derék család a faluban. Szent volt náluk Isten törvénye, mert 18 gyermek született és nőtt fel Isten segítségével. Valamennyiből derék ember lett. E hír hallatára nem egy család, különösen az egykés családok el ne ájuljanak!

A gyermekek közül 9 nagyszerű legény, kint harcoltak a világháború különböző harcfrontjain; egyikük orosz fogságba esett, egy másik lábán sebesült meg, a harmadik tüdővérzést kapott, de egyikük sem esett el. — A háború végén az édesanya erői is gyöngültek; *a haldokló ágyát 17 gyermek vette körül.* A szenvedő azonban még mindig rendületlen hittel és reménnyel várta a legidősebbnek hazatérését a szibériai fogságból. Őt is akarta látni utoljára és megáldani.

Ekkor, mintha csoda történnék, nyílik az ajtó, belép rajta egy rongyos ruhájú férfi, rendezetlen külsővel; ő volt a várva-várt legidősebb fiú, aki *regényes módon Szibériából megmenekült* s még időben, bejelentés nélkül, váratlanul viszontlátta szülőfaluját . . . Néhány óra múlva atyjuk meghalt.

372. A férfi sorsa az édesanya kezében.

A fogháznak látogatója van. Benéz az egyik cellába, látja, miként dolgozik egyik fogoly a szövöszéken. Az egyik gerendára ceruzával ezeket a szavakat írta: „A férfi sorsa az édesanya kezében van.” — „Mit jelentsen ez?” — kérdi a látogató.

„Igen . . . az írás ott a fán! Tetszik tudni, itt a börtönben van ideje az embernek gondolkodni. A jó édesanya csak áldást jelent gyermekeinek, de a rossz édesanya szörnyű átkot.” — Az idegen nem firtatta tovább a megkezdett gondolatot. *Nem akarta egy rossz édesanyának bírálatát végighallgatni.*

373. Siratja elvesztett kincsét.

Egy édesanya elment a városba meglátogatni fiát. Szegény asszony, rosszul járt. Egykedvűen hallgatta a fia, ott a börtönben. Édesatyja halálának híre sem indította meg. Nem volt hozzá egy vigasztaló szava, megnyugtató ígérete, még kezet sem fogott vele búcsúzásakor.

Most ott ül szegény öregasszony a pap szobájában. Könnyei peregnek, aszott kezei görcsösen fogdossák kendőjét; *siratja elvesztett kincsét, fiát.* Ez volt utolsó kincse. Mert két fia a háborúban esett el, leánya tüdőbajban halt meg, férje meg elhagyta. Szerette volna tehát legalább ezt a fiút magának megmenteni. — Kisírta magát, menni akar. Elnézést kér a háborgatásért. A pap vigasztalja: „Ne essék kétségbe, jó asszony, imádkozzék fiáért — és bízzék Istenben!” Szomorúan néz a papra: „Főtisztelendő uram, már sokat küzdöttem ebben az életben. De mindig bíztam Istenben s tudom, hogy *viselnünk kell a keresztet.* Imádkozzék értem, hogy bírjam a keresztet — és *imádkozzék szerencsétlen fiamért is!*” És lassan megy le a lépcsőn.

374. Megmérgezték atyjukat.

Dubnica nevű faluban, Csehországban a csendőrség letartóztatott hat gyermeket. Atyjuk már 69 éves volt, amikor másodszor akart nősülni. A gyermekek attól tartottak, hogy elvesztik a házassággal az örökséget s ezért *atyjukat patkány-méreggel megölték.* Bűnüket nem is tagadták. Valamennyien a trencsényi fegyházba kerültek.

375. Üdvös intelem.

Minél előkelőbb állásban van az elöljáró, annál nagyobb *felelősséggel tartozik Istennek.* — Ennek gyönyörű példáját mutatta meg az olaszoktól meghódított *Abessziniának* régi szokása. Amikor királyt választottak, mélyértelmű szertartással figyelmeztették az új fejedelmet *uralkodói kötelességeire.* Ugyanis az ország négy legelőkelőbb hivatalnoka oda lépett a trón elé. Az elsőnél emberkoponya, a másodiknál agyagedény földdel megtöltve; a harmadik vastálon tüzet tart, míg a negyedik villogó kardot hoz. A kis csapat élén a pátriárka halad; átveszi a koponyát és így szól a királynak: „Gondold meg, király, a te fejed egyszer ehhez a koponyához fog hasonlítani; ezért törekedned kell arra, hogy *el ne veszítsd az égi koronát a földi korona kedvéért!*” Majd átnyújtja a földdel telt edényt e szavakkal: „Minden kincs csak ilyen élettelen földet ér; *ne imádd tehát a kincset, ne legyen bálványod!*” — Majd a tüzet feléje tartva így szól: „*Alattvalóidnak légy világossága, mint e tűz fénye!* És ez soha

ki ne aludjék!" — Végül kezébe veszi a fényes kardot, mondván: „Ne üss ezzel sebet alattvalóidon s ne feledd, hogy nem ok nélkül adatott meg neked a kard; büntesd meg vele a bűnt, bárhol találsz rája!"

376. Az eskü vértanúja.

Katolikus keresztény ember, tartsd meg mind az Egyház, mind az állam törvényeit! — 1935-ben a francia Grenoble-ben 82 éves korában meghalt *Colas de France* (Kolász de fransz), akinek 1903-ban azt a parancsot adták, hogy századával űzze ki a karthauzi szerzeteseket kolostorukból. Szomorú idők jártak akkor; *Franciaország legjobb fiai lettek földönfutókká*, a Dauphiné és Savoya tartományok legnagyobb jötevőit űzte az istengyűlölet és egyházgyűlölet számkivetésbe és nyomorba.

Colas felettese, a 4. dragonyos ezred parancsnoka kiadta a vezényszót, előre a kolostorhoz! Colas csapata gyalogsági és csendőri megerősítést kapott s így kötelességévé tették Szent Brúnó szerzetesei ellen támadni, míg a hegyek pásztorai és földművesei a bajbajutottak megvédésére gyűltek egybe. A kapitány vérző szívvel teljesítette a szegyénteljes parancsot, de utána *kettétörte kardját* és mint jó katolikus letette fényes tiszti rangját. Mielőtt visszatért a laktanyába, egyik falusi házban megírta lemondását ez a derék dragonyos kapitány. A hálás falusiak pedig polgármesterükké választották meg. Sírjánál sírtak és gyászoltak karthauziak, világiak egyaránt.

377. A következetesség példája.

Amerikában élt egy tábornok. Szerette gúnyolni a vallást. Felesége ellenben nagyon buzgó, derék katolikus nő volt. Mindketten aggódó szeretettel csüngtek egyetlen leányukon, akinek lelkébe az édesanya a mélységes hit termékeny magvait hintette el, hogy az édesanya kártékony hatását ellensúlyozza.

Súlyos beteg lett a leány. Az orvosok szerint alig volt kilátás javulásra. „Atyám, jóságos édesatyám, — szól a haldokló gyermek — néhány óra múlva meghalok. Kérlek, mondd meg, mit higgyek; azt-e, amit te mondtál nekem, vagy azt, amit anyám mondott Istenről és az égről!"

A tábornokot nagyon lesujtotta e kérdés. Könnyezve vallotta meg egyetlen leányának: „Gyermezem, hidd csak azt, amit édesanyád mondott mindig!” „De akkor neked is kell hinned Istenben!” — volt a haldokló gyermek következetes válasza.

Az atya nem tudta elfelejteni gyermekének utolsó kívánságát. Visszatérve a temetőből leánya sírjától, megváltozott és elfogadta egészen az Egyház igazságait.

378. Kutyának nézte gyermekét.

A gyermeknek testi, lelki gondozása a szülőknek szent kötelessége. — A francia Bretagne (Brötány) tartomány Quiborn nevű falujában Legoff nevű földmives *szörnyű bűnt követett el 4 esztendő gyermeke ellen.* Úgy nevelte, mint kutyáját; a kutyaólba zárta, láncra fűzte, csak hús- és más ételhulladékot adott neki enni, sőt megtanította, hogy ugasson, ha idegen jött a házba. Ez az idomítás annyira sikerült, hogy a szomszédok valóban kutyaugatásnak tartották a fiú hangját. E gonoszság azonban véletlenül kiderült; Legoff gazdát letartóztatták, szerencsétlen *fiát pedig elmeógyógyintézetbe kellett szállítani.*

379. „Halj meg, kutya!”

A fegyenc elmondja életének szomorú történetét. — Édesanyja cirkuszi művésznő volt és igen haragudott gyermekére, mikor a világra jött. Sohasem törődött egyetlen gyermeke nevelésével, sőt elküldte lopni és szörnyen megverte, ha üres kézzel jött haza. Ilyenkor még utána is kiáltotta: „Halj meg, kutya, nincs rád szükségem!” Ha életében *csak egyszer is szóltak volna hozzá jó szót, nem lett volna belőle betörő.*

És könnyezett, miközben ezt elmondta. — Bizony nagyon sok gyermeki szív panaszkodhatik ma lelki sívárgáról, mely a testi szenvedésnél is jobban fáj.

380. A „szentes Róbert”.

Gyermekkora sivár volt, bár nagyvárosban laktak szülei. Nem volt testvére. Valahányszor e miatt panaszkodott, édesanyja mindig azt mondta: „Róbert, mi annyira szeretünk téged, hogy szívünkben már nem is jutna hely

egy második gyermeknek." De ilyenkor szegény fiú megjegyezte néha: „Pedig de jó volna, hogyha még nagyobb szívetek lenne, anyukám, úgy szeretnék én is egy öcsikét vagy kislánytestvért.”

Közelükben elhagyatott kis kápolna. Kívül zajong az élet, belül pedig várakozik az emberekre Valaki, hogy nyugalmat és békességet adjon lelkükbe. Róbert betévedt ide. Beül egy faragott szélű padba és imádkozik, ahogyan ezt megtanulta egyik iskolatársa szüleinél. Ekkor az az érzése támadt hirtelen, hogy nincsen már egyedül s elhatározza, hogy sokszor jön el ezentúl ebbe a kápolnába.

„Nem tudom, mi van a mi Róbertünkkel” — mondja egyszer a gyermek atya, a tanácsos úr feleségéhez. „Már többször láttam beosonni abba a kápolnába. Ezt nem szeretem. Egyetlen gyermekünket modernül kell nevelnünk és nem engedhetjük, hogy ilyen szentes templomtöltelékké váljék . . .” — És az asszony helyeselte férje felfogását. Leszoktatták tehát a fiút kezdődő, új szokásáról. — Róbert nem lett „szentesé”.

Múltak az évek. Egyedül unatkozik egy 34 esztendőös férfi a börtön cellájában. Amikor átvette édesatyja nagy vállalatát és vagyonát, milyen gazdag ember volt! Beledobta magát az élet forgatagába, társai, ismerősei kihasználták; amikor csak lehetett, tele kézzel szórta pénzét barátainak. Egy szép napon egyszerre csak szárnyra kelt a hír, hogy X. Y. Róbert nevű vállalkozót letartóztatták — bűnös bukás miatt.

A fogolynak jó hangja van, szeret énekelni, látogatja a börtönben tartott hittani előadásokat és szereti az istentiszteletet. Sokszor elmondta már, nem volt ő rossz ember, nem akart sohasem mást megkárosítani, de vak volt szegény, úgynevezett jó barátai félrevezették és kifosztották, . . . az igaz, hogy vallásos sem volt. Hiszen vallásos emberek érzékenyebb lelkiismerettel rendelkeznek.

Egy éltes nő elhagyatva tengeti életét. Íróasztala fölé hajolva remegős kézzel ír egy levelet. A távoli börtön lelkészéhez címezi, egy könnycsepp hull a papírra. „Főtisztelendő uram! Vegye pártfogásába egyetlen gyermekemet! Az én édes jó fiam minden bizonnyal nem betörő. Csak kissé együgyű, elbizakodott volt. Vigasztalja meg, mondja neki,

legyen erős! Minden elmúlik. Panaszkodik elhagyatottságáról! En is elhagyatott, oh milyen szörnyen egyedül vagyok. Üdvözlje őt nevemben, nálánál *ezerszerre szerencsétlenebb édesanyja* nevében X. Y. . . .!"

381. A bölcs édesatyja.

A falusi iskola tanítója éppen azzal volt elfoglalva, hogy egyik tanítványának a nadrágját az imént vágott *mogyorófavesszővel* rendbehozza. Váratlanul belépett a tanfelügyelő. Bakel tanító úr azonban nem zavartatta magát, hanem ugyancsak számlálta ütéseit, míg karja bele nem fáradt. Aztán kiküldte a jajgató fiút e szavakkal: „Eredj most édesanyádhoz, te haszontalan kölyök, és mondd meg neki, hogy megkaptad, ami a tied!” A tanfelügyelő nem tudta, mire vélje a tanítónak viselkedését, mellyel észre sem vette felettesét s amellyel az egyébként köteleességét tudó tanító megfélekezett arról a fegyelmi rendelkezésről, mely szerint szigorúan tilos az iskolában testi fenyítéket használni. „És mi lesz majd akkor, kartárs úr, ha e fiúnak édesanyja nálam feljelentést tesz?” — kérde bosszankodva a látogató hatóság. „Ki kell dobni!” — válaszolta kurtán a felindult ember. „Igen? És ha utána eljön majd az édesapa; mi lesz akkor?” — „Legyen nyugodt, tanfelügyelő úr; az nem jön el!” válaszolta mosolyogva. „Honnan tudja ezt olyan jól?” — „Hát, nagyságos tanfelügyelő úr, mert . . . *ennek a kamasznak atyja — én vagyok.*”

A falusi hitoktató sokat bosszankodott azon, hogy a bíró nem küldi el kislányát a hittanórára. Ezt szóvá is tette az édesatyának. „Nem, — válaszolt a bíró — semmiesetre. Nem engedem hittanra. Nem kell tudnia Istenről.” A pap tudtul adta neki, hogy módjában lesz az iskolai törvényekkel őt kényszeríteni, hogy leányát hittanra elengedje. „Nos, jól van! Hát kényszerítsen! De tudja-e, mit fogok tenni? Minden hittanóra után megkérdézem majd leányomat, hogy mit hallott az órán. És *minden alkalommal éppen annak ellenkezőjére fogom kitanítani*, amit ön mondott neki.” — Így készült gyermeke lelkének megölésére egy szerencsétlen ú. n. felvilágosodott atya! Mennyi ilyen lélekgyilkosság történik napjainkban!

382. A családapák mintaképe.

1935-ben Szent Louis-ban, Észak-Amerikában, meghalt egy híres katolikus tudós és újságíró, Preusz Artúr. Egyik katolikus lap méltatta a keresztény közélet e hősé-
nek és mintaképének érdemeit. A cikkíró többek között így ír róla: „Sokan nem ismerték nevét. De annál inkább az egyházi előljárók. Lángelméje rengeteg tudást halmozott fel lelkében. Nagyon sok modern nyelvet ismert. A katolikus teológiában valóságos szakemberré művelte ki magát. *Mintaszerű életéhez az erőt az Oltáriszentségből merítette.*

Naponkint látták őt gyermekeivel együtt az Úr asztalánál. A család mindennap együttesen mondta el az esti imádságot. Egyik vendége így írja le ezt a jelenetet: A gyermekek közül valamelyik idősebb meggyújtotta a házi oltárnak két gyertyáját, utána a népes család mindegyik tagja letérdelt a szülők hálósobájában. Az *atyá fennhangon elmondta az esti imádságot*, amelyet ő maga szerkesztett angol vértanúk imádságaiból. Az imádság végén a legkisebb gyermek elolthatta az égő gyertyákat. Preusz papa aztán az ajtóhoz állott, gyermekei elvonultak előtte, s mindegyiknek homlokát szenteltvízzel, kereszttel jelölte meg. A kisebbeknek aztán ágyba kellett menniök, míg a nagyobbak résztvehettek a család esti szórakozásában vagy zenéltek.

383. „Fiamnak minek a hittan?”

A plébános így szólt egyik falusi asszonyhoz: „Küldje el, kérem, rendesen a hittanórára fiát, különben nem mehet az első szentáldozáshoz!” Az anya így felelt: „Nem kell az én fiamnak sem hittanítás, sem elsőáldozás. Az erdőben a tölgyfák nagyszerűen fejlődnek, pedig azoknak sincsen vallásuk.” De a pap sem maradt adós a válasszal: „Mindenesetre, szegény asszony, a *borjúnak az istállóban sincsen rá szüksége.*”

Húsz év múlva ezt a fiút az esküdtbíróság halálra ítélte. *Megfojtotta saját édesanyját*, mert nem akart neki pénzt adni — borra.

384. A szülői áldás.

Angliában a vallásújítás előtt az a szokás uralkodott, hogy a gyermekek minden reggel és este szüleik áldását kérték. *Mórus Tamás*, a nagy kancellár hűen követte ezt a szokást. Mint a birodalom főpecsétőre is letérdelt őszbe-szavarádott édesapja elé, hogy áldását fogadja.

A németek kedves költője, *Brentano Kelemen* nagy erkölcsi bukáson ment át. Csak áldó édesanyjára való emlékezése tudta lelki gyógyulását megszerezni. Este lefeküdt; álmatlanul hevert ott az ágyon, bátorítás és remény nélkül. „Erre eszembe jutott, — mondja el ő maga — hányszor láttam gyermekkoromban *édesanyámat*, amint ágyam szélén ül, hogyan mondja el az *Üdvözlégy Máriát* és örvöngyalomhoz az imádságot s miként teszi homlokomra a kereszt jelét. Ebbe az emlékebe kapaszkodtam, gondolkodni kezdtem s igyekeztem összeszedni emlékezetemben *gyermekkori imádságaimat*; ez volt az egyetlen mentődeszka, amibe kapaszkodtam, semmi más nem segített.”

Egyik apa elmesélte, hogy kisleánya egyik nap nagyon leverten jött meg az iskolából. Nem volt szerencséje; feladatai sem sikerültek. „Hogyan történhetett ez?” — kérde atyja. A kisleány szinte szemrehányó módon felel: „Látod, apukám, már tudom, miért nem tudtam felelni. Mert *ma reggel nem adtál nekem szenteltvizet.*”

385. Kemény vád.

A börtönből levelet ír a fogoly egyik ismerősének, barátjának a városba. Kemény szavakat ír, szörnyen hangzanak. Szóról-szóra ezt mondja a levél:

„Tudod, pajtás, bár nagyon szomorú, de igaz; *szüleim nem voltak szüleim*, hiszen folyton veszekedtek, akárcsak az állatok. Szüleim marták egymást vadak módjára, engem is *állatként neveltek*. Ezt innen a börtön falai közül kiáltom utánuk a sírba. Azzá neveltek engem, ami most vagyok, s itt hagytak a nyomorban!”

386. A püspök a cselédek között.

Ketteler nevű német püspök sokszor fogadta el főpásztori körútján egyszerű földműves emberek meghívását ebédre.

De nem kellett neki soha a különleges étel vagy kiszolgálás, hanem mindig *a házbeliek asztalához ült*, ahol gazda és béres közös asztalnál étkeztek. Jó étvágygal látott aztán ő is hozzá. E mellett mindig gondja volt arra, hogy a cselédek is ugyanazt az ételt kapják, — vesztfáliai földművesek szokása szerint — mint a gazda maga, s ügyelt arra, hogy az ő ételük is éppen olyan jól legyen elkészítve. Étkezés után maga mondotta el a hálaadást.

387. Aki jóllakott, már nem érti.

Amerikában élt egy gazdag ember, aki egyik nap nagyon éhesen ült neki dúsan felszolgált ebédjéhez. Mielőtt kanálhoz nyúlt volna, áttekintette ujságját s azt olvasta, hogy a rendőrség a sztrájkoló munkások közé lőtt. Kifakadt a munkásoknak keményszívű, önző munkaadói ellen, heves megjegyzésekkel *igazat adott a szegény munkásoknak*, akik bizonyára csak a végső szükségben és elkeseredésben nyúltak a sztrájk fegyveréhez. Megértette a munkásokat, mint-hogy éppen most ebéd előtt ő is érezte, hogy *az éhség fáj*. Miután azonban a levest bekanalazta, már csendesebben beszélt s az volt a véleménye, hogy a munkásoknak nem kellett volna mindjárt sztrájkolniuk. A legközelebbi fogásnál pedig már pattogott, hogy a munkások sohasem elégednek meg bérükkel. Mikor pedig a jó ebéd végére ért s érezte a megtöltött has megelégedettségét, az asztalra ütött haragjában s azt kiáltotta, hogy *igaza volt a rendőrségnek*, s kár, hogy nem lőtték halomra az egész tömeget.

ISTEN V. PARANCSOLATA

„*Ne ölj!*“

388. A divat gyilkol.

A tüdővész elleni szövetség amerikai nagygyűlésén számos orvos számbeli kimutatást terjesztett elő arról, hogy a 16 és 26 éves kor közötti tüdőbajos nők halálozásának száma növekvőben van. Nőknél *a tüdővész terjedésének egyik oka az esztelen ruházkodásra vezetendő vissza*,

de nagyban hozzájárul a mértéktelen táncszenvedély is. 4 százalékkal több nő halt meg tuberkulózisban, mint férfi.

389. „Okosabban öltözködjetek!”

A párizsi La Croix (Lakroa) című napilap tekintélyes orvos tollából közli a következő cikket:

A mai sportvilág és tömegfelfogás rögeszméjévé vált, hogy a lábszárat és a hátat lehetőleg ruhátlanul kell hagyni. Az évnek minden szakában látunk fiatal férfiakat és nőket rövid nadrágban és ruhákban, melyek alig érik el a ruha szónak fogalmát. A meleg harisnyák helyébe a zoknik léptek. Az alsó lábszár meztelen, hidegnek és szélnek szabad prédája. Erre a hiányos öltözködésre vezethető vissza az a sok felhülés, hólyagbaj, ideggyulladás és nagyon sok esetben mellhártyagyulladás és köhögés, ami a *tüdővész előhírnöke* szokott lenni. Ennek okai elsősorban a szülők, akik nem számolnak azokkal a veszedelmekkel, amelynek gyermekeiket kiteszik, mikor ilyen ruhátlanul engedik el őket kirándulásra, testedzésre. Nyugodtan állítjuk, hogy a *nagy gyermekhalandóság* nagyrészen ennek a *nudizmusnak számlájára irandó.*

390. A divathóbort átka.

A német egészségügy nagymestere, Rubner Miksa, a berlini egyetem tanára, a német orvosok szaklapjában nyilatkozik a *mai női viseletről*:

„A fiatal nők halálozási száma növekszik. Megkaptam külföldi kartársaimnak értesítéseit is arra nézve, hogy hányan kellett lábujját vagy lábfejét amputálni súlyos lefagyások miatt. Az állandó meghűlés maga is egyik módja a lesóványításnak, azaz, hogy nyúlánk alakra lehessen szert tenni. A céltalanul lesóványított kövér nőnél csak a legyengített izomzat marad meg; ezáltal azonban egyáltalán nem éri el azt a férfias alakot, ami miatt éppen soványította magát. Felfogásom szerint a test melegét megóvjá, ha síma ruhaanyag, pl. batiszt helyett kötött ruhát viselnek. A nőknek lábruházata pedig csak kigúnyolása a legelemibb egészségi szabályoknak. Éppen a lábakat kell melegen tartani. A felpípó veszedelmes. A bokának nincsen tartása, semmi sem óvjá a meleget, a harisnya pedig legtöbbször annyira silány

hogy még az utca porától sem védi meg a bőrt. Igenis, legyenek a nők edzettebbek, mint régen! De *miért kell éppen a lábszárakat edzeni?*

391. A cigarettás mama.

Angolországban a halálesetek hivatalos statisztikája kimutatja azt, hogy a *fiatal nők növekvő halálozási számának egyik oka a nők dohányzása*; a nők ugyanis sokkalta fogékonyabbak a mértéktelen cigarettázás káros következményei iránt, mint a férfiak. Különösen tapasztalható ez a légzőszervek és a szív gyakori betegségeinél. Michigan állam egyik hatósági orvosa megállapítja, hogy *cigarettázó anyák csecsemőinek 60 % -a nem éri el a hatéves életkort*. Ugyanezt bizonyítja Bécs városának hivatalos statisztikája is.

392. Az ökör volt az okosabb.

Egyik sörház előtt állott meg a szekér. Ökrök húzták. A nap forrón tüzelt, éppen nyár közepén történt. Tréfás kedvében volt egy arra járó idegen. „Nagyon szomjúhozna ezek az állatok. Adunk nekik egy vödör sört. Jó kis eset lesz belőle, ha az *ökrök megrészegeznek* s gazdájuk majd így látja őket, ha kijön onnan a szemközti korcsmából.” — A gondolatot tett követte. Valóban szomjasak voltak szegény párák. Nem ismerték a kellemes, hús italt. Pillanatok alatt kiitták a vödröt. Amikor azonban a mitsem sejtő fuvaros félóra mulva tovább akart velük menni, ökrei valóban részegek voltak, támolyogtak jobbra-balra, bögtek, majd fáradtan ledőltek az út szélére. — Egy hét mulva megint eljutottak ugyanabba a városba, ugyanaz elé a korcsma elé és ismét meg akarták őket itatni sörrel. Erre azonban dühöngeni kezdtek a jó állatok, bögtek és fellökték a vödröt, a sört pedig elnyelte az út pora. Az ökröket senki többé nem tudta arra bírni, hogy a sörből igyanak, miután megismerték egyszer annak mérgező hatását. Az *ökrök nem akartak többé megrészegegni*. — És az ember, az értelmes ember, milyen könnyen lesz az ital rabjává!

393. A kis Cyrus.

A perzsák egykori hatalmas uralkodója Cyrus, mint 12 éves fiú, résztvevett egyszer nagyatyjának, a médusok kirá-

lyának udvari lakomáján. A királynak feltűnt, hogy a *fiú nem enged bort önteni poharába*. Nagyatyja megkérdezte tőle ennek okát. Mire ő azt felelte: „Attól tartok, hogy a bort megmérgezték; amikor ugyanis születésem napján barátainkkal lakománál ültél, észrevettem, hogy a felszolgáló rab-szolga mérget tett poharaitokba.”

„De gyermekem, hogyan jut eszedbe ilyen gondolat?” — kérde nagyatyja.

„Azt láttam, — folytatta a fiú — hogy, akik ittak belőle, *testileg és szellemileg megbénultak*; először is ti mindnyájan össze-visszakiáltottatok, pedig ez nekünk gyermekeknek is meg van tiltva; a lármától nem értettétek meg egymás szavát. Utána valami ostoba dalt kezdtek kiáltozni s megesküdtek rá, hogy ez a legszebb ének a világon. S a végén, mikor táncolni akartatok, nem tudtatok táncolni, de nem ám, még lábatokon sem tudtatok állani. Azt sem tudtatok, kik vagytok; *te nem tudtad azt, hogy király vagy*, a többi meg azt nem, hogy alattvalóid.”

Ez a jelenet megnyitotta a kis Cyrus szemét és elvette kedvét attól, hogy bort igyék.

394. Alkohol és munkabírás.

A szesz éppen olyan kevésbé erősíti az emberi testet, mint amennyire *az ostor nem ad a lónak új erőt*.

Egy angol orvos kísérletet tett munkásokkal; két csoportba osztotta őket; az egyiknek sört adatott napjában többször, a másiknak nem. Estére a sört ivók mindig elmaradtak munkájukban. Később felcserélte a szerepet. Megint a *sörösök maradtak el a munkával*. — Egyik téglagyárban a két egyenlő számú munkáscsoport egyike, melyben nem ittak szeszt, 35,000 darab téglával többet készített, mint a másik.

Gyaloglási versenyen, melyet 100 kilométeres távolságon rendeztek meg, a résztvevők egyik csoportja sohasem ivott alkoholt, míg a másik mérsékelten élvezte. Az utóbbiaknak csak 48 % -a érte el a verseny célját, míg az előbbieknél 92 %.

395. „Ne igyál!”

A legkiválóbb sportemberek nem dohányoznak és nem isznak, hogy erejüket megóvják. A leghíresebb kutatók,

mint *Nansen, Livingstone, Emin pasa, Sven Hedin* szintén nem ittak, hogy bírják vállalkozásaiknak nagy fáradalmait. Az afrikai kutatók egyik leghíresebbike, *Livingstone* ezt írja: „Több mint 20 éve nem iszom. Véleményem szerint az ember a legnehezebb munkáját is elvégzi és a legnagyobb nehézségeken is győzedelmeskedik, ha nem iszik.” — Az oroszok a világháborúban *eltiltották a szeszes italokat*, hogy katonáik megtarthassák erejüket. A nagy hadvezérek nem tudják eléggé elítélni az alkoholfogyasztást. Az egyik német tábornok ezt mondja: „A sör lefogja az ember erejét, megtöri a test ellenállását, fáradttá és állandóan szomjassá teszi az embert. A bor sem ér többet.”

396. Nagy tévedés.

Számtalan tapasztalat cáfolta meg azt a sokszor hallható állítást, hogy az alkohol élénkíti a szellemi tevékenységet. A híres feltaláló, az amerikai *Edison* ezt írja: „Hogy én miért nem iszom alkoholt? Azért, mert *okosabb dolgot is tudok, mint megmérgezni értelmemet.*” — *Helmholtz* világhírű természetkutató meg azt mondja, hogy a legcsekélyebb alkoholmennyiség is elég a nagy eszmék és gondolatok előzéséhez. Kérdőíveket küldtek szét tudósokhoz és írókhoz; legnagyobb részük azt válaszolta, hogy a szesz élvezetét elvetvén, szellemi üdeséggel és legjobb munkakedvvel tudtak dolgozni. Ezt egyébként kísérletek is igazolták; egyenlően tehetséges emberekből két csoportot alkottak. Egyik ihatott bort, a másik nem. Aztán különféle munkát végeztek velük; összeadást, gépirást. Az eredmény azt mutatta, hogy *a bort ivók lassabban dolgoztak és többet hibáztak.* Egy pohár bor megívása körülbelül egy órára meggyorsította szellemi munkájukat, de utána annál gyorsabb kimerülés következett. Nagyobb mennyiségű szesz pedig még napok múltán is éreztette hatását.

397. A rekordláz.

New-Yorkban egyszer rendeztek táncversenyt. A győztes párt 5000 dollárral jutalmazták. 8 napon keresztül, 200 táncórán át, melyeket csak negyedórás szünet választott el egymástól, 18 pár táncolt. A 17. napon még 9 pár táncolt. Minthogy a hatóság ennek az örületnek nem vethetett véget,

a rendőrség 500 dollárt ígért annak, aki abbahagyja. De egy sem mondott le a győzelemről. *A legtöbb pár végkimerülésig táncolt*, sokan komoly szívbajt szereztek, némelyikük megőrült s csak hosszas kezelés után gyógyult csak meg.

Különösen ünnepelték Amerikában a *pecsenyegyőztest*, mert együltében megevett 9 kg húst. — Egy másik egy nap alatt 17 dinnyét evett meg. — Volt, aki négy nap alatt 2400 osztrigát nyelt le. — Egy berlini ember 10 nap alatt megevett 150 kilós sertést. — Egy olasz egyszerre 3 kilométer hosszú spargettit tudott megenni, míg egy 10 literes boroskorsót 10 perc és 10 másodperc alatt ürített ki. — Egy *lengyel jazz-zenekar megszakítás nélkül 33 órán át játszott*, egy százsz zongorista ugyanígy 38 órán át gyölözte hangszerét. Berlinben egy fiatalember hat napon át táncolt 3000 táncosnővel; egy táncospár pedig az angol Bostonból Providencbe táncolta végig a 70 kilométeres kocsitaut.

Amerikai diákok új versenyszortát találtak ki. Ketten egymással szemben leülnek a vasúti sínre, várnak a közeli vonatra, *aki legtovább marad a sínre*, vagyis aki későbbben ugrik el a mozdony elől, az győzött. — Vakmerő játék az élettél, amelynek kevés köze van már a lélekjeléhez.

Életünket megrövidíteni, veszedelemnek kitennti, az öngyilkosság egyik neme.

398. Film — emberélet.

A filmtechnika igen könnyelműen kezeli az emberi életet. Nem mindig ártatlan trükk az ejtóernyős ugrás, nyaktörő lovas mutatvány, menekülés égő háztetőről, megáradt folyóból, összetört jégdarabról, szédítő mélységek elől, életveszélyes mászás magasba, vagy más hasonló akrobatamutatvány. Egyik amerikai filmfelvételnél emberéletet is követelt a vállalat könnyelműsége. A rendező a „Beszél a dzsungel” című filmben egyik fegyvertelen emberét az autóhoz küldi, hogy hozza el onnan az „elfelejtett” puskákat. Nem is gondolt arra, hogy a felvevőgép előtt egy csapat *kiéhezett oroszlán* békétlenkedik. A szegény nécert az egyik állat megtámadta; a filmben *hallani is a szerencsétlennék halálkiáltását*, amint darabokra szedi szét őt az éhes vadállat.

399. A gyilkosság égbekiáltó bűn.

Krajna-tartomány Troján nevű falujához közel, az úton meggyilkolva találtak egy embert. Először azt hitték, hogy a kocsmából részegen hazatérő embert szerencsétlenség érte. De az orvosi vizsgálat kiderítette, hogy meggyilkolták. A hulla boncolásakor a koponyában kis szeget találtak, amely a gyilkos szerszámából, valami súlyos botról mehetett a csontba az ütésnél. Sikerült csakhamar rátalálni arra a laibachi vaskereskedésre, ahol e szeget vették. Ilyen szeget a kertészek szoktak használni melegágyaik beüvegezésénél. Hamarosan kiderült, hogy a szerencsétlen ember testvérbátyja nemrég jött vissza Hollandiából és virágkertészetet létesített. A temetéskor már letarlóztatták az összes bűntársakat. Nagy botrány a gyászoló közönségben. *A gyilkos szerelmi féltékenységből ölte meg öccsét. — Ábel vére az égbe kiált bosszúért.*

400. Ami több a soknál.

Egyik amerikai egyetemnek két diáklánya véres *törpárbajt vívott*. Azon vesztek össze, hogy közös eszményképükért ki szállhat síkra közülük. Ez az ideál, Colman Ronald filmszínész, talán nem is tudott a két lelkesedőnek létezéséről. Ők is csak a mozi vásznáról ismerték.

401. A gyémánt.

A gazdag édesatya szétosztotta vagyonát gyermekei között. Megmaradt még egy gyémántja. Ezt megkapja az, aki a legnemesebb tettet viszi végbe. A fiúk világga mentek nemes versenyre. Visszatértek és a legidősebb így szólt atyjához: „Idegen ember rám bízta minden vagyonát. Becsülettel viseltem gondját.” „Csak kötelességedet tetted” — mondá az apa. A másik így szólt: „Kisgyermeket kimentettem a mély vízből.” „Dicsérendő cselekedet, — mondá az édesatya — de nem a legnemesebb.” Erre megszólalt a harmadik fiú: „Leggyűlöletesebb *ellenségemet megtaláltam egy meredek sziklafal szélén*; aludt. Könnyen letaszíthattam volna. De nem tettem meg, hanem felkeltettem s *kimentettem az életveszedelemből.*” — „Tied a gyémánt” — szólt

örömmel az édesapa. „Milyen fennkölt érzés jót tenni ellen-ségünkkel!”

402. „Értem halt meg!”

Párizsban egy *irgalmasrendi apácát* nyílt utcán meg-csúfolt egy részegember. Még aznap ez a szerencsétlen vere-kedésbe keveredett, megsebesült, kórházba került, ahol éppen az illető apáca volt betegápolói szolgálatban. A fő-nőknő nem akarta felvenni, de az apáca azonnal felismerte és *közbenjárt érte*. Ápolásában azonban ez a betegápoló-nővér veszedelmes betegséget kapott, sőt bele is halt. A durva embert nagyon meghatotta ez az önfeláldozás és magába szállt. Többször látták őt később az apáca sírjánál. Egyszer meg is kérdezte valaki, miért teszi ezt. „Értem halt meg” — felelé.

403. Megbocsátani!

1914-ben megölték *Sarajevóban* az osztrák és magyar trónörökös, Ferenc Ferdinánd főherceget feleségével egyetemben. A gyilkosokat a *szabadkőművesek* bérelték fel. Ez a merénylet adta meg a világháborúhoz az első lökést. Az áldozatoknak négy árvája a legnagyobb lelki fájdalommal állotta körül szüleinek ravatalát. A bíró megkérdezte a halálraítélteket, van-e nekik még mondanivalójuk. Erre fel-kelt Gabrinovics, aki a bombát hajította. Zokogva kért *Ferenc József* királytól kegyelmet és *bocsánatot*, kinek arc-képe a tárgyalóterem falán függött. De különösen kérte ezt maguktól a gyászoló árváktól. *Puntigam* jezsuita atya, aki résztvett a tárgyaláson, a gyilkosnak utolsó kívánságát azo-nal jelentette az elárvult gyermekeknek. Biztatta őket, kövessék az Úr Jézus példáját és bocsássanak meg nagy-lelkűen. Nemsokára meg is kapta a gyermekek levelét, mely-ben kijelentik, hogy *megbocsátanak* Gabrinovicsnak. A gyil-kos hangos sírásra fakadt s nem tudott eléggé hálálkodni a fennkölt jótettért, amely könnyített lelkén.

404. Elrontotta a cseléd.

A börtön szomorú lakója még egész fiatal. Erkölcsei gyengesége már főiskolai tanuló korában bűnbe sodorta. Mély szomorúság ült ki arcára egy idő óta. Egyik nap az-

után megered a nyelve. *Arthofer* főtisztelendő úr, a börtönlelkész, aki nehéz hivatásának szomorú érdekességeit „A fegyház” című művében gyűjtötte egybe, ennek a fiatal bűnösnek vallomását is közli.

„Még gyermekkoromban cselédünk a rosszra csábított. Akkor nem is tudtam felfogni az ilyen cselekedet romboló hatását és veszedelmét. De . . . gondolataimat és egész *gyermekkoromat megmérgezte a bűn.*

Milyen boldog gyermek lehettem volna, ha valaki be nem szennyezte volna gyermekéveim ártatlanságát! Múltak az évek, szüleim pedig nem is sejtették, mi ölte meg lelkemet s nem élvezhettem a tiszta ifjúság boldogságát. Züllöttem napról-napra s ma — itt vagyok. Tudom, főtisztelendő uram, romlott embernek tart, de higgye el nekem, sohasem emelhettem számhoz az örömök tiszta kelyhét — mindig csak nyomorult, szomorú és szerencsétlen rabszolgája voltam a bűnnek.”

Elcsuklik a hangja, kezével eltakarja halovány arcát, a zokogás megrázza egész testében. A pap vállára teszi kezét és vigasztalja: „Nem, fiatal barátom, nem hiszem el, hogy egészen romlott. — Ön bizonyára nem a legromlottabb ember!”

405. „Halljátok csak, meghalt az Isten!”

A tanító 40 fiúnak és lánynak beszél. Arca barátságos, de nem megnyerő, tekintetében mintha fenyegetés villogna.

„Gyermekek! Komoly és nagyszerű korban születtetek! Láttok elsüllyedni egy avult, sötét világot. Halálküzdelmét vívja, védekezik, de sorsa meg van pecsételve. Az új világ nem vezetteti magát orránál fogva hatalmasaktól és papoktól, akik a népet butítják. Az új világ, amelynek ti is tagjai vagytok, felépíti a szabadság palotáját az Egyház és trón romjain, hogy ti is lakhassatok benne.”

„*Gyermekek, nincsen Isten!* Mert csak az ember Isten. Isten meghalt. Nincsen bűn. Egyetlen bűn a munkások kiszákmányolása. Nincsen pokol a kormányok és királyok rabszolgaságán kívül. Nincs mennyország az életnek teljes, szabad kiélvezésén kívül. — Gyermekek, legyetek szabad és teljes emberekké, acélozzátok meg eszetekeket és testete-

ket a régi, kopott világ ellen való harcra! *Lelketeké a szabadság, testeteké a nap!*"

Különös beszéd ez. A gyermekek szemében félelem, majd vad tűz fénye lobog, ökölbe szorúlnak a kis kezek. Szájról-szájra megy a szó: „Halljátok csak, meghalt az Isten!” — *A tanító megölte 40 gyermeknek lelkét . . .*

406. „A császáré vagyok!”

Titusz római császárnak volt egy szelídített szarvasa. Mindennap a császári kertben kapta meg eleségét; szabadon száguldhatott itt mindenfelé. De nehogy valamelyik vadász esetleg szemet vessen a szép vadra, a császár színes szalagot kötött az állat nyaka köré e felirattal: „Noli me tangere — Caesaris sum. — Ne bánts, a császáré vagyok!”

„Ne nyúlj hozzám, a császáré vagyok”; minden gyermek hasonló szavakkal válaszoljon a kísértőnek: „Ne bánts, Istené vagyok; szüleim Istennek szenteltek engem!”

407. Aki következetes.

Egy katona, aki rossz életet élt és másokat is bűnbe vitt, általános szentgyónást végzett *Ravignan* (Ravinya) atyánál és igazán megtért. Sokszor kereste fel utána is gyóntatóját s mindig hozott ilyenkor egy vagy két bajtársat a paphoz, akit arra kért, fogadja őket szeretettel s hallgassa meg gyónásukat. A páter meg is kérdezte tőle, miért teszi ezt; mire így szólt: „*Ha katonatársaimat rossz példával és bűnökkel valamikor az ördöghöz vittem, most éppen úgy Istenhez is akarom őket vinni.*”

408. Ne kínozd az állatot!

A finnek fővárosában a szekér *elgázolt egy kutyát*. Jajgatva vonszolta magát szegény állat a legközelebbi kapuig. A házigazda 15 éves fia látta ezt, élvezte a sebesült állatnak kínlódását; aztán kezdte kövel dobálni, majd leöntötte forró vízzel.

Szemközt egy ablakból megfigyelte a fiút egy előkelő úr, aki másnap a hatóságnál jelentést tett az esetről. A fiút beidézték. Kihallgatásánál kiderült, hogy már többször volt büntetve állatkínzásért. De mert azóta sem javult meg, még szigorúbb büntetést szabtak ki rá. Ezt a legközelebbi ünnep-

napon hajtották végre a városnak egyik nyilvános terén, hogy lássák az emberek. A törvényszolga a fiút *kiállította a pellengére* és hangos szóval felolvasta az ítéletet: „Mivel te, fiatalember, nemcsak hogy nem nyujtottál a hozzád menekülő szegény állatnak, teremőd teremtményének segítséget, hanem a halállal küzdőnek kínjait még fokoztad is, mérjenek rád 15 ostorcsapást és tegyék nyakadba megérdemelt nevedet!” Erre a törvényszolga rámérte az ütéseket, egy másik meg fekete bádoglemez akasztott a nyakára; rajta nagy fehér betűkkel ez a szöveg: „*Fiatál vadember.*”

409. Ne vétkezz túlzott állatszeretettel!

Párizsban működik egy szépítő intézet kutyák számára; sok orvost, borbélyt alkalmaznak. — New-Yorkban hasonló intézetben macskákat is szépítenek nagy pénzért; fejmosás 4, lábgonдозás 2, tartós hajhullám 15, soványítás 50, hajsütés 2, szemöldökszőrök eltávolítása 1, besugárzás 2 dollár. — *Párizsban kutyatemető* is van. Bejáratát gyönyörű emlékmű díszíti, a temető közepén, a művészi kutyaszobrok között kiemelkedik a híres bernáthegyi kutyának, Barry-nak hatalmas szobra, hiszen a Szent Bernát-hágón 40 ember életét mentette meg. Külön kertészek gondozzák a sírokat. Mind virággal tele. A sírkövek feliratai pedig a *kutyatulajdonosok izléstelenségéről* tanúskodnak; pl.: „Kis Pommi, gazdád imádott; köszönet hűségédért, jószágodért!” Vagy egy másik: „Drága Mumu, veled maradok minden gondolatommal!” Megint egy másikon: „A kis Blek; hangja csengett mint az arany, szeme csillogott, mint a drágakő. Meghalt éveinek virágában; szép lélek volt.” Van olyan síremlék, melynek árából megélhetne 20 család. Az egyik síron akkora koszorú díszlik, hogy az árán 50 szegényt lehetne ellátni egész napra.

410. A cigaretta győztese.

Nizzában *dohányzóversenyt* rendeztek 1934-ben; résztvett rajta száznál több francia és olasz. A cél, ki tud 10 óra alatt több cigarettát elszívni. A kilencedik órában azonban abba kellett hagyni a versenyt, mert *két versenyző összeesett*; azonnali orvosi segítség sem tudta őket megmenteni. Mindkettő 60 darabot szívott el egymásután — szünetet sem tartva.

411. Az autó őrültje.

Az angolok híres versenyzője, Malcolm Campbell, „*Kék madár*” nevű kocsijával majdnem életét veszítette a versenyen. 280-as sebességgel egy homokdombnak szaladt, kocsija felágaskodott és 10 métert repült a levegőben. Mikor földet ért, rongyokká tépődött a kerekek gumija a homokon. Maga a versenyző csak horzsolásokat szenvedett. De reméli, hogy Rolls Royce-mótorral felszerelt 2500 lóerős gépével legközelebb kihozza a 300 mérföldes óránkénti sebességet.

412. Ivóverseny.

1935-ben a korcsmában *ivóversenyre keltek a legények*. Egyikük, a 24 éves Jóska szabólegény fogadásból megivott 20 perc alatt majdnem egy liter rumot. Az ötödik pohárka után eszméletlenül rogyott össze s rá hamarosan meghalt súlyos *alkoholmérgezésben*.

413. A szilvásgombóc.

Sokan szeretik, de különösen *Csehországban*. Csak egyenek, ha jól esik, bár vannak ott nagyon sokan, kik éheznek! Mit szólnak ezek az utóbbiak a nemrég Prágában megrendezett évészeti versenyhez, a „szilvásgombóc-olimpiász”-hoz, melyen 35 ember vett részt? Első nap Szefercsik cipész megevett 125 darabot, hozzá megivott 2 liter bort; neki adták a pálmát. — *A szilvásgombócverseny azonban divattá lett*. Vakációzó diákok egy cseh faluban 3000 darab gombócot főzettek; a versenyzőknek csak fele birkózott meg 50 darabbal; a győzelmi pálmát az érettségizett Bures vitte el — 111 szilvásgombóccal; csak egy óra kellett a nagyszerű teljesítményhez. Vajjon nem szégyelik ezt ezek a diákok? Ha Bures csak 11 gombócot evett volna meg, vajjon nem juthatott volna-e a megmaradt 100 darab gombóc szegény családoknak?

414. Hullákon át.

A francia Chateau-Thierry (Sáto Tieri) mellett 1935-ben *autóversenyt tartottak*. Cattaneo olasz versenyző 100 méterrel a cél előtt meredek pályán, eddig ismeretlen okból,

az útról leszaladt, — bele a tömegbe. Szerencséjére előbb fának rohant, ezért nem volt 20-nál több halottja a szörnyű esetnek. 3 ember ott a helyszínen halt meg. 200 méterrel arrébb is találtak két csonkot; a húst mintha beretvával szedték volna le a csontról. 50 méteres körzetben minden piroslott a vértől. A sebesültek őrlítő kiáltása töltötte meg a levegőt. A legtöbb áldozat csonttörést és fejjúzódást szenvedett. Maga a versenyző elég szerencsésen úszta meg a gyilkos esetet. A versenyt azonnal berekesztették.

415. 25,000 ember tapsol.

A boxolás sportja nagy ünnepre készült 1935 márc. 10-én Hamburgban. A régi római játékok borzalmait fogják bemutatni. Arról van szó, a németek híres boxbajnoka, *Schmeling Miksa* leteríti-e néger versenytársát 25,000 ember előtt. Ezt a „kultúrmunkát” természetesen a rádió is közvetítette. Útés a szemre, a nyak ütőerét éri a másik, az ellenfél a kötélre esik tőle, meginog, újra támad, szörnyű püffölések; most orrát találta el. Egyikük földre zuhan. Fel-támaszkodik, az ütések új „szériá”-ja éri, megint összerogy; a kilencedik ütésnél megint elesik. Megint összeszedi magát, de ellenfele nem pihen; *tigrisként veri, marja áldozatát*. Rövid szünet. Megint támad. Az ellenfél arca daganatokkal tele; pergőtűzként érik az ütések; nincsen kegyelem; vér önti el balszemét. Megint összecsapnak, de ez már nem hoz változást. Az amerikaiat állán, arcán, fején érik az ütések. *Szájából vér tör elő*. A közönség kiált, Németországot éljenzi, nemzeti üggyé lesz a viadal. Számokban kifejezve a küzdelem képe ez: bevétel 300,000 márka, kiadások 200,000, a győztes 83,000 márkát kap. A legjobb üzletet természetesen a vállalkozó csinálja, aki a filmvállalatától is kapott busás pénzt a felvétel engedélyezéséért. A harmadik birodalom polgárai pedig büszke öntudattal mennek haza és még álmukban is azt mondogatják: „Győzött a Miksánk!” — Isten ötödik parancsait talán így lehetne számukra megfogalmazni: „Felebarátod arcát ne verd pecsenyévé!”

416. Honnan a gyakori öngyilkosság?

1937 szeptemberében halt meg *Masaryk Tamás*, a csehszlovák köztársaság alapító elnöke. Könyvének címe:

„Az öngyilkosság mint társadalmi jelenség a mai civilizációban.” Elmondja benne, hogy az öngyilkosok száma nemcsak protestáns országokban és a vegyesvallású országok protestáns vidékein nagyobb a katolikus öngyilkosságok számánál, hanem a *nők között is nagyon szedi áldozatait ez a mótely*, amelyet a középkor női társadalma alig ismert. Ennek okát Maszaryk a vallástalanságban látja. „*A katolicizmus türelemre és engedelmességre tanítja hiveit*, ad nekik bizonyos szelidséget és kiegyensúlyozottságot és átsegíti őket a pesszimizmuson.” — Noha az egyéniség túltengése a katolikus országokba is behatolt, mégis érdekes jelenség, hogy éppen Irországban, Spanyolországban, Itáliában legkisebb az öngyilkosok arányszáma.

417. Az öngyilkosság — divat.

Goethe „Werter keservei” című regényének hatása alatt valóságos öngyilkossági láz fogta el a német ifjúságot. — Az Egyesült Államokban évenként 20,000 ember öli meg magát. — A régi germánok egyik csatájában 20,000 ember vett részt és megverték a római birodalom csapatait. Ma a német öngyilkosságok ezt a számot többszörösen felülmúlják. Nem szomorú változása a történelemnek? Az orosz bolsevisták minden öngyilkost árulónak tartanak és megbélyegeznek, míg a mi sajtónk sokszor dicsőíti e szerencsétlenek „bátorságát”, melynél pedig *nagyobb gyávaság nem képzelhető el*. — Amerikában az utóbbi években 75 milliómos ölte meg magát. Szakemberek tanulmányozták ezt a kérdést és arra a következtetésre jutottak, hogy nem a nyomor a kizárólagos ok. Gyerekes dolog a nyomorra hivatkozni. Neveljék jobban, okosabban az ifjúságot! Majd az segít a bajon. Ne feledje el az ember, hogy Istennek teremtménye s hogy nincsen joga megszöknie Teremtője elől, hanem kötelessége Istennek — és nem saját önmagának — akarata szerint élni.

418. A tömegek öngyilkossága.

Az orosz ifjúságot teljes vallástalanságban nevelik. Néhány év óta mótelyként terjed köztük az öngyilkosság. A szovjet lapok aggódo cikkekből számolnak be sokszor egész csoportok öngyilkosságáról. „Az élet szökevényei”-

nek nevezik őket és óvják a lányokat, fiúkat e gyáváknak követésétől. De hatástalan itt minden szó. Ma már el is hallgatják az ifjú-tragédiák sorozatait. Ezek a „*kollektív öngyilkosok*” búcsúleveleikben így írnak: „Olyan zavaros az élet, nem bírom tovább; a vízbe vetem magam, hogy felfaljanak a halak s ne maradjon meg belőlem semmi.” Másik levél: „Talán tudnánk élni, ha gyengeelméjűek lennénk; de gondolkodunk és ez elviselhetetlen; talán van valami a halál után, akkor érdemes miatta itthagyni az életet.” — Hat leány közös fára kötötte fel magát; búcsúlevelük így szól: „Nem bírjuk tovább . . . ha legalább utazhatnánk vagy érdekes dolgokat láthatnánk; *minden szürke körülöttünk, szinte megfulladunk.*”

419. **Bebiztosította magát!**

Egy csehországi városkában főbelötte magát egy vagyonos, jól nősült gyáros. Előbb azonban fürdőt készíttetett, felhívta telefonon a csendőrséget s ezt mondta: „*Harminc másodperc múlva főbelövöm magam.* Van életbiztosításom 5 millió koronáról családom részére. Mindent kifizettem. Temetésennél ne legyen se koszorú, se beszéd.” — Aztán fejbőlötte magát. Az odasiető csendőrök holtan találták meg.

420. **A film rombol.**

Japánban az öngyilkosok különös fajtája terjedt el évekkel ezelőtt az ifjúság körében. Tokio mellett Oshimu szigetén működni kezdett egy kialudtnak vélt vulkán. A buddhista hívek csapatostul keresték fel e szent hegyet, és sokan közülök nem is tértek többé vissza. A *kráterbe vetették magukat*. Ezeknek száma havonként elérte a 100—120-at. Állítólag azért ragadta el az öngyilkosság láza a mindkét nembeli ifjúságot, mert egyik amerikai film igen rokonszenves jelenetben mutatta be a hősnőt, aki szorongatott helyzetében véget vet életének. A *japán embernek érzélgőssége* és természetimádása párosult a buddhizmusnak világot megvető és lemondó világnézetével s ez kitűnő talajt készített ennek a beteges járválynak.

421. A bűnök anyja.

Szent Ágoston a részegséget a bűnök anyjának nevezte; ő a gonoszság gyökere, a nyelv vihara, a tisztaság hajótörése, szégyenletes elgyengülés, az erkölcsök megcsúfolója s a lélek pusztulása. *Az iszákos ember rosszabb az állatnál.* Mert míg ezek sohasem isznak többet, mint amennyire szükségük van, a részeges ember háromszor, négyszerannyit iszik.

Szent Krizosztom hasonlóan szól: „Mennyivel különb a számár, mennyivel okosabb a kutya a részeg embernél! Az állat nem iszik többet kelleténél akkor sem, ha ezer ember kényszerítené erre.”

422. A börtön előkészítője.

Elmondja a 2403. számú cella foglya, hogyan került ő ide.

Édesatyja korán meghalt. Anyja munkába járt. Atyai tekintély hiányában a kisleányból hazug, tolvaj gyermek lett. Kellett az atyai kéz! Kapott mostohaatyát. Több lett ezzel a pénz a házban, de a baj is több lett, mert *iszákos embert kaptak*. Korán reggel dolgozni ment, késő este jött haza, — majdnem mindig részegen. Ha valami nem tetszett, lármázott, szitkozódott, úgyhogy meghallotta a szomszédság. Jobb lett a sorsunk általa? „Elnézte csínyeimet, hiszen sohasem volt otthon józan” — mondja a fogoly. Jaj volt anyámnak, ha panaszkodott rám. Még ő kapott ki helyettem. Mindig vakmerőbb lettem, mert részeges mostohaapám mindig megvédelmezett. Testvéreim — szerencsájukra — hamarosan elkerültek hazulról. Engem otthon fogtak, hogy tanuljak ipart, de apám kárhozatommá lett. Néha dédelgetett, más-kor meg megátkozott, ahogyan részegségében szeszélye hangozta. — *Aztán piszkos lett az életem.* Loptam pénzt — mozira. Később nagyobb betörésekre is vállalkoztam. Végül tettelegességre vetemedtem apámmal szemben és megvertem. Ezért már csak fegyverrel mert lefeküdni, mert félt tőlem. Aztán elszöktem a városba, folytattam a betöréseket — s így kerültem ide. Anyámat nem vádolom. De *mostohaapám részegeskedése átkozta meg életemet!*“

423. A terheltség gyökere.

Egy fogoly heves kifakadásokkal szidalmazta atyját. Csirkefogónak, csavargónak nevezte. „Mit ér az olyan férfi, — mondotta — aki *ittas állapotban nyolc gyermeknek ad életet?* Testvéreim és én terheltek vagyunk. Két nőtestvérem gyengeelméjű, egy öcsém nyavalyatörős és én — a börtön tölteleke vagyok, mert már gyermekkoromban sem törődtek velem. Anyámat holtra kínoztá embertelen apám, s mikor *részeg állapotban halálos szerencsétlenség érte*, sírján inkább tudtam volna kacagni, mint sírni. Igen, közönséges gonosztevő lettem, de az, aki iszákos létére családot akar alapítani, nálamnál nagyobb gonosztevő.”

424. Illetlenség a halál.

Egy elmés amerikai író könyvet adott ki ezzel a címmel: „Illetlenség a halál.” Azt akarta benne kimutatni, hogy az emberiség idővel egészen *leszokhatnék a meghalásról*. A jó amerikai természetesen éppen úgy halt meg, mint a többi. — Isten keze az emberi élet útjára jelző táblát állított e felirattal: „*Senki sem él örökké.*” És az Ő bölcsesége azt tanítja, hogy az *ember* maradjon hű a természethez, *tartsa egyensúlyban testét a lelkével*.

425. Ég a hajó.

1934-ben New-York kikötője közelében a tűzvész tönkretette a *Morro Castle* nevű hajót. A pusztulás egyik hajótöröttje megírja könyvében, hogy a tűzvészt bolond éjszaka előzte meg. „*Sokat ittak, táncoltak, kacagtak a hajón*. Nemcsak az utasok ittak, hanem a hajó személyzete is. A vacsoránál hét részeg pincért el kellett távolítani. Fiatal hölgyek hiányos öltözetben nagyon hamar elrészegedtek, levitték őket kabinjaikba. Maga a kapitány sem volt józan, sőt annyira rosszul lett később, hogy halálának hírért hozták a táncterembe. A halálhír keserű hatását annál több *alkohollal egyensúlyozták ki*. Az egyes termekben vígság és borszag uralkodott; különösen a nők voltak leírhatatlan állapotban. Támolyogtak jobbra-balra, míg részegen nem vitték el őket szobájukba. Hajnali fél 3 óráig tartott a dorbézolás, amikor valaki a kapitányi iroda közelében egyszerre csak füstöt

vett észre. Valószínűleg cigarettától keletkezhetett a tűz. Hiába kiáltozott segítségért; a tűzoltószerek nem működtek, az emberek tehetetlenek voltak. A tűz rohamosan terjedt, az ittasok kijózanodtak, zűrzavar mindenfelé . . . Elég az hozzá, a tragédia eredménye az volt, hogy *133 ember életét vesztette*. Ez lett a hajóóriásnak vége, amelyen az alkohol uralkodott. — Hasonló a helyzet olyan faluban, városban is, ahol a szesz tönkre tehet százakat, egész vidéket.

426. Vér nélkül is elintézhető.

Indiába utazott *Grassi Gergely* püspök a misszióba. Útközben hajójuk kikötött Adenben. Két francia tiszt valamin összeszólalkozott és *párbajra hívták ki egymást*. Senki sem élvezhette az adeni kiszállás örömeit, mert ez a kínos eset nagyon bántotta a hajó utasait.

Erre *Grassi* püspök, aki franciául is jól beszélt, a két katonatisztrel külön-külön kezdett beszélni. Kiderült, hogy a két fél szívesen megbocsát egymásnak s csak attól tartanak, hogy a párbajról való lemondás tisztí becsületüknek fog ártani. A vacsoránál *Grassi* rövid beszédet mondott: „Kedves útitársunk elismeri, hogy megsértette társát. A sértett fél közbelépésemre kijelentette, hogy a sértésért nagylelkűen megbocsát. Emeljük tehát poharainkat *két derék barátunk egészségére!*” Dörgő éljen jutalmazta e szavakat.

427. Röviden!

Egy amerikai urat *pisztolypárbajra* hívtak ki. Ez azonban ellenfelének ezt a levelet írta: „*Nem állok ki fegyverének csöve elé két okból. Ön engem megölhetne, avagy én önt. E kettőből aligha származik valami jó. Menjen ki az erdőbe, keressen olyan vastag törzsű fát, amilyen a derekam. Ha eltalálja golyója, elismerem, hogy én voltam a sértő és bocsánatát fogom kérni. Ha pedig nem találja el, akkor az Ön oldalán lesz az igazságtalanság.*”

428. A vasvilla vallása.

Az amerikai sajtó sokszor ír az ú. n. vasvillások valóságáról. *Titkos társaság* ez, mely félmilliónál több tagot számlál. Céljuk, hogy *fogadalommal a „tisztesség” szabályainak követésére* szoktassák az embereket. Minden nagyobb

városban van központjuk. E szektának jelvénye egy ötágú villa, melyet a gyülekezetben oltárra tesznek s amelyre a tagok esküsznek. A tagfelvételt kérni kell és három volt tagnak ajánlása szükséges hozzá. A felvétel szertartásai ünnepélyes titokzatossággal történnek. A rendőrség figyelő és üldözi őket. Bár alapszabályaik a jónak szolgálatára kötelezik őket, de eszközeiknek szörnyűséges és embertelen alkalmazása nagyon veszedelmes társaságnak bélyegzi meg ezt a vallást. Az elnöknek joga, hogy évenként egyszer 10 tagnak elküldhesse az ötágú villát. A szóban levő egyesületi tag el lehet készülve mindennap arra, hogy az elnök, aki az ismeretlenség és névtelenség homályával veszi magát körül, s akit a tagok legtöbbször nem is ismernek, megküldi neki a villát. A villa megérkezésekor teljesen bűn nélkülinek kell lennie. Ha azonban e napon a legcsekélyebb erkölcsi hibát követte is el, *kötelessége megölni magát*. Ha ezt nem teszi meg önként, a vezetőség titkos tanácsa halálra ítéli és megöleti.

Akit a villa bűnben talált, az nem tudja bűnét a halállal jóvátenni, kötelessége tehát még az is, hogy olyan embert vigyen még a halálba magával, akit nagyon bűnösnek tart. Tehát *gyilkosság öngyilkossággal párosulva* — erkölcsi céllal. Így értelmezik ezt a szekta tagjai. Azt hiszik, hogy a tagok valóban szeplőtelen életet fognak élni és hogy a tőlük megfenyegetett emberek is hasonlóan cselekednek.

429. Érdekes végrendelet.

Évekkel ezelőtt meghalt Délszláviában, azaz megszállott magyar — szerb területen, Varasdon egy Marsics nevű földműves, aki különös végrendeletet hagyott hátra. Úgy intézkedett, hogy 60,000 dinárt kitevő vagyonát osszák szét varasdi népiskolák osztálytársai között azoknak, akik őt sohasem verték meg. Valamikor ugyanis nagyon gyenge egészségu fiú volt — s ezért az iskolai ütlegetek nem tudta elfelejteni. A rendeletben nem volt alaki hiba; így a hatóságnak meg kellett indítania a szükséges kutatást az érdekeltek után. Kiderült, hogy 50 osztálytársa között csak tízen nem bántalmazták őt. Ezek között osztották tehát ki ezt az összeget; fejenként kb. 350 pengőt kaptak.

430. Harc a lélekgyilkosok ellen.

Landerneau (Landernó) francia faluban a breton parasztok tüntettek az egyházellenes színdarab ellen, melyet az ú. n. „laikus népművelési” bizottság rendeztetett. A parasztok megzavarták és megakadályozták a színielőadást, ami miatt a párizsi parlamentben felszólalás történt. De a képviselők egyike, Desgranges (Dégranzs) kanonok megvédte a breton parasztokat e szavakkal: „A katolikusok nem ellenségei a szabad véleménynyilvánításnak, de élnek azzal a joggal, hogy szembehelyezkedjenek a gyűlölködő ellenfelek kihívásainak, akik azt hiszik, hogy papokat, híveket, szerzetesrendeket szemérmetlenül lehet gúnnyal, sárral megcsúfolni. *A türelem szép erény, de azokkal szemben, akik gyermekeinknek és testvéreinknek lelkét durván és brutálisan akarják megölni, élünk a törvényes önvédelem jogával.*”

431. Az istentelenek társasága a vádlottak padján.

A világháború előtt történt Franciaországban. Az esküdt-széki teremben a vádlottak padján egy 17 éves gyilkos ül . . . szemben vele a bíró . . . a falon hatalmas feszület, melyet, sajnos, azóta eltávolítottak, amikor a *francia iskolából kítették a keresztet*. A fiatalember arcátlan hangon felelget. Ezen a korai romlottságon a bíró is megütközik s megkérdezi: „Hol tanulta meg a bűnnek titkait?” — „Egészen magától jön az, Elnök úr” — válaszolta.

Erre a védő, Saint Auban (Szent Óban) ügyvéd felkel s megtartja beszédét, amely mindazoknak van címezve, akik *Krisztust és vallását az iskolából száműzni akarják*:

„Uraim, feladatom nagyon könnyű s ezért rövid leszek. — Bármilyen is lesz a bíróság ítélete, van itt valaki, aki a vádlottnál is nagyobb bűnös. Ezt a bűnöst itt le akarom leppezni. Ez a bűnös — Önök Uraim, akik most itt engem hallgatnak — s az istentelenek társaságát, a társadalmat képviselik. — Látom itt a falon előttem Krisztust és üdvözlöm Öt. Ő van itt e teremben, ahová Önök ezt a bűnös ifjút hozták. Miért akarják Isten szeme láttára őt megbüntetni, ha a lelkeket Isten nélkül akarják nevelni? És miért látja meg ez az ifjú itt először életében a Golgotára menő Krisztust? Ki mondta meg neki valaha, hogy van Isten és lesz utolsó ítélet? Ki

beszélt neki felebarátjának megbecsüléséről? Ki tanította meg Isten parancsára, hogy ne öl? Ezt a fiatal lelket átengedték ösztöneinek, s ezek őt a romlásba vitték. Igen, vádolom Önöket. Civilizált embereknek tartják magukat és a mellett műveletlenek, olyan erkölcsbírák Önök, akik hitetlenséget és *erkölcstelenséget vetnek* és utána csodálkoznak, ha bűnt és *gonoszságot aratnak!* Itélik el védencemet, ez az Önök joga, én azonban vádolom Önöket, ez az én kötelességem!"

432. A tömeggyilkos védekezése.

Kürten Péter, aki tömegesen gyilkolta meg a nőket, maga mondta el védőbeszédét. Elmondotta, milyen hányatott, szomorú gyermekkorra volt: „Emlékszem első szentáldozásomra is. Kaptam én is új ruhát, ajándékot, mint más gyermek. Valamelyik jótevőnk küldhette, egy plébános, aki azóta már meghalt. E napon *apám részeg volt*, mint mindig; letépte rólam a szép ruhát és ütött, vert. Ez volt az én első szentáldozásom napja, amelyre más ember szent örömmel szokott vissza gondólni. Egy évre rá kis húgom ment volna áldozni, de akkor még rémesebb jelenetet rendezett apánk. — Aztán olvastam a hírlapokat, mikor felnőttem. Onnan *megtanultam a hirekből, hogyan lehet gyilkolni, rabolni*. A sajtó emberei nem is gondolják, mennyi bajnak okozói az ujságok. — *A nők meg maguk jöttek utánam*. Könnyű dolgom volt velük. Talán férjet vadásztak. Hiszen a nők ma ezt annyira viszik, hogy nem vezethet jóra.” — A gyilkos kijelentette ezután, útálja bűneit s e szavakkal fejezte be védekezését:

„Azt hiszem, a jelenlevők egyikének sem sikerült volna becsületes embernek maradnia, ha végigélte volna az én gyermekszobám életét. Nem igyekszem védeni magam, kész vagyok tetteim minden következményét elviselni és hiszem, ezáltal némileg jóvátehetem gonoszságaimat.”

433. A püspök letépi a plakátot.

Franciaországban Meaux (Mó) város püspöke, Samy nyílt levelet intézett a színigazgatóhoz, amelyben kijelenti előtte, hogy önkezüleg tépett le az utcán egy színházi hirdetményt. Ezen ugyanis olyan színdarab szerepelt, amelynek már *pusztá címe is botrány*. Tudomására juttatta egyúttal,

hogy megtiltotta minden katolikus intézménynek, szervezetnek, hogy *a szintársulatnak termet adjanak* az előadások megtartására.

434. A költő jóváteszi botrányát.

Bernhard Schaw, a jelen időknek leghíresebb és legünnepeltebb angol költője színdarabot írt az Orleansi Szűzről, amely nagyon sértette *a katolikus meggyőződést*. Évek múltán sikerült a stanbrooki főnöknőnek, az angol zenekritika egyik tekintélyének őt a bántó részek megváltoztatására bírni. Ez a katolikus *apácának győzelme a protestáns költő* felett, amit senki sem tartott lehetségesnek.

435. A burgenlandi macskakínzás.

Néhány bécsi vadász és kutyabarát elkezdte az ú. n. kutyavízsga tartását. E célból *a vizsgázó kutyákat macskákra vagy rókákra uszítják*. E kínzások rendezője a prodersdorfi nyugalmazott tanító volt. A kutyáknak gazdái Bécsből érkeztek vonaton.

Mint hogy azonban a macskanyúzás a régi Ausztriában tilos, megszállt magyar területen, a mai Burgenlandban kellett a versenyeket megtartani. Nyolc kutya számára nyolc macska és egy róka kellett. Egy pordányi korcsmáros e célra odaadta 10 éves macskáját, egy kandúrt.

Megérkeztek tehát Pordányba a kutyabarátok. Zsákban hozták magukkal a macskákat és a rókát. De amikor a nyúzásnak meg kellett volna kezdődnie, az állatvédőegyesület elnöke néhány csendőrrel megjelent a helyszínen és erélyesen *megakadályozta az állatkínzást*. Kismartonban nyert értesülések után a résztvevők nem is mertek többé hasonló vállalkozásba kezdeni. A kutyagazdák erre el is hagyták Pordányt és hazautaztak.

A kínzás rendezőjét a csendőrség feljelentette, mert zsákokban szállította s már ezáltal is gyötörte a szegény állatokat.

436. A macskadajka.

Egyik dunai gőzösön idősebb úriú srportruhában utazott. Dicsekedve beszélt nagyszerű állásáról, havi fizetéséről — 500 Schillingről — és macskáiról. Elmondta, hogy otthon,

Bécsben három „édes, gyönyörű“ macskája van, melyeknek gondozása napi 5 schillingbe kerül. A drága jószágoknak mindennap sült és főtt lóhúst, lágy tojást, borjúhúst kell vennie. Ha valamelyik megbetegszik, szanatóriumi költsége sok pénzt emészt fel s egy macskaműtét 100 schillingbe kerül. — Hát nem bűn ez az állatimádás és pénzkidobás, mikor 5 schillingből megélne egy család?

437. Luxusszálló kutyáknak.

Szép dolog az állatok szeretete, de nevetségessé válik a túlzás, mikor az agyondédelgetett állatnak luxusszállót építenek. Jelenleg van is ilyen az angolországi Ditton-ban. Néhány schillingért itt gondját viselik az angol családok kedvenceinek; *kutyát*, macskát, pónilovat, sündisznót, teknősbékát, majmot, macskát, leveli békát „*üdültetnek*“ itt. Tudósítónk szerint tehénistállókat átalakítottak kétszobás, kényelmes lakásokká, bennük háló- és lakószobát rendeztek be. A majmok számára a régi tyúkólak létráját sétahelyekké alakítottak át. *Diétás konyha sem hiányozhatik.* A vendégeket jólöltözött szolgák gondozzák; éjjel-nappal van *ügyeletes állatorvos*. Építése 80,000 schillingbe került. És mindez Angliában történik, ahol annyi az éhező munkáscsalád!

438. Állatkínzások.

Igaz, hogy az embernek joga van az állatvilág neveléséhez, de ezzel nem szabad visszaélni, mert bűn. Az állatkínzást még nem büntetik kellő szigorúsággal. A mozilátogató közönség nem is tudja, *milyen kínzásokat visznek végbe a filmrendezők.* A híres „Trader Horn“ című darab rendezésénél éles karót vertek az oroszlán alsó állkapcsába. A „Beszél a dzsungel“ filmben egyik oroszlán hátsó lábának inát kellett átvágni, hogy közelről lelőhessék revolverrel. A „Seimba“ című film felvételénél pedig ugyancsak egy oroszlánt halálra kínoztak hegyes dárdaikkal. A résztvevő vadak vonakodtak ennek a kegyetlen munkának elvégzésétől, de aztán jó pénzért mégis megtették. Az „Atlantisz“ filmfelvételek alkalmával néhány tevét halálra éheztettek, hogy pusztulásukat felvehessék.

Triesztben az angolnának harisnya módjára húzzák le a bőrét. — *A spanyol bikaviadalokon* tomboló tömegek élvezik a bikától felöklelt lovaknak kínlódását és a vérző

bikának ledőfését. — Franciaországban *kutyaviadalokat* rendeznek. Angol ebet francia vagy belga kutyára uszítanak, míg valamelyik nem végez a másikkal. — Patkány- és *kakasviadalok* is szórakoztatják a durvalelkű embereket.

Sok minden megváltozott e világon, csak az ember maradt ugyanaz, noha az állatvédelem ma már a műveltségnek egyik követelménye. Nagy Frigyesről származik az a szép mondás: „Aki egykedvűen tudja nézni az állat szenvedését, annak embertársai iránt sem lehet jó szíve.”

ISTEN VI. PARANCSOLATA

Ne paráználkodjál!

439. A kínai nagyra becsüli a tisztaságot.

Vannak Kínában is erkölcsileg gyarló emberek; de a fajtalansággal nem kérkednek és az ilyen embert megvetik. A régi írásokban a nép bölcsei, akiket szinte vallásos tiszteletben részesítenek, sokszor rámutatnak e bűn visszataszító voltára. A „nagy törvény” három dologra kötelezi a kínait: tartsa vissza magát a *bortól, a fajtalanságtól és a játékszenvedélytől*. — „A bűnök legnagyobbika a tisztátalanság”, — mondja egyik közmondásuk. „A földön elkövetett gonoszságok között legnagyobb a házasságtörés.” Ezért különítik el olyan szigorúan a két nemet. *Férfi és nő sohasem mennek együtt az utcán*. Nem ismerik a szeretkezést. Előfordul ugyan, de nagyon ritkán, s az ilyen embereket nem sokra becsülik.

A szüzességnek nagy becsülete van. Szüzi hajadonnak joga van ahhoz, hogy diadalívet állíthasson fel magának. Nem ritkán hallani leányokról, akik felakasztották vagy megmérgezték magukat, *hogy megmenthessék ártatlanságukat*. Ennek az erénynek megóvását már itt a földön is megjutalmazza az istenek, pl. jól sikerült vizsgával, előkelő állással. — Vannak ugyan kínai kéj nők a kikötőkben, de ezek az európaiak neveltjei. Ezek kerülnek a nyilvánosságot és közmegevetésnek tárgyai.

440. Pietro Bandinelli sorsa.

Énekes volt valamelyik olasz templom énekkarában Pietro, amikor egyik napon az ifjú arcának rendkívüli szépsége feltűnt a nagy festőnek, *Leonardo da Vinci*-nek. A mester örült, hogy az ifjút megnyerhette modellnek. Róla mintázta a világhírű Utolsó vacsora c. kép *Krisztus-alakját*. — Közben elmúlt két esztendő és Leonardo egykedvűen járta a város utcáit; keresett modellt egy *Júdás-fej* számára, amelynek arcán felismerhető volna az árulónak elvetemültsége. Végre egy fiatal, de koravén arcú ember elnyűtt vonásain akadt meg szeme; ez jó modellnek látszott. Rajta volt tehát, hogy ezt a férfit megnyerje modellnek. Amikor azonban ez az ifjú a készülő kép előtt állott és meglátta Krisztusnak arcát a képen, egyszerre csak csendesesen sírni kezdett; Pietro Bandinelli volt. *A fajtalanság és az ivás két év alatt az emberiség söpredékévé aljasította le.*

441. Pocsolya vagy rózsaágy.

Szent Bernát a fajtalan embert *sértéshez hasonlítja*. „Mert ha a sértés egyik helyen pocsolyát lát, a másikon azonban rózsaágyat, szívesebben behenteredik a mocsokba, mint a rózsák közé. Így inkább kell a kéjelgőknek a tisztátalanság, mint a paradicsom örömei.

442. A kutyatetem és az ifjú.

Egy remetének megadta az Isten azt a kegyelmet, hogy láthatta őrangyalát maga mellett haladni az úton. Utaközben állati hullákra akadtak; a kutya hullája szörnyű büzt terjesztett maga körül. A remete messzire kitért előle, de az angyal, mintha meg sem érezte volna a büzt, nem került ki. Nemsokára találtak egy fiatalemberrel. Szépen öltözött fiatalúr volt, kellemesen illatosított ruhában. Ezt az angyal az útálatnak kifejezésével messze elkerülte. A remete kérdezte ennek okát. Az angyal így szólt: „Ez az ifjú a *fajtalanság rabja, aki Isten és szentjei előtt nagyobb büzt terjeszt, mint az a kutyahulla.*”

443. *Mimosa pudica*.

A braziliai tropikus éghajlat hazájában érdekes növény tenyészik; elnevezték *mimosa pudica*-nak, szemérmes virágnak. Kedves szimbóluma, *jelvénye a könnyen tönkre tehető erkölcsi tisztaságnak*. E növény bokorszerűen megnő másfél méterre a szabadban; dísnövénynek is használják. Levelei a kéz ujjai módjára hasítottak, páfrányhoz hasonlóak, élénkpiros bimbókkal. A növény nem tűri a legcsekélyebb érintést. Ha hozzányúlunk, levelei azonnal összezsugorodnak, szára el-lankad. Amilyen bájos és üde volt előbb, annyira elfonnyad hirtelen az érintés után. Mintha minden kis kocsány és száracská eltört volna rajta. Csak percek múltán tűnik el ismét ez a pusztulás és a *növény újra pompázik előbbi szépségében*.

És a tisztaság? . . .

444. Százból kilencvenkilenc.

Liguori Szent Alfonz azt mondja: „A poklot benépesítő szerencsétlen lelkek között egy sincsen, aki át ne hágta volna Istennek hatodik parancsát, és száz elkárhozott közül kilencvenkilencen éppen a *tisztátalanság bűne miatt kárhozott el*.

445. A börtönök lakói nyilatkoznak.

„Nem tudom, hogy Gutenberg János vajjon Isten sugallatára hallgatott-e, vagy a sátán szavára, amikor fel-találta a könyvnyomtatást. Mert engem *a rossz könyvek* vittek a romlásba.”

*

„Saját tapasztalatommal igazolhatom azt, hogy sohasem kerültem volna tömlöcbe, ha nem lett volna *rossz sajtó*. — Kisfiú koromban sokat olvastam *Goethet*. Bár sok dolgot nem értettem a költő célzásaiból, de nagyon hatott reám az esemény és a képek. „*Werther keservei*” című könyve annyira tetszett, hogy éjjel-nappal csak azt olvastam. Ennek hatása alatt már polgárista koromban volt viszonyom egy lánnyal; mikor pedig szüleim ezt megtudták, *öngyilkosságot kíséreltem meg*, lúgköldatot ittam.”

*

„Életem boldogságát *a rossz könyvek* tették tönkre,

és ha elgondolkodom szerencsétlenségemen, akkor megnőnek előttem a betűk, felém csúsznak s körülfonnak mint a kígyó, és ebben a rémes küzdelemben *szemembe kacag a vigyorgó sátán.*“

446. Vigyázz, méregekreány!

Fiúk, leányok bámulják a könyvkereskedő kirakatát. *Maupassant, Zola, Casanova, Wedekind, France* regényei. Semmi közük Istenhez. Borítékjukon ruhátlan nők nyújtózkodnak, mintha csak azt mondanák: A szép testek a modern világ büszkeségei. Éljen az élet!

A fiúk között egyik csak 17 éves. Most jön ki a boltból, vett egy könyvet, kabátja zsebébe csúsztatja. A könyv címe azonban kikandikál a zsebből; mosolyognak, akik meglátják: Szülési tanácsadó.

Fekete koporsótakarót koponyával kellene a kirakat elé kifeszíteni és ráírni: Vigyázz, méregekreány! *Pestis-bacillusok a lelkeknek!*

447. Már nem tudok pirulni.

A börtön papja benyit egy fiatal rabnak szobájába. Az asztalon nyitott könyv. Kézbe veszi, elolvassa címét: Bordélyipar. „Ezt a könyvet nem kapta engedéllyel, ezt becsempészte” — szól hozzá szigorúan a pap. A fogoly felfortyan: „Mi kifogása van a könyv ellen? Azt hiszi, ez árthat magamfajta embernek? Ha, ha . . . !”

A fiatalember szeme szinte örült tűzben ég: „Már kisfiú koromban olvastam ilyeneket. Az *elsőnél* és a *másodikonál még elpirultam*. De ez már rég elmúlt, a pirulásból már kitanultam. Főtisztelendő úr, ez szép könyv ám! Ebben meg van írva a tiszta igazság. Mi hasznunk van a hazug erényből? Nem ér egy hajítófát. Az igazság szabaddá tesz, az igazság isteni dolog, még ha utcalány arcán van is.” — „Adja ide ezt a könyvet, — mondja a pap — *nem tűrhetem, hogy megmérgezze vele magát!*” — „Akkor kilépek az Egyházból” — hangzott a dacos válasz. — És a pap valóban elvette a könyvet, a rab meg bejelentette néhány soros írásban az Egyházból való kilépését.

448. „Mindent szállítok.”

Fiatal pap utazott a vonaton; vele szemben jólöltözött úriember, aki igyekezett beszédbe elegyedni Isten emberével. Kiderült, hogy *könyvtárnok*.

„Ugy-e van plébániai könyvtára?”

„Igen, sőt nagyon szép gyűjtemény, szeretem a könyveket.”

„Nagyszerű, főtisztelendő uram, akkor köthetünk jó üzletet. Mindent szállíthatok Önnek.”

A pap azonban röviddel előbb azt látta, miként adott el ez az ügynök egy másik úrnak havi részletre egy *hírhedt szerelmi regényt*.

„Tudom, hogy Önök mindent szállítanak; éppen ezért nekem semmit sem fog szállítani.”

„De engedelmet kérek, mi nem vagyunk kegytárgykereskedők!”

„Önök sok piszkot, sok hitványságot, sok hitetlenséget, sok *erkölcstelenséget terjesztenek* a nép között, *hogy pénzt szerezzenek vele.*”

„Igen, mi mindent szállítunk, amit tőlünk kívánnak. Ha nem tesszük meg mi, más csinálja meg az üzletet. Mi vagyunk-e tehát a hibásak? Mi nem vagyunk ennyire ridegek. Cégünk a legjobb hírnévnek örvend. És valóban olyan is.”

Különös kenyérkereset . . . legjobb hírnévnek örvend, pedig a népi erkölcs sírásója.

449. A szemérem az ókorban.

A mezítelenség barátai azt hangoztatják, hogy a régi görögök és rómaiak istenítették a ruhátlan testet. Pedig ez nem áll. Sőt ennek ellenkezőjét hirdetik a régi írók. *Cicero* pl. ezt mondja: „Meg kell őrizni a szemérmet. Mert e téren a természet hivatásos kerítő és kísértő.” — *Seneca* idejében a római fürdőkben egyszerűség, szigorú felfogás és erkölcs uralkodott.

Kezdetben külön fürdőjük volt a nőknek. Szabály volt, hogy a nyilvános fürdőpalotákban külön legyen a nők — és külön a férfiak fürdőmedencéje. Innen van a latin nyelvben a fürdő szónak többesszámú alakja. E nyilvános női

fürdőket előkelő nők is látogatták. A Kr. u. 79-ben eltemetett Pompei városában is *kettős fürdő volt*. — Agrippa császárról pedig feljegyezték, hogy aedilis korában *ingyen fürdőt építtetett külön a férfiaknak és külön a nőknek*.

Csak az idősebb Plinius korában volt először közös fürdő. De nem tartották illedelmes dolognak a közös fürdözést, és látogatói nem kerültek ki a komoly emberek közül.

450. Kiadós védelem.

Az olaszországi *Monte Cassino*-hegyen kellemetlen kalandon mentek keresztül 1931-ben a ruhátlan viselet hívei. Néhány ügyvéd, újságíró és hasonló ú. n. intelligens ember és fiatal hölgyek egyesületet alapítottak, hogy a hegyen épült ősi bencés-kolostor közelében az erdőben hódolhassanak a ruhátlanság divatjának. A környék parasztjai tiltakoztak ez ellen, s mikor ezek a különös urak és hölgyek a tiltakozással nem törődtek, a falusiak köveket kaptak fel és *fütykösökké kergették meg az urakat és nőket*, akik a legközelebbi faluig meg sem állhattak.

451. A püspököknek igazuk van!

1933 nyarán a Rajna-mentén egy város vezetősége *külön parti fürdőt rendezett be hölgyeknek és uraknak*. Ez július végén történt. Szeptemberben a polgármester közzétette a fürdő forgalmának kimutatását: július végétől, tehát a közös fürdő bezárásától szeptember elejéig csak 600 márka volt a bevétel, azaz összesen annyit vettek be, mint azelőtt egy napon. És miért? Amíg ugyanis a közös fürdés idején napi 1000 ember fürdött meg, az elkülönítés után csak 27-en fürödtek, sőt volt nap, melyen csak 10 fürdőjegy kelt el, noha a legnagyobb meleg volt akkor. Ez is bizonyítja, mennyire igazuk van a püspököknek, akik tiltják a közös fürdést.

452. A szent is táncolhat.

1925-ben meghalt Sinclair Margit skótországi munkásleány. Szent élete miatt meg is indult a boldoggáavatási per. Egyik húga ezt írja róla: „*Szeretett táncolni is, de csak az egyházközség egyesületi házában*. Margit és András

bátyám mesterien táncoltak. Mamával a régimódi táncokat jártuk; András néha modern táncba is vitt minket. Margit nagyon szívesen táncolt édesatyjával, aki azonban nem volt jó táncos. Mindig jó mulatság volt, ha atyját meg akarta tanítani valamilyen új táncra. Ez természetesen otthon, lakásunkban történt; hiszen szüleink úgy érezték magukat köztünk, mint idősebb testvérek. Résztvettek dalolásunkban is. *Esténkint természetesen bátyáinkkal mentünk haza.*"

Az Egyház kifejezetten csak a „tisztességtelen táncot” ellenzi. Erről mondja a nép: *„A tánc helyén meghal az erény, az úton hazafelé pedig eltemetik.”*

453. Püspök a vádlottak padján.

Franciaországban Quimper városkában a táncoktatók olyan táncokat akartak meghonosítani, melyeknek üteme és alakja sértette az ember méltóságát, méginkább a katolikus erkölcsi felfogást. Quimper püspöke, dr. Duparc azonban tudta kötelességét; nyilvánosan *elítelte a közerkölcsökre kártékonyan ható táncokat.* A táncanfolyam résztvevői ekkor elmaradtak a táncórákról és faképnél hagyták a táncmestereket. Ezek aztán kártérítést követeltek a püspöktől, — valamelyik radikális ügyvéd tanácsára. Az eset tehát bíróság elé került. A quimperi bíróság a püspököt felmentette és a táncoktatókat kötelezte a perköltségek viselésére. A quimperi hívek ezzel *a püspökük iránt tartozó engedelmeskedésükkel* kivívták az általános elismerést. Főpásztoruk megvédelte Istennek és a halhatatlan lelkeknek ügyét a modern erkölcstelenséggel szemben.

454. „Csak két percre.”

A hirdetőoszlopon *rikító színű, nagy mozihirdetés* virít. Fiatal legénykéek és leányok állnak előtte és nézik mohó nézéssel. Húsos, félmeztelen nőt ábrázol, aki szenvedéllyel és *sóvárogva fonja karjait* a fiatalember nyakába; rabja már a leálynak. A kép alatt a filmnek címe: „Csak két percre.” Ez fog ma leperegni száz és száz fiatalember és leány előtt a mozi vásznán. Előadás után majd eltűnnek a párok az úton hazafelé a nagyvárosnak gyér világítású mellékutcaín, és mennyi ajak fogja mohó vággyal suttozni: „ . . . csak két percre!”

455. Ami biztos, az biztos.

Katonakórházban vagyunk. A félig felépült katona rendesen kapta fizetését polgári állása után s ezt hazaküldte édesanyjának, nőtestvéreinek. Hétköznapiokon szívesen hallgat szentmisét, tisztelője a Szent Szűznek, imádkozza a szentolvasót is. Mikor megerősödött, kiment a városba, leült egy padra s olvas. Arra jár egy csinos leány és melléje telepszik; nem látta soha. A leánynak bátorsága mindjárt gyanút keltett benne. Sőt hamarosan meg is szólította a katonát; bizalmaskodó, *hizelgő hangot kezdett használni* s mind tolakodóbb lett; innen aztán már nem messze az út az igazi bűnhöz. A derék katona, aki a harctéren más ellenséggel is állott már szemben, tisztességre figyelmeztette, felkelt és továbbállt. — *Schiller Frigyes* költő azt mondja: „Csak *érzéki öröm és lelki béke között választhatunk.*”

456. A tisztaság ára.

Kínában Csicsikar kormányzóságban egy pogány leány hősi módon védte meg tisztaságát. A leány maga mondja el e történetet az ottani misszióslap számára:

„1932 decemberében rablócsapat tört falunkba. A lányokat és fiatal asszonyokat összefogdosták, katonaruhába öltöztették őket, hogy magukkal hurcolva állati ösztöneiket kielégíthessék rajtuk. Hozzánk is jött három lator és magukkal akartak vinni. Nehéz helyzetemben azt mondtam nekik, hogy künn a konyhán előbb szeretnék teát készíteni. Megengedték, s így néhány pillanatra magamra maradhattam. Fogtam a nagy konyhakést és *balkezemet csuklóban levágtam*. Amikor egyik vágás nem sikerült, megpróbáltam kissé feljebb és négyszer vágtam, míg kezem lehullt. Erre elájultam. Amikor újra magamhoz tértem, a banditák már eltávoztak. Egy öregasszony azt tanácsolta, mártsam kezeimet forró olajba, hogy elállíthassam a vért. Megfogadtam tanácsát és sikerült.”

A seb nem akart gyógyulni. Erre a pogány leány felkereste a katolikus misszióstelepet, ahol betegápoló apácák vannak. Egynapi gyalogutat tett meg, míg odaért. Elhatározta, hogy kereszténnyé lesz. A seb hamarosan meggyógyult, és ma ez a hősi leány keresztény. Gyönyörű

példaképe keresztény leányoknak, akik ebből is megtanulhatják, hogy a *szent tisztaság értékesebb a testi jólétnél.*

457. Utánozzatok engem!

Egy keleti mese így szól: Három vándoreMBER találkozott egy forrásnál; a művész, az aggastyán és a gyermek. A forrás felett régi felírás ezt mondta: „Utánozzatok engem!” Amíg az utasok pihentek, vitatkoztak a felírás értelmén. A művész így magyarázta: „Ennek a forrásnak a lefolyása hosszan elnyúló völgyön halad végig; áthalad hegyi tavakon, patakok és folyamok vizein és legvégül széles tengerre lesz. A felirat arra tanít, hogy szüntelen kell dolgoznunk, ha belső értékünket gyarapítani akarjuk.” — „Én pedig — szól az aggastyán — más értelmet tulajdonítok neki. Ez a forrás ingyen nyújt üdülést mindenkinek, aki hozzá jön. Példája arra buzdít, legyünk embertársainknak hasznára!” — A fiú csendesen hallgatta a beszédet. Mikor pedig a két férfi kérdezte őt véleménye felől, így válaszolt: „E forrás vize mit sem ér, ha nem tiszta. Ha zavaros, még az állat is megundorodik tőle. *Ha azt akarod, hogy becsüljenek, légy tiszta!*”

Tiszta gondolatokkal cselekvő tiszta ember vonzó hatást tesz környezetére. De méginkább közelebb áll Istenhez.

458. Csodának kell történnie.

Az arsi szent plébános, Vianney János a tisztaságról ezt mondta gyermekhallgatóinak:

„A kik elvesztették tisztaságukat, hasonlítanak az olajba mártott posztódarabhoz. Moshatjátok, megszáráthatjátok, de feltja mindig előjön. Éppen úgy, szinte csodára van szükség, hogy egy tisztátalan lélek újra megtisztuljon és megmaradjon tisztának.”

459. Elnémultak.

Chateaubriand (Sátobria) híres francia író volt. Előkelő lakásán egyik nap különféle rangú és rendű tudósok és művészek voltak együtt. Társalgás közben vallásról is beszéltek. A vendégek majdnem mind vallásgúnyolók voltak. Azon vitatkoztak, hogy művelt ember lehet-e vallásos. Erre felkelt a házigazda és így szólt: „Uraim, tegyük kezünket a

szívünkre! Nemde, önök mind *hívó emberek lennének, ha meg volnának győződve, hogy tisztán tudnak élni!*" E bátor kérdésre általános hallgatással tudtak csak felelni.

460. A tengeri fürdők erkölcsei.

A Velencében 1931-ben megtartott orvosi héten a *montecassinoi geofizikai intézet orvosa*, Paolini előadásának címéül választotta, milyen összefüggés van a testi egészség és az erkölcs között. Kiemelte, hogy az orvosi tudomány azzal tisztában van már, hogy a tengeri klíma egészségesebben hat, mint a hegyi levegő. Ha azonban ennek ellenére a legtöbb orvosnak mégis azt kell mondania, hogy *tengeri fürdőre küldött betege betegebben jött haza, mint ahogyan odament*, akkor ez nem írható az orvosi tudás rovására. Ennek okát inkább a puha és bűnös életmódban kell keresnünk, melynek a tengeri fürdők népe hódol. Ezer és ezer beteg keresi fel Itália tengerpartjait. De pihenés és kímélés helyett *túlzott sportokkal nyúzzák magukat*, oktalanul agyonpörkölteik magukat a nappal, ételben és italban dőlözölnek, gyenge gyomrukát nem kímélik, éjszakákat táncolnak át és *felkeresik a bűnnek házeit*, melyek nélkül ma alig képzelhető el tengeri fürdő. Nem csoda tehát, hogy az „üdülőhely” nem szolgálja egészségüket, hanem inkább súlyosbítja betegségüket, testi és lelki erőtlenységüket.

461. A szennyirodalom magas árfolyama.

Egy *párizsi pornografikus hetilap* 1933-ban öt millió frankot jövedelmezett a kiadónak, a részvénytársaságnak. A 200 frankos részvények 440 frank osztalékot, vagyis 200 százalékos nyereséget jövedelmeztek. Egyik katolikus lap ezt szóvá is teszi s követeli, hogy az állam feltétlenül tegye rá kezét az erkölcstelen irodalomra és *fojtsa meg könyörtelenül ezt a szégyenletes sajtóterméket*, mert egyszer majd ő maga érzi meg romboló hatását.

462. Sepertek a könyvtárban.

Amikor 1934-ben az osztrák kormány letörte a vörös gazdálkodást, megindult mindenütt a tisztító munka. Egyik községi könyvtár felülvizsgálatát a plébánosra bízta. A 200 kötet között volt 10 erkölcstelen, 30 vallástalan, 120 selej-

tes értékű, 30 színtelen, s csak 10 jó könyv. *Örömmel tette tűzre a szemetet.* Milyen istállóvá lehetett e könyvek nyomán sok falusi embernek lelke; hiszen az ifjúság kénye-kedve szerint választhatott belőlük!

463. Párizs titkai.

Egy híres szónok elmondja emlékirataiban, miként került haza egyszer Te Deum után a gimnáziumból. Amikor édesanyja átnézte ruháit, valami kemény dologban akadt meg a keze. Könyvet szedett ki onnan: Párizs titkai. Mikor kinyitotta s címét elolvasta, arcát elöntötte a harag pírja, szemei haragtól villogtak: „Te malac. *Ilyen könyveket olvasol te?*” És háromszor vágta a fiú arcába „Párizs titkai”-t. Könnyezve hajította a konyhán tűzbe a könyvet. A szónok hozzáteszi: „Pedig még el sem olvastam a könyvet. De nem is olvastam el azután sem. Valahányszor feléje akartam nyúlni, mindig eltoltam magamtól.”

464. Európa vadjai között.

A hithirdetőt meghívták egyszer előkelő úri házhoz estélyre. A *házigazda leányai mélyen kivágott ruhában* jelentek meg a társaságban. A vendéglátó ezért elnézést kért a paptól arra hivatkozva, hogy ez most az általános divat. A missziós pap röviden csak annyit válaszolt: „Oh kérem, nincsen oka magyarázatra. Engem ez nem bánt, hiszen ilyesmit *megszoktam már*, minthogy tíz évig működtem a vadak között.”

465. „A mama vegyen fel inget!”

Egyik előkelő családban az édesanya meg akarta magát csodáztatni kis ötéves fiacskájától — új *báli ruhájában*. Mikor a fiúcska a szobába lépett, kezével elfedte szemét s keservesen sírni kezdett. A mama megijedt s tudni akarta, miért sír. Erre panaszkodón nyögte ki: „A mama vegyen fel inget!”

466. A copfos kínai megszegyenít.

A kínai kormány kiadta a *női viselet tizparancsolatát*. Ime, néhány szemelvénny: Az oldalhasítás ne érjen térdén felül! — A modern, hosszú ruha ne símuljon szorosan a

testhez! — Harisnya nélkül csak a mezei munkánál jelenjék meg a nő. — A szoknya fedje el a térdeket! — Nyilvánosság előtt nem szabad hálókabátban, pizsamában megjelenni! — Külföldi ruhák viselése meg van ugyan engedve, de fűzők viselése tilos. — Minden szabónak alkalmazkodnia kell e szabályokhoz. — E pontok ellen vétő nőket a rendőrnek kell átadni. — *Nálunk* a szemérmertlenség nem ismeri Isten hatodik parancsát; annál inkább a divatlap jeligéjét: „*Minden meg van engedve, ami modern.*”

467. A legjobb gomba sem ér sokat.

Salézi Szent Ferenc, a francia művészi nyelvnek egyik legkiválóbb mestere a „*Filotea*” című munkában a tiltott és megengedett *táncokról* nyilatkozik. „Megmondom, lányom, mit gondolok a táncról; azt, amit az orvosok a gombáról. A legjobb sem ér sokat. Ha gombát eszel, csak keveset belőle! Ha nincs jól elkészítve, a jó is megárt. A gomba teleszívja magát mérges anyagokkal. Ugyanígy vannak tele az esti találkozások és szórakozások méreggel. A kígyó a gombák közt kúszik, gomba módjára *a szívek is teleszívódnak mérges nedvekké a bálteremben*, ha jön a kígyó, a kísértés. Azt mondom Neked, ha gombát evett az ember, bort kell rá inni. És ha táncról hazamégy, végezz komoly elmélkedést!”

468. A film és a gyermek.

Hogy mennyire veszedelmes a mozi a serdülő fiatal-ságra, kimutatja ezt egy angol statisztikus. A kérdőíveken az első kérdés: Milyen filmet szeretsz? A 300 gyermek közül 85% a szerelmes történetek mellett nyilatkozott. — Másik kérdés: Mit tanultál a moziban? 40% szerint: *hogyan kell betörni*, 30% szerint: mit kell tenni, ha szerelmes az ember. Minden magyarázat ezek után felesleges . . .

469. Az angol filmcenzúra.

Az angol filmipar néhány évvel ezelőtt saját kezdeményezésére filmbíráló intézetet létesített. A bizottság tagjai anyagilag és erkölcsileg független művészi, egyházi és társadalmi személyiségek. Mély betekintést nyújtanak a *bizottság elmarasztaló ítéletei*, melyekkel a káros filmeket nem

engedélyezik. Megokolásai többek között ezek: A házasság kigúnyolása, bordélyerkölcs, nászjelenetek, szülészeti képek, házasságtörések, ledér öngyilkosságok, kerítő történetek, csábítás, állatkinzás, betörés, erőszak, durvaság, nyilvános erkölcstelenség, nemi rendellenességek, az angol hadsereg tekintélyének rontása stb., stb.

470. A bíboros a moziról.

Filadelfia bíborosa, Dongherty pásztorlevelében a mozi veszedelmeire hívja fel a figyelmet. Az amerikai filmszínházakat hetenkint 120 millió ember látogatja, — ezek között 11 millió gyermek. Elmondja, hogy több szociológus és lélekkutató tudós végigjárta a javítóintézeteket e kérdés tanulmányozására. A vallomásokból a következő eredményeket állították össze:

Tanultak a moziban páncélszekerényt feltörni, csavarhúzóval az üzleteket feltörni, napközben a csengő drótját elvágni, ajtókat zajtalanul kinyitni, ablakokra légyfogó papírt ragasztani, puskát tölteni és kezelni, gyémánttal ablakok üvegét kiharítani, gyorsan megjelenni a helyszínen és nyomtalanul eltűnni, hogyan kell álkulcsot használni. A filmrendezők szerint a darabban a bűn mindig eléri ugyan büntetését, de *méltó büntetést a gonosztevőknek alig ötöde kap.*

ISTEN VII. PARANCSOLATA

Ne lopj!

471. A katolikus gyáros.

A római Szentszék napilapja, az Osservatore Romano szép cikkben emlékezett meg a német Thyssen Ágoston acélgyárosról halála alkalmával. Kiemeli szorgalmát, türelmét, keresztényi gondolkodását, szociális érzékét, aki nemcsak vagyont gyűjtött, de munkásainak is gondviselő atya volt. 26,000 alkalmazottjának egészséges lakásokat, iskolákat, kórházakat és sok jóléti intézményt építtetett. Megmutatta, hogy a keresztény szellemű nagyvállalkozó fogalma nem lehetetlen eszménykép. Thyssen maga is megvallotta: „Elmondha-

tom, olyan időket is éltem, amikor egyetlen munkásom nem cserélt volna velem. Tudom, dolgoztam annyit életemben, mint legszorgalmasabb munkásom. Ami élvezete nagytőkésnek és nagyiparosnak lehet, az édes-kevés boldogság, még nem is gondtalan élet. Állíthatom, hogy *munkámból másnak több haszna volt, mint nekem*. Elvégre, amit teremtettem és alkottam, csak a társadalomnak java, hiszen a *másik életbe semmit sem vihetek magammal*.”

472. Michelin.

Franciaországban és Belgiumban a katolikus nagyiparosok sokat tettek a családi jólét emelésére. A *francia Michelin* (Misle) gumigyáros nagyszerű jóléti intézményeket honosított meg munkásai számára. Hogy a munkáscsaládokban növelje a gyermekáldást, a munkásnak havi fizetésén felül 57 frankot adott egy-egy gyermeke után; kettő után már 150 frankot, 3 után pedig 300 és minden további gyermek után még 100 frankot. Míg a környéken a születések száma apadt, addig az ő üzemeiben örvendetesen emelkedett.

473. A kínai Szent Vince.

Példás életet él Kínában a sárga birodalom Rockefeller-je, Shanghai város katolikus nagyiparosa, *Lopahong Ignác*. Kínában egyszerűen kínai Szent Vincének mondják, vagy *koldúskirálynak*. Óriási vagyona ellenére — igazgatója és főrésztvényese öt hatalmas hajóépítőgyárnak és villanytelepeknek, vas- és acélgyáraknak, egy vasútnak — sokszor pénz nélkül van. Nagyon adakozó, *támogatja a szegényeket*. Naponkint szentáldozáshoz járul. Nagyon korán kell kelnie, hogy rengeteg munkája mellett időt szakíthasson vallási buzgóságának és *irgalmassági cselekedeteinek* gyakorlására.

474. Rémes kenyér.

A szentéletű Bascio Mátéről szól a következő legenda: Pénzsóvár velencei ismerőse, egy nyúzó ügyvéd meghívta őt ebédre. Amint asztalhoz ültek s kezébe vett egy darab kenyeret és azt kezében összenyomta, vér szikkadt ki belőle. Ezt megmutatta megijedt házigazdájának s így szólt: „Nézd, ilyen kenyeret eszel. *Megekszed a szegények, az özvegyek és árvák verejtékét és könnyeit* s mersz még így imádkozni:

Mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma! Rettegi, valahányszor e szavakat kimondod, s gondold erre a rettenetes kenyérre, *vértől festett vörös kenyérre*; gondold meg, milyen kenyeret eszel!"

475. Ezt mondja az evangélikus!

Egyik evangélikus hittudós szaklapjában így ír: Luteránus földbirtokosok, kiknek területén katolikusok laknak, sokszor úgy nyilatkoznak, hogy *jobban szeretik a katolikus béreseket*. Ugyanis ha ezek meglopják őket, bizonyosak lehetnek a felől, hogy papjuk *a gyóntatószékben* kötelezi őket a lopott jószág visszaszármaztatására.

476. A kórházban.

Egy firenzei kereskedő akkora vagyonra tett szert, nem mindig tisztakezü üzleteivel, hogy *I. Ferenc francia királynak* ötszázezer tallérnyi kölcsönt tudott nyújtani. Így aztán híres emberré lett. De hírnevét meg akarta örökíteni s ezért Lyonban hatalmas *kórházat alapított*. Az építkezés alatt szerette barátainak megmutatni a munka haladását s kikérdezte őket véleményük felől. Egyik nap magával hozott egy olasz földművest, Salterell Miklóst s ettől is megkérdezte, mit szól a munkához. „A munka és az épület tetszik nekem, — felelé — csak van egy nagy hibája.”

„És mi volna az” — kérde a kereskedő.

„Túl kicsiny lesz a kórház” — válaszolta.

Meglepődve nézett rá emberünk. „Mit mondasz? Túl kicsiny? Lyon-nak legnagyobb kórháza lesz — s neked ez kicsiny?”

Erre Salterell földijének szemébe nézett és így szólt: „Igen, valóban nagy és tágas: de ha mindazoknak el kell benne férniök, akiket *te kiraboltál és szerencsétlenekké tettél*, akkor bizony túl kicsiny lesz.”

477. A frakkos útonállók.

Egy newyorki bankár elsikkasztott *8 millió dollárt* a betétekből, hogy *barátnőjét*, Peggy Joyce filmszínésznőt *ki-elégíthesse*. Ez az összeg azonban csak egy évre volt elég. Többek között ajándékozott barátnőjének olyan gépkocsit, melynek hűtője platinából, díszei pedig aranyból készültek.

A színésznő ölebének nyakláncát briliánsokból készíttette és fizetett érte 30,000 dollárt.

478. A harang.

Szent *Medardusról* a legenda elmondja, hogy *egyik ökrét ellopta a tolvaj*. Az állat nyakában kolomp volt. Ez a kolomp pedig még akkor is csengett, ha az állat meg sem mozdult. Mikor sötétedni kezdett, hangja erősödött. A tolvaj félt, hogy e hang elárulja őt, s ezért kiment az istállóba s betömte szénával. De nem használt. Éppen úgy szólt, mint előbb. Mihelyt lefeküdt a tolvaj, a kolomp megint szólt; kiugrott ágyából, kirohant s az állat nyakáról leszedte. De kezében is tovább csengett, mint valami vészharang, majd meg mint a halál harangja. Félelmében rongyokba takarta, ládába tette és ágya alá rejtette. Minden hiába! *A harang szólt, szólt és szólt*. Megint kiugrik ágyából, a ládát kicipeli a kertbe s jó mélyen elássa a földbe. De mikor lefeküdt, hallja megint a harangot fájdalmasan és tompán szólni olyan közelből, mintha csak két lépésnyire volna tőle. S mikor a tolvaj már nem tud magán másként segíteni, kimegy, az ökröt eloldja, éjnek idején visszaviszi s hajnal előtt beköti Szent Medardus istállójába. S ettőlfogva a harang elhallgatott.

479. Egy zsák föld.

Volt egy szegény özvegynek kis földje; ebből tengette életét. Egy gazdag ember pört indított ellene s szegény asszony elvesztette mindenét. Ekkor arra kérte a gazdag embert, hogy legalább egy zsák földet vihessen el földjéről. Megengedték neki. Mikor már megtöltötte a zsákot, arra kérte a gazdag embert, segítsen neki vállára tenni a zsákot. De a zsák nagyon nehéz volt. „Ha neked már ez a zsák föld is nehéz, — mondá az asszony — nem lesz-e neked sokkalta nehezebb ennek az egész szántóföldnek földje, mely *agyon fog nyomni az utolsó itéleten?*” Ennek hatása nem is maradt el. Az ember megijedt és visszaadta az igazságtalanul elvett földet.

480. Ali szultán hogyan bünteti a lopást?

Szudán uralkodója, *Ali Dinár* szultán szereti a rendet. Négy büntet különösen: a *lopást*, az *igazságtalanságot*, az *engedetlenséget* és a *fajtalanságot*. Jaj a tolvajnak, akit tetten érnek; legkisebb büntetése, hogy jobbkezét levágják; sokszor ballábát is elveszíti, vagy felakasztják, vagy agyonverik. Könnyű lopásokat is szigorúan büntetnek. Egyik rab-szolganő egyszer hagymát lopott s jobbkezevel fizetett meg érte. Van is az országban elsőrendű vagyonbiztonság. Ha valaki a kocsúton künnfelejtett valamit, biztos lehet, hogy másnap ugyanott megtalálja; mindenki fél, még hozzá sem nyúlnak. — Egyik nap az úton elhullt egy kereskedőnek tevéje; terhét letette az út szélére és elment. Sokan jártak arra s meglátták a rakományt; de messziről elkerülték, nehogy a gyanúnak még csak árnyéka is megközelítse őket. El is nevezték az útnak ezt a részét „csomaghely”-nek.

481. A családért.

Néhány évvel ezelőtt a napilapok hírt hoztak arról, hogy az amerikai Trentonból egy Poystrupp nevű munkanélküli munkásember, valamikor frontharcos a világháborúban, jelentkezett, hogy a *Lindbergh óceánrepülő* gyermekének elrablása és megölése miatt halálra ítélt Hauptmann helyett szívesen hal meg, ha feleségének és nyomorgó családjának kifizetnek 6000 dollárt, mellyel biztosítottak látná családja jövőjét. — A *munkanélküliség az emberiségnek nagy bűne*; meg lehet szüntetni, vagy bűnhődni kell miatta.

482. Becsületes megtaláló.

A vasúti töltés mentén szénagyűjtéskor egy napszámos meglátott villája fűvén egy csillogó tárgyat; súlyos, *régi veretű ékszer volt*, 18 karátos karkötő. A becsületes legény elvitte a plébánoshoz. Nehéz volt a károsultat megtalálni, hiszen régen veszthették el. Végül mégis sikerült. Egy úrinő vesztette el a vonatban, amikor Rómába utazott. Amint nyitott ablaknál lehúzta keztyűjét, a nehéz ékszer kezéből kiesett a vasúti töltésre. Majd onnan tovább esett, ottmaradt a fűben. Annakidején hiába volt minden kutatás, keresés, nem találták meg. Nagy volt az asszony öröme, mikor várát-

lanul megkapta ékszerét. Nagyon szerette, hiszen régi családi ereklye volt, dédanyja kapta ajándékba esküvőjekor, s aztán szállt egyik nemzetségről a másikra. *A becsületes parasztlegényt méltóképpen megjutalmazta.*

483. Aki atyját meglopta.

Az öreg tanácsos úr vidéki villájában nyaralt 15 éves kisebbik fiával. Amikor egyik este az öregúr megjött sétájáról, a kis diák még nem volt otthon. Hiába várt rá késő éjtszakáig. A házbeliek csak annyit tudtak, hogy biciklijével elindult az országúton. Az atya gyanút fogott, megnézte szekrényét s meglepetve látta, hogy a nyaralásra készen tartott összeg hiányzik. A szomszédok és a házbeliek felvilágosításai után csak *a szökevény diákra hárult a gyanú.* Szegény atya olyan indulatba jött fiának eme súlyos megtévelyedése miatt, hogy *szívszélhűdést kapott* és összerogyott. Orvost hívtak, aki már csak a halált állapíthatta meg.

484. Égbekiáltó bűnők.

Kühnelt-Leddihn Erik kitűnő előadásban vázolja korunk nagy kérdéseit „Jezsuiták, nyárspolgárok, bolsevikiek” című híres könyvében. Beszéltet egy urat és hölgyet *kamatról és fizetésről.* Az úr így kezdi: „Tegyük fel, van Önnek ingatlan birtokán kívül 500,000 márkája a bankban. Tehát: Ön gazdag, van félmillió márkája. Erre a szerencséjére ajándékoznak Önnek, — tehát jól figyeljen! — ajándékoznak 25,000 márka kamatot. Ezért nem dolgozik semmit, utazik Abbáziába tengeri fürdőre, és szükséges pénzét a banktól átutaltatja. Második fejezet: Él Berlinben egy munkás, havi 150 márkát kap munkájáért. Dolgozik reggeltől estig, szegény és nem kap ajándékot. Állítsa szembe egymással ezt a két esetet: Gazdag vagyok, pénzeket kapok, nem dolgozom, — ő szegény, nem kap ajándékot s töri magát reggeltől estig. — Harmadik fejezet: Honnan is kapja Ön tulajdonképpen a pénzt? Hogyan lesz az Ön 500,000 márkájából 525,000? *Talán megkölykezik a pénz a bankban?* Nem, ugyebár? A bank épít gyárakat és nem fizeti ki a munkásoknak az egész bért, azaz nem fizeti meg a munkájukért járó igaz bért. De nehogy munkanélkülivé váljék, a munkás kénytelen gyárba menni, ahol uzsorakamatot szednek tőle, hogy dol-

gozhassék azon az esztergapadon, amely nem is az övé. Durva vonásokban ez a kérdés veleje. Minden fillér, amit Ön kiad, másvalakié valójában. Fokozza a bűn nagyságát az, hogy Ön nem is dolgozik; elvégre koldus állapotban is lehet keresztény életet élni. De az igazságtalanság ott van, hogy *a munkások igaz bérét elvonják* . . . Tudja Ön, milyen bűn az, hogy munkásoktól, hivatalnokoktól, szolgálóktól elvonjuk a méltó bért? Nem emlékszik erre gimnazista vagy lycista korából?"

"Hallottam . . . méltó bért levonni . . . olyan ismerős nekem ez a szó . . . bizonyára súlyos bűn . . ."

"*Égbekiáltó bűn*, akárcsak a többi, a szántsándékos gyilkosság, az özvegyek és árvák nyomorgatása, a természetelleni testi bűn. *Minden bűnt jóvá kell tennünk*, amennyiben módunkban van . . . Eljön a nap, amikor minden vagyunkat oda kell adnunk. Ez nagyon nehézünkre fog esni! . . ."

485. A holtakon keresztül.

1933-ban éhenhalt 2.300.000 ember. Ezeknek fele a kétségbeesésben öngyilkos lett. Ugyanebben az évben elpusztítottak 600.000 vagon gabonát, 150.000 vagon rizst, 270.000 zsák kávé és harmadfél millió kg cukrot, hogy fenntarthatassák az árakat. Az *éhhál leginkább Oroszországban és Kínában pusztított*. Jóakarattal másfél millió embert ezek közül meg lehetett volna menteni. Ezek az adatok a Genfi Nemzetközi Segítő Egyesülettől származnak.

486. „Minek neki a parancs?”

A hitoktató megkérdezte az iskolában egy szociáldemokratának fiát, tudja-e a tízparancsolatot. A fiú azt felelte: „Nem ismerem őket. Apám azt mondta, minek nekem tudni őket.” — Néhány nap múlva a kicsike ellopta atyjának a keresetét. Az apát ugratták az elvtársak: „Nos, mégis csak jó lett volna, ha a fiad legalább Isten hetedik parancsolatát tudta volna!”

487. A zulukafferek is tudják.

A délafrikai zulukafferek igen fejlett igazságszolgáltatással és természetes jogi érzéssel rendelkeznek. Ezt mutatja a következő eset: *Mufuelva* törzsfőnöknek egy alkalommal

ítélkeznie kellett lopás ügyében. A tolvaj azonban legjobb barátja és gyermekkori játszótársa volt. Kínos helyzetbe került. Mindenki tudta a közöttük lévő szoros baráti viszonyt. A segédkező bírák igyekeztek tehát tapintatosságból a bűnt enyhítő körülményeket jól kidomborítani és a bűnös erkölcsi felelősségét kisebbiteni. Előkészítették tehát a talajt enyhe ítélet számára. De milyen nagy volt a bírák meglepetése, amikor Mufuelva főnök a következő ítéletet olvastatta fel: „A vádlott meggyalázta édesatyjának emlékét, ki bátor harcos volt. Engem is, aki barátja vagyok, szégyennel illetett s ugyanígy az egész törzset, amely különbet érdemelne tőle. Ezért arra ítélem, hogy fizessen két fontot szomszédjának, akitől lopott. Tudom, hogy a lopott jószág ennek felét sem, de még negyedét sem éri meg. De itt nemcsak a kár jóvátételéről van szó, hanem igazságos büntetést kell elviselnie a bűnért.“

Néhány pillanat múlva azonban a törzsfőnök a vádlotthoz fordult: „Tudom, hogy szegény vagy s nem tudnál fizetni. Ezért íme, megadom neked a két font sterlinget, melynek megfizetésére ítételek. Menj és add oda azonnal szomszédodnak!“ — Mufuelva főnök becsületét e nemes és igazságos eljárás nagyban emelte alattvalói között. Megmutatta, hogy *barátjának bírója és barátja* tud lenni egyszerre.

*

Nem könnyű soruk van a tolvajoknak *Abessziniában*. Az itteni törvénykönyv szelleme alig tér el a Jusztinián-féle törvénytár pontjaitól. Különösen *Menelik császár büntette szigorúan a tolvajlásokat*.

A bírósági tárgyalásokat vásárok alkalmával nyílt piacon tartják. A botütéseket nemcsak megítélik, hanem nyilvánosan azonnal ki is osztják. Négerek megfogják a bűnöst, egy deszkára kötözik s az ítélet rendelkezései szerint ostorral rámerik a korbácsütéseket. Az elítélt bűnös azután térden csúszva a bíróhoz megy és megcsókolja lábát. Gyermekek és asszonyok kíváncsian nézik a jelenetet — félkörben elhelyezkedve. — A tolvajt azonban elviszik az orvoshoz. Ez *levágja kezüket*. Éles vágással leszedi csuklóban. A tolvaj megfordul s rohan a legközelebbi templomba, kolostorba. Nem egyszer elvérzik az úton. Ha azonban még időben el-

éri a menedékhelyet, ott a kopt pap folyékony vajjal telt edényt nyújt neki, mert ez elállítja vérzését.

Abesszinia fővárosában, Addis Abebában elégszer látni ilyen félkezű embereket. Ritkábban olyanokat is, akiknek csak félkezük és féllábuk van. Mert aki másodszor is lopott, annak *leszedik egyik lábát is*, ahogyan kezét vágták le. Minthogy nem kap rá kötést, legtöbbször elvérzik; amíg elvonszolja magát a legközelebbi kolostorig, kiszerved. Mert segíteni rajta — senkinek sem szabad . . .

488. Könnyből, vérből aranyat!

Hogy miért avatkozott a világháborúba az amerikai Egyesült Államok, azt nagyszerűen mutatta ki Anye szenátor közhírré tett leleplezéseiben. Annakidején az amerikai *Morgan*-bank képviselte Angliának amerikai érdekeit. 1917 márc. 5-én az akkori amerikai követ Londonból azt táviratoztta Wilson elnöknek, hogy a Morgan-bankház érdekelt-ségei az angolok nehéz harctéri helyzete miatt nagy veszedelembe kerültek, értékpapírijai nagy árzuhanások előtt vannak. Csak egy mód van az Egyesült Államok pénzügyeinek megmentésére és a felfordulás elkerülésére; — és ez a Németországnak megküldendő hadüzenet. Egy hónap múlva *Wilson* az amerikai parlamenttől azt követelte, hogy Amerika álljon be a hadviselők közé. Ezzel világossá lett, hogy az Egyesült Államok a világháborúba azért avatkozott, hogy *Morgan milliárdosnak pénze* és ú. n. „pénzügyi érdekelt-ségei” kikerüljék a pusztulást. *Wilsonnak* erkölcsi magyarázkodásai későbbben éppen csak arra voltak jók, hogy a „*Morgan-bankházért megindított véres kereszteshadjárat*”-ot szépítgesse.

489. Az aranycsillagos rablólovag.

Insull Sámuel úr gazdag ember. Ez a londoni zsidó jelenleg 70 éven túl van. Észak-Amerika többszörös milliomosainak egyik utolsó mohikánja. Neve azelőtt természetesen más volt; *Mandelbaum* vagy *Lövi*. Mint szegény ördög hajózott ki az Újvilágba. Törtető erőszak, takarékoság, üzleti érzék, emberismeret kisegítette őt a zsidónegyedből, és *Edisonnak*, a nagy feltalálónak magántitkára lett. Itt megismerkedett *Ford*, *Rockefeller*, *Morgan* és *Mellon* urakkal,

a dollárcézárokkal. Összeköttetéseivel kezdett nagy üzleteket kötni. Egyetlen gondolata a pénz volt. Erkölcsi korlátokat nem ismert. Üzleti számításai idővel nagyon összekuszálódtak, egyik csapás követte a másikat; végül a hitelre épített üzem inogni kezdett. A vagyon ördöge saját labirintusának lett foglya. Maga sem ismerte ki magát az ígéretekben, adósságokban és követelésekben. Egészségi okokból azután visszavonult, eltűnt Csikágóból s ellopott millióival Athénbe menekült. Otthon közben megtudták a valót; a konszernnek néhány száz millió dollárja hiányzott. Sikkasztás miatt kezdték keresni Insull urat. Már nem volt biztos alatta a talaj. Amerikai regények ötletét fogadta el s egy görög hajón kimenekült a nyílt tengerre, melyen céltalanul bolyongott mindenfelé. A „Miosotis” hajóra hiába vadászott a rendőrségi hajó. Mikor azonban hetek múlva a hajó kikötött Konstantinápolyban, hogy szenet vegyen fel, *Insullt elfogták, letartóztatták és kiadták a csikágói hatóságoknak.* És íme, — 200,000 dollárért ezt az aransárcányt szabadlábra helyezik.

De nemsokára a vádlottak padjára került 16 társával együtt; ma már csak megtört aggastyán és *tönkrement tolvajfejedelem*, az amerikai nagytőkések százalmas alakja. És igaz a magyar példaszó: *„Ebül szerzett jószág ebül vész el!”*

ISTEN VIII. PARANCSOLATA

Hamis tanúságot ne szólj felebarátod ellen!

490. Iuniper testvér.

A megszólást és rágalmat elviselni, ha ebből nem származik erkölcsi kár másokra, szép erény. Ezt gyakorolta Assisi Szent Ferencnek hűséges társa, Iuniper testvér. A „Fioretti virágszedés” című ferences legendakönyv elmondja róla a következő történetet:

Iuniper testvér és Szent Ferenc békésen haladtak az úton. Szemközt jött velük egy régi ismerősük, aki szidalmazni kezdte a testvért. Csakúgy *zuhogtak rá a csúfnevek, gyalázkodások.*

Ez azonban egy pillanatra sem vesztette el nyugalmit vagy arcának vidámságát. Megállt, darócruháját kissé fel-emelte, mintha vele valami feléje repülő tárgyat fel akarna fogni. Közben meg azt mondotta a haragos szidalmazónak: „Csak rajta, barátom! Ne fukarkodj értékes köveiddel; csak dobj ide belőlük minél többet!” Így szokta ugyanis nevezni a becsmérő szavakat, melyekkel illették.

Szent Ferenc az egész jelenet alatt egy szót sem szólt. De utána így szólt a testvérhez: „Bár adna a jó Isten, kedves testvérem, kertünkbe nemcsak *egy ilyen borókafát* (luniper jelentése = boróka), hanem egész erdőre valót!”

491. Verebek.

A falu temploma előtt két asszony beszélget. Minden-nap áldoznak. A falu közismert hirhordói. Ma igen fontos beszélgetésük lehet:

Tudja-e, szomszédasszony, mit hallottam tegnap a komámasszonytól egész bizalmasan? . . . Ugy-e ismeri a fiatal pékmestert? Nemrég telepedett ide a faluba. Mindig derék embernek tartotta mindenki, . . . de bizalmasan megszűgom, börtönviselt ember!”

„No ne mondja, pedig milyen jó neve van. Hát ennyire lehet csalódni az emberekben? Hát *mit csinált, mondja csak!*”

„Mit? — Pénzt lopott. Azelőtt, messze innen a városban, a pénztárt kezelte egyik nagy üzletben.”

„Borzasztó, milyen romlott a mai világ. Persze, a sok istentelen könyvek, a vallástalanság miatt — de hiszen a család szorgalmasan jár templomba — a gyermekeik is?”

„Bizony, már büntetve volt. De ugy-e szomszédasszony, nem szól róla senkinek?” — A fiatal pékmester nemsókára megbukott. Üzletfelei mind otthagyták, mert a tetőn a verebek is azt csiripelték már: *Tolvaj, tolvaj!* Felesége vézna, sápadt, gyermekeiknek alig van betevő falatjuk. Hiszen atyjuk sikkasztott.

492. „A távollevők jelen vannak!”

A franciáknak népszerű költője, *Hugo* (Ügő) Viktor szerette a jókedvű társaságot. Valahányszor vendégeket hívott asztalához, a szoba feltűnő helyére széket tett s ennek támlájára e felírást: „A távollevők jelen vannak.” Erre a

székre senki sem ülhetett. A vendégek egyideig a házigazda babonájának tartották ezt a különös szokást; később azonban megtudták a feliratnak értelmét és célját; tudniillik vegye tudomásul itt mindenki, hogy *távollevőkről rosszat mondani nem illik és nem szabad.*

493. De ez lehetetlen!

Egy asszony elment gyónni a szent emberhez. Rossz nyelve volt és *szerette megszólni embertársait.* A gyóntató elégtételt adott fel neki: „Menj ki a piacra, végy egy tyúkot! Hazamenet szedd le tollát s otthon készíts belőle ebédet! Nyolc nap múlva megint eljössz és megmondod, pontosan elvégezted-e a feladott elégtételt!” — Az asszony azt gondolta magában: „Ez ugyan különös elégtétel.” De mindent megtett pontosan úgy, ahogy a pap elrendelte. — Mikor eltelt a 8 nap, újra elment hozzá gyónni. A Szent így szólt: „Most jön még csak az igazi elégtétel. Menj végig újra azokon az utcákon, ahol leszedted a tyúk tollait és szedd össze ezeket a tollakat!” Elképedve válaszolt a gyónó: „De ez lehetetlen! A szél már régen széthordta őket!” Erre a pap így szólt: „Ugyanígy vagyunk a te rossz, megszóló beszédeiddel; mindenfelé szétszóródtak. Hogyan lehetne őket megint visszavenni? *Hogyan fogod ezeket jóvátenni?*”

449. Szél, víz és jóhírnév.

Hárman utaztak együtt: a szél, a víz és a jóhírnév. A szél izgatottan érkezett haragos férfi alakjában; ide-oda rohant, s amerre lépett, felkavarta a port. — A víz felvette egy nőnek alakját; kezében jókora locsolókannát hordott, mellyel mindenfelé megöntözte a kiszáradt földet és az eltikkadt embereket. — A *jóhírnév* pedig *választékosan öltözött ifjúnak alakjában jelent meg*, bár kissé félszeg és tartózkodó volt.

Noha mindhárman nagyon különböztek egymástól, mégis jól összefértek. Amikor elváltak, azt kérdezték egymástól: „Mikor találkozunk újra, hogy megint együtt utazhassunk?” Víz úrnő így szólt: „Ami engem illet, könnyen megtaláltok engem bármely tengernél, folyónál, házatok kútjánál; csak hívjatok!” — A szél ezt mondta: „Bármikor rendelkezésre állok; ha nem ugrálok körülöttetek s nem

hajtom az út porát lábatokra, szemetekbe, hát megtaláltok a hegyek tetején."

A jóhírnév semmit sem szólt. Hallgatott. Ekkor megkérdezte a másik kettő:

"Szép fiatalember, hol és mikor látunk téged újra?" — Mire ez így válaszolt:

"Engem? Sehol és soha! *Aki engem egyszer elveszített, sohasem talál meg többé!*"

495. Sohase mondj nemigazat!

Rander Abdrol perzsa ifjú szeretett volna mohamedán szerzetes, dervis lenni. El is búcsúzott édesanyjától, aki 40 ezüstöt adott vele örökségül. „Isten legyen veled, fiam, sohase mondj nemigazat! Az utolsó ítéletnél találkozunk.” — Ezek voltak anyjának utolsó szavai.

Az ifjú egy karavánhoz csatlakozott és elindult. De Hamdar falutól nem messze 60 tagú rablóhad támadt rájuk. A rablók egyike megkérdezte Abdrolt, miye van. Azt felelte: „40 ezüst, itt a ruhámban!” A rabló nevetett; tréfának tartotta. — Majd egy másik rabló kérdezte újra, hogy mennyi pénze van. Ismét azt válaszolta: „40 ezüst!” Míg az útonállók a zsákmány elosztásával foglalkoztak, a banda vezére oldalt hívta a fiút s megkérdezte: „Kis barátunk, van-e nálad valami?”

Igy felelt: „Embereidnek már kétszer is megmondtam, hogy 40 ezüst; anyám ruhámba varrta.” A rablóvezér utána nézetett a dolognak s meggyőződött a valóságról. Csodálkozva kérdezte a fiútól: „Hogy teheted ezt, hogy elárulod az ilyen nagyszerűen elrejtett kincsedet?”

„*Mert édesanyám lelkemre kötötte, hogy sohase hazudjam*” — felelé az ifjú.

Ez az *őszinteség* annyira meghatotta a banda vezetőjét, hogy kezét a fiú fejére tette s megfogadta, felhagy rablásaival és becsületes úton keresi meg kenyerét. Társaira is nagy hatással volt ez az eset. „*Vezetőnk voltál a rosszban; most követni akarunk a jóban is*” — mondták. És megterésüket azzal kezdték meg, hogy a karavánnak visszaadták az elrabolt értékeket.

496. Keresztények nem hazudnak.

A *Belga-Kongó* egyik hithirdetője elmondja, hogy az ottani *néger*ek általános hibája a *lopás és hazudozás*. Valányszor egy család megtér és a misszióstelephez csatlakozik, biztos, hogy néhány hónapig számolni kell a dolgok eltűnésével. El kell ismerni, hogy ezt ravaszul és gyakorlattal művelik és hogy ügyesek, mint a dzsungel majmai a fákon, és furfangosak, mint az ördög. Lassankint azonban e nagy gyermekek javulnak, *lelkiismeretük* felébred. Kis négerfiú kedvesen felelt, mikor valamilyen lopási ügyben vallatták. Megmondta a tiszta igazságot: „Atyám, tudod, hogy keresztény vagyok; a keresztények pedig nem hazudnak.”

497. Az igaz szó vértanúja.

Az ókeresztény üldözések korában a római katonák a 90 éves Kardiász házába is behatoltak, hogy elfogják gazdáját. Az aggastyán éppen szent könyveiből olvasott, míg 10 éves unokája a ház előtt játszott. A katonák megkérdezték a kisiút, hol van nagyatyja. A kicsike rosszat sejtett s így szólt: „Elment imádkozni.” Mire a katonák káromkodva eltávoztak. A fiú pedig örvendezve futott be a házba s elmondta, hogyan mentette meg nagyapja életét.

Kardiász azonban nem örült ennek. Térdére ültette kis unokáját, komoly szóval arra tanította, hogy *hazudni még akkor sem szabad, ha vele akár az életünket is megmenthetnők*; aztán megígértette vele, hogy egész életén át csak az igazat fogja mondani.

S nehogy hazugságnak kelljen köszönnie életét s hogy a gyermeknek is megmutassa, hogy mennyire komolyan érti szavait, kiment az utcára, kereszténynek mondta magát s hirdetni kezdte Krisztust. Erre elfogták s megölték. — Barátai eltemették és sírkövére azt írták: „Itt nyugszik az a férfiú, ki *sohasem* szólt rosszul vagy igaztalant; neve Kardiász volt.”

498. „Nem láttad Atanáz?”

Szent Atanáz menekült üldözői elől. Hajóra szállt és a *Niluson* felfelé utazott. Aztán hirtelen visszafordult, üldözői közé evezett. Ezek nem ismerték őt fel; álruhában volt.

Vezetőjük kérdezte: „Nem láttad Atanáz?” A Szent nyugodtan felelt: „Nincsen messze tőletek. Alig egy órával ezelőtt utazott errefelé a Niluson. Siess csak, még utolérhettek.” Az üldözők tovasiettek, Atanáz pedig megmenekült.
— *Igazat mondott.*

499. Szörnyű bűnhődés.

Jaj volt annak, aki *Ali Dinár szudáni szultánnak* hazudni mert. Palotájának egyik tisztviselője szörnyen megjárta. Ez elment egyszer a város előljárójához és a szultán nevében 20 tallért, körülbelül 100 pengőt kért kölcsön a szultán engedélye nélkül. Az előljáró megadta a kért kölcsönt, de értesítette erről a szultánt. Ez hívatta a vakmerőt: „*Hogyan merted ellopni nyelvemet?*” kérdezte. „Az ördög rossz útra vitt” — szólta a tisztviselő. Ali szultán parancsára aztán kitépték nyelvét, levágták orrát, fülét, ajkát, mire a szerencsétlen ember kiszenvedett.

500. Az igazság bajnoka.

A költő gyönyörűen énekelt meg a tiroliak szabadsághőseinek, *Hofer Andrásnak* halálát. A franciák elfogták s mint lázadót Mantuában halálra ítélték. Vallatásánál kérdőre vonta a tábornok: „Tudtad-e, hogy halál vár arra, aki fegyvert fog? Hallottad-e a császári rendelkezést?”

Felesége kéri, tekintse gyermekeit, családját s mondja azt, hogy nem tudta.

De a jellemes korcsmáros nem ismerte a hazugságot és *férfiasan kijelentette*: „Igenis, ismertem a rendeletet!”

A hallgatóság fojtott lélekzettel figyeli a tárgyalás további menetét. Halálra ítélték, és másnap, mikor a felkelő nap vérpírosra festette a havasok tetejét, a legbecsületesebb tirolai szív vére is elfolyt. Holtteste ott feküdt az udvaron, golyó járta át azt a szívet, amely *nem ismerte a hazugságot.*

501. A szentbeszéd.

Egy amerikai községben a protestáns lelkész szentbeszédet tartott. „Ájtatos hallgatóim, — mondotta — emlékeztek ugyebár, hogy a mai szentbeszédem elején azt mondtam, hogy a világ legkiválóbb hazugjairól akarok beszélni, s hogy arra kértélek titeket, hogy olvassátok előbb el Már-

kus evangéliumából a 17. fejezetet. Aki a 17. fejezetet elolvasta, tartsa fel kezét!"

Mindenki feltartotta.

„Kedves hallgatóim, — folytatta a szónok — hiszen Márkus evangéliumának csak 16 fejezete van s nem 17. Látjátok tehát, mennyire *okom van rá, hogy a hazugságról beszéljek!*”

502. Az álszent.

1429-ben a párizsi egyetemnek egyik híres papszónoka, *Jean Gerson* beszédében említést tett egy különös nőről. Ez a *képmutató asszony bezárkózott házának legelrejtettebb zugába*. Ételt kis ablakon cselédje adta be, mert azt mondotta, hogy ő igen nagy bűnös. Ezért elégtételként a napvilágot sem akarja látni. Jöttek egyszer érdeklődők, akik a különös életű nő felől kérdezősködtek, hogy mi van vele, miért rejtőzik el az emberek elől. A cseléd elmondta a titkos szoba ajtaja előtt, hogy úrnője igen nagy bűnös, sőt a legnagyobb gonosztevőnek vallja magát, aki csak élt valaha e világon. A bűnbánó remete-asszony azonban meghallotta cselédjének szavait, haragra lobbant és kikiáltott: „Hazudsz, te állat; én becsületes és jámbor asszony vagyok!” A cseléd azonban megfelelt neki: „Jaj, ne legyen olyan mérges; *azt hittem, hogy igaz, amit mondott*, hiszen annyiszor mondta nekem, hogy nagy bűnös!”

503. Kétélű kard.

A földműves elküldi béresét a piacra a városba kosárral, hogy hozzon onnan valami nagyon jót, amit csak kaphat. Elment a legény s meghozta; kosara tele volt a mészárosnál vásárolt nyelvekkel.

Újból elküldte a gazda a városba, de most azzal a megbízással, vegye meg és hozza el a kosárban azt, ami a legrosszabb. A legény megint elment s kosarát televásárolta — ugyancsak nyelvekkel.

A történet tanulsága: *A nyelvnek kettős szerepe van az életben; vagy a legnemesebb, vagy a legvétkesebb, a szerint, hogy ki mire használja.*

504. Varázslószer.

Abdullah, a szentéletű török, síró asszonyt látott az utcán. „Miért sírsz?” — kérdi. „Uram, — szólt keserű hangon — férjem kidobott az utcára. Amióta megesküdtünk, életünk csak veszekedés és civakodás!” „Holnap az első kakasszóra jöjj el hozzám!” — szólt hozzá a bölcs török. „Adok rá gyógyszert.” És eltávozott. Az asszony utána nézett, szomorúan rázta fejét. Gyógyszert? Varázslószer? Van-e ilyen a lélek számára? De másnap a hajnali szürkületben mégis csak útnak indult, hogy felkeresse a szent ember hajlékát. Abdullah kunyhója előtt ült és mosolygott. „Itt van a varázslószer” — szólt hozzá és átnyújtott neki egy üveget. „Ha férjed megint elkezd veszekedni, ezentúl ne válaszolj neki, hanem hagyd ott, fogd ezt az üveget s jót húzzál belőle. A folyadékot azonban *le ne nyeld, mert mérges*, nehogy elégesse beleidet! Csak *a szádban tartsd a folyadékot, mégpedig addig, amíg férjed pörlekedik*. Ha elhallgat, menj ki, emeld magasra kezeidet, tenyereidet kelet felé, és köpd ki. És ezt tedd meg, valahányszor férjed szid!”

Egy hét múlva a szent ember meglátta a városban ezt a nőt, amint karonfogva, a legszebb egyetértésben sétálnak az esti hús levegőn.

„Ott van Abdullah, a szent!” — szólt az asszony férjéhez. Odasiettek az öreghez. Abdullah mosolygott: „Látom, varázslószerem használt.” „Oh, igen, válaszolták derűsen, — milyen csodás is ez a szer, amely meghozta lelkünknek a békességet, szent atyánk!” „*A hallgatás vizének nevezik*” — szólt Abdullah, a szent bölcs.

Mennyi bölcsesség rejlik ebben a keleti mesében! Hallgatásod csendjében a másik könnyebben látja át tévedését, mint a civakodás zajában.

AZ ANYASZENTEGYHÁZ PARANC SOLATAI

505. Régi igazság.

XVI. Lajos francia király udvarában egyik előkelő úr nem sokat törődött a bőjti paranccsal. Valahányszor pénteken húst evett, azzal védekezett, hogy „az Egyház parancsai csak emberi parancsolatok”. De a király szellemesen felelt meg neki. „Még nem hallottam, hogy Isten parancsait megtartanak azok, akik áthágják az Anyaszentegyház parancsolatait.

506. Halotthamvasztás.

A halotthamvasztás barátai azt állítják, hogy a földbe temetés kegyetlenség. Pedig éppen ennek ellenkezője igaz; az elhamvasztás kegyetlen dolog. Avagy kegyeletes eljárás, amikor az amerikai ember fogadószobájának szekrényében tartja a feleségének hamvait tartalmazó dobozt, vagy ha egy másik úgy végrendelkezik, hogy hamvait tartsák majd kedves korcsmájának söntésében a kiszolgáló asztalon? Vagy mikor a leány kézitáskájában hordozza magával édesanyja hamvait? Vagy mikor a város polgármesterének hamvait póstacsomagban küldik meg özvegyének? Faulhaber, München város bíboros püspöke eltalálta az igazságot, mikor azt mondotta: „Vajjon mi szebb dolog? Hogy édesanyánk elhamvasztása után megmaradt hamut díszes vázában kitégyük kertünknek egyik virágos helyére, vagy hogy kertünknek virágaiból csokrot tegyünk édesanyánk sírjára?”

507. A szatócs kirakatában.

Egy kiváló szónok így ostorozza a halotthamvasztást: „Vannak nagyon korlátozott agyú keresztények. Ha a zsidó színes szalagokkal és zsinórokkal díszíti silány áruait s ezekkel meg-

tömi kirakatát, kíváncsian bámulják ablakát és engedik magukat becsapni. Szinte azt szeretnék hinni: Ha egy kivégzésnél az akasztófát szép virágokkal és színes szalagokkal feldíszítenék, s a bűnöst új ruhába öltöztetnék, az ilyen keresztények ujjongásának és azt mondanák: Jaj, milyen szép! Vajjon nem volna ez határtalan ostobaság? Éppen ilyen *dőreség volna azt állítani, hogy az elégetés szebb az eltemetésnél.*

508. Feltűnő.

D'arc Johannát, az orléáni szűzet, aki győzelemre vitte a franciák zászlaját a betörő angolokkal szemben és egyik várórséget a másik után vette el tőlük, a Párizs falai alatt vívott ütközet tüzéből sebesülten hozták ki. *Azelőtt sohasem kezdett ütközetet vasárnapon vagy ünnepen.* Ezt a támadást Párizs ellen VII. Károly király akarta szeptember 8-án, tehát Kisasszony napján. Pedig a hősnő nem akarta. Azt mondja, hogy e napon nem hallotta a szentek biztató hangját a csatában, mint máskor. A hősnő veresége a királyra nézve is súlyos következményekkel járt. Csillaga hanyatlani kezdett. A hős leány az angolok fogságába került, akik szemére vetették, hogy ünnepnapon kezdett ütközetet.

509. Egyházunk nem olyan szigorú.

Keletfelé megy a hajó. A fedélzeten egy úr és egy mohamedán kereskedő beszélgetnek. A török nem volt hasznos ember. Ez tetszett a kereszténynek, aki megkínálta útítársát egy doboz cigarettával. Elfogadta, de nem gyújtott rá. A másik biztatta, hogy gyújtson rá. Megütközve tiltakozott ellene s visszautasította a neki nyújtott égő gyujtót. „Ramadam, Ramadam” — kiáltotta. Végre megtudta a keresztény, hogy a Ramadam az évnek kilencedik hónapja, s ezen a *prófétának minden igaz híve böjtölni tartozik.* Ebben az időben nappal semmit sem vesznek magukhoz. Itt a „semmi” szóról-szóra értendő; tehát sem ételt, sem italt, sem illatszert nem használnak, sem nem dohányoznak. Csak naplemente után étkeznek.

510. Muzulmán és katolikus.

Palesztinában modernizálták és szélesítették a Karmel-hegyről Haifába vivő utat. 30 ember dolgozott egyik helyen; irtották a bozótot és gyökeret, szikrázott a csákány a mészköves talajon. Kemény munka! A munkások között vannak muzulmánok is. Szegény emberek; élelmezésük nagyon szűkös. Éppen Ramadam hónapja van, a mohamedánok böjti hónapja. Hajnalban 5 órakor taracklövés jelzi a böjtölés kezdetét. És ettől fogva dolgoznak *este 6 óráig éhgyomorral*; ekkor megint megszólal a tarack, hogy némi étkezéssel erősíthessék magukat. Ezután ehetnek, amennyi tetszik. De csak a gazdagok, akik másnap alhatnak. A szegények dolgoznak.

És a mi keresztény munkásaink? Délelőtt 9 órakor és déli 12 órakor odaülnek tarisznyájuk mellé és jóllaknak. A muzulmán nem nyúl ételhez-italhoz, még a nélkülözhetetlen cigarettához sem. A mohamedán törvénykönyv, a *Korán* nem ismer sem kiméletet, sem felmentést, sem kivételt.

511. Bölcs-e a kutya?

Egy amerikai farmer betért a város vendéglőjébe, leült egy asztal mellé, kutya pedig az asztal alá. — Melléje telepedett egy jól megtermett, kövér ember, akinek éppen jókora sült kappant hozott a pincér. A vendég villájára szúrta a húst s néhány vágással kettészelte a pecsenyét. Egyik szárnyát átnyújtotta a farmernek. „Köszönöm, — felelt ez — ma péntek van s *pénteken nem eszem húst.*”

„Mit? — kérde a hasas vendég. — Maga még itt tart? Látszik, hogy vidéki. Azt hiszi, *törődik is azzal az Isten, hogy húst eszünk-e vagy halat?* Nekünk filozófusoknak egészen más véleményünk van az istenségről. No, fogja hamar ezt a szárnyat!” S ezzel a farmer tányérjába rakta a falatot.

A kísértés nagy volt. Valami benső hang azt súgta neki: „Hát csak nem bámultatod meg magad itt az emberek-től? S aztán húsvétkor meggyónhatod!” De a másik hang meg azt mondotta: „No, Péter, most szedd össze magad és itt Baltimoreban, a korcsmában mutasd meg, hogy nem szégyenled hitedet, mert otthon *magányodban megvallani nem nagy hősiesség!* Hadd ne vessenek rajtad! Aki utoljára

nevet, az nevet igazán. „Káró, Káró” — szólította kutyáját. Ott termett azonnal a térdén. Neki adta a kappanszárnyat; ez azonnal bekapta, összemorzsolta és lenyelte. „Mit csinál maga, kár érte!” — szólt rá a falatozó kövér asztaltárs. De a farmer így válaszolt: „Hallja csak, barátom, azt akartam tudni, hogy kutyám tud-e bölcsekedni. Látom, hogy tud, mert a péntekkel és az Egyház parancsaival éppen úgy nem törődik, mint Ön.” — Általános kacagás a teremben. De a kappan már nem úgy ízlett kövér emberünknek, mint előbb.

512. Apostol és katona.

Olaszországnak Modena nevű városában a katonai iskola egyik legjobb katonája híven teljesítette vallásbeli kötelességeit. Társai szidták a vallást. Ő nem csatlakozott hozzájuk, hanem a *húsvéti szentgyónás elvégzésére* engedélyezett néhány órában feltűnés nélkül elment a templomba.

Egyik levelében elmondja őszintén, küzdenie kellett az emberi tekintetek ellen, hogy meg ne hátráljon csúfolódó társai elől. Az iskolától nem messze, egyik könnyelmű társa gúnyolódva rontott reá: „Te is olyan csodabogár vagy, aki elmegy húsvétkor gyónni, mint a fogatlan öregasszonyok?” Erre a mi derék Henrik barátunk így felelt: „Nem vagyok sem csodabogár, sem foghíjas öregasszony, — keresztény vagyok s *elvárom tőled, hogy tiszteletben tartsd meggyőződésemet!*” — Társa erre elhallgatott, mint a leforrázott eb és hozzá csatlakozott. Találkoztak egy harmadik társukkal. Ez is azt hitte, hogy csúfolódhatik. De az előbbi szavába vágott: „Ha nem akarsz velünk jönni gyónni, tűnj el innen! Mert én Henrikkel megyek, így békességem lesz és anyám is meg lesz velem elégedve!”

Amikor Henrik megérkezett a templomba, társainak száma 20-ra emelkedett. Egy óra múlva valamennyien azzal a boldog tudattal jöttek ki a templomból, hogy *megtették szent kötelességüket*. Ettől fogva Henriket új névvel szokták illetni; a régi rómaiak bölcseinek, Catonak nevének szólították. Mindig őt tekintették igazságos és kedvelt békebírájuknak, valahányszor a kadettok összekaptak valamin; ilyenkor nagyon üdvösen érvényesültek kellemes modorának kiválóságai.

Trabuchi Henrik később vezérkari százados lett s mint

Krisztusnak hősi katonája halt meg 35 éves korában épületes halállal.

513. Húsvéti gyónás után.

1819-ben *Széchenyi István* gróf Olaszországba utazott. Cataniában *elvégezte húsvéti szentgyónását*, aztán elment fürödni a tengerbe, ahol azonban *majdnem vízbefúlt*. Ezt meg is írja naplójában: „Mozgalmas volt a tenger. Egy erős hullám a sziklához sodort; majdnem elvesztettem eszméletemet. Sehol körülöttem segítség. Igyekeztem a kikötő mólója felé kerülni, a hullám azonban olyan erővel nyomott a sziklához, hogy szétfűztem volna fejemet, ha kezemet előretolva nem védekeztem volna. Majd viasszasodort a mélybe s előttem lebegett a vízbefulladás réme. De erőt adott nekem az a gondolat, hogy röviddel *előbb, egész odaadással Istené voltam*. Tehát itt kell meghalnod, gondoltam magamban, de gyávaságnak tartottam, hogy olyan könnyen megadom magam. Újból visszanyertem lélekjelenlétemet. A legnagyobb erőmegfeszítéssel löktem el magam a veszedelmes helytől, kijutottam a szabad vízre, ahol már veszélyen kívül voltam és elérhettem a mentőcsónakot. Sokszor voltam már élet-veszedelemben, de sohasem mentem volna át olyan nyugodtan és boldogan a másvilágba, mint akkor!”

A JÓCSELEKEDET ÉS A BŰN

A LELKIISMERET

514. „Áldozataim.“

„Hét emberéletet oltott ki“ — szólt a pap a tömeggyilkos rabnak. „Nem néztem volna Önt ilyen elvetemültnek. Hét védtelen nőt fojtott meg, vagy talán többet is!“ . . .

„Nem, nem többet“ — vág vissza gyilkos tekintettel.

„Hiszen ez is elég! Mondja csak, jól tud aludni?“

„Nem én . . . *nagyon rossz éjtszakáim vannak. Áldozataim nem hagynak nyugodni, megjelennek sokszor.*“ — *Hét koporsó képe! A lelkiismeret nem alszik . . .*

515. 37 év múlva.

Dél-Szláviában egy 65 éves gazda önként jelentkezett a bíróságnál és vallomást tett, hogy 37 évvel ezelőtt öccsével együtt *megfojtották atyjukat*, holttestét pedig a Szávába dobták. A gyilkosság annakidején nem derült ki, de miatta annyi éven át *rettenetes lelkiismereti furdalásokat érzett*. De ereje már fogytán volt, nem bírta a mardosó kínt s átadta magát önként a hatóságnak.

TÉGY JÓTI

516. A munka hőse.

Érettségre készülnek az ifjak. Megkérdezik őket, ki milyen pályára megy. Az osztály egyik legjobb tanulója — általános meglepetésre — kijelenti, hogy *a vásárcsarnokban munkás lesz*. Azelőtt is feltűnt már a fiú szomorúsága, különös viselkedése. — Nagyszerűen sikerült a bizonyítvány. Az

évfáráúnnepély után feltúnés nélkül búcsúzik osztálytársaitól, megköszöni tanárainak fáradozását és — távozik.

Egyet nem fog elfelejteni. Egyik nap előadás előtt a fiúk közül valaki a táblára rajszeggel kifüggesztett egy kivágott ujságcikket. *Rudolf édesatyja sikkasztott*, börtönbe került. Akkor felmondták eddigi szép lakásukat. A bukott kereskedő családja összehúzódott. A fiú anyja beteges lett. Atyja a börtönben megtéboiyodott. Rudi felfogta hivatását. Neki kell gondoskodnia a családról.

— Bevették a berlini nagy vásárcsarnok munkásai közé. Éjjel 1 órakor zörgött az ébresztő óra. Kiugrik az ágyból, öltözködik. Anyja könnyek között bocsátja ki a sötét éjjelbe — első kenyérkereső útjára. Reggel 4 órakor javában folyik a munka. A vasúti kocsikból kihordják a zöldséges ládákat, a vásárlók szekereire és autóira rakják az árut. Megkapja első keresetét. Büszkén rohan haza. Fáradtan dől le az ágyra. Mosolyogva rakta pénzét az asztalra. Most csak aludni — aludni!

És így ment ez nap-nap után. Rudi azonban soványodni kezdett. A zsákok, ládák cipelése nem a vézna testű fiúnak való. Anyja aggódott miatta. De élni kell, s testvéreinek iskolába kell menniök, s enni — ruházkodni kell. — Egy-szer aztán nagy baj történt. Egy nehéz láda súlya alatt összerogyott, szívéhez kapott *s eszméletlenül terült el a csarnok kövezetén.*

Kórházba vitték. Ágya körül anyja. Tudta, hogy itt a vég. Mintha tört vertek volna szívébe. De nem sír, nem akarja a halál órájában háborgatni. Utolsót rebegnek a vértelen ajkak: „Anyám . . . sokat szenvedtél . . . Sokat jóvátettem, amit ellened vétett szegény apánk . . . most elmegyek hozzá . . . s üdvözetet viszek neki tőled . . . *Megtettem kötelességemet . . . engem tudtok nélkülözni . . . testvéreim gondodat viselik . . . Isten veletek . . . Amen!*” Mosolygott közben, vége volt. Arcán a győzelem. *Örül az áldozatnak. Életét adta oda a családjért.*

517. Szent a munka.

A Szentatya 2000 *római utcaseprőt* fogadott kihallgatáson. Szónokuk „alacsonyrendű”-nek nevezte foglalkozásukat. De a pápa így felelt: „Szónoktok alacsonyrendűnek

mondotta munkátokat. Én azt mondom nektek, *nincsen alacsonyrendű munka*. Minden munka értékes, ha tisztességes és hasznos. Ha meg akarjuk állapítani a munkák közötti érték-különbségeket, akkor ennek *fokmérője csak a becsület és a tisztesség és hasznosság lehet*. És ilyen értelemben alig lehet a tieteknél hasznosabb munkáról beszélni. Mivé lenne egy gazdag és szép város, ha nem volna tiszta, ha utcái elhanyagoltak lennének?"

518. „Én is megteszem!”

Kopognak a *firenzei dominikánusok* ajtaján. Serdülő fiú, alabástrom arccal és törékeny testtel áll ott. „Mit akarsz, fiam?” — kérdi a perjel. „Szeretnék domonkosrendi lenni” — hangzik a fiú válasza. A kolostor feje végigméri a legényke úri alakját és hamarosan meggyőződik arról, hogy alig fogja bírni a szerzetesi élet fáradtságait és a testi egészséget felőrlő szónoki munkát. De nem akarta ridegen elutasítani s így szólt: „Tehát dominikánus akarsz lenni. *Akkor meg kell tanulnod előbb a rendi szabályok könyvét.*”

A fiú elment. A perjel már rég elfelejtette az esetet. Egy esztendő múlva az Antal gyerek újra megjelenik hatalmas könyvvel kezében s így szólt: „Atyám, megtanultam!” Valóban *megtanulta az egész kötetet*. Felvették a kolostorba. Későbbben a tőle alapított San Marco-kolostor perjelévé választották, majd Firenze érseke lett.

519. A munka zsarnoka.

Avellinói Szent Andrást sohasem látták tétlenül, sohasem beszélt feleslegesen. Minden percét olyan szigorúsággal használta fel, hogy a „munka zsarnoká”-nak szokták nevezni. Ő maga mondta: „Különösen azért irigylem az *angyalokat*, mert nem kell enniök és aludniök s így minden idejüket *Isten dicsőítésére használhatják fel.*”

520. A tű megnyitja az eget.

Laikus testvér feküdt halálán. Mellette a perjel, aki így szólt hozzá: „Fiam, van még valami kívánságod?”

„Igen, atyám, jöjjenek a testvérek mind ide!” S odajöttek. „Más óhajod is van?” — „Igen, atyám, hozasd ide munkaszerszámomat!” Elhozták neki. Ő volt a kolostor

szabója. Viaszsárga kezébe vette *varrótűjét* és így szólt: „Testvéreim, nem félek a haláltól. *Ez a szerszám megnyitja nekem a paradicsom ajtaját.* Minden öltésnél azt szoktam magamban mindig mondani: „Jézusom, Teérted!” Jézus Krisztusért dolgoztam, nem fog most eltaszítani magától!”

521. Az irgalmasság angyalai.

Hawai szigetén *Honolulu*-ban 1931-ben meghalt a leprások között a híres amerikai *Dutton József*, aki protestánsból katolikussá, majd hithirdető pappá és Molokai város mellett a *leprastelep papjává lett*. Haláláig köztük élt; a sziget szerencsétlen élőhalottjai csak „József testvér”-nek nevezték. Külön említésreméltó, hogy a világkörüli útra indult amerikai hadihajóraj a sziget előtt díszmenetben és ünnepi zászlókkal vonult el, hogy az embertársi szeretet eme hőse előtt lerója tisztelete adóját.

Nálunk Magyarországon 1930-ban Egerben P. Oslay Oszvald ferences atya új szerzetes társaságot alapított a szegények gondozására. A társaság tagjai a szokott három fogadalomhoz negyediknek azt az ígéretüket fűzik, hogy *a szegényügynek szentelik életüket*. Meg is kezdték és üdvös eredménnyel folytatják működésüket Egerben, a fővárosban és nagyon sok vidéki városban, ahol egybeállítják a szegényekről szóló kimutatást és szervezett gyűjtéssel, önként vállalt szegényadóknak gyűjtésével teremtik elő az inségesek ellátására szükséges összegeket.

Berlinben a *Hildegard-apácák* püspöki jóváhagyással külön esküvel kötelezik magukat, hogy a terhes nőket gondozzák. Hasonló szerzet működött Franciaországban már a világháború előtt.

522. „Megy már.”

Az ifjúságnak lelkes barátja lelki dolgokról beszélt egyszer egy nyomdászlegénnyel. A pap azt kérdi tőle: „*Nem lenne kedve szentnek lenni?*” A fiatalember zavarba jött. „Nem olyan nehéz, — folytatta — csak akarnia kell.” — „De hogyan fogjak hozzá?” — „Nagyon egyszerűen; Ön úgy-e betűszedő? Hány ezer betűt szed egy nap? Ha hozzá szoknék ahhoz, hogy minden betűt Isten dicsőségére fog szedni, mindennap néhány *ezer darab erénygyakorlatot*

gyűjthetne a mennyország számára s közben munkáját is elvégezné." A szedőlegény fejét rázta s azt gondolta, hogy ez bizony nehezen megy; de megígérte, hogy legalább megkísérli. Néhány hét múlva megint találkoztak: „Megy már, megy már” — kiáltott a pap felé, „mindíg könnyebb lesz!”

523. A keresztrózsza.

A középkorban egy fiatal kőfaragó legénynek dolgoznia kellett az elkészült dóm tornyának szédítő magasságában a csúcsra helyezett kőrózsán. Heteken át ült fenn az ingatag állványon, dolgozott vésővel és kalapáccsal. Lent az emberek mintha hangyák lennének, mozogtak az utcán s feltekintettek rá, mint kis libegő madárra. Senki szeme nem látta, hogy mit dolgozik. Még az építőmester sem törődött sokat keserves munkájával, hiszen sohasem fogja ezt a kőfaragványt valaki közelről látni. De a szegény embernek nem volt mindegy; *véresre verte kezét a munkában*, mintha csak királyi koronán dolgozott volna, melyet százezer ember fog megbámulni. Nem sokat törődött mélyen alatta az utca zsivajával s az emberekkel, ha el is kellett tőlük fogadnia munkájának szűkös bérét. Nem adta volna nekik oda semmiért lelkét, amelyet *minden kalapácsütéssel a keresztrózsába beledolgozott.*

524. Mexikó császára kórházat épít.

Miksa császár kórházat akart építeni Mexikóban; de nehezen tudta előteremteni a szükséges pénzüsszegeket. Gondolt egyet, segített magán; mindazoknak a vagyonos és előkelő polgároknak, kikhez pénzadományokért hiába fordult, küldött címet, kitüntetések, melyeknek fejében szívesen fizettek. E pénzen aztán Mexikó városában hatalmas kórházat emeltetett s mikor elkészült az épület, kapuhomlokzatára ezt íratta: „Az emberi hiúság az emberi nyomornak.”

525. „Kötelességem.”

Krisztus után 79-ben a Vezuv tűzhányóhegy tüzes köveket és lávát lökött ki magából és pusztulással fenyegette *Herkulánum és Pompeji* városokat. A lakosság hanyatt-homlok menekült; de *az őrségen álló katona nem mozdult helyéből.* A menekülők felszólították: „Jöjj velünk!” — de

ő hallgatott s járt őrhelyén fel és alá. Mások szemrehányásokkal illették: „Elment az eszed? Mindjárt elnyel a láva-hullám” — és a katona csak ennyit mondott: „Várom kell, míg leváltanak — mert ez kötelességem!”

Szegény, derék katona! 1800 év múlva kiásták testedet a hamu alól; felváltottak. Megcsodáljuk egyszerű, fel-emelő hősiességedet, mert nem hallgattál a kísértésekre. A „kötelesség Cézárja voltál!”

526. A munka hősnője.

1934-ben az *Orkney* nevű angol szigeten meghalt *Taberkoff Mária*, a cári Oroszország legszebb asszonya. A *szentpétervári operának balettáncosnője volt*. A cári udvar ékszerésze felfedezte őt s hamarosan bekerült az udvarhoz, a cárnő bizalmasa lett s előtte hódolt a nagy birodalomnak vagyoni és születési főnemessége. Férjét a forradalom első napján irodájában gyilkolták meg. Mária megmenekült kalandos, vakmerő módon, melyben segítségére volt régi, hűséges cselédje; Rigában egy angol teherhajó kapitánya felvette hajójára. Londonban nyelveket tanított, varrt, társalkodónőnek állott be, későbbben egyik *szállodában mosónő lett*. Meg akarta mutatni, hogy a legszebb asszony, *keze munkájával is meg tud élni*. Miután súlyos betegsége miatt állását elvesztette, elment egyik kis sziget falujába pásztornak, ahol gyermekbetegségeket is sikerrel gyógyított. Máriát erre az állásra egyhangúan választották meg. De az „*orosz Juno*” csak rövid ideig legeltethette a jószágot; megbetegedett, meghalt. Egy híres londoni orvos éppen ekkor érkezett oda. Hallott már a beteg nő regényes történetéről s szeretne volna megmenteni az életnek. De Taberkoff Mária mosolygva intett, hogy már késő.

527. A munka — értékes teher.

A Szentatya fogadta azt a 200 munkást, akik a vatikáni palota tatarozó munkáit végezték. Beszédet intézett hozzájuk és *magasztalta a munkának nagy becsét*. Értékes tehernek mondotta a munkát s kiemelte, hogy bármilyen társadalmi rangban él is valaki, megtalálja fáradozásának első jutalmát abban a tudatban, hogy *Istennek Fia emberi alakban szintén munkás volt*. Krisztus a munkának szentelte

magát s így elmondhatjuk, hogy ezáltal az istenség légkörébe emelte a munkát.

528. A pénz undora.

A pénz nem boldogít. Hallunk milliárdosok gyermekeiről, kik elhagyták atyjukat, beálltak cipőtisztítónak, liftkezelőnek, pincérnek, tányérosónak, ujságárusnak, bányamunkásnak, hogy élvezhessék saját emberségüknek boldogító érzését.

Komb Katalin kisasszony elhagyta szüleinek várkastélyát éjnek idején és sűrű ködben eltávozott, — pedig atyja az amerikai acéltrösztnek volt elnöke — hogy mint munkásnő keresse meg kenyerét. Egy másik acélgyárosnak gyárába került. Szobát bérelt és egyszerű, megelégedett életet élt. Sajnos, nagyon hamar javították fizetését, mert édesatyja elárulta őt. Nagy összeveszés atya és leánya között. Aztán más gyárba állott be. Itt már *nem zavarhatta meg becsületes foglalkozásában az atyai szeretet.*

Vanderbilt legkisebb fia is hasonlóan járt el. Nem bírta már otthon az arany tétlenséget, elment hazulról. *Kereskedő lett,* majd író s ma is abból él, hogy az amerikai nagy lapok vasárnapi mellékletében jelenteti meg közkedvelt tárcáit.

Betlen Patrik is elhagyta milliomos atyját, a textilkirályt. A sportot kedvelő fiú rendőr lett és *mint közlekedési rendőr New-Yorkban teljesít szolgálatot.* A zajban és porban, esőben és viharban, mint a társadalomnak hasznos tagja, emberhez méltóbbnak tartja életét, mint a golfpályán kikent, kifent dologkerülők között.

529. A négy P betű.

Augsburgban a Szent Anna-templom keresztfolyosójának egyik sírkövén ez a titokzatos felirat olvasható: P. P. P. P. — E négy betűnek értelme a következő:

Piper peperit pecuniam — A bors vagyont teremtett.

Pecunia peperit pompam — A pénz fényűzést teremtett.

Pompa peperit paupertatem — A fényűzés szegénységet teremtett.

Paupertas peperit pietatem — A szegénység vallásosságot teremtett.

Egy család több nemzedékének története. A szorgal-

mas kereskedő megvagyonosodott, de fia az atyai vagyont fényűzésre használta fel, úgyhogy az unoka ismét szegény lett, de egyszerűségében derék, vallásos életet élt.

530. A végrendeleti gyógyszer.

A párizsi Billancourt (Bijankur) autógyár munkásait izgalomba hozta az a hír, hogy van közöttük egy *milliárdos* — *munkásruhában*. A bayonn-i Páris Jenő, ez a 30 éves férfi immár két éve dolgozik köztük, nincsenek adósságai és nem kér kölcsönt senkitől. Nagybátyja már 16 éves korában Dél-Amerikába ment, onnan a világháború után Kaliforniába, hol nagy vagyont szerzett. Nemsokára meghalt és végrendeletében 30 millió dollárt, 18 petróleum bányát, 50,000 darab szarvasmarhát s óriási földbirtokot hagyományozott unokaöccsének azzal a kikötéssel, hogy a vagyon csak akkor legyen övé, ha *két éven át mint munkás dolgozik és napi keresetén túl nem költekezik*.

Bayonne-ban a városi fürdőben mint fürdőmester dolgozott. De felismerték, és alig tudott védekezni a sok ismerős ellen. Egy autógyár pl. két autót akart neki kölcsönözni negyedmillió frank értékben. De óvatos volt, elhagyta a kísértések helyét és Párizsba ment, gyárimunkásnak állt be, míg ezt is el nem hagyta címének hátrahagyása nélkül, nehogy a nagy örökséget kockáztassa.

531. A szegények barátja.

A világháború borzalmai sírba vitték X. Pius pápát. Életének főjellemvonása volt, hogy *nagyon szerette a szegényeket*.

Ő maga is szegény fiú volt, atyja levélhordó egy faluban; egy tehén és egy csacsi a család vagyona; — tíz gyermek kért mindennap kenyeret. A kis Jóska *mezitláb járt* mindennap a városba a latin iskolába. A szemináriumban nagyon szerették. Tombolo városban káplán volt; kiváló szónoklataiért mindenfelé meghívták, de a tiszteletdíjat szegényebb paptársainak adta. „Gondoljon édesanyjára is!” — szólt hozzá a plébános. „Isten majd csak gondoskodik róla” — válaszolá.

Plébános korában húga vezette a házat. Sokat bosszankodott, mert bátyja mindenét elosztogatta. A téli tüzelőfát,

sőt a már asztalra tett ebédet is odaadta. Lovát kölcsönbe adta. Nem kapta vissza; nem bánta. Erre *kocsiját is eladta, hogy árát kioszthassa szegényeinek*. S mikor Mantua püspöke, majd velencei pátriárka lett, tömegszerencsétlenségeknél, földrengés, éhínség, tűzkár sujtotta helyeken ott volt az ő segítsége. Bölcs szeretettel végezte közvetítői munkáját a velencei dohánygyári sztrájkban munkások és munkaadók között.

Püspöki gyűrűjét zálogházba küldte, hogy legyen pénze a szegények számára, s csak azt sajnálta, hogy aranyórájába a nagylelkű adományozó belevéselte pátriárkai címérét, így a zálogház nem fogadhatta el. El is mondták róla, hogy Mantuában szegény volt, de *Velencében koldussá lett*.

Mikor megválasztották pápának, testvérei mosolyogtak: „Most aztán az egész világ szegényeiről kell gondoskodnia.” Megkoronáztatásakor százezer lírát a római és ötven-ezer lírát a velencei szegények között osztatott ki. A messinai földrengéskor ellátást és otthont nyújtott a menekülteknek s körlevélben adakozásra szólította fel a világ püspökeit és híveit. — Milyen kiáltó ellentét Sartó József, a szegények atyja a mai kor anyagiás pénzeszsákjaihoz képest! A felebaráti szeretet hősi cselekedeteit gyakorolta. Tudta az Írás szavát: „*Aki a szegényeken megkönyörül, az Úrnak ad kölcsönt kamatra; Ő majd megfizet érte.*”

532. A sakkjáték.

Borromei Szent Károly püspök sakkot játszott egyszer. Társai arról beszélgettek, mit csinálnának, ha pl. egy órán belül meg kellene halniok. A püspök azt felelte, hogy ő bizony nyugodtan tovább játszanék, hiszen *a játszmát csak Isten dicsőségére kezdte el, s nem lehet nagyobb vágya, mint az, hogy olyankor szólítsa vissza magához az Úr, mikor valamit az Ő dicsőségére tesz.*

SZERESD AZ ERÉNYT!

533. Mindíg csak előre!

Zsigmond császár és magyar király megkérdezte egyszer a kölni érseket, mit kell tennie, hogy boldog lehessen. Theodorik érsek azt felelte: „E világon semmiben se biza-

kodjunk!" „De milyen útra kell lépni, hogy elérhessük az égi boldogságot?" — „Mindíg egyenesen előre!" — „S mit jelentsen ez?" „Az ember éljen mindig úgy — mondta a bátor püspök, — ahogy Zsigmond császár és király ígéri mindig, hogy élni fog, valahányszor köszvény vagy más betegség gyötri."

534. A görög fogadalom.

A régi görögök azt beszélték egy *Mandrobulos* nevű emberről, hogy ez *fogadalmat tett Juno istennőnek*. Évenként egy aranybárányt fog neki áldozni, ha segít neki olyan kincsnek feltárásában, melyet már régóta keres. Kívánsága teljesedett, és ő azonnal áldozott aranybárányt. Egy év múlva azonban áldozatos hálája vesztett erejéből, és csak ezüsbárányt áldozott. A harmadik évben Junónak egyszerű rézbáránnyal kellett megelégednie, a negyedikben csak ólombárányt kapott, az ötödikben meg már semmit. A görögök tréfás közmondást készítettek róla és Mandrobulos-i ígéretnek nevezték az olyan üzletet, amely jó kezdet után fokról-fokra hanyatlík.

— Vas Gereben elmondja egyik regényében, hogy a *somogyi cigány* is ott volt a *viharos Balatonon*, s mikor a komp a nagy teher miatt bajba került, s ő attól félt, hogy majd a vízbe dobják, hogy enyhítsenek a terhen, imádkozott s fogadkozott, hogy akkora gyertyát ád Szűz Máriának, mint a tihanyi torony, ha megmenekül. A vihar csendesebb lett: „De akkorát igazán adok, mint a karom" mondogatta. S mikor elérték a révet, már nem is gondolt ígéretére.

535. Követte a pókot.

Walter Scott angol író a „Nagyapó elbeszélései" c. könyvében elmondja a skótok egyik királyának, Bruce-nak (Brösz) küzdelmét koronájáért. Üldöztetése napjaiban elrejtőzött egy földműves pajtájában. Mikor reggel felébredt, látott feje felett a gerendán egy pókot mászni. Leesett a földre, de azonnal megindult újra felfelé a gerendán. Megint leesett, de másodszor és harmadszor is megismételte kísérletét. Tizenkétszer esett le a kis pók, de *tizenharmadszor mégis elérte a gerenda végét*.

A király elveszített 12 ütközetet és elkedvetlenedett. Amikor azonban látta a kis póknak tizenharmadszori sikeres kísérletét, felugrott fekvőhelyéről s így szólt: „Követem a pók példáját.” Megpróbált még egy ütközetet és ezt megnyerte. — Ez a kis pók figyelmeztet minden embert, hogy az erény megszerzésére való harcban nem szabad elkedvetlenednünk.

536. Aranynál drágább.

A kisázsiai Prien városát, a világhírű bölcsnek, *Biasz*-nak hazáját megszállta az ellenség és kifosztotta. Mindenki mentette vagyonkáját a betolakodók elől, Biasz azonban nem izgult; üres kézzel menekült. Csak kabátot, köpenyt és sarut vitt magával. A városon kívül egyik barátjával találkozott, aki rengeteg holmit cipelt. „Biasz, nálamnál sokkal szegényebb voltál, de most *nálamnál gazdagabb vagy!*” — kiáltott fel csodálkozva s nem minden káröröm nélkül. De hirtelen előbukkant néhány ellenséges katona, elvette holmiját s eltűntek vele. — Ekkor Biasz mosolyogva így válaszolt: „Utánozz engem; sohasem gyűjtöttem olyan kincset, melyet bármely nap elveszthetnék, de szereztem helyette olyan értéket, melyet senki sem vehet el tőlem s ezt most is elviszem magammal városunkból az idegen hazába.” — „Kincsed van?” — „Igen, mégpedig aranyból is drágább.” — „Nem osztanád meg velem, hiszen látod, semmim sincsen?” — „*Egészen a tied lehet, ha akarod*”, — válaszolta újból a bölcs mosolyogva, — „hiszen nem leszek vele szegényebb: ez a kincs pedig az, hogy *szeresd a tudást és az erényt!*”

537. „A kereszt a tiéd!”

Napóleon győzelmes seregében volt egy vitéz, fiatal gránátos. A császár látta egyik hőstettét, odalépett hozzá, vállára tette kezét: „Jól csináltad, bajtárs! A kereszt a tiéd!” — A fiatal katona nagyon boldog. De a kitüntetés késett. Múltak a napok, hetek, sőt évek — s a kitüntetés nem jött meg. Mentek a hadak Itáliába, Németországba, Spanyolországba, végül már Oroszországba is, — a kereszt azonban nem érkezett meg; a császár tekintete elkerülte őt. Társai csúfolták vele; minden hiába volt. A *gránátos* azonban

végezte pontosan kötelességét és türelemmel várt arra a percre, mikor a császár beváltja ígéretét.

Egyik napon megszokott, fárasztó menetelés alkalmával az orosz mezőkön a császár meglátta őt. Levette saját melléről a keresztet s valamennyi gránátos szemeláttára a becsületrend új lovagja keblére tűzte e szavakkal: „*Nézd, öreg bajtárs, itt a kereszt, amit ígértem! Sokáig kellett várnod, de úgy vélem, a várakozás alatt nem vesztett értékéből.*” — Isten sem feledkezik meg a kötelesség és erény lelkiismeretes elvégzéséről — egykor, a várva-várt napon.

538. A varga tallérjai.

A franciák legnagyobb meseköltője, Lafontaine kedves történetet mond el a *bankárról és a vargáról*. — A gazdag bankár még késő éjjel is dolgozott irodájában, amikor a vidám varga már fel is kelt kora hajnalban, füttyörészett s vígan végezte munkáját. Irodájába hívatta az arany embere ezt a szegény szomszédot: „Mennyit keresel naponta?” — „Nem tudom; hol többet, hol kevesebbet!” — „Mennyit egy évben?” Biz' sohasem olvastam meg, uram! Elég az nekem, hogy mindig megkeresem magamnak és családomnak a mindennapi kenyeret!” — „Tudod mit, szomszéd? Fogd ezt a zacskó pénzt s nem kell annyit dolgoznod.”

A varga hazasietett a tömérdek pénzzel. Örömeiben nem tudta hová tenni a kincset. Rejtegette, hogy el ne lopják. S ha két macska összeveszett éjjel a háztetőn, riadtan ébredt fel s rablókat sejtett mindenütt. Többé nem füttyült, nem dalolt. Alig ismert magára, annyira megváltoztatta őt a pénz. A derék varga azonban hamarosan rájött, hogy pénznél, kincsnél többet ér a nóta, a lelki béke és csendes boldogság. Visszavitte tehát az aranyat a bankárnak s így szólt: „Itt van, nem kell a pénz! Helyébe *add csak vissza nótáimat és munkámat!*” Es újból tudott aludni, füttyörészni, dalolni. — Pénz és boldogság ritkán lakik egy fedél alatt.

539. A gróf öröksége.

Pénzt! Pénzt! — Ez korunk jelszava. Ez lüktet a szegénynek ereiben, ez nyugtalanítja a gazdagnak álmait, ezért dolgoznak az emberek éjjel-nappal.

Szent Alajos is éjjel-nappal dolgozott. De miért? Hogy

megszabaduljon vagyonától. Végre aláírhatta azt az adományozási okiratot, mellyel *grófi örökségét bátyjának adhatta*. Meg is kérdezte: „Rudolf testvérem, mit gondolsz, most melyikünk boldogabb? Bizonyára én!”

Otthagytta palotájukat és Rómába ment. 1591-ben a pestis közel 6000 embert ölt meg. A fiatal arisztokrata az út szélén talált egy magárahagyatott beteget. Vállára vette, elvitte a kórházba. Ő maga is betegen tért szállására s hamarosan *meg is halt pestisben*, 24 éves korában.

540. A részvét bűn — a pogányoknál.

Plautus római költő egy öreg bölcsnek e szavakat adja szájába: „Rossz szolgálatot tesz a koldusnak, aki enni vagy inni ad neki, mert elveszti azt, amit neki ad és megnyújtja nyomorúságos életét.” — A jóságos *Markusz Auréliusz* császár, akit „a trón bölcsé”-nek és kegyesnek mondtak, gyengeségnek mondja a részvétet és a szomorúval való szomorkodást. — A bölcs *Seneca* pedig, Néró császár nevelője azt írja, hogy a szánalom csak a rossz embernek áll jól, míg a bölcs nem lehet részvéttel mások iránt. — Még a jámbor *Vergilius* költő is a bölcs ember sajátságának mondja azt, ha nem sajnálja a szűkölködőt. — Mintha tél közepén lágy tavaszi szellő érintené az embert, úgy hangzik ezek után Krisztus szava: „Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmaságot nyernek.”

541. Az élet nem trágya.

Egyik *Szilveszter-esten* holtan találtak egy fiatalembert. Megmérgezte magát. Német volt. Kabátja zsebében papírlapot találtak, melyre ceruzával e szavakat írta: „Mióta Annus mással jegyezte el magát, nem tudom többé, mi keresnivalóm van ebben az életben. Oda költözöm, ahol nem gondolnak már szerelemre és boldogságra, mert az élet csak trágya.” Pedig életünk olyan edény, mellyel egykor megjelenünk örök bíránk előtt. Vajjon mi lesz benne; az erénynek és kegyelemnek aranya vagy a bűnnek és gyalázatnak szemetje?

542. Uralkodj magadon!

Napoleon jelenlétében Lannes (Lánn) tábornok hirtelen haragjában nagyon megszidta egyik tisztjét. Amikor ellovagolt, hallotta Napóleonnak megjegyzését, de nem értette meg egészen. Pedig nagyon szeretne volna tudni. Szárnysegédét meg is kérdezte, aki így szólt: „A császár azt mondta: Az ördögbe is, ez a Lannes még sokra vihetné, ha tudna magán uralkodni!”

Lannes megköszönte ezt és ettől fogva nem egyszer vették rajta észre, mennyire küzd önmagával, hogy haragját elfojtsa, de hallgatott mindaddig, míg le nem lohadt s nyugodtan nem tudott beszélni. — Trombitász jelezte az ütközet végét, egy katona nem előre, hanem hátra tartotta fegyverét; ez elsült. Rettenetes hiba. A golyó átszakította a tábornok lovának kantárszárát. Lannes-ban felforr a harag. A halálra rémült katonát maga elé hívatta, átható tekintettel nézte végig, de hallgatott. *Fülébe csengelt császáranak szava*, hogy nagy hadvezér lehet belőle, ha tudja magát fékezni. Aztán nyugodtan csak ennyit mondott: „Menj és ne tedd többé!”

543. Hidegvérrel!

A híres genfi tudós, Abauzid (a XVIII. sz.-ban) 22 éven át tanulmányokat végzett és jegyzeteket készített a levegő nyomásáról. Egyik nap új cselédet kapott, aki azonnal nagytakarítást végzett a tudósnak szobájában. Abauzid hazajön és megkérdi a leányt: „Hol vannak azok a papírlapok, melyek itt a barométer körül voltak?” — „A papírok, — feleli a megrökönyödött cseléd — mert piszkosak voltak, elégettem őket, de tettem helyükbe tisztákat.” A tudós szeme villámokat szór a cselédre; arcán meglátszott a nehéz harc, mely lelkében dúlt, de hamar összeszedte magát s nyugodtan így szólt: „Tönkre tetted 22 esztendő munkádnak eredményét. Ezentúl ne nyúlj itt semmihez!” Ez volt minden.

544. Az őrség díja.

Egy többszörös milliomosra, *Frick* úrra egyszer rálöttek. Azóta nem tudott nevetni, szemét kerülte a jótékony álom, *aggodalmak között* élt, házában elbástyázta magát és évenként 40,000 dollárt fizetett őriztetéséért. — *Rockefeller* úgy élt, mint valami rab. *Minden szobájában őrség volt*, ágya mellett hét testőr, és éjnek idején fényszórók kutatták át kastélya környékét.

545. Milliomosnő — kötélén.

A 89 éves *Miss Walker* milliomosnő gyönyörű kastélyában felkötötte magát. Miért? Okát megmondta a következő kis írás: „Szekrényeim, ládáim tele pénzzel, arannyal, de *nincsenek* gyermekeim és *igazi barátaim*, folyton képmutatók és örökséget lesők ugrálnak körülöttem, akik egymást beárulják előttem. Valamennyit hamisnak és rossznak tartom.”

546. Akkor boldogabb volt.

A vasúti hálókocsik feltalálója, a milliomos *Pullmann* azt mondta egyszer: „Nem hiszem, hogy most a nagy találmány után jobban érezném magam, mint azelőtt, mikor nem volt egy dollár sem a zsebemben; *azelőtt jobban ízlett az étel, jobban aludtam*; akkor boldogabb voltam.”

547. Vagyont az egészségért.

Ezer millió dollárt szerzett egy amerikai zsidó, *Rotschild Náthán*. Nem sok hasznát vehette. Egészen *megbénult*. S mikor megtudta, hogy öccse lebukott lováról, felkiáltott: „Milyen boldog, hogy leeshetett; egész vagyonomat adnám oda, ha lovagolhatnék, ha csak megmozdulni is tudnék.”

548. Egészség nagy kincs.

A világ pénzkirályainak egyik leggazdagabbika, *Rockefeller* petróleumkirály minden földi élvezetet megszerezhetett magának. De *súlyos gyomorbaja miatt* csak kenyeret és tejet ehetett, tehát naponként összesen 50 fillért érő

ételt. — Egy másik dúsgazdag bankár, *Hope* úr pedig meglátván egy adag borjúsültet, azt mondotta: „Adnék érte félmilliót, ha ilyet ehetnék!”

549. A halálnak nem kell bankó.

Nemrég halálán volt egy gazdag gyáros. Amikor orvosa megmondotta neki, hogy helyzete reménytelen, odahozatta összes *értékpapirjait*, maga elé tartotta és felkiáltott: „Halál, végy belőlük, amennyi tetszik, *csak életemet hagyd meg!*” De a halál nem törődött vele, valamennyi papírját kiütötte kezéből és elvitte a gyárost.

550. Testvér, min gondolkozol?

II. Frigyes, a hatalmas *Hohenstaufen* császár meghódította Sziciliát, a szaracénokat s éppen fogadta a legyőzött fejedelmek és lovagok hódolatát Bari városában. Szíve dagadozott az örömtől. Olyan birodalmat akart, amely keletről messze északfelé nyúlik el.

Ekkor *Bariba érkezett Szent Ferenc* — feltűnés nélkül. A császár meghívta udvarába. Udvarának pompájával el akarta kápráztatni az Assisi-belit. 3000 szaracén hajolt meg előtte, mikor a várkastély széles lépcsőin felhaladt. A tágas teremben az ünnepi gyertyák fénytengere hullámozott, a roskadásig megterhelt asztalok mellé telepedtek a fejedelmek, bárók, lovagok. A vendégek között suttogás keletkezett, mikor látták a szent szerzetest a császár jobbján ülni. Megharsantak a kürtök, szaracén leányok golyótáncot lejtettek és sellők gyanánt szökelltek egyik golyóról a másikra. *Lantosok zengték a császár hatalmát* és a német dalnok magasztalta a szerelmet. Hozták a szolgák az ételeket és borokat. A hangulat emelkedőben volt.

Csak Ferenc ült némán a császár mellett, szeme a zúgó vendégcsereg felett messzire tekintett; más fény vonzotta őt. Nemi szünet után megszólítja őt a császár: „Barátom, min gondolkozol?” „Császár uram, boldognak tartom Marsilius testvéremet, mert az erdő csendjében most Isten szeretetéről elmélkedhetik.” A császár hallgatott. Majd ismét megkérdezte Ferencet: „Barátom, min gondolkozol?” „Felség, boldognak mondom Aggaeus testvéremet, mert *Cremonában gyógyíthatja a leprásokat.*” Megint elhallgatott a császár,

de remélte, hogy az ünnepség zaja mégis beférkőzik majd a szerzetes lelkébe. Harmadszor is megkérdezte tehát: „Barátom, min gondolkozol?” „Császár uram, boldognak tartom Bernát testvéremet, mert egy szegény özvegynek segít istállót tisztítani és gyermekeinek mesélhet Krisztus születéséről.”

A császár tudta, hogy *elvesztette Szent Ferenc ellen a csatát*, barátsággal és szeretettel bocsátotta el tehát. De titkon követte őt az első dalnok, aki kihallgatta a császárnak beszélgetését Szent Ferencsel, aki a hit boldog szemével elnézett minden földi hiúság felett, hogy meglássa Jézust, életének vágyát és célját.

551. Mexikó hőse.

Az üldözések idején elfogták a mexikói ifjúsági mozgalom megszervezőjét, *De Silva Joachimot*. Naponkint járult a szentáldozáshoz. Egyik kaszárnya börtönébe vitték. A tábornok táviratozott Calles elnöknek, hogy a fővárosba vigyék-e a rabot vagy azonnal lőjjék agyon: „Agyonlőni!” szolt a rövid válasz.

Elkészült a halálra. A katonák el akarták venni olvasóját. „Míg csak szikrája az életnek mozog bennem, ezt nem viszitek el tőlem!” — Kivitték a vesztőhelyre. „Megyek a kálváriára” — mondotta a szemközt jövőknek. A temetőben volt a kivégzés. Nem engedte, hogy szemeit bekössék. „Magam adom meg a jelt a sortűzhöz. Akkor lőjjetek, ha azt mondom: *Éljen Krisztus Király*, éljen a Guadalupe-i Szent Szűz!”

Majd rövid beszédet intézett a tömeghez. *Megbocsát hóhérainak*. Szívesen hal meg hazájáért és hitéért. Egyik katonára annyira hatottak szavai, hogy ez eldobta fegyverét: „*Nem lövök*: én is katolikus vagyok, veled tartok.” Őt is elfogták azonnal s másnap agyonlőtték.

Vele együtt kivégezték a 17 éves *Malgarejo* Manuelt is. Így szolt hozzá: „Le a kalappal, mindjárt megjelenünk Isten előtt. *Éljen Krisztus Király*, éljen a Guadalupe-i Szent Szűz!” A fegyver durran és Krisztus vértanúja vérében fekszik. Manuel elájult; az eszméletlen fiút agyonlőtték. — Szent irígységgel tekintünk mexikói testvéreinkre!

552. Az örökkévalóságnak festek.

Nagyon sok ecsetvonást végez a festőművész, míg tökéletes képet alkot. Lelkünk Isten képe. Sokat kell rajta dolgoznunk. — *Apelles, az ókori híres festő dicsekedni szokott művészetével s egyszer azt mondotta: „Az örökkévalóságnak festek.”* Ezt csak a keresztény ember állíthatja joggal lelkének munkálásáról.

553. A jerikói rózsa.

Lelkünk hasonlít a jerikói rózsához. Természetrajzi csoda e növény. Levelei aszottak, csak belsejében maradt meg némi zöld. De ha melegvízbe teszik ezt az elsápadt mohacsomót, új élet indul meg a levelekben, kis polip módjára mozdulnak meg ágacskái, újraéledése után ismét üde zöldben virul e varázslatos növény. Csapadékban szegény vidék a hazája. A legkisebb esőt felhasználja s telítésig szívja tele magát nedvességgel. Ebből aztán meg is él — a legközelebbi lelkigyakorlatokig. Mert lelkünk ez a rózsa. Elszárad sokszor, mintha meghalt volna, de a *lelkigyakorlatok lelki harmatában újra kivirul*, erős és boldog lesz.

554. A szocialista leánya.

A világháború elején 1914-ben Párizsban meggyilkolták a békepárti *Jaurès* (Zsorez) János szabadgondolkodót, az Egyház ellenségét, aki képviselő korában az államot a vallás ellen uszította.

Egyik napon ez a szocialista vezér parlamenti szónoklatának megtartása után éppen hazatért. Nagyszerűen kifejtette a gyűlésen kedvenc gondolatát: „A keresztény gondolatot ki kell irtani!” Azt hitte, hatalmi szóval a katolikus civilizációt földre terítheti. Lakásából már rég kidobta keresztény szellemű könyveit, minden vallásos tárgyat elégetett. Katolikus érzésű rokonai nem léphették át háza küszöbét. Egyetlen leánya, Germaine mellé vallástalan nevelőnőt fogadott s ennek meghagyta, hogy *leánya lelkéből irtsa ki a kereszténységnek még a nyomait is*. Szélesen elterpeszke-

dett dolgozószobája székében, visszagondolt parlamenti sikerére és örömmel gondolt szépséges, 21 éves leányára.

Germaine (Zsermen) hihetetlen éles elméről és nemes jellemről tett tanúságot. Jaurès a szabadgondolkodás gyönyörű virágát látta benne. Ekkor megnyílik az ajtó és bejön leánya. Az estét atyjával szeretné eltölteni. Atyja feddi őt: „Miért szereted annyira az egyedüllétet! Menj társaságba, hívj vendégeket! Hogyan fogod így megismerni jövődöbélidet, aki hozzád illik majd?” Ekkor Germaine felkel helyéről s a csodálkozó atyának azt mondja: „Már választottam!” — „Igen? És ki az a boldog, aki megnyerte szívedet, leányom?” — „Valaki, akiről csak térdenállva lehet beszélni.” És oda-
térdelve atyja elé, így szólt: „Atyám, én egészen Istennek akarom magam szentelni kolostorban, csak ott találom meg szívem nyugalma-
tát.” Jaurès derült égből érte a villám; nem jött szó ajkára, annyira megrendítette leányának nyilatkozata. Végre erőt vett magán és megkérdezte: „Mióta foglalkoztál ezzel a gondolattal?” — „Három év óta.”

Germaine elmondta, hogy egy elhagyatott *feszület szemlélésekor* annyira átvárt a világ Megváltójának szeretete, hogy ettől fogva elmélyedt a vallás igazságaiba s most végre elhatározta, hogy a *világ örömeiről örökre lemond.*

Jaurès nem változtathatta meg leányának elhatározását.

555. A kérők.

V. Alfonz portugál király leányának, a szép és jószágos Johannának kezére többen is pályáztak; így XI. Lajos francia király fia, továbbá Miksa osztrák főherceg, a későbbi császár és III. Richárd angol király.

Atyja értésére adta, nagyon szeretné, ha e három uralkodó valamelyikének nyujtaná kezét. De *Johanna másra vágyott.* Egyik nap jó alkalomra várt és így szólt atyjához: „Atyám, tudom, lehetnék császárné, királyné. De ma lelkem elé állítottam kérőimet s megkérdeztem őket egymásután: „Vajjon sohasem fogod szívemet megszomorítani?” S mintha mind azt válaszolták volna: „Az életben nem! de életed utolsó órájában igen; akkor hullani fognak könnyeink.” Ekkor megjelent előttem egy negyedik kérő, aki nincs

az eddigi kérők névsorában feljegyezve. Azt mondta nekem: „Hercegnő, válassz okosan! Kezemet nyujtom neked én is, akinek szintén van birodalmam és koronám; én vagyok az egyetlen, aki sohasem halok meg s aki a halálba sem hagy el téged.” — Most atyai szeretetedre kérlek, mondd meg leányodnak, kit válasszak!”

Erre Alfonz megindultan ölelte keblére leányát s így szólt: „Johanna, drága gyermekem, válaszd az örök királyt!” És a hercegnő a domonkosrendi apácák kolostorába lépett.

1852-ben *Morney Gyula gróf* haldoklott Párizsban. Ágya mellett térdelt a pap, másik oldalon az *irgalmasrendi apáca*, szép, fiatal leány. Könnyekkel szemében nézte a haldoklót; hiszen leánya volt. Négy évvel ezelőtt lemondott a legfényesebb házassági kilátásokról, hogy egész életét Istennek és a szegényeknek szentelhesse. Este $1\frac{1}{2}$ 9 órakor már nem térdelt, hanem felkelt, zokogva borult utoljára a haldokló fölé, öltözködött, hogy induljon. A papnak az volt a véleménye, maradjon még, hogy lefoghassa édesatyjának szemét. De azt felelte: „*Rendi szabályom kötelességemmé teszi*, hogy este 9 órakor otthon legyek. Engedelmeskednem kell. Áldozatomat és engedelmességemet annál érdemszerzőbbé teszi majd lelki fájdalmam, mellyel innen búcsúzom.” — A gróf még azon az éjjelen meghalt.

556. Égi emberek.

A kiváló irodalomtörténész, a zsidó *Engel Ede dr.* „Emberek és dolgok” című munkájában az apácákról így ír:

„*Nitzschenek emberfeletti emberét* csak egy helyen találtam meg. Beszélek most róluk, bár nagyon mindegy nekik, hogy tudnak-e róla, vagy sem. Nagy szerencsétlenség vezetett engem hozzájuk. Feleségemet súlyos bajjal kórházba kellett vinnem. Apácák ápoltak ott. Feleségemet többször operálni kellett. Ágyát körülvették ezek az égi lények. Lesték minden mozdulatát, minden szolgálatot megtettek neki. Hogy mi volt nevük azelőtt, nem tudom. Magatartásukból ítélve lehettek hercegnők, grófnők, alighanem pénzügyi tanácsosok leányai, nem sikerült megtudnom. Mind jólelkűek; azelőtt nem ismertem őket, bár mindig csak jót

hallottam róluk. És beszélhet ellenük nekem akárki akármit, annyi bizonyos, hogy azok az apácák, akiket 5 héten át alkalmam volt megismerni, *földönjáró égi lények*. — Munkájukért még virágot, csokrot sem fogadtak el. Mindig vittem kertemből virágot, de azonnal szétosztották a betegek között, díszítették vele a kórház kápolniját. Nem fogadtak el hűsítőt. Alig mertek leülni kertünkben. — Hogyan tudják vigasztalni a betegeket! Hogyan tudják Istenhez emelni lelkét! Még a hitetlen betegnek is az a gondolata támad: *Ezek az apácák többet tudnak a sírontúli dolgokról, mint bárki más.*

557. A színpadot otthagya.

Wendling Mary kisasszony belépett Lyon-ban az apáca-kolostorba. Ünnepezt színésznő volt Elzászban; ragyogó jövő várt reá. De otthagya a *színpad festett világát*, hogy életét Istennek s embertársainak szentelje. Készült az indiai szigetekre a leprás betegekhez. Ő nem az első. Ő csak követte a két párizsi színésznőnek hasonló példáját. Ezek Ivonne Hautain és Susanne Delorme.

558. Tengernagyból remete.

A *francia hadiflotta tengernagya, Malcor* elvonult a világból és a Szahara sivatagjában remetéskedett. 13 évvel ezelőtt elhagyta fényes állását, teológiát tanult, felvette a papirendet, majd Sidi Saad mellett, a római romok közelében Sbeitlá-ban telepedett meg. Három szerzetessel együtt ő látja el a szomszédos berberék között a *hithirdetés munkáját*. Tisztársai nagyon sokáig nem tudták, hogy hová tűnt el feljebbvalójuk.

559. Aki állhatatos maradt.

1932-ben meghalt Amerikában *Minford* és négy millió márkát hagyott hátra. Végrendeletében *egy milliót az akkor még csak 23 éves leányának hagyott*, aki Grácia nővér néven dominikána apáca volt. De feltételnek kikötötte, hogy le kell tennie szerzetesnői fátyolát s vissza kell térnie a világba. Különben egy fillért sem kap. Az apáca egy percig sem tanakodott, hogy mitévő legyen. Boldogan mondta: „Szívesen lemondok erről a gazdagságról. Tudom,

csak azon a kis helyen lehetek boldog, amelyre engem a jó Isten a maga bölcs gondviselésével állított.

560. A szerzetes és a tábornok.

Nemrég halt meg a francia hadsereg egyik legtehetségesebb tisztje, *Lyautey* (Lioté) tábornok, akit Foch tábornokkal egyetemben a *világháború legnépszerűbb katonájának mondtak* győzedelmes hazájában. Halálakor a párizsi *Le temps* (Lőta) napilap sokat írt róla. *Lyautey* felkeresett egyszer valamilyen szerzetesházat. A fiatal szerzetesek mély tisztelettel üdvözölték. Közvetlen hangon szólt hozzájuk:

„Testvérek, ti azt gondoljátok most magatokban, íme, Franciaország marsallja, egy katona, ki látta már az egész világot, aki egész hadsereget vezetett, aki gyarmatokat kormányoz. Igen, megvallom, hogy Indokína, Madagaszkár, Afrika, Marokkó valóban gyönyörű világ! És mindamelllett, szerzetestestvérek, a ti éltetek, szerzetes szabályaitok, imádságaitok, áldozatotok éppen olyan szükséges, éppen olyan hasznos, éppen olyan nagyszerű, mint bármilyen más munka e világon. Lám, itt mindenben egyensúly és rend van. A munka mellett az elmélkedés, a külső tevékenység mellett a benső élete, az elemekkel és emberekkel való harc mellett az önmagatokkal vívandó harc. Az élet értelmetlen zürzavar volna, ha nem kormányozná a lélek. *Ha nem volnának olyan emberek, mint ti, olyanok sem lehetnének, mint amilyen én vagyok.* Látjátok, milyen fontos szerepet kaptatok ebben az életben! Látjátok-e, mennyire szükségesek, mennyire nélkülözhetetlenek vagytok; milyen fontos az a hely, melyen a világ rendje szerint dolgoztok?”

Lyautey marsall felismerte a kolostorból a világba áramló titokzatos erőket. Nem hiába mondta naplójában egy tudós, hogy „*a világon kívül eső archimedesi pont az imádkozó ember szobája*, ahol egész odaadással merül el az imádságos ember az áhítatban — és a földet sarkaiból tudja kiemelni”.

561. Ghandi a trappistáknál.

Az indus nemzeti mozgalom vezére, Ghandi egyszer befejező beszédet tartott a páriák egyik nagygyűlésén. Megemlítette a Mahatma látogatását egy afrikai trappista kolos-

torban. Aki a páriák megváltásán akar dolgozni, annak utánoznia kell ezeket a szerzeteseket.

„Láttam őket hajnali $\frac{1}{2}$ 3-kor felkelni, s dolgoztak folyton, bár zöldségen kívül mást nem ettek — mondja. — Megtartották a szigorú hallgatagságot, *életük az apostolság*. Kolostoruk ellátását, rendbentartását, kerti munkáikat saját kezükkel végzik. Még most is cellaéletük csendjének hatása alatt állok. *Álmaim egyike ilyen intézetnek létesítése*; mert vezérekre van szükségem, akiknek nem lehet más életcéljuk, mint testtel-lélekkel a Harija páriák felszabadításán dolgozni.”

Ghandi a Mariannahill-i trappistákról beszélt; e kolostor ma egy modern hithirdető Kongregációnak középpontja.

562. Egyetlen kolostor.

A „kolostor” szó hallatára sok ember ideges lesz. Nem tudják, mennyi áldást jelent. Gibbon, angol történetíró azt mondja: „Egyetlen *bencés* kolostor talán több tudást adott a világnak, mint Oxford és Cambridge egyetemei. — Szegénygondozásukat pedig Langbehn, német műtörténész, akinek jelmondata, hogy a *hit uralkodjék, a tudomány pedig szolgáljon*, érdekesen jellemzi: „A jó kolostorban *szent szocialisták laknak*. Mennyit megvalósítottak már a múltban a német kolostorok, amit a mai szocialista pártember követeléseiben igaznak, jónak, méltányosnak és keresztülvihetőnek mondunk! Ott természetesen önkéntes, nem az egész társadalomra kötelező vagyonközösség, testvériség és egyenlőség uralkodik.”

KERÜLD A BÜNT!

563. Haláljáték.

Aristobulos, a makkabeusok törzsének utolsó tagja, meghívást kapott sógorától, Nagy *Heródes zsidó királytól* ünnepi lakomára. Elhalmozták mindenféle kitüntetésekkel és figyelmességekkel. Ebéd után a házigazda levitte vendégeit a kertbe, hogy megtekintsék az *Aristobulos* tiszteletére rendezett játékokat. Majd elmentek a tó partjára, hogy úszóversenyben gyönyörködjenek. Heródes biztatta sógorát, mutassa meg ő is, mit tud. Mert egyik szolgálójának szörnyű

parancsot adott, amit ez végre is hajtott: egyideig ez a szolga és a herceg szépen haladtak egymásmellett a vízben; egyszerre azonban a hercegre támadtak többen s víz alá nyomták — látszólag tréfából. De *a tréfából halálos komolyság* lett, mert addig tartották a víz alatt, míg meg nem fulladt. — Az ördög hányszor teszi ezt meg az emberrel. Szépeket ígér neki, aztán megfojtja a *szenvedélyek pizskos habjaiban!*

564. Fogd meg a szelet!

Az egyiptomi pusztá öreg apátjához egyik napon a kolostornak szerzetese e panasszal fordult: „Atyám, haszontalan gondolatok bántanak, *pizskos képek nyugtalanítanak* s megzavarják lelki békémet; attól tartok, egyszer csak megfélekezem magamról.” Az apát erre kivitte őt a szabad mezőre s így szólt hozzá: „Tárd ki kezedet és fogd meg a szelet!” — „De atyám, ez képtelenség; ezt senki sem tudná megtenni, hacsak nem valami csodával” — válaszolta. „Látod, testvér, — szólta az apát — amennyire nem tudod megfogni a szelet, éppen olyan kevésbé tudsz védekezni a felötlő gondolatok és *kísértések ellen*. A te kötelességed azonban az, hogy *ellenállj nekik* és hogy el ne ess előttük!

565. Az alvó viperagyűjtő.

Egy olasz földműves nagyon ügyesen tudott viperákat fogni. Ezeket megvette tőle a gyógyszerész, aki mérgüket jól tudta értékesíteni. Egy alkalommal 150 darabot fogott. Holt fáradtan érkezett haza s kis vacsoráját elfogyasztva, lefeküdt. A viperákkal telt edényt hálókamrájába tette. De az állatok mozgásukkal megemelték az edény tetejét, egyik a másik után jött ki belőle s mind a meleg ágy felé tartottak. Mikor reggel a viperavadász felébredt, rémes borzadály futott rajta végig. *A mérges kígyók testére, tagjaira tekeröztek*; még nyaka köré is. Csak kis mozdulat és minden perc halálát jelenthette.

Észrevették rémes helyzetét. Ágya mellé meleg tejjel telt edényt állítottak; erre egyik kígyó a másik után mászott le róla s a tejet keresték. Amikor az ember már sza-

bad volt, valamennyiüket megölte. De soha többé nem volt ilyen gondatlan.

Éz a bűnös ember képe, akit megtámadott a bűn, mert nem vigyázott, hanem aludt. *Lelked ne legyen viperafészek, hanem Isten temploma!*

566. Vágyaink.

Páduában egy szép nyári estén Limini házának erkélyén két testvér élvezte a holdvilágos eget; jólesett a csend, gyönyörű volt a csillagtenger; a két ifjú boldog volt.

Egyikük megszólalt: „Szeretnék annyi állatot és birkát, amennyi a csillagok száma!”

A másik így válaszolt: „Én meg olyan hosszú és széles rétet szeretnék, amilyen az egész égbolt.”

„És hol legeltetnéd birkáidat, öcsém?” — „Réteden” — válaszolta.

„De csak akkor, ha megengedném!” — vágott vissza bátyja.

„Akár megengeded, akár nem, mégis legeltetném rajta” — szölt indulatosan.

Szó szót követett; a tréfából harag lett, dühöngve néztek farkasszemet, kezükben megvillant a kard és a két testvér annyira osztogatta a sebeket egymásnak, hogy vérük az erkélyről az utcára folyt, s egymás fegyverétől meg is haltak. — Boldog ember, ki *indulatain uralkodni tud*, s jaj annak, aki szenvedélyeinek játszólabdája. Boldog, aki a bölcs brahmannal elmondhatja: „*Egyetlen vágyam, hogy ne legyen vágyam!*”

567. Edessa és a remete.

A szíriai *Szent Efrémnek különös álma volt*: Úgy érezte, hogy Edessa városa felé tart. A város kapuja felett a falon látott egy démont, amint ott ül és alszik; nem volt semmi dolga. „Mit művelsz ott fenn?” — kérdi a rossz lélektől. „Ha éppen tudni akarod, — felelt ez a különös kapus — megmondom; őrzöm a város lakóit, nehogy esetleg elpártoljanak tőlem és megtérjenek.” — „S te egyedül vagy?” — kérdi a szent ember — s hozzá még alszol is és felügyelsz egyedül ennyi emberre?” — „Nem sok dolgom van velük, maguktól jönnek utánam s elég, ha csak nézem őket.”

Efrém tovább ment s elérkezett a pusztába, hol csak egyetlen remete lakott. De itt egész csapatra való ördögöt talált; mind nagyon sokat dolgoztak. „Mit akartok itt?” — rivallt rájuk. „Nem szégyenlitek magatokat? Ennyien egy ellen! Odaát Edessánál csak egyet láttam közületek s egyedül őriz annyi embert.” — „Ehhez te nem értesz, — válaszolták — ez a deresfejű több munkát ad nekünk egyedül, mint egész Edessa.”

Edessa lakói aludták a bűn álmaikat, a remete azonban követte Krisztus tanítását: „*Vigyázzatok és imádkozzatok!*”

568. Az akaratos korsó.

A szerzetesház egyik tagja folyton civódott a többivel s *elragadtatta magát haragjában*. Minthogy nem tudott uralkodni szenvedélyén, elhatározta magát, hogy elmegy remetének: „Visszavonulok a pusztába, ahol egészen egyedül leszek. Ha nem lesz senki, akivel civakodhatom s akivel beszélgethetek, legyőzöm majd magam és békességem lesz.”

Elment tehát, s egy barlangban lakott egészen egyedül. Egyik nap korsójába vizet merített s letette a földre. A korsó azonban eldőlt. Másodszor is eldőlt s másodszor is telemerítette. Harmadszor is eldőlt és harmadszor is kifolyt vize. Erre haragra lobbant, földhöz vágta a korsót, mely *darabokra tört*.

Ekkor átlátta, hogy haragját nem meneküléssel tudja legyőzni, hanem *türelemmel*, akarattal s méginkább *Isten segítségével*. Visszatért szerzetestársai közé s komolyan hozzáállott lobbánékony haragja megfékezéséhez. A küzdés sokáig tartott, de végre mégiscsak győzött.

569. Pompeius katonái.

A római hadvezér, *Pompeius* seregével egyszer egy ellenséges város falai alá ért. Kapuit zárva találta, Pompeius szabad átvonulást kért tőlük; de nem kapta meg. Ekkor arra kérte őket, hogy legalább néhány beteg és sebesült katonát fogadjanak be, míg meg nem gyógyulnak. Ebben a polgárok nem láttak veszedelmet és beleegyeztek; de, íme, a sebesülteknek és tehetetleneknek látszó katonák hirtelen fegyvert fogtak, a megbeszélt *csellet megölték az öröket*

s megnyitották a kapukat övéiknek. Pompeius rövidesen megszállta a várost. — Ilyen a gonoszlélek csele. Nem bol-dogul egyszerre, megelégszik *először kis sikerrel, könnyelmű gondolattal*, vággyal; a többi már könnyebben megy.

570. Egy hajszálon.

A rab fenn a toronyban tengette szomorú napjait, ahonnan lehetetlen volt megszöknie. S mégis sikerült. Ho-gyan?

Egyszer kitépett hajából két szálát s összekötötte őket. Egy harmadikat is kitépett s hozzákötötte. S ezt addig foly-tatta, míg a hajszálsor le nem ért a torony aljáig. Végére kis nehezeket kötött, hogy földet érjen. Ott volt már a meg-beszélt segítség, aki a hajfonal végéhez selyemfonalat kötött. A selyemfonalat felhúzta, majd ezt bocsátotta le és fel-húzott vele erősebb zsineget, majd ennek segítségével köte-let. Ezt aztán a tetőgerendához kötötte s könnyen ereszke-dett le rajta. Úgyszólván néhány szál hajával mentette meg magát.

Valaki azt mondotta egyszer: „*Adj az ördögnek kis hajszálát, és elszakíthatatlan bilincset készít belőle szá-modra!*” Megelégszik némi bűnös gondolattal, de ennek szálát oly erőre sodorja, hogy azon beléd lopja a bűnök kötelét s maga is azon tér be hozzád.

571. Sokba kerül a hiúság.

1931-ben New-Yorkban megtartották a szépségápolás kongresszusát. Az előadó szerint a szépségápolás ipara egy év alatt 750 millió dollárt forgalmazott. Ügylátszik, ez az ipar nem ismeri a gazdasági krízist. Az amerikai nők 30%-a évi 150 dollárt költ *kozmetikára*. A kongresszus azokkal a gyakorlati tanácsokkal fejeződött be, hogyan kell a bőr színét, a szemet, a haját s a termetet összhangba hozni a ruhával és a hajviselettel.

572. Mennyi gond!

Egy prágai ujság tanácsai: „Mindenki olyan kutyát válasz-szon, hogy illjék a ruhájához és egyéniségéhez. Ma divat az agár. Úrnője legyen magas, karcsú, szeresse a pasztellszíne-ket, csipkét, festői kalapot, rózsát, rózsaszínű körmöket, de

gótikus ívben vágva! *Modern sportleányhoz drótszörű foxi kutya illik.* A bulldog művésznőknek való. Gúnyosan teszi hozzá egy berlini lap: „A mai nő készakarva nem gondolkodik. Nehogy ráncokat kapjon. De mégsem lehet el gondok nélkül. Csak olyan gondot tűr meg, mely nem éktelelni el babaarcát. Illik-e kutyám a ruhámhoz? Ez az *idény főkérdése.* A berlini fodrászsalónok hamleti jelszava ez: *Lenni vagy nem lenni.*

573. A szépségkirálynők sorsa.

A mexikói szépségkirálynő szeszélyből *agyonlőtte férjét*, Vidal tábornokot; életfogytiglani börtönre ítélték Lauda Terézt. — Anglia szépségkirálynője *lopott*; háromhavi börtönre ítélték, édesatyja pedig pert indított azok ellen, akik derék, jó leányát kiválasztották 50,000 leány közül és boldog otthonából kicsalták. Egy ügynök Amerikába csalta, az idegen országban kifosztotta, ahol a szégyennek és a nyomornak esett áldozatul. — Oroszország szépségkirálynőjét *hitelezői feljelentették*, és börtönéből csak jóbarátai tudták kiszabadítani.

574. A drága mosoly.

Egy amerikai színésznő, Fay Marbe 50,000 fontra (másfélmillió pengőre) biztosította mosolyát. A rendőrség kötelezi a biztosító társaságot az összeg megfizetésére, *ha mosolyát elveszítené valami szerencsétlenség, betegség esetén 10 éven belül.*

575. A sátán álarca.

Egy régi mese szerint az ördög felvette egyszer a vásári árus ruháját, odaállt a tömegbe s azt kiáltotta: „*Hiúságot vegyenek. Olcsón adom!*” De az emberek elmentek mellette, fejüket csóválták s azt mondták: „Isten mentsen, hogy hiúságot vásároljunk, hiszen nagy bűn a hiúság!” Erre egy öregasszony meglátta az ördögöt s így szólt hozzá: „*Te ostoba ördög! Hát miért nevezed igazi nevén a bűnt? Mondd, hogy szépséget árulsz s meglátod, mennyien vesznek tőled!*” Meg is tette. — Régi mese, de igaz. Mert ha az ördög elrejtí csúnyaságát cifra ruhába, szívesen látják;

s ha lábát csinos cipőbe bujtatja, minden ajtó megnyílik előtte.

576. Túl nehéz elégtétel.

Régen történt. — A gyóntatószékben a bűnös a gyarlóságok és vétkek hosszú sorát gyónta meg. „Ha ezer évig élnél, az is rövid idő volna számodra, hogy eleget tégy e bűnökért” — mondta a gyóntató. „De 1000 évesnél idősebb vagyok úgys, — szolt a titokzatos gyónó — s meggyónt bűneim csak kis hányadát teszik gonoszságaimnak; mert egyike vagyok azoknak a lelkeknek, akik Luciferrel buktak el.” „*Sátán, akkor miért gyónsz?*” — kiáltott fel a pap, aki tudta, hogy az ördög vétkeit úgysem lehet meggyógyítani. „Mert láttam, mint jönnek el innen a gyónok megigazulva s azt reméltem, hogy én is nyerhetek bűnbocsánatot és örök életet.” A pap Szent Márton példájára gondolva így felelt: „Ha eleget teszel bűneidért oly őszintén, mint ezek, te is nyerhetsz megbocsátást!” Az ördög kijelentette: „Ha teljesíthető elégtételt adsz, engedelmeskedem.” „Egészen könnyű elégtételt kell elvégezned; napjában háromszor térdelj le és mondd: Istenem, Uram, vétkeztem, bocsáss meg!” Erre az ördög közbevetette: „Adj más penitenciát, szívesen elvégzem; de *ennyire nem alázhatom meg magam.*” — „Akkor távozz tőlem, — mondja a pap — mert ha le nem győzöd *büszkeségedet*, ezt a gőgöt, sem most, sem a jövőben nem nyerhetsz bocsánatot.” — Tehát még az ördög is nyerhetett volna feloldozást e mese szerint, ha nem lett volna gőgös.

577. A fősvény zsarnok.

A fősvénység halálba üzi áldozatait. *Marcus Crassus* római hadvezér nagyon szerette a pénzt. Hogy telhetetlen pénzvágtyát kielégítse, a parthusoknak hadat izent. Azt remélte, hogy újabb arannyal és ezüsttel gyarapíthatja vagyonát. De csatát veszített. A parthusok levágták fejét, szájába olvasztott aranyat öntöttek s így szóltak: „Most igyad tele magadat arannyal, mely után annyit szomjaztál!”

578. Az irígység dudvája.

Régi legenda. — *Szent Péter* már 14 napja volt a paradicsom lakója, de mégsem volt egészen boldog. Az Úr megkérdezte szomorúságának okát. Nem is akart felelni. Végül mégis így szólt: „Édesanyám nagyon öreg volt; néhány napja meghalt.” *Szent Péter édesanyja* azonban mindig csak pénzen járatta esztét és szegénynek sohasem adott, ki ajtaja előtt alamizsnáért könyörgött. Ezért nem juthatott az égbe. „Honnan tudod, — kérde őt az Úr — hogy édesanyád itt nálunk boldognak érezné magát?” — „Ki ne lenne boldog itt a paradicsomban?” — felelt *Szent Péter*.

Ekkor az Úr előhívta egyik angyalát s leküldte a pokolba, *hozza fel Szent Péter anyját*. *Szent Péter* magát pedig kezénél fogta, felvitte a szikla szélére, honnan a pokolba lehetett látni. *Szent Péter* örömében felkiáltott, mikor látta, amint az angyal derékon kapja a szenvedőt és kezdi felfelé hozni. De annak is örült, hogy néhány elátkozott belekapaszkodott anyja ruhájába, hogy vele együtt ők is felkerülhessenek a paradicsomba. Lehetek vagy egy tucatnyian. Örült is *Szent Péter*, hogy ezeknek megmentője édesanyja lesz. Az angyal nem is bánta, hogy vele jönnek.

Péter egyszerre csak látja, amint anyja vissza akarja lökni őket. Könyörögtek, rimámkodtak, de az asszony nem akarta, hogy rajta kívül mások is üdvözüljenek. Egyiket a másik után rázta le magáról, míg valamennyien vissza nem estek az örök tűzbe. Ekkor *Szent Péter* lekiáltott, hogy legyen ő is irgalmas szívű. De hiába volt! Már csak egy elkárhozott csüngött rajta. Már annyira közel voltak, hogy *Szent Péter* feléjük nyújtotta kezét. Erre anyja megfogta karjánál a nyakába kapaszkodó lelket és addig taszította, lökdöste le magáról, míg nyakát el nem engedte, úgyhogy most már csak egyedül volt.

De ebben a percben az angyal nagyot zuhant lefelé, mintha szárnya már nem bírná. *Szent Péter* szomorúan nézett anyja után. Az angyal keze ellankadt, már nem fogta az asszony derekát, sőt el is ejtette, mintha túl nehéz teher volna neki, most, mikor már úgylis egyedül volt. — *Az irigy megbűnhődött.*

579. Az ördög párnája.

A szentek a *restséget* különböző hasonlatokkal jellemzik. Aquinói Szent Tamás pl. így: *A restség az ördögnek horga; vele fogja az embereket.*

A restség az ördögnek nyitott ajtó; ezen keresztül a legtisztább szívbe is belecsempészi a rossz gondolatok és piszkos vágyak pestises társaságát. (Szent Bernát.)

A tunyaság minden hitványság tanítómestere. (Szent Anzelm.)

Az ördög pihenőpadja, a sátán üllője, melyen a bűnöket elkészíti; ez a restség. (Német közmondás.)

Alvással, szunditással és restséggel a világból kiűzzük az erényeket. (Petrarca.)

A henyélés a bátor, nemesi testet megeszi, mint rozsdá a vasat. (I. Miksa császár.)

580. Rút esetek.

Basilius Macedo császár egyik vadászaton üldözött egy szarvast. De ez hirtelen visszafordult, neki támadt; agancsa a császár övében megakadt. Az állat magasba emelte támadóját. A császár veszedelmét látva, izgalom keletkezett a vadászok között. A kísérők közül azonban az egyiknek volt annyi lélekjelenléte, hogy kirántotta vadászkését és elvágta a császár övét abban a pillanatban, amikor a szarvas vele elvágtatni készült. *A vadász így megmentette a császár életét.* Nagy öröm s szerencsekíváratok mindenfelől. A veszedelmes vadászat örömujjongással ért véget.

Hogyan mutatta ki háláját a császár megmentője iránt? Minthogy *gőgjében nem tudta elviselni azt, hogy valakinek életét köszönje*, megmentőjét pörbe fogatta s azzal vádoltatta, mintha gyilkos szándékkal közelített volna hozzá s mintha ezért vette volna elő vadászkését. A szerencsétlen embernek életével kellett megfizetnie a császár életéért; mint felségsértőt és gyilkost nyílt piacon lefejezték.

Isten is mindent megtett értünk. Elmondhatja nekünk: „Mit kellett volna még megtennem érted, amit nem tettem meg?” S vajjon *milyen hálával köszönjük ezt meg neki?* . . .

A 15. században megölték *Galeazzo Sforzát*, Milano hercegét. Gyilkosai többször készültek a gyilkosságra. De

mindig visszariasztotta őket az uralkodónak tiszteletet parancsoló tekintete, valahányszor közelébe kerültek; nem volt tehát bátorságuk őt megölni. Ekkor elkészítették a herceg életnagyságú képét s ezen gyakorolták magukat; *megdobálták sárral*, gúnyolták, megcsúfolták s ebben gyakorolták magukat. Lassankint bátorságot szereztek galád tervük véghezviteléhez. — Ez a három ember hasonlít a bűnöshöz. A balgák! Előbb meg kell vakulniok, nehogy meglássák Isten fenségét.

581. Négy darabra.

Fiatal ember szemléli a feszületen Krisztust — nagy-pénteken. Megfogadja, *nem követ el többé súlyos bűnt*. Pergament lapra saját vérével e szavakat írta: „Istenem, ha azt tudod jövőmről, hogy halálos bűnnel majd megbántlak, engedd inkább, hogy négy részre szakítsák testemet!” Egy év mulva kitört a német-francia háború, s be kellett vonulnia. Belfort ostrománál valósággal *négyfelé tépte a gránát*. Mellén kis dobost találtak s benne a fenti írást. — Isten meghallgatta kérését.

582. Sötét hatalom.

Albert regensburgi püspök nagyon ügyes ember volt. Sok tanulás és kísérletezés után olyan emberalakú gépet szerkesztett, amely néhány szót is tudott mondani. Mindenki csodálta ezt a mestermunkát. Egyik nap egy diák tévedt a terembe. A gép hirtelen beszélni kezdett. Erre a fiatalember úgy megijedt, hogy félelmében összezúzta a csodálatos alkotást. A tudós szomorúan panaszkodott: „30 évig dolgoztam rajta és — most vége.” — Így beszélhet a bűnös is. Dolgozott lelkén öt, tíz, húsz, harminc évig, de hiába, — a bűn tönkretette minden érdemét.

583. A porlepte óra.

A bölcshöz beállított egy könnyelmű nő. Vallási dolgokról került elő a szó. Azt mondotta, hogy a nagy bűnöktől fél, de *a kis bűnökkel nem sokat törődik*, hiszen ezek nem komoly akadályok az Istenhez vezető úton.

A bölcс a falióra mutatott s így válaszolt: „Szobámat tisztán tartjuk s a por mégis belepte órámat. A vékony por-

réteg észrevétlenül gyülemlett össze a kerekék között, az óra lassabban kezdett járni s *járása már nem volt megbízható*. Pedig alig vettem észre; végül meg is állott." — Ezt teszi lelkünk gépezetével a kis bűnök porrétege.

584. A természet munkája.

A belgák nagy írója, *Maeterlinck*, „A természet élete” című munkájában egy gyarmati farmerről beszél. — Több-napi távollét után, — mint máskor — most sem tűnt fel neki semmi változás lakásában. De amint leül egy székre, ez összeroppan alatta; nekitámaszkodik asztalának, ez is összetörik. A ház tartógerendája elmállott s a mennyezet egy része beszakadt. A természet, ezek a gyorsan dolgozó és kemény tárgyakat is megrágó rovarok távolléte alatt lakásába kerültek, *mindent agyonrágtak*. — Ilyen *termesztömeg a kis bűnök tömege*.

585. A kovács fia.

Unalmában és játékos kedvében *apró szegeket vert a kovács fia a műhely ajtajába*. Atyja hiába szólt rá, hogy hagyja abba. A fiú azt gondolta, elvégre ez nem nagy hiba, hiszen a szegek kicsinyek s kihúzhatók megint. És verte tovább a szegeket; végre tele lett velük az ajtó s a fiú ezt is megúnta. Aztán fogott egy fogót s egymásután kihúzta a szegeket. Az ajtó megszabadult a szegektől, de tönkre volt téve. Atyja komoly hangon intette: „Fiacskám, nem akartam játékodat elrontani, mert valamit mondani akarok neked. Látod, mit csináltál ezekkel az apró szegekkel? Jegyezd meg magának egész életedre! Így jársz majd, mint ez az össze-visszavert ajtó, ha nem vigyázol hibáidra. Nem sajnálom a pénzt, új ajtót készíttetek, de ne feledd el ezt a régi ajtót. *Ha azonban lelkedet egyszer elrontottad, helyette újat nem lehet készíttetni!*”

586. A partitúra.

Párizsban halálán volt *Giovanni Lulli* zeneköltő, aki sikamlós zenedarabjaival sok lelki kárt okozott. A pap megtagadta tőle a feloldozást, ha legújabb szerzeményeit el nem pusztítja. A haldokló erre valóban előszedette kottái közül a hangszer- és énekszólamokat s elégettette őket a pap

szemeláttára. Lulli barátai közül valaki a gyónás után szemrehányást tett ezért a betegnek. Mosolyogva válaszolt: „Semmi ok a bosszankodásra! Ott a sarokban megvan még a partitúra.” *A partitúrából könnyen lehetett pótolni az elégetett szólamkottákat.*

Igy tesz sok bűnös; *a kis hibákat meggyónja*, irtogatja, de *megtartja a nagyoknak partitúráját*, mely után az ördög megint készítheti a nótákat.

587. Erejének titka.

Napóleon visszatérőben van az égő Moszkva alól. Dühöngő havas orkán veri katonáit; alig vonszolják szegények magukat. Ezrével fagynak meg az úton. Rövid pihenő következik. Akik életben maradtak, a koromsötét éjszaka ködleple alatt lepihennek. Napóleon ébren van; emberei között jár, derék halottait betakaró hóleplen át. Egyszerre csak fényt vesz észre. Odaküldi szárnysegédjét, nézze meg, ki van abban a sátorban. „Felség! — jelenti a visszatért tiszt — *Drouet (Drue) ezredes virraszt a sátorban.* Dolgozik és imádkozik.” — A legközelebbi alkalommal a császár tábornokká léptette elő s megköszönte neki, hogy azon a szomorú éjszakán olyan tiszteletreméltó lelki nagyságról tett tanúságot. „Felség, — felelé a tábornok — nem félek sem éhségtől, sem haláltól; *csak Istentől félek; ebben rejlik minden erőm!*”

588. A züllés kezdete.

A fiatal rab elbeszéli a börtön lelkészének szomorú élet-történetét. Könnyezik: „Higgye el nekem, tisztességes családból származtam; szüleim vallásosan és szigorúan neveltek. De amikor a városba kerültem, ott *kezdtem zülleni. Elhagytam az imádságot* és a templombajarást, élveztem pénzeimet korcsmákban és lányok között, később kikezdttem gazdám feleségével s a végén, nem is tudom hogyan, *meg is öltem.* Azelőtt még állatot sem tudtam volna megölni, sem bogarat eltiporni. Oh, bár körmeimmel áshatnám ki szegény asszonyt s bár visszaadhatnám életét!” — És keservesen sírt.

589. Soványítás — halálra.

Bercelly Magda budapesti színésznő, aki a pénzbőség idején különböző fővárosi színtársulatokban aratta sikereit, *nagyon féltette karcsú alakját s szerfelett soványította magát.* Mikor azonban érezte annak káros következményeit, már késő volt. Szervezetét annyira megviselte a kellő étkezés hiányossága, hogy már nem lehetett megmenteni az életnek. Halálakor csak 50 kg volt a testsúlya.

590. A gőg a bűnők atyja.

A tanító a kis Pista fiút a tanítói szobába viszi s nagyon megszidja. A gyermek sír.

„Hogyan lehettél olyan kegyetlen, hogy *megdobáltad követ azt a szegény púpos embert* és társaiddal tevének csúfoltad? — Ilyen durvaságot!” — A fiú bocsánatot kér.

„Igen, megbocsátok, ha jóvátessed hibádat. Az a púpos koldus a szegényházban lakik. Ma, tanítás után elmegy hozzá s bocsánatot kérész tőle. S ha ezt megteszed, én is elfelejtem vétkeidet!”

A fiú édesatyja, *a felfuvalkodott kereskedő* majd megpukkadt haragjában, amikor megtudta, hogy fia kicsúfolt egy öreg nyomorékot s hogy most el akar menni hozzá bocsánatot kérni. „Ki mondotta, hogy menj el hozzá?” — kérdi haragosan.

„A tanító úr.”

„Mit? A tanító úr? Hát talán azt hiszi, hogy *ettől a koldus csürhétől még bocsánatot is kérünk?* Ezt nem teszed meg, érted? Ezt én mondom, — apád!”

591. Az irígy.

Az irígy ember hasonló ahhoz az emberhez, aki 20, 30 vagy 40 éven keresztül *nagy utazásra készül*, amelyről azonban soha többé nem tér vissza. De máris minden idejét azzal tölti el, hogy nagy csomagot készít; olyan csomagot, amelyről tudja, hogy *úgysem viheti magával.*

592. Az ezüst feszület.

Balzac, a franciáknak legtermékenyebb regényírója, „*Eugenie Grandet*” című regényében elmondja az öreg

Grandet-nak, ennek a *szívtelen fősvénynek halálát*. Mikor elközelgett végső órája, hívatta az Úr szolgáját; megtörő szeme élénk felvillanással pillantja meg a pap kezében az ezüst feszületet. Megbecsüli értékét. S mikor csókra nyújtja neki a pap, *utolsót lobban pénzéhségének szenvedélyes lángja*, csontos keze a feszület után kap, kiragadja a pap kezéből és párnája alá rejtí. Ez az utolsó erőlködése azonban meg is ölte.

593. Pórljártak.

Egy király azt mondotta egy irígynek és egy fősvénynek, hogy bármit kérhetnek tőle. De aki utoljára kér, kétszer annyit kap, mint az előtte levő. Erre mind a ketten csak álltak, vártak s mindegyik szeretett volna utolsó lenni, hogy kétszerannyit kapjon. Végre a király felszólította az irígyet, kérjen ő először. Hogy valami jót kérjen, azt nem engedte meg irígysége, hiszen akkor a másik jobban jár. Tehát így szólt: „Ha kegyet akarsz velem gyakorolni, oh király, amelyből *kétszerannyit* kap majd a másik, akkor *szúrasd ki egyik szememet!*” — Ilyen az irígy ember. Inkább szenved, csak másnak ne jusson.

594. Az „iszákos” Socrates.

A nagy görög bölcslőt, *Socratest az erények mintaképének nézték tanítványai*. Akadt azonban olyan ember is, aki a fejalkatból akarta megmagyarázni és felfedezni a lélekben rejlő jó és rossz tulajdonságokat. Megfigyelte tehát az öreg bölcsnek fejét és kijelentette, hogy Socrates iszákos ember. Tanítványai ezen nagyon felháborodtak és meg is mondták ezt mesterüknek. Socrates nyugodtan csak ennyit mondott: „Igaza van annak az embernek. *Hajlamos vagyok az ivásra, de nem iszom.*”

595. A harag gyógyszere.

A pogány *Seneca* egy haragos embernek azt mondotta: „*Ha nyugodtan meggondolod haragod okát, szégyenkezned kell miatta*. Ki bosszant téged? Gyermekek? Hiszen nem tudják, mit tesznek. — Vagy asszony? Hiszen tévedhet. — Vagy hatalmas úr? — Engedj neki! — Vagy gyenge ember? Szégyeld magad! — Vagy bíró? Engedelmeskedj neki! —

Vagy felettesed? Ha megérdemled a büntetést, szenvedd el; ha nem, ajánld fel Istennek! — Vagy betegség és csapás? A harag csak nagyobbítaná a bajt. — Vagy Isten ellen dühöngsz? Ebből nagy károd lenne. — Vagy jó ember ellen? Akkor ne hidd, hogy okod van haragudni. — Vagy rossz ember ellen? Akkor ne várj tőle jót és ne izgasd még jobban magad!"

596. Ritka szelídség.

Híres tanár volt Spanyolországban Louis de Leon, aki *példásan szenvedte el öt éves száműzetését*. Mikor visszatért egyetemi tanszékére, hűséges hallgatóinak tömege megtöltötte a terem utolsó zugát is. Mindenki azt várta, hogy tanáruk előadása éles kirohanással fogja támadni ellenségeit. De *Don Louis* nyugodtan leült, kinyitotta füzetét ott, ahol öt évvel ezelőtt előadásait megszakította s megkezdte előadását megszokott szavaival: „Heri dicebamus — tegnap azt mondtuk, hogy . . . *Lelki nagyságának ezzel a szép jelével több becsületet szerzett tanítványai előtt, mint a legkidolgozottabb önvédelemmel.*

597. Családot irt a hirtelen harag.

Jómódú parasztagzádhoz beállít a mészáros. Vágni való állatot akar venni. Letesz az asztalra kis csomag bankót, s azután mennek ki az istállóba megnézni az állatot. Visszatérve a gazda el akarja tenni a pénzcsomót, de nem az asztalon, hanem fiacskája szájában látja a papírfoszlányokat. A nagy anyagi veszteségre gondol, hirtelen haragjában *felkap egy kést s lehasítja gyermekének jobbkezét*. A velőrázó kiáltásra az édesanya, aki csecsemőjét fürösztötte, ájultan összerogy, a gyermeket a vízbe ejti, melyben azután meg is fulladt. A *dühöngő ember* ezt látva, felmegy a padlásra és nadrágszíjával *felkötí magát*.

598. A restség dicsérete.

Az angol *Balfour lord*, a legszorgalmasabb államférfiak egyike, egyszer társaságban volt. Megkérdezték, a világon mit szeret legjobban. Azt hitték, hogy talán dicsőséget, anyagi függetlenséget vagy családi boldogságot fog mondani. Általános meglepetésre így felelt: „A restséget.”

Életében már annyit dolgozott, hogy becsülni tudja már a lustaságot is. Szerinte a szokásos tunyák igazában nem sok hasznát veszik lustaságuknak, hiszen a henyélés csak a szorgalomnak lehet jutalma.

599. A koponya súlya.

Keleti monda. — *Nagy Sándor görög király* egyik győzelmes hadjáratában folyóhoz ért, mely a paradicsomból eredt. Először felüdült a folyó vizében, majd tudásvágyától ösztökélve, követte a folyó irányát felfelé, míg el nem ért egy nagy kapuhoz. A *paradicsom bejárata* volt. Kemény hangon bekiáltott: „Nyissátok ki; én vagyok a világ meghódítója, a földön a leghatalmasabb király!” De belülről e felelet hangzott ki: „Kezedhez vér tapad; e kapun csak azok jöhetnek be, akik még nem ontottak embervért.” — „Hát akkor legalább valami emléket adjatok!” — kiáltott vissza. És a kapu felett kirepült egy tárgy és Nagy Sándor lábaihoz hullt. *Emberi koponya volt.* Kedvetlenül vette fel a király s magával vitte.

Mindennap nézte ezt a különös ajándékot s legnagyobb ámulatára azt vette észre, hogy a koponya napról-napra súlyosabb lesz, úgyhogy a király idővel meg sem tudta emelni. Nyugtalan lett. Hivatott egy perzsa mágust, hogy magyarázza meg a koponya értelmét.

A bölcs mágus így szólt: „*Ez a koponya a te tulajdon hasonmásod.* Amíg szemeid nyitva vannak, nem találsz nyugalmaidat. Mindíg több és több aranyat, ezüstöt szeretnél. Fejed folyton nehezebb lesz gondtól és irigységtől, mint ez a koponya is, ameddig fény éri. Tégy e koponyára maréknyi földet, s meglátod, megint könnyebb lesz. Ugyanígy a te fejed is majd akkor talál békét és enyhülést, ha a sírban fog pihenni.”

600. A bűn börtönében.

Egy város kórházában a férfiakkal termében az ablakok éppen arra az utcára nyílnak, amerre az úrnapi körmenet halad. Minden esztendőben a rabok — mert rabkórházról van szó — a körmenet alkalmával az ablakhoz túlulnak, kezüket, homlokukat a hideg vasrácsához illesztik és némán bámulnak ki a tavaszi pompába, mely előlük el van zárva.

Nem vehetnek részt az örök szeretet diadalmenetében, mert betegek és rabok.

Künn az utcán azonban az út mentén vannak sötétben néző emberek, akik idegenek s nem jönnek a körmenettel, térdüket a legfelségesebb Oltáriszentség előtt nem hajtják meg. De ők is betegek és rabok; a sátán őrzi őket a bűnök rácsa mögött.

A KEGYELEM ÉS ESZKÖZEI

A KEGYELEM

601. A világítótorony.

Az angol *Cornwallis* partjai tele vannak veszedelmes szirtekkel. 1696-ban világítótornyt építettek ide. A büszke építőmester ezt írta rá: „Tomboljatok, viharok! Zajongj, tenger! Törjetek elő, ti elemek s tegyétek próbára művemet!” De a torony a felírással együtt nem sokáig állott; négy évre rá egy vad éjjelen a vihar ledöntötte a büszke alkotmányt. — Egy híres mérnök épített helyébe másikat. Ezt tűzvész pusztította el. A harmadik építőmester a parti szirtek köreiből új tornyt épített. Alapköveire ezt a zsoltárverset véste: „*Ha az Úr nem őrzi a házat, hiába dolgoznak az építők.*” — Ez a torony ma is áll és sok ezer embernek mutatott utat a viharos éjszakákon.

Életünk épületén hiába dolgozunk, ha az Úr nem építi azt fel *kegyelmével és segítségével*, ha nem Istent választjuk építőmesterül.

602. Ablakok nélkül.

Amerikának *Massachusetts* nevű tartományában megépítették a *vakok első otthonát*. Takarékoskodtak s nem készítették *ablakokat* a termekben. Minek a vakoknak világosság? Úgysem látják. De az épület nem felelt meg. A lakók, a szegény vakok nemsokára betegeskedni kezdtek; elbágyadtak, szomorúak és nyugtalanok lettek, bár nem tudták ennek okát. Amikor ketten meghaltak, az intézet vezetősége ablakokat töretett a falakon. S mi történt? A *napfény beözönlött*, megvilágította a sötét termeket; a vakok arcszíne kipirult, a levertség megszűnt, egészség és vidámság uralkodott köztük.

A *kegyelemnek napsugara nélkül elsorvadnánk* és örökre elpusztulnánk.

603. A kard és a kar.

A mohamedánok réme, *Skanderbeg*, a keresztény hős olyan erővel szokta forgatni kardját, hogy egyetlen csapással levágta ellenségeinek fejét.

Mohamed szultán ismerte ellenségének bátorságát. De szerette volna kardját egyszer látni. *Skanderbeg* átküldötte neki. De sem *Mohamed*, sem udvari vitézei nem tudták megforgatni a kardot. Erre bosszankodva küldte vissza a fegyvert s azt üzenete, ez nem lehet az a kard, melyet ütközet közben használ; csak csúfságból küldött helyette ilyen kardot. *Skanderbeg* szárazon annyit felelt: „Bár elküldtem Neked kardomat, de nem a karomat.”

Fegyverünk az imádság. De kell hozzá erő is onnan felülről, hogy ezt a fegyvert eredményesen forgathassuk.

604. Játék a kegyelemmel.

Dél-Amerika *Cotopaxi* nevű tartományában, *Piura* városában súlyosan beteg lett egy spanyol kalandor. Elpusztult volna, ha egy mexikói kereskedő barátja meg nem könyörül rajta. De hálátlansággal fizetett; *ellopta minden pénzét*, a városon kívül elásta egy fának tövében s elmenekült. Elérték, elfogták; de nem volt ellene bizonyíték; szabadon bocsátották.

A tolvaj más irányban távozott abban a reményben, hogy visszatérve elviheti az elásott kincset. De éjnek idején földrengés rázta meg a várost, és sokan lelték sírjukat a romok között. A tolvaj lakása is összeomlott. Csak kis darab állott még a falból, mely megvédte a bűnöst. Mintha a Gondviselés időt adott volna neki, hogy megbánja vétkét. Elmenekült a romok közül s messze útra indult. Másnap hajnalban az ágostonrendiek kolostorának kapujában találta őt meg *Don Antonio* perjel. *Megtörődött lélekkel gyónta meg vétkét* s elküldte hírnökét a kereskedőhöz, hogy jelentse neki a kincsnek rejték helyét.

A bűnös azonban megbánta megtérését; titkon elosont *Piura*ba s megelőzve az elküldött hírnököt, kiásta a pénzt, hogy elmulassa más vidéken. De arra nem gondolt, hogy

Istennel nem lehet tréfálni. A legvadabb dárídó közepette fogták el. Menekülni próbált s egy megáradt folyón akart átúszni. Az ár azonban lovastul elragadta. Utolsó útja volt ez a pokol ördögeinek hahotája közepette. — *Elhagyta a kegyelem útját s pusztulnia kellett.*

605. Egyik jobbra, másik balra.

1891-ben az olasz napilapok megírták, hogy kegyelmet kapott a 84 éves rablóvezér, *Noschia*, aki 60 évet élt börtönben. Amíg ő vezette a bandát, 21 gyilkosságot követtek el. A börtönben megölte kezelőorvosát, valamint a gyóntató papot. *Noschia* Peccis Joakimnek, a későbbi XIII. Leó pápának volt iskolatársa Montefiascone-ben. Mint kitűnő diák, mennyiségtanból leckeórákat adott kisebb tanulóknak.

Noschia, a tömeggyilkos és rablóvezér — és Peccis Joakim, a nagy XIII. Leó pápa, — ki ne gondolna itt az Írás szavára: „Ketten dolgoznak majd a malomban, az egyiket kiválasztják, a másikat elhajítják.”

606. Az életmentő álom.

Abälard ünnepelt tudósa volt korának, de elmerült a bűn ingoványában. Egy éjjel különös álma volt.

Látta saját halálos ágyát. Kezébe adták a haldoklók gyertyáját. Hallja, amint mondják mellette: Keresztény lélek, indulj a legszentebb Háromsághoz! Homlokán halálveríték. Hallja saját halálhörgését. *Felvonulnak bűnei* s ugyanennyi ördög, kik fenyegető táncot lejtenek ágya körül. Még egy lélekezés — vége.

Lucifer, az ördögök vezére, *magával viszi lelkét.* Védekezik ellene, de hiába. Erőlködik, hogy marcangoló karmai közül kiszabaduljon. Hiába! S megindulnak a feneketlen mélységek felé. Mind gyorsabban és gyorsabban. A szegény lélek félelme kétségbeeséssé fokozódik. Végre megállanak. Megnyílik egy nagy kapu és bemennek rajta; utánuk bezárul; *Abälard ott áll a pokolban szörnyű kíséretével.*

Meglátja a lángtengert. Hallja a szívettépő jajkiáltásokat, körülnéz. A tüztengerben meglátja a házakat; lakóik keserű panaszokkal sírnak, kiáltanak s vicсорítják fogukat. „Ki lakik itt jobbról?” — kérdi aggódón. „Egyik hivatalnokod.” — „Mit? Ez itt van a pokolban? Hiszen a földön

olyan nemeslelkű embernek tartották. Milyen keményen ítél az örök Bíró!" — "Ezt tudom magamról" — kiáltott fel mellette egy másik. "Itt balról meg ki lakik?" — "Hypokrita asszony; nem ismered?" — "Oh, hát ez itt van? Hogyan lehetséges ez? Életében tisztelték, szerették az emberek, mert derék, jámbor leány volt." — "Bizony, a látszat sokszor csal" — válaszol gúnyos kacajjal fekete útitársa. — Élénk gyermek sírás hallszik egy távoli házból. "Aggudalommal kérde: „Itt ki lakik?" — „Malevix a szomszédságból. Ismered?" — "De ez nem lehet itt! Szülei, tanítói, társai folyton dicsérték őt." — „És mégis itt van." — „Vajjon miért?" — "Egyszerű történet. A gyónásból kihagyott egy bűnt. Ezt én sugallmaztam neki. Így is halt meg. Milyen nagyszerű, hogy örökre kínozhatom őt. Hallod? Örökre!" — És hangosan kiáltja a szörnyű helyek felé a még szörnyűbb szót: „Örökre!"

Abälard mindjobban fél. Így haladnak át az égő utcákon. Mennyi emberrel találkozott itt, akiket jól ismert. „Hogyan leszek majd én itt e helyen? — kiált kétségbeesésében. — S megállanak egy ház előtt, melyről még hiányzik a kémény. „Mit jelentsen ez?" — kérde. „Ki lakik benne?" — "Ez a te házad." — "Az enyém?" — kérdezi aggódva. „És miért nincsen kéménye?" — „*Hiányzik még ehhez a végzetes házhoz egy súlyos bűn.*" — „Még egy súlyos bűn?" — ismétli a remegő és dadogó Abälard.

És felébred. Hát igaz? Él még? Csak álom volt? Megtapintja ágyát. „Hála Istennek" — így szól. Életben van még, izzad egész testében. „Még egy halálos bűn és a pokolban lesz helyem — örökre. *Ennek nem szabad megtörténnie.*" Szent fogadással keresztet vet, leszáll ágyából, felöltözködik; álmára való gondolása még mindig gyötri. Néha úgy érzi, mintha pokoli tűz járna ereiben. „*Ezt az egy halálos bűnt pedig sohasem fogom elkövetni*" — mondja magában határozottan. S mikor elkészült, letérdel, elvégzi reggeli imádságát olyan áhítattal, amilyennel még sohasem eddig. Mélységes hálával eltelve a jó Isten iránt, aki álma által küldte kegyelmét, így imádkozik: „*Légy irgalmas, Uram, bűnös lelkemnek!*"

Buzgóságában megerősödve templomba megy. Sohasem látták ennyire komolynak. Csodálkozva nézik ismerősei. A templomban leborul a Megváltó előtt s megköszöni, hogy

életben tartotta őt. Épületes áhítattal hallgatja végig a szentmisét. És törődött lélekkel mondja: „Jézusom, irgalom!” A szentmisének vége. Alázattal a *gyóntatószék felé húzódik*. Sokáig, nagyon sokáig beszél Isten szolgájával. De minden tartózkodás és emberi tekintet nélkül mondja el Abälard összes bűneit és becsületesen kitarja szívének minden vétkes zugát. Végül felhangzik a megszabadító szó: „*En feloldozlak a te bűneidtől!*” Mennyire megkönnyebbült egyszerre! „Hála Istennek” — szakad fel lelke mélyéből a boldog sóhaj. S mikor Jézus betér a megtisztított szívbe, új szövetséget köt vele egész életre; mindent oda ad Istennek, védelmét és kegyelmét kéri a jövőre. Valahányszor azonban szörnyű álmára gondol, mindannyiszor kemény elhatározással azt mondja: „Nem! *Ezt a súlyos bűnt sohasem fogod elkövetni!*”

607. „Szándékomat megváltoztattam.”

Siena közelében gyönyörű villában lakott *Sienai Marco* nevű olasz nemes. Vendégül látta egyszer jóbarátját. Étkezés alatt hatalmas zivatar keletkezett. Hiába mondta vendégének, várja meg az eső elálltát; nem hallgatott az okos szóra; *csökönyösen kitartott szándéka* mellett, hogy fittyet hány a zivatarnak — s otthagya a bosszankodó házigazdát. De alig távozott a biztos háztól néhány száz lépésnyire, mikor a zivatar olyan erővel folytatódott, hogy nem tudott miatta előbbre jutni. *Kénytelenül visszafordult s visszamenekült* a vendéglátó házhoz. De kapuját zárva találta. Kopogott s kissé szégyenkezve s félénken bekiáltott: „Barátom, nyisd csak ki! Megváltoztattam szándékomat.” — „En is az enyém!” — felelé Marco — és becsukta az ablakot.

A kegyelem Isten jósága. *Ne utasítsuk vissza makacsul!* Vajjon biztos, hogy ismét megkapjuk?

608. Menekülés a bajból.

Amikor *Szent Márton* földi maradványait *Tours* városába vitték, élt a környéken két koldus, akik könyöradományokból éltek. Mikor meghallották, hogy csodás gyógyulások történnek mindenfelé, amerre csak vitték e szentnek ereklyéit, aggódni kezdtek, hogy esetleg ők is meggyógyulnak s nem indítanak többé szájalomra a jószívű embereket. Elhatározták tehát, hogy menekülnek ebből a „bajból”. Rohan-

tak tova, messze erről a veszedelmes vidékről, amennyire béna lábuk csak bírta. *Sok ember annyira szereti a bűn betegségét, hogy szinte fél a gyógyulástól.*

609. Haszontalan évek.

A bűnös konstantinápolyi görög császár, Anasztáz, álmában szellemet látott, amely így szólt hozzá: „*Íme, gonoszságaid miatt életedből kitörlök 14 évet.*” A császár egyideig nagyon félt; de hamarosan megnyugodott s azt hitte, hogy csak hiú álom volt. *Folytatta tehát bűnös életét.* Néhány nap múlva vad vihar jött. A császárnak újra eszébe jutott az álom szelleme. Rettegve rohant palotájának egyik terméből a másikba s védelmet keresett a legelrejtettebb sarokban. A villám becsapott s halála sujtotta éppen abban a sarokban, melybe belevette magát. Hiába volt menekülése. A császár halott volt; a *terméketlen fát kivágták.*

610. Nagy Sándor gyertyája.

Nagy Sándor görög király égő gyertyát állíttatott fel palotája udvarán s hírnököket küldött szét birodalmában, hogy tegyék közhírré a király üzenetét: „*Aki vétkezett királya ellen, jöjjön el hozzá bátran, míg a gyertya ég; a király megbocsát neki, ha vannak is vétkei.*” Aki azonban nem jelenik meg és szintén vétkezett, nyomorult halállal fog lakolni, ha elalszik a gyertya.” Mikor a birodalom népei meghallották ezt a kegyes hírt, sokan eljöttek az udvarba, kegyelemért könyörögtek és elnyerték a király bocsánatát. De sokan semmibe sem vették a hírt s *megvetették a király szavát*; s mikor a gyertya elaludt, erőszakkal elhozatta őket a király maga elé s megölette valamennyit.

Az élet Ura megígérte, hogy mindenkit üdvözít, aki hozzá fordul. *Amíg életünk fénye lobog, menjünk el Hozzá!*

611. Félnyelckor történt.

A bécsiek híres jezsuita szónoka, P. Ábel missziót tartott vidéki városban. Gyéren hallgatták. De az ötödik napon zsúfolásig megtöltötték a templomot. Ekkor így szólt hozzájuk: „*Ne játszatok a kegyelemmel! Hallgassátok csak meg a következő történetet!*”

Két héttel ezelőtt felkeresett egy ismerős úr. „Szabad

ma elhoznom önnek egyik barátomat a gyóntatószékbe, aki összeveszett Istennel és a világgal?" — kérdi tőlem. Azt feleltem természetesen, hogy igen. És valóban, este 7-kor látom a gyóntatószék előtt ismerősimet egy idegennel. Intetem neki, jöjjön csak, és hallok is valakit baloldalt beszélni. Egyszerre csak odajön az ismerős férfi s így szól: „Megszökött mellőlem; elment.” Éppen esti félnyolc óra volt. Először elment egy korcsmába, hevenyében felhajtott néhány pohár bort, azután a vasúti állomásra sietett, de eltévesztette a beszállás helyét. Berobog a vonat, a szerencsétlen látja tévedését, hirtelen át akar ugrani a vágányon, de a mozdony elkapja. Félnyolckor még a gyóntatószék előtt állott és féltízkor *hullája a mozdony alatt hevert.*”

A híres szónok ezt a történetet szombaton este mondta el. Egyik szociáldemokrata a másik szocialistához így szól: „Ugyan, eredj te is gyónni, utolsó alkalom van ma; neked sem árthat.” Eljön az est, de a munkás azt mondja: „Inkább fürödni megyek.” És elmegy oda. Este kilenckor neki is vége volt. A vízbe fúlt. Amikor pedig este a hívek kiözönlöttek az utolsó szentbeszédről a templomból, kérdezték, mit visznek arra a sötétben? Éppen *akkor hozták arra a szocialista holttestét.* — Isten kegyelmével nem jó játszani!

612. Isten gyermeke.

XV. *Lajos francia király leányának* volt egy nagyon vallásos nőcselédje, akivel azonban igen durván bánt. Egy alkalommal ez a cseléd szelíden érezte a királykisasszonnyal, hogy szidalmi igazságtalanok. Erre a hercegnő indulatosan rászólt: „Nem tudja maga, hogy királynak vagyok a leánya?” Mire a cseléd azt felelte: „*És én Istennek vagyok a gyermeke.*” Ez a válasz gondolkodóba ejtette a hölgyet. Rájött arra, hogy van a világon minden földi fénynél fenségesebb dolog. Zárdába ment és karmelita nővér lett.

613. A várkápolna.

Szent Lajos francia királyt Poissy (Poaszi) várkápolnájában keresztelték meg és Reimsben koronázták királlyá. A kis kápolnát mindig többre becsülte a fényes székesegyháznál. Azt mondotta: „A várkápolnában Isten gyermekévé

lettem, a dómban királlyá. *Isten gyermekének méltósága nagyobb, mint a királyé.* Mert utóbbi a halállal elvész, de mint Isten gyermeke, elérem az örök boldogságot."

614. A kincs.

Brüsszelből értékes szállitmányt küldtek Koppenhágába; három láda, cinkbádoggal megvasalva. A becsomagolásnál résztvettek tudós tanárok, sajtótudósítók és csendőrségi emberek. Jelenlétükben lepecsételték a ládákat. A szállításkor 12 katona őrködött az árura. Megérkezéskor tudósok és orvosok jelenlétében nyitották fel. És mi volt a tartalma? Három gramm rádium. Értéke 600,000 dán korona. A 3 gramm rádiumot azonnal elhelyezték a dán nemzeti bankban, mélyen a föld alatt, pénzesszekrényben. Milliommógrammokban innen eladják orvosoknak és kórházaknak.

Hogyan őrzöd *keresztségi ártatlanságod kincsét?* Lám, mennyi gonddal kezelnek 3 gramm rádiumot!

615. A fehér nyakkendő.

Rouen (Rua) francia város egyik fiúnevelőintézetében egyik fiú megkérdezte társát: „Már két hete, hogy az első szentáldozásnál voltunk s te még mindig viseled az akkori fehér nyakkendőt? Nem látod, hogyan mutatnak rád ujjal a többiek s hogyan nevetnek ki téged?”

„Barátom, ezt mindjárt megmagyarázom” — válaszolta a fiú. „Ugy-e tudod, nálunk az a szokás, hogy minden első szentáldozó fiú papírra írja fel jófeltételét és ezt átadja az igazgatónak? Én csak egy ilyen feltételt írtam fel s ez: *Megfogadom, hogy első szentáldozási nyakkendőmet előbb le nem teszem, míg súlyos bünt nem követek el.* — Az igazgató úr ezt nem akarta megengedni, de azután mégis belement. Most tudod!”

Másnap az intézetnek minden tanulója tudta már a titkot. Most már nem csúfolódtak; most már valamennyien tisztelettel nézték a fehér nyakkendőt. De figyelemmel kísérték, mikor jelenik majd meg másszínű nyakkendővel.

Múltak az évek. Franciaország háborúba keveredett a németekkel. A fehér nyakkendőös fiút, most már szép szálgégnyt is hívta a haza, bevonult katonának és 1870 januárjában vitézül küzdött a Le Mans melletti nehéz ütközetben

a poroszok ellen. Súlyos sebesüléssel összeesett a harcmezőn. Katonapap sietett melléje, hogy meggyóntassa.

„Főtisztelendő uram, — szólott az ifjú hős — csak három napja, hogy gyóntam s nem tudok bünt. De legyen szíves, nyujtsa nekem a szent útravalót és az utolsó kenetet!”

„S még volna egy kérésem. Nézze, itt van ez a fehér nyakkendő! Ha meghaltam, küldje el édesanyámnak s írja meg neki, hogy fehér nyakkendőmet utolsó leheletemig viseltem, s hogy *sohasem érte más folt, mint a hazámért ontott vérem.*”

Hűség a halálig — jutalma az örök korona.

616. A japán megtérése.

A japán fagyapótipar megteremtője, Sanji Muto, aki a politikában és a sajtóban is fontos szerepet játszott, merényletnek esett áldozatul és halálos ágyán kínlódott. Ebben az órában katolikussá lett nőtestvére gyermekeivel együtt a kolostor kápolnájában éppen szentmisét hallgatott. Mikor a merényletről értesült, atyjához sietett, hogy halálánál segítségére legyen. Kieszközkölte számára a kegyelmet, hogy halála előtt még felvehette a *szent keresztséget*. Az égnek ezt a nagy kegyelmét a *leány imádsága* és jámbor élete érdemelte ki. Egyik lap a halotról így ír: „Kevés ember szolgált hazájának úgy, mint ő, és jelleme olyan páratlan volt, hogy *halála nagy veszteség Japánnak.*”

617. Tudja, mit csinál.

Egy gazdag, értelmes ember egyik papismerősenek ezt írta: „ . . . A *vallás dolgában egyébként megvan a magam felfogása*. Nem kell nekem sem pap, sem templom. Ájtatóságomat megtartom valahol a hegytetőn egy német erdőben. Kikérem magamnak, hogy jámbor tanácsokat adj, mert tudom mit csinálok. Törődj inkább a buta néppel, amelynek még legeltetőre van szüksége; én azonban szabad ember vagyok és megyek a magam útján. Ne okozzon Neked fejtörést az én lelkem ügye, és jegyezd meg magadnak: Boldogságomhoz az utat magam fogom megkeresni. Tisztelettel . . .”

Pontosan egy héttel e levél megírása után *saját autója alatt hevert holtan*. Isten nem tűri a gúnyt.

618. Elkopott a kés éle.

Makacs bűnöshöz hívták egyszer Rómában *Bellarmin* jezsuita atyát, hogy megtérésre bírja a haldoklót. A pap figyelmeztette a halál közelségére, az örökkévaló büntetésre, Istennek végtelen irgalmasságára, amely a legnagyobb bűnösnek is megbocsát. „Kedves Páter, — így szólt — ne erőlködjék! *Már kemény a kenyér és a kés éle is elkopott!*” Így halt meg a szerencsétlen, megkeményedett szívű bűnös.

619. Tánc a sírok felett.

Évekkel ezelőtt elsüllyedt a tengeren *az olaszoknak „Mafalda” nevű gyorsgőzöse*. Pusztulását megírta egy fiatal müncheni hithirdető, aki akkor egy másik hajón az argentinai katolikusokhoz utazott.

Hajója, a *Formosa* nevű hajó reggel 6 órakor szikratáviratot kapott a szerencsétlenségről; a süllyedő hajó segítséget kért. A „*Formosa*” azonnal a legnagyobb sebességre kapcsol és 9 órakor el is érte a baj színhelyét. Örömmujongással fogadták a mentőhajót. A hajó hátulsó része elég mélyen volt már a vízben, míg az orra annál magasabban állott ki belőle. A halálos veszedelem ellenére az első és második osztály utasai olyan könnyelműen és éretlenül viselkedtek, hogy *a süllyedő hajón zeneszó mellett táncoltak*. — Hirtelen, egycsapásra megszűnt minden lármá. Vészes jajkiáltások hallatszottak, mert a „*Mafalda*” oldalt dőlt. Halálhörgésszerűen szóltak tompa kürtjei s nagy zajjal merült el a hajóóriás a hullámsírban. Rémes, vérfagyasztó látvány volt s lélekzetfojtva néztek a mentőhajó utásai a hullámsírba. Százak táncoltak sírjuk felett.

Igen, a *könnyelműség* olyan termést hoz, amelyről megismerhetők az álhírész farkasok.

620. Az ördög vigasza.

A *Sátán* kedvetlenül tért vissza a pokolba s *panaszkodott Lucifer királynak*: „Nem sikerült. Megmutattam az Emberfiának a földnek minden pompáját s odaigértem neki, ha hívem lesz. De elküldött magától.”

„Nyugodj meg, fiam, — szólt Lucifer — ha ez az egy el is veszett, a többi mégis a mienk lesz!” Kis idő múlva

megint jelentkezett a Sátán. Visszatért a földről: „Uram, mindennek vége. Az Emberfia a *Tábor* hegyén ellenállhatatlan beszédet mondott. Mindenkit eltérít a világ gyönyörűségeitől és *megnyeri őket Isten országának.*”

„Vigasztalódj, fiam, — biztatta újból Lucifer — szívesen hallgatják az újhangzású szavakat, de nem fognak szerintük élni. Ezeket is elfelejtik, mint minden prófétának szavát.”

Megint csak megjött a Sátán a pokolba s jajgatott: „Uram, hatalmunkat megtörték. Az Emberfia megpecsételte tanítását halálával s bebizonyította, hogy Istennek Fia!”

„E miatt ne félj semmit, — szólt Lucifer — mégiscsak mieink lesznek az emberek. Az Emberfia valóban megmutatta engesztelő áldozatával, hogy Istennek Fia; de légy nyugodt, Sátánom, majd *nem fogják ezt neki elhinni!*”

621. Isten mindkét oldalról.

Igaz történet Krajnából. — Élt egy ember ottan, kinek háza éppen a templom és a kolostor között volt. Valahányszor biztatták, hogy menjen gyónni, mindig talált valami halasztó ürügyet s mosolyogva mondta: „*Nálam sohasem lehet baj, hiszen Isten itt van jobbról is, meg balról is. Itt a kolostor, ott meg a templom!*” — Egy reggelen halva találtak rá az utcán, — éppen a templom és a kolostor között. De Isten, bármennyire közel volt, nem tért be hozzá.

A KERESZTSÉG SZENTSÉGE

622. Életének legszebb napja.

A világháborúban fogságba esett egy *tuniszi* katona. Elkerült a Duna mellé egy kis városcába s a háború után is itt maradt. Pogány volt, de készült a szentkeresztségre. Végre eljött a nagy nap, a 38 éves afrikai ember számára is eljött a fenséges perc, amikor a *kereszttség vize megöntözte az örvendező katekumennek fekete hajú fejét.* Az ünnepséget kedélyes társasbéd fejezte be szűk körben. A keresztelő pap rövid felköszöntőben üdvözölte az Egyház új

gyermekét, mire ez így válaszolt: „Főtisztelendő uram, biztosítom arról, kész lennék szívesen odaadni a mai nap öröme fejében mindent, ami szépet eddigi mozgalmas életemben megértem. *Sohasem éreztem annyira közel a mennyországot, mint ma.* Szívemben viselem. Menyasszonyom angyalnak szokott engem mondani már azelőtt is, de ma valóban az vagyok!”

623. Csak árnyék.

A frankok királyát, *I. Klodvigot* 496-ban Remigius püspök Reims-ben megkeresztelte. Amikor a király a gyönyörűen feldíszített és drága illatszerekkel illatosított templomba lépett s látta a gyönyörű szertartásokat, lelkendezett örömeiben s megkérdezte Remigius püspököt: „*Atyám, vajjon ez az az ország, amelyet nekem ígértél?*”

„Királyom, — szólt a főpap — ez annak csak árnyéka.” Aztán odavitt a keresztkúthoz s így szólt: „*És ez a kapu, mely odavisz.*”

624. „Még mindig csak katekumen.”

338 telén a franciaországi *Amiens-ben* a római lovas, a magyar föld szülötte, Szent Márton, köpenyének felét odaadta a didergő koldusnak. A katona még pogány volt. Aznap éjjel különös álmot látott. Látja Krisztust angyalai között s amint jobban megnézi, vállán meglátja a koldusnak adott köpenyét és hallja, amint angyalainak így szól: „*Ezzel a köpennyel takart be engem Márton, aki még mindig katekumen.*”

Felriad álmából. Krisztus szava szívébe nyilalt. „Még mindig csak katekumen, a keresztség jelöltje.” Megérzi a gyenge szemrehányást. Márton követte az akkori kornak az Egyháztól sokszor elítélt szokását, hogy a keresztséget öreg napjakra hagyták, mikor sokkalta könnyebb lesz az elnyert büntelenséget, a tisztaságot megőrizni. Márton élete tiszta élet volt ugyan, de a szokás őt is fogva tartotta. S íme, az Úr most olyan jó és az öreg koldusnak tett jócselekedetét a magáénak fogadta el. Nem, nem szabad *Jézust megvártnia s a keresztséggel késznie.* Márton sietve sietett a keresztséghez; a legközelebbi húsvét éjszakáján ott állott a meg-

kereszteltek között a püspök előtt, karjain a szent kereszt-ség fehér ruhájával.

625. Keresztény házban kis pogány.

A kis harmadikos elemista Angela vallásos leányka volt. Legjobban szerette a hittant. Szocialista édesatyja nem engedte kis hűgát a hittanórákra jární. Így Angela ígyekezett ezt pótolní s otthon mindent elmondott testvérének, amit a hittanórákon hallott.

Nyári vakációban Angela vidékre ment nagynénjéhez, kinek 8 éves leánykájá difterítiszben megbetegedett. Mint-hogy nagynénje felekezetnélküli volt, leányát sem kereszteltette meg. Pedig a *halál már kinyujtotta kezét a kis beteg felé*. Amint Angela ezt meglátta, azonnal elosont titokban a legközelebbi kápolnába, ott mekkért egy asszonyt, hogy segítsen neki a szenteltvíztartóból meríteni a magával hozott orvosságos üvegbe. Örömmel rohant vissza s nagy örömmel ujságolta el nagynénjének: „*Néni kérem, most megkeresztetem Hildát.*” Nem volt kifogása ellene. Angela a beteghez megy, fejét leönti kereszt alakjában szenteltvízzel és pontosan mondja a szavakat: „*Én megkeresztellek az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében.*” Tíz perc múlva Hilda kilehelte lelkét.

Angela később elmondta: „Olyan jó volt nekem! *Hildának én voltam őrzőangyala*. Isten nem engedte addig meghalni, amíg a szenteltvízzel meg nem érkeztem.” — Megtörtént 1933-ban Ausztriában. A szerző ismeri a helyet és a nevet. — A pogány gyermekhez keresztény gyermeket küldött megmentőnek az Úr!

626. A hitehagyott.

A vandálok Afrikába törtek. Vezérük, *Hunnerich* megbízta Elpidophorus nevű vezérét, hogy a keresztény hit híveit irtsa ki, illetőleg kényszerítse őket hitük elhagyására.

Szívesen vállalta ezt a munkát, hiszen gyűlölte a keresztényeket. Pedig valamikor az ő fejét is érte keresztvíz. *Keresztségi fogadalmát azonban már régen megszegte.*

Egy alkalommal megint ott állott előtte sok összefogdosott keresztény, hogy várják ítéletét. Köztük volt egy Muritta nevű őszhajú ember is, aki valamikor Elpidophorus

megkeresztelésekor a keresztyai tisztet viselte. A néma csend perceiben *fehér ruhát* szedett elő, szétbontotta, magasan a bíró elé tartotta s így szólt: „Íme, nézd keresztséged ruháját, te, a hazugság atyja; jól megőriztem. *Ez a ruha fog egykor vádolni téged az örök bíró előtt.* Későn fogod megbánni, hogy megszegted keresztségi fogadalmadat s hogy eldobtad magadtól menyegzős ruhádat, helyette felöltötted az átoknak és szégyennek ruháját.

627. Polgári keresztség.

Párizsnak egyik külvárosában, Clichy-ben a helyi hatóság szokásba hozta a polgári keresztelést. Az állami hivatalnok által „megkeresztelt” gyermek keresztszülei arra kötelezik magukat, hogy a gyermeknek gondját viselik, ha elárvul, s gondoskodnak arról, hogy *a vallástól távoltartják* és az igazságnak, az értelemnek vallása szerint nevelik fel. — Legyen az Moszkva, Mexikó vagy Párizs, — az Egyháznak ellenségei a kormányra kerülve mindenütt a *legszomorúbb badarságokra vetemednek.*

628. Vízze, a hűtőből.

Egy *afrikai hithirdető* körútjáról autón éppen hazafelé tartott a misszióstelepre, amikor a hegyoldalban magasan az úton nagy csapat varjút látott leszállni. Vadságuk és mohóságuk vetekedik a keselyükével. Mikor észrevette, hogy ember van ottfenn, gyorsította menetét s a madár-csaphoz sietett. A rablómadarak áldozata még élt, bár a varjak éles csőre szörnyű sebeket ejtett rajta. A szerencsétlen elmondotta, hogy éppen úton volt faluja felé, ahol munka után akart nézni. De elfáradt s kimerülten lefeküdt pihenni. Elaludt; megtámadták ezek a madarak; alig tudott ellenük védekezni. — A hithirdető látta, hogy már nem segíthet a haldoklón; a súlyosan sebesült embernek tehát Istenről beszélt s *előkészítette a szent keresztségre.* De sehol sem talált vizet. Erre a pap az autó hűtővizéből merített s *megkeresztelte vele a haldoklót.*

629. Gondolkodási idő.

A keresztényüldözések idején 262-ben élt egy *Marinus* nevű katona, akit Palesztinában, Caesareában kapitánnyá akartak előléptetni, ha elhagyja Krisztust. Nemsokára hívatta a helytartó, Achäus. Mikor Marinus arra gondolt, hogy kevéssel előbb az *olajjal való megkenés által Krisztus katonájává lett*, nem tagadta meg vallását. Három órai meggondolási időt kapott, hogy vagy elfogadja a kapitányi rangot, vagy életével kell fizetnie kitartásáért. Alig hagyta el a bírói termet, mikor Theotekmas püspök hozzálépett, a templomba vitte, az oltár előtt felhívta figyelmét kitüntetéseire, melyek a császár szolgálatában reá várnak, másrészt meg elébe tartotta az evangéliumos könyvet e szavakkal: „*Válassz e kettő közül, fiam!*” Habozás nélkül az evangéliumos könyv felé nyúlt s megesküdött, hogy ennek tartalmáért életét is kész feláldozni.

A meggondolási idő elmúlt; a keresztény hős másodszor jelent meg bírái előtt. Határozottan, elszántan vallotta meg Krisztust; halálra ítélték, lefejezték. Így mondja el e történetet Eusebius egyházi történetíró.

630. A hitehagyás oka.

Xavéri Szent Ferenc munkája révén a katolikus hit szépen terjedt Japánban. De *református kereskedők* uszításai folytán üldözni kezdték a katolikusokat, akiket a római kor kegyetlenségeire emlékeztető kínzásokkal végeztek ki. Voltak az áldozatok között vértanú lelkiületű hősök. De voltak gyengék, gyávák is, akik megriadtak a kínoktól. A katolikus vezetők s a nép hamarosan rájöttek e gyengeség nyomára. Kiderült, hogy a *hűtlenek valamennyien még nem vették fel a bérmálás szentségét*. Erre mindenki sietett felvenni a bérmálást, nehogy fenyegetés vagy kín megingassa hitbeli erejét.

631. „Leépitették.”

Hivatalnoknő volt. Nagyon jó munkaerő s ezért előléptetést és fizetésemelést ígért a cég. De valami miatt nem tetszett feletteseinek. *Nagyon katolikus volt* és nem adta oda magát szórakozásaiknak. Nem tartott velük kétes mulat-

ságaikban, szórakozásaikban s különféle piszkos dolgaikban. Pedig csak így adták volna meg az előléptetést. Ő azonban kijelentette: „*En katolikus vagyok s nem teszem.*” Nem is léptették elő, sőt elbocsátották. — *Krisztus harcosa.*

632. Egy az ezrek közül.

Sok szocialista között dolgozott egy munkásember. Folyton zaklatták, hogy lépjen a szakszervezetbe és legyen előfizetője a „*vörös*” *ujsnak*. De nem tette meg, mert *katolikus volt és engedelmeskedni akart Egyházának*. Megfenyegették, hogy a gyárból kizavarják. De állhatatos maradt. Elszenvedett inkább gúnyt, csúfolást, sőt durva bánásmódot is. Inkább otthagytá állását, mintsem hogy hitét megtagadja. Az elsőnél sokkal jobb állást talált később. — *Krisztus katonája.*

633. Lehetséges?

Szegény leány szolgálatban volt egy milliomosnál. Ennek egyik fia nőül akarta venni ezt a derék leányt s meg is kérte kezét. De ez visszautasította, kikosarazta minden tanakodás nélkül, mondván: „*En katolikus vagyok és Ön protestáns. Vegyesházasságot nem kötök mégannyi pénzért sem!*” Hiábavaló volt minden rábeszélés. Mint szegény cselédleány halt meg, de *mint hűséges katolikus és Krisztus hőse.*

634. Felkenték a harcra.

Nazianzi Szent Gergely püspök feljegyzett egy eseményt, amely bizonyítja, milyen erőt ad a bérmlás szentsége a sötétség hatalma ellen.

A hitehagyott *Julián* császár udvari embereivel áldozatot akart a pogány templomban bemutatni. Megadta a jelet a szertartás megkezdésére; de az áldozati papok szinte kövémeredten, mozdulatlanul állottak az oltár előtt, még az élesre fent kés sem fogta az áldozati állat nyakát s az oltár tüze, melyet meggyújtottak, mindjárt el is aludt. Erre a főpap felkiáltott: „*Ítt nagy ellenерő úzi velünk játékát, amely megakadályoz minket áldozatunkban!*”

Megkérte a császárt, nézessen utána, nincs-e a nép között keresztény, akit csak nemrég mostak tisztára szentelt-

vízzel és kentek fel olajjal. Amikor a császár megvizsgáltatta a jelenlevőket, azonnal előlépett egy előkelő fiatalember s így szólt: „Keresztény vagyok; *megkereszteltek s nemrég olajjal kentek fel . . . Szívemben segítségül hívtam Jézus nevét*, s ez a név az ördögöket is arra kényszerítette, hogy meneküljenek s bevégezetlenül otthagyják az áldozatot.”

A császár jól ismerte keresztény korából Jézus Krisztusnak hatalmát, megriadt, távozott a templomból szó nélkül. A bátor harcos azonban elmondta ezt az eseményt a keresztényeknek, akik ezért dicsőítették Istent és felismerték ebben is a bérmlás szentségének a *gonoszlelkek ellen való hatalmát*.

635. Légy te is Sándor!

Nagy Sándor hatalmas császár volt, aki meghódította az akkor ismert egész világot. Seregében szolgált egy katona, akit ugyancsak Sándornak hívtak; de gyáva volt s egy alkalommal meg is *futott az ellenség elől*. Erre a király hívatta őt s így szólt hozzá: „Szerezz nevemnek becsületet vagy változtasd meg nevedet! Ha Sándornak nevezteted magad, akkor légy bátor, vitéz, mint Sándor, s tarts engem, a nagy hadvezért a vitézség követendő példájának. Különben *nem érdemled meg, hogy nevemet viseld!*”

S ha Krisztus katonája vagy, kövesd példáját! Különben nem vagy méltó Krisztus nevének viselésére!

636. „Cézár, te félsz!”

Párizsban egyik templomában térdel egy fiatal katonatiszt. Könnyelműen élt, katonatársaival dőzsölt, játszott s elverte az időt. De lelkiismerete meghallotta Isten hangját, mely megálljt parancsolt; feltette magában, hogy megjavul s életgyónásra készült.

Ekkor a pap kijött a sekrestyéből, felment az oltárhoz, kivette az Oltáriszentséget, mert beteghez készült. De nem volt vele ministráns, pedig sietett. Egyszerűen a fiatal tiszthez ment, megkérte, *vigye előtte az örökmécses lámpáját*. A hirtelen kérés azonban olyan zavarba hozta, hogy nem is gondolt a kérés megtagadására; a főrangú katonatiszt megfogta a lámpát s az Oltáriszentség előtt haladt. Jöttek vele szemben katonatársai, akik nem tudtak hová lenni az ámulás-

tól s gúnyosan mosolyogtak, amikor megismerték a lámpa-vivőt.

Emberünknek fejébe szállt a vér. *Lelkében kitört a harc.* Vajjon letegye a lámpát s eltűnjék a legközelebbi mellékutcában? Hisz elég ember ment arra; munkások, gyermekek, akik közül valaki talán átvenné szerepét. Ezeknek könnyebben menne a szent szolgálat; hozzá azonban nem illik; nevetségessé teszi magát. Ilyen gondolatok jártak agyában. De egy másik hang meg azt mondotta folyton: „Cézár, te félsz az emberektől. Nem szégyenled magad? Nem fogadkoztál-e még néhány perccel ezelőtt, hogy ezentúl jó katolikus akarsz lenni? *Te akarsz Krisztus katonája lenni*, aki a legelső harci veszedelemnél megijedsz és meghátrálsz?”

Bús Cézár — így hívták e katonatisztet — győzött. És ezzel az első győzelemmel elűzte lelkéből azt az aggodalmat, hogy mit gondolnak és mit mondanak róla az emberek, s ezentúl mindig az a gondolat vezette, hogy mit szól tettehez a jó Isten.

637. „Nem láttam embereket.”

Atyja ellen összeesküvést szőtt a királynak fia. A lázadást felfedezték, a fiút *halálra ítélték*. Az alattvalók azonban a herceg életéért könyörögtek.

A király megkegyelmezett fiának. De feltételt is szabott ki. Az összeesküvőnek szörnyű gazsága elismeréséül, kötéllal nyakában a főváros utcáin kell végigvonulnia. A herceg vonakodott, mondván: „*De mit szólnak majd hozzá az emberek?*” Ekkor a király előhozatott egy lapos aranytálat, színültig megtöltette borral. Ezt az edényt fiának kezébe adta s megparancsolta, hogy kötéllal a nyakában, vigye ezt a város utcáin végig. De előhívott két testőrt, kivonatta velük kardjukat. Meghagyta nekik, hogy a herceg nyakára illesszék a kardot és kövessék őt lépésről-lépésre; s ha a bornak csak egy cseppje is lecsurran, üssék le azonnal a fejét.

A herceg megkezdte veszedelmes sétáját s szerencsésen vissza is ért a palotába. A királynak első szava ez volt: „Nos, herceg, mit szóltak hozzá az emberek?” — „Nem tudom, atyám, — szólt a megmenekült fiú — nem láttam én embe-

reket. *Csak az életet néztem a kezemben s nyakamon éreztem a halált.*"

Halhatatlan lelkünk aranytálát visszük át az életen. Ne nézzünk se jobbra, se balra!

638. Béke, béke, béke.

A protestánsból katolikus pappá lett egyházi író, *Faber* letette az apostoli hitvallást, utána azonnal szentáldozáshoz járult és felvette a bérálás szentségét is. Olyan boldognak érezte magát e napon, hogy alig bírta el örömét. A történetekről barátait is értesítette. Egyik emberével azonnal megíratta levelét, de a végéhez sajátkezűleg csak ezt írta: „Béke, béke, béke!”

A LEGFELSÉGESEBB OLTÁRISZENTSÉG

639. Az élet fája.

Brixen mellett a szőlőkben kis kápolna áll. Falfestményei a 15. század művészetét hirdetik üde színekkel és értékes gondolatokkal. Egyik képen a jó és gonosz tudásának fájánál látjuk Évát. Arany gyümölcs ragyog a fán, de a *lomb közt halovány koponyák vicsorítanak*; a tudás fája a halál fájává lett. Borzalommal fordulunk el ettől a fától.

A Boldogságos Szűz ellenben az élet fája mellett áll; felmutat a fa termésére; mindmegannyi csodás, *ragyogó ostya*; emlékeztetnek az isteni Megváltó szavaira: „Én vagyok az élő kenyér, ki mennyből szállottam alá; aki e kenyérből eszik, élni fog mindörökké.” Az életnek erre az igazi fájára tekintenek fel boldog örömmel papok és világi hívek. A kép közelében emelkedik az oltár, mint díszes fa; előtte az örökmécs azt hirdeti: *Valóban itt van az élet fája*, a legfelségebb Oltáriszentség a szentségházban.

640. Katolikus és protestáns.

Katolikussá lett egy evangélikus úrinő. Okát elmondja ő maga: „Kínos élmény űzött el engem az evangélikusoktól. Amikor egyszer *úrvacsorához járultam*, egy idősebb hölgy elejtette az ostyát. Éppen a *sekretyés lábához esett, aki*

felvette és zsebébe tette. Nemsokára ugyanabból a zsebből elővette zsebkendőjét, hogy megtörölje vele orrát. Nagyon megbotránkoztam ezen s nem tudtam ezt megérteni. Ezért elhatároztam, megkérdezek egy katolikust, hogyan csinálják ezt önáluk. S mikor megtudtam, méginkább megbotránkoztam a protestánsok eljárásán." — A katolikus pap nagy tisztelettel még a helyet is felmossa, ahová a szentostya esett. Azt felveszi s visszateszi a helybe.

641. A király halála.

1922 ápr. 1-én meghalt hazánk koronás királya, IV. Károly *Madeira* szigetén számkivetésben. Kimondhatatlanul sok igazságtalanságot és nyomorúságot kellett ennek a nemeslelkű, katolikus szívű uralkodónak elszenvednie, nem utolsósorban éppen azért, mert igazán vallásos keresztény és katolikus volt. Halálának reggelén még egyszer magához vette a szentostyát. Utána a pap kitette a cibóriumot a haldokló ágya mellett az asztalra és ott hagyta, míg a beteg vissza nem adta királyi lelkét Teremtőjének. Szeme mindig az Oltáriszentségen nyugodott, ajkai pedig szüntelenül imádságot rebegetek. — *Krisztussal ment az örök életbe.*

642. A szentmise nevelése.

Don Bosco Szent János ezer és ezer elhagyatott fiút nevelt derék férfiúvá. *Turin*-ban sok külföldi előkelőség kereste fel intézetét. Egy alkalommal egyik *angol miniszter látogatta meg* s csodálkozott a növendékek közt élő jó szellem felett. Búcsúzáskor így szólt *Don Boscóhoz*: „Ezek a fiúk mind olyan szerények és becsülettudók; mondja meg, kérem, milyen eszközökkel tudja ezeket az elhanyagolt gyermekeket így fegyelmezni?” — A Szent azt válaszolta: „*Van titkos módszerem s ez a mindennapi szentmise s a szentáldozás gyakori vétele.*”

643. Mit mondanak a szentmiséről?

A francia forradalom idején Vendée megyében élt egy derék katonatiszt, *Laroche Jacquelin*, aki katonásan így fejezte ki magát: „Ha reggel elmulasztom a szentmisét, egész napon át mindig *vásott fickónak érzem magam.*”

Gaillard, a híres francia festő- és rézkarcművész sze-

retett ministrálni s naponkint áldozni. Azt szokta mondani, a tehetség alapja a hit. Az Oltáriszentségből szokta ihleteit meríteni. A francia kormány a becsületrend lovagjává avatta. Mikor ezt megtudta, így szólt: „Örülök neki; meg vagyok elégedve, mert ezentúl látnak az emberek majd olyan ministránst, akinek becsületrendje van.”

Volta Sándor, a nagy olasz fizikus gyakorlati katolikus volt. Cantu Cézár így ír róla: „Az egyszerű nép, melynek alig van fogalma a nagy fizikusokról, megérezte rajta, hogy jó ember, aki testvéreinek segítségére siet, ahogyan a hit és szeretet ezt neki sugallják. A nép látta, miként hallgat Volta mindennap szentmisét, amit istentelen erők szeretnének a néptől elvenni.”

Ampère András francia fizikus szentmise alatt térdelt s imádkozta a szentolvasót mély áhítattal. A hitbéli nehézségekkel küzdő Ozanam azt mondta róla: „Ampèrenek olvasója jobban hatott rám, mint ezer szentbeszéd.”

Canonico Tankred az olasz parlament elnöke volt. Mindennap hallgatott szentmisét, szombatokon pedig megáldozott a Szent Szűz tiszteletére. Évenként lelkigyakorlatot tartott. Egyik sétáján barátjával betért egy falusi templomba. De nem égett az örökmécs. Odament, gyujtót vett elő, felállt egy székre s meggyújtotta. Utána mosolyogva azt mondta barátjának: „Ha bizonyos urak tudnák, hogy az imént mit csináltam, aligha kerülném el a klerikális ember vádját.” Pedig hithűsége miatt, tudása és bátor fellépése miatt a hitetlenek is nagyra becsülték.

644. „Jóbarátomat látni is szeretném!”

Henrik angol király nagyon szerette a szentmisét s nem mulasztott el soha alkalmat, hogy végig ne hallgassa. Sógora azonban, IX. Lajos, Franciaország szent királya inkább a szentbeszédékért rajongott.

Henrik király egyszer hivatalos volt a párizsi parlament ünnepi ülésére. De minthogy mindig elkéssett, háromszor kellett a gyűlést elhalasztani. Amikor elkéssett először, azzal mentegette magát, hogy misét kellett hallgatnia. — Sógora, Lajos király hallgatott.

De mikor a második és harmadik napon még jobban megvárakoztatta a parlamentet, IX. Lajos végre szerét ejt-

hette, hogy sógora a negyedik napon nem fog elkészni. Megtudta ugyanis, hogy Henrik király szállásától a parlamentbe vezető úton *minden templomba betért*, s ha valahol szentmise volt, azt megvárta végig, ami természetesen sok időt vett igénybe. De a negyedik napon sehol sem talált szentmisét, mert Lajos király a papságot bizalmasan értesítette, hogy szentmiséjüket csak a parlamenti gyűlés megkezdése után mondhatják el.

A francia király maga is mindennap hallgatott szentmisét, de sógorának buzgóságát már túlzásnak tartotta. „*Minek az a sok szentmise, sógor uram?*” — kérdé mosolyogva. — „És Ön — válaszolá Anglia királya — miért hallgat annyi szentbeszédet? — mert ami engem illet, én inkább szeretem, hogy egy *jóbarátomat minél többször lássam*, mint hogy halljak róla beszélni, ha még olyan szépen beszélnek is Róla.” Gyönyörű gondolat!

645. „Naponkint szeretnék szentmisét!”

Napóleon átnézte egyszer az Ecouen (Ékuan) zeneiskola házirendjét. Szeme megakadt egyik pontján, mely elrendeli, hogy a növendékek minden vasárnapon és csütörtökön szentmisét hallgassanak. Tollat kért, *sajátkezűleg így javította ki: Mindennap!*

Mint Szent Ilona szigetének foglya ismételtén kérte az angol kormányzót és írt Rómába, hogy küldjenek neki papot. Olyan lelki orvost kért, akinek jobban lehet hinni, mint a testi orvosnak. Végre eleget tettek kérésének s elküldték a szigetre Buanovita és Vignali papokat, akik 1819-ben értek oda.

Napóleon azonnal rendelkezett, hogy *már másnap legyen szentmise*. Valaki erre megjegyezte, hogy ennyire mégsem kell sietni. De a császár így szólt: „Mit? Milyen régóta kellett nélkülöznöm ezt a nagy boldogságot s most, hogy rendelkezésemre áll, ne élvezhessem?”

Majd azt jelentették, hogy nincsen hozzá megfelelő hely. Majd kitalálunk valamit; minden vasárnap és a konkordátum által megjelölt minden ünnepen szentmisénk lesz, mert *úgy akarom itt az istentiszteletet és a vallási gyakorlatokat, mint otthon Franciaországban.*”

S mikor este magára maradt *Montholon* tábornokkal, az előkészület legapróbb részletei iránt érdeklődött, miközben elragadtatással nyilatkozott a szentmise feletti örömről. Napóleon észrevette tábornokának e feletti csodálkozását s így szólt: „Tábornok úr, otthon a trónon, mikor vallástalan tábornokok vettek körül, nem tagadom, bizonyos tartózkodást és emberi félelmet éreztem; talán nem is mertem volna hangosan azt mondani: *Hiszek*. Akkoriban ezt mondtam: A vallás hatalom és a politikának eszköze. De talán akkor is, viták alkalmával meg mertem volna mondani: „*Keresztény vagyok!*” Ha sor került volna arra, hogy hitemet meg kell vallanom s vértanúhalált kell halnom, akkor *megtaláltam volna egész jellememet*. Igen, inkább elszenvettem volna a halált, mintsem hogy hitemet megtagadjam. Tehát akkor miért rejtsem véka alá hitemet itt, ahol egyedül magamnak élek? Pápát kívánok, *szentmisét akarok*, nem kell senki, aki misére kísérjen; aki azonban szeret engem, az velem jön.”

A rab császár térdenállva, összetett kézzel s *mélyszéges áhitattal hallgatta a szentmisét*.

646. Gounod szereti az Oltáriszentséget.

A Faust operának halhatatlan zeneköltője és Franciaországnak nagy büszkesége, Gounod Károly, Párizsban született és halt meg. Egész életén át megőrizte vallásos neveltésének jellemét és *sohasem restelte hitét megvallani*.

Egyszer Párizs mellett, barátjánál töltötte szabadságát. Mindennap gyalog ment a kastélytól félórányira levő plébánia-templomba s épületes áhitattal résztvevett a szentmisén. Egyik nap a plébános zavarban volt. Itt volt a szentmise ideje, de az odarendelt ministráns késett; talán elaludt. Észrevette ezt Gounod, kilépett a padból s *megkérte a papot, engedje ministrálni*. Fogta a misekönyvet s az oltárhoz indult. A pap természetesen nagyon örült ennek a ministránsnak. — A nagy művész szentáldozását mindig olyan áhitattal végezte, mintha azon a reggelen először lépett volna az isteni vendégség asztalához.

Halálos betegsége 75 éves korában lepte meg. Azt mondotta: „Nem panaszkodom a miatt, amit Isten nem adott meg nekem. Inkább megköszönöm neki azt, amit meg-

hagyott nekem. Életemet befejeztem *s örömmel gondolok az Istenhez való hazatérés percére.*" Szerette mondani: „Meghalni annyit tesz, mint elmenni ebből a létből, hogy be menjünk az életbe.”

647. A szentmise varázsa.

A norvég evangélikus papság viselkedése Rómával szemben megszelídült. Egyik pásztor kijelentette egy katolikus hithirdetőnek, hogy ismét rendszeresítette a katolikus szertartásokat. — A norvég főváros Szent Olaf templomának plébánosától egy másik lutheránus pap korális misekottákat kért, hogy községének a keresztyén hitre való átterése 900 éves jubileumára latin misét énekelhessenek. — Egy evangélikus templomban, mely még a vallásújítás előtti időkből való, a sekrestye mai berendezése is azt bizonyítja, hogy ebben a templomban a katolikus liturgia szerint tartják az istentiszteletet. — Ennek a mozgalomnak követői „norvég katolikusok”-nak nevezik magukat.

A SZENTMISE

648. A szent földműves.

A földművesek védőszentje Szent Izidor, spanyol ember volt, aki *mindennap szentmisét* hallgatott, mielőtt kiment a mezőre dolgozni. Madrid mellett Bergasz János úrtól bérletet bírt. Ellenségei bevádolták, hogy nem kezeli a birtokot lelkiismeretesen, mert sok misehallgatása és imádsága miatt keveset dolgozik földjein.

Gazdája személyesen akart e vád valódiságáról meggyőződni, s ezért hajnalban kiment a birtokra. Valóban, Izidor még nem volt künn, hanem a templomban volt szentmisén. Hazament és hívatta bérelőjét. Szemrehányást tett neki, hogy hanyagsága miatt a mező kárt szenved és nem hozza majd meg a kellő termést. Izidor azonban barátságosan így felelt: „*Várjuk meg az aratást!* Ha azt látjuk, hogy az én földem kevesebbet termett, mint szomszédaim földje, akkor vonja le jóvedelmemből, és megtérítem a kárt!”

Eljött a nyár, az aratás. Es Izidornak több termése

lett, mint a szomszédoknak, akik éjjel-nappal gond és aggodalmak között dolgoztak, mellette azonban elfelejtették az Úr szavát: „Ember tervez, Isten végez.” — A szentmishallgatás miatt tehát nem kellett kártérítést fizetnie. *Annál inkább fizetett a szentmise.*

649. Így kívánta törvényünk.

Diocletian római császár üldözései alatt az afrikai *Aluta* városban összefogdosták a keresztényeket, mert *szentmisén vettek részt*. Elvitték őket Karthágóba a helytartóhoz, aki kínpadra húzatta őket. Egy *Telika* nevű nő a kegyetlen bírónak azt kiáltotta oda a tömegből: „Miért kínozod ezeket, te zsarnok; mi mind keresztények vagyunk és vele együtt hallgattuk a szentmisét?!” — Erre őt is véresre verekte. „Ki volt gyűléstek megszervezője?!” — kiáltotta a helytartó. „Saturnius pap és mi valamennyien. De te, gonosz ember, lábbal tiprod az igazságot! Mi nem vagyunk sem gyilkosok, sem rablók, és nem tettünk semmi rosszat!” — Valamennyit a börtönbe vitték.

A bíró elhívatta Saturnius papot s így szólt hozzá: „Tilalmunk ellenére ismét összecsdítetted az embereket.” Ő így felelt: „Igen, az Úrnak akaratára egybe hívtam őket, mert Isten szolgálatait végeztük. Én magam mondtam a szentmisét; *a szentáldozatot nem szabad elmulasztanunk*; ezt így követeli törvényünk.” Őt is annyira megkorbácsolták, hogy cafatokban lógott testén húsa. Aztán a többi közé küldte a börtönbe, ahol a legkegyetlenebb éhhalállal pusztultak el. Ez történt 303-ban Krisztus után.

650. Az anglikán.

A római katolikus vallás szertartásairól az anglikán vallású *Wharton* így ír: „Nem hiszem, hogy volna ember, akit ne töltött volna el a tiszteletnek érzése, amikor egy katolikus misének jól megszervezett kórusát végighallgatta. — *Bolingbrocke* angol lord Versaillesban szentmisét hallgatott. Amikor a pap Úrfelmutatáskor a szentostyát felemelte, így szólt márkai szomszédjának: „*Ha én volnék Franciaország királya, magam végezném ezt a szertartást.*”

651. A király kalászhai és szőlőfürtjei.

Szent Vencel, Csehország védőszentje leszáll a kincses Prága várhegyéről, hogy a hideg télben fát vigyen a fázó szegénynek; arra gondol, hogy Isten Fia is leszállt az ég trónjáról, hogy megáldjon minket. — Nyáron elmegy a búzaföldre és az aratók közé áll. Miért gyűjti a kalászokat? Ebből lesz a *liszt*, a *tiszta áldozat ostyájához*; ő maga készíti az ostyákat. Ősszel a legszebb szőlőfürtöket szedi s kisajtolja őket. *Ebből készül az áldozati bor* a Megváltó szent vére számára.

A várkápolnában arany, ezüst, gyémánt díszíti az oltárt. Mellette térdel a király nagyanyja; ő ojtotta unokája szívébe a *mélységes hitet*. Ki szolgál szentmise alatt a papnak? A király maga. Boldog, ha Úrfelmutatás alatt hódolhat a királyok Királyának s magához veheti az élő, égi kenyeret. Szorgalmasan vesz részt a nyilvános istentiszteleteken, hogy népét megnyerje a keresztény hitnek.

Ez az istenes élet pogány testvérének, Boleszlávnak szemében szálla volt. De Vencel mégis elfogadta meghívását; 936. szept. 28-án még egyszer *magához veszi az erősek kenyerét*, aztán útrakel Prágából Bunclau-ba, ahol testvére már várja őt s lándzsájával átdöfi. — A tabernákulum közelében elnyerte a vértanúság koronáját.

A *Szent Vitusz-dómban*, a prágai királyi várban ott ragyog Szent Vencel oltára gyémántokkal dúsan ékesítve. A dóm kincstárában érdekes emlék látható; a régi fatuskó, melyen Szent Vencel tüzelőfát hasogatott az ostyasütéshez.

A SZENTÁLDOZÁS

652. A négerrek buzgósága.

Afrikának négerrei, ezek az újkeresztények vallási buzgóságukkal gyakran megszegyenítenek minket. Egyik misziós páter ezt írja: „Egyszer hozzám jött egy néger legény, s arra kért, hadd áldozhassék meg. Amikor megtörtént, így szólt: Atyám, nem is tudja, *milyen boldog vagyok!* Nem bánom, hogy három napig utaztam ideig s hogy kiadtam

ezért 5 fontot (100 P), mert helyettest kellett állítanom munkahelyemen!" — Más alkalommal éjféli után 1 órakor felkeltett egy néger: „Egész éjjel jöttem sietve ide; ha nem érek hajnalig haza, gazdám ellátja bajomat. *Uram, egy fekete szívet tégy ismét fehérré*, de nagyon gyorsan, kérelek!" — Néha nagyon messziről jönnek ezek a jó emberek esőben, viharban, *hogyan szentáldozáshoz járulhassanak.*

653. Krisztust akarom!

Az örök városnak *Chiera Nuova* templomában van *Néri Szent Fülöp* sírja. Rómának ez a nagy szentje nagy népszerűségnek örvendett. 1577-ben olyan beteg lett, hogy az orvosok feladtak minden reményt. Amikor éjnek idején meghallotta a kolostorok harangjainak szavát, *a szentáldozást kérte*. P. Tarugi, aki a súlyos beteg mellett virrasztott, nem akarta kívánságát teljesíteni, mert attól tartott, hogy az érzelmi felindulás nem engedi majd elaludni, esetleg halálát is okozhatja. Amikor a beteg a pap gondolatát kitalálta, közelebb intette magához s így szólt: „Tudod, nem alszom el a miatt, mert *annyira vágyom a Szentség után!* Csak hozasd el késedelem nélkül s meglátod, mindjárt elalszom!" S valóban, így is történt. Mihelyt megáldozott, s bevette orvosságát, üdítő álomba merült, sőt *hamarosan fel is gyógyult.*

654. „Nehogy olyan legyek! . . .”

Egy berlini iskolában első szentáldozásra készítették elő a gyermekeket. Egy tizenhároméves leány jelentkezik: „*Nekem nem szabad áldoznom.*” — „Szegény gyermek, talán szüleid nem katolikusok?” — „Atyám katolikus, anyám evangélikus, mindketten vörösök. Gyónnom sem volt szabad, vasárnap misére sem engednek.” — „Kislányom, kérd meg szépen szüleidet, talán mégis elengednek!” — „Tegnap is kértem atyámat, de annyira megvert, hogy véreztem.”

Elmúlt fehérvasárnap, melyen a gyermekek első szentáldozásukat végezték; az első hittanórán elmondják boldogságukat. Frida szomorúan hallgatja őket. Óra után elmegy a plébánoshoz s jelenti, valamit be kell vásárolnia délután, ekkor eljőhet a templomba, meggyónhat, aztán hazasiet és édesanyja nem fogja megtudni. A plébános beleegyezik s a

megbeszélt időben vár reá a templomban. Frida jön és elvégzi életének első szentgyónását. „Nos, most siess haza, gyermekem, hogy még időben otthon légy!” Aggódva néz körül a kislány. „Nem adhatná nekem az édes Megváltót?” A pap mosolyog. „Gyermekeim, hiszen már elmúlt 12 óra. Hiszen tudod, éhgyomorral lehet csak áldozni.” — „Főtisztelelendő úr, kérem, még nem ettem semmit. Amikor anyám reggel odaadta kávémat, kiöntöttem, míg kiment a konyhából. *Kérem, engedjen engem a szentáldozáshoz!*” A plébános nem tudott ellenállni. Megható örömmel fogadta magához Jézust. A pap segített neki a hálaadásban. Végül még így szólt hozzá: „Kislányom, ma a Megváltó semmit sem tagad meg tőled. Ma kérhetsz tőle valami nagyon szépet!” A kislány suttogva felel: „Hogy sohase legyek olyan, mint atyám és anyám!”

655. Egy második Tarzícius.

Az északolaszországi *Torcegno* faluban újmiséjét mondta *Almire Faccenda* fiatal pap. Kisgyermek korában különös élménye volt. Faluját megszállták 1915-ben az ellenséges csapatok. Elfogták a község polgármesterét és plébánosát a nélkül, hogy a templomban biztonságba helyezhették volna az Oltáriszentséget. Minthogy a falu lövetésétől kellett tartani, biztonság okáért azt az előzetes utasítást hagyta hátra a pap, hogy a kis *Almire Faccenda*, az *ártatlan 7 éves fiúcska* ossza ki helyette a *hívek között a cibórium szentostyáit*. A hívek nov. 19-én össze is gyűltek a templomban. Közösén végzett imádságuk után különös látvány volt, amint a kis fehér ruhás fiú áhítattal, kissé félénken az oltárhoz megy, zsámollyal eléri a tabernákulumot, térdenállva kiveszi a cibóriumot s szent félelemmel kiosztja a kis szentostyákat. Ez a nagy privilégium el is döntötte a kisfiú jövőjét; pappá lett s régi szent hivatala szerint is kioszthatja 17 év után a falujabelieknek a szentáldozást.

656. „Jól ismerlek.”

Durieu (Düriő) atya az amerikai indiánoknak hirdette Krisztust. A faházak között állt a kis templom. De máshová is el kellett mennie a papnak elvinni az Oltáriszentséget. A kápolnában újból meggyújtja az örökmécsest. Milyen öröm

ez az indiánnak! Kis indián leány megy a hithirdetőhöz, szeretne ő is áldozni. „Még nagyon kicsi vagy; te még nem ismered Megváltónkat.”

Mitévő legyen a kicsike? Elmegy a kápolnába, egészen oda az oltárhoz, letérdel az örökmécs fényénél és hangosan beszél: „Kedves Megváltó, a pap azt hiszi, hogy nem ismerlek. Pedig én jól ismerlek. Hiszen Istennek Fia vagy. Názáretben laktál mint gyermek. Jeruzsálembe vittek Mária és József. Kiválasztottál 12 apostolt és sok csodát műveltél. Meghaltál a kereszten és a harmadik napon feltámadtál a sírból. Látod, jól ismerlek téged. Légy olyan jó és mondd meg a főtisztelelőnek, hogy ismerlek!”

Ilyen bizalmas hangon beszélt a kislány Jézushoz; de nem vette észre, hogy a pap követte őt messziről a templomba s mindent hallott. Még aznap megkérdezte: „Mária, mit mondtál az édes Üdvözítőnek?” Hűen megvallotta: „*Valami rosszat mondtam neki magáról.*” Erre mosolygott a páter és így szólt: „Most már nem mondom, hogy nem ismered Üdvözítőnket. Jól ismered. Ezért nemsokára szentáldozáshoz járulhatsz.” Ugrándozik örömeiben. „*Azt hiszem, a mennyországban vagytok!*”

657. A gyermekek imádsága.

II. Henrik német császár ostrom alá vette az olasz Trója városát, mely fellázadt ellene. Immár több hónapon át ostromolták. A városban nyomor és éhínség. A gyermekek kenyeret kérnek, de nincs, ki szelne nekik. Ekkor egyik napon egy pap egybegyűjti a város gyermekeit, kinyitattja a város kapuját s elvezeti a gyermeksereget az ellenséges táboron át egyenesen a császár sátora elé.

Nagy keresztet hordott elől. Mikor a katonák meglátták a gyermeksereget, *szívük ellágyult*. Mikor a császári sátor elé értek, a gyermekek fennhangon kiáltották sírva és kezüket felemelve: „*Uram, irgalmazz nekünk!*” A császár megkönyörült a kicsinyeken, a városnak s így felelt: „Gyermekek, kegyelmet adok a városnak könyörgésteekre!” Aztán kiadós ebédet adatott nekik, hazaküldte őket azzal az üzenettel, hogy az ostromot abbahagyja s a városnak visszaadja szabadságát. Ujjongva tértek a gyermekek haza. — Mikor

a gyermekek a szentáldozásban kérik az Urat, az meg-
hallgatja kérésüket s távoltartja tőlünk a csapásokat.

658. „Mikor voltál a legboldogabb?”

Egyik iskolában írásbeli feladatként a gyermekek ezt a tételt kapták: „Mikor voltál a legboldogabb?” Egy kis árva ezt írta: „Legboldogabb akkor voltam, amikor még élt az én drága anyukám.” — Egy másik az égi Anyára gondolt: „Legnagyobb örömet szerzett nekem a búcsújárás *Mária-cellbe*.” — Egy kisfiú így felelt: „*Legboldogabb voltam első áldozásomkor*; ekkor tért be hozzám az Üdvözítő sok-sok kegyelmével!”

JÉZUS JELENLÉTE A LEGFELSÉGESEBB OLTÁRISZENTSÉGBEN

659. Így hisz a király.

Szent Lajos francia király idejében az egyik párizsi templomban — állítólag — láthatóvá vált Jézus a szentostyában kisgyermek alakjában. Ezt a királynak is jelentették és hívták, nézze meg ezt a csodát. Lajos azonban így szólt: „Menjenek oda azok, akik Jézus jelenlétét az Oltáriszentségben kétkedve hiszik. Ami engem illet, én olyan erősen hiszek *Jézus jelenlétében*, mintha testi szemeimmel látnám őt a szentostyában.”

Ugyanez a szent király a mohamedánok fogságában kész volt inkább életét feláldozni, mint a szentostyát ellenségeinek kiszolgáltatni; mert ezt kívánták tőle *Soria* városában a pogányok, mikor látták, hogy milyen *dhitattal* imádkozik az *Oltáriszentség* előtt s hogy halvány arca miként változott át színében a szentostya előtt.

660. A grönlandiak hite.

II. Olaf norvég király a grönlandiakat a keresztény hitre térítette. De a 15. században a szomszédos partok pogány kalózai rájuk törtek, egy részüket lemészárolták, a többit elűzték vagy rabszolgaságba hurcolták. A templomokat majdnem mind lerombolták. Néhányan mégis megmenekültek,

• majd visszatértek. De nem volt papjuk, templom pedig alig volt. Az elárvult grönlandiak ismételten kérték V. Miklós, majd VIII. Ince pápákat. Ecsetelték szomorú helyzetüket. A tenger mindenfelé annyira jéggel borított, hogy 80 éve nem kötött ki náluk idegen hajó. *Püspök és pap nélkül nagyon sokan elfelejtették keresztény hitüket.* Nem maradt másuk, mint a régi időkből egy *korporálé*, melyet évenként egyszer tesznek ki nyilvános tiszteletre, mert ezen nyugodott az utolsó mise alkalmával az Úr teste. — A Szentszék erre a mély hitről tanúskodó kérésre elküldte hozzájuk a lelkek üdvéért lelkesedő és áldozatos szívű *Malhias nevű bencést* püspöki minőségben.

661. „Ő lát engem.”

A franciaországi kis *Ársz faluban*, a gyümölcsösök közé rejtőzködő községben élt a szentéletű *Vianney János plébános*. Egy alkalommal meglátott a templom előtt egy földmivist, aki mindig be szokott oda térni rövid imádságra. Kapáját vagy lapátját az ajtóhoz támasztotta s néha tovább is időzött benn. A jámbor életű plébánosnak ez nagyon tetszett. Egyet azonban nem értett. Még sohasem látta, hogy ez az ember imádság közben ajkait mozgatta volna. „Kedvesem, mondja csak, mit szokott mondani az Üdvözítőnek, ha annyi ideig előtte térdel mindennap, sőt napjában többször is?” — kérdi tőle. „*Nem mondok neki semmit,* — felelé — *csak nézem őt és Ő engem.*”

662. Vedd le a kalapot!

Verdi József, a világhírű zeneköltő, kisleány korában ministrálni szokott a templomban, később pedig az orgonista hivatalát látta el. Mikor felnőtt és művészetével világnevet szerzett, kastélyában házikápolnát létesített. Maga vitte el az oltárkövet megszentelésre a püspökhöz. Családjával minden vasárnap *szentmisét hallgatott kápolnájában.* — Birtokán kórházat épített, annak kápolnájában papot alkalmazott.

Egy alkalommal meglátogatta őt Arrigo Boito nevű barátja, aki látni akarta a kórházat. Verdi megemlítette, hogy a lelki ügyekről is gondoskodott. Barátja mosolygott, de Verdi elkomolyodott s így szólt: „Barátom, nincs ezen

nevetnivaló; kórházban az orvos a beteg testnek kell, de a pap a léleknek."

Majd elvitte a kápolnába is, ahol az örökmécses jelezte az Oltáriszentség jelenlétét. Alighogy beléptek, feltűnt, hogy barátja nem vette le kalapját. Azonnal szólt neki hallhatóan és érthetően: „Boito, nem látod, hogy itt van az Oltáriszentség? Légy szíves, vedd le a kalapot!” Majd megfogja a szalmakalapot ő maga, leveszi barátja fejéről, kezébe nyomja s komoly tekintetet vet reá, mintha csak azt mondaná: „Az Oltáriszentségnek tisztelet jár!”

663. A tábornok tiszteleg.

Gaston de Sonis, a hős francia tábornok az Oltáriszentségnek nagy hirdetője volt. Egy alkalommal látta a beteghez siető papot a szent útravalóval; letérdelt előtte az utca porába. Ekkor haladt éppen arra egyik női ismerőse, aki gúnyos tekintetet vetett feléje. Természetesen nem tudta a kényes dáma, hogy ennek a tábornoknak múltába van. 1870-ben a Loigny melletti csatában egy golyó szétronscolta combját, amiért lábát levágták. Solferino mellett pedig lovát lötték ki alóla; kardjával kivédett egy szuronydöfést, mely majdnem életébe került. A visszavonulásnál golyózáporkba került. Ő azonban azt mondta: „Ezekben a napokban egy pillanatra sem mulasztottam el, hogy Isten jelenlétére ne gondoljak.” Mindezt az a nő valószínűleg nem tudta; ezért nem értette meg, hogyan tud egy tábornok az út porába leborulni a Legszentebb előtt.

664. Szentségimádás éjjel.

Dupont Leo, a francia férfiak világi apostola egyik levelében ezt írja: „A szentáldozás nélkül élő keresztény olyan, mint a szárazra kidobott hal.” — A zsidóból kereszténnyé lett Kohem Hermann megalapította az éjtszakai szentségimádók egyesületét. Két hónap alatt 74 tagot gyűjtött, bár Tours városának férfiai nehezen tudta megmozgatni. Megható látvány, hogy jönnek el az ének meghatározott órájában munkások, egyetemi hallgatók, kereskedők, vasutasok, katonák, állami hivatalnokok szentségimádási órájuk megtartására. Sokaknak lelki megújhodást jelentett ez a nagy áldozat.

665. Az első látogatás.

Gaston de Sonis a francia hadsereg egyik legbátrabb katonája volt. 1880-ban rábízták Algírban a kerületi parancsnokságot; hamarosan el is ment új állomáshelyére. *Első látogatása a templomban Jézusnak szólt*, a második pedig az oltár szolgáinak, a lazarista atyáknak. Amikor ezek hálálkodtak neki ezért a nagy kitüntetésért, egyszerűen azt válaszolta: „Ha olyan helyre érek, hol templom és pap van, első látogatásom mindig az Oltáriszentségé, második a papságé. Senki sem veheti tőlem rossznéven, hogy Istent és szolgálait minden ember és minden emberi felsőbbség előtt előnyben részesítem.”

A BŰNBÁNAT SZENTSÉGE

666. „Róma vagy a halál.”

A lutheránus Henrici Zsigmond nem tudott belenyugodni abba, hogy nincsen hatalma Jézus nevében megbocsátani az emberek bűneit. Ehhez az *evangélikus pásztorhoz* azzal a kéréssel jöttek hívei, hogy lelkükről vegye le a bűnöket. „Íme, előttem volt a legkínosabb feladat — mondja. — Gyötörte lelkemet a kérdés: Van-e hatalmam a bűnök megbocsátására? Ki adta meg nekem? Hol kaptam meg érvényesen? Most döbbsentem rá, hogy a lekipásztor nem lehet meg e hatalom nélkül; hiszen így nem lehet segíteni a lelken, így minden lekipásztorkodás üres, hiú és elégtelen munka.” — Ezt a pásztort megfogta tehát az *isten kegyelem*.

Henrici kezdett az igazság után kutatni s kereste azt a kezet, mely reá átruházza a bűnbocsánat hatalmát. Hogy lelkét megnyugtassa, *hallgatta a jezsuiták szentbeszédeit*, elolvasta a protestáns könyvkereskedőtől neki megtekintésre küldött katolikus könyvet s megismerte, mit mondanak neki e szavak: „Róma vagy a halál!” *Katolikussá lett*, papnak szentelték fel, megkapta a bűnbocsánat hatalmát és plébános korában gyakorolta is a lelkek üdvösségére.

667. Miben tévedett Kálvin?

Jókai Mór nem szokott a katolikus dolgokról regényeiben sok tisztelettel beszélni. A szentgyónásról mégis ezt mondja: „Van a katolikus egyháznak olyan intézménye, amely vigasztalásával, fenségével az egész földkerekségen elterjedt, amerre csak élnek lelkileg szenvedő emberek; s ez a gyónás. *Kálvin János hibát követett el, amikor megszüntette.*” Nem ismerte a szíveket.

668. A szocialista gyónása.

Húsvéti időben gyónni mennek a legények. Mások meg a korcsmába. Ezek között ült egy vasutas valamilyen nővel. Nem felesége. Amint hallja a legényeket, miként beszélnek a gyónásról, hozzászól ő is. Nagyhangon szidja és gúnyolja a gyónást. „Igazatok van, fiúk, *soha életemben nem gyónok többé.*”

Isten azonban szaván fogta. Időt hagyott neki; egy évet. Egyik nap betegen jött meg a szolgálatból. „Gazdasszonya” orvosért akart rohanni. „Nem olyan komoly” — gondolja magában. De fájdalmai erősödnek; orvosért és papért akar sietni az asszony. „Már késő, — mondja — nem élek már addig. *Végem van!*”

Mit nem adna érte, ha most meggyónhatna?! Hosszú évek bűnei után így átmenni az örökkévalóságba; ettől megborzadt! Kétségbe esett. Egyszerre csak azt mondja a nőnek, hogy gyónni szeretne neki, aztán menjen el a plébánoshoz s mondjon el neki mindent! A szegény asszony nem sokat érthetett vallásából, vállalkozott rá. Így aztán *a vasutas meggyónt az elvtársnőnek* s rábízta egész életének bűneit. Meghalt aztán, mielőtt a pap s az orvos megérkezett volna.

„Sohasem fogok gyónni!” — ez a kijelentés kegyetlenül megbosszulta magát.

669. A gyóntatószék láncai.

1571-ben *Don Juan d'Austria* a Boldogságos Szűz közbenjárására *Lepanto*-nál döntő győzelmet aratott a mohamedán hajóhadon. Tízezer foglyot szabadított ki a török fogságból. Ezekkel elzarándokolt *Lorettóba*, ahol *a kizsa-*

badultak felajánlották láncukat a Szent Szűznek hálájuk jeléül.

Ha a bűnökből megszabadult emberek a *gyóntatószékre akaszthatnák bűnrabságuk bilincseit, mennyire roskadoznának a gyóntatószékek a nagy súly alatt!*

670. „Miért nem szabad gyónnom?”

Egy eleven, talpraesett evangélikus fiú szüleinek beleegyezésével végighallgatta az iskolában a katolikus vallás-oktatást is. Igen szorgalmas volt; nagyon érdekelte. Sokszor jobban tudta a katekizmust, mint sok katolikus fiú. Eljött a húsvéti gyónás ideje. Karcsi könyörög, szeretne ő is gyónni. „Igen, velünk jöhetsz a templomba, — mondja a hitoktató — de nem gyónhatsz!” — „De kérem, *hadd gyónhassam én is; a többieknek kell gyónniok, különben bűnt követnek el — s nekem nem szabad?*” — „A protestánsok elvetették a bűnbánat szentségét.” — Könny csillog Karcsi szemében, aztán így szól: „De hiszen a protestánsoknak is van bűnük!” — „Igen, *bűnük van, de gyónásuk nincs*” — szóló kénytelenül a hitoktató. — A vallásújítás egyik „áldása” . . .

671. A vadászeb.

A francia Ársz község szent plébánosát, Vianney Jánost tömegesen keresték fel a gyónók. Tudták róla, hogy szent ember s hogy segíteni tud bánatuk felkeltésében és a bűnök megvallásában. Voltak közöttük gyermekek, tudósok, püspökök, sőt bíborosok is.

De voltak gúnyolódók is, akik nem szeretik Istent s akik bosszankodnak, ha mások szeretik őt és szolgálnak neki. Egyszer a templom előtt egy férfi ment el vadászkutyájával. A nyitott ajtón keresztül a templomba látott, amint a gyóntatószék előtt sok ember várakozik. Kedve támadt, hogy *megtréfálja Istent, a papot s a buzgó hiveket.* Ezért bement és kutyájával együtt a gyónók közé állt.

A kutya idegenül érezte itt magát; gazdájának lábához telepedett s kérdő tekintetet vetett reá. Gazdája gúnyosan elhúzta száját s már csipős megjegyzésre készült, amikor a gyóntató pap a gyóntatószék függönyét félrehúzta, szomorú, de határozott tekintettel a gúnyolódónak szemébe nézett s így szól: „*Milyen szép vadászkutyája van! Bár*

volna ilyen szép lelke is!" A gúnyolódó e szóra úgy megijedt, hogy térdre rogyott. Kezével eltakarta arcát és bűneire gondolt. Térdelt, míg valamennyien meg nem gyóntak, azután ő is meggyónt. És más életet kezdett.

672. A tövis.

Egy francia monda szerint Tarascona pásztor egyszer zöldlevelű tuskés ágat vett szájába; ennek egyik zöld hajtását véletlenül lenyelte. Ez a kis ág lement a belekbe, ott termékeny talajra talált, gyökeret vert s elburjánzott az egész bensőben; mindenütt *töviseket hajtott*, s ezek szörnyű szurkálásokkal kínozták a belsőrészeket. És a szegény pástornak így kellett elpusztulnia.

A nép nagyon jól tudja, hogy ez csak monda. De azt akarja vele kifejezni, hogy *annak nem lehet nyugta, aki a bűnt engedi szívében elhatalmasodni.*

673. Ítélet — mindennap.

Az angolok költője, *Wilde Oszkár* nem volt hívő ember. Mégis megírta látomását, amely Istennek ítéletét az emberek felett akarja szemléltetni.

A lélek megjelenik Urának bírói széke előtt: „*Kell, hogy elítéljelek*, — így szól az Úr — kizsákmányoltad embertársaidat, megvetetted őket, szüleidet megszomorítottad, idegen jószágot megtartottál! . . .” — „Igen, Uram, ezeket mind elkövettem.” — „Engedted úrrá lenni magadban az ösztönt és az érzékeket, vak voltál szenvedélyeidben, megszerezted a földnek minden gyönyörét! . . .” — „Igen, Uram, ezt mind megtettem.” — „Tehát elítéllek.” — „Igen, Uram, ezt meg kell tenned!” — „*A pokolra kell taszítanom téged.*” — „Hallgass, Uram, ezt nem teheted meg! Nem, ezt nem teheted! *Hiszen mindig is a pokolban voltam!*”

A költő e sorokból rámutat arra az állandó belső ítéletre, amely a lélek mélyén nap-nap után megszólal. A *lelkiismeret szava*. Mindennap mond ítéletet — a lelkiismeret.

674. Három szentmisét!

Egy ember megölte ártatlan embertársát szenvedélye hevében. Gyilkosságáért 12 évi súlyos börtönt kapott.

Megszólítja a papot: „Főtisztelendő uram, volna egy nagy kérésem! . . .” — „Tessék, mi volna az?” — „Kérem, írjon falum plébánosának, mondjon el azért . . . azért a meggyilkolt emberért három szentmisét, de ezt hirdesse ki a szószékről az én nevemben, . . . hadd tudják meg otthon, mennyire bánom, amit elkövettem.” — „Szép. Megírom; de azt is, hogy ingyen tegye meg.” — Tiltakozóan felelt a rab: „Nem, nem ingyen! Itt van a pénz, munkával kerestem, ezeket küldje el . . . három szentmisére!” — „De ne adja oda utolsó filléreit! Hiszen kell magának levélpapírra, bélyegre; ne fossa ki magát!” — „Hiszen úgysis szegény vagyok. De legalább lássa meg a jó Isten és az emberek, hogy bűnömet állátom. Ezért szívesen odaadom utolsó filléremet!”

675. Hanno madarai.

A karthágóiak hadvezére, *Hanno összefogdosztott madarakat*; ezeket megtanították emberi szavak kimondására. Idomítása sikeres volt, mert kiejtették a szavakat: „*Hanno isten.*” — Ezután szabadon engedte őket. Ez a fejedelem ugyanis azt hitte, hogy a szétrepbenő madaraktól megtanulják a természet vad madarai e mondást, s így majd a vadon is az ő dicsőségét zengi, hogy: „*Hanno isten.*”

Csalódott. Alighogy szétrepültek, elvegyültek társaik közé. De nem a vad madarak tanultak a szelídektől, hanem megfordítva. Az erdőkben, a bokrokon megint csak a *krákogó madárhang* és nem az emberektől bemaigolt dicsőítés hallatta szavát. — Így tesz sok ember is; új életet kezdenek, de azután *viisszatérnek a régi bűnösök közé* és az eredmény az, hogy nem ezek igazodnak öhozzájuk, hanem a jók lesznek újra bűnösökké.

676. A halál kapujában.

Az angoloknak híres festője, *Aubrey Beardsley* sok szemérmetlen képet készített. Tüdővészben halt meg 28 éves

korában. Utolsó levelében kereskedőjének azonban ezt írta:

„Jézus a mi Urunk és bíránk. Kedves Barátom!

Nagyon megkérem, *semmisítse meg* a „Lysistrata” képeslap minden példányát és mind a többi *erkölcstelen rajzaimat*. Mutassa meg e levelemet művészársamnak. Polittnak és bírja őt rá, hogy ő is semmisítsen meg mindent. És kérem önt mindenre, ami szent, soha többé ne közöljön egyetlen szégyenletes képet sem! *Halálós ágán: Beardsley.*”

677. „Atyám, a te kedvedért!”

Egy 15 éves fiúnak kezdett fájni a lába. Hivatják az orvost, és a szülők rémületére kijelenti, hogy csontszú. „Itt nincsen segítség. *A lábat le kell vágnunk.*” — „Nem, nem, — kiált a beteg — inkább meghalok!” Heteken át kérlelik a fiút, de mindig ugyanaz a válasza: „Nem, nem!” Végre édesatyja odaterdel eléje s így könyörög beteg fiának: „Gyermekem, kérlek, ha nem akarod megtenni a magad kedvéért, *tedd meg hát legalább az enyémet!*” A fiú némán nézi atyját, majd kezét nyújtja neki és így szól: „Igen, atyám, a te kedvedért. S most, doktor úr, tegyen velem, amit akar!”

Igy tegyen a bűnös is, ha megengedi, hogy menneyei Atyja kedvéért meggyógyíthassák lelkét. A gyónásban leamputáltatja a beteg tagot.

678. Megbélyegző visszaélés?

Az utóbbi időben az *anglikán egyházban* ismét terjed a fülgyónás, bár száz évvel ezelőtt az anglikán pásztorok elítélték ezt a „megbélyegző visszaélést” s ellene szónokoltak. A canterbury zsinat alsóháza azonban *követelte a fülgyónás egyháztörvényi szabályozását* s azt kívánta, hogy állítsák egybe azoknak a lelkipásztoroknak névsorát, akikhez papok és gyónó hívek lelki nehézségeikben bizalommal fordulhatnak.

679. Az abbé bűne.

Filmen is feldolgozták a következő eseményt: 1889-ben Dumoulin (Dümule) francia papot az aixi egyházmegyében arról vádolták, hogy kirabolt egy gazdag nőt s utána megölte. Elítélték és Ausztráliába száműzték. Az Egyház ellenségei ujjongtak ördögi örömeikben s ujságjaikban uszító

cikkeket közöltek a papság ellen. Három év múlva levél érkezett Amerikából egy jegyzőtől ezzel a hírrel: „Dumoulin plébános sekrestyése voltam. Én öltem meg N. N. nevű nőt és utána Amerikába szöktem. *A gyilkosság napján gyóntam is a plébánosnál.* Halálom óráján most jóvá akarom tenni gonoszágomat.”

A pap tehát inkább elviselte a legnagyobb szenvedéseket, semhogy megtörte volna a *gyónási pecsétet*. A bíróság utána felmentette. Ismét visszatérhetett hazájába.

680. A hős káplán.

II. Frigyes porosz király hadseregéből megszökött egy katona, de elfogták. A katonai bíróság előtt azzal védekezett, hogy Faulhaber káplán Glatzban azt mondta neki a gyónásban, hogy a zászló hűtlen elhagyása nem nagy dolog. A káplánt kihallgatták. Vonakodott a gyónásról nyilatkozni. Erre a rögtönítélő bíróság a papot 1757 dec. 30. agyonlövötte. A katona azonban később megvallotta, hogy nem mondott igazat, tehát a káplán ártatlan volt.

681. A gyónási titok vértanúja.

1825-ben Peru kikötőjét, Callas városát ostrom alá fogta az ellenség. A 9 hónapos harc betegségét, éhínséget támasztott a katonák között. Hiába bátorította őket *Marie-lux Péter* szerzetes. Az elkeseredés Montero kapitány vezetésével összeesküvést szított. A várat védő Rodil parancsnok azonban idejében megtudta a veszedelmet s a 13 vezetőt halálra ítélte. Ezek előbb meggyóntak *Marielux Péter* katonapapnak.

A parancsnok azonban szeretne volna tudni az összeesküvés egész tervét. Hivatta tehát a papot. Hiszen neki *mindent elmondtak a gyónásban*, ettől tehát megtudhatja a terv részleteit. „Páter, az összeesküvők bizonyára elmondták terveiket és szándékaikat. A király nevében felszólítom, mondjon el mindent! Ezt követelem, és Ön elmond most itt előttem minden nevet, minden tervet és titkot!” — „Tábornok úr, — felelé — lehetetlent kíván tőlem! *Sohasem fogom feláldozni lelkemet és elárulni a gyónási titkot*, még ha maga a király követelné is ezt tőlem. Isten óvjon meg engem ilyen büntől!”

A tábornoknak arcába szökött a vér. A papra támadt, karjánál megragadta, megrázta: „Barát, mondj el mindent, vagy fejbélövetlek!”

A pap igazi evangéliumi szelídséggel és barátságos hangon válaszolt: „Ha Isten kívánja vértanúságomat, történjék meg az Ő szent akarata! *A gyónási titkot azonban nem árulhatom el senkinek, bárki is legyen az!*”

„Tehát nem akarsz beszélni? — kiáltott Rodil. — Te barát, te árulója királyodnak, zászlódnak, tábornokodnak!” — „Hűséges híve vagyok királyomnak, zászlómnak és minden előjárómnak, — szólta a pap — de senkinek sincsen joga, hogy Isten elleni árulást követeljen tőlem! Nem engedelmeskedhetem önnek!” — „Kapitány, — kiáltott ki az ajtón a parancsnok — ide négy embert töltött fegyverrel!” Megjelentek. A lakásban, ahol ez történt, több láda volt; köztük az egyik lehetett vagy 2 méter hosszú. Ez lesz a gyónási pecsét megvédőjének koporsója.

„Térdre, barát!” — ordította magán kívül a dühöngő vadállathoz hasonló tábornok. Péter páter a láda mellé térdelt. Tudta, mi vár reá. De tudta kötelességét. Vajjon melyik pap árulná el a gyónási titkot? Utoljára szólta hozzá Rodil: „A király nevében utoljára szólítlak fel, beszélj!” — „*Isten nevében nem szólhatok*” — felelt nyugodt hangon a hős szerzetes.

„Tűz!” — vezényelte az őrjögő — és Marielux Péter holtan rogyott össze, mint a gyónási pecsét vértanúja 1825 szept. 22.

682. Az arcfesték.

Párizsban egy tudós kísérleteket végzett különféle kémiai anyagokkal. Az előadás befejezése után azonban a hallgatók arcán különböző rút foltok keletkeztek: ibolya, sárga, kék, fekete, zöld színeket váltott ki az arcfestékeken a kísérletnél felszabadult gáz, mely a párizsi nőknek arckenőcsét megtámadta s így *arcuknak elfedett korát és szépséghibáit* még jobban elárulta. Csak a nem festett arcok maradtak meg bántatlanul. — Bármilyen képmutató erényekkel díszíti is a lélek magát, *az utolsó ítéleten minden napfényre jut.*

683. „Nem bírok, nem bírok.”

1907-ben meghalt *Huysmans Károly francia regényíró*. Műveiben a sátánt szolgálta. Egy szép napon azt a hírt hozták a párizsi lapok, hogy Huysmans *trappista szerzetes* lett. Óriási csodálkozás! Hogyan történt? Ő maga mondja el „Az úton” című regényében.

Durtal — ez álneve — felkereste Marue tartományban a Notre-Dame do l'Égny kolostort. A kertben készült életgyónására. Förtelmes bűnhalmaz ifjúsága, férfikora. *Első szentáldozása óta nem gyónt.* „De ezeket csak nem mondhatom el a gyóntatónak!” — szólt magában a diófa alatt. És sírni kezdett; a bűnbocsánatban nem mert remélni.

Majd visszatért a kolostor beszélőszobájába. Lépések hallatszanak. Nyílik az ajtó, belép a perjel, a hívott gyóntató. „Hallom, gyónni kíván!” A bűnös fejével igenlőleg válaszol. A térdeplőre mutat neki. Leborul oda; bűneit olyan szépen összegyűjtötte, — most elfelejtett mindent. A pap leül melléje és vár . . .

Durtal inkább a halált kívánja, mint a gyónást. Nagy erőlködve kinyögi a Confiteor elejét . . . aztán csak annyit tud mondani: „*Minden gonoszságot elkövettem . . . mindent elkövettem . . .*” Többi szava könnyekbe ful.

A gyóntató atya szelíden megérinti vállát s így szól: „Lelke most fáradt; több kérdéssel most nem terhelem meg. Jöjjön holnap d. e. 9 órakor újra. Gondoljon a Kálvária jelenetére. A világ bűneinek keresztje a földre nyomta Krisztust. Egy cirenei ember felsegítette. Ha ön most megbánja bűneit, megszabadul terhüktől, s a Megváltó felsegíti önt. Adjon hálát Istennek, hogy *messze távolból idehívta*. Ne keseredjék el; elégtételként mondja el a Mindenszentek litániáját — s most fogadja papi áldásomat!

A pap megáldotta és elment.

Másnap Durtal ismét a kápolnában volt. A perjel bölcs férfiú volt; megvárta, míg a kegyelem melege áttörte a szívnek jégburkát.

Durtalt ismét kínozza az elvégzendő gyónás gondolata. Rövid akart lenni. Már tegnap is utitáskáját kereste, hogy hirtelen elutazik. De megint nyílik ajtó, és most már szemébe mer nézni gyóntatójának; tekintete komoly, de bizal-

mat gerjeszt; békét és benső részvétet sugározta. „Bátorság és nyugalom”, — bátorítja a pap — *csak Istennel fog beszélni, Ő ismeri bűneit!*” És jól sikerült a szentgyónás.

684. Költők egymás közt.

Hensel Lujza német költőnő, protestáns szülők gyermeke az evangélikus környezetben is eléggé katolikus módon gondolkodott. De a katolikus egyház lényegére nézve nem voltak teljesen tiszta nézetei. Egy esti társaságban megismerkedett *Brentano Kelemen* költővel. Ez a fiatalember bár katolikus volt, lelke békéjét azonban elvesztette és elhidegült katolikus hitétől. Panaszkodott is Hensel Lujzának, hogy *szívében mennyi zűrzavar s mennyi sötétség uralkodik.* S a protestáns pásztor leánya így szólt hozzá:

„Mi haszna belőle, ha mindezeket elmondja egy fiatal leálynak? Maga szerencsés, mert maguknál van gyónás. Maga katolikus, *mondja meg hát gyóntatóatyjának, hogy mi nyomja szívét!*” És Lujza nem hagyott neki békét mindaddig, míg Brentano vissza nem tért Egyházához.

685. „Ha odatérdelek . . .”

Az írek nagy szabadsághőse, O’Connel éppen lelki gyakorlatait végezte. Pártjának egyik embere el akarta hívni magányából: „Ha most hiányzol a parlamentből, elvesztettük a harcot húsz esztendőre!” — „Nyugodj meg, — szólta a bölcs államférfiú — amikor *imádkozom és szentgyónásomat végzem,* Isten előtt is képviselem ügyünket. Irország szabadságharca ezzel nem károsodik. Hadd fenyegetsen a parlament! Ha odatérdelek a gyóntatószékbe, erősebb vagyok, mint mikor karomat felemelem harcra!” — Mily nagy gondolat!

686. Ókeresztény bizonyíték.

A németeknek régiségtudósa, Wilpert felfedezett egy Kr. u. való, 4. század korabeli kőkoporsón egy érdekes jelenetet; a *bűnbánat szentségének legrégibb művészeti emlékeit.* Egy hosszúruhás férfi feltartott kezekkel másik hosszú köpenyes férfi előtt térdel, aki az elsőnek fejére teszi kezét; egy másik térdelő alaknak csak imádkozó kezei láthatók. A leletek összefüggéséből a híres régész megállá-

pította, hogy ez a dombormű két keresztényt ábrázol, akik a *Diocletján-féle* üldözéskor elpártoltak az Egyháztól, de most a papnak megvallják bűneiket s a *gyóntatónak kézrátétele által bűnbánatban részesülnek.*

687. Többé már nem gyilkos.

Félemleröltőn át szívta a börtön dohos levegőjét. Végül elhatározta magát szentgyónásra. Hiszen első szentáldozása óta nem gyónt. S aztán embert ölt. De most megfogta Isten kegyelme. A pap segített neki bűneinek elmondásában. Utána rövid oktatásban részesítette s e szóval fejezte be: „*Most pedig megadom a feloldozást.*”

A gyónó aggodalmas tekintettel tekint a papra: „De főtisztelendő úr, vajjon — vajjon érdemes vagyok rá?” A kétségbeesés gondolatával küszködött szegény; de a pap megnyugtatta: „Az égben nagyobb öröm van egy megtért bűnösön, mint 99 igazon. A *Megváltó meghalt mindenkiért*, tehát Önért is a kereszten, hogy minden bűnösön segítsen. Bízzék az Ő irgalmasságában!”

E szavakra a sápadt, borotválatlan s eddig elvadult arc megremegett, könnyel teltek meg szemei, kezével elfedte arcát s hangosan felzokogott a *megtért tékozló fiú*. Szelíden tekintett le bűnösére a kereszten függő Krisztus, s a gyónó megkapta a feloldozást. — Többé már nem volt gyilkos.

688. Nem kell a szentség!

1902-ben az úrnapi körmenet egy teljesen hitetlen gazda háza előtt vonult el. Kabát nélkül és feltűrt ingujjal állott a kapuban a szerencsétlen ember s gúnyos megjegyzéseket tett a buzgó emberekre. „Ha egyszer meghalok, *nem kell sem gyónás, sem szentség*, úgy-e Cézár?” — és megveregette nagy kutyája hátát. „Jobban szeretlek, mint a papokat. Csak te maradj velem, csak te légy velem, ha meghalok!”

Elmúlt két esztendő. Elment a gazda megfürödni a folyóba. Felhevülten a hűs habokba vetette magát. Szívszélhűdés érte s holtan tűnt el a víz alatt. Talán sokáig nem találták volna meg, ha Cézár kutyája nem lett volna mellette s megható, jajgató nyöszörgésével nem figyelmeztette volna az arra járókat a szerencsétlenségre.

689. Mi legszebb a világon?

A jó Isten szeretne volna egyszer megszerezni azt, ami legszebb a világon. Elküldte tehát angyalát, hozza meg neki. Hogy mi a legszebb? Isten nem mondta meg. Az angyal tehát elindult. Útja először holttestekkel borított csatatéren vitt keresztül. *Hazájáért vérzett a katona*; sebéből még ömlött a vér, a piros, meleg vér. Talán ez a legszebb. Az angyal vett belőle egy cseppet s elvitte Isten trónja elé. De a Hatalmas így szólt: „Szép dolog a hazáért ontott vér, de nem a legszebb.”

Az angyal megint leszállt a földre. Éppen temetőhöz ért, ahol sirba bocsátották egy *nemesszívű emberbarát* koporsóját. Sok szegény és ínséges ember hullatta könnyeit, a hála könnyeit, hiszen a halott arról is gondoskodott, hogy bőkezűsége halála után is segítsen; tehát nem szegénységük miatt sírtak. Talán *az emberi könny* a legszebb dolog a világon, gondolta az angyal; el is vitt belőle néhány cseppet az Atyaisten elé. „Szép a hála könnye, felelé az Úr, de mégsem a legszebb.”

Harmadszor is útnak indult az angyal. Elhagyatott vidéken járt, nagyon messze. Végre találkozott egy öregemberrel. Szeméből, amint az égre tekint, szüntelenül hull a könnyzápor. Az angyal megkérdezi szomorúságának okát s megtudja, hogy *ifjúságának bűneit siratja*. „Talán ennek a vezeklő aggastyánnak *keserű könnyei fognak mennyei Uramnak legjobban tetszeni*” — szól az angyal.

Az arcon lepergő könnyekből felfogott néhányat s elvitte az égbe. „E könnyeknél szebb valóban nincsen az egész világon” — mondá az Úr az angyalnak, aki feladatát ilyen híven teljesítette.

690. A kamatokat karácsonykor . . .

Angliában a kis *Laucashire* bányászközség szegényei minden évben tekintélyes karácsonyi ajándékban részesülnek egy különös pénzösszeg kamataiból. A 18. század elején bizonyos Nitschell Jakab nevű ember kivándorolt Indiába, ahol letelepedett s az ott virágzó *rabszolgakereskedés révén* szép vagyont gyűjtött. Később a jólét napjaiban azonban kezdte érezni *lelkiismerete furdalásait* s mikor meghalt, vég-

rendeletében 500 fontot (100,000 pengőt) hagyományozott angliai falujának szegényei számára. Végző akarata szerint a pénzt bankba tették, hogy kamataiból minden évben megajándékozzák a legjobban rászoruló szegényeket Laucashirban; ezeknek kiválasztását a község lelkészére bízták.

691. A férfiak apostola.

A bécsiek népszerű jezsuita pátere, *Ábel atya* sokat vesződött azokkal a férfiakkal, akik *féltek a gyóntatószék-től*. Zarándoklatokat vezetett Máriazellbe. Ott a szószékről elmondta egyszer a következő eseményt: „Tegnap este, mikor ide megérkeztünk, e szent helyen a legtöbben elvégezték szent feladatukat. Csak egyetlen férfiút láttam ülni távol egy padon, aki már évek óta nem gyónt. Kerülte a gyóntatószéket. Elment vissza szállására, kinézett a kertbe és az ugrándozó verebeken mulatott. Majd így tűnődött magában félhangon: „Oh, *ti boldog verebek*, de irigylem jó dolgotokat. Holnap *nem kell gyónnotok!*”

692. „Hallgatni fogok!”

Calles mexikói elnök keresztényüldözése vetekszik Néro császár kegyetlenségeivel. Egy Gorrca nevű pap titokban felkereste a rabokat, a betegeket, az aggókat s elvitte nekik szent vallásunk vigasztalásait. Óvatossága ellenére is elfogták a katonák. Csúfolták a hős papot s a szentséget el akarták tőle venni. „Megölhettek, — kiáltotta — de a Legszentebbet nem kapjátok meg!” Ezzel néhány lépést hátraszökött s gyorsan magához vette a szentostyát. Dühödten támadtak rá a katonák, puskatussal és szuronnyal bántalmazták és a parancsnokhoz vitték.

„Először *gyóntassa meg ezeket a lázadókat*, — s az elítélt katolikusok csoportjára mutatott — aztán majd tovább tárgyalunk!” Szívesen megtette, amit a tiszt parancsolt. Bátorságot és kitartást öntöttek szavai a halálba-menőkbe. Alig oldozta fel az utolsót, mikor a parancsnok fennhéjázóan mordult rá: „Most pedig azonnal megmondja nekünk, hogy mit gyóntak ezek magának!”

— Soha!

— Mit? — kiáltotta a dühöngő. — Azonnal lelövetem.

— Tegye csak meg! Hallgatni fogok.

Katonákat vezényelt elő a szerencsétlen. A fegyverek csöve előtt a hős pap buzgó imádság után felkiáltott: „*Éljen Krisztus, a Király!*” Meghalt mint a gyónási titok vértanúja.

693. Csalás.

Francia és angol napilapok 1934-ben tréfás hangon beszámoltak arról, hogy *egy katolikus pap nyilatkozott halálraítélt ember gyónásáról*. A vizsgálat azonban megállapította, hogy az a börtönlelkész, aki a gyilkost a bitóhoz kísérte, nem volt római katolikus pap, hanem *anglikán pásztor*, aki *szerette magát katolikusnak mondani* többi paptársa példájára.

694. A téves törvény.

New-York város egyik leggazdagabb kereskedőjét meglopták. Tekintélyes összeg hiányzott pénztárából. A kerületi bíró mindent elkövetett a tettes kinyomozására — eredménytelenül. De megtette *a lelkiismeret szava* azt, amit a törvénytől való félelem nem tudott megtenni. A tolvaj P. Kohlmann plébánosnak adta át gyónás után a pénzt azzal a kéréssel, hogy adja vissza gazdájának.

De megtudta ezt a bíróság is. A papot törvény elé idézték s felszólították, mondja meg a tettes nevét. Ugyanis aki tudatosan elhallgatja a bűnös nevét, maga is bűnrészesé válik s az Egyesült Államok törvényei szerint a bűnössel együtt ugyanabban a büntetésben részesül.

A pap azonban megingathatatlan bátorsággal védte meg a szent ügyet s a bírónak megmagyarázta, hogy *nem sértheti meg soha vallása törvényét*, mely őt a gyónási titok sértetlen megőrzésére kötelezi. Meggyőződéstől áthatott szavaitól megindítatva, a bíró szabadon bocsátotta P. Kohlmann-t. Hogy pedig a bíróság ilyen hibát többé el ne követhessen, gondoskodtak az Egyesült Államok téves törvényének megváltoztatásáról a következő szöveggel: „Az Egyesült Államok törvényei mindenkinek megadják azt a szabadságot, hogy olyan vallást valljon magáénak, amely neki a legjobban tetszik; tehát *tilos dolog a katolikus papot olyanra kényszeríteni, amit vallása neki megtilt.*”

695. A gépszelep.

Párizsban egy vallástalan társaságba elcsalták a katolikus papot azzal az ürüggyel, hogy jöjjön súlyos beteghez. Kezdték vele *tréfálkozni a szentgyónásról*. Többek között így szóltak: „Kár az időért, amit a pap a gyóntatószékben eltölt; egészségének is árt a hosszú ülés; szinte belerozsdásodik abba a ketrecbe, ahol megöli őt az unalom.” Egy hölgy is beleszólt: „Különben is, *minek a gyónás?*”

Erre megszólal az éjtszaka csendjében a kikötő felől a hajókürt éles hangja és felveri a csendet. „Honnan ez a hang?” — kérdi a pap. „Egy gőzhajó sípjának a szelepe.” Erre a pap ünnepélyes, komoly hangon így szól: „Nagyságos Asszonyom, azt kérdezte tőlem, minek a gyónás. Ügylátszik, a Gondviselés adta meg rá az imént a feleletet. Szelep nélkül a hajó kazánja felrobbanna. Nos, hasonlóképen *vannak túlfűtött lelkek*; feszíti őket belülről a szenvedés, a bánat, a robbanásig való telítettség, mert nem könnyítenek magukon a szentgyónásban. Bizonyára Önök között is vannak ilyen lelkek; ezek számára a gyónás volna *a robbanást megakadályozó szelep*.”

Másnap hálálkodó levelet kap a pap, melyben többek között ez van: „Életemet mentette meg... Egyike voltam azoknak a kétségbeesetteknek, akiknek szíve szörnyen fáj s robbanásig telítve volt. Ma délelőtt életgyónást végeztem; megtaláltam békémet és nyugalmamat...”

696. Milyen jó a szentgyónás!

Luther Márton nem tagadta a gyónás nemesítő hatását. Ezeket írja: „A titkos gyónást annyira becsülöm, mint a szüzi tisztaságot; értékes és üdvösséges intézmény.” — Más helyen pedig: „Nem szabad a gyónást és a feloldozást eltörölni, különösen a gyengéd és félénk lelkiismeretek, valamint a féktelen és zabolátlan ifjúság miatt!”

Voltaire szerint a gyónás erős fék, amely a bűnt visszatartja.

Marmontel, a francia meseíró így szól: „Nincsen üdvösebb eszköz az ifjúság erkölcsi tisztaságának megóvására a gyónásnál.”

Nürnberg és *Strassburg* városok polgárai a 16. szá-

zadban küldöttségük által arra kérték a császárt, honosítsa meg császári rendelettel újból a fülgyónást, mert annak eltörlése óta a város a legnagyobb fertőbe süllyedt. — Ime, e városok fényes bizonyítékot nyújtanak a szentgyónás áldásos volta mellett!

697. Más életet!

Fiatal rabot hoztak a fegyházba. A pap látogatása zavarja a 30 éves embert. De később megoldódik nyelve és elérzékenyül. Elmondja élete történetét. Egy romlott nő rossz útra vitte, követte „vére szavát”, s ez vitte a bűnbe.

Vallását még nem dobta el magától. Még hajlott a jóra. S mikor a pap távozni akart, így szólt hozzá: „Főtisztelendő úr, milyen jó, hogy még ma jött ide!”

— Miért?

— Mert már elkészítettem a hurkot, *hogy felkössem magam.*

— S mit fog most tenni?

— Megfogadom tanácsát és *a szentségekhez járulok.* Úgy is tett és új erőt merített belőlük.

Hónapok múlva kiszabadult s így írt egyszer a papnak: „... Van munkám, új életet kezdtem, *nagyon boldognak érzem magam*, s ígérem, megtartom feltételeimet.”

AZ UTOLSÓ KENET

698. Meggyógyult.

Dél-Shantungból írja egy hithirdető: „Elhívtak Cse-csuánba. *Halálán volt egy 78 éves asszony.* Azt mondják, kereszteljem meg és adjam fel neki az *utolsó kenetet.* Rokonai néhány napja el is készítették koporsóját. Mindenki látta, hogy már nem épül fel. Az én véleményem is ez volt s feladtam neki a szentségeket. Minthogy eddig buzgó bálványimádó volt, a szent kereszttség előtt kiemeltem azt, hogy a babonaságot el kell hagynia, hogy ezentúl az ég Urát kell imádnia s az Ő törvényei szerint élnie; megtanítottam a legszükségesebb imádságokra is.

A szentségek felvétele után azonnali *javulás volt*

észlelhető rajta. Megnyugodott. Isten kegyelme érezte hatását, hamar visszanyerte testi egészségét is, és most a keresztény község egyik legbuzgóbb híve.

Ez csak egy példa. De általában azt állíthatom, hogy a hét beteg közül, akiknek feladtam az utolsó kenetet, csak egy halt meg. A többiek felgyógyultak. Amikor évekket ezelőtt Sansau-ban működtem, feltűnt ez nekem; meg is említettem paptársaimnak. Azok hasonló tapasztalatról számoltak be. Mindnyájunknak el kellett ismernünk, amit a katolikus egyház a katekizmusban tanít, hogy ezt a szentséget Krisztus azért rendelte, hogy necsak a lélek, hanem *a test javára is* szolgáljon.

699. „Be kell vonulnod!”

Mária Terézia királynő megígértette háziorvosával becsületszóra, hogy megmondja majd az igazságot és idejében figyelmezteti őt a közeledő halálos veszedelmekre, mielőtt betegsége komolyodik. A királynő azért óhajtotta ezt, mert *világos ésszel és nyugodt gondolkodással akarta felvenni a haldoklók szentségeit*. Az orvos megtartotta szavát. A halál előtt öt nappal figyelmeztette halálára; a királynő hálás szavakkal mondott érte köszönetet.

Napoleon legyőzője, *Károly osztrák főherceg*, aki Aspernnél diadalmaskodott, folyton azon aggódott, hogy a szentkenet nélkül fog meghalni. Arra kérte tehát a klosterneuburgi prelátust, látogassa meg őt, *ha súlyos beteg lesz és jelentse neki: „Fel, öreg bajtárs, be kell vonulnod!”* Aztán *adja fel neki a haldoklók szentségeit*, hogy a csaták és győzelmek irányítója az utolsó ütközetben is neki juttassa a pálmát!

AZ EGYHÁZI REND

700. Az isteni titkok őre.

München bibornoka, *Faulhaber* érsek szilveszteri szentbeszédében a katolikus pap feladatáról így szolt: „A pap igazi hivatása, hogy *hirdesse Isten országát, őrizze titkait és szolgáltassa ki őket*. A szegények gondozása a

lelkipásztor segítője, de nem a papi munka lényege. Ha tehát valaki azt írja nekem: Kilépek az Egyházból, ha ma délután 4 órára nem tudok szerezni 200 márkát, akkor azt kell neki felelnem: Testvér, nem tudod, mit beszélsz. A *lelkipásztorkodás nem válhatik lelki szatócsüzletté*. Sohasem jutalmazzuk annak jellemtelenségét, aki pénzértékre becsüli lelkét s a legtöbbet ígérőnek adja. Az apostolok a szegények gondozására külön szerpapokat rendeltek, mert azt mondták: „Nem szabad Isten ígését elhanyagolnunk és a szegények asztalával vesződnünk.” Nem szabad tehát a plébániát munkaközvetítő hivatallá vagy hitelintézetté átalakítanunk. A püspök a legjobb szándékkal sem tud minden kívánságnak eleget tenni. *A püspök az egyházmegye lelki vezére, nem pedig bankárja.*”

701. Mi a pap?

A papról sok téves felfogás terjedt el az emberek között. *Lamartine* francia költő azonban megkapó rajzát adja:

A pap olyan férfiú, kinek nincsen családja, de mégis a község minden családjáé; olyan férfiú ő, akit az élet minden ünnepélyes eseményéhez meghívnak tanúként, tanácsadóként vagy részvevőként, aki nélkül nincsen születés vagy halál a családban. A pap olyan férfiú, akit a gyermekek szeretnek, tisztelni s egyúttal félni is szoktak, akit *ismeretlen ember is „atyá”-nak nevez*, akire a hívő keresztények legbensőbb vallomásaikat s legtitkosabb könnyeiket bizzák. A pap olyan férfiú, aki a lélek és test minden bajában hivatott vigasztaló, aki hivatásos közvetítő a gazdagság és szegénység között, aki szegény és gazdag ajtaján egyaránt kopogtathat, a gazdagén, aki titkon akarja megadni alamizsnáját, a szegényén, aki pirulás nélkül kész tőle átvenni azt.

A pap olyan férfiú, akinek nincsen a társadalomban megállapított címe, de aki egyformán *tartozik minden társadalmi osztályhoz*: az alsókhöz életmódja és gyakran származása által, a felsőkhöz nevelése, tanulmányai, tudása és a gondolkodásának fennköltisége által — egy szóval: A pap az a férfiú, akinek Ön mindent s aki Önnek mindent megmondhat, akinek a szava az emberek eszéhez

és szívéhez szólhat bármikor — isteni hivatásának súlyával és teljes hitének erejével.

702. Isten hegye.

Hallgassuk meg, hogyan beszél papjáról a katolikussá lett csejen indiánok törzsfőnöke, az „*öreg róka*” Montanában!

„*Van a csejenek földjén egy nagy hegy, amely magasabb a többinél. Minden indián ismeri; őseink is ismerték. Amikor még gyermekek voltunk, alatta táncoltunk. Amíg láttuk, sohasem féltünk az eltévedéstől. Mikor megnőttünk, bölényre és szarvasra vadásztunk és nem törődtünk azzal, merre rohan a vad, csak a hegyet nem volt szabad szemünk elől tévesztenünk. Tudtuk, hogy a hegy legmegbízhatóbb útmutatónk, s hogy ő tudja is ezt a kötelességét. Mikor férfiakká serdültünk, harcoltunk a sziu törzzsel és a sápadtarcúakkal; üldöztük ellenségünket árkon-bokron át, de nem aggódtunk a harcban, mert tudtuk, nem veszíthetjük el az utat hazafelé, amíg a hegyet látjuk.*”

Ez a hegy a mi papunk. Szíve, akárcsak a kő, sohasem inog meg. Mindig az igazságot mondja meg nekünk. Biztos úton haladunk, mikor ő vezet minket. Ő az a hegy, amely Istenhez vezet...”

703. A papgyalázó végzete.

A jó Isten nem egyszer feltűnő módon bünteti meg szolgálai gyalázóit. — Egy cserepes a *korcsmában nagyhangon szidta a papokat*: „Minden papot nyársra kell húzni!” Egyik nap éppen dolgozott a háztetőn; alatta vaskerítés húzódott a ház mentén — éles vasrudakkal. Egyszerre csak elszakadt a kötél, mely őt tartotta. A szerencsétlen ember éppen a hegyes vasra zuhant, úgyhogy a szó szoros értelmében *felnyársalta magát*. Nagynehezen lehetett csak róla leszedni, mert a vasrúd visszaálló hegye átjárta testét. Mihelyt levették, meg is halt.

Vianney Szent János azt szokta mondani: „Ha papal és angyallal egyszerre találkozónék, *először a papnak köszönnék* s csak utána az angyalnak. Utóbbi Isten barátja, a pap azonban Isten helyettese.

704. A pap hóhérja.

A *francia forradalom* egyik legvéresebb dühöngője megesküdött, hogy sohasem engedi meg, hogy *pap átléphesse háza küszöbét*; s ha egy is merészelné ezt megtenni, az nem távozhatnék házából élve.

Ez az ember *súlyosan megbetegedett*. Egy pap, aki ismerte a beteg gondolkozását, értesülvén betegségéről, felkereste őt. Amint a beteg felismerte, éktelenül lármázott: „Mit? Nálam egy pap? Ide a fegyveremmel!”

„Testvérem, — szólt szelíd hangon a pap — mit akarsz a fegyverrel? Nézd, nekem erősebb fegyverem van: a szeretet és a kitartás!”

S minthogy a beteg nem kapott fegyvert, öklét rázta a pap felé és kiáltozott: „Tudd meg, ezzel a kézzel *tizenhét papot öltem meg!*”

A pap azonban rendíthetetlen szeretettel folytatta: „Tévedsz, testvér; eggyel kevesebbet. Isten megtartotta a tizenhetedik életét, hogy megmentsen általa téged a pokoltól; *a tizenhetedik én vagyok.*”

Erre a pap kibontotta nyakán és mellén a ruháját s így szólt: „Nézd, itt a seb, kezéd nyoma!” Ez megtörte a haldokló ellenállását; bűneit megbánva halt meg a pap karjai között.

705. A pap halála.

Baleset ért egy fiatal papot. Az állomáson az induló vonat kerekei alá került. Mindkét lábát összezúzta az acélkerék. Azonnal kórházba vitték és megoperálták; sérülései azonban olyan súlyosak voltak, hogy orvosi segítség már nem menthette meg. Kínjai közepette, a halállal küzdve így szólt: „*Ha tudnám, hogy szenvedésemmel megmentek egy lelket, megismételném ezt a balesetet.*”

706. A papi hivatás hazája.

Észak-Olaszország Casale Montferrato nevű városkájában tizenegy éven át kellett a lelkipásztort nélkülözni. Mégis *itt virágzott legjobban a papi hivatás*. Kik ápolták? Az *édesanyák*. Nyolcan-tizen összebeszéltek, hogy minden hónap egyik vasárnapján összejönnek közös imádságra,

hogy minél több papot és szerzetest szerezzenek az Egyháznak. Első vasárnap szentáldozáshoz járultak. Így megerősödött lelkükben a vágy, hogy válasszon az Úr az ő gyermekeik közül is szolgákat oltárának. E városkából és környékéről 500 pap származott.

707. Az állványok alatt.

A német ipartelepek építkezésekor egy leomló állvány maga alá temetett egy kőművest. Kimentették a romok alól, óvatosan leszedték róla munkaruháját. Csodálkozva látták meg rajta a *ferences harmadrend skapuláréját*. A hörgő ember magához tért és papot kért. Meggyónt. A pap fogta le a haldokló szemét.

A pap elmondta az orvosnak a következőket: „Ez a munkás *hős volt*. Jól ismertem. Hat éve jött városunkba. Visszavonultan élte igénytelen, tiszta életét. Keresetéből támogatott két munkanélküli legényt; ezek tanultak, *papnak készültek*; nemrég szentelték fel őket. Mennyire megrendíti majd őket a halálhír! Szentmiséjüket már nem ajánlhatják fel az élőért. Egyszer elárulta nekem, hogy *szeretett volna pap lenni*. Nem tudta azonban, hogyan fogjon hozzá. Aztán mint legidősebb fiút, hamar kenyérkeresetre fogták otthon. S mikor szerzetestestvérnek akart menni, kitört a világháború, s utána már nem érezte magát elég erősnek a hithirdetői munkára. Erre aztán belépett Szent Ferenc harmadrendjébe.

Egyszer azt mondta nekem: „Ha már én magam nem lehettem pappá, hát akkor *másokért akarok dolgozni*, — hiszen nincs családom — akik papnak készülnek.”

708. Harci repülő-pap.

Pierra Emil ezredes a *világháborúban* dicső névre tett szert. Egész Franciaország ismerte a hős repülőtiszt nevét, aki 21 éven át szolgált a repülőknél. Nagy feltűnést keltett azonban az a hír, hogy levetette *egyenruháját* s azt a *Szent Sulpic papirend öltönyével cseréli fel*. Egyik húsvéthétfőn *mondotta első szentmiséjét*. Erre az ünnepségre a rokonokon és más jóbarátokon kívül megjelent a párizsi helyőrség repülőezredének tisztikara egyenruhában.

Az első sorban ott állottak kitüntetésekkel az egykori bajtársak, akik vele együtt túléltek a nagy világégést.

709. Trappistának ment.

Élt Franciaországban egy igen előkelő, gazdag, főrangú ember. Sokáig képviselte az egyik választókerületet *a párizsi parlamentben*. Szegény és gazdag egyaránt tisztelte őt. Egyszer csak az a hihetetlen hír terjedt el róla, hogy ez a nagy úr megúnta a hiú világot és Marseille mellett a legszigorúbb szerzetesrendek egyikébe, *a trappisták kolostorába vétette fel magát*. Általános csodálkozás! Rokoniak igyekeztek őt lebeszélni; jóbarátai még a kolostorban is felkeresték, hogy visszahozzák a világba.

„Nem mehetek veletek — mondotta. — Nem láttátok a kapu előtt azt a három őrt, akik nem engednek ki?”

„Három őrt? — kérdeék csodálkozva. — Senkit sem láttunk.”

„Nos, hát csak nézzétek meg, mi van a kapu fölé kiírva. *Halál, ítélet, örökkévalóság!* Ez az a három őr!”

710. Kemény ellenfél.

A francia *arsiszent plébános* (Vianney Szent János) találkozott az ördögtől megszállt emberrel. A gonosz beszélt belőle ilyen szavakkal: „Elvettél tőlem 180,000 lelket; és ha volna hozzád hasonló egy is a világon, hamar *végem volna nálatok*.” — Valóban, a szentéletű pap az ördög *legveszedelmesebb vetélytársa*. Ezért igyekszik elsősorban a papot megkísérteni, hogy aztán hibáit a pletyka nagyítóüvegén át 50—100-szorosra megnagyítva elterjessze.

711. Égő hajón.

A *Morro Castle* amerikai hajó égésénél *egy pap kitüntette magát* hősiekes viselkedésével. Egy frankfurti újság tudósítója ezt írja:

A hajó megmenekült utasai nem győznek magasztalni egy fiatal papot. A tűzvész alkalmával ott állott nyugodtan és mozdulatlanul *a legveszedelmesebb helyen*. Láttuk, mint tornyosulnak mögötte a lángok, mint rajzolódnak ki rajta a hős körvonalai, s úgy láttuk, hogy a tűz már ruháját fogta meg. Ott állott, felemelte kezeit szó nélkül. Hirtelen

elhallgatott a zaj és kiáltozás. *Velünk imádkozott s megadta a feloldozást.* Aztán mindinkább elviselhetetlenebbé lett a hőség, s a vízbe vetettük magunkat. A hős pap több égési sebet kapott. Az elismeréseket azzal háritotta el magától ez a *P. Egan Raymond*, hogy azt tette, amit az ő helyében minden katolikus pap megtett volna.

712. Miért gyűlöli?

Valaki ezt írja háborús élményeiről: 1917-ben Salzburgban szolgáltam. Századomban volt egy altiszt, aki gyűlölte a papokat. Barátságos és kedves volt hozzám mindaddig, amíg meg nem látott egyszer egy pappal járni az utcán s meg nem tudta levelezésemből a fronton, hogy *a háború befejeztével papnak készülök.* Ettől fogva engem is gyűlölt s ellenszenvét kimutatta velem szemben minden alkalommal. Egyszer odaállott elém gyakorlaton, csípőre tette kezét s lassan, hangsúllyal így szólt hozzám: „Tudja, maga, maga egészen közönséges fickó, maga ... maga ... — adnék szívesen száz forintot azért, ha itt e helyen leüthetném!” — Hamar el is esett a szerencsétlen, aki annyi gyűlöletet halmozott össze szívében!

713. Öreg korában.

Rómában évekkel ezelőtt meghalt 68 éves korában Wolkonszky Sándor orosz herceg. Szentpétervárt született, elvégezte a jogot s a katonai főiskolát. Fiatal éveit mint tiszt a cári hadseregben töltötte el, ahol vezérkari ezredességig, majd cári testőrségig vitte. A világháború kitörésekor *Rómában mint orosz követségi attasé szolgált.* Itt érte őt az orosz hadsereg összeomlásának híre.

Ezután a tudománynak szentelte magát és a vatikáni keleti főiskolán az orosz nyelvet és irodalmat tanította. Mély vallásossága az áldoztatórácshoz vitte. Nem csoda, hogy egyetlen erős vágy dobogtatta meg szívét: *katolikus pappá lenni.* Szeretettel karolta fel orosz testvéreinek ügyét a számkivetésben. Az igaz papnak ragyogó példaképe volt, aki megtartotta keleti szláv szertartású katolikus pappá való felszentelése óta, tehát *64 éves kora óta* mind a katolikus egyház, mind pedig a tiszteletreméltó orosz élet szokásait.

714. Csak a halál.

Wasa János finn herceg nem akarta elismerni bátyjának, Erik svéd királynak fennhatóságát, s ezért őt az ország rendjei halálra ítélték. Hosszú ellenállás után megadta magát Abo várában; elvitték Stockholmba, ahol az ítéletet végre akarták rajta hajtani. Erik király azonban attól tartott, hogy testvére megölésével többi testvérének haragját vonja magára, s ezért a halálos ítéletet börtönre változtatta át. A rabot azonban nemsokára meglátogatta börtönében hitvese, az erényes Katalin, Jagelló hercegnő, s arra kérte a királyt, hadd oszthassa meg férjével a fogságot.

„Hová gondol, Asszonyom? Hát nem tudja, hogy férje nem láthat többé napvilágot? — kérdi a király. „Tudom” — felelé. „De tudja-e, hogy ezentúl nem bánnak vele mint herceggel, hanem mint közönséges lázadóval?” — „Tudom, — folytatja felesége — de legyen bár fogoly vagy szabadember, ártatlan vagy bűnös, Wasa János mégis csak férjem és mindig is az marad!”

E szavak nagyon meghatották a királyt. A fővárosban külön palotát bocsátott a finn hercegnő rendelkezésére, ahol megadták neki a rangjának megfelelő tiszteletet. Azt is megengedte neki, hogy a rabot néha-néha felkereshesse. De a király így szólt hozzá: „Miért is áldozná Ön fel szabadságát és ifjúságát? Semmi sem kötelezi erre. Mert nézetem szerint ítéletem lázadó alattvalót sujtott s elszakított minden köteléket, mely őt a világhoz és Önhöz, hercegnő, fűzte.”

Az asszony erre nem felelt, hanem ujjáról lehúzta jegygyűrűjét, a király elé tartotta, majd így szólt: „Íme, olvassa el, Felség!” A király átvette a gyűrűt és elolvasta a belevéselt két szót: „*Mors sola — csak a halál.*”

Erre teljesítette az asszony kérését. Katalin hercegnő 17 éven át osztotta meg férjével a fogság keserű kenyerét, amíg Erik király meg nem halt s ők mindketten ki nem szabadultak.

715. A hősie asszony.

Egy olasz város nagy jótevőjének és szülöttének tiszteletére nagyszerű ünnepélyt rendezett a polgárság. Az ünnepelt férfiú *elvitte magával hitvesét* is a nagy esemény színhelyére, hogy a szép nap királynéjaként a vendégek között tündököljön. De az ünnepség közben a tribún leszakadt és a rajtaülőket maga alá temette.

Természetesen félbeszakadt az ünneplés. Jacopone félholtan húzta ki feleségét a romok alól; ruháját akarta meglazítani, hogy segítsen rajta. A sebesült nő azonban ezt nem engedte meg. Erre férje a közeli szobába vitte, ahol magukra maradtak; ruháját kibontotta s íme, a gyönyörű ünnepi ruha alatt durva darócköntöst fedez fel. A *hűséges hitves* haldokolva csak ennyit mondhatott: „*Érted viseltem!*”

A hűséges feleség szeretetének megható esete ez; *vezeklőruhát hordott*, hogy vele kiérdemelje azt a kegyelmet, hogy férjét el ne vakítsa a világ hiúsága, s hogy ne érje semmi baj.

716. A rossz feleség.

A szerencsétlen házasság börtönbe juttatott egy derék férjet. Keserűen panaszkodik a papnak: „Imádtam őt, tenyeremen hordtam. Tekintélyes állásom volt, nyujthattam neki nagyon sokat, ha nem is mindent. Nem kellett dolgoznia, mert jó cselédek tartottam neki. Mielőtt üzletembe s hivatalomba mentem, *ágyához vittem a reggelit*. Szerettem őt, *mert szép volt*, s abban a badar hitben ringattam magam, hogy szeretetem viszonzásra talál nála.

Sajnos nem volt megelégedve sorsával. Még többet akart, *még jobban akart élvezni*, de már nem bírtam eleget tenni kívánságainak. *Miatta* belőlem, a tekintélyes emberről csaló lett, *elvesztettem vagyonomat és állásomat*, s most előttem a nagy semmi. S a legszörnyűbb a dologban, főtisztelendő úr, az, hogy börtönbüntetésem alatt mással kezdett ismeretséget, hozzá költözött, mert... én szegény ember lettem... Hiszen én nem sokat jelentettem neki... ez az, ami szinte megfojt, ami halálba üzl!”

A szegény embert rázta a zokogás, kezei görcsösen szorultak ökölbe. — S mit szólnak ehhez a ledér és kacagó

szépségkirálynők, a könnyelmű sportleányok s a szerencsétlen utcalányok? ...

717. Rövid a mámor.

A fiatal, halavány arcú, értelmes tekintetű rab szomorú vonásain nem látni semmi vigasztalódást. Szürke sapkáját forgatja kezében, miközben a börtön papjával beszél.

„Megint elfelejtettem, hogy miért került Ön ide a börtönbe” — szól a pap. — Valamilyen nő vagy csalás miatt? És ír-e Önnek a felesége?”

„Nem, mert nem ér rá.” Majd kemény, rövid kacaj a felelet, ahogyan csak a boldogtalan ember tud nevetni. A pap kezdi megérteni:

„Hűtlenül elhagyta Önt?”

„Számomra meghalt. Nézze csak, ott a fényképe. Ez az egyetlen, amit rám hagyott. *Szép álarc, mi?* ... De üres ... Sokszor megnézem és ... nevetek rajta ... nevetek multamon és egész életemen. Ez a kép nagyszerű *faldísz a fegyházban*, hadd maradjon csak itt! Ha innen kiszabadulok, majd a szemébe kerül.”

Ez a fiatal rab egykor semmibe sem vette élemedett édesanyjának figyelmeztetését, beteges feleségének könnyeit; elhagyta gyermekeit s *szébb nőt fogadott maga mellé* élettársnak.

Aztán a fegyház lakója lett.

Néhány hónap múlva nőjétől szemtelen hangú levelet kapott:

„Kedves Uram! Szerelmes levelét tűzbe dobtam. *Nem kell nekem tolvaj; csaló.* Ha azt meri írni, hogy miattam került börtönbe, akkor ez hitványság. Most ott van, ahová való, én meg ott, ahol jobb sorsom van, mint Önnél. Eljen boldogul — sohasem látjuk többé egymást! ...” Aláírás.

S a rab rekedt, rémes kacajjal felkiált s *rettenetes átkot mond erre a nőre.*

718. A válaszok mérlege.

Az Egyesült Államok egyik tartományának, *Arizoná-*nak gyűlésén egy képviselő törvényjavaslatot nyújtott be *a válaszok megkönnyítése érdekében.* Így érvelt:

„Ismeretes, hogy szomszédunk, Reno állam évenként 50,000 dollár jövedelmet nyer a könnyű elvadásokból, mert Nevada városában megkönnyítették a házasságok felbontását. Ha államunk indítványom elfogadása révén ennek az összegnek csak legalább a felét tudná forgalmazni, akkor meg lehetnének elégedve az eredménnyel, nagyot segítettünk volna a közügyeken s választóim büszkéek lennének reám. Egész Arizonában nem volna város, mely ne élvezné ennek hasznát. Arizonának olyan éghajlati viszonyai vannak az egész év folyamán, hogy 3 hónapig szívesen itt lalnának az érdekeltek, válási pörük befejeztéig. Reno-ban a való felek átlag 10,000 dollárt költenek el. Sőt egyik-másik vagyonos ember meg is telepedett ott. Pedig Arizona sokkalta jobban vonzana, mint Nevada. Mindenesetre sok ideiglenes polgárt nyernénk e törvénnyel; nálunk maradna a perköltségek hatalmas pénze is. Indítványom által azonban nem mozdítanánk elő a válásokat, hanem csak azok számára tennénk kellemesebbé a válást, akik mindenáron válni akarnának. De e törvénnyel megszereznék magunknak azt az *egyetlen üzletágot (!)*, amely a mai időkben számításba jöhet.”

719. Ahol bűn az egyházi egybekelés!

Egy moszkvai lap, a „*Kommunista Kultúra*” 1931. évi egyik száma ezt a hírt közli:

„Petroff elvtárs a leningrádi „Bolsevik” nevű gyárban dolgozik, felesége pedig tanítónő Bjeseck-ben. Petroff ezt írta feleségének: *Válassz az öt éves terv és közötttem!* Ha ki is zárnak a szakszervezetből vagy a munkáspénztárból 4 évre, vissza kell térned hozzám! — És az asszony valóban visszatért férjéhez. Ezért valóban ki is dobták őt a munkások művelődési szövetségéből, valamint az élelmezési szövetkezetből. Elvették tanítónői oklevelét is. Ezáltal elveszítette kenyérjegyeit és munkáját. Petroffnak *el kellett volna válnia feleségétől*, — egyszerű nyilatkozat a szovjethivatalnok előtt elég lett volna.”

720. Még a protestánsok is.

Egy magasrangú pap lekipásztori gyakorlatából elmondja a következőt: A plébániára eljött hozzánk egy

evangélikus férfiú. Miért? Azt mondotta: „Gyermekeim lassankint felnőnek s gyakran azt kérdik tőlem, miért nem imádkozom velük, miért nem megyek velük templomba. Ezt nem tudom tovább hallgatni. Olyan családban, ahol gyermekeket nevelnek, *csak egy vallás* lehet.”

Egy másik protestáns atya halálos ágyán magához hívta három katolikus leányát s megígértette velük, hogy *sohasem kötnek vegyesházasságot*. Így szólt hozzájuk: „Boldogan éltünk a családban. Nem is akadályoztalak meg titeket soha semmivel, hogy vallástokat gyakoroljátok. És mégis hiányzott valami; a vallás közössége.”

721. „Akkor menj!”

Egy hitbuzgalmi lapnak egy házasnő levelet írt.

„Férjem tudtával közlöm Önökkel a következőket, amiket becses lapjokban leközölhetnek. Talán használnak vele másoknak is. Ha csak egyetlen ingatag lélek kap is általa megerősítést és védi meg vele *ártatlanságát*, melyet veszedelem fenyeget, igen nagy örömömre szolgál.

Egybekelésünk előtt hat héttel történt. Eljött az az óra, melytől féltem. Először csak enyelegettünk, aztán mindinkább érzékesebb lett viselkedésünk, sőt erőszakos. Azt kívánta tőlem, dobjam el *ártatlanságomat*. Nagyon felizgatott. De a *Boldogságos Szűzre* gondoltam, kinek *skapuláréját* viseltem gyermekkorom óta, s ez erőt adott. Igyekeztem vőlegényemet józanságra bírni. Megmondtam neki, ha valóban szeret, akkor őrizzen meg engem tisztán és hozza meg az önmegtagadás áldozatát. Megkérdeztem, kit akar feleségül: büntelen leányt vagy bukott nőt. Semmit sem használt. Haragjában azt felelte, hogy más feleséget keres, ha csak ennyire szeretem. — Mária megsegített, hogy ebben a szorongattatásban erős maradtam. Azt feleltem: „Ha *ártatlanságom* árán akarsz engem bírni, akkor menj! *Ne farkas, hanem lovag legyen a férjem!*”

És elment. Három nap múlva újból eljött. Egészen megváltozott. Lovaggá lett. Nagyon sajnálta az esetet. Közben meggyónt és megáldozott. Minden jóra fordult. Hat hét múlva megesküdünk.

Most jön a darab második felvonása. A lakodalom napján férjem maga hozta elő az esetet s megköszönte,

hogy annakidején ellenszegültem. *Akkor tanult meg igazán becsülni engem.* Akkor győződött meg arról, hogy bennem tiszta, romlatlan leányt kap feleségül. Megvallotta nagy vigasztalásomra, hogy az volt az ő első gyenge órája, amikor elbukott volna. Azt mondotta, egyedül nekem köszönhetette, hogy *tiszta ifjúként léphetett az esküvői oltár elé.* Nem, nem nekem, hanem a Szűzanyának köszönhetjük mindketten, kinek kegyelmi ruháját, skapuláréját az egybekelés óta férjem is viseli."

722. Bohózat.

A mai kor könnyelműsége nagyon lealacsonyította a házasságot. Azt mondják: Ha már nem kellünk egymásnak, elválunk. S hogy ezt a felfogást jól kidomborítsák, különféle „tréfás” külsőségeket találtak ki az egybekelésekhez. A napisajtó ezeket az újság és érdekesség ingerével találja fel olvasóinak. Ezeket a Szentszék lapja, az „Osservatore Romano” nagyon elítéli, mikor így ír:

„Nem egyszer hallunk házasságkötésekről, melyeket a levegőben, repülőgépen végeznek; aztán vízen, hajón, fürdőruhában is *esküsznek*. Az előbbi esetben a jegyesek elől haladnak a repülőgépen, míg a protestáns pásztor *másik gépen szalad utánuk* s messziről küldi utánuk az áldást. — Az utóbbi esetben a pásztor, szülők és ünneplők csipőig állanak a vízben, míg a kíváncsi tömeg a partról nézi a szertartást és tapsol. Az ember azt hinné, hogy ott a vízben keresztelnek, nem pedig esküsznek.

Jersey City-ben olyan érdekes egybekelés történt, hogy érdemes a megemlítésre. *Oroszlánketrecben történt az esküvő.* — Egy másik eset az, hogy a hónap 13-ára eső pénteken kötötték meg a házasságot — protestáns pásztor előtt. Hogy a babonás szerencsétlenségnek elejét vegye, a pap egyik kezében a nyitott bibliát tartotta, a másikban meg — babonából — házinyúlak egy csontját. — De nem folytatjuk. Nem más ez, mint bohócjáték a legszentebb dologgal.

723. Egyetlen gondja.

1788-ban meghalt III. Károly spanyol király angyali jóságú hitvесе. Halálakor előzvegyült férje ezt mondotta:

„Ez a legelső szomorúság, melyet 22 éves házaseletünkben nekem okozott.” — Boldog az a frigý, ahol a szent hűség uralkodik.

724. Női költő a katolikus házasságról.

Amerikában *Norris Katalin* katolikus regényíró nő gyönyörű érveléssel szállt síkra a házasság felbonthatatlansága mellett:

„A házassági kölcsönös nyilatkozat a szeretet állandóságának szikláját alapozza meg. Hűnek lenni betegségben és egészségben, gazdagságban és szegénységben egészen a halál órájáig; — és félre most minden magyarázgatással — ez a legelső kötelesség az élet minden viszonylatában. Nem is jöhet szóba, hogy keserű vagy édes napokat hoz-e az élet, hogy „boldognak” érzi-e magát a házasok bármelyike. Az öregebbek tudják, hogy a nehezebb út mindig az igazi, s hogy a házaselet boldogságát nem a lakodalmass autók száma, a nászajándékok, a nászutazás s az első napok mámore teszik.

Csak lassankint jönnek rá az új házasok, hogy a boldogságot nem lehet csak egyszerűen megtalálni, hanem azért meg is kell küzdeni, mégpedig kölcsönös türelemmel és önmegtagadással. A boldogság kulcsa miben rejlik tehát? *A hűséges kitartásban és a házasság felbonthatatlanságában.* Így válik valóra az Írás szava: „*Isten országa bennetek vagyon!*”

725. Nyugat pusztulása.

Egy neves svájci egyházi szónok hevesen kikelt a házassági visszaélések ellen, amelyek miatt a férfiek kerülnek a gyóntatószéket. Javulást nem akarnak ígérni, méltatlanul gyónni nem akarnak, ezért aztán egészen elmaradnak, mert nem akarják magukra kötelezőknek elismerni a természetfölötti élet törvényeit. Ha Nyugat elpusztul, ezért fog elpusztulni. Nem segít e bajon semmiféle nemzeti és állami kísérlet, hogy megfiatalítsák az országot. Akik meglátják e vérző sebeket, *válasszanak a pusztulás vagy a megváltozás között!*

Magyarország bíboros hercegprímásának, dr. Serédi Jusztiniánnak igaza volt, amikor egy Nagymagyarország-

ról ábrándozónak az egyik katolikus nagygyűlésen szemébe mondotta: „*Ne gondoljunk egy 30—40 milliós Magyarországra mindaddig, míg meg nem szűnik a családi élet megcsúfolása, míg meg nem tisztítják a szennytól a film- és sajtótermékeket s a fürdőket, melyek az ifjúságot már a házasság előtt tönkre teszik!*” — Áll ez minden országra.

726. A válások malmában.

A „*megtört szívek városá*”-ban, az amerikai Reno-ban, a válások malmában egy új szenzációt öntöttek fel a garatra. Megérkezett ide Hutton Borbála, a szép és gazdag amerikai nő, Mdivani Alexis herceg felesége, hogy itt ki-mondassa válását.

Ez a város legtöbbször csak befejező része a „roppant nagy szerelmek” regényének. Hollywood filmcsillagai, az amerikai társaság leányai és fiai, a felső tízezrek hamar összeszeretkeznek, házasságot kötnek, amelyet éppen olyan hamar meg is bálnak. A Renoba való utazás ezt a szerelmi közzjátékot aztán hamar be is fejezi.

Hat hét alatt az elváltasztási „nagyipar” sokat tud dolgozni: egy válóper elintézéséhez azelőtt három hónap kellett. A hatóságok azonban meggyorsították az iramot. Az elválások időközben gigantikus arányokat öltöttek, mert az előbbi év 2000 válása után a következő évben 5000 házasságot bontottak fel. *Amerikában szinte már a jól-neveltséghez tartozik, hogy Renoban járt legyen elválási pöre idején.*

A város egyik érdekes egyénisége „a városi pecsétőr”, ahogyan az ottani lakosok nevezik a világi bíróság elnökét. Ez a 60 éves ember azzal dicsekedhetik, hogy 30,000 esetben bontott fel házasságokat.

Iszonyatos pusztítás a lelkekben és a társadalomban!

727. Lélekvásár.

Berlin püspöke 1935-ben bőjti körlevelében a *vegyesházasságokkal* foglalkozik. 1922 óta a *vegyesházasságok* révén több katolikus veszett el, mint amennyit az Egyház a missziók munkája révén nyert. Az ilyen házasságokból származó gyermekeknek több mint fele protestáns. A katolikusnak kereszteltek között is sokan protestánsokká let-

tek. A tapasztalat azt mutatja, hogy a vegyesvallású házasok harmadik nemzedéke rendesen egészen protestáns lesz. Ebből kiviláglik, hogy *a vegyesházasság* valósággal lélekvásárlás, sokkal rosszabb a leánykereskedelemtől.

SZENTELMÉNYEK

728. A csodás érem.

1934-ben, a vértanúhalált halt *Dollfuss* kancellár idejében heves harcok dúltak a bécsi *szocialisták* és nemzetiek között. Az utcai harcokban egy rendőr kitüntette magát bátorságával. Szülei ezt írják:

Fiunk rendőri szolgálatot teljesített. A februári forradalomban feltűnő égi védelemben volt része; a csodás *Szűz Mária-éremnek tulajdonítjuk*, melyet a harc előtti napon rokonoktól kapott. Olyan helyre állították, ahol leghevesebben folyt a küzdelem. A golyózáporból négy golyó találta őt. Kettő a rohamsisakról pattant vissza, egy átment a köpenyén és egyik zsebében akadt meg; a negyedik azon a helyen találta, ahol a Mária-érem volt; de vissza pattant. *A Szent Szűznek ezer hála érte!*

729. Skapuláré-repülőgép.

Az amerikai *Los Angeles* város előtt 40 mérföldnyire fekszik a bájós Szent Katalin szigete. P. Carmelus atya írja, hogy repülőgépen a várostól idáig csak 20 perc az út, s hogy egyik nap délután 2 órakor csak kevés utas jelentkezett erre az útra, egy idősebb hölgy leányával, valamint egy fiatalabb férfi nőtestvérével. A fiatalok mindenáron repülni akartak, de az idős hölgy ellenezte.

Ez az idősebb nő a losangelesi misszióspapoknál *a szent skapuláré egyesületbe lépett* s leányát is *rábírta a szent skapuláré viselésére*. Mint a kármelhegyi Boldogasszony buzgó tisztelője, azt ajánlotta leányának a beszállás előtt, hogy hívja segítségül a Szent Szűzet, ha útközben baj fenyegetné, hiszen viseli skapuláréját. A fiatal ember mosolygott e beszéden s húga háta mögött gúnyos megjegyzéseket kockáztatott meg. De ez más nézetten volt,

mert azonnal elővette ő is skapuláréját, megmutatta bátyjának is és azt mondotta, hogy biztonságban érzi magát, míg ezt viseli. Anya és leánya elbúcsúztak, s a fiatalok *a hidrolánba szálltak*.

Másnap a lapok azt a hírt hozták, hogy a gép szerencsétlenség érte; a tengerbe zuhant. Az édesanya el is mondta P. Carmelusnak a részleteket: „Hallott-e, főtisztelendő úr, arról a csodáról, mellyel a Szent Szűz megmentette leányom életét? A gép a hullámokba esett s darabokra tört. Emberéletben nem esett kár, de néhányan megsebesültek. Leányom és a másik fiatal nő csak könnyebb sérüléseket szenvedtek s szerencsésen megmenekültek. Eljöttem, hogy a kármelhegyi Szent Szűznek köszönetet mondjak.” A pap érdeklődött a fiatalember iránt is, aki *a skapulárét kicsúfolta*. „Igen, — szólt a nő — a gép roncsai megsebesítették és most *súlyos betegen szenved a kórházban*.”

730. Mi van a szenteltvíztartóban?

Egy öreg svájci plébános előkelő családba volt hivatalos. Belépve a szobába, szenteltvizet akart venni az ajtó mellett levő szép ezüst szenteltvíztartóból. De kiszáradt a szenteltvíz. Arra gondolt, hogy ez az egyébként vallásos család nem sokat törődik vele. Szerette volna őket ügyes módon erre figyelmeztetni.

Észrevétlenül pénzdarabot tett *a szenteltvíztartóba*. — Amikor hetek multán megismételte látogatását, ott találta a pénzt a fenéken. Mikor pedig búcsúzni akart s úgy tett, mintha kellő komolysággal szenteltvizet akart volna venni, így szólt: „Ej, nagyon becsületes cseléd lányuk lehet, aki sem nem vallásos, sem nem tolvaj; becsületes, mert hetekkel ezelőtt pénzt tettem ebbe a szenteltvíztartóba, s még mindig itt van érintetlenül; de szenteltvizet sem vesz, különben biztosan megtalálta volna ezt a pénzt!”

Mindenki egyszerre megértette a célzást. Lett aztán nagy mentegetődzés. De nemcsak a cselédet szedték elő, hanem a férj is a feleségét. Mikor a plébános megint eljött, volt már víz a tartóban. S az ismerős családok, akik megtudták ezt az esetet, hamarosan *rendbetették szenteltviz-*

tartójukat, nehogy a plébános úr náluk is megismételje tréfáját.

731. Megsértődött.

Mai világból való úrinő így szólt egyszer egy művelt, vallásos úriemberhez: „Nem értem az *Egyház ünnepélyes szertartásait és pompáját*. Én inkább szeretem a megszkottat, az egyszerűt, a cicoma nélküli dolgokat. És Ön mit szól hozzá?”

„Hogy nagyon rövidlátó, korlátolt eszű, Asszonyom!”

„Mit mond? *Hogy én korlátolt eszű vagyok?* Úgy látszik, Uraságodnak nincsen fogalma arról, miként kell viselkednie úrinővel szemben.”

„És Ön, Nagyságos Asszonyom, nem tudja, *miként kell viselkednie Istennel szemben*. Mert a templomok pompája, az ünnepélyes szertartások nem egyebek, mint tiszteletünknek megnyilvánulásai a Teremtővel szemben. Ezek a mi illemszabályaink az iránt, aki végtelenül több, mint Ön vagy én. S mégis azt kívánja, hogy csak Ön iránt legyen az ember illedelmes!”

A KERESZTÉNY ÉLETREND

732. Királyi szó.

A kötelesség fejedelmének mondták I. Ferenc József magyar királyt. S méltán. Halálakor a lapok sok gyönyörű, épületes dolgot elevenítettek fel e nagy uralkodó életéből. — Amikor a halál árnyékát vetette a haldokló király ágyára, a beteg behívta szolgáját:

„Holnap keltsen fel reggel 4 órakor!” — szólt a parancsa.

A király ugyanis minden reggel 4 órakor kelt fel vaskövetkezetességgel, hogy lankadatlan szorgalmával megkezdje napi munkáját az íróasztalnál. *A kötelességteljesítés* elvéhez való hűség volt e nagy embernek egyik legszebb ékessége.

733. Ne múltjék el vasárnap szentmise nélkül!

Tóth Tihamér dr. „A vallásos ifjú” című könyvében elmondja: A nemrég elhunyt *világhírű orvostanár, dr. Báron* egy alkalommal ezt mondotta nekem: „Beutaztam egész Európát, Afrikát is; de nem emlékszem egész életemnek olyan vasárnapjára, melyen elmulasztottam volna a szentmisét.”

734. Igazi katona.

Napoleon hadjáratainak egyikén, ütközet után meg-rázó jelenet játszódott le. Amikor a császár végigjárta vezérkarával a holtakkal és sebesültekkel borított harcteret, egyszerre csak felül egy súlyos sebesült a hullák között s mellén összekulcsolja kezeit: „Mit mivelsz, bajtárs?” —

kérdé Napoleon. „Tegnap harcoltam, — felelé a hős — mert katona vagyok, most pedig *imádkozom, mert keresztény vagyok.*” A hadvezér kezét nyújtotta neki, mondván: „*Látjátok, ez az igazi katona!*”

Igen, megtenni kötelességét Isten iránt és hivatása, *állásbeli kötelezettségei* iránt, ez a vallásos férfiú sajátosságága, ez az igazi férfijellem!

735. Becsüld meg vallásodat!

A legnagyobb magyar, *Széchenyi István gróf* öszintén beszél naplójában: „Ifjúságomat tudatlanságban és tétlenségben töltöttem el. Bár nem voltam sem rossz, sem romlott, de nem tudtam, mennyi bennem a gyarlóság. Az emberi élet nagy küzdéseiben és elmélkedéseiben nyugodt lettem s megtanultam átlátni azt, hogy lelkünk számára nem elegendő csak benső hangunkat megérteni, hanem *vallásunk külső életét is meg kell tartanunk!*”

736. Bízzál Istenben!

Amikor a híres építőművész, az olasz *Bramante* elkészült a fenséges Szent Péter-templom tervrajzával, átküldte ezt fiacskája által II. Gyula pápának. A Szentatya örült ennek a csodálatos tervrajznak, majd kinyitott egy fiókot, melyben pénz volt, s így szólt a kisiúhoz: „Nyúlj bele!” — „*Nyúlj bele Te, Szentatya, Neked nagyobb kezed van!*” — válaszolt bátran a fiú. Azért volt olyan bátor, mert ismerte a pápát, szerette és bízott benne. — Így kell megbízunk a mennyei Atyában is: „Nyúlj bele Te, Atyám, sorsomba! Tudom, ez lesz nekem a legjobb!”

737. Legjobb barátunk.

Az iskolában utolsó írásbeli feladatukat írták a fiúk. A tétel ez volt: „*Kit választanék barátomnak?*” — Az egyik fiú ezt írta:

Szeretnék igazi jóbarátot, aki *hű lenne hozzám.* Elmondanám neki minden titkomat. De ő is elmondaná nekem az övét. Szívesen megosztanék vele örömet, bánatot, ahogyan a közmondás tartja: „Megosztott öröm, kettős öröm; megosztott fájdalom, fél fájdalom.” Jó, tisztaéletű, vallásos fiúnak kellene lennie. Tőlem is csak jót kívánna.

Versenyeznénk az imádságban. Sokat lennénk együtt s csak jót mondanánk egymásról. Szép könyveket olvasnánk. Megtennénk egymás kedvéért bármit. S ha tudnám, hogy kitart mellettem, bármilyen bajt elviselnék miattam. Szép élet volna ez! *De nem hiszem, hogy találnék ilyen jóbarátot.*

A tanító nem írt érdemjegyet e dolgozatra, hanem tintával ezt írta rá: „Igazad van, ilyen barátokra igen, igen ritkán tesz szert az ember. Pedig van ilyen jó barát.”

Erre gondolkodni kezdtek a fiúk. Mindenkinél volt mondanivalója. De a dolgozat írója hallgatott; törte fejét a tanító sorain. Egyszerre csak felillantak okos szemei, arcának ráncai elsímultak. „Tudom már, Tanító Úr, kire gondol. Erre én is gondolhattam volna. *Hiszen van igazi barátom, s ez a Megváltó!*”

A tanító helyeslőleg intett. A többiek bosszankodtak, hogy nem gondoltak erre. A tanító úr azonban most más-kép tette fel a kérdést: „*Hol találom meg ezt a jóbarátot?*”

Ismét gondolkodás, töprengés. Sok okosat és szépet mondtak. Végre abban állapodtak meg, hogy a legjobb barátot a legfelségesebb Oltáriszentségben találják meg. — De megtalálom Őt *napi munkámban*, ha azt becsületesen elvégzem; megtalálom künn a *szabad természetben*, amely Istenről beszél; megtalálom *keblemben*, ha hallom szavát, mely visszatart a bűntől s a *kötelességnek egyenes útján* megtart engem. Ennek a hangnak akarok engedelmeskedni és lelkem barátját sohasem akarom megbántani.

738. Életerv.

Előkelő, halálát már közeledni érző úr rendezte író-asztalát, írásait; sokat elégetett, ami az örökösöknek értéketelen. Egyszerre csak egy papírlap akadt kezébe, melyre még ifjú éveiben *életervét írta*:

„Minden két hétben gyónás és áldozás; minden vasárnapon és ünnepen szentmise és szentbeszéd; minden este térdenállva lelkiismeretvizsgálás; mindennap a szentolvasó; mindennap háromszor a szemnek és nyelvnek önmegtagadása; minden szombaton böjt a Szent Szűz köszöntésére; a zsebpénz tizedrészét a szegényeknek!”

Amikor az aggastyán ezeket elolvasta, elszomorodott. Ifjú éveire gondolt, amikor még e terv szerint élt s

így szólt önmagához: Ha annakidején így tudtam élni, mikor a kísértések hevesebbek voltak, *miért nem tudtam e tervet később*en vagy akár most is követni? Vajjon sajátkezü írásom az utolsó ítéletkor ellenem fog tanúskodni? Még az ördögnek sem kell miattam fáradnia s nem kell tanúskodnia ellenem senkinek, és nem kell ítélkeznie felettem semmiféle bírónak, hiszen én *magam lettem vádlómmá, tanúmmá és bírámmá.*"

Óvakodjunk ilyen késői meglepetéstől!

739. Tanácsok.

Sohase imádkozz ülve, ha állva is teheted!

Szórakozásod ne terjedjen egy órán túl!

Gondolj Isten jelenlétére s óvatos leszel beszédedben! (*Moreno García, Ecuador elnökének elvei.*)

*

Ne szégyeld, ha szegény vagy! Kihúzkod a szegénység tövisét!

Merd *megmondani az igazat*, ahol erre szükség van!

Ne szégyeld jóbarátodat, ha rongyos ruhában jár is!

Tudj lemondani arról, amire nincsen szükséged!

*

A gőg sok pénzt fogyaszt; éhséget, szomjúságot, hidegséget is többet.

Sohasem bánod meg, ha nem ettél eleget.

Inkább lásd meg a dolgok jó oldalát!

Ha haragszol, olvass tízig; ha nagyon haragszol, százig — s csak ezután szólj!

Amit megtehetsz magad, ne bízd másra!

740. Szent Ignác életelvei.

1. Ha titokban szólsz valamit, gondold arra, hogy *megtudja az egész világ!*

2. Viselkedésed elve legyen: Előre fontold meg, amit tenni akarsz!

3. Nehezebb megfékezni lelkedet, mint testedet.

4. Az olyan vihar, melyet nem mi indítottunk meg, a jövődő siker előszele.

5. Megéri a fáradságot, ha csak egy bűnt is elkerülünk vele.

6. Ne csüggedessen hibád! *Hibánk is segíthet előre!*

7. A rossz ember könnyen gyanakszik; a részeg azt hiszi, hogy a dolgok forognak körülötte.

8. A törekvő ember hamar elér a magasba, ahová a hanyag ember évek múltán sem tud eljutni.

741. A szentek segítenek.

Egy londoni lap a következő esetet mondja el *buda-pesti tudósítója tollából*: Egy fiatal gépíró nő elvesztette állását „leépítés” folytán. Pedig édesanyját is neki kellett eltartania. Új állás után nézett.

Egyszer kezébe került kis füzet: *Lisieuxi Kis Teréz életrajza*. Feltette magában, hogy kilencedet tart tiszteletére. Az utolsó nap éppen eddigi állásának és munkájának utolsó napjára esett; ezen is elment a kármelita templomba imádkozni.

Ugyanezen a napon egy *fiatal apáca nyitott be* annak a cégnek üzletvezetőjéhez, ahol eddig dolgozott. Kérte, ne bocsássák el ezt a leányt. Alig tette be a távozó apáca maga mögött a hivatal ajtaját, bekopogtatott oda a leány. A főnököt magát is meglepte megmagyarázhatatlan engedékenysége, s felszólította a belépő leányt, hívja hamar vissza azt az apácát, aki imént itt járt érdekében. A leány azt válaszolta, hogy ő nem tud semilyen apácáról. S mikor megkérdezték az előcsarnokban dolgozókat, kiderült, hogy *senki sem látott apácát a házban*.

Erre a leány elővette kis könyvét kézitáskájából s megmutatta Kis Szent Teréz képét: „*Ez az egyetlen apáca, akit ismerek.*”

A hivatalfőnök pedig gondolkodás nélkül jelentette ki: „Igen, ez volt nálam az imént.” („New-York Times” c. napilapból.)

742. Két baleset.

Egy külföldi hírlap két hasonló, mégis egymástól lényegesen eltérő balesetet közölt; mindkettő autóval történt.

Az egyik hír így szól: A szentéletű *amerikai bencés, Etlin Lukács* 1927 dec. 16-án jóbarátjával Enis von Clyde úrral autóján a városba sietett. Társa vezette a kocsit. A

jó szerzetes nagyon örült, hogy kolostoruk temploma számára bevásárolhat két oltárlámpát; ajándékot a főoltárra Jézuska születésnapjára. Hazajövet mérsékelt gyorsasággal, 30-as tempóval haladtak. „Ráérünk, — szolt a jó páter közvetlenül a szerencsétlenség előtt. Ha odaérünk 6 órára, úntig elég; magam tarthatom a szentségi ájtatóságot.” Negyedhat lehetett, midőn oldalról örült sebességgel egy autó kanyarodott az útra. Vezetője fiatalember volt. Jelzés nélkül jött a főúton és Etlin Lukácsék kocsijába rohant. A vezető az összeütközés pillanatában még hallotta a papnak utolsó szavait: „*Jézusom, Jézusom!*” Lukács atyát az összeütközés ereje a kocsiból kihajította és halálra sebezte.

Ugyanennek a hírlapnak törvényszéki rovatában másik autóbalesetről is olvasunk: *Részeg társaság* Münchenből éjfél után luxusautóba ült; magukkal vitték a kávéházi lányt is. Éjjeli kirándulásra indultak a szomszéd városba. Ramphia, a leány biztatta a részeg soffírt, hogy még gyorsabban. *Majd levetkőzött* s egyszál selyemingben a soffőr mellé ült. Ebben a szégyenletes öltözkében rohant — a halálba. 90-es sebességgel egy előttük haladó s deszkákkal megrakott teherautóba szaladtak. A leány szörnyet halt. Fejbőre hajastul cafatokban ragadt a deszkákhoz, s szinte mezítelen holttestét kihúzták a darabokra tört autó alól.

Nem akarunk követ dobni a szerencsétlen leányra, csak azt akarjuk kérdezni az élő leányoktól, a két szerencsétlenül járt ember közül melyiknek halála volt szebb; nem kívánnák-e inkább a tisztalelkű bencés papnak halálát, mint a kávéházi leányét? Vajjon *melyiknek szerepében könnyebb megjelenni az örök Bíró előtt?* ...

743. Homokszem.

A végtelen óceánt a ragyogó nap sugártömegével szórja tele. És visszatükröződik az égi fény a kristálytiszt víz alján, a milliárdnyi homokszemek mindegyikén. — Az óceán a világ; napja az Isten, *a kis homokszem — te vagy!*

Egy katona naplójából: 1917 okt. 24. A 2210 méter magas Rombon-hegyen álltunk. Századunkat az olaszok visszavetették. Pedig támadásunkat pergőtűzben intéztük ellenük. Ellentámadástól kellett tartanunk. Szüntelenül

kattogtak az ellenség gépfegyverei, színes rakéták sivitottak el felettünk a sötét égbolton. Dideregtem, a bőrig hatolt esővíz rám fagyott; elől voltam a lövészárookban.

Nehéz órák voltak ezek. Végre elállt a pergőtűz és a rakétazaj, de mozdulatlanul tartottam ki helyemen, mert elfelejtettek leváltani. Alig tudtam lábamon állni a hideg, az éhség s a teljes kimerültség kínjai között. — S künn a lövészárok előtt — sohasem fogom elfelejteni — *hallottam a haldokló katonák nyögését*; magukra hagyottan, haláltusájukban jajgattak: „Segítség... segítség... vizet... vizet!... — Örzse... gyerekeim... nem mondom többé!... Jaj, Istenem!... Istenem... nem bírom... segítsetek!...

Majd felváltottak. Halálosan kimerülve vánszorogtam vissza kavernámba s csak arra gondoltam: „*Vajjon megnyit ér az emberi élet?* — Mi az ember? Semmi. *Homokszem a tenger fenekén.*“

TÁRGYMUTATÓ

(A példák sorszámaival.)

Abauzid 543
 Abälard 606
 Abdullah 504
 Abesszínia 375, 487
 Agrippa 449
 Ajtó 152
 Akarat 567, 652
 Alamizsna 249, 250, 252, 254,
 260, 261
 Sz. Alajos 539
 Alázatosság 189, 253, 274, 601,
 612
 Alfonz 86, 193
 Ali szultán 480
 Alkohol 393, 394, 395, 412, 421,
 422, 423, 432, 594
 Ampère 215, 643
 Anasztáz 609, 643
 Angol Erzsébet 80
 — üldözések 160, 171, 217
 Anglikán 678, 693
 Angyal 150, 442
 Anyai szeretet 353, 354, 359, 364,
 366, 367, 372
 Apácák 554—557, 559, 612
 Apelles 552
 Arany 577
 Archimedes 35
 Aristobulos 563
 Arizona 718
 Arsz plébánosa 206, 351, 457, 710
 és (I. Vianney Szent János!)
 Assisi Szent Ferenc 490, 550
 Asztali áldás 193
 Autó 411, 414
 Avellinói Szent András 519
 Anyai szeretet 363, 371, 375, 381,
 382, 384

Arzéniusz 101
 Abel atya 611, 691
 Ádám 71
 Agoston 43, 161, 421
 Áhítat 187, 188
 Állapotbeli kötelesség 375—376
 Áldozás (I. Szentáldozás)
 Áldozat 86, 87, 199, 200, 245, 247,
 248, 345, 368, 456, 481, 516,
 539, 641, 643, 692, 701, 704,
 705
 Állatkínzás 408, 435, 438
 — imádás 409, 437, 572
 Állhatatlanság 191, 209, 273, 455,
 456, 520, 535, 537, 559, 629,
 631, 632, 635, 721
 Ártatlanság 615, 616, 655, 657,
 679, 680, 721
 Atok 326, 333, 717
 Babona 284, 285, 307, 308—313
 Balzac 592
 Barátság 545, 737
 Baszkok 300
 Basilius Macedo 580
 Bánat 674—676, 683—689
 Bársony István 733
 Beardsley 676
 Beauring 206, 322
 Belgium 235
 Bellarmin 618
 Becsület 482
 Szt. Bernát 441
 Betlen Patrik 528
 Betegség 240, 388, 389, 547—549,
 677
 Béke 75, 296, 638

Bérnálás 105, 629—638
 Biasz 536
 Bízalom 11, 49, 180, 181, 537, 736
 Bogoris 158
 Bocsánat 212, 251, 610, 687, 704
 Boldogság 174, 538, 544, 546, 723
 Boleszláv 66
 Bonald 303
 Borromei Szent Károly 532
 Botrány 405, 433, 434, 453, 676, 688, 722
 Boxolás 415
 Bovio 218
 Bőjt 505, 509—511
 Bölcsesség 504
 Brabant 81
 Bramante 736
 Brentano 384
 Buddha 144
 Burgenland 435
 Bűn 90, 212, 440, 469, 563, 565, 567, 569, 570, 581, 582—584, 586, 588, 600, 604, 609, 668, 672, 673, 682
 Bűnös 206
 Büntetés 37, 38, 286—289, 317, 318, 330, 333, 334, 343, 352, 469, 479, 488, 499, 673, 703
 Bűnbocsánat (l. Feloldozás)
 Calles 57, 74, 264
 Cannabal 123
 Canizzaro 203
 Canonico Tancred 643
 Canopus 283
 Cato 512
 Célszerűség 31
 Célunk 1
 Csoda 78, 79
 Csodás érem 728
 Chateaubriand 302, 350, 459
 Chaumette 37
 Ceylon 67
 Cicero 449
 Clemenceau 279
 Clichy 627
 Cochinkína 153
 Cyrus 393
 Darwinizmus 70, 115

Dervis 495
 Dicsőítés 44
 Dicsőség 239, 550
 Diocletian 649, 686
 Divat 388, 389, 390, 464, 465, 742
 Dogma 113
 Dohányzás 391, 410
 Dollfuss 728
 Don Bosco 642
 Don Juan d'Austria 669
 Dronet 587
 Dumas 320
 Dumoulin 679
 Dupont 664

Edison 396, 489
 Egészség 388—390, 396, 548, 549
 Egri norma 521
 Egyház 100, 105—107, 119, 125, 126, 127—129, 447
 Egyházi rend 700, 701, 702, 704, 705
 Egység 128
 Egyiptom 283
 Edessa 567
 Efrém 567
 Elbizakodottság 51, 149
 Ellenségszeretet 556
 Elöljáró 430, 453, 471, 487
 Elégtétel 493
 Emberi tekintet 511, 512, 636, 637
 Emberszeretet 253, 402, 470, 471
 Engel 556
 Engesztelés 315
 Erazmus 107
 Erény 55, 535, 536, 724, 725
 Erkölcs 302, 303, 362, 431, 432, 452, 456, 468, 476, 676, 725
 Erő 192, 603
 Eskü 336, 725
 Etlin Lukács 742
 Evangélium 24—27

Éberség 567, 569, 570, 587
 Égbekiáltó bűn 474, 484
 Életelvek 739, 740
 — terv 738
 Életünk 16, 17, 55, 88, 149, 151

154, 241, 242, 262, 276, 278,
423, 541, 677
Életveszély 397, 398
Érzélgősség 417, 420
Erzékliség (l. Fajtalanság!)

Fajtalanság 404, 439, 440—442,
444—447, 450, 451, 454, 456,
458, 459, 460—464

Fascizmus 27
Fatima 322
Faulhaber 224, 700
Felejtés 170
Felbonthatatlanság 724
Feloldozás 666—669, 686, 687
Feltámadás 96
Fegyház 169, 256, 257, 280, 379,
385, 600, 716, 717
Feszület 90, 92, 93, 94, 331, 555
Ferenc József 403, 732
Félix 48
Féltékenység 399
Fogadalom 338, 345, 534
Film 398, 420, 438, 454, 468, 469,
470
Fitzwilliam 106
Ford 489
Föld 146
Fösvénység 577
France A. 446
Francia forradalom 164, 219, 265,
277, 704
— üldözések 376, 430
Franklin 185
Frieck 544
II. Frigyes 550
Fürdő 449, 451, 460

Gabrinovics 403
Gaillard 643
Galeazzo Sforza 580
Garcia Farfan 74
— Moreno 739
Garrido 341
Ghandi 561
Guadalajara 123
Gennadius 64
Gibbon 562
Goethe 278, 417, 445

Gondviselés 46—48
Granada 53
Grönland 73, 660
Gounod 646
Gög 575, 580, 617
Guinea 205
Gúny 617
Guise 245
Gyalázás 580
Gyermekek 405, 483, 585, 657, 658
Gyermeki szeretet 366, 370, 377,
555
Gyilkos 194, 195, 280, 368, 383,
399, 403, 414, 428, 432, 514,
515, 563, 580, 588, 597
Gyógyulás 77—79
Gyónás 474, 576, 654, 667—672,
678, 680, 683, 684—688, 693,
695—697
Gyónási titok 679, 681, 692—694
Győzelem 42
II. Gyula pápa 736
Gyűlölet 712

Harc 55, 564
Halál 97—99, 135—141, 145—
147, 149—153, 169, 173, 179,
197, 243, 274, 282, 342, 343,
348, 555, 563, 599, 619, 646,
676, 709, 742, 743
Halhatatlanság 64
Halottak 134, 143, 172, 196, 506,
583, 742, 743
Halotthamvasztás 506, 507
Hanno 675
Hannover 154
Harag 504, 542, 543, 566, 568,
595, 597
Harmadrend 707
Hatalom 599
Haydn 192, 221
Hazugság 337, 495, 496, 498, 500,
501, 502
Hála 193, 210, 291, 292, 355, 357,
370, 376, 429, 516, 580
Hálátlanság 358, 362, 365, 369,
373, 374, 422, 483
Házasság 298, 714—726
Hedvig 102
Heine 113

Helmholtz 396
 Henrik 644
 II. Henrik 657
 Hensel L. 684
 Herakliusz 94
 Heródes 563
 Hildegard-apácák 521
 Hilty 132
 Hindenburg 185
 Hit 6, 8, 9, 12, 13, 19—23, 27,
 132, 270—273, 302—303, 459,
 612, 620, 631, 634—636, 645,
 651, 735
 Hitehagyás 626, 634
 Hitetlenség 5, 7, 10, 18, 274—281,
 283—285, 300, 303, 554
 Hitünk megvallása 636, 637, 645,
 735
 Hitvesi szeretet 714, 715, 723
 Hiúság 524, 550, 571, 573—576,
 589
 Hivatás 103, 554—560, 612 (és
 még l. Papi hivatás)
 Hope 548
 Honolulu 521
 Hofbauer Kelemen 361
 Hofer András 500
 Hóhér 704
 Hősök 247, 255, 299, 342, 355,
 516, 526, 615, 649, 680, 681,
 692
 Hugo Viktor 492
 Hugénották 245
 Hunnerich 626
 Húsvéti gyónás 512, 513
 Huysmans 683
 Hűség 271—273, 299, 300, 345,
 447, 631—633, 649, 714, 719
 Hütlenség 716, 717, 726

 Igazságosság 487
 Imádság 182—192, 194—201, 209,
 286, 603, 616, 685, 734
 Immaculata 68
 India 114
 Indián 656
 Indulat 566—568
 Insull 489
 Irgalmasság 521, 531, 540, 556,
 557

Irgalom 41, 82, 252, 256—258,
 540
 Irigység 578, 602—604
 Isten 29—44, 325, 537, 663
 Istengyűlölet 120—124, 126, 297,
 304—306
 Isten országa 205, 406
 Istenszeretet 238, 244, 245, 522
 Iszákosság 594 (l. Mértéktelen-
 ség)
 Itélet 156, 157, 170, 259, 673,
 682, 709
 Szent Izidor 648

 Japán 65, 420
 Jaurès 554
 Játék 536
 Jeanne d'Arc 508
 Jellem 500
 Jerikói rózsza 553
 Szent Jeromos 87, 161
 Jeruzsálem 244, 252
 Jézus 190, 272, 634, 656, 737, 742
 Jézuska 82
 Jézus Szíve 230—237
 Jóhírnév 493
 Jóslás 308
 József 522
 Jótékonyosság 260, 261, 471—473,
 531
 Jóvátétel 407, 434, 493, 516, 676
 Julianus 261

 Szent Katalin 176, 200
 Katekizmus 2, 4
 Katolikus 112, 115, 118, 631, 633
 Katona 708
 Kálvin 106, 667
 IV. Károly király 641
 V. Károly császár 68, 183
 Károly főherceg 699
 Károlás 314, 315, 317, 327—332,
 335, 339—344, 668, 688
 Kártyajós 313
 Kegyelem 290, 601, 602, 604—607,
 611, 615, 616, 638, 741
 Kegyeletlenség 368, 378, 408
 Kempis Tamás 172
 Kenyér 210, 211

Kereszt 92, 94, 306, 431, 554
 (I. Feszület)
 Keresztény 262, 264, 298
 Kereszthalál 75, 76
 Kereszttség 613, 614, 616, 622—
 628, 634
 Keresztút 237
 Kényeztetés 364, 380
 Kicsinyesség 269
 Kis dolgok 583, 584, 586
 Kína 439, 456, 466, 473
 Király 75, 551
 Kísértés 455, 465, 466, 570, 571,
 721
 Kitartás 518, 535, 537
 Klodvig 623
 Kolostor 561, 562
 Komb Katalin 528
 Kommunista 208, 274, 297, 305
 306, 352, 719
 Kongó 496
 Szent Konrád 177
 Korinthus 156
 Kórán 509
 Koszciuszkó 260
 Könnyek 687, 689
 Könnyelműség 397, 569, 619, 688,
 722
 Könyvek 445—448
 Kötelesség 525, 537, 732, 734
 Krisztina 270
 Krisztus 72, 73, 76, 296, 551,
 554, 555
 Krizosztom 421
 Lacordaire 201
 Sz. (IX.) Lajos 613, 644, 659
 XI. Lajos 137, 243
 XIV. Lajos 145, 265
 XV. Lajos 612
 XVI. Lajos 505
 Lamartine 701
 Langbehn 562
 Lannes 542
 Laroche 643
 Lelekigyakorlat 553
 Lelkiismeret 14—16, 476, 496,
 514, 515, 672—674, 676, 679,
 703
 Lemondás 248, 345, 376, 539,

554, 555, 559, 560, 561
 Lenin 274
 XIII. Leó 605
 Leonardo da Vinci 440
 Lepanto 669
 Leprások 255, 521
 Lesage 167
 Lélek 63, 64, 66, 67, 245, 246,
 565, 677
 Liberális (I. Szabadgondolkodó)
 Liguori Sz. Alfonz 100, 103, 444,
 741
 Lindberg 481
 I. Lipót 291
 Lisieuxi Sz. Teréz 290
 Livingston 395
 Lopás 477—481, 483, 486—489
 Los Angeles 728
 Loyolai Sz. Ignác 740
 Lourdes 77, 78, 220, 322
 Lucifer (I. Ördög, Sátán)
 Lulli 586
 Lyautey 560
 Lysimachos 166
 Madeira 641
 Maeterlinck 584
 Mafalda 619
 Makacsság 607, 609, 611, 618
 Malcor 558
 Malgarejo 551
 Maltivoglio 165
 Maria 206, 292—295, 316, 320,
 322—324, 334, 721
 Mariazell 291
 Mária Terézia 699
 Marcus Aurelius 540
 Sienai Marco 607
 Marinus 629
 Marmontel 696
 Marokkó 246
 Martinique 343
 Maszaryk 416
 Mataafa 227
 Maupassant 446
 Mayak 124
 Szent Márton 608, 624
 Médard 478
 Meffon 93
 Megátalkodottság 167, 169, 301

Megbocsátás 245, 251, 264—266,
 354, 401, 402, 426, 596, 610,
 713
 Megnyugvás 45
 Megszólás 385, 490—493
 Megtérés 90, 294, 407, 683, 687,
 697
 Megváltás 61, 73, 620
 Melanchton 111
 Menelik 487
 Mennysorság 98, 160—162, 171
 Mértéktelenség 391—396, 410,
 411, 412, 420—422, 459 (l.
 Iszákosság)
 Messina 335
 Mexikó 122, 123, 202, 264, 299,
 341, 342, 369, 524, 551, 692
 Miatyánk 202—204, 207, 208,
 210, 211, 212
 Michelin 472
 Mimosa 443
 Mísehallgatás 347—349
 Misszió 118, 130, 131, 302, 558,
 628, 656, 698
 Mohamed 603
 Mohamedán 509, 510
 Monsabre 201
 Montalambert 346
 Monte Cassino 450
 Montholon 645
 Montreal 231
 Mont Salev 92
 Morgan 488, 489
 Morro Castle 425, 711
 Morus Tamás 171, 349, 370, 384
 Mozi (l. Film)
 Munka 184, 516, 517—520, 522,
 523, 526—528, 530
 Munkanélküliség 481
 Munkás 471—472, 483
 Mussolini 26
 Nagy Frigyes 189, 438
 — Károly 39, 312
 — Sándor 46, 112, 143, 599, 635
 Nansen 395
 Napóleon 72, 109, 142, 223, 281,
 344, 537, 542, 587, 645, 734
 Napsugár 602
 Nassaui Henrik 110

Nazianzi Sz. Gergely 634
 Neandervölgy 70
 Nevelés 361, 370, 380—383, 404,
 417, 430, 468, 495
 Néger 496, 652
 Neumann Teréz 175, 196
 Nitzsche 37, 556
 Nobile 323
 Norvég katolikusok 647
 Norris Katalin 724
 Nyelv 503, 504
 O'Connel 685
 II. Olaf 660
 Szentolvasó 214, 215, 217—228
 Oltáriszentség 644—647, 659—
 665
 Óra 151
 Orloff 163
 Orosz üldözések 274, 297, 305
 Őnfeláldozás 83, 85
 Öngyilkosság 415—419, 427, 541,
 546
 Őnmehtagadás 725
 Őnuralom 504, 542, 543, 566, 582,
 594, 596
 Őnvédelem 430
 Öltözködés 388—390 (l. Divat)
 Ördög 136, 285, 567, 569, 570,
 575, 576, 634 (l. Sátán)
 Örökkévalóság 552, 709
 Őrzőangyal 56, 60
 Őszinteség 495—502
 Pap 133
 — gyalázó 703, 704, 710, 712
 Papi hivatás 706—709, 712, 713
 (l. Hivatás)
 Papság 700—706, 710—712
 Parázna 404, 439—470 (l. Tisz-
 taság)
 Patkó 312, 313 (l. Babona)
 Paulai Sz. Ferenc 137
 Pápaság 109, 127
 Fárhaj 400, 426, 427
 Párizs 284
 Pestis 445
 Példa 339, 384, 386
 Pénz 538, 539, 544—549

X. Pius 340, 531
 XI. Pius 226
 Plautus 540
 Plinius 88
 Pogány 199, 283
 Pokol 141, 163—169
 Pompa 550
 Pompei 525
 Potocki 266
 Primícia 655, 708
 Pullmann 546
 Purgatórium 175—178, 206

 Rablás 316
 Radeckzy 225
 Rademacher 149
 Rágalom 489
 Recamier 222
 Reklám 454
 Remete 146, 567
 Reno 718, 726
 Repülő 708
 Restség 579
 Részezség 348, 392, 393, 421—
 423, 439
 Részvét 540
 Richepin 40
 Rigby 265
 Rigolet 168
 Rockefeller 489, 544, 548
 Rohan 223
 Rotschild 547
 Róma 322
 Római üldözések 497
 Rubinstein 191
 Ruha 388—390, 449, 464—466,
 572

 Sajtó 432, 445—448, 461—463
 Salamon 146, 150
 Savoyai Jenő 185
 Sarajevo 403
 Sátán 304, 606 (l. Ördög)
 Shaw B. 434
 Schamil 83
 Schiller 455
 Schopenhauer 275
 Sedan 151
 Segítség 39
 Segur 163

Seneca 88, 135, 449, 540, 595
 Serédi J. 725
 Sesostris 181
 Sértés 490
 Siena 607
 Sikertelenség 103
 De Silon 551
 Sir 143, 147, 154, 156, 172, 174,
 177
 Skanderbeg 603
 Skapuláré 229, 292, 293, 321,
 707, 721, 728
 Socrates 594
 De Sonis G. 663, 665
 Spanyol üldözések 125, 208, 287,
 288, 300
 Spinola 110
 Sport 413—415, 460
 Strassburg 696
 Sven Hedin 395

 Szabadgondolkodók 126
 — kömives 234, 286, 294
 Szahara 276, 558
 Szalézi Sz. Ferenc 467
 Szánalom 540
 Szekta 428
 Szemérem 449—451, 455, 464—
 466, 712
 Szentáldozás 641—643, 651—
 658, 699
 — beszéd 644
 — gyónás (l. Gyónás)
 — háromság 43, 159
 Szentek 132
 Szenteltvíz 384, 730
 Szentlélek 101—104
 — mise 642—647, 648—651, 662,
 674, 733
 Szenvedély 563, 566, 716, 717
 Szenvedés 49, 50, 196, 705, 743
 Szerencse 181
 Szeretet 238, 246, 250, 255, 258,
 267, 554
 Szertartások 650
 Szerzetes 559—562, 709
 Széchenyi István 513, 735
 Szépség 571—576
 Színház 433, 557
 Szív 142, 263

Szónok 201
Sztalin 121
Sztárok 309
Szocialista 668, 727
Szudán 499
Szülők bűne 380, 383, 385, 422,
423
Szülői kötelesség 363, 364, 366,
372, 377—379

Taberkoff Mária 526
Tanácsok 739
Tánc 452, 453, 467
Templom 186, 305, 316
Teremtés 28
Testi sértés 428, 429
Testvér 204, 452
Thyssen 470
Tisztaság 439—441, 443, 449,
452, 455, 456, 457, 466, 467
(l. Paráznság)
Tisztítótűz (l. Purgatórium)
Titanic 147
Titus 406
Titkos társaság 428
Tizián 269
Tökéletesség 552
Tőke 484, 485, 488, 489
Tréfa 604
Tudás 23, 275, 536
Türelem 178, 489, 537, 566
Utolsó ítélet (l. Végső ítélet)
— kenet 698, 699

Üdvözlég Mária 323, 324, 384
Üldözés 202 (l. Mexikói, Orosz
üldözések)
Üzlet 488

Vagyon 471—474, 538, 539, 544—
549

Vallás 3, 735
Vallástalanság 287—289, 380,
381, 405, 430, 431, 621, 727

Vallásújítás 108
Vakmerőség 621
Vágyaink 566
Válás 716—719, 726
Vanderbilt 528
Vasárnap 346—352
Vasvillások 428
Vegyesházasság 633, 720, 727
Szent Vencel 651
Vergilius 540
Verdi 662
Verseny 397, 410—415
Vezér 702
Végső cél 239
— ítélet 682
Vértanú 110, 153, 160, 171, 497,
649, 651, 680, 681, 692
Vianney Sz. János 661, 671,
703, 708 (l. Arsz plébánosa)
Világháború 173, 198, 209, 214,
233, 246, 292, 293, 314, 319,
371, 403, 455, 488, 708, 712
Viperák 565
Visszaesés 675
— térés 119, 129, 640, 666
Volta 64
Voltaire 37, 141, 282, 696

Walker 545
Walter Scott 535
Washington 185
Wasa János 714
Wedekind 446
Wendling 557
Weston 130
Wharton 650
Wilde 673
Wilson 488
Wolkovszky 713

Xavéri Sz. Ferenc 630

Zola 446
Zulukaffer 486

TARTALOM

Előszó	3
Bevezetés	5
A keresztény hit	8
Milyen az Isten?	18
Az angyalok	29
Az ember	33
Krisztus, a Megváltó	38
Krisztus szenvedése és halála	44
Krisztus feltámadása és mennybemenetele	53
A Szentlélek	55
A katolikus egyház	59
Az utolsó dolgokról	72
A halál	72
A testnek feltámadása	80
Az általános ítélet	82
A mennyország	84
A pokol	86
A tisztítótűz	90
Remény és imádság	95
A szentolvasó	110
A skapuláré	117
A Jézus Szíve-ájtatosság	117
A keresztút	121
Szeretet és parancsolatok	122
Istennek tíz parancsolata	135
Isten I. parancsolata	135
Isten II. parancsolata	161
Isten III. parancsolata	171
Isten IV. parancsolata	174
Isten V. parancsolata	192
Isten VI. parancsolata	215

Isten VII. parancsolata	227
Isten VIII. parancsolata	236
Az Anyaszentegyház parancsolatai	244
A jócselekedet és a bűn	249
A lelkiismeret	249
Tégy jót!	249
Szeresd az erényt!	257
Szegény gazdagok!	263
A tökéletesség útján	266
Kerüld a bűnt!	271
A kegyelem és eszközei	288
A kegyelem	288
A keresztség szentsége	298
A bérmlás szentsége	302
A legfelségesebb Oltáriszenség	306
A szentmise	311
A szentáldozás	313
Jézus jelenléte a legfelségesebb Oltáriszenség- ben	317
A bűnbánat szentsége	320
Az utolsó kenet	335
Az egyházi rend	336
A házasság	343
A szentelmények	351
A keresztény életrend	354

